

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ลุ่มน้ำปิง

คณะกรรมการลุ่มน้ำปิง

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1

ปี 2566

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำปิง จัดทำโดย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเสนอต่อ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีเนื้อหาประกอบด้วย ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา สภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ สถานการณ์ภาวะน้ำแล้งที่เกิดขึ้น การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ตาม มาตรา 61 ของ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 แนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง การติดตามและประเมินผล และการรายงานสถานการณ์ภาวะน้ำแล้งที่เกิดขึ้น

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงได้จัดทำรายงานฉบับนี้ เพื่อรายงานผลการศึกษา ให้คณะกรรมการได้พิจารณาการดำเนินงานในฐานะที่ปรึกษา มีรายละเอียดตามข้อกำหนดและขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานที่จัดทำขึ้นนี้มีรายละเอียดครบถ้วนและเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ทางสำนักงานฯ ได้กำหนดไว้

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญรูป	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-2
1.3 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	1-2
1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561	1-2
1.3.2 ขอบเขตพื้นที่ทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	1-4
บทที่ 2 สภาพทั่วไป สถานการณ์น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำลุ่มน้ำปิง	
2.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ	2-1
2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.1.2 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม	2-1
2.1.3 ขอบเขตการปกครอง ระบบลุ่มน้ำ และการแบ่งลุ่มน้ำสาขา	2-4
2.1.4 สภาพภูมิประเทศ	2-9
2.1.5 สภาพอุตุนิยมวิทยา และ อุทกวิทยา	2-11
1) ลักษณะภูมิอากาศ	2-11
2) ปริมาณฝน	2-13
3) ปริมาณน้ำท่า	2-20
4) ปริมาณน้ำหลาก	2-24
5) อุทกธรณีวิทยา และน้ำใต้ดิน	2-25
2.1.6 ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	2-31
2.1.7 ทรัพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	2-40
2.2 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำของลุ่มน้ำปิง	2-53
2.3 ความต้องการใช้น้ำ	2-57
2.4 สถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง	2-76
2.4.1 สาเหตุของภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และสภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง	2-76
2.4.2 สภาพความเสียหายและผลกระทบจากภัยแล้ง	2-76
2.4.3 สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำปิง	2-77
2.4.4 สถิติการประสบภัยแล้งที่ผ่านมา	2-92
2.5 สถานการณ์คุณภาพน้ำในลุ่มน้ำปิง	2-94
2.5.1 สถานีวัดคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำ	2-94
2.5.2 สถานการณ์คุณภาพน้ำปัจจุบัน	2-98

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.3 แนวโน้มสถานการณ์คุณภาพน้ำ	2-98
2.5.4 เกณฑ์การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ	2-104
2.6 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน ฤดูแล้ง	2-104
บทที่ 3 การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง	3-1
3.1.1 บทนิยามของภาวะน้ำแล้ง	3-1
3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะภัยแล้ง	3-1
3.2 กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	3-4
3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย	3-4
3.2.2 กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย	3-13
3.3 การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง	3-53
3.3.1 ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ	3-57
3.3.2 กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ	3-59
3.3.3 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	3-60
3.3.4 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้าน น้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ และ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ	3-63
3.3.5 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ	3-63
3.3.6 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ	3-72
3.3.7 แนวทางปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3-82
3.3.8 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการ ดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	3-83
บทที่ 4 แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	
4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุน	4-1
4.1.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก	4-1
4.1.2 หน่วยงานสนับสนุน	4-1
4.1.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน	4-3
4.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน	4-5
4.3 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์	4-11
4.3.1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งตามแผนที่ผิวน้ำ	4-11
4.3.2 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ	4-14
4.3.3 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ	4-15
4.3.4 ข้อมูลบ่งชี้ภาวะน้ำแล้ง คุณภาพน้ำ และตำแหน่งสถานีตรวจวัด ข้อมูล	4-18
4.3.5 เส้นทางการไหลของน้ำ	4-32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ	4-36
4.4.1 เกณฑ์การพิจารณาสถานการณ์น้ำ เตือนภัย และบริหารจัดการ น้ำแล้ง	4-44
4.4.2 ข้อเสนอแนะเกณฑ์เตือนภัยและแนวทางการบริหารจัดการด้าน คุณภาพน้ำ	4-46
4.5 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่	4-48
4.5.1 การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง	4-48
4.5.2 กรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	4-49
4.5.3 เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	4-49
4.5.4 เกณฑ์บริหารจัดการองค์ประกอบที่ใช้ในการบริหารจัดการใน ภาวะน้ำแล้ง	4-51
4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทน และการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่ง เกิดภาวะน้ำแล้ง	4-53
4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ ได้รับผลกระทบ จากภาวะภัยแล้ง	4-57
4.8 การพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย	4-67
4.8.1 แนวทางปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance)	4-67
4.8.2 แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดผลกระทบจากความเสี่ยง (Risk Prevention and Mitigation)	4-67
4.8.3 แนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอนความเสี่ยง (Risk Transfer)	4-67
4.8.4 แนวทางปฏิบัติในการยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance)	4-68
4.9 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์	4-73
4.9.1 แนวทางปฏิบัติในการขอใช้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	4-73
4.9.2 แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสียหายและความต้องการ ความช่วยเหลือ (Damage Assessment and Needs Analysis: DANA)	4-73
4.9.3 แนวทางปฏิบัติในการรับบริจาค	4-74
4.9.4 แนวทางปฏิบัติในการรายงานข้อมูล	4-75
4.9.5 แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว	4-75
4.10 ฉากทัศน์การใช้งานแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำปิง	4-76
บทที่ 5 การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	
5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	5-1
5.1.1 การจัดตั้งองค์กร	5-1
5.1.2 การอำนวยการ	5-1
5.1.3 การปฏิบัติการ	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ	5-2
5.2.1 ระดับนโยบาย	5-2
5.2.2 ระดับบัญชาการ	5-2
5.2.3 ระดับอำนวยการ	5-3
5.2.4 ระดับปฏิบัติการ	5-4
5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ	5-5
5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ	5-7
5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำ	5-7
5.3.2 ระดับการจัดการภาวะน้ำแล้ง	5-10
5.3.3 ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ	5-11
5.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	5-14
5.4.1 ลักษณะของแผนปฏิบัติการ	5-14
5.4.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง	5-14
5.4.3 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ	5-20
5.4.4 การดำเนินการหลังฤดูแล้ง	5-22
5.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	5-27
บทที่ 6 การรายงานผล และการติดตามประเมินผล	
6.1 กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ	6-1
6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ	6-4
6.2.1 กรณีเกิดภัยในระดับ 1 และ 2	6-4
6.2.2 กรณีเกิดภาวะภัยในระดับ 3	6-4
6.2.3 กรณีการรายงานผลรายจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	6-8
6.3 การติดตามประเมินผล	6-10
ภาคผนวก ก เครือข่ายติดต่อสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	ก-1
ภาคผนวก ข บัญชีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำปิง	ข-1
ภาคผนวก ค เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำปิง	ค-1
ภาคผนวก ง แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ	ง-1

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1 ความเชื่อมโยงพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	1-2
รูปที่ 1.3.2 ขอบเขตพื้นที่ทบทวนทำแผนป้องกัน และแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ในลุ่มน้ำปิง	1-5
รูปที่ 2.1.3-2 ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำปิง	2-7
รูปที่ 2.1.3-3 แผนผังระบบลุ่มน้ำปิง	2-8
รูปที่ 2.1.4 สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิง	2-10
รูปที่ 2.1.5-1 การผันแปรรายเดือนของตัวแปรภูมิอากาศหลักสถานีตรวจอากาศในลุ่มน้ำปิง	2-12
รูปที่ 2.1.5-2 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-15
รูปที่ 2.1.5-3 การกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำปิง	2-18
รูปที่ 2.1.5-4 เส้นชั้นน้ำฝนรายปีเฉลี่ยลุ่มน้ำปิง	2-19
รูปที่ 2.1.5-5 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-21
รูปที่ 2.1.5-6 การกระจายปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำปิง	2-24
รูปที่ 2.1.5-7 แผนที่การกระจายตัวของหน่วยหินร่วนและหินแข็งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-27
รูปที่ 2.1.5-8 แผนที่แสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษา มาตราส่วน 1:100,000	2-28
รูปที่ 2.1.6-1 กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-36
รูปที่ 2.1.7-1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-42
รูปที่ 2.1.7-2 พื้นที่อุทยานแห่งชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-43
รูปที่ 2.1.7-3 พื้นที่วนอุทยานในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-44
รูปที่ 2.1.7-4 พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-45
รูปที่ 2.1.7-5 พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-46
รูปที่ 2.1.7-6 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำปิง	2-48
รูปที่ 2.1.7-7 พื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-50
รูปที่ 2.2-1 ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางในลุ่มน้ำปิง	2-55
รูปที่ 2.4.3 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำปิง	2-91
รูปที่ 2.5.1-1 จุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำลุ่มน้ำปิง	2-97
รูปที่ 2.5.3-1 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของแม่น้ำปิง (ตอนบน) ตั้งแต่ปี 2556 – 2565	2-99
รูปที่ 2.5.3-2 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของแม่น้ำกวัง ตั้งแต่ปี 2556 - 2565	2-100
รูปที่ 2.5.3-3 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของแม่น้ำลี้ ตั้งแต่ปี 2556 – 2565	2-101
รูปที่ 2.5.3-4 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของลุ่มน้ำปิงตอนล่างตั้งแต่ปี 2556 – 2565	2-102
รูปที่ 2.6-1 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน ฤดูแล้ง	2-105
รูปที่ 2.6-2 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน ฤดูแล้ง	2-106

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า	
รูปที่ 3.3-1	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติน้ำระดับปกติ สาธารณภัย ขนาดเล็ก และสาธารณภัยขนาดกลาง	3-55
รูปที่ 3.3-2	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติน้ำระดับรุนแรง และสาธารณภัย ขนาดใหญ่	3-55
รูปที่ 3.3-3	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติน้ำระดับวิกฤติ หรือคาดว่าจะเกิด วิกฤติ และสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	3-56
รูปที่ 3.3-4	ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการ ระดับอำนาจการ และระดับปฏิบัติการ	3-57
รูปที่ 3.3.7-1	ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับ อำนาจการ	3-84
รูปที่ 3.3.7-2	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติคุณภาพน้ำระดับปกติ สาธารณภัย ขนาดเล็ก และสาธารณภัยขนาดกลาง	3-85
รูปที่ 3.3.7-3	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติคุณภาพน้ำระดับรุนแรง และ สาธารณภัยขนาดใหญ่	3-85
รูปที่ 3.3.7-4	แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติคุณภาพน้ำระดับวิกฤติ หรือคาด ว่าจะเกิดวิกฤติ และสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	3-86
รูปที่ 4.1.3-1	การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง (ก่อน-ระหว่าง-หลังเกิดภาวะ น้ำแล้ง)	4-3
รูปที่ 4.2-1	การใช้จ่ายเงินทรองราชการกรณีก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย และกรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น	4-9
รูปที่ 4.2-2	แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	4-10
รูปที่ 4.3.1-1	ร่างผังน้ำแผนที่ 12 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำด้าน อุปโภค-บริโภค และ อุตสาหกรรมในลุ่มน้ำปิง	4-12
รูปที่ 4.3.1-2	ร่างผังน้ำแผนที่ 13 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประ ประทานในลุ่มน้ำปิง	4-13
รูปที่ 4.3.4-1	ตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่คัดเลือกในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำข้างเคียง	4-22
รูปที่ 4.3.4-2	ตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าที่ใช้เป็นสถานีเฝ้าระวังในการเตือนภัยในพื้นที่ ลุ่มน้ำปิง	4-23
รูปที่ 4.3.5-1	แผนผังข้อมูลบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในลุ่มน้ำปิง	4-33
รูปที่ 4.4-1	แผนการประสานงานการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ	4-36
รูปที่ 4.4.1-1	ตัวอย่างการพยากรณ์ปริมาณฝนล่วงหน้าแบบ Long-term ของกรม อุตุนิยมวิทยา	4-46
รูปที่ 4.4.2-1	เกณฑ์คุณภาพน้ำที่ใช้ในการเตือนภัย	4-48
รูปที่ 4.5.3-1	เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ	4-51
รูปที่ 4.5.4-1	เกณฑ์บริหารจัดการองค์ประกอบที่ใช้ในการบริหารจัดการในภาวะน้ำแล้ง	4-52

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า	
รูปที่ 4.6-1	แผนที่แสดงแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากและระดับ ความรุนแรง	4-54
รูปที่ 4.6-2	แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งระบบประปาในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำใกล้เคียง	4-55
รูปที่ 4.6-3	แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำ ใกล้เคียง	4-56
รูปที่ 4.8	องค์ประกอบสำคัญของระบบการเตือนภัย	4-70
รูปที่ 5.3.1-1	วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน	5-8
รูปที่ 5.3.2-1	การเปรียบเทียบระดับการจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ระหว่าง สททช. และ กระทรวงมหาดไทย	5-11
รูปที่ 5.3.3-1	ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณภัยด้าน ทรัพยากรน้ำ	5-12
รูปที่ 5.3.3-2	แผนผังการประสานการปฏิบัติงาน	5-13
รูปที่ 5.4.2-1	มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566	5-16
รูปที่ 5.4.3-1	ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน ฤดูแล้ง	5-23
รูปที่ 6.1-1	ตัวอย่างการรายงานผล กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง	6-2
รูปที่ 6.1-2	เนื้อหาการรายงานผลต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำกรณีที่ยังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง	6-3
รูปที่ 6.2.1-1	ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2	6-5
รูปที่ 6.2.2-1	ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 3	6-8
รูปที่ 6.2.3-1	ตัวอย่างการรายงานติดตามสถานการณ์น้ำของจังหวัดลำพูน	6-9

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1.2	ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-2
ตารางที่ 2.1.3-1	รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำปิง	2-4
ตารางที่ 2.1.3-2	รายละเอียดขนาดของลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิง	2-5
ตารางที่ 2.1.5-1	ค่าเฉลี่ยตัวแปรภูมิอากาศหลักของสถานีตรวจอากาศในลุ่มน้ำปิง	2-13
ตารางที่ 2.1.5-2	รายชื่อสถานีวัดน้ำฝนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-14
ตารางที่ 2.1.5-3	ปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-16
ตารางที่ 2.1.5-4	รายละเอียดสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-20
ตารางที่ 2.1.5-5	ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-22
ตารางที่ 2.1.5-6	รายละเอียดสถานี และปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละ สถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำปิง	2-25
ตารางที่ 2.1.5-7	ปริมาณการให้น้ำและคุณภาพน้ำของชั้นหินให้น้ำบาดาลในพื้นที่ ลุ่มน้ำปิง	2-26
ตารางที่ 2.1.5-8	แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของลุ่มน้ำปิง	2-29
ตารางที่ 2.1.6-1	พื้นที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-32
ตารางที่ 2.1.6-2	การใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำปิง ปี พ.ศ. 2562	2-38
ตารางที่ 2.1.6-3	การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำปิง ปี พ.ศ. 2552 – 2562	2-39
ตารางที่ 2.1.7-1	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง	2-47
ตารางที่ 2.1.7-2	พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนว่ามีความสำคัญระดับนานาชาติในลุ่มน้ำปิง	2-49
ตารางที่ 2.1.7-3	พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนว่ามีความสำคัญระดับชาติในลุ่มน้ำปิง	2-51
ตารางที่ 2.2-1	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และสถานี สูบน้ำด้วยไฟฟ้าในลุ่มน้ำปิง	2-54
ตารางที่ 2.2-2	รายละเอียดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำปิง	2-56
ตารางที่ 2.3-1	ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีปัจจุบันของลุ่มน้ำปิง	2-58
ตารางที่ 2.3-2	ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 5 ปี	2-59
ตารางที่ 2.3-3	ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 10 ปี	2-60
ตารางที่ 2.3-4	ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 15 ปี	2-61
ตารางที่ 2.3-5	ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 20 ปี	2-62
ตารางที่ 2.3-6	เปรียบเทียบความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีปัจจุบัน และอนาคตของลุ่มน้ำปิง	2-63
ตารางที่ 2.3-7	ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีปัจจุบัน	2-66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 2.3-8	ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคต ระยะ 5 ปี 2-68
ตารางที่ 2.3-9	ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคต ระยะ 10 ปี 2-70
ตารางที่ 2.3-10	ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคต ระยะ 15 ปี 2-72
ตารางที่ 2.3-11	ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคต ระยะ 20 ปี 2-74
ตารางที่ 2.4.3-1	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ในลุ่มน้ำปิง 2-80
ตารางที่ 2.4.3-2	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดลำพูน ในลุ่มน้ำปิง 2-85
ตารางที่ 2.4.3-3	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในลุ่มน้ำปิง 2-86
ตารางที่ 2.4.3-4	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดตาก ในลุ่มน้ำปิง 2-87
ตารางที่ 2.4.3-5	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบลของจังหวัดกำแพงเพชรในลุ่มน้ำปิง 2-88
ตารางที่ 2.4.3-6	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดนครสวรรค์ ในลุ่มน้ำปิง 2-90
ตารางที่ 2.4.4-1	รายชื่อจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงที่ประกาศเขตภัยแล้ง ปี พ.ศ.2559 2-93
ตารางที่ 2.4.4-2	มูลค่าความเสียหายด้านการเกษตร 2-94
ตารางที่ 2.5.1-1	สถานีวิเคราะห์คุณภาพน้ำในพื้นที่ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4 2-95
ตารางที่ 2.5.2-1	ผลการประเมินเกณฑ์คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินโดยรวมโดยใช้เกณฑ์ดัชนี คุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index : WQI) 2-98
ตารางที่ 2.5.3-1	จุดตรวจวัดที่พบปัญหาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำปิง 2-102
ตารางที่ 2.5.4	การจำแนกระดับความรุนแรงของคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำ 2-104
ตารางที่ 3.1.2-1	การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 3-2
ตารางที่ 3.1.2-2	เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ 3-3
ตารางที่ 3.1.2-3	เกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะภัยแล้ง 3-4
ตารางที่ 3.3-1	การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 3-53
ตารางที่ 3.3-2	โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3-54
ตารางที่ 3.3-1	เกณฑ์หรือเงื่อนไขประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำ 3-62
ตารางที่ 3.3.5-1	การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุวิกฤติน้ำเนื่องจากสถานการณ์น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) 3-68

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.3.6-1	การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ แหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุ อันตราย	3-80
ตารางที่ 4.1.3-1	หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติในระดับจังหวัด	4-5
ตารางที่ 4.3.3-1	เกณฑ์การบริหารจัดการปริมาณน้ำและระดับน้ำที่สถานีวัดน้ำช่วงฤดูน้ำแล้ง	4-16
ตารางที่ 4.3.3-2	เกณฑ์การพิจารณาแบ่งระดับของสถานการณ์น้ำ	4-17
ตารางที่ 4.3.4-1	สถานีวัดน้ำฝนในลุ่มน้ำปิง	4-18
ตารางที่ 4.3.4-2	สถานีวัดน้ำท่าในลุ่มน้ำปิงที่ใช้เป็นสถานีเฝ้าระวังในการเตือนภัย	4-21
ตารางที่ 4.3.4-3	เกณฑ์กำหนดภาวะน้ำแล้ง	4-24
ตารางที่ 4.3.4-4	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในภาวะปกติของลุ่ม น้ำปิง	4-25
ตารางที่ 4.3.4-5	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติของลุ่มน้ำปิง	4-27
ตารางที่ 4.3.4-6	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำในลำน้ำ	4-29
ตารางที่ 4.3.4-7	ค่า Flow Duration ที่ร้อยละ 60 70 80 และ 90 ของสถานีวัดน้ำท่า ในพื้นที่	4-30
ตารางที่ 4.3.4-8	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำในลำน้ำ	4-31
ตารางที่ 4.3.4-9	เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำ ต้นทุน	4-31
ตารางที่ 4.3.4-10	เกณฑ์บ่งชี้ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI)	4-32
ตารางที่ 4.4-1	การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ ในช่วงก่อนเกิดภัย	4-37
ตารางที่ 4.4-2	การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ ในช่วงระหว่างเกิดภัย	4-43
ตารางที่ 4.4.1-1	เกณฑ์ประกอบการพิจารณาระดับของสถานการณ์น้ำในภาวะน้ำแล้งใน พื้นที่ลุ่มน้ำปิง	4-45
ตารางที่ 4.5.3-1	หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ	4-50
ตารางที่ 4.7-1	การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการ ในช่วงก่อนเกิดภัย	4-57
ตารางที่ 4.7-2	การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการใน ระหว่างเกิดภัย	4-60
ตารางที่ 4.7-3	การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการหลัง เกิดภัย	4-65
ตารางที่ 4.10-1	ฉากทัศน์การใช้งานแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของลุ่มน้ำปิง	4-77
ตารางที่ 5.3.1-1	หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลด ความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้ง	5-9

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 5.4.2-1	การดำเนินงานตามมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567	5-16
ตารางที่ 5.4.3-1	แผนการดำเนินงานของหน่วยงานช่วง ก่อน ระหว่าง และหลังเกิด ภาวะน้ำแล้ง	5-24

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

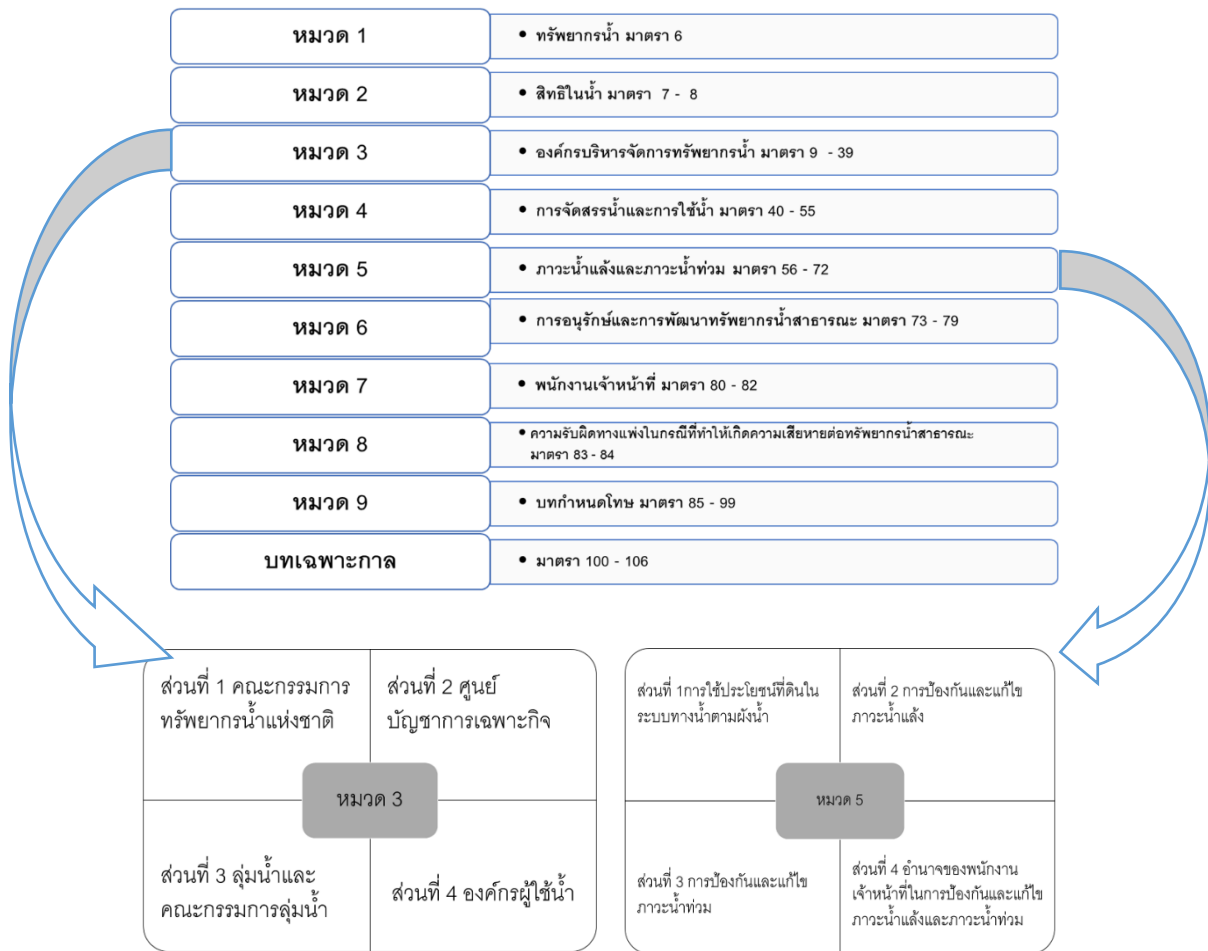
ลุ่มน้ำปิงได้ประสบกับปัญหาการบริหารทรัพยากรน้ำในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกิดจากภาวะภัยแล้ง ซึ่งลุ่มน้ำปิงมีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่วิกฤติ (Area Based) ประมาณ 733,600 ไร่ ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำกว่า 84,300 ครัวเรือน ขาดแคลนน้ำด้านการเกษตรในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งกว่า 446 ล้าน ลบ.ม. นอกจากนี้ยังมีพื้นที่บางส่วนของลุ่มน้ำปิงที่เสี่ยงประสบปัญหาทั้งภัยแล้ง และน้ำท่วม ประมาณ 38,700 ไร่ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ) โดยพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบนเช่นตัวเมืองเชียงใหม่ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญยังประสบปัญหาด้านคุณภาพน้ำ โดยเฉพาะน้ำเน่าเสียในคลองแม่ข่าที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานซึ่งยังขาดการบริหารจัดการอย่างบูรณาการของผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดลำพูนยังประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากยังขาดแหล่งกักเก็บน้ำสำรองจากฤดูฝนเป็นต้น ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนล่างประสบปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมซ้ำซากเป็นวงกว้างในจังหวัด ตาก และกำแพงเพชร สาเหตุหลักมาจากการขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำสำรองจากช่วงฤดูฝน ดังนั้นการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้ง ก่อนเกิด ขณะเกิด และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทัน่วงที และลดความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประชาชนในพื้นที่ให้น้อยที่สุด

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เนื่องจากมีหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามกฎหมายหลายฉบับ ถึงแม้รัฐบาลจะได้แต่งตั้งให้มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติทำหน้าที่ในการบูรณาการและบริหารทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบในทุกมิติแล้วก็ตามแต่ก็ยังคงมีความจำเป็นที่สมควรจะมีกฎหมาย ในการบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และสิทธิในน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งวางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะ ตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 นี้ขึ้น

โดยในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำส่วนที่ 3 ลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำ มาตรา 35 (2) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่ และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เสนอ กษ. เพื่อให้ความเห็นชอบ และ หมวด 5 ภาวะน้ำแล้ง ส่วนที่ 2 การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งมาตรา 57 ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้

การกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้วันที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น

เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง โดยความเชื่อมโยงของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งแสดงดังในรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 ความเชื่อมโยงพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 61, 62 และ 63

1.2.2 เพื่อนำส่งแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปิงให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบ และนำไปสู่การปฏิบัติ

1.2.3 เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำใช้แผนดังกล่าวเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

1.3 ขอบเขตการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

1.3.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ในหมวดที่ 5 “ภาวะน้ำแล้ง” ได้กำหนดรายละเอียดออกเป็น 4 ส่วน อยู่ในมาตราที่ 56 ถึง มาตราที่ 72 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 “การใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบทางน้ำตามผังน้ำ” ส่วนที่ 2 “การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง” และ ส่วนที่ 4 “อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม” และมีมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ดังนี้

มาตรา 4 “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำ หรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของ คน สัตว์ และพืช ที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับ

กรณีปกติ ซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่า จะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ

กรณีรุนแรง ที่มีน้ำแล้งเกิดขึ้นอย่างรุนแรง โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุน
- 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3) การเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- 4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- 5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- 6) การหาแหล่งน้ำทดแทน และการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- 7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

มาตรา 62 เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

มาตรา 63 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

สำหรับกรณีเกิดวิกฤติน้ำ (น้ำแล้ง) ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 หมวด 3 องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ส่วนที่ 2 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้ง ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการ แก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ให้สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุน การปฏิบัติงาน

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการ ฝายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อการป้องกันแก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที

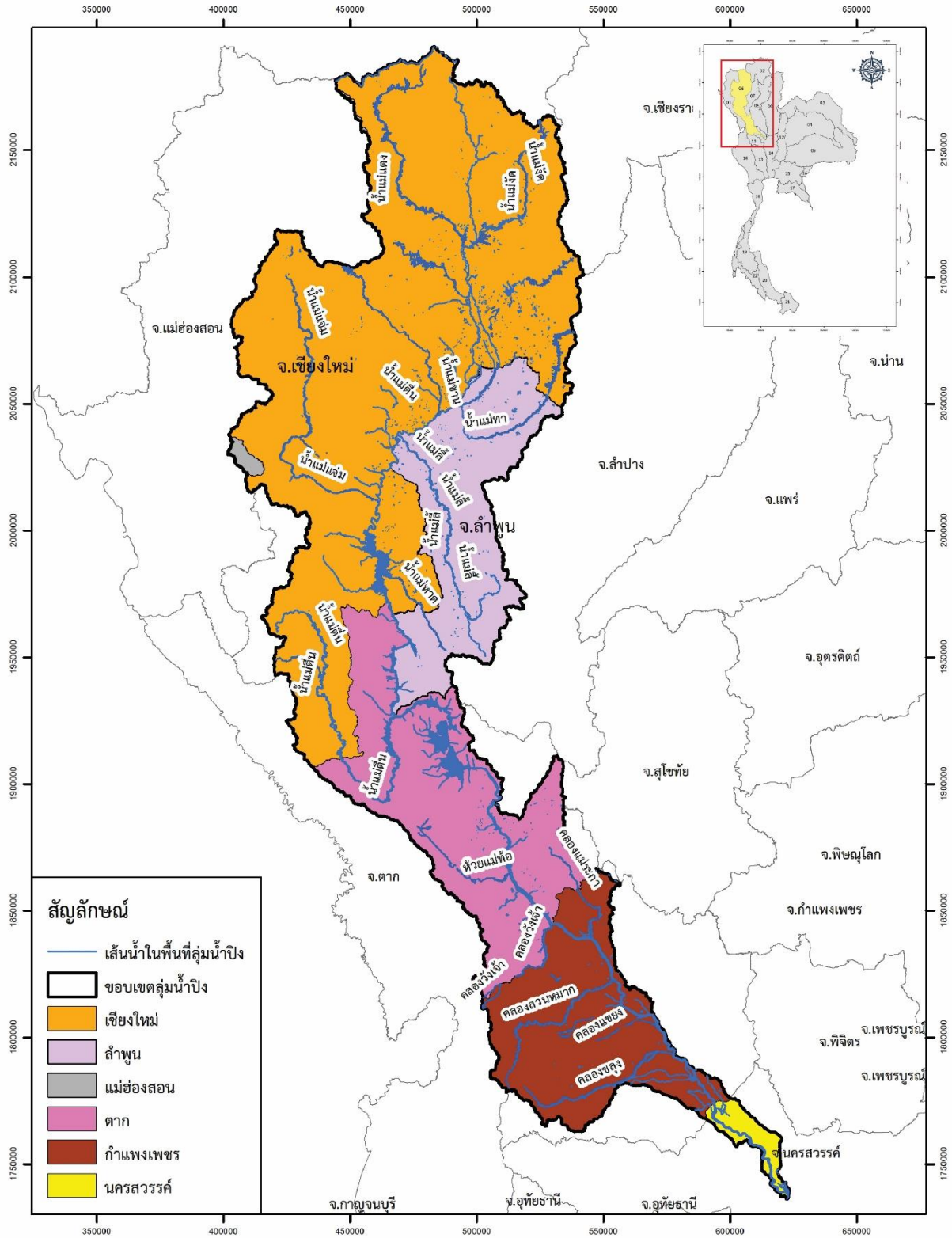
เมื่อนายกรัฐมนตรีได้ออกคำสั่งตามวรรคสองแล้ว และคำสั่งนั้นมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามวรรคสอง หากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดชอบ

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำแล้วเสร็จ ให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติรายงานและจัดทำสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบ โดยมิชักช้า

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่การทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

พื้นที่ในการศึกษาทบทวนครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564) ครอบคลุมถึงลุ่มน้ำหลัก และลุ่มน้ำสาขาในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง โดยครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และ นครสวรรค์ ตามแผนที่แสดงดังรูปที่ 1.3.2

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 1.3.2 ขอบเขตพื้นที่ทบทวนทำแผนป้องกัน และแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ในลุ่มน้ำปิง

บทที่ 2

สภาพทั่วไป สถานการณ์น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำ

2.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ลุ่มน้ำปิงตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศไทย มีขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 34,471.51 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์

ทิศเหนือ	ติดกับ	ลุ่มน้ำโขงเหนือ
ทิศใต้	ติดกับ	ลุ่มน้ำสะแกกรัง และลุ่มน้ำแม่กลอง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ลุ่มน้ำวัง และลุ่มน้ำยม
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ลุ่มน้ำสาละวิน

2.1.2 ประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

1) ประชากร

ข้อมูลประชากรและครัวเรือน รวบรวมจากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปี พ.ศ. 2565 โดยการนำข้อมูลประชากรรายตำบลนำมาคูณกับสัดส่วนพื้นที่ตำบลในลุ่มน้ำ ซึ่งลุ่มน้ำปิงครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ใน 6 จังหวัด 56 อำเภอ 314 ตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2,525,489 คน แยกเป็นประชากรชาย 1,218,787 คน และประชากรหญิง 1,306,702 คน มีความหนาแน่นของประชากร 74 คนต่อตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,201,177 ครัวเรือน เฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน

2) เศรษฐกิจ และสังคม

ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม รวบรวมข้อมูลจากรายงาน กชช.2ค ซึ่งเป็นข้อมูลระดับหมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำทุก 2 ปี ทำให้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านมีคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่เป็นอย่างไร แต่ละหมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งปัญหาจะบ่งชี้ได้จากตัวชี้วัด นอกจากนี้ยังสามารถจัดระดับการพัฒนาของหมู่บ้านได้เป็น 3 ระดับ คือ หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล้ำหลัง) หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (ปานกลาง) และหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3 (ก้าวหน้า) ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูล กชช.2ค ปี พ.ศ. 2564 แสดงข้อมูลครัวเรือนและประชากร รวมถึงข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงซึ่งมีทั้งสิ้น 3,199 หมู่บ้าน ได้ตั้งตารางที่ 2.1.2

ตารางที่ 2.1.2 ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

รายการข้อมูล	หน่วย	รวม	เชียงใหม่	ลำพูน	แม่ฮ่องสอน	นครสวรรค์	กำแพงเพชร	ตาก
1. การปกครอง								
หมู่บ้าน (กชช.2ค)		3199	1792	603	7	106	474	217
ตำบล (กชช.2ค /ทั้งหมด)		314/423	182/185	51/51	2/15	19/35	38/57	22/30
อำเภอ (กชช.2ค /ทั้งหมด)		56/85	22/25	18/18	2/7	3/15	7/11	4/9
จังหวัด (กชช.2ค /ทั้งหมด)		6/6	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1	1/1
2. สภาพทั่วไป								
2.1 โครงสร้างครัวเรือนและประชากร*								
ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือน	1,201,177	748,799	188,061	891	37,237	153,962	72,227
ประชากร	คน	2,525,489	1,477,203	399,557	3,001	93,821	373,357	178,550
ชาย	คน	1,218,787	708,005	191,596	1,483	45,092	183,962	88,649
หญิง	คน	1,306,702	769,198	207,961	1,518	48,729	189,395	89,901
2.2 แหล่งน้ำ								
มีประปาใช้	หมู่บ้าน	2,805	1,564	491	6	82	455	207
ครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาตลอดปี	ครัวเรือน	452,236	244,421	88,558	452	17,035	68,524	33,246
มีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี	ครัวเรือน	474,642	257,098	90,161	452	17,076	74,822	35,033
มีน้ำใช้เพียงพอต่อปี	ครัวเรือน	468,534	253,750	89,939	563	16,771	72,857	34,654
น้ำเพื่อการเกษตร :								
1) เพียงพอตลอดปี	หมู่บ้าน	1,516	816	386	3	44	202	65
2) เพียงพอเฉพาะฤดูฝน	หมู่บ้าน	1,032	601	102	2	34	208	85
3) ไม่เพียงพอ	หมู่บ้าน	206	82	6	2	8	57	51
4) ไม่มีแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก	หมู่บ้าน	28	20	0	0	0	6	2
2.3 โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน								
โรงเรียนประถมศึกษา	แห่ง	1,158	586	225	2	41	203	101
โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	แห่ง	494	264	108	3	7	79	33
โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	แห่ง	222	106	65	0	2	32	17
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน	แห่ง	1,381	752	269	2	39	223	96
2.4 ไฟฟ้า								
ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	ครัวเรือน	472,150	256,805	90,034	530	17,479	73,408	33,894
ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน	ครัวเรือน	1,576	837	250	0	3	97	389
2.5 การคมนาคมและการสื่อสาร								
ถนนสายหลักในหมู่บ้านใช้ได้ดีทั้งปี	หมู่บ้าน	1,723	930	402	4	35	252	100
มีรถรับจ้างวิ่งจากหมู่บ้านไปอำเภอ/ชุมชน	หมู่บ้าน	995	600	184	0	29	118	64
ครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่	ครัวเรือน	453,313	241,613	85,371	557	16,387	74,800	34,586
ครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ต	ครัวเรือน	249,814	136,980	50,930	246	7,082	34,793	19,783
3.เศรษฐกิจ								
3.1 การมีที่ทำกิน								
มีที่ดินทำกินของตนเอง และไม่ต้องเช่า	ครัวเรือน	282,928	144,690	70,606	560	5,206	42,116	19,750
ครัวเรือนที่รัฐจัดสรรที่ดินให้	ครัวเรือน	85,345	41,814	27,202	177	2,041	7,195	6,916
ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีพื้นที่รวมทั้งหมด	ไร่	5,415,005	1,857,238	1,030,504	5,300	205,671	1,518,431	797,861
3.2 การดำเนินการทางการเกษตร								
ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเกษตร	แห่ง	262,101	127,597	53,497	755	9,601	50,333	20,318
ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเพาะปลูก	แห่ง	197,190	92,027	41,040	382	8,611	39,370	15,760
3.3 การทำนา								
มีพื้นที่ทำนาทั้งหมด	ไร่	1,416,513	336,593	216,309	1,615	147,741	543,672	170,583
ครัวเรือนที่ทำนา	ครัวเรือน	130,931	59,224	24,500	217	7,223	27,695	12,072
ครัวเรือนมีรายได้จากการทำนาโดยเฉลี่ย	บาทต่อปี	82,354	70,348	70,703	24,623	137,628	143,455	47,368

ที่มา : กชช 2ค. 2564

ตารางที่ 2.1.2 ข้อมูลประชากร เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

รายการข้อมูล	หน่วย	รวม	เชียงใหม่	ลำพูน	แม่ฮ่องสอน	นครสวรรค์	กำแพงเพชร	ตาก
3.4 การทำไร่								
มีพื้นที่ทำไร่ทั้งหมด	ไร่	1,299,180	247,833	95,424	18,470	49,165	638,413	249,875
ครัวเรือนที่ทำไร่	ครัวเรือน	117,377	43,036	19,824	264	3,384	35,023	15,846
มีพื้นที่ทำไร่อายุสั้น ทั้งหมด	ไร่	521,453	162,557	64,821	17,900	15,176	128,530	132,469
ครัวเรือนที่ทำไร่อายุสั้น	ครัวเรือน	62,214	29,668	13,005	184	1,473	10,544	7,340
มีพื้นที่ทำไร่อายุยาว ทั้งหมด	ไร่	777,727	85,276	30,603	570	33,989	509,883	117,406
ครัวเรือนที่ทำไร่อายุยาว	ครัวเรือน	55,163	13,368	6,819	80	1,911	24,479	8,506
3.5 การทำสวนผลไม้								
มีพื้นที่ทำสวนผลไม้ ทั้งหมด	ไร่	397,752	176,749	184,268	45	2,467	19,700	14,523
ครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้	ครัวเรือน	67,230	35,270	27,126	25	395	1,472	2,942
3.6 การทำสวนผัก								
มีพื้นที่ทำสวนผัก ทั้งหมด	ไร่	77,810	54,538	16,210	325	718	2,729	3,290
ครัวเรือนที่ทำสวนผัก	ครัวเรือน	28,825	16,276	8,343	226	268	1,771	1,941
3.7 การทำเกษตรถดถูแล้ง								
มีพื้นที่ทำการเกษตรถดถูแล้ง ทั้งหมด	ไร่	32,777	12,650	4,367	144	2,655	5,946	7,015
ครัวเรือนที่ทำการเกษตรถดถูแล้ง	ครัวเรือน	11,651	6,055	1,947	120	597	1,773	1,159
3.8 การเลี้ยงสัตว์เพื่อขาย								
ครัวเรือนที่เลี้ยงโคเนื้อเพื่อขาย	ครัวเรือน	12,550	6,248	1,283	65	12	715	4,227
ครัวเรือนที่เลี้ยงโคนมเพื่อขายนม	ครัวเรือน	842	398	442	0	0	0	2
ครัวเรือนที่เลี้ยงกระบือเพื่อขาย	ครัวเรือน	2,657	2,026	375	0	3.00	218.00	35
ครัวเรือนที่เลี้ยงหมูเพื่อขาย	ครัวเรือน	10,130	7,087	1,691	60	49	762	481
ครัวเรือนที่เลี้ยงเป็ด-ไก่เพื่อขาย	ครัวเรือน	74,714	6,825	4,723	40	133	1,181	61,812
ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์อื่น ๆ เพื่อขาย	ครัวเรือน	3,045	294	2,525	1	18	82	125
3.9 การประมง								
ครัวเรือนที่ทำการประมงทะเลขนาดเล็ก	ครัวเรือน	2,018	57	1,892	0	0	39	30
ครัวเรือนที่ทำการประมงทะเลขนาดกลางและขนาดใหญ่	ครัวเรือน	4	2	0	0	0	2	0.00
ครัวเรือนที่ทำการประมงน้ำจืด	ครัวเรือน	2,454	490	1,179	0	50	203	532
3.10 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ								
ครัวเรือนที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อยน้ำทะเล	ครัวเรือน	123	31	64	0.0	0.0	22	6
ครัวเรือนที่ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด	ครัวเรือน	1,609	440	653	0	40	379	97
3.11 สภาพแรงงานและการจ้างงาน								
คนอายุ 15-59 ปี ประกอบอาชีพและมีรายได้	คน	665,340	356,651	131,202	859	24,020	101,288	51,320
ครัวเรือนที่มีคนประกอบอาชีพรับจ้าง	ครัวเรือน	184,970	107,078	37,445	25	5,660	21,278	13,484
3.12 ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน	ครัวเรือน	18,441	8,356	4,931	0	96	2,293	2,765
3.13 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน	แห่ง	100,336	100,195	86	0	8	37	10
4. ความรู้และการศึกษา								
4.1 จบการศึกษาแล้ว และไม่ได้เรียนต่อ								
จบภาคบังคับ	คน	373,112	204,927	78,211	56	18,013	46,220	25,685
จบชั้น ม.ปลาย/เทียบเท่า	คน	120,521	64,707	23,635	17	3,336	19,148	9,678
จบอนุปริญญา/เทียบเท่า	คน	50,379	30,128	9,578	53	1,281	5,609	3,730
จบปริญญาตรี/เทียบเท่า	คน	80,313	52,906	17,180	75	1,404	4,496	4,252
สูงกว่าปริญญาตรี	คน	8,841	6,129	1,785	5	88	277	557
5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม								
5.1 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด	ไร่	2,270,345	586,841	345,843	3,900	148,524	867,515	317,722
5.2 มีแหล่งน้ำผิวดิน	หมู่บ้าน	1,667	937	276	2	40	253	159
5.3 มีแหล่งน้ำผิวดิน	แห่ง	4,479	2,549	516	5	90	866	453
1) คุณภาพเหมาะสมดี	แห่ง	2,526	1,425	412	-	49	399	241
2) คุณภาพเหมาะสมพอใช้	แห่ง	1,649	1,004	98	2	32	360	153
3) คุณภาพไม่เหมาะสม	แห่ง	307	120	6	6	9	107	59

ที่มา : กชช 2ค. 2564

2.1.3 ขอบเขตการปกครอง ระบบลุ่มน้ำ และการแบ่งลุ่มน้ำสาขา

ลุ่มน้ำปิง ครอบคลุมพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และ นครสวรรค์ รายละเอียดของจังหวัดที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำปิงแสดงดังในตารางที่ 2.1.3-1 และรูปที่ 1.3.2 (บทที่ 1) ตารางที่ 2.1.3-1 รายละเอียดของจังหวัดในลุ่มน้ำปิง

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ตร.กม.)	พื้นที่ในเขตลุ่มน้ำ		ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	ร้อยละของพื้นที่ลุ่มน้ำ
		ตร.กม.	ไร่		
เชียงใหม่	22,188.84	18,696.72	11,685,449	84.26	54.24
ลำพูน	4,478.31	4,473.06	2,795,660	99.88	12.98
แม่ฮ่องสอน	12,769.07	106.92	66,828	0.84	0.31
ตาก	17,310.61	6,172.36	3,857,723	35.66	17.91
กำแพงเพชร	8,512.51	4,586.05	2,866,278	53.87	13.30
นครสวรรค์	9,525.70	421.14	263,215	4.42	1.22
ข้างเคียง		15.27	9,543		0.04
รวม		34,471.51	21,535,153		100.00

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

การแบ่งลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิงได้กำหนดตามผลการศึกษาของโครงการศึกษาทบทวนการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และผลกระทบจากการแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงแบ่งเป็น 30 ลุ่มน้ำสาขา ได้แก่แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1 น้ำแม่จัด แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2 แม่น้ำแม่แตง แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1 น้ำแม่ริม แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2 น้ำแม่กวง แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3 น้ำแม่ขาน แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4 น้ำแม่ลี แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1 น้ำแม่กลาง แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2 น้ำแม่แจ่มตอนบน น้ำแม่แจ่มตอนล่าง แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4 น้ำแม่ตื่น แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2 ห้วยแม่ท้อ แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3 คลองวังเจ้า แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4 คลองแม่ระกา แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5 คลองสวนหมาก และแม่น้ำปิงตอนล่าง รายละเอียดของแต่ละลุ่มน้ำสาขา แสดงใน ตารางที่ 2.1.3-2 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขา และแผนผังระบบลุ่มน้ำแสดงได้ดังรูปที่ 2.1.3-1 และรูปที่ 2.1.3-2 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1.3-2 รายละเอียดขนาดของกลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิง

ลำดับ	รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ ในลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
1	0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	1,637.81	1,023,629	4.75	เชียงใหม่	เชียงดาว แม่แตง พร้าว เวียงแหง ไชยปราการ
2	0602	น้ำแม่จัด	1,280.54	800,336	3.71	เชียงใหม่	เชียงดาว ดอยสะเก็ด แม่แตง พร้าว ไชยปราการ
3	0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	217.92	136,201	0.63	เชียงใหม่	ดอยสะเก็ด แม่แตง พร้าว สันทราย
4	0604	แม่น้ำแม่แตง	1,953.88	1,221,178	5.67	เชียงใหม่	เชียงดาว แม่แตง เวียงแหง
5	0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	199.69	124,804	0.58	เชียงใหม่	ดอยสะเก็ด แม่แตง แม่ริม สันทราย
6	0606	น้ำแม่ริม	567.84	354,901	1.65	เชียงใหม่	แม่แตง แม่ริม สะเมิง
7	0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	740.90	463,064	2.15	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่ แม่ริม สะเมิง สันป่าตอง หางดง สารภี
						ลำพูน	เมืองลำพูน ป่าซาง
8	0608	น้ำแม่กวง	2,871.52	1,794,700	8.33	เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่ ดอยสะเก็ด แม่แตง แม่ริม พร้าว สันกำแพง สันทราย สารภี แม่ออน
						ลำพูน	เมืองลำพูน แม่ทา ป่าซาง บ้านธิ
9	0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	113.58	70,987	0.33	เชียงใหม่	สันป่าตอง
						ลำพูน	ป่าซาง
10	0610	น้ำแม่ขาน	1,727.62	1,079,763	5.01	เชียงใหม่	จอมทอง แม่แจ่ม แม่แตง แม่ริม สะเมิง สันป่าตอง หางดง แม่วาง ดอยหล่อ กัลยาณิวัฒนา
11	0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	474.40	296,503	1.38	เชียงใหม่	จอมทอง สันป่าตอง แม่วาง ดอยหล่อ
						ลำพูน	แม่ทา บ้านโฮ้ง ป่าซาง เวียงหนองล่อง
12	0612	น้ำแม่ลี	2,082.86	1,301,790	6.04	เชียงใหม่	จอมทอง ฮอด ดอยเต่า
						ลำพูน	แม่ทา บ้านโฮ้ง ลี้ ทุ่งหัวช้าง ป่าซาง เวียงหนองล่อง
13	0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	23.29	14,556	0.07	เชียงใหม่	จอมทอง
						ลำพูน	บ้านโฮ้ง เวียงหนองล่อง
14	0614	น้ำแม่กลาง	617.97	386,234	1.79	เชียงใหม่	จอมทอง แม่แจ่ม แม่วาง ดอยหล่อ
15	0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	474.35	296,467	1.38	เชียงใหม่	จอมทอง แม่แจ่ม ฮอด
						ลำพูน	บ้านโฮ้ง
16	0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	1,963.02	1,226,886	5.69	เชียงใหม่	จอมทอง แม่แจ่ม สะเมิง แม่วาง กัลยาณิวัฒนา
						แม่ฮ่องสอน	แม่ลาน้อย
17	0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	1,931.56	1,207,222	5.60	เชียงใหม่	จอมทอง แม่แจ่ม ฮอด
						แม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง แม่ลาน้อย

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

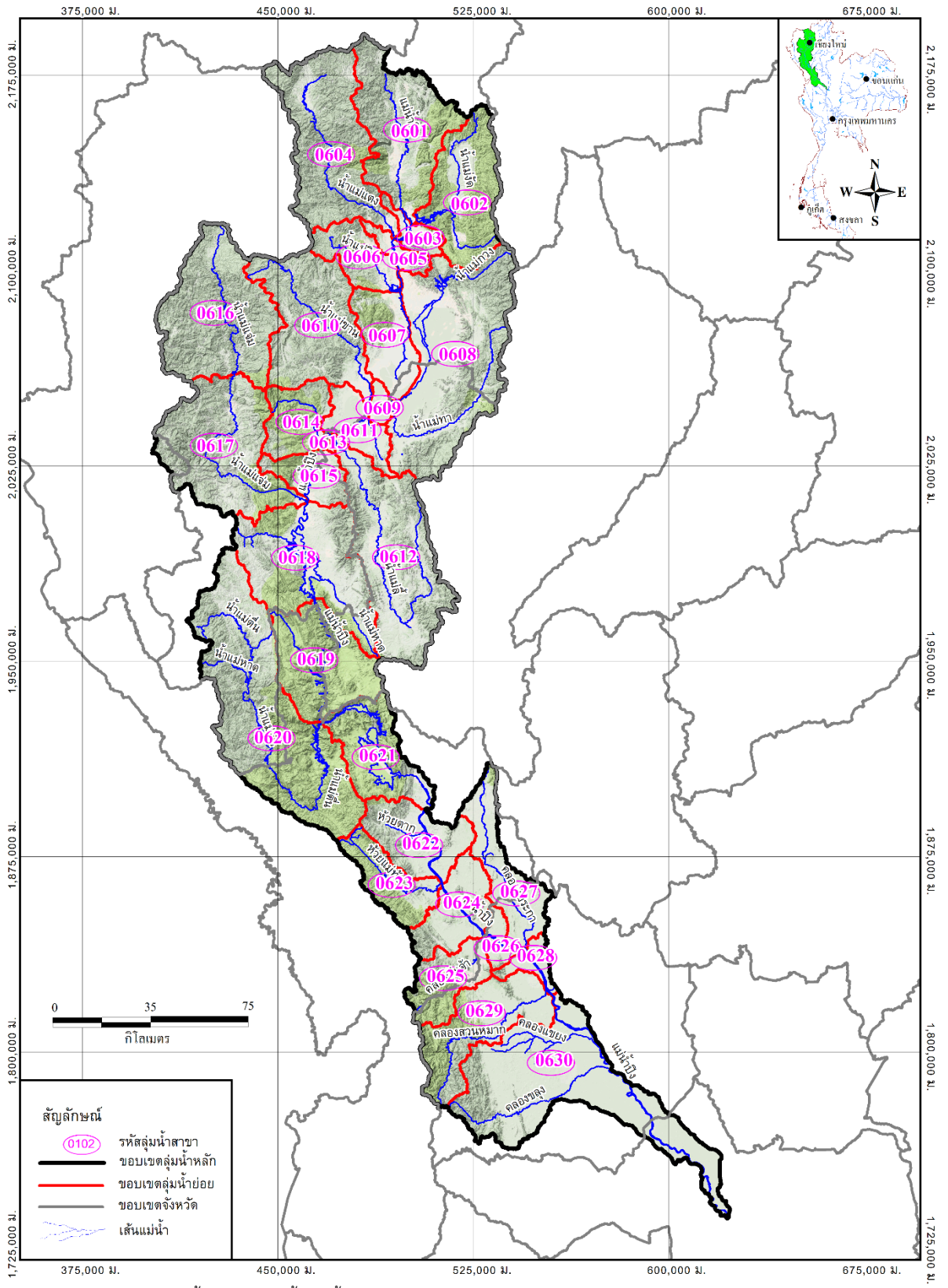

ตารางที่ 2.1.3-2 รายละเอียดขนาดของกลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ลำดับ	รหัส	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ลุ่มน้ำสาขา		ร้อยละของพื้นที่ ในลุ่มน้ำหลัก	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน	
			(ตร.กม.)	(ไร่)		จังหวัด	อำเภอ
18	0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	1,916.97	1,198,104	5.56	เชียงใหม่	จอมทอง ฮอด ดอยเต่า อมก๋อย
						ลำพูน	บ้านโฮ้ง ลี้
						ตาก	สามเงา
19	0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	1,289.60	805,998	3.74	เชียงใหม่	ดอยเต่า อมก๋อย
						ลำพูน	ลี้
						ตาก	สามเงา
20	0620	น้ำแม่ตื่น	3,165.88	1,978,676	9.18	เชียงใหม่	ดอยเต่า อมก๋อย
						ตาก	บ้านตาก สามเงา แม่ระมาด
21	0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	994.14	621,340	2.88	ลำพูน	ลี้
						ตาก	บ้านตาก สามเงา แม่ระมาด
22	0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	883.16	551,977	2.56	ตาก	เมืองตาก บ้านตาก สามเงา แม่ระมาด
23	0623	ห้วยแม่ท้อ	643.73	402,332	1.87	ตาก	เมืองตาก บ้านตาก แม่ระมาด
24	0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	748.42	467,764	2.17	กำแพงเพชร	พรานกระต่าย โกลัมพินนคร
						ตาก	เมืองตาก วังเจ้า
25	0625	คลองวังเจ้า	649.32	405,822	1.88	กำแพงเพชร	เมืองกำแพงเพชร คลองลาน โกลัมพินนคร
						ตาก	เมืองตาก พบพระ วังเจ้า
26	0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	183.55	114,716	0.53	กำแพงเพชร	เมืองกำแพงเพชร พรานกระต่าย โกลัมพินนคร
						ตาก	เมืองตาก วังเจ้า
27	0627	คลองแม่ระกา	879.73	549,832	2.55	กำแพงเพชร	เมืองกำแพงเพชร พรานกระต่าย โกลัมพินนคร
28	0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	216.52	135,323	0.63	กำแพงเพชร	เมืองกำแพงเพชร พรานกระต่าย โกลัมพินนคร
29	0629	คลองสวนหมาก	1,213.43	758,395	3.52	กำแพงเพชร	เมืองกำแพงเพชร คลองลาน ปางศิลาทอง โกลัมพินนคร
30	0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	2,808.32	1,755,197	8.15	กำแพงเพชร	เมืองกำแพงเพชร คลองลาน ขามเฒ่าลี้ บึงขลุ่ย ปางศิลาทอง
						นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์ บรรพตพิสัย เก้าเลี้ยว

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

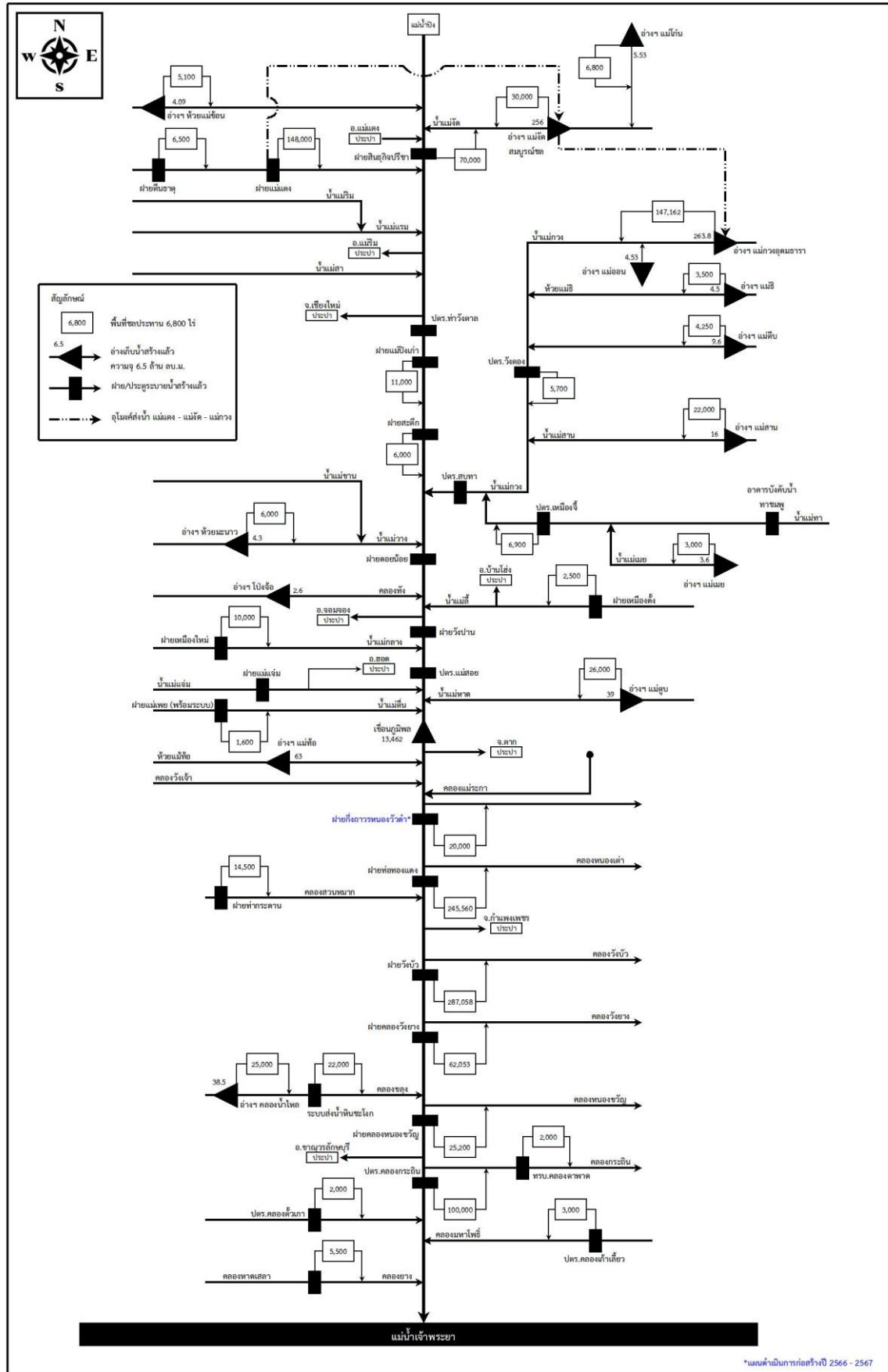

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.3-2 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิง

ที่มา : ที่ปรึกษา (2566); ปรับปรุงจากโครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)
รูปที่ 2.1.3-3 แผนผังระบบลุ่มน้ำปิง

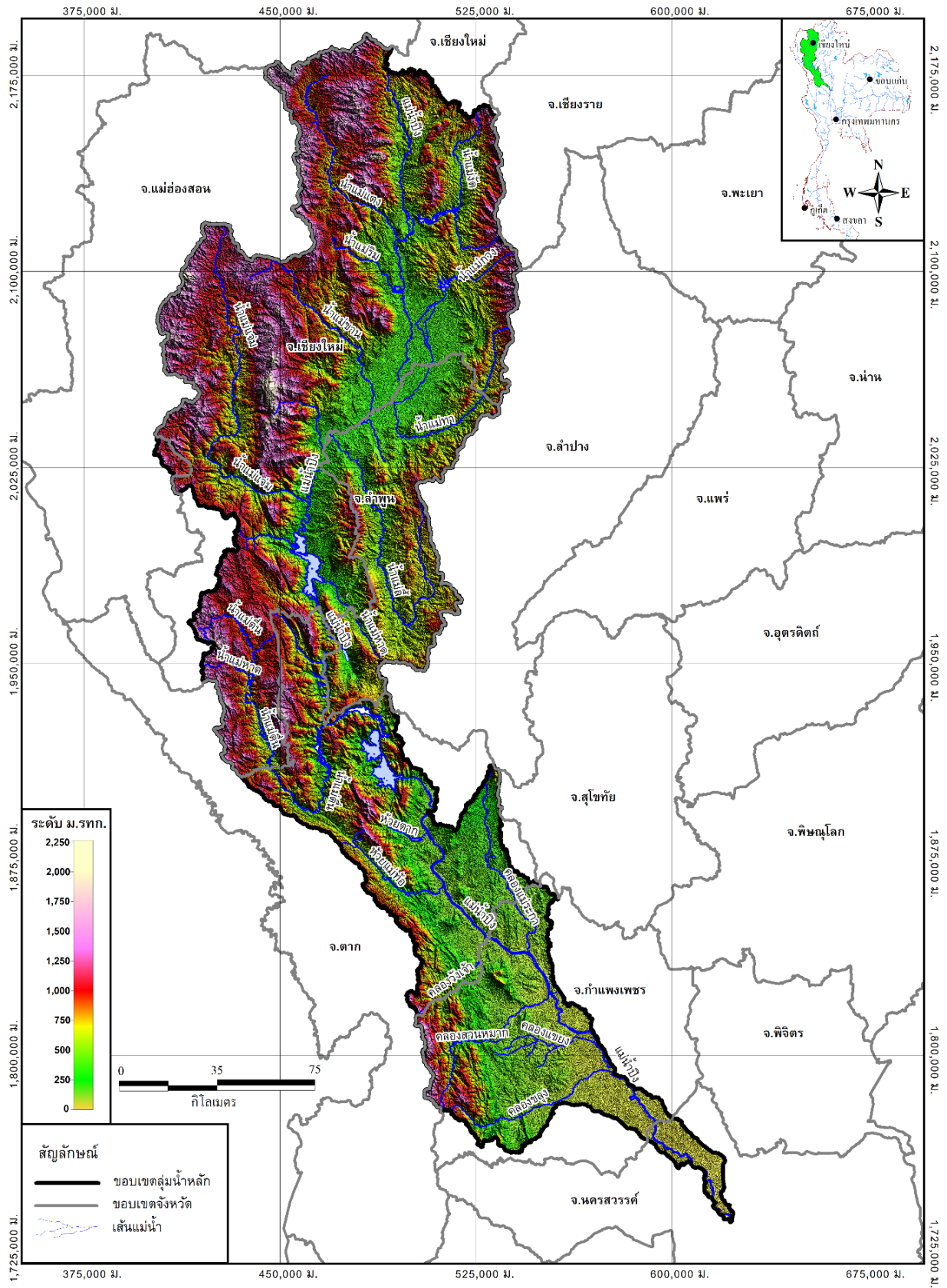

2.1.4 สภาพภูมิประเทศ

ลุ่มน้ำปิงตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศไทย ขนาดพื้นที่ลุ่มน้ำ 34,471.51 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน ตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ลักษณะลุ่มน้ำวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ ทางตอนบนของลุ่มน้ำเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน มีแม่น้ำปิงเป็นแม่น้ำสายหลัก ต้นกำเนิดของแม่น้ำปิงเกิดจากลำธารสายเล็ก ๆ บริเวณดอยถั่ว ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างเทือกเขาถนนธงชัย และ เทือกเขาผีปันน้ำฝั่งตะวันตก ในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แล้วไหลผ่านหุบเขาลงมาสู่ที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ผ่านจังหวัดลำพูน จากนั้นไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ผ่านอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วไหลลงทิศใต้ผ่านอำเภอฮอด ก่อนจะลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล ส่วนแม่น้ำปิงตอนล่างได้เชื่อมภูมิพลจะไหลผ่านที่ราบมาบรรจบกับแม่น้ำวัง และไหลผ่านที่ราบกว้างใหญ่ในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ก่อนจะไปบรรจบกับแม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน รวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวประมาณ 778 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำปิงมีลำน้ำสาขาที่สำคัญของแม่น้ำปิง ได้แก่ น้ำแม่จัด มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาแดนลาวทางตอนเหนือของลุ่มน้ำ ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำปิงทางฝั่งซ้าย น้ำแม่แตง ไหลจากเทือกเขาแดนลาวลงมาบรรจบแม่น้ำปิงทางฝั่งขวา แม่น้ำกวังไหลมาบรรจบแม่น้ำปิงทางฝั่งซ้ายที่จังหวัดลำพูน แม่น้ำลี่ ไหลจากอำเภอลี่ขึ้นไปทางทิศเหนือบรรจบแม่น้ำปิงทางฝั่งซ้ายที่อำเภอจอมทอง น้ำแม่แจ่ม ไหลจากเทือกเขาถนนธงชัยจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือของลุ่มน้ำลงมาบรรจบแม่น้ำปิงทางฝั่งขวาที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ ได้แก่ เขื่อนแม่งวงอุดมธารา อำเภอฮอดสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ความจุ 263 ล้าน ลบ.ม. และเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ความจุ 264.695 ล้าน ลบ.ม. และเขื่อนภูมิพล จังหวัดตากความจุ 13,462 ล้าน ลบ.ม. โดยสภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำปิง และลำน้ำสาขาแสดงได้ดังรูปที่ 2.1.4

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง

รูปที่ 2.1.4 สภาพภูมิประเทศและลำน้ำสาขาในลุ่มน้ำปิง

2.1.5 สภาพอุตุนิยมวิทยา และอุทกวิทยา

1) ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ลุ่มน้ำปิง ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง สภาพภูมิอากาศทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นแล้วในแต่ละปีจะได้รับอิทธิพลจากพายุดีเปรสชัน ซึ่งมาจากทะเลจีนใต้ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนกันยายน ทำให้พื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีฝนตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม จากข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีตรวจวัดอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง จำนวน 5 สถานี คือ สถานีจังหวัดเชียงใหม่ สถานีจังหวัดลำพูน สถานีจังหวัดตาก สถานีเขื่อนภูมิพล และสถานีจังหวัดกำแพงเพชร สถิติข้อมูลช่วงปี 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2536 – 2565 แสดงการผันแปรรายเดือนของตัวแปรภูมิอากาศสถานีทั้ง 5 สถานี ดังรูปที่ 2.1.5-1 โดยมีตัวแปรภูมิอากาศที่สำคัญ ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ความเร็วลม เมฆปกคลุม ปริมาณการระเหยจากผิวดิน และปริมาณฝน สรุปได้ดังตารางที่ 2.1.5-1 และสรุปได้ดังนี้

อุณหภูมิ: อุณหภูมิรายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 23.9 – 30.4 องศาเซลเซียส โดยช่วงที่อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม ถึง มกราคม และอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดประมาณเดือนเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีมีค่าเท่ากับ 27.30 องศาเซลเซียส

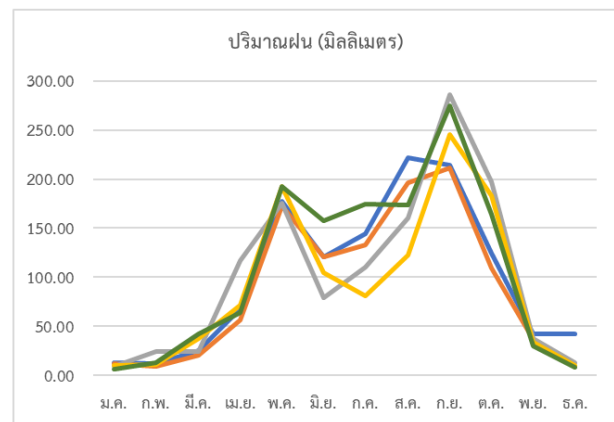
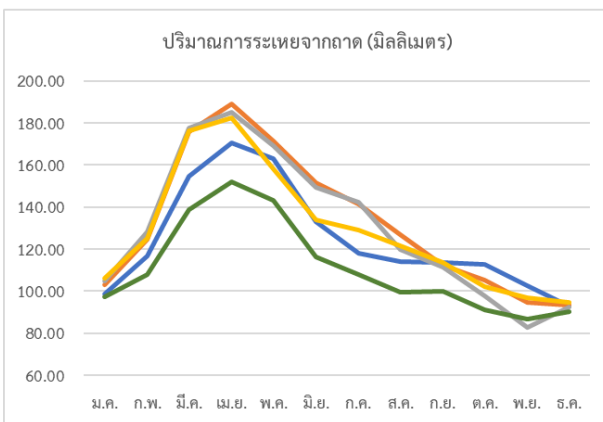
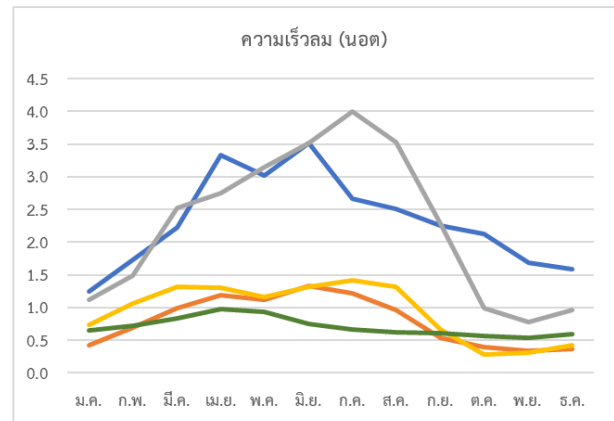
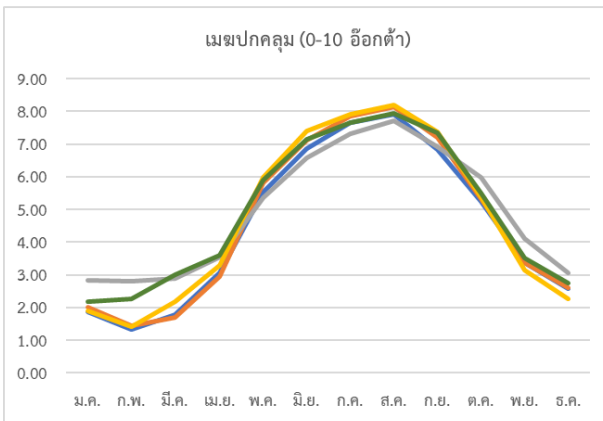
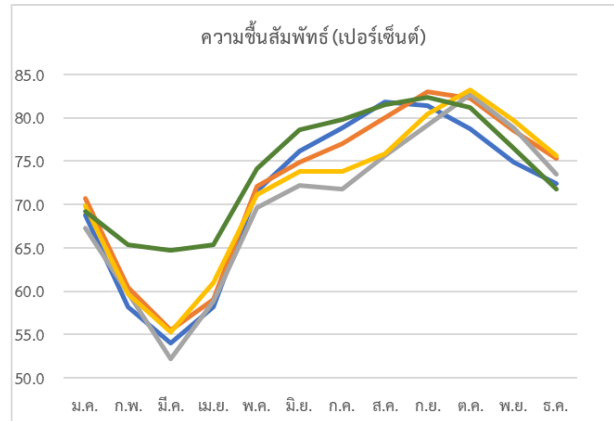
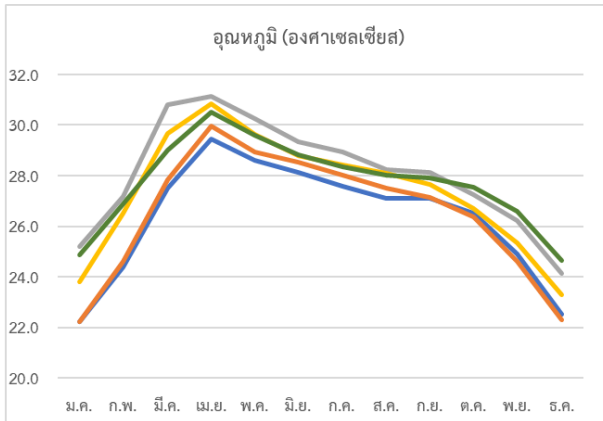
ความชื้นสัมพัทธ์: ความชื้นสัมพัทธ์รายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 56.4 – 82.6 เปอร์เซ็นต์ โดยช่วงเวลาที่มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดประมาณเดือนมีนาคม และช่วงเวลาที่มีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดอยู่ในช่วงเดือนสิงหาคม ถึง เดือนตุลาคม ค่าความชื้นสัมพัทธ์รายปีเฉลี่ยเท่ากับ 71.9 เปอร์เซ็นต์

เมฆปกคลุม (0 – 10): ปริมาณเมฆปกคลุมมีค่าอยู่ระหว่าง 2.4 – 8.0 (ใน 10 ส่วนของท้องฟ้า) โดยปริมาณเมฆปกคลุมเฉลี่ยจะน้อยที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ และจะมากที่สุดในเดือนสิงหาคม โดยเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 4.9 (ใน 10 ส่วนของท้องฟ้า)

ลมและพายุ: ความเร็วลมเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 2.2 นอต โดยมีความเร็วลมสูงสุดในเดือนสิงหาคม จำนวนวันที่มีพายุฟ้าคะนองโดยเฉลี่ยเท่ากับ 33 วันต่อปี เดือนที่มีพายุฟ้าคะนองมากที่สุดคือเดือนพฤษภาคม

ปริมาณการระเหยจากผิวดิน: ปริมาณการระเหยรายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 89.4 – 177.3 มิลลิเมตร เดือนธันวาคมเป็นเดือนที่มีปริมาณการระเหยต่ำสุด ในขณะที่เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีปริมาณการระเหยสูงสุด ค่าปริมาณการระเหยรวมทั้งปีประมาณ 1,505.5 มิลลิเมตร

ปริมาณฝน: ปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 8.4 – 254.4 มิลลิเมตร เดือนมกราคมเป็นเดือนที่มีปริมาณฝนต่ำสุด ในขณะที่เดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีปริมาณฝนสูงสุด ค่าปริมาณฝนสะสมเฉลี่ยรวมทั้งปีประมาณ 1,168 มิลลิเมตร

— จังหวัดเชียงใหม่ — จังหวัดลำพูน — จังหวัดตาก — เชียงใหม่พล — จังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ, (2565)

รูปที่ 2.1.5-1 การผันแปรรายเดือนของตัวแปรภูมิอากาศหลักจากสถานีตรวจอากาศในลุ่มน้ำปิง

ตารางที่ 2.1.5-1 ค่าเฉลี่ยตัวแปรภูมิอากาศหลักของสถานีตรวจอากาศในลุ่มน้ำปิง

สถานีตรวจวัด สภาพภูมิอากาศ	ตัวแปรภูมิอากาศ	ค่าเฉลี่ย รายปี	ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ย รายเดือน	ค่าเฉลี่ยสูงสุด รายเดือน	ค่าเฉลี่ยต่ำสุด รายเดือน
เชียงใหม่	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	26.3	22.2 (ม.ค.) - 29.5 (เม.ย.)	36.2 (เม.ย.)	15.9 (ม.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	71.3	54.1 (มี.ค.) - 81.8 (ส.ค.)	94.4 (ก.ย.)	30.9 (ก.พ.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อ็อกต้า)	4.6	1.3 (ก.พ.) - 7.9 (ส.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	2.3	1.3 (ม.ค.) - 3.5 (มิ.ย.)	30.8 (เม.ย.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,441.7	93.1 (ธ.ค.) - 170.4 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝนสะสมเฉลี่ย (มิลลิเมตร)	1,193.8	12.3 (ก.พ.) - 221.8 (ส.ค.)		
จังหวัดลำพูน	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	26.5	22.2 (ม.ค.) - 30.0 (เม.ย.)	37.7 (เม.ย.)	15.1 (ม.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	72.5	55.5 (มี.ค.) - 83.0 (ก.ย.)	96.2 (ก.ย.)	29.9 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อ็อกต้า)	5.4	1.4 (ก.พ.) - 8.1 (ส.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	0.8	0.3 (พ.ย.) - 1.3 (มิ.ย.)	23.6 (เม.ย.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,589.4	93.4 (ธ.ค.) - 189.2 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,084.5	8.6 (ธ.ค.) - 211.6 (ก.ย.)		
จังหวัดตาก	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	28.6	24.1 (ธ.ค.) - 31.2 (เม.ย.)	38.2 (มี.ค.)	18.5 (ธ.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	70.1	52.2 (มี.ค.) - 82.7 (ต.ค.)	94.7 (ต.ค.)	33.3 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อ็อกต้า)	4.9	2.8 (ก.พ.) - 7.7 (ส.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	2.2	0.8 (พ.ย.) - 4.0 (ก.ค.)	24.8 (ส.ค.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,561.2	82.9 (พ.ย.) - 185.3 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,213.3	8.9 (ม.ค.) - 286.2 (ก.ย.)		
เขื่อนภูมิพล	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	27.4	23.3 (ธ.ค.) - 30.8 (เม.ย.)	38.0 (เม.ย.)	17.7 (ม.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	71.6	55.3 (มี.ค.) - 83.2 (ต.ค.)	93.4 (ก.ย.)	35.4 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อ็อกต้า)	4.7	1.4 (ก.พ.) - 8.2 (ส.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	1.0	0.3 (ต.ค.) - 1.4 (ก.ค.)	18.8 (เม.ย.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,540.3	94.7 (ธ.ค.) - 182.6 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,082.1	9.5 (ธ.ค.) - 245.5 (ก.ย.)		
จังหวัดกำแพงเพชร	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)	27.7	24.6 (ธ.ค.) - 30.5 (เม.ย.)	36.7 (เม.ย.)	19.5 (ธ.ค.)
	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	74.2	64.7 (มี.ค.) - 82.3 (ก.ย.)	95.5 (ก.ย.)	39.0 (มี.ค.)
	เมฆปกคลุม (0-10 อ็อกต้า)	4.9	5.2 (ม.ค.) - 7.9 (ส.ค.)		
	ความเร็วลม (นอต)	0.7	0.5 (พ.ย.) - 1.0 (เม.ย.)	30.0 (เม.ย.)	
	ปริมาณการระเหยจากผิวดิน (มิลลิเมตร)	1,330.9	86.7 (พ.ย.) - 152.2 (เม.ย.)		
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	1,295.3	6.5 (ม.ค.) - 274.3 (ก.ย.)		

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ, (2565)

2) ปริมาณฝน

การศึกษาข้อมูลปริมาณฝนเป็นการวิเคราะห์สภาพการเกิดฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงจำนวน 31 สถานี จากศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ และศูนย์อุทกวิทยาชลประทาน แสดงดังตารางที่ 2.1.5-2 และรูปที่ 2.1.5-2 ข้อมูลจากสถานีวัดน้ำฝนที่ได้รวบรวมในการศึกษาได้พิจารณาสถานีที่มีข้อมูลจนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2565 เพื่อใช้ในการ

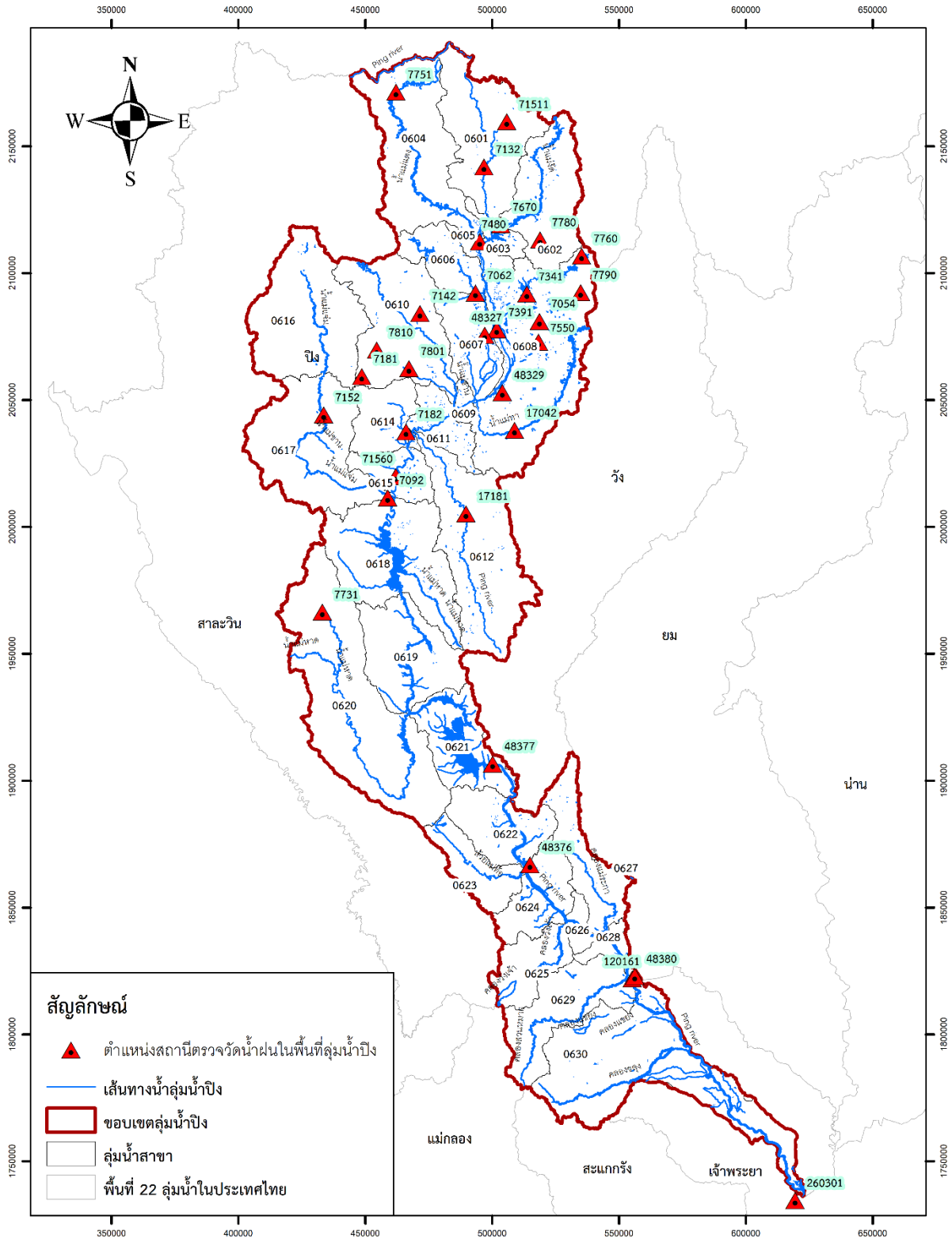
วิเคราะห์ปริมาณฝนของกลุ่มน้ำ ซึ่งกลุ่มน้ำปิงมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสะสมรายปี 1,163.61 มิลลิเมตร การกระจายตัวของฝน ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - ตุลาคม โดยมีปริมาณฝนต่ำสุดในเดือนธันวาคม และสูงสุดในเดือนกันยายน ดังแสดงในตารางที่ 2.1.5-3 และแสดงกราฟการกระจายตัวปริมาณฝนรายเดือน และเส้นชั้นน้ำฝนรายปีเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.5-3 และรูปที่ 2.1.5-4

ตารางที่ 2.1.5-2 รายชื่อสถานีวัดน้ำฝนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

รหัส	ที่ตั้ง	ช่วงข้อมูล	ฝนรายปีเฉลี่ย (มม.)
17042	อ.แม่ทา จ.ลำพูน	2495-2565	1,166.10
17181	อ.ลี้ จ.ลำพูน	2546-2565	1,080.00
48327	สถานีตรวจอากาศจังหวัดเชียงใหม่	2536-2565	1,193.85
48329	สถานีตรวจอากาศจังหวัดลำพูน	2536-2565	1,084.50
7780	อนามัยนาเมือง อ.พร้าว จ.เชียงใหม่	2544-2565	1,382.17
7182	อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	2495-2565	929.27
7480	โครงการฝายแม่แฝก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	2495-2565	1,151.84
7731	บ้านคอย อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	2533-2565	976.84
7550	บ.ร่องวัวแดง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่	2502-2565	1,006.97
7152	อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่	2495-2565	963.81
7391	สำนักงานชลประทานที่ 1 อ.เมือง จ.เชียงใหม่	2514-2565	1,077.66
7181	บ้านขุนวาง จ.เชียงใหม่	2545-2565	1,975.50
7341	ห้วยงานแม่กวง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	2507-2565	1,205.80
7054	บ้านแม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	2517-2565	1,171.80
7760	อนามัยห้วยหม้อ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	2544-2565	1,452.90
7092	อ.ฮอด จ.เชียงใหม่	2495-2565	1,024.70
71560	โครงการประตุระบายน้ำแม่สอย อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	2558-2565	847.70
7801	อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่	2546-2565	1,316.40
7810	บ้านทุ่งหลวง อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่	2546-2565	1,552.20
7751	บ้านม่วงปือก อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่	2538-2565	1,157.90
7132	อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	2495-2565	1,300.40
71511	บ้านห้วยลึก อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	2549-2565	1,214.00
7790	บ้านปางไฮ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	2544-2565	1,855.20
7142	อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่	2495-2565	1,165.20
7670	เขื่อนแม่จืด อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	2525-2565	1,238.10
7062	อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่	2495-2565	1,009.60
120161	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	2543-2565	1,262.83
48377	สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จ.ตาก	2536-2565	1,082.10
48376	สถานีตรวจอากาศจังหวัดตาก	2531-2565	1,213.30
48380	สถานีตรวจอากาศจังหวัดกำแพงเพชร	2531-2565	1,295.31
260301	ค่ายจิรประวัติ อ.เมืองนครสวรรค์	2540-2565	1,013.19

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ และศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ และศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

รูปที่ 2.1.5-2 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ตารางที่ 2.1.5-3 ปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน (มม.)												ปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย (มม.)	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง
	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.			
แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	75.26	170.01	140.18	195.32	248.06	203.38	112.83	35.9	11.36	16.83	8.74	21.37	1,239.24	1,069.78	169.46
น้ำแม่จืด	66.88	179.65	141.58	207.2	271.15	228.38	123.76	51.65	12.1	16.79	8.39	15.25	1,322.78	1,151.72	171.06
แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	53.74	170.33	151.05	204.34	239.01	216	107.66	43.57	10.92	11.29	7.69	18.53	1,234.13	1,088.39	145.74
แม่น้ำแม่แตง	74.81	176.89	133.38	180.95	234.38	196.07	104.46	35.48	11.01	13.23	9.39	20.41	1,190.46	1,026.13	164.33
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	43.6	161.37	140.84	188.44	225.49	207.4	99.2	35.22	10.4	10.4	5.79	16.13	1,144.28	1,022.74	121.54
น้ำแม่ริม	45.7	164.68	138.85	174.47	218	199.85	100.55	32.4	9.93	9.09	4.21	11.73	1,109.46	996.40	113.06
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	58.79	172.95	123.99	144.98	213.12	206.7	115.21	37.12	25.13	11.22	8.57	19.12	1,136.90	976.95	159.95
น้ำแม่กวาง	57.77	174.04	142.02	171.19	233.32	222.92	122.11	37.38	9.09	11.18	6.18	16.82	1,204.02	1,065.60	138.42
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	56.06	172.34	120.14	132.51	194.97	211.33	109.8	36.61	8.6	11.79	8.82	20.68	1,083.65	941.09	142.56
น้ำแม่ขาน	70.55	204.79	161.81	174.65	217.93	276.4	153.9	41.65	8.22	11.08	4.11	11.35	1,336.44	1,189.48	146.96
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	57.22	159.21	104.12	114.67	161.2	216.38	139.22	41.34	9.96	10.59	5.08	17.27	1,036.26	894.80	141.46
น้ำแม่ลี	81.8	175.96	114.14	115.61	160.2	222.97	125.98	23.53	6.47	16.14	7.04	20.39	1,070.23	914.86	155.37
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	51.41	140.92	82.19	93.75	140.61	196.94	137.59	46.29	10.36	9.27	4.47	15.47	929.27	792.00	137.27
น้ำแม่กลาง	62.89	173.16	129.49	140.82	179.33	250.42	167.33	44.55	9.98	12.42	5.26	18.28	1,193.93	1,040.55	153.38
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	47.56	137.55	51.78	104.29	125.13	196.92	129.84	37.98	5.52	20.44	4.77	14.17	875.95	745.51	130.44
น้ำแม่แจ่มตอนบน	87.68	218.84	179.77	187.3	221.78	336.89	188.76	45.31	7.00	11.95	4.84	19.85	1,509.97	1,333.34	176.63
น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	46.23	135.26	131.81	140.94	180.92	211.17	105.99	23.87	5.92	6.76	3.64	11.47	1,003.98	906.09	97.89
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	65.56	159.35	111.95	110.86	148.52	213.89	135.42	36.02	9.15	12.24	7.39	20.44	1,030.79	879.99	150.80
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	66.77	162.41	103.95	104.66	134.02	208.27	139.18	31.99	10.85	11.7	7.52	30.71	1,012.03	852.49	159.54
น้ำแม่ตื่น	67.19	165.81	103.96	101.81	132.43	212.52	144.42	32.23	10.73	11.41	7.87	31.52	1,021.90	860.95	160.95

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ และศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

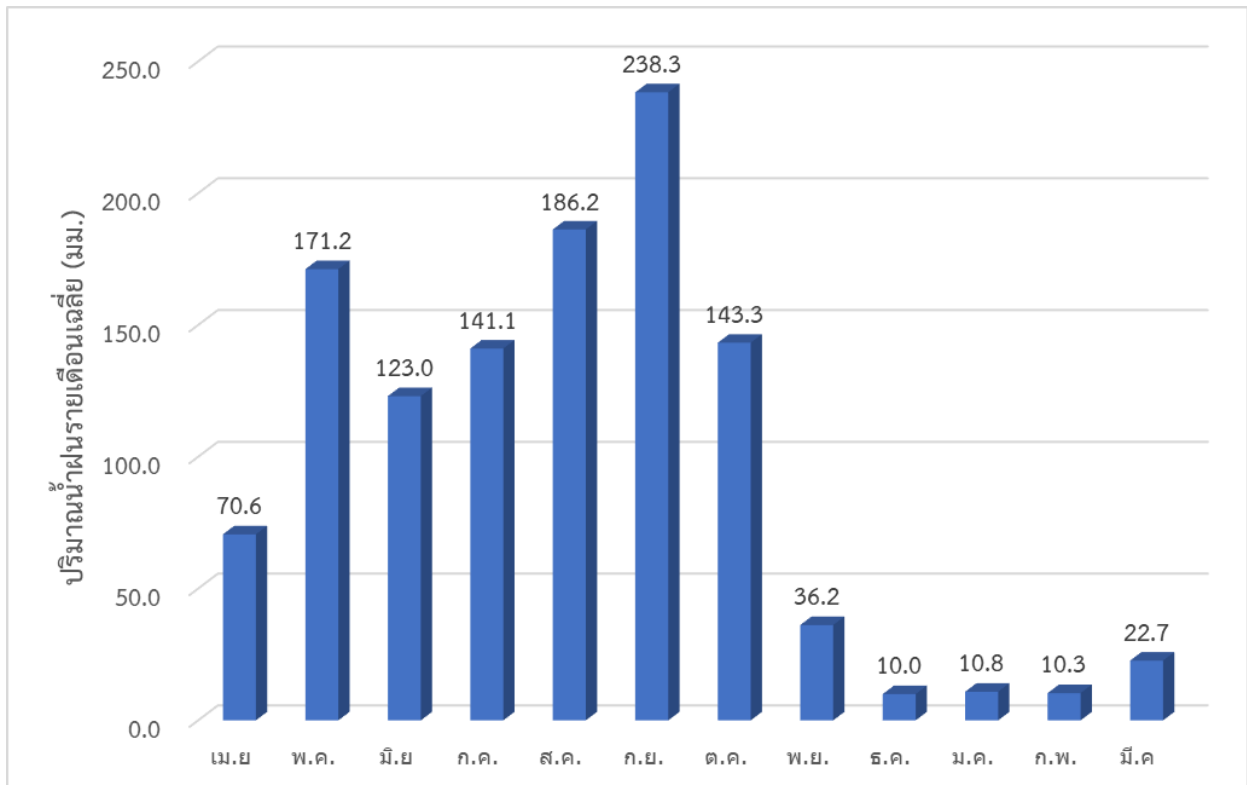

ตารางที่ 2.1.5-3 ปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน (มม.)												ปริมาณน้ำฝนรายปีเฉลี่ย (มม.)	ฤดูฝน (มม.)	ฤดูแล้ง (มม.)
	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.			
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	71.37	192.28	104.86	81.06	122.1	245.46	183.03	33.44	9.52	9.55	10.5	37.04	1,100.21	928.79	171.42
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	99.08	181.85	88.85	99.03	145.54	270.29	191.75	36.1	11.48	9.17	18.95	29.18	1,181.27	977.31	203.96
ห้วยแม่ท้อ	109.37	177.98	82.91	105.7	154.25	279.51	194.99	37.08	12.20	9.02	22.09	26.26	1,211.36	995.34	216.02
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	116.85	175.17	78.58	110.55	160.58	286.22	197.35	37.8	12.73	8.92	24.38	24.14	1,233.27	1,008.45	224.82
คลองวังเจ้า	97.04	171.44	114.01	126.51	181.12	279.04	174.56	34.52	10.13	7.93	20.91	27.83	1,245.04	1,046.68	198.36
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	88.71	172.6	127.35	135.39	185.58	276.76	167.77	33.24	9.28	7.54	19.26	30.23	1,253.71	1,065.45	188.26
คลองแม่ระกา	98.45	181.48	100.44	121.34	158.39	277.91	187.78	35.41	11.25	8.45	19.89	30.12	1,230.91	1,027.34	203.57
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	65.19	182.94	161.09	166.11	187.4	272.17	155.81	29.88	7.51	6.49	14.06	39.19	1,287.84	1,125.52	162.32
คลองสวนหมาก	67.13	165.82	167.48	150.61	212.12	268.21	140.15	29.57	6.21	6.45	15.68	33.4	1,262.83	1,104.39	158.44
แม่น้ำปิงตอนล่าง	66.46	158.44	157.69	147.16	200.22	258.25	141.51	27.59	5.72	6.13	14.88	31.99	1,216.04	1,063.27	152.77
ลุ่มน้ำปิง	70.57	171.18	123.01	141.07	186.23	238.29	143.26	36.16	9.96	10.85	10.35	22.68	1,163.61	1,003.05	160.56

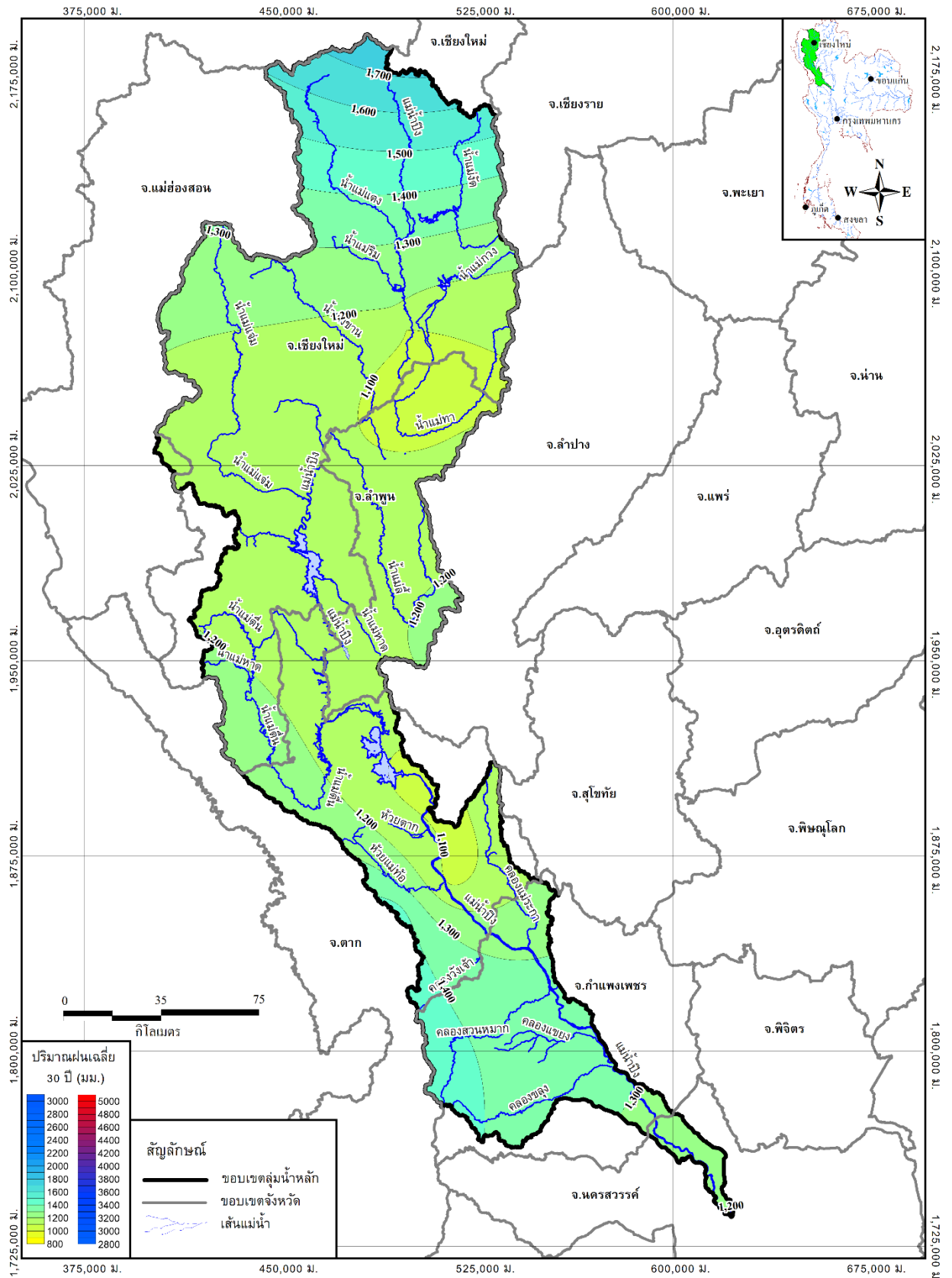
ที่มา : ศูนย์อุทกนิยามวิทยาภาคเหนือ และศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

ที่มา : ศูนย์อุตุวิทยามหาภาคเหนือ และศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

รูปที่ 2.1.5-3 การกระจายปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำปิง

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐาน 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.5-4 เส้นชั้นน้ำฝนรายปีเฉลี่ยลุ่มน้ำปิง

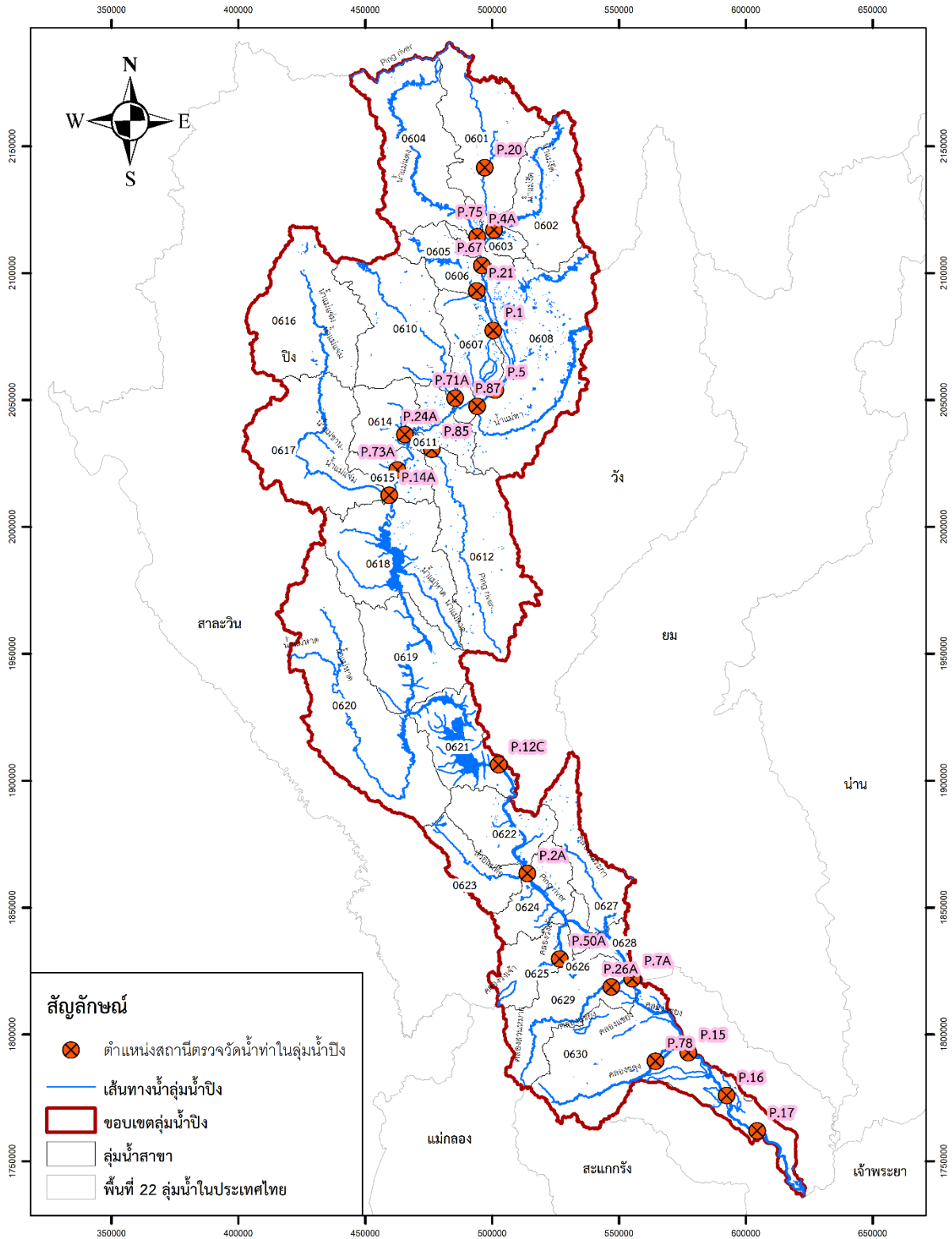

3) ปริมาณน้ำท่า การศึกษาปริมาณน้ำท่าของกลุ่มน้ำปิง ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ปริมาณน้ำท่ารายเดือนและรายปี การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยและพื้นที่รับน้ำฝน การวิเคราะห์ปริมาณน้ำท่าในแต่ละลุ่มน้ำสาขาและการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำท่า โดยทำการรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่าจากสถานีวัดน้ำท่าจำนวน 22 สถานี รายละเอียดและตำแหน่งแต่ละสถานีแสดง ในตารางที่ 2.1.5-4 และรูปที่ 2.1.5-5 โดยพบว่าลุ่มน้ำปิงมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยปีละ 9,421.65 ล้าน ลบ.ม. เป็น ปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนพฤษภาคม ถึง ตุลาคม) เฉลี่ย 7,275.2 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 77.22 ของ ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปีโดยแยกเป็นรายลุ่มน้ำสาขาดังตารางที่ 2.1.5-5 และแสดงกราฟการกระจายน้ำท่าราย เดือนเฉลี่ยไว้ในรูปที่ 2.1.5-6

ตารางที่ 2.1.5-4 รายละเอียดสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ลำดับ	ชื่อสถานี	ลุ่มน้ำปิงและสาขา	ที่ตั้ง	ปี	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	น้ำท่าเฉลี่ยรายปี (ล้าน ลบ.ม.)
1	P.20	แม่น้ำปิง	บ้านเชียงดาว ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	2522-2564	1,345	360.2
2	P.75	แม่น้ำปิง	บ้านซ้อแล ต.ซ้อแล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	2542-2564	3,088	607.6
3	P.4A	น้ำแม่แตง	สะพานแม่แตง ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	2564-2565	1,930	443.1
4	P.67	แม่น้ำปิง	บ้านแม่แต ต.แม่แฝกเก่า อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	2539-2564	5,323	967.9
5	P.21	น้ำแม่ริม	บ้านริมใต้ ต.ริมเหนือ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่	2563-2565	452	135.6
7	P.1	แม่น้ำปิง	สะพานนวรัฐ ต.วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่	2464-2565	6,350	1,715.8
8	P.5	น้ำแม่กวัง	สะพานท่านาง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน	2563-2565	1,569	625.9
9	P.87	น้ำแม่ทา	บ้านป่าซาง ต.ป่าซาง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	2548-2564	934	86.6
10	P.71A	น้ำแม่ขาน	บ้านกลาง ต.บ้านกลาง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	2553-2565	1,634	323.4
11	P.85	น้ำแม่ลี	บ้านหลายแก้ว ต.ศรีเตี้ย อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	2546-2564	2,037	199.8
12	P.24D	น้ำแม่กลาง	สะพานประชาอุทิศ ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	2516-2564	452	151.1
13	P.73A	แม่น้ำปิง	บ้านสบปะ ต.สบปะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	2559-2564	14,887	1,799.9
14	P.14A	น้ำแม่แจ่ม	บ้านท่าข้าม ต.หางดง อ.ฮอด จ.เชียงใหม่	2501-2564	3,909	994.5
15	P.12C	แม่น้ำปิง	บ้านย่านรี อ.สามเงา จ.ตาก	2539-2565	26,241	4,938.1
16	P.2A	แม่น้ำปิง	บ้านท่าแค อ.เมือง จ.ตาก	2495-2565	38,681	7,288.7
17	P.50A	คลองวังเจ้า	บ้านไทยทวี อ.โกสัมพีนคร จ. กำแพงเพชร	2542-2565	480	206.5
18	P.26A	คลองสวนหมาก	คลองสวนหมาก อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	2515-2565	974	361.7
19	P.7A	แม่น้ำปิง	ในเมือง อ. เมือง จ. กำแพงเพชร	2509-2565	42,464	7,357.4
20	P.78	คลองขลุง	บ้านสามเรือน อ. คลองขลุง จ. กำแพงเพชร	2546-2565	1,119	270.6
21	P.15	แม่น้ำปิง	หน้าวัดศรีภิรมย์ อ. คลองขลุง จ. กำแพงเพชร	2540-2565	44,461	9,302.0
22	P.16	แม่น้ำปิง	บ้านแสนตอ อ. ขามูร์ลึกชบุรี จ. กำแพงเพชร	2522-2565	45,076	7,472.5
23	P.17	แม่น้ำปิง	บ้านท่าจั่ว อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์	2506-2565	45,297	7,910.0

ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

รูปที่ 2.1.5-5 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ตารางที่ 2.1.5-5 ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ลุ่มน้ำสาขา	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูฝน (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูแล้ง (ล้าน ลบ.ม.)
แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	11.14	17.96	22.36	35.97	82.77	106.44	67.81	34.55	20.48	14.49	9.18	7.61	430.76	333.31	97.45
น้ำแม่จืด	7.01	18.24	16.75	34.61	69.12	79	47.01	28.43	12.27	8.62	5.78	4.65	331.49	264.73	66.76
แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	1.78	2.87	3.58	5.75	13.23	17.02	10.84	5.52	3.27	2.32	1.47	1.22	68.87	53.29	15.58
แม่น้ำแม่แตง	5.88	22.1	30.21	28.6	81.45	105.84	66.15	52.53	31.13	12.25	6.5	5.45	448.09	334.35	113.74
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	0.9	3.43	4.52	6.04	12.04	14.23	9.8	5.9	3.62	2.09	1.09	0.81	64.47	50.06	14.41
น้ำแม่ริม	2.34	8.86	11.69	15.63	31.13	36.79	25.35	15.26	9.35	5.41	2.83	2.09	166.73	129.45	37.28
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	2.98	11.28	14.89	19.9	39.65	46.85	32.28	19.43	11.91	6.89	3.6	2.66	212.32	164.85	47.47
น้ำแม่กวัง	5.23	22.11	18.26	31.94	78.4	134.08	86.84	47.44	21.38	15.61	7.01	6.11	474.41	371.63	102.78
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	0.54	2.05	2.71	3.62	7.21	8.52	5.87	3.53	2.17	1.25	0.66	0.48	38.61	29.98	8.63
น้ำแม่ขาน	4.07	13.62	15.98	19.4	49.07	100.53	75.88	34.34	12.8	8.01	4.02	2.44	340.16	274.48	65.68
แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	1.99	7.52	9.93	13.27	26.44	31.24	21.53	12.96	7.94	4.6	2.4	1.78	141.6	109.93	31.67
น้ำแม่ลี	3.89	24.32	16.47	12.91	30.73	93.91	82.3	27.52	8.85	4.73	1.93	1.83	309.39	260.64	48.75
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	0.13	0.49	0.64	0.86	1.71	2.02	1.39	0.84	0.51	0.3	0.16	0.11	9.16	7.11	2.05
น้ำแม่กลาง	2.94	11.78	10.83	10.82	22.77	44.87	44.25	27.99	12.08	6.81	2.92	2.72	200.78	145.32	55.46
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	2.31	9.26	8.51	8.5	17.9	35.29	34.79	22.01	9.5	5.36	2.3	2.14	157.87	114.25	43.62
น้ำแม่แจ่มตอนบน	10.69	21.67	25.16	41.48	76.19	125.27	114.47	44.33	28.19	20.89	13.06	10.38	531.78	404.24	127.54
น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	10.53	21.35	24.79	40.88	75.08	123.45	112.8	43.68	27.78	20.58	12.87	10.22	524.01	398.35	125.66
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	10.46	21.2	24.62	40.6	74.57	122.6	112.02	43.38	27.59	20.44	12.78	10.15	520.41	395.61	124.8
แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	7.29	14.79	17.17	28.32	52.01	85.51	78.13	30.26	19.24	14.26	8.92	7.08	362.98	275.93	87.05
น้ำแม่ตื่น	16.5	33.45	38.85	64.05	117.65	193.43	176.74	68.44	43.53	32.25	20.17	16.02	821.08	624.17	196.91

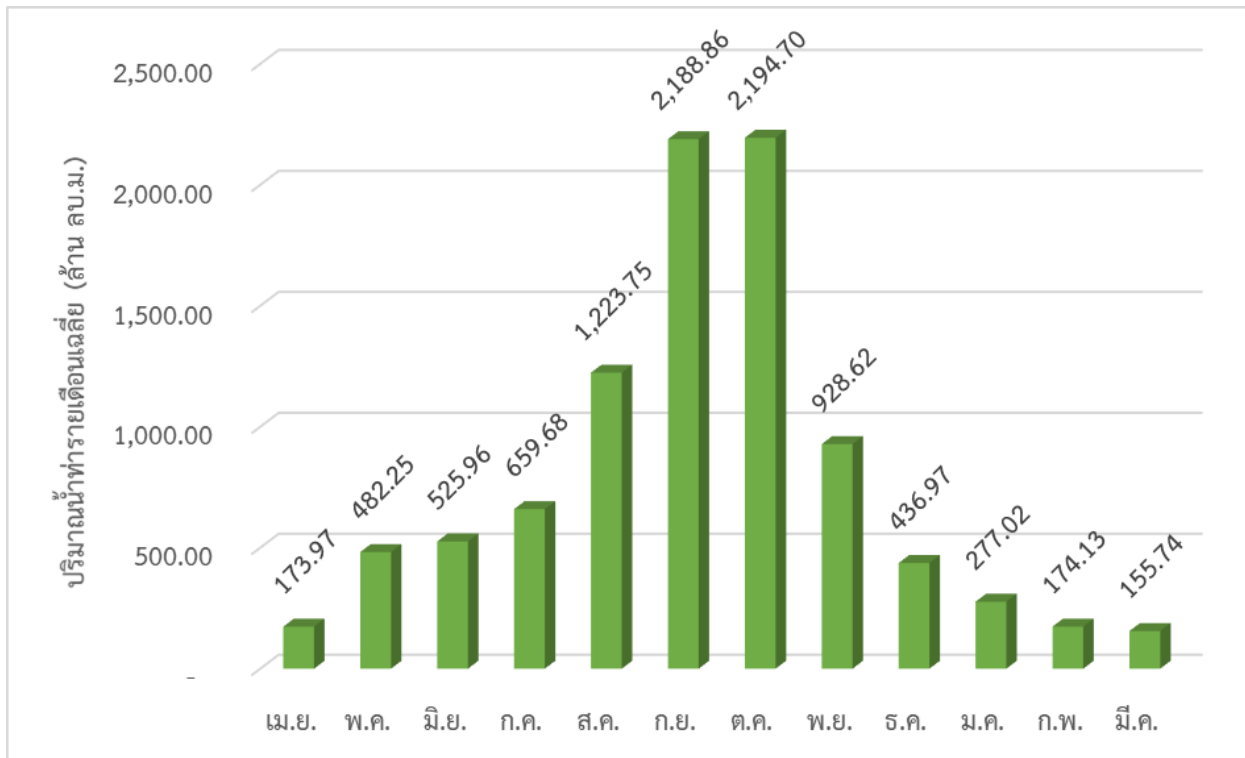
ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

ตารางที่ 2.1.5-5 ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยรอบ 30 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูฝน (ล้าน ลบ.ม.)	ฤดูแล้ง (ล้าน ลบ.ม.)
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	3.94	20.26	22.94	22.15	30.05	83.06	124.01	43.59	12.18	5.07	2.71	2.69	372.65	302.47	70.18
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	3.54	18.20	20.60	19.89	26.99	74.59	111.36	39.14	10.94	4.55	2.44	2.41	334.65	271.63	63.02
ห้วยแม่ท้อ	13.68	13.36	11.83	11.57	15.17	23.31	22.67	13.70	11.23	11.60	12.84	15.20	176.16	97.91	78.25
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	3.05	15.66	17.72	17.11	23.22	64.17	95.81	33.67	9.41	3.91	2.10	2.07	287.90	233.69	54.21
คลองวังเจ้า	6.28	22.87	22.10	16.68	21.81	54.18	79.41	27.43	13.14	7.87	5.85	5.85	283.47	217.05	66.42
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0.85	4.36	4.94	4.77	6.47	17.89	26.71	9.39	2.62	1.09	0.58	0.58	80.25	65.14	15.11
คลองแม่ระกา	18.18	17.75	15.71	15.37	20.15	30.96	30.11	18.20	14.91	15.41	17.05	20.20	234.00	130.05	103.95
แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	0.99	5.07	5.74	5.54	7.52	20.79	31.03	10.91	3.05	1.27	0.68	0.67	93.26	75.69	17.57
คลองสวนหมาก	4.73	24.29	27.50	26.54	36.02	99.56	148.64	52.24	14.60	6.07	3.25	3.22	446.66	362.55	84.11
แม่น้ำปิงตอนล่าง	10.13	52.08	58.96	56.91	77.23	213.46	318.70	112.01	31.30	13.02	6.98	6.90	957.68	777.34	180.34
รวม	173.97	482.25	525.96	659.68	1,223.75	2,188.86	2,194.70	928.62	436.97	277.02	174.13	155.74	9,421.65	7,275.20	2,146.45

ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยากรมชลประทาน (2565)

รูปที่ 2.1.5-6 การกระจายปริมาณน้ำท่ารายเดือนเฉลี่ยลุ่มน้ำปิง

4) ปริมาณน้ำหลาก

การศึกษาปริมาณน้ำหลากของลุ่มน้ำปิง ประกอบด้วยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณน้ำหลากจากสถานีวัดน้ำของหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 23 สถานี แสดงรายละเอียดสถานีและข้อมูลปริมาณน้ำหลากรายปีเฉลี่ยไว้ในตารางที่ 2.1.5-6

ตารางที่ 2.1.5-6 รายละเอียดสถานี และปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ยของแต่ละสถานีวัดน้ำในลุ่มน้ำปิง

ลำดับ	ชื่อสถานี	ลุ่มน้ำปิงและสาขา	ที่ตั้ง	ช่วงปี	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำหลากสูงสุดรายปีเฉลี่ย ลบ.ม./วินาที
1	P.20	แม่น้ำปิง	บ้านเชียงดาว ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ. เชียงใหม่	2522-2565	1,345	124.1
2	P.75	แม่น้ำปิง	บ้านช่อแล ต.ช่อแล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	2542-2565	3,088	133.3
3	P.4A	น้ำแม่แตง	สะพานแม่แตง ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	2498-2565	1,930	150.9
4	P.67	แม่น้ำปิง	บ้านแม่แต ต.แม่แฝกเก่า อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	2539-2565	5,323	185.8
5	P.21	น้ำแม่ริม	บ้านริมใต้ ต.ริมเหนือ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่	2497-2565	452	43.06
7	P.1	แม่น้ำปิง	สะพานนารัฐ ต.วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่	2464-2565	6,350	374.5
8	P.5	น้ำแม่กวัง	สะพานท่านาง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน	2494-2565	1,569	166
9	P.87	น้ำแม่ทา	บ้านป่าซาง ต.ป่าซาง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	2548-2565	934	70.2
10	P.71A	น้ำแม่ขาน	บ้านกลาง ต.บ้านกลาง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	2553-2565	1,634	136.9
11	P.85	น้ำแม่ลี้	บ้านหลายแก้ว ต.ศรีเตี้ย อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	2546-2565	2,037	146.4
12	P.24A	น้ำแม่กลาง	สะพานประชาอุทิศ ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	2516-2565	452	85
13	P.73A	แม่น้ำปิง	บ้านสบแปะ ต.สบแปะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่	2558-2565	14,887	701.46
14	P.14A	น้ำแม่แจ่ม	บ้านท่าข้าม ต.ทางดง อ.ฮอด จ.เชียงใหม่	2501-2511, 2552-2565	3,909	301.88
15	P.12C	แม่น้ำปิง	บ้านย่านรี อ.สามเงา จ.ตาก	2539-2563	26,241	908.7
16	P.2A	แม่น้ำปิง	บ้านท่าแค อ.เมือง จ.ตาก	2533-2563	38,681	851.1
17	P.50A	คลองวังเจ้า	บ้านไทยทวี อ.โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร	2542-2563	480	140.1
18	P.26A	คลองสวนหมาก	คลองสวนหมาก อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	2540-2563	974	236.2
19	P.7A	แม่น้ำปิง	ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	2533-2563	42,464	1,063.1
20	P.78	คลองขลุง	บ้านสามเรือน อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	2546-2563	1,119	141.3
21	P.15	แม่น้ำปิง	หน้าวัดศรีภิรมย์ อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	25212523, 2540-2563	44,461	1,383.4
22	P.16	แม่น้ำปิง	บ้านแสนตอ อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	2551-2563	45,076	1,180.3
23	P.17	แม่น้ำปิง	บ้านท่าจิว อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์	2506-2565	45,297	1,160.9

ที่มา: ศูนย์อุทกวิทยากรชลประทาน (2565)

5) อุทกธรณีวิทยา และน้ำใต้ดิน

สภาพอุทกธรณีวิทยาของลุ่มน้ำ การรวบรวมข้อมูลด้านอุทกธรณีวิทยาจากฐานข้อมูล พสุธาราของ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลพบว่า ลักษณะอุทกธรณีวิทยาและศักยภาพน้ำบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงจะพบทั้งชั้นหินให้น้ำตะกอนหินร่วน และชั้นหินให้น้ำหินแข็ง ดังแสดงในตารางที่ 2.1.5-7 และรูปที่ 2.1.5-7

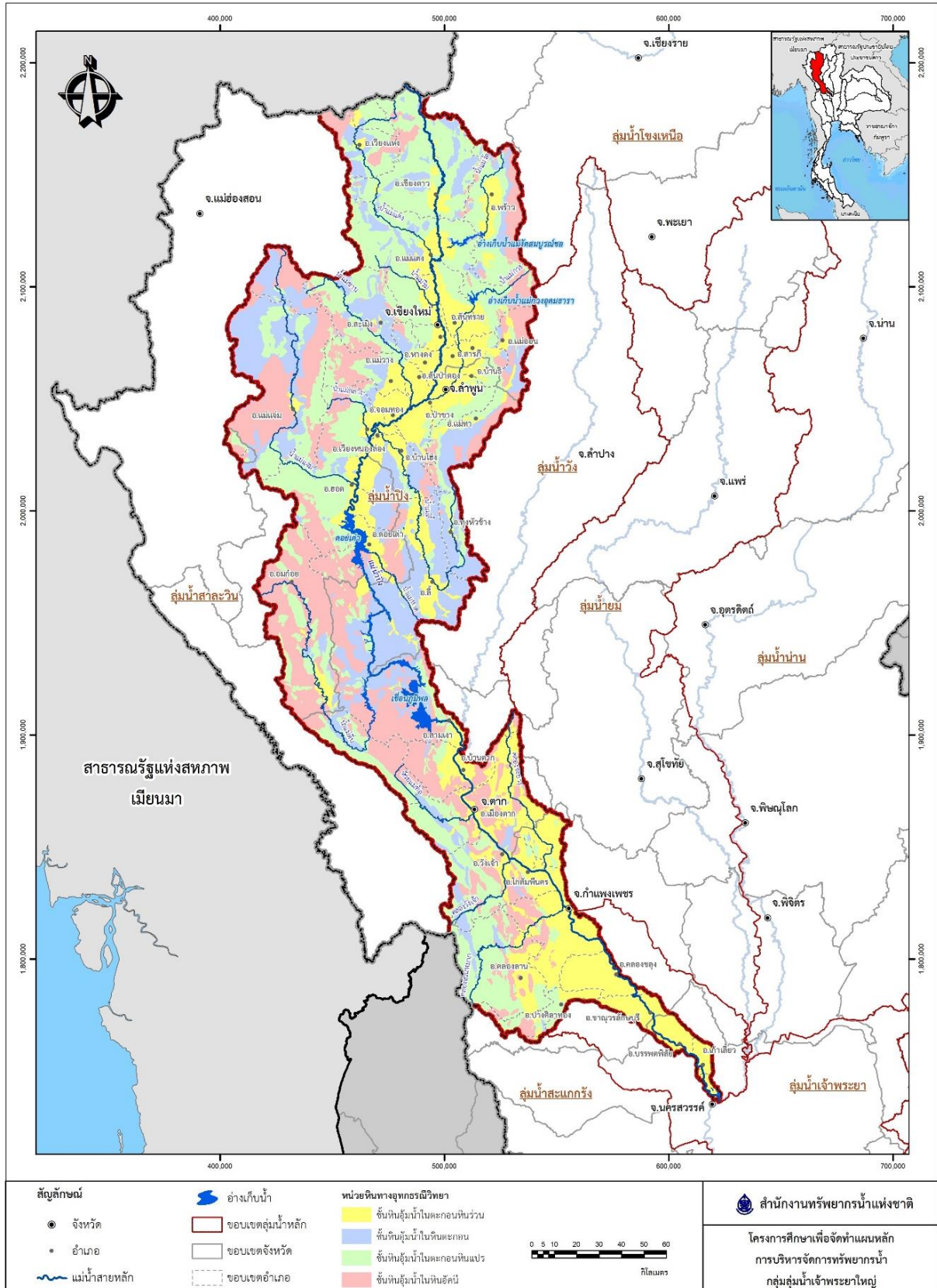
ตารางที่ 2.1.5-7 ปริมาณการให้น้ำและคุณภาพน้ำของชั้นหินให้น้ำบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ลุ่มน้ำ	ประเภทชั้นหินให้น้ำ	ร้อยละของ ชั้นหินให้น้ำ	ปริมาณการให้น้ำ ลบ.ม./ชม.	ความลึก พัฒนา (เมตร)	คุณภาพน้ำ บาดาล
ลุ่มน้ำปิง	ชั้นหินให้น้ำหินแข็ง	70	2-มากกว่า 20	10-80	ดี
	ชั้นหินให้น้ำตะกอนหินร่วน	30	2-20	30-120	ดี

ที่มา : ฐานข้อมูลพสุธาราของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. 2560

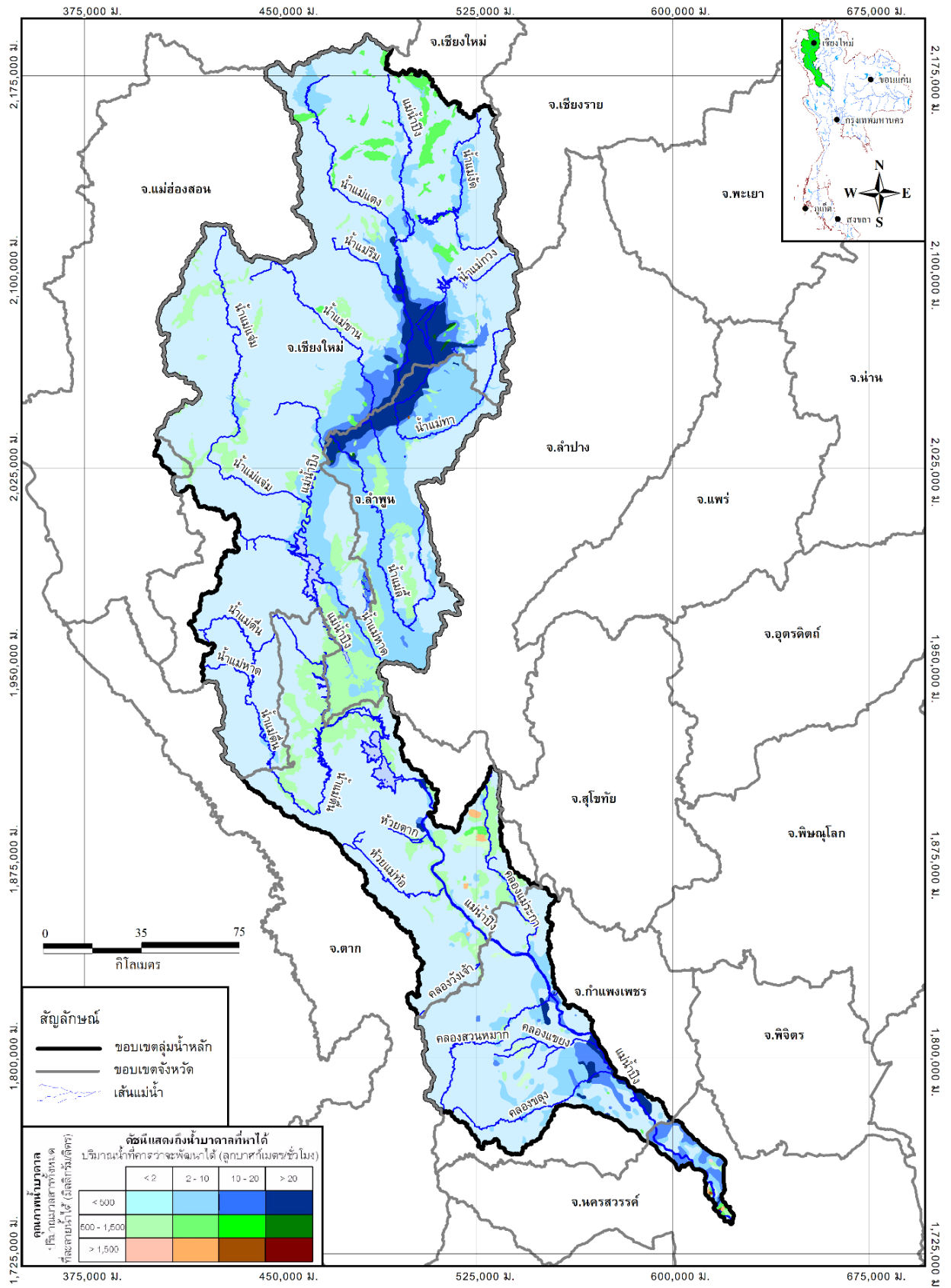
ปริมาณน้ำบาดาล

จากแผนที่อุทกธรณีการใช้น้ำของชั้นน้ำบาดาลมาตราส่วน 1:100,000 ในพื้นที่ศึกษาดังแสดงไว้ในรูปที่ 2.1.5-8 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณสารละลายรวมในน้ำ (TDS, มิลลิกรัมต่อลิตร) และศักยภาพในการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ได้ (ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง) ซึ่งคุณภาพน้ำที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตรกรรมจะต้องมีค่าปริมาณสารละลายรวมในน้ำน้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร ซึ่งแสดงเป็นพื้นที่โทนสีน้ำเงินในรูปดังกล่าว จากผลการวิเคราะห์สามารถคำนวณพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ได้ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1.5-8 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ลุ่มน้ำปิงมีพื้นที่ที่คุณภาพน้ำบาดาลเหมาะสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์เท่ากับ 30,758.89 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 89.23 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพการให้น้ำบาดาล น้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยครอบคลุมพื้นที่ 23,636.31 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับร้อยละ 68.57 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ รองลงมาคือ พื้นที่ที่มีศักยภาพการให้น้ำบาดาล 2-10 มากกว่า 20 และ 10-20 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ตามลำดับ โดยครอบคลุมพื้นที่ 5,106.92, 1,097.45 และ 918.22 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ หรือเท่ากับ ร้อยละ 14.81, 3.18 และ 2.66 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตามลำดับ

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.5-7 แผนที่การกระจายตัวของหน่วยหินร่วน และหินแข็งพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.5-8 แผนที่แสดงศักยภาพน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่ศึกษา มาตรฐาน 1:100,000

ตารางที่ 2.1.5-8 แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของลุ่มน้ำปิง

ลุ่มน้ำหลัก/สาขา	จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลต่าง ๆ (บ่อ)															พื้นที่ อื่น ๆ (บ่อ)	
	ศักยภาพน้ำที่ TDS < 500 ppm					ศักยภาพน้ำที่ TDS 500 - 1,500 ppm					ศักยภาพน้ำที่ TDS > 1,500 ppm						
	(ลบ.ม./ชม.)					(ลบ.ม./ชม.)					(ลบ.ม./ชม.)						
	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม		
06 ลุ่มน้ำปิง	751	1,819	753	1,244	4,567	78	270	54	21	423	8	7	3	-	18	4	
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	36	68	5	-	109	-	-	16	-	16	-	-	-	-	-	-
0602	น้ำแม่จืด	17	143	54	-	214	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	5	14	2	-	21	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
0604	แม่น้ำแม่แตง	13	41	-	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2	29	-	12	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0606	น้ำแม่ริม	13	42	4	23	82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	45	75	98	162	380	-	3	1	-	4	-	-	-	-	-	-
0608	น้ำแม่กวัง	35	375	175	515	1,100	-	51	16	19	86	-	-	1	-	1	4
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	-	-	63	197	260	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
0610	น้ำแม่ขาน	35	44	86	3	168	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	-	82	105	147	334	-	11	4	-	15	-	-	-	-	-	-
0612	น้ำแม่ลี	28	371	19	58	476	-	36	-	1	37	-	-	-	-	-	-
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	-	2	-	13	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0614	น้ำแม่กลาง	12	16	1	-	29	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	5	53	6	12	76	-	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	15	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.1.5-8 แสดงพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลของลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ลุ่มน้ำหลัก/สาขา	จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาลต่าง ๆ (บ่อ)															พื้นที่ อื่น ๆ (บ่อ)
	ศักยภาพน้ำที่ TDS < 500 ppm					ศักยภาพน้ำที่ TDS 500 - 1,500 ppm					ศักยภาพน้ำที่ TDS > 1,500 ppm					
	(ลบ.ม./ชม.)					(ลบ.ม./ชม.)					(ลบ.ม./ชม.)					
	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม	<2	2-10	10-20	>20	รวม	
06 ลุ่มน้ำปิง	751	1,819	753	1,244	4,567	78	270	54	21	423	8	7	3	-	18	4
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	19	9	-	-	28	-	5	-	-	5	-	-	-	-	-
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	10	151	-	-	161	-	16	-	-	16	-	-	-	-	-
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	-	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0620	น้ำแม่ต้น	21	3	-	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	3	5	-	7	15	-	5	-	-	5	-	-	-	-	-
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	23	4	3	5	35	11	37	-	-	48	-	-	-	-	-
0623	ห้วยแม่ท้อ	3	-	-	-	3	-	9	-	-	9	-	-	-	-	-
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	55	17	-	2	74	9	29	-	-	38	6	5	-	-	11
0625	คลองวังเจ้า	3	-	-	-	3	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	5	2	-	-	7	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
0627	คลองแม่ระกา	25	20	-	-	45	29	22	6	-	57	1	2	-	-	3
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	11	26	13	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0629	คลองสวนหมาก	52	37	2	9	100	9	2	-	-	11	-	-	-	-	-
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	260	184	117	79	640	18	28	11	-	57	1	-	2	-	3

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

2.1.6 ทรัพยากรดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1) ทรัพยากรดิน ลุ่มน้ำปิง ตั้งอยู่ในภาคเหนือ มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 21.54 ล้านไร่ มี 33 กลุ่มชุดดิน ตามที่ปรากฏอยู่ในแผนที่ดินแบบค่อนข้างละเอียดของจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ตาก และจังหวัดกำแพงเพชร มาตรฐานส่วน 1:25,000 ของกรมพัฒนาที่ดิน สามารถแบ่งกลุ่มชุดดินออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่พบในสภาพพื้นที่ราบลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 1 4 5 6 7 15 16 17 18 21 22 24 และ 59 และกลุ่มชุดดินที่พบในสภาพพื้นที่ดอน ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 28 29 30 31 33 35 36 38 40 41 44 46 47 48 49 52 55 56 61 และกลุ่มชุดดินที่ 62 ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่อยู่อาศัย ปศุสัตว์ บ่อปลา แหล่งน้ำ บ่อดิน หินโผล่ ฯลฯ การกระจายของกลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2.1.6-1 และรูปที่ 2.1.6-1 สรุปได้ดังนี้

1) กลุ่มชุดดินที่พบในพื้นที่ราบลุ่มในลุ่มน้ำปิง มีทั้งหมด 1.79 ล้านไร่ ที่พบมาก ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 5 มี 0.55 ล้านไร่ เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง รองลงมาเป็นกลุ่มชุดดินที่ 22 มี 0.31 ล้านไร่ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วนความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

2) กลุ่มชุดดินที่พบในพื้นที่ดอนในลุ่มน้ำปิงทั้งหมดมี 16.29 ล้านไร่ ที่พบมาก ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 48 มี 1.14 ล้านไร่ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มักพบชั้นหินพื้นต้นเกินกว่า 50 ซม. มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ-ปานกลาง รองลงมาเป็นกลุ่มชุดดินที่ 56 มี 0.60 ล้านไร่ เนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ตารางที่ 2.1.6-1 พื้นที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	หน่วยชุดดิน																		
		1	3	4	5	6	7	15	16	18	21	22	28	29	30	31	33	35	36	37
06 ลุ่มน้ำปิง	ตร.กม.	5.22	9.41	317.28	690.78	7.87	203.80	106.30	391.13	363.49	4.65	433.20	5.26	1,254.44	66.51	59.59	574.70	414.77	72.67	78.99
	ล้านไร่	0.003	0.006	0.198	0.432	0.005	0.127	0.066	0.244	0.227	0.003	0.271	0.003	0.784	0.042	0.037	0.359	0.259	0.045	0.049
0601 แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	ตร.กม.				21.87		5.81	0.58	1.56	4.58		5.42		103.68	0.43	2.81	12.14	6.11	11.17	
	ล้านไร่				0.014		0.004	0.000	0.001	0.003		0.003		0.065	0.000	0.002	0.008	0.004	0.007	
0602 น้ำแม่จัต	ตร.กม.			2.92	11.27	1.17		23.22		30.33		16.48		74.41				23.51		
	ล้านไร่			0.002	0.007	0.001		0.015		0.019		0.010		0.047				0.015		
0603 แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	ตร.กม.				15.87		8.25	0.48	1.05	0.28		1.55		23.72			1.65	3.31		
	ล้านไร่				0.010		0.005	0.000	0.001	0.000		0.001		0.015			0.001	0.002		
0604 แม่น้ำแม่แดง	ตร.กม.				15.48			1.23	1.39			3.34		90.70			13.64	4.38		
	ล้านไร่				0.010			0.001	0.001			0.002		0.057			0.009	0.003		
0605 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	ตร.กม.				12.07		1.30	1.00	1.05	4.57		0.75		13.52			4.69	8.93		
	ล้านไร่				0.008		0.001	0.001	0.001	0.003		0.000		0.008			0.003	0.006		
0606 น้ำแม่ริม	ตร.กม.				33.43					3.49		1.82		7.89	6.71		1.32	4.81		
	ล้านไร่				0.021					0.002		0.001		0.005	0.004		0.001	0.003		
0607 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	ตร.กม.				131.13		3.17	6.57	0.85	15.25		18.70		10.66		1.16	9.84			
	ล้านไร่				0.082		0.002	0.004	0.001	0.010		0.012		0.007		0.001	0.006			
0608 น้ำแม่กวัง	ตร.กม.	5.22		12.60	160.38		12.45	32.17	137.28	28.56		95.31		17.87	1.46	6.28	16.25	8.67		15.65
	ล้านไร่	0.003		0.008	0.100		0.008	0.020	0.086	0.018		0.060		0.011	0.001	0.004	0.010	0.005		0.010
0609 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	ตร.กม.				22.50		10.84	2.11	0.70	1.78		36.41					7.38			
	ล้านไร่				0.014		0.007	0.001	0.000	0.001		0.023					0.005			
0610 น้ำแม่ขาน	ตร.กม.				40.65		1.43	2.08		21.20		14.91		99.76	40.78	13.46	1.33	13.33	2.89	
	ล้านไร่				0.025		0.001	0.001		0.013		0.009		0.062	0.025	0.008	0.001	0.008	0.002	
0611 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	ตร.กม.				18.72			4.06	4.46	6.09		10.63	4.11	5.06			21.36	10.48	6.72	4.38
	ล้านไร่				0.012			0.003	0.003	0.004		0.007	0.003	0.003			0.013	0.007	0.004	0.003
0612 น้ำแม่สี่	ตร.กม.				7.27		2.17	7.32	6.06	16.87		1.46	1.14	53.47		5.37	83.31	69.00	25.00	27.85
	ล้านไร่				0.005		0.001	0.005	0.004	0.011		0.001	0.001	0.033		0.003	0.052	0.043	0.016	0.017
0613 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	ตร.กม.				0.11		0.69		0.14	0.47		0.01					5.05	0.89		
	ล้านไร่				0.000		0.000		0.000	0.000		0.000					0.003	0.001		
0614 น้ำแม่กลาง	ตร.กม.				1.62				2.02	6.56		4.19		4.92	4.72		0.17		1.67	
	ล้านไร่				0.001				0.001	0.004		0.003		0.003	0.003		0.000		0.001	
0615 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	ตร.กม.				5.86				0.85	0.73		2.65		32.09		0.86	13.68	12.22	10.73	
	ล้านไร่				0.004				0.001	0.000		0.002		0.020		0.001	0.009	0.008	0.007	

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.1.6-1 พื้นที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	หน่วยชุดดิน																		
		1	3	4	5	6	7	15	16	18	21	22	28	29	30	31	33	35	36	37
0616 น้ำแม่แจ่มตอนบน	ตร.กม.				12.92					4.53		1.09		92.11	6.73	10.58	1.05	1.37		
	ล้านไร่				0.008					0.003		0.001		0.058	0.004	0.007	0.001	0.001		
0617 น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	ตร.กม.				6.69					0.96		1.33		127.33	5.68	12.27	3.16	1.04		
	ล้านไร่				0.004					0.001		0.001		0.080	0.004	0.008	0.002	0.001		
0618 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	ตร.กม.				20.34			1.05		2.50		4.00		126.60		0.18	16.41	1.98	14.49	11.01
	ล้านไร่				0.013			0.001		0.002		0.003		0.079		0.000	0.010	0.001	0.009	0.007
0619 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	ตร.กม.													86.76		6.61				
	ล้านไร่													0.054		0.004				
0620 น้ำแม่ตื่น	ตร.กม.											16.96		107.72				1.48		
	ล้านไร่											0.011		0.067				0.001		
0621 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	ตร.กม.			12.77								5.94		0.83				7.58		
	ล้านไร่			0.008								0.004		0.001				0.005		
0622 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	ตร.กม.			20.66								2.81		10.21				58.04		
	ล้านไร่			0.013								0.002		0.006				0.036		
0623 ห้วยแม่ท้อ	ตร.กม.											0.07						14.41		
	ล้านไร่											0.000						0.009		
0624 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	ตร.กม.			9.57								28.88						50.82		
	ล้านไร่			0.006								0.018						0.032		
0625 คลองวังเจ้า	ตร.กม.			0.04						0.22		1.38		5.51				29.10		2.09
	ล้านไร่			0.000						0.000		0.001		0.003				0.018		0.001
0626 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	ตร.กม.			2.43	4.49					1.52		0.59		1.01				20.68	3.34	1.15
	ล้านไร่			0.002	0.003					0.001		0.000		0.001				0.013	0.002	0.001
0627 คลองแม่ระกา	ตร.กม.			1.86	19.00	3.45	1.53	3.56	2.50	1.04		50.37		62.80				13.07	8.88	
	ล้านไร่			0.001	0.012	0.002	0.001	0.002	0.002	0.001		0.031		0.039				0.008	0.006	
0628 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	ตร.กม.			1.18	9.94		0.00				0.47	11.99		2.55				6.52	4.16	
	ล้านไร่			0.001	0.006		0.000				0.000	0.007		0.002				0.004	0.003	
0629 คลองสวนหมาก	ตร.กม.			3.44	5.16		7.76	3.44	22.91	32.61		26.36		8.36				35.61	18.05	16.86
	ล้านไร่			0.002	0.003		0.005	0.002	0.014	0.020		0.016		0.005				0.022	0.011	0.011
0630 แม่น้ำปิงตอนล่าง	ตร.กม.		9.41	249.81	113.98	3.25	148.42	16.59	209.16	179.34	4.18	67.80		84.90				124.96	210.31	
	ล้านไร่		0.006	0.156	0.071	0.002	0.093	0.010	0.131	0.112	0.003	0.042		0.053				0.078	0.131	

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.1.6-1 พื้นที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	หน่วยชุดดิน																	
		38	40	41	44	45	46	47	48	49	52	55	56	59	U	W	Oth	ไม่มีข้อมูล	ทั้งหมด
06 ลุ่มน้ำปิง	ตร.กม.	5.22	9.41	317.28	690.78	7.87	203.80	106.30	391.13	363.49	4.65	433.20	5.26	1,254.44	66.51	59.59	574.70	414.77	72.67
	ล้านไร่	0.003	0.006	0.198	0.432	0.005	0.127	0.066	0.244	0.227	0.003	0.271	0.003	0.784	0.042	0.037	0.359	0.259	0.045
0601 แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	ตร.กม.				21.87		5.81	0.58	1.56	4.58		5.42		103.68	0.43	2.81	12.14	6.11	11.17
	ล้านไร่				0.014		0.004	0.000	0.001	0.003		0.003		0.065	0.000	0.002	0.008	0.004	0.007
0602 น้ำแม่จัต	ตร.กม.			2.92	11.27	1.17		23.22		30.33		16.48		74.41				23.51	
	ล้านไร่			0.002	0.007	0.001		0.015		0.019		0.010		0.047				0.015	
0603 แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	ตร.กม.				15.87		8.25	0.48	1.05	0.28		1.55		23.72			1.65	3.31	
	ล้านไร่				0.010		0.005	0.000	0.001	0.000		0.001		0.015			0.001	0.002	
0604 แม่น้ำแม่แตง	ตร.กม.				15.48			1.23	1.39			3.34		90.70			13.64	4.38	
	ล้านไร่				0.010			0.001	0.001			0.002		0.057			0.009	0.003	
0605 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	ตร.กม.				12.07		1.30	1.00	1.05	4.57		0.75		13.52			4.69	8.93	
	ล้านไร่				0.008		0.001	0.001	0.001	0.003		0.000		0.008			0.003	0.006	
0606 น้ำแม่ริม	ตร.กม.				33.43					3.49		1.82		7.89	6.71		1.32	4.81	
	ล้านไร่				0.021					0.002		0.001		0.005	0.004		0.001	0.003	
0607 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	ตร.กม.				131.13		3.17	6.57	0.85	15.25		18.70		10.66		1.16	9.84		
	ล้านไร่				0.082		0.002	0.004	0.001	0.010		0.012		0.007		0.001	0.006		
0608 น้ำแม่กวาง	ตร.กม.	5.22		12.60	160.38		12.45	32.17	137.28	28.56		95.31		17.87	1.46	6.28	16.25	8.67	
	ล้านไร่	0.003		0.008	0.100		0.008	0.020	0.086	0.018		0.060		0.011	0.001	0.004	0.010	0.005	
0609 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	ตร.กม.				22.50		10.84	2.11	0.70	1.78		36.41					7.38		
	ล้านไร่				0.014		0.007	0.001	0.000	0.001		0.023					0.005		
0610 น้ำแม่พาน	ตร.กม.				40.65		1.43	2.08		21.20		14.91		99.76	40.78	13.46	1.33	13.33	2.89
	ล้านไร่				0.025		0.001	0.001		0.013		0.009		0.062	0.025	0.008	0.001	0.008	0.002
0611 แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	ตร.กม.				18.72			4.06	4.46	6.09		10.63	4.11	5.06			21.36	10.48	6.72
	ล้านไร่				0.012			0.003	0.003	0.004		0.007	0.003	0.003			0.013	0.007	0.004
0612 น้ำแม่สี	ตร.กม.				7.27		2.17	7.32	6.06	16.87		1.46	1.14	53.47		5.37	83.31	69.00	25.00
	ล้านไร่				0.005		0.001	0.005	0.004	0.011		0.001	0.001	0.033		0.003	0.052	0.043	0.016
0613 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	ตร.กม.				0.11		0.69		0.14	0.47		0.01					5.05	0.89	
	ล้านไร่				0.000		0.000		0.000	0.000		0.000					0.003	0.001	
0614 น้ำแม่กลาง	ตร.กม.				1.62				2.02	6.56		4.19		4.92	4.72		0.17		1.67
	ล้านไร่				0.001				0.001	0.004		0.003		0.003	0.003		0.000		0.001
0615 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	ตร.กม.				5.86			0.85		0.73		2.65		32.09		0.86	13.68	12.22	10.73
	ล้านไร่				0.004			0.001		0.000		0.002		0.020		0.001	0.009	0.008	0.007

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

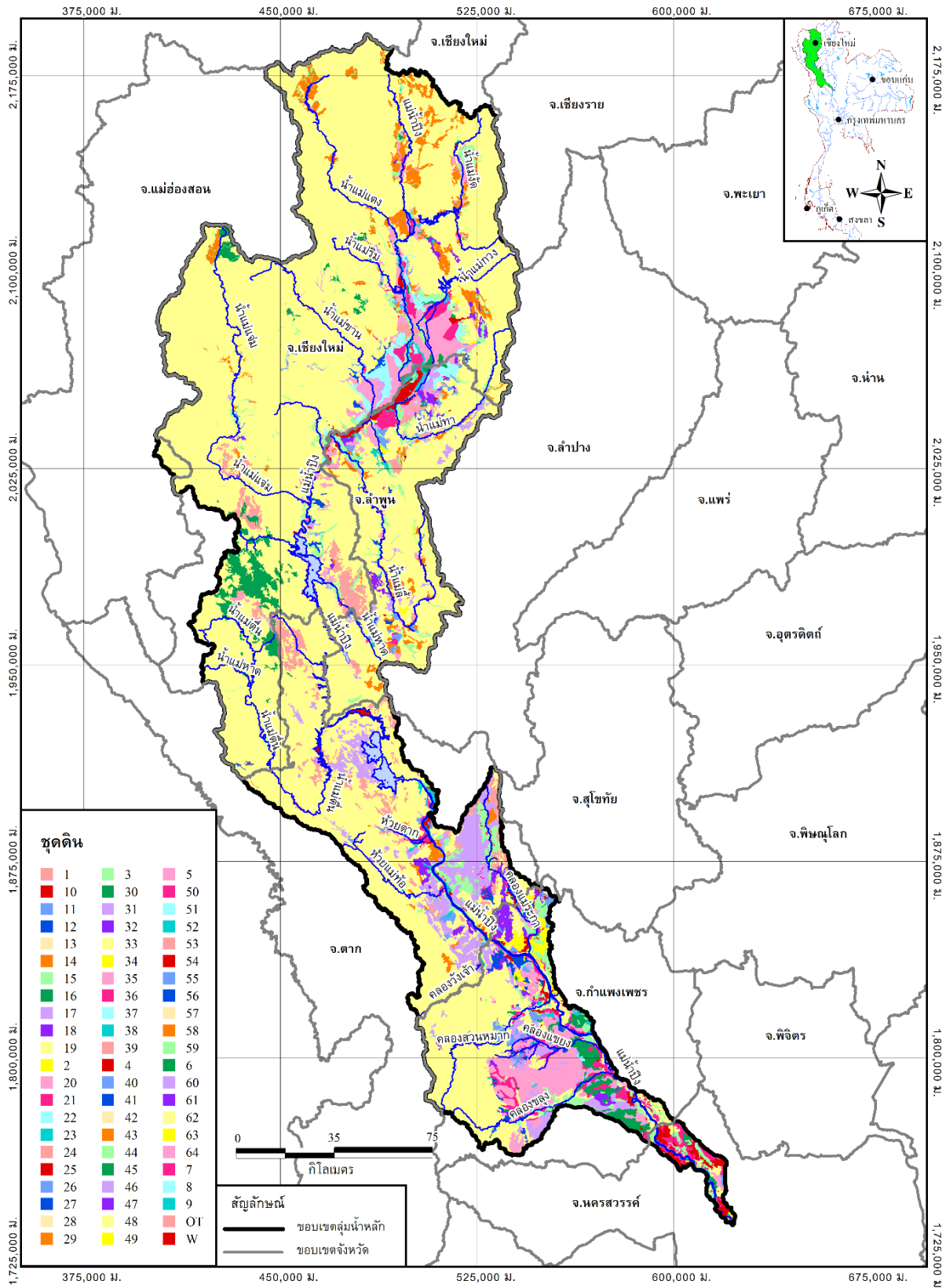

ตารางที่ 2.1.6-1 พื้นที่กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	หน่วย	หน่วยชุดดิน																ไม่มีข้อมูล	ทั้งหมด
		38	40	41	44	45	46	47	48	49	52	55	56	59	U	W	Oth		
0616 น้ำแม่แจ่มตอนบน	ตร.กม.	3.18	1.65					0.33	0.46			1.14	0.36		12.36	2.59	1,004.54	806.02	1,963.02
	ล้านไร่	0.002	0.001					0.000	0.000			0.001	0.000		0.008	0.002	0.628	0.504	1.227
0617 น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	ตร.กม.	2.37	3.45				22.77	3.58	7.61			0.74	3.67		16.89	5.71	1,132.31	574.00	1,931.56
	ล้านไร่	0.001	0.002				0.014	0.002	0.005			0.000	0.002		0.011	0.004	0.708	0.359	1.207
0618 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	ตร.กม.	12.70	97.06	20.81			97.40	18.94	88.58			44.38	10.85	14.19	0.04	21.77	104.94	1,186.72	1,916.97
	ล้านไร่	0.008	0.061	0.013			0.061	0.012	0.055			0.028	0.007	0.009	0.000	0.014	0.066	0.742	1.198
0619 แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	ตร.กม.						14.63	41.66	4.32			19.87	13.74		1.70	38.31	1,061.99		1,289.60
	ล้านไร่						0.009	0.026	0.003			0.012	0.009		0.001	0.024	0.664		0.806
0620 น้ำแม่ตื่น	ตร.กม.	3.72	0.32				144.31	1.40	0.21						17.24	25.94	2,231.67	614.91	3,165.88
	ล้านไร่	0.002	0.000				0.090	0.001	0.000						0.011	0.016	1.395	0.384	1.979
0621 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	ตร.กม.	10.70					10.91	0.11	20.10						7.25	151.33	766.63		994.14
	ล้านไร่	0.007					0.007	0.000	0.013						0.005	0.095	0.479		0.621
0622 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	ตร.กม.	9.76	13.97		15.70		126.20		141.27				10.99		30.54	24.29	418.73		883.16
	ล้านไร่	0.006	0.009		0.010		0.079		0.088				0.007		0.019	0.015	0.262		0.552
0623 ห้วยแม่ท้อ	ตร.กม.		4.07				8.86	35.09	26.17				6.32		7.10	0.99	540.63		643.73
	ล้านไร่		0.003				0.006	0.022	0.016				0.004		0.004	0.001	0.338		0.402
0624 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	ตร.กม.	5.06	30.80		0.99		258.34	5.92	57.46				17.65		33.22	17.25	232.47		748.42
	ล้านไร่	0.003	0.019		0.001		0.161	0.004	0.036				0.011		0.021	0.011	0.145		0.468
0625 คลองวังเจ้า	ตร.กม.	3.18	5.29		0.40		88.37	4.94	6.33			3.96	2.09		6.42	0.66	489.33		649.32
	ล้านไร่	0.002	0.003		0.000		0.055	0.003	0.004			0.002	0.001		0.004	0.000	0.306		0.406
0626 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	ตร.กม.	7.04	12.05				3.85		38.87	10.37		3.37	27.68		6.42	5.72	32.98		183.55
	ล้านไร่	0.004	0.008				0.002		0.024	0.006		0.002	0.017		0.004	0.004	0.021		0.115
0627 คลองแม่ระกา	ตร.กม.	1.65	103.84		4.39		171.52		142.93	26.37			151.15		20.70	8.85	80.27		879.73
	ล้านไร่	0.001	0.065		0.003		0.107		0.089	0.016			0.094		0.013	0.006	0.050		0.550
0628 แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	ตร.กม.	10.04	9.51		12.56		9.03		18.83	42.44			20.03		14.06	7.39	35.83		216.52
	ล้านไร่	0.006	0.006		0.008		0.006		0.012	0.027			0.013		0.009	0.005	0.022		0.135
0629 คลองสวนหมาก	ตร.กม.	14.15	20.79		0.25	2.72	123.77	8.09	77.65	22.90		1.33	18.46		30.36	7.35	705.06		1,213.43
	ล้านไร่	0.009	0.013		0.000	0.002	0.077	0.005	0.049	0.014		0.001	0.012		0.019	0.005	0.441		0.758
0630 แม่น้ำปิงตอนล่าง	ตร.กม.	134.91	86.21				146.23	10.03	72.97	20.75		55.65	160.49		152.65	58.11	488.20		2,808.32
	ล้านไร่	0.084	0.054				0.091	0.006	0.046	0.013		0.035	0.100		0.095	0.036	0.305		1.755

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง (2563)

ที่มา : โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ กลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.6-1 กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2562)

การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง 21,544,696 ไร่ สามารถแบ่งกลุ่มการใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำปิง ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ประเภทพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด ประกอบด้วย พื้นที่รกร้าง บ่อดิน หินโผล่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ เป็นต้น ภาพรวม ของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างมีพื้นที่ 835,348 ไร่ (ร้อยละ 3.88) พื้นที่อุตสาหกรรมมีพื้นที่ 54,610 ไร่ (ร้อยละ 0.25) พื้นที่เกษตรกรรมมีพื้นที่ 5,887,043 ไร่ (ร้อยละ 27.32) พื้นที่ป่าไม้มีพื้นที่ 14,007,127 ไร่ (ร้อยละ 65.01) พื้นที่แหล่งน้ำมีพื้นที่ 378,901 ไร่ (ร้อยละ 1.76) พื้นที่เบ็ดเตล็ด ได้แก่ พื้นที่รกร้าง บ่อดิน บ่อทราย หินโผล่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ เป็นต้น รวมเป็น 381,667 ไร่ (ร้อยละ 1.77) ดังแสดงใน ตารางที่ 2.1.6-2

สำหรับสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตรในลุ่มน้ำปิง พบว่า เป็นนาข้าวมีพื้นที่ ร้อยละ 6.51 ของลุ่มน้ำ เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ (อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ร้อยละ 13.09 ของลุ่มน้ำ เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล ร้อยละ 5.90 ของลุ่มน้ำ และไม้ยืนต้นร้อยละ 0.99 ของลุ่มน้ำ เป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ 0.02 ของลุ่มน้ำ พื้นที่ที่เหลือเป็นพื้นที่การเกษตรอื่น ๆ

สำหรับสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านป่าไม้ในลุ่มน้ำปิง พบว่า เป็นป่าไม้รอสภาพพื้นฟูมีพื้นที่ร้อยละ 2.07 ของลุ่มน้ำ เป็นพื้นที่ป่าไม้สมบูรณ์ร้อยละ 62.48 ของลุ่มน้ำ และเป็นพื้นที่สวนปาร้อยละ 0.46 ของลุ่มน้ำ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในรอบ 10 ปี (ปี พ.ศ. 2552-2562)

จากการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ช่วงปี พ.ศ. 2552 พบว่า พื้นที่การเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2552 จำนวน 469,442 ไร่ หรือ ร้อยละ 2.18 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่ป่าไม้ลดลง 505,708 ไร่ หรือร้อยละ 2.35 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น 75,171 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.35 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น 18,976 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่เบ็ดเตล็ดลดลง 67,776 ไร่ หรือร้อยละ 0.31 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่แหล่งน้ำเพิ่มขึ้น 9,895 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2.1.6-3

ตารางที่ 2.1.6-2 การใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำปิง ปี พ.ศ. 2562

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2562			รวมพื้นที่		
ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ไร่	ร้อยละ	
พื้นที่การเกษตร	นาข้าว	นาข้าว	1,403,414	6.51	
	พืชไร่	พืชไร่ผสม	640,249	2.97	
		ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	640,140	2.97	
		อ้อย	394,255	1.83	
		มันสำปะหลัง	886,353	4.11	
		สับปะรด	87	0.00	
		พืชไร่อื่น ๆ	259,329	1.20	
		ไม้ยืนต้น	ไม้ยืนต้นผสม	17,618	0.08
			ยางพารา	81,073	0.38
			ปาล์มน้ำมัน	11,313	0.05
			ยูคาลิปตัส	41,870	0.19
			สัก	51,659	0.24
			ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	10,152	0.05
		ไม้ผล	ไม้ผลผสม	92,426	0.43
			ทุเรียน	69	0.00
			เงาะ มังคุด ฝรั่ง สาลี่ ลองกอง	668	0.00
			มะพร้าว	762	0.00
			ลิ้นจี่	28,441	0.13
			มะม่วง	227,558	1.06
			มะขาม	2,573	0.01
			ลำไย	872,984	4.05
			ไม้ผลอื่น ๆ	46,468	0.22
		พืชผัก	พืชผักผสม	92,613	0.43
	ไม้ดอก	ไม้ดอก ไม้ประดับ	8,273	0.04	
	ปศุสัตว์	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์	19,538	0.09	
		ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	52,070	0.24	
		สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	5,090	0.02	
ผลรวมพื้นที่การเกษตร			8,887,043	27.32	
พื้นที่ป่าไม้		ป่าไม้รอสภาพฟื้นฟูตามธรรมชาติ	445,469	2.07	
		ป่าไม้สมบูรณ์	13,462,066	62.48	
		สวนป่า	99,592	0.46	
ผลรวมพื้นที่ป่าไม้			14,007,127	65.01	
พื้นที่เปิดเตล็ด		ทุ่งหญ้า ไม้ละเมาะ	279,462	1.30	
		พื้นที่ลุ่ม	56,440	0.26	
		เหมือง บ่อขุด พื้นที่ถม หาดทราย ที่ทิ้งขยะ	45,465	0.21	
ผลรวมพื้นที่เปิดเตล็ด			381,667	1.77	
พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง		ตัวเมืองและย่านการค้า	64,204	0.30	
		หมู่บ้าน	595,613	2.76	
		สถานที่ราชการและสถานที่ต่าง ๆ	135,370	0.63	
		สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	40,160	0.19	
ผลรวมพื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง			835,348	3.88	
พื้นที่อุตสาหกรรม		นิคมอุตสาหกรรม	2,214	0.01	
		โรงงานอุตสาหกรรม	52,396	0.24	
ผลรวมพื้นที่อุตสาหกรรม			54,610	0.25	
พื้นที่แหล่งน้ำ		แหล่งน้ำธรรมชาติ	174,314	0.81	
		แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	204,587	0.95	
ผลรวมพื้นที่แหล่งน้ำ			378,901	1.76	
ผลรวมทั้งหมด			21,544,696	100	

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน 2562, โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (2565)

ตารางที่ 2.1.6-3 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำปิง ปี พ.ศ. 2552 – 2562

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2552-2562 (การเปลี่ยนแปลง)			รวมพื้นที่			
ระดับที่ 1	ระดับที่ 2	ระดับที่ 3	ไร่	ร้อยละ		
พื้นที่การเกษตร	นาข้าว	นาข้าว	-195,796	-0.91		
	พืชไร่	พืชไร่ผสม	69,273	0.32		
			ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	54,747	0.25	
			อ้อย	191,606	0.89	
			มันสำปะหลัง	266,655	1.24	
			สับปะรด	-46	0.00	
			พืชไร่อื่น ๆ	-19,971	-0.09	
			ไม้ยืนต้น	ไม้ยืนต้นผสม	-4,240	-0.02
			ยางพารา	36,790	0.17	
			ปาล์มน้ำมัน	10,330	0.05	
			ยูคาลิปตัส	-5,635	-0.03	
			สัก	-16,911	-0.08	
			ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	-17,444	-0.08	
	ไม้ผล	ไม้ผลผสม	ทุเรียน	44	0.00	
			เงาะ มังคุด ลางสาด ลองกอง	592	0.00	
			มะพร้าว	81	0.00	
			ลิ้นจี่	-22,090	-0.10	
			มะม่วง	47,647	0.22	
			มะขาม	-834	0.00	
			ลำไย	95,305	0.44	
			ไม้ผลอื่น ๆ	-34,989	-0.16	
			พืชผัก	พืชผักผสม	12,948	0.06
			ไม้ดอก	ไม้ดอก ไม้ประดับ	423	0.00
ปศุสัตว์		โรงเรือนเลี้ยงสัตว์	903	0.00		
		ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	-732	0.00		
		สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	783	0.00		
การเปลี่ยนแปลงพื้นที่การเกษตร			469,442	2.18		
พื้นที่ป่าไม้		ป่าไม้รอสภาพฟื้นฟูตามธรรมชาติ	152,203	0.71		
		ป่าไม้สมบูรณ์	-666,214	-3.09		
		สวนป่า	8,302	0.04		
การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้			-505,708	-2.35		
พื้นที่เบ็ดเตล็ด		ทุ่งหญ้า ไม้ละเมาะ	-87,764	-0.04		
		พื้นที่ลุ่ม	13,060	0.06		
		เหมือง บ่อขุด พื้นที่ถม หาดทราย ที่ทิ้งขยะ	6,929	0.03		
การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เบ็ดเตล็ด			-67,776	-0.31		
พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง		ตัวเมืองและย่านการค้า	-1,864	-0.01		
		หมู่บ้าน	64,068	0.30		
		สถานที่ราชการและสถานที่ต่าง ๆ	10,577	0.05		
		สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	2,389	0.01		
การเปลี่ยนแปลงพื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง			75,171	0.35		
พื้นที่อุตสาหกรรม		นิคมอุตสาหกรรม	-1,882	-0.01		
		โรงงานอุตสาหกรรม	20,858	0.01		
การเปลี่ยนแปลงพื้นที่อุตสาหกรรม			18,976	0.09		
พื้นที่แหล่งน้ำ		แหล่งน้ำธรรมชาติ	-24,001	-0.11		
		แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	33,896	0.16		
การเปลี่ยนแปลงพื้นที่แหล่งน้ำ			9,895	0.05		

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน 2562, โครงการจัดทำผังก่อนน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัช ยม ป่าน (2565)

2.1.7 ทรัพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

1) ทรัพยากรป่าไม้

ดำเนินการรวบรวมและศึกษาข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง จากเอกสารและรายงานต่าง ๆ ทางด้านทรัพยากรป่าไม้ จากกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการ และบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1:50,000 ซึ่งประกอบด้วย

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นพื้นที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสงวนและคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้จากการถูกทำลาย อย่างไรก็ตาม จากมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 10 มีนาคม 2535 เรื่อง การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 17 มีนาคม 2535 เรื่อง ผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติม ได้มีการแบ่งเขตการใช้ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ออกเป็น 3 เขต ได้แก่

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) หรือพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม หมายถึง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพป่าสมบูรณ์หรือมีศักยภาพเหมาะสมต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) หมายถึง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อผลิตไม้และของป่า รวมถึงพื้นที่เศรษฐกิจ
- เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) หมายถึง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสมรรถนะที่ดินเหมาะสมต่อการเกษตรหรือศักยภาพสูงในการพัฒนาด้านการเกษตร ตามผลการจำแนกสมรรถนะที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน

จากการจำแนกดังกล่าวจะเห็นว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเหล่านี้ไม่ได้มีสภาพเป็นป่าไม้ทั้งหมด และพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ถูกแปรสภาพเป็นพื้นที่เกษตรและพื้นที่อยู่อาศัย และจากการตรวจสอบพื้นที่เขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ปิง จากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศของกรมป่าไม้ พ.ศ. 2559 พบว่า มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 71 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 17.19 ล้านไร่ เมื่อพิจารณาจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า มีพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) มากที่สุด มีเนื้อที่เท่ากับ 12.61 ล้านไร่ ดังแสดงในรูปที่ 2.1.7-1

จากการตรวจสอบพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง พบว่า ประกอบด้วย ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภาพรวมพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายของลุ่มน้ำปิง พบว่า มีป่าสงวนแห่งชาติ 17,191,525 ไร่ (ร้อยละ 79.79 ของลุ่มน้ำปิง) เมื่อพิจารณาพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีการประกาศพื้นที่ทับซ้อนกับพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ สามารถจำแนกเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 5,130,425 ไร่ (ร้อยละ 23.81 ของลุ่มน้ำปิง) รองลงมาเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2,236,352 ไร่ (ร้อยละ 10.80 ของลุ่มน้ำปิง) พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 271,115 ไร่ (ร้อยละ 1.26 ของลุ่มน้ำปิง) และพื้นที่วนอุทยาน 23,156 ไร่ (ร้อยละ 0.11 ของลุ่มน้ำปิง) โดยมีรายละเอียดดังนี้

อุทยานแห่งชาติ เป็นพื้นที่หรือที่ดินซึ่งรวมความถึงพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มีวัตถุประสงค์เพื่อสงวนไว้เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม สงวนไว้เพื่อให้คงสภาพธรรมชาติ

จากการตรวจสอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติจากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2559 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ปิงมีอุทยานแห่งชาติ 19 แห่ง และมีพื้นที่เตรียมจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 5.13 ล้านไร่ โดยอุทยานแห่งชาติศรีลานนา มีพื้นที่มากที่สุด คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 0.82 ล้านไร่ ดังแสดงในรูปที่ 2.1.7-2

วนอุทยาน เป็นพื้นที่ขนาดเล็กจัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ โดยจะทำการปรับปรุงตกแต่งสถานที่เหล่านี้ให้เหมาะสม มีความสวยงามและโดดเด่นในระดับท้องถิ่นจุดเด่นอาจจะได้แก่น้ำตก หุบเหว หน้าผา ถ้ำ หรือหาดทราย เป็นต้น

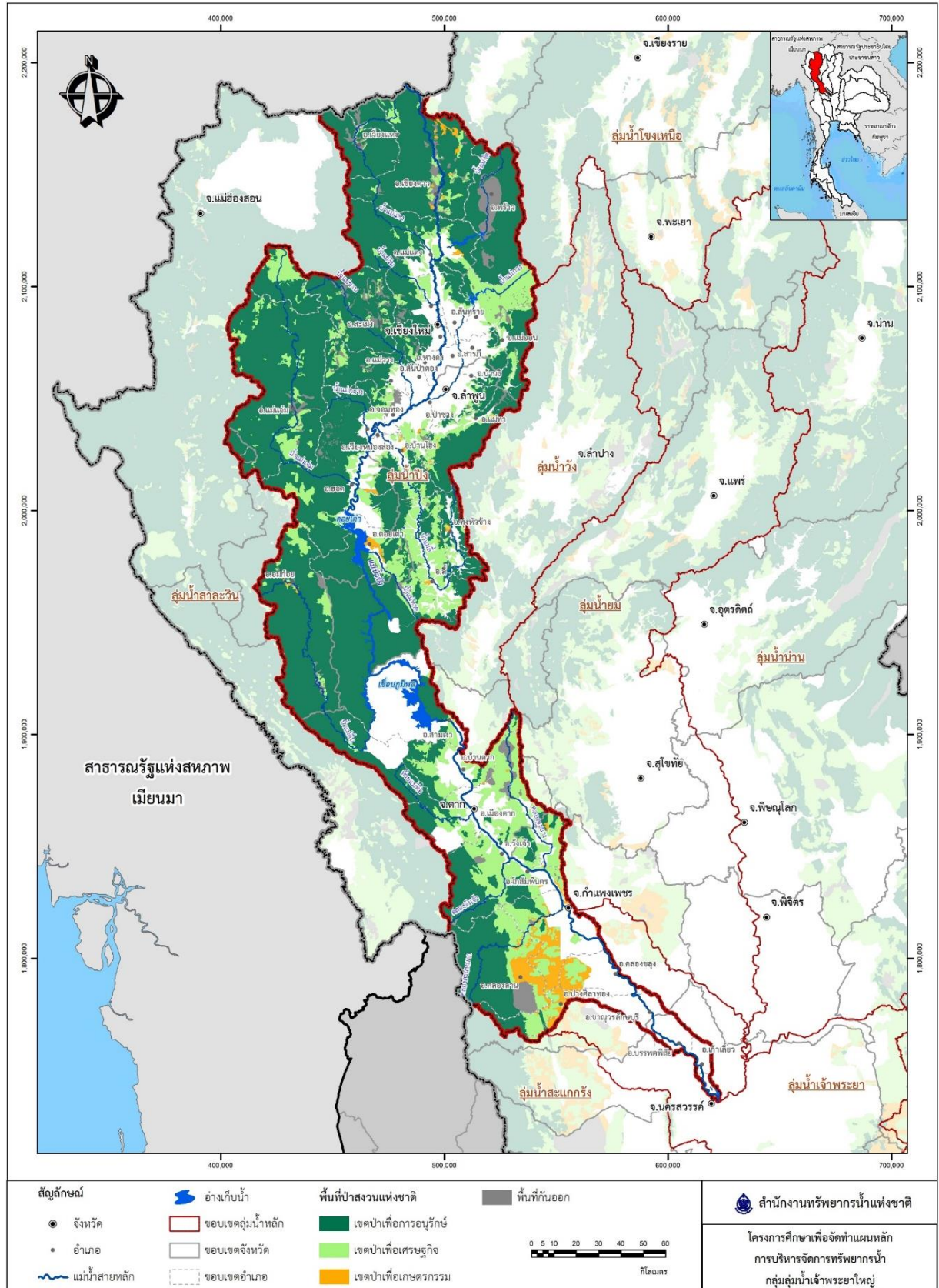
จากการตรวจสอบพื้นที่วนอุทยาน จากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2559 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง มีวนอุทยาน 3 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 23,156 ไร่ โดยวนอุทยานดอยเวียงแก้ว มีพื้นที่มากที่สุด คิดเป็นเนื้อที่ 13,477 ไร่ ดังแสดงในรูปที่ 2.1.7-3

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นพื้นที่ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยปลอดภัย ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เพื่อว่าสัตว์ป่าในพื้นที่ดังกล่าวจะได้มีโอกาสสืบพันธุ์และขยายพันธุ์ตามธรรมชาติได้มากขึ้น ทำให้สัตว์ป่าบางส่วนได้มีโอกาสกระจายจำนวนออกไปในท้องที่แหล่งอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

จากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2559 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทั้งหมด 9 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 2.32 ล้านไร่ ดังแสดงในรูปที่ 2.1.7-4

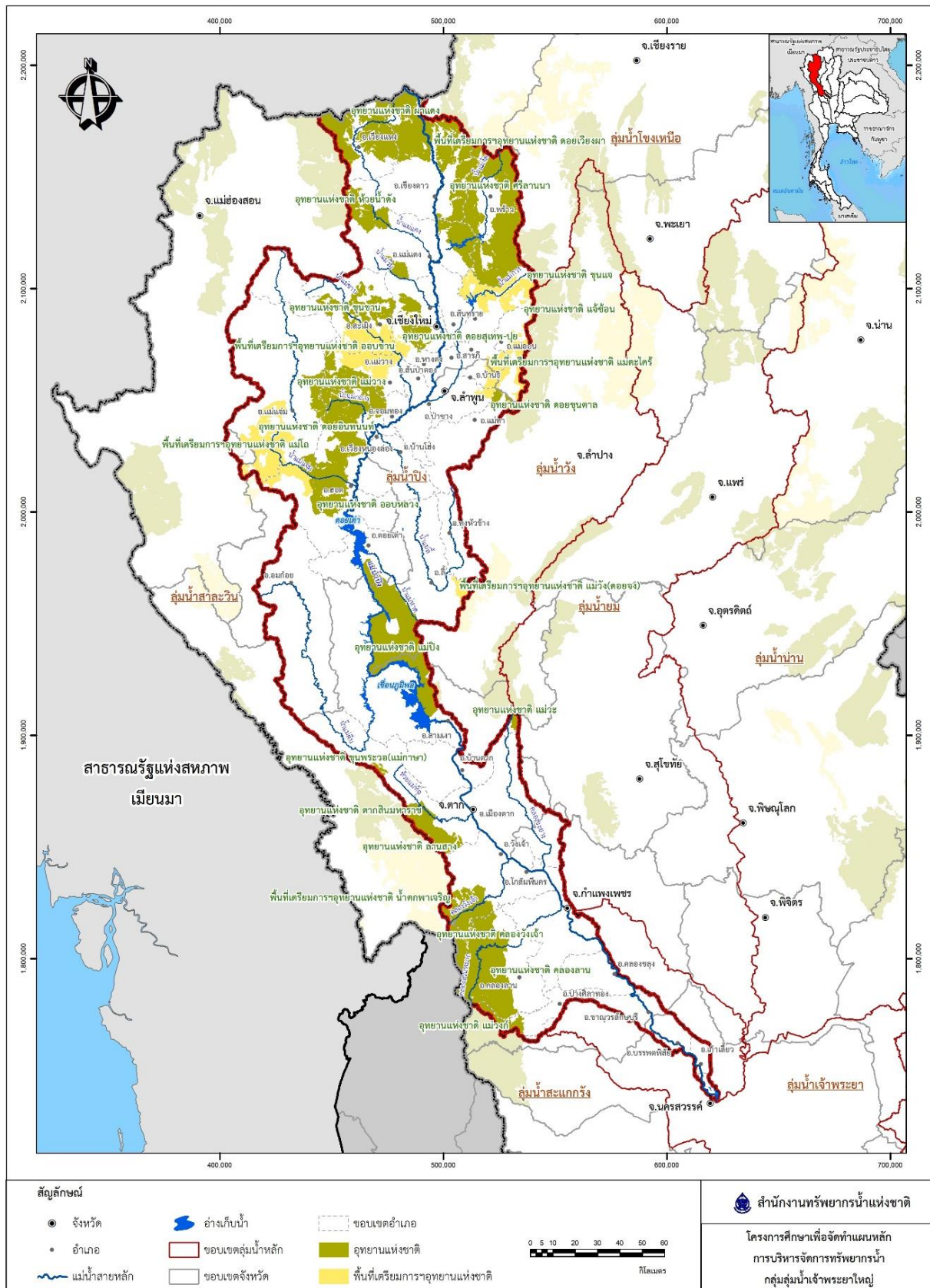
เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เป็นพื้นที่ที่ทางราชการได้กำหนดไว้ให้เป็นที่ที่สัตว์ป่า โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่หายากหรือถูกคุกคามได้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นได้อย่างปลอดภัย สามารถดำรงพันธุ์ต่อไปได้ตามธรรมชาติตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 การจัดตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเป็นมาตรการหนึ่งในการอนุรักษ์สัตว์ป่า

จากการตรวจสอบพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จากฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. 2559 พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 3 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 0.27 ล้านไร่ ดังแสดงในรูปที่ 2.1.7-5

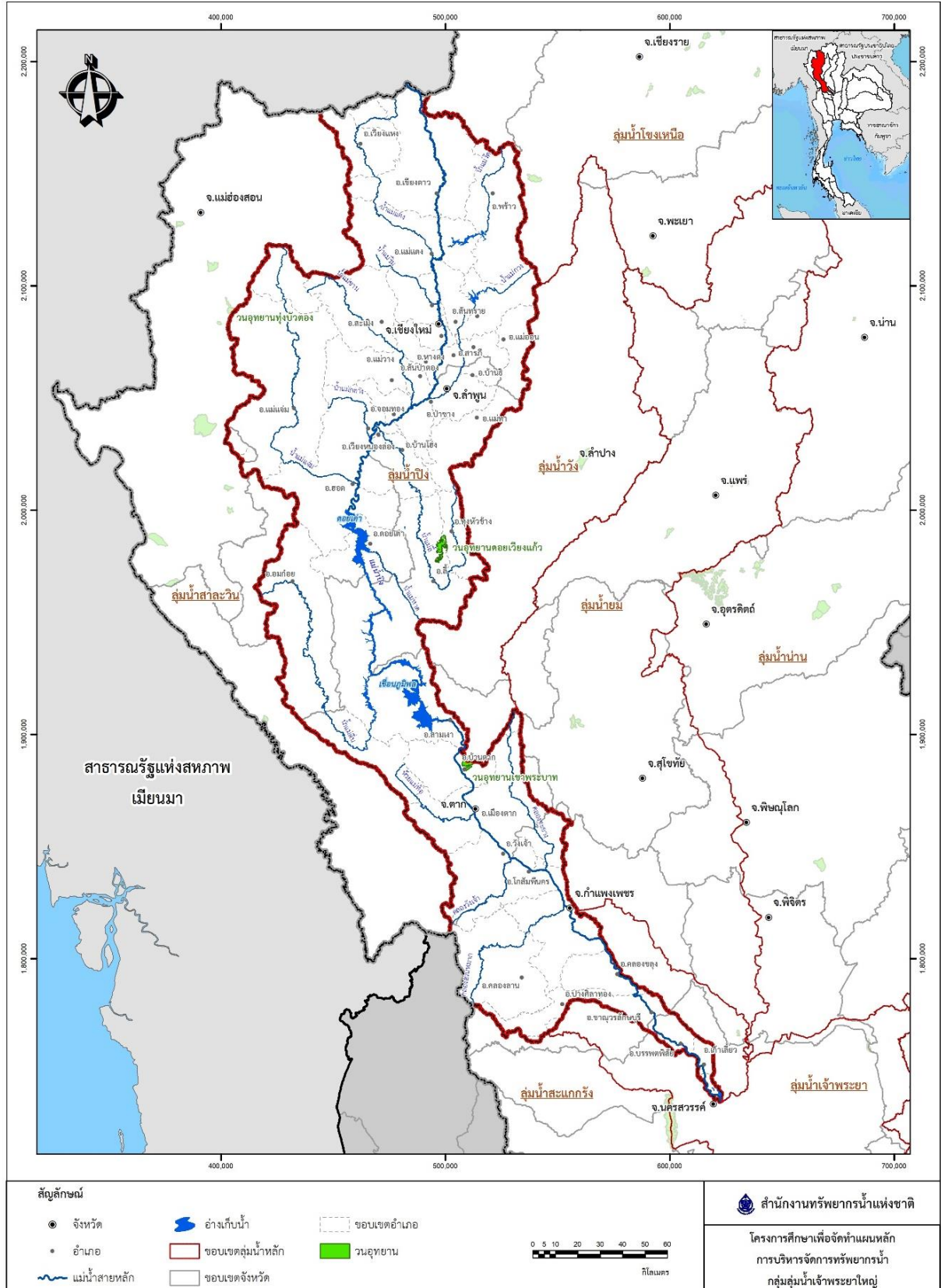
ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-1 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

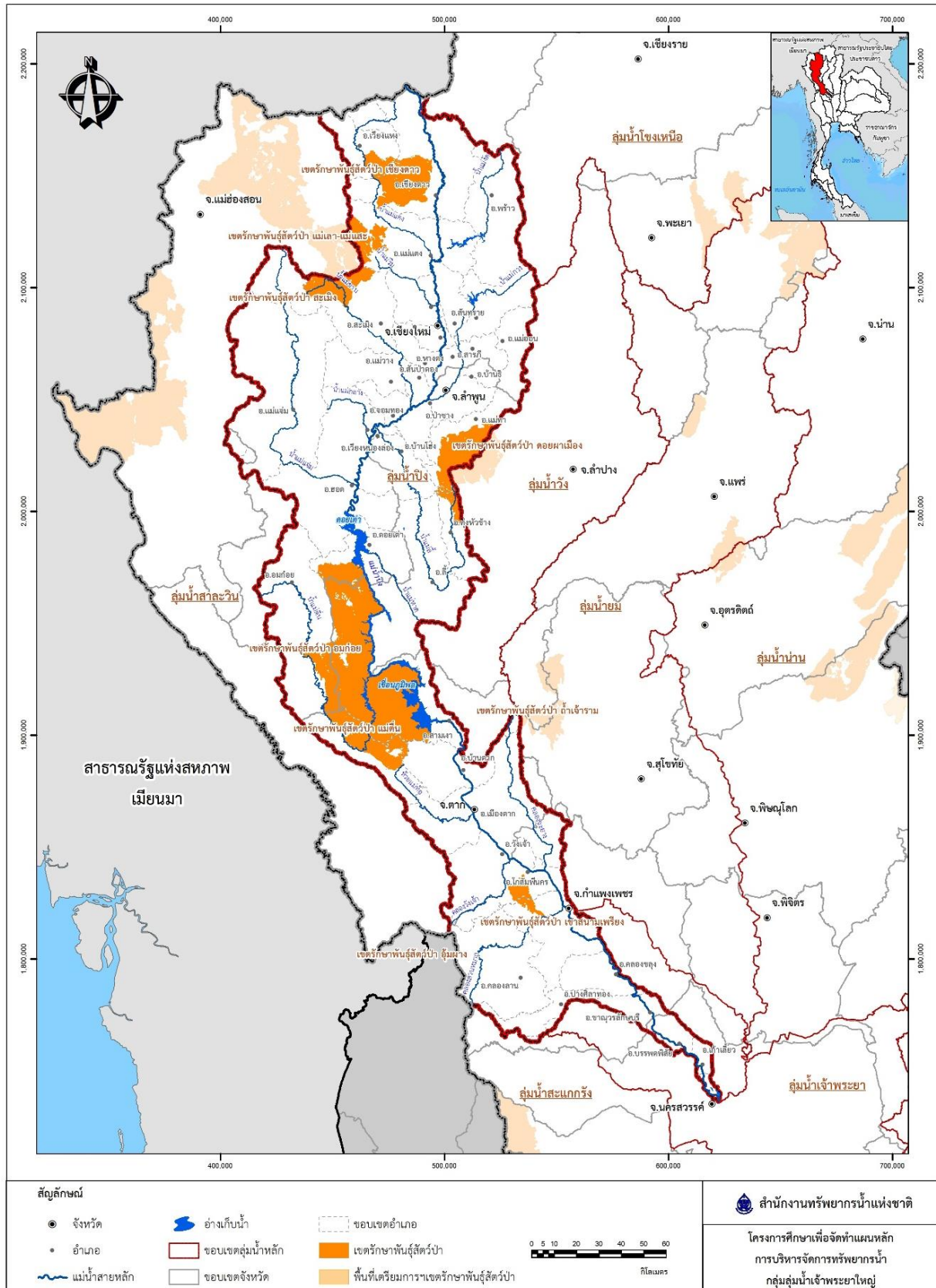
ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-2 พื้นที่อุทยานแห่งชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

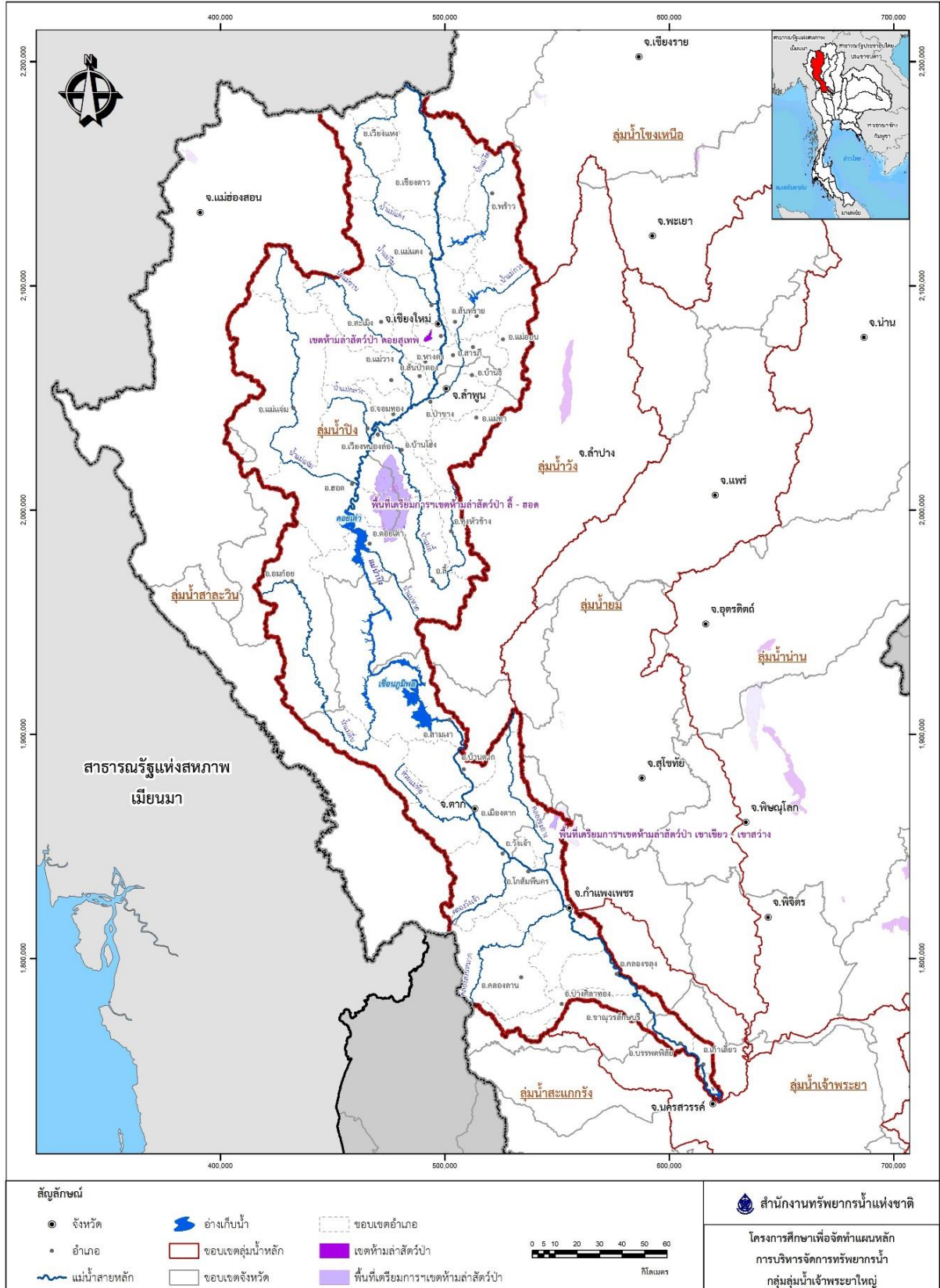
ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-3 พื้นที่วนอุทยานในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-4 พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-5 พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

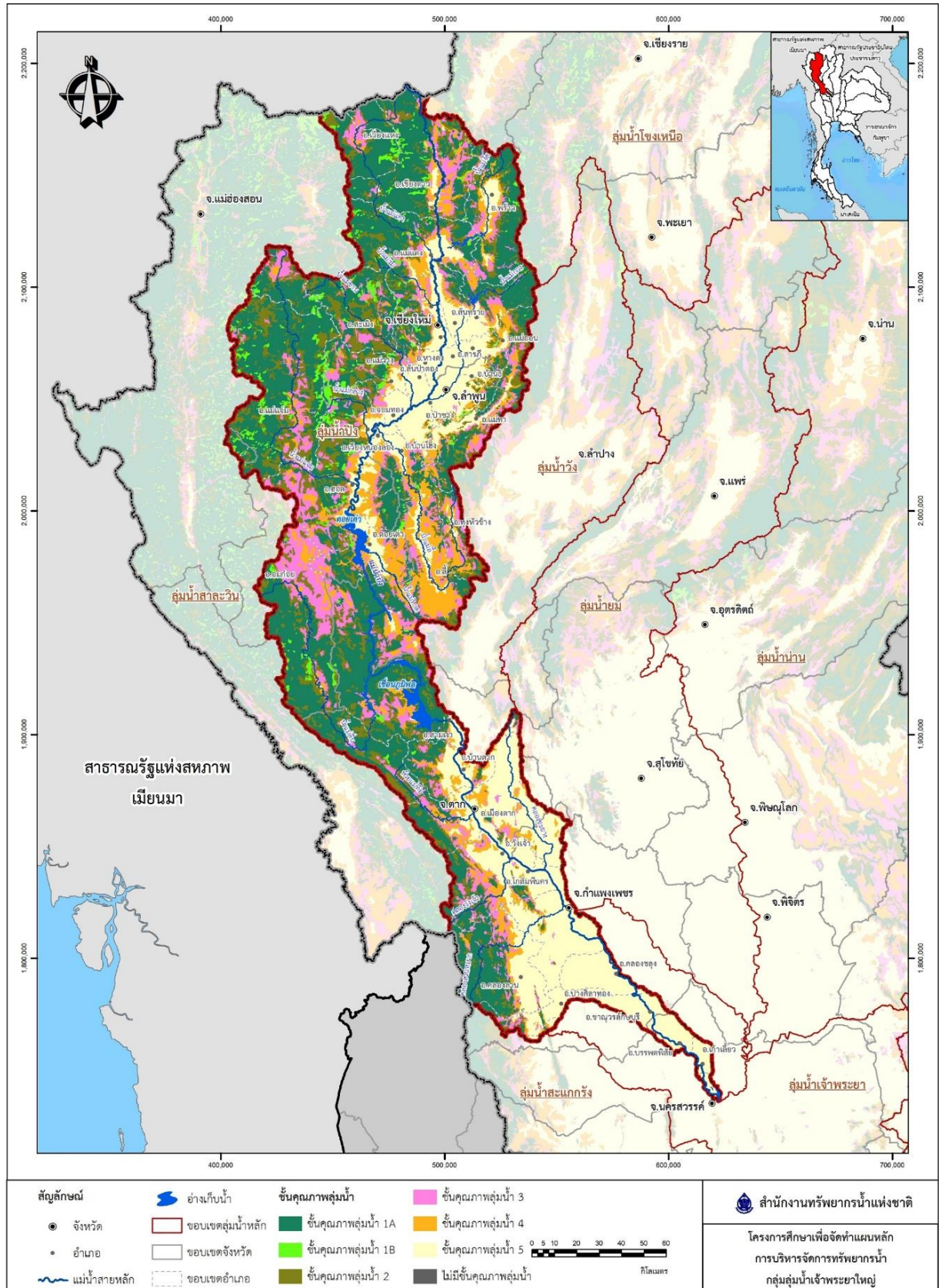
รวบรวมข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ซึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2 ถือเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญที่จะช่วยควบคุมปริมาณน้ำให้มีเพียงพอ ไม่มากเกินไปในช่วงฤดูฝน และไม่ขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง และกำหนดช่วงเวลาการไหลของน้ำในลำธารให้มีน้ำไหลตลอดปี หากลุ่มน้ำไหนมีสัดส่วนพื้นที่ต้นน้ำต่อพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมดสูง ย่อมมีปริมาณน้ำต้นทุนที่จะดำเนินการจัดการและบริหารน้ำได้มากกว่าพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีสัดส่วนพื้นที่ต้นน้ำที่น้อย ซึ่งจะต้องอาศัยเทคโนโลยีการจัดการ และการวางแผนอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดสรรน้ำได้อย่างยั่งยืน ข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของแต่ละลุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ดังแสดงในรูปที่ 2.1.7-6

จากการวิเคราะห์แผนที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2531 พบว่าพื้นที่ลุ่มน้ำปิงประกอบด้วยลุ่มน้ำสาขา จำนวน 30 ลุ่มน้ำ โดยมีพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1A, 1B และชั้น 2 ที่เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร รวม 11.66 ล้านไร่ ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3, 4 และ 5 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ มีประมาณ 9.7 ล้านไร่ ดังแสดงในตารางที่ 2.1.7-1

ตารางที่ 2.1.7-1 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

พื้นที่ลุ่มน้ำ (ไร่)	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (ไร่)						อื่น ๆ (ไร่)	
	1A	1B	2	3	4	5	ไม่มีข้อมูล	แหล่งน้ำ
21,544,696	7,639,949	532,624	3,476,131	2,429,798	2,255,939	5,004,608	-	202,663

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-6 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในลุ่มน้ำปิง

3) พื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา และให้ผลผลิตของพืชและสัตว์ สูงมากกว่าพื้นที่ป่าไม้ และทุ่งหญ้าที่มีขนาดเนื้อที่เท่า ๆ กัน นอกจากนี้ยังเป็นที่ยังเป็นที่รองรับน้ำช่วยป้องกันน้ำท่วม พืชน้ำในพื้นที่จะสังเคราะห์แสงแล้วสร้างออกซิเจนแก่แบคทีเรียในน้ำ ซึ่งช่วยในการย่อยสลายสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ที่ปน มากับน้ำ นับว่าพื้นที่ชุ่มน้ำมีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศเป็นอย่างดี

ในการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำต้องควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์โดยไม่ทำลาย จึงได้เกิดเป็นอนุสัญญา ที่มีชื่อ ทางการว่า The Convention on Wetlands of International Importance Especially a Waterfowl Habitat ซึ่ง มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ขณะนั้นมีประเทศภาคีสมาชิกทั้งหมด 119 ประเทศ และมีการขึ้นทะเบียน พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ถึง 1,018 แห่ง สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี อนุสัญญา ลำดับที่ 110 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 และอนุสัญญา นี้มีผลบังคับใช้ต่อประเทศไทย ตั้งแต่ วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา โดยมีการขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำระหว่างประเทศ ระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนไม่ใช่เป็นการทำลายหรือรบกวนพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ ในอนาคต โดยพื้นที่ชุ่มน้ำของลุ่มน้ำปิง แสดงดังรูปที่ 2.1.7-7 และมีรายละเอียดดังนี้

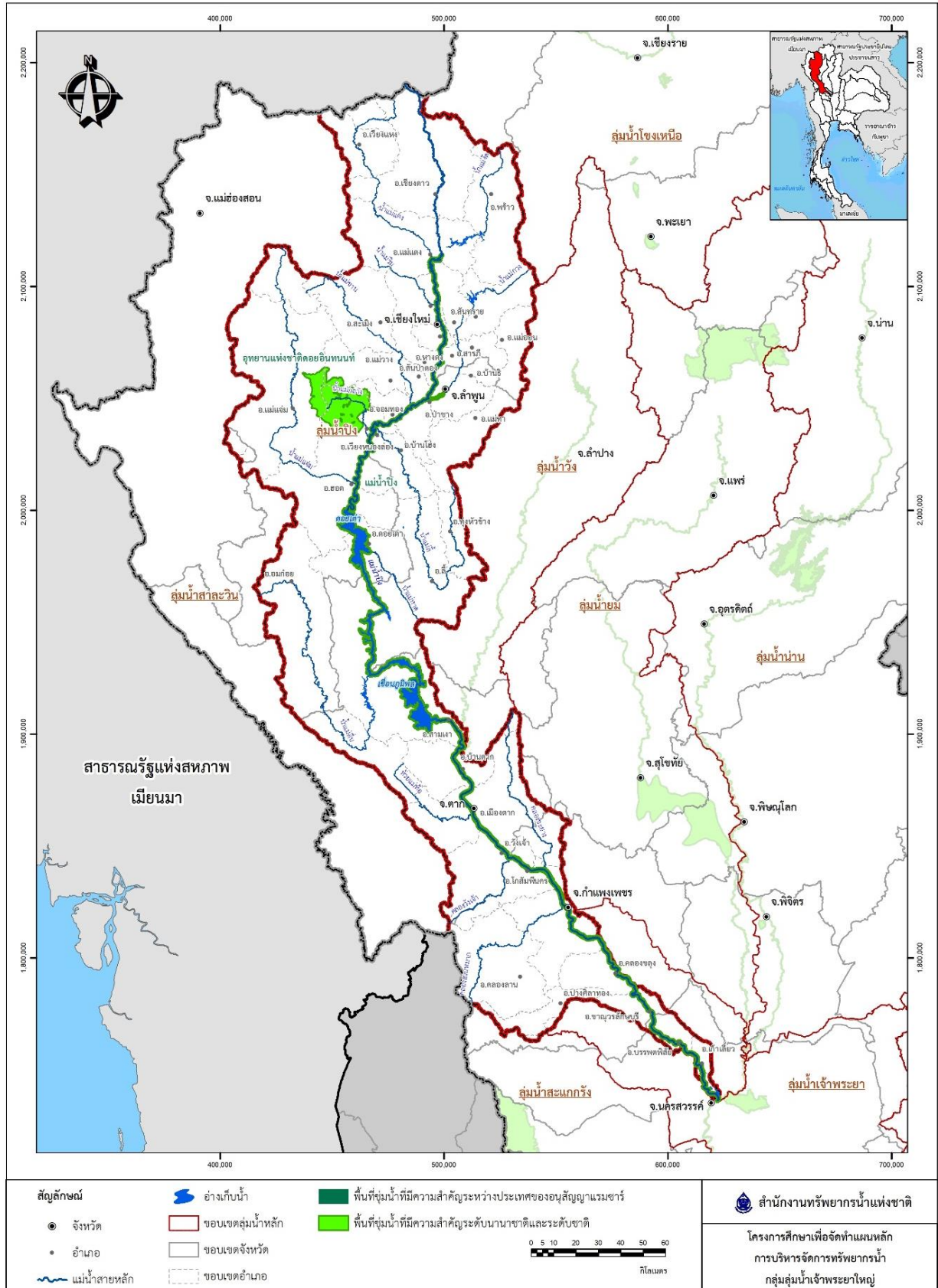
พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง จากทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำในอนุสัญญาดังกล่าวพบว่า พื้นที่ที่ต้องคำนึงถึงในการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง มีรายละเอียดจำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำดังนี้

- 1) **พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ** ลุ่มน้ำปิงไม่มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่าง ประเทศ (Ramsar Site)
- 2) **พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนว่ามีความสำคัญระดับนานาชาติ** ลุ่มน้ำปิงมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มี ความสำคัญระดับนานาชาติ 1 แห่ง คือพื้นที่ชุ่มน้ำดอยอินทนนท์ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.1.7-2
- 3) **พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนว่ามีความสำคัญระดับชาติ** ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ ระดับชาติ 2 แห่ง คือพื้นที่ชุ่มน้ำแม่น้ำปิง และพื้นที่ชุ่มน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.1.7-3

ตารางที่ 2.1.7-2 พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนว่ามีความสำคัญระดับนานาชาติในลุ่มน้ำปิง

รหัส ลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ชุ่มน้ำ	ประเภท	พื้นที่ (ตร.กม.)
0611	น้ำแม่ขาน	แม่น้ำปิง	แม่น้ำ	0.03
		อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	อ่างน้ำซับ ลำธารบนภูเขา และน้ำตก	37.64
0615	น้ำแม่กลาง	แม่น้ำปิง	แม่น้ำ	0.00
		อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	อ่างน้ำซับ ลำธารบนภูเขา และน้ำตก	332.69
0617	น้ำแม่แจ่มตอนบน	อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	อ่างน้ำซับ ลำธารบนภูเขา และน้ำตก	45.01
0618	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	แม่น้ำปิง	แม่น้ำ	0.00
		อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	อ่างน้ำซับ ลำธารบนภูเขา และน้ำตก	62.51

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, พ.ศ.2552

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 2.1.7-7 พื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ตารางที่ 2.1.7-3 พื้นที่ชุ่มน้ำที่ขึ้นทะเบียนว่ามีความสำคัญระดับชาติในลุ่มน้ำปิง

รหัส ลุ่มน้ำสาขา	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ชุ่มน้ำ	ประเภท	พื้นที่ (ตร.กม.)
0604	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	0.48
0605	แม่น้ำแม่แตง	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	0.00
0606	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	1.98
0608	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	2.96
0609	น้ำแม่กวาง	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	0.25
0610	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	0.98
0612	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	2.22
0613	น้ำแม่ลี	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	0.03
0614	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	0.87
0616	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	2.86
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	100.76
0620	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	30.77
0621	น้ำแม่ตื่น	แม่น้ำปิง	แอ่งน้ำวังน้ำในแม่น้ำ	0.00
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	144.98
0623	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	14.52
0624	ห้วยแม่ท้อ	แม่น้ำปิง	แอ่งน้ำวังน้ำในแม่น้ำ	0.01
0625	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	10.63
0627	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	7.78
0628	คลองแม่ระกา	แม่น้ำปิง	แอ่งน้ำวังน้ำในแม่น้ำ	0.01
0629	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลตลอดปี	8.17
0630	คลองสวนหมาก	แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่	0.00
0631	แม่น้ำปิงตอนล่าง	แม่น้ำเจ้าพระยา	แม่น้ำขนาดใหญ่	0.00
		แม่น้ำปิง	แม่น้ำขนาดใหญ่	39.06

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2552, รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทย โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2565 เห็นชอบร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ ให้ “กองอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ” มีอำนาจในการกำกับ ดูแล การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ และพื้นที่ชุ่มน้ำ ศึกษา วิเคราะห์ ประสาน และดำเนินการเสนอให้มีประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการจัดการน้ำ กำกับดูแลทรัพยากรน้ำเพื่อการอนุรักษ์ พื้นฟู และบริหารจัดการน้ำ โดยมีส่วนงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) ส่วนอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ (สอช.) (The Wetland Convention Subdivision) มีหน้าที่รับผิดชอบ

1) ประสานการ อนุมัติ และติดตามการดำเนินงานตามพันธกรณีของสัญญา และความตกลงระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งประสานและดำเนินการโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านพื้นที่ชุ่มน้ำ

2) เสนอความเห็นและท่าทีในการเจรจา การดำเนินงานตามพันธกรณีของสัญญา และความตกลงระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง

3) ส่งเสริม ขับเคลื่อน พัฒนาองค์ความรู้ การดำเนินการตามพันธกรณีของสัญญา และความตกลงระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องและการรณรงค์วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก

4) ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

2) ส่วนบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ (สบพ.) (Wetland Management Subdivision) มีหน้าที่รับผิดชอบ

1) ศึกษา ดำเนินการ เสนอมาตรการ และแผนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงศึกษาวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ

2) ศึกษา วิเคราะห์ ติดตามสถานภาพ ภัยคุกคาม พื้นที่ชุ่มน้ำทุกระดับ

3) ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม จัดทำระบบฐานข้อมูลแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำและการใช้ประโยชน์

4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำ ลุ่มน้ำปิง

ข้อมูลจากรายงานผลการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำของภาคเหนือ ในปี พ.ศ. 2554 พบว่า ในช่วงระยะเวลา 8 ปี พื้นที่ชุ่มน้ำประเภทหนองบึงมีการเปลี่ยนแปลง มากที่สุด โดยพื้นที่ชุ่มน้ำลดลง 190,772 ไร่ (ลดลงร้อยละ 62.39) มีสาเหตุหลักมาจากการ เข้าใช้พื้นที่ของหน่วยงาน และการบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2554) แสดงให้เห็นว่าพื้นที่เหล่านี้กำลังเผชิญ ความท้าทายที่คล้ายคลึงกัน อันมีสาเหตุหลักที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาเมืองที่ขาดการบูรณาการมิติด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาดเข้าไว้อย่างเหมาะสม โดยความท้าทายนี้ปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงกับกรณีของเมืองขนาดใหญ่ เท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองรอง ๆ ที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน

แนวโน้มในการพัฒนาเมืองในพื้นที่ภาคเหนือ ร่วมกับนโยบาย/แผนพัฒนาระดับชาติที่ให้ ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่หนอง บึง อ่างเก็บน้ำ และพื้นที่เกษตรที่มีน้ำท่วมขังเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำ โดยใช้เป็นพื้นที่หนอง/กักเก็บน้ำ ขนาดใหญ่ พร้อมกันกับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่นันทนาการของเมือง โดยได้สรุปเป็น แนวทางปฏิบัติ 5 ด้าน ที่มีความสำคัญในบริบทของพื้นที่ชุ่มน้ำในเมือง ของภาคเหนือ

1) การบูรณาการการพัฒนาเมืองเข้ากับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

2) การพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่

3) การพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้นันทนาการ และแหล่งท่องเที่ยว

4) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรของชุมชนในท้องถิ่น

5) ภาควิชาการมีส่วนร่วม

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกในปัจจุบัน ส่งผลให้ทั่วโลกต้องเผชิญกับ ภัยพิบัติที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรง ส่งผลให้เกิดสภาพอากาศแปรปรวนบ่อยครั้งขึ้น การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในบริบทเมืองจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเมือง ในฐานะของโครงสร้างพื้นฐาน ที่ช่วยให้เมืองมีสถานะยืดหยุ่นปรับตัวได้ต่อสภาพอากาศที่ แปรปรวน (climate resilience) เช่น ฝนตกหนักในพื้นที่ ภัยแล้ง หรือการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิที่นับเป็นภัยธรรมชาติที่สำคัญโดยเฉพาะในบริบทพื้นที่เมือง พื้นที่ชุ่มน้ำสามารถเอื้อประโยชน์ด้านต่าง ๆ ต่อการพัฒนาให้เกิด เมืองน่าอยู่ อาทิ การซับน้ำฝน บรรเทาผลกระทบจากอุทกภัย ช่วยปรับปรุงคุณภาพน้ำ สร้าง อากาศหมุนเวียน ลดอุณหภูมิของพื้นที่เมือง และเป็นพื้นที่นันทนาการของเมือง

โดยในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับผลกระทบจากอุณหภูมิก๊าซเรือนกระจกและน้ำที่เพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ แอ่งน้ำซับ (อ่างกาหลวง) พรุ้งน้ำจืด ลำห้วย ลำธาร ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่ เป็นระบบนิเวศ พรุ้งน้ำจืดบนเทือกเขาสูง มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นพิเศษมีน้ำตื้นมาก อุณหภูมิของน้ำเย็นตลอดปีระบบนิเวศและ ทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่นี้มีความเสี่ยงหรือความล่อแหลมต่ออุณหภูมิทั้งของน้ำ และอากาศ ที่จะเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่าง ยิ่ง (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาสถานการณ์ผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย) ดังนั้นการบริหารจัดการ พื้นที่ชุ่มน้ำจึงต้องคำนึงถึงการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแบบสุดขีด โดยพิจารณาการนำ แนวทางการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (Nature-based Solution; NbS) มาใช้ในการวางแผนการจัดการ พื้นที่ชุ่มน้ำ ในลุ่มน้ำปิงร่วมกับการพัฒนามาตรการทางโครงสร้าง

2.2 โครงการแหล่งน้ำของลุ่มน้ำปิง

จากรายงานโครงการ การจัดทำผังน้ำลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน ได้ทำการรวบรวม และทบทวนข้อมูลโครงการ แหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปัจจุบันในพื้นที่ ลุ่มน้ำปิง ซึ่งประกอบด้วยแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดดำเนินการในพื้นที่ศึกษา โดยอ้างอิงข้อมูลจากรายงานสารสนเทศ โครงการชลประทาน กรมชลประทาน และโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรน้ำ ปี 2562 โดย รายละเอียดโครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในลุ่มน้ำปิง แสดงดัง ตารางที่ 2.2-1 โดยได้แสดงตำแหน่งโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลางในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงดังรูปที่ 2.2-1 และสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1) โครงการขนาดใหญ่

โครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เป็นโครงการที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ทางการเกษตร การอุปโภคบริโภค การบรรเทาอุทกภัย การอุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ การคมนาคม แหล่ง เพาะพันธุ์ประมงน้ำจืด แหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และอื่น ๆ ซึ่งในแต่ละโครงการมีองค์ประกอบของ โครงการหลายประเภท เช่น เขื่อนกักเก็บน้ำ เขื่อนทดน้ำ สถานีสูบน้ำ รวมถึงระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ และ ระบบชลประทานในแปลงนา ถ้าพิจารณาการจัดประเภทโครงการในด้านความจุเก็บกัก โครงการที่มีความจุเก็บ กักตั้งแต่ 100 ล้าน ลบ.ม. หรือมีพื้นที่ผิวน้ำตั้งแต่ 15 ตร.กม. ขึ้นไป หรือมีพื้นที่โครงการมากกว่า 80,000 ไร่ จัดเป็นโครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง มีจำนวนทั้งสิ้น 7 โครงการ เป็นความจุเก็บกักรวม 13,990.0 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทานรวม 2,228,919 ไร่ พื้นที่รับประโยชน์ 342,578 ไร่ รายละเอียดโครงการ แหล่งน้ำขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำปิง ดังแสดงในตารางที่ 2.2-2

2) โครงการขนาดกลาง

โครงการแหล่งน้ำขนาดกลาง เป็นโครงการขนาดเล็กกว่าโครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีปริมาตรเก็บกัก น้อยกว่า 100 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่เก็บกักน้ำน้อยกว่า 15 ตร.กม. หรือมีพื้นที่ชลประทานน้อยกว่า 80,000 ไร่ ใน พื้นที่ลุ่มน้ำปิง มีจำนวนโครงการแหล่งน้ำขนาดกลางทั้งสิ้น 87 โครงการ เป็นความจุเก็บกักรวม 259.1 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทานรวมประมาณ 710,107.9 ไร่ พื้นที่รับประโยชน์ 184,940.0 ไร่

3) โครงการขนาดเล็ก

โครงการแหล่งน้ำขนาดเล็ก เป็นโครงการเพื่อแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับเรื่องน้ำ สำหรับการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของราษฎรในชนบทหรือพื้นที่ที่ห่างไกล รวมทั้งการแก้ไขบรรเทาความเดือดร้อนจากอุทกภัยและน้ำเค็มที่ขึ้นถึงพื้นที่เพาะปลูก โดยการก่อสร้างโครงการ แหล่งน้ำขนาดเล็กประเภทต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ และปัญหาที่เกิดขึ้นตามความต้องการของ

ราษฎร โดยราษฎรยินยอมสละที่ดินในการก่อสร้างโครงการโดยไม่มีเงื่อนไข และมีระยะเวลาดำเนินการโครงการประมาณ 1 ปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง มีโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,302 แห่ง มีปริมาตรเก็บกักรวมประมาณ 65.78 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทานรวมประมาณ 330,413.0 ไร่ พื้นที่รับประโยชน์รวมประมาณ 1,569,026 ไร่

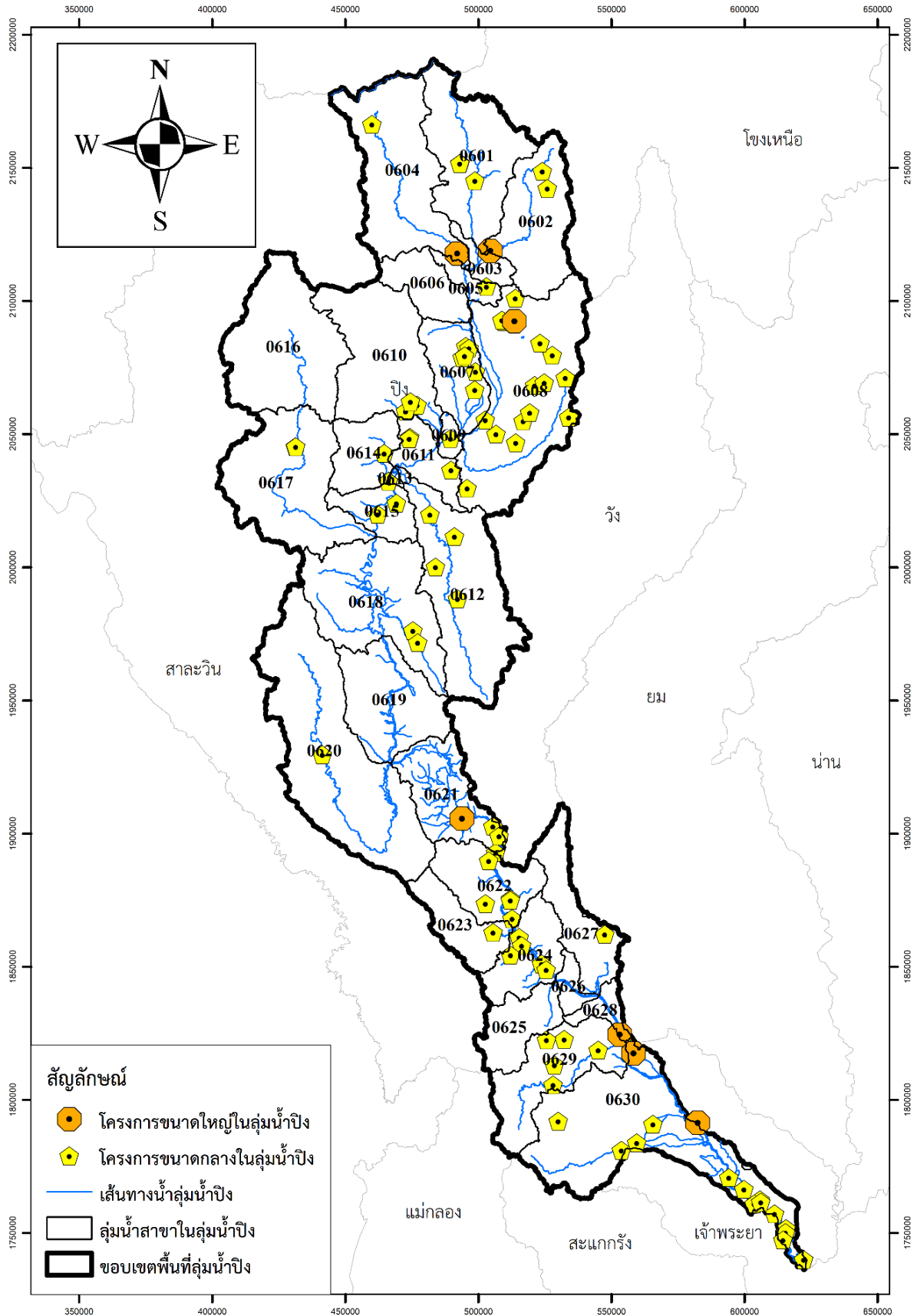
4) โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เป็นโครงการที่ใช้พลังงานไฟฟ้าสูบน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรม เป็นการเร่งรัดขจัดปัญหาความแห้งแล้งในพื้นที่นอกเขตชลประทานโดยการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขึ้นบริเวณริมฝั่งของแหล่งน้ำ ที่มีปริมาณน้ำสมบูรณ์ตลอดทั้งปี ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง มีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 205 แห่ง 269,853 ไร่ พื้นที่รับประโยชน์รวม 91,472 ไร่

ตารางที่ 2.2-1 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในลุ่มน้ำปิง

โครงการพัฒนา	จำนวน (โครงการ)	ปริมาตร (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
ขนาดใหญ่	7	13,990.0	2,228,919	342,578
ขนาดกลาง	87	259.1	710,107.9	184,940.0
ขนาดเล็ก	1,302	65.78	330,413.0	1,569,026
สูบน้ำด้วยไฟฟ้า	205	-	269,853	91,472

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง รัช ยม นาน (2565)

ที่มา : โครงการศึกษาจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม นาน, ที่ปรึกษา 2566

รูปที่ 2.2-1 ตำแหน่งโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางในลุ่มน้ำปิง

ตารางที่ 2.2-2 รายละเอียดโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในกลุ่มน้ำปิง

ลำดับ ที่	ชื่อโครงการ	ที่ตั้ง			ตำแหน่งพิกัด		ลักษณะโครงการ	ปริมาณน้ำ เก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ละติจูด	ลองจิจูด					
1	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่จืด - ฝ่ายสินธุกิจปรีชา (แม่แฝก) - เขื่อนแม่จืดสมบูรณ์ชล	ข้อแล	แม่แตง	เชียงใหม่	19.163	99.043	ฝาย	265.0	65,510	33,028	ขป.
		แม่แฝก	สันทราย	เชียงใหม่	19.104	98.954					
		ข้อแล	แม่แตง	เชียงใหม่	19.161	99.040					
2	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตง - ระบบท่อส่งน้ำแม่จืด-แม่แตง ความยาว 1.5 กิโลเมตร และอาคารประกอบ (ระยะที่ 3)	แม่แตง	แม่แตง	เชียงใหม่	19.154	98.924	ฝาย	263.0	93,696	14,550	ขป.
		ข้อแล	แม่แตง	เชียงใหม่	19.156	99.037	ระบบส่งน้ำ				
3	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แกวอุดมธารา - เขื่อนแม่แกวอุดมธารา	ลวงเหนือ	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่	18.924	99.129	อ่างเก็บน้ำ	13,462.0	165,298	295,000	ขป.
		ลวงเหนือ	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่	18.923	99.122					
4	เขื่อนภูมิพล (กฟผ.)	เขาแก้ว	สามเงา	ตาก	17.235	98.942	อ่างเก็บน้ำ				กฟผ.
5	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง	หนองปลิง	เมือง	กำแพงเพชร	16.502	99.498	ฝาย		550,688		ขป.
6	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาวังบัว	เทพนคร	เมือง	กำแพงเพชร	16.438	99.546	ฝาย, ประตูระบายน้ำ		752,143		ขป.
7	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาวังยาง-หนองขวัญ	วังยาง	คลองขลุง	กำแพงเพชร	16.201	99.771	ฝาย, ประตูระบายน้ำ		601,585		ขป.
รวมกลุ่มน้ำปิง								13,990.0	2,228,919	342,578	

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ กลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน (2565)

2.3 ความต้องการใช้น้ำ

การวิเคราะห์และประเมินความต้องการใช้น้ำของลุ่มน้ำปิง เพื่อวิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำ แต่ละกิจกรรม นำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการศึกษาสมมูลน้ำและการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ โดยการศึกษาความต้องการใช้น้ำ แบ่งกิจกรรมการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ความต้องการใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดิน

- ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรและชลประทาน
- ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการท่องเที่ยว
- ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม
- ความต้องการใช้น้ำเพื่อการปศุสัตว์
- ความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาสมมูลนิเวศทำนน้ำ

การศึกษาเพื่อประเมินความต้องการใช้น้ำในแต่ละประเภทกิจกรรมนั้น ดำเนินการประเมินความต้องการใช้น้ำในปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลปี พ.ศ. 2560 – 2561 เป็นปีฐานในการวิเคราะห์ของกิจกรรมการใช้น้ำในแต่ละประเภท และประเมินความต้องการใช้น้ำในอนาคตร่วมกับแผนการพัฒนาโครงการ ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565) ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2570) ระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2575) และระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2580) รายละเอียดการศึกษาความต้องการใช้น้ำของลุ่มน้ำปิงมีดังนี้

ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรมในกรณีปัจจุบัน จำแนกรายกิจกรรมต่าง ๆ ของลุ่มน้ำปิง แยกรายลุ่มน้ำสาขา ดังแสดงในตารางที่ 2.3-1 พบว่า ลุ่มน้ำปิงมีความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม 10,458.48 ล้าน ลบ.ม./ปี ลุ่มน้ำสาขาที่มีความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรมมากที่สุด คือ ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปิงตอนล่าง มีความต้องการใช้น้ำ 2,810.87 ล้าน ลบ.ม./ปี และลุ่มน้ำสาขาที่มีความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรมน้อยที่สุด คือ ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1 มีความต้องการใช้น้ำ 6.05 ล้าน ลบ.ม./ปี

ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรมในกรณีอนาคต ระยะ 5, 10, 15 และ 20 ปี จำแนกรายกิจกรรมต่าง ๆ ของลุ่มน้ำปิง แยกรายลุ่มน้ำสาขา คิดเป็น 8,413.37 8,475.33 8,5412.27 และ 8,549.46 ล้าน ลบ.ม./ปี ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2.3-2 ถึง ตารางที่ 2.3-5 และสรุปเปรียบเทียบความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรมในกรณีปัจจุบันและอนาคต ดังแสดงในตารางที่ 2.3-6 (ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง, 2563)

ตารางที่ 2.3-1 ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีปัจจุบันของลุ่มน้ำปิง

รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำแยกรายกิจกรรม (ล้าน ลบ.ม./ปี)							รักษาสมดุล ของระบบ นิเวศท้ายน้ำ	ความ ต้องการ ใช้น้ำ รวมทั้งหมด
		เกษตรในเขต ชลประทาน	เกษตรนอกเขต ชลประทาน	อุปโภค บริโภค	ท่องเที่ยว	อุตสาหกรรม	ปศุสัตว์	รักษาสมดุล ของระบบ นิเวศท้ายน้ำ		
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	58.97	77.38	7.94	0.69	0.06	1.20	40.08	186.32	
0602	น้ำแม่จัด	124.12	60.50	2.43	0.54	0.37	0.94	16.55	205.45	
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	101.14	10.30	1.70	0.09	0.14	0.16	0.84	114.36	
0604	แม่น้ำแม่แตง	203.74	92.32	3.14	0.83	0.20	1.43	91.94	393.60	
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2.19	9.43	2.49	0.08	1.23	0.15	6.44	22.03	
0606	น้ำแม่ริม	17.96	26.83	1.27	0.24	1.02	0.42	6.47	54.21	
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	299.76	35.01	30.85	0.30	16.90	0.62	32.18	415.62	
0608	น้ำแม่กวัง	541.04	135.67	46.10	0.97	36.54	3.28	37.38	800.98	
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	42.84	5.37	3.65	0.04	0.57	0.14	1.12	53.72	
0610	น้ำแม่ขาน	239.16	81.63	2.96	0.73	0.70	1.27	64.69	391.14	
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	88.87	22.41	2.92	0.15	2.00	0.60	22.28	139.23	
0612	น้ำแม่ลี	193.15	98.41	4.88	0.47	0.60	3.55	6.70	307.77	
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2.46	1.10	0.47	0.01	0.12	0.04	1.86	6.05	
0614	น้ำแม่กลาง	31.45	29.20	1.40	0.26	0.25	0.45	7.35	70.35	
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	152.96	22.41	0.58	0.19	0.94	0.42	3.88	181.38	
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	11.20	92.75	0.68	0.83	0.01	1.44	245.67	352.58	
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	52.59	91.26	2.51	0.78	0.21	1.37	28.21	176.93	
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	222.70	90.57	2.34	0.78	0.57	1.58	12.27	330.79	
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4.23	60.93	0.11	0.22	0.00	1.25	8.85	75.59	
0620	น้ำแม่ตื่น	67.22	149.58	1.09	0.95	0.04	1.96	86.08	306.91	
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	25.47	46.97	0.75	0.11	8.83	0.44	669.84	752.42	
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	66.97	41.73	4.37	0.10	0.61	0.39	94.32	208.50	
0623	ห้วยแม่ห้อย	14.84	30.41	0.28	0.07	0.71	0.29	94.43	141.04	
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	38.77	35.36	1.95	0.08	1.45	0.33	107.56	185.50	
0625	คลองวังเจ้า	3.11	30.68	0.80	0.06	0.19	0.42	9.42	44.68	
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0.00	8.67	0.16	0.01	0.16	0.17	59.94	69.12	
0627	คลองแม่ระกา	23.21	41.57	0.61	0.09	0.25	0.56	232.08	298.36	
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	1,034.64	10.23	1.42	0.02	0.33	0.21	69.14	1,115.98	
0629	คลองสวนหมาก	181.56	57.33	2.44	0.10	0.60	1.16	3.81	247.00	
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	2,260.57	132.69	15.08	0.26	14.24	2.56	385.47	2,810.87	
รวม		6,106.89	1,628.70	147.38	10.04	89.84	28.78	2,446.85	10,458.48	

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง, (2563)

ตารางที่ 2.3-2 ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 5 ปี

รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำแยกกิจกรรม (ล้าน ลบ.ม./ปี)							
		เกษตร ในเขต ชลประทาน	เกษตร นอกเขต ชลประทาน	อุปโภค บริโภค	ท่องเที่ยว	อุตสาหกรรม	ปศุสัตว์	รักษาสมดุล ของระบบ นิเวศท้ายน้ำ	ความ ต้องการ ใช้น้ำรวม ทั้งหมด
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	38.16	66.44	8.57	0.91	0.07	1.33	40.08	155.56
0602	น้ำแม่จัด	102.89	51.95	2.38	0.72	0.44	1.04	16.55	175.96
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	71.09	8.84	1.68	0.12	0.16	0.18	0.84	82.90
0604	แม่น้ำแม่แตง	142.52	79.26	3.41	1.09	0.24	1.59	91.94	320.06
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	1.26	8.10	2.50	0.11	1.47	0.16	6.44	20.04
0606	น้ำแม่ริม	11.16	23.04	1.29	0.32	1.21	0.46	6.47	43.94
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	200.82	30.06	31.25	0.39	20.05	0.73	32.18	315.49
0608	น้ำแม่กวง	455.69	116.49	50.63	1.28	41.01	4.49	37.38	706.96
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	26.80	4.61	3.59	0.05	0.66	0.19	1.12	37.02
0610	น้ำแม่ขาน	260.63	70.08	3.01	0.96	0.84	1.40	64.69	401.61
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	51.68	19.25	2.91	0.20	2.24	0.85	22.28	99.39
0612	น้ำแม่ลี	107.87	84.50	5.01	0.61	0.65	5.40	6.70	210.73
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	1.27	0.94	0.46	0.01	0.13	0.05	1.86	4.73
0614	น้ำแม่กลาง	20.44	25.07	1.46	0.35	0.30	0.50	7.35	55.47
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	90.89	19.24	0.58	0.25	1.08	0.51	3.88	116.43
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	6.87	79.63	0.79	1.10	0.02	1.59	245.67	335.67
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	29.74	78.36	2.52	1.03	0.24	1.51	28.21	141.61
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	122.26	77.77	2.38	1.02	0.67	1.87	12.27	218.24
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	2.22	52.31	0.11	0.28	0.00	1.72	8.85	65.49
0620	น้ำแม่ตื่น	37.23	128.43	1.15	1.25	0.05	2.10	86.08	256.30
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	15.88	40.33	0.73	0.14	10.14	0.44	669.84	737.50
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	53.74	35.83	4.38	0.13	0.70	0.39	94.32	189.48
0623	ห้วยแม่ท้อ	9.96	26.11	0.29	0.09	0.82	0.28	94.43	131.99
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	23.76	30.36	1.97	0.11	1.66	0.33	107.56	165.74
0625	คลองวังเจ้า	1.64	26.34	0.82	0.08	0.22	0.59	9.42	39.12
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0.00	7.45	0.17	0.02	0.19	0.30	59.94	68.06
0627	คลองแม่ระกา	4.24	35.69	0.62	0.11	0.29	0.80	232.08	273.83
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	707.06	8.78	1.42	0.02	0.39	0.36	69.14	787.17
0629	คลองสวนหมาก	109.87	49.23	2.43	0.12	0.71	2.01	3.81	168.18
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,553.36	113.92	14.98	0.33	16.38	4.32	385.47	2,088.78
	รวม	4,260.99	1,398.40	153.49	13.19	103.05	37.50	2,446.85	8,413.47

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง, (2563)

ตารางที่ 2.3-3 ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 10 ปี

รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำแยกกิจกรรม (ล้าน ลบ.ม./ปี)							
		เกษตร ในเขต ชลประทาน	เกษตร นอกเขต ชลประทาน	อุปโภค บริโภค	ท่องเที่ยว	อุตสาหกรรม	ปศุสัตว์	รักษา สมดุลของ ระบบนิเวศ ท้ายน้ำ	ความ ต้องการ ใช้น้ำรวม ทั้งหมด
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	38.16	62.85	9.31	1.14	0.09	1.45	40.08	153.07
0602	น้ำแม่จัด	137.64	49.14	2.33	0.89	0.52	1.13	16.55	208.20
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	71.09	8.36	1.65	0.15	0.19	0.19	0.84	82.47
0604	แม่น้ำแม่แตง	142.52	74.98	3.81	1.36	0.29	1.72	91.94	316.63
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	1.26	7.66	2.51	0.14	1.74	0.18	6.44	19.92
0606	น้ำแม่ริม	11.16	21.79	1.31	0.40	1.44	0.50	6.47	43.06
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	200.82	28.43	31.64	0.49	23.67	0.88	32.18	318.11
0608	น้ำแม่กวัง	506.93	110.19	55.87	1.59	46.37	6.13	37.38	764.45
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	26.80	4.36	3.51	0.06	0.76	0.27	1.12	36.88
0610	น้ำแม่ขาน	262.42	66.30	3.05	1.21	0.99	1.52	64.69	400.17
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	51.68	18.20	2.87	0.24	2.53	1.19	22.28	98.99
0612	น้ำแม่ลี	107.87	79.93	5.09	0.74	0.72	8.01	6.70	209.06
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	1.59	0.89	0.45	0.01	0.15	0.08	1.86	5.03
0614	น้ำแม่กลาง	31.26	23.71	1.50	0.43	0.35	0.55	7.35	65.15
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	90.89	18.20	0.58	0.31	1.24	0.63	3.88	115.73
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	6.87	75.33	0.88	1.37	0.02	1.73	245.67	331.87
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	29.74	74.12	2.54	1.28	0.29	1.65	28.21	137.83
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	123.58	73.56	2.42	1.28	0.80	2.22	12.27	216.13
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	2.22	49.49	0.11	0.35	0.00	2.43	8.85	63.44
0620	น้ำแม่ตื่น	37.23	121.49	1.22	1.55	0.06	2.32	86.08	249.96
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	15.88	38.15	0.71	0.17	12.09	0.51	669.84	737.35
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	53.74	33.89	4.39	0.15	0.84	0.45	94.32	187.78
0623	ห้วยแม่ท้อ	9.96	24.70	0.31	0.11	0.98	0.33	94.43	130.82
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	23.76	28.72	1.98	0.13	1.98	0.38	107.56	164.51
0625	คลองวังเจ้า	1.64	24.92	0.84	0.10	0.26	0.81	9.42	37.99
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0.00	7.04	0.17	0.02	0.22	0.44	59.94	67.83
0627	คลองแม่ระกา	4.24	33.76	0.63	0.14	0.35	1.09	232.08	272.29
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	707.06	8.31	1.43	0.03	0.46	0.52	69.14	786.94
0629	คลองสวนหมาก	109.87	46.56	2.42	0.15	0.83	2.94	3.81	166.58
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,553.50	107.77	15.00	0.40	18.73	6.20	385.47	2,087.08
รวม		4,361.37	1,322.80	160.55	16.41	118.92	48.43	2,446.85	8,475.33

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง, (2563)

ตารางที่ 2.3-4 ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 15 ปี

รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำแยกรายกิจกรรม (ล้าน ลบ.ม./ปี)							
		เกษตร ในเขต ชลประทาน	เกษตร นอกเขต ชลประทาน	อุปโภค บริโภค	ท่องเที่ยว	อุตสาหกรรม	ปศุสัตว์	รักษาสมดุล ของระบบ นิเวศท้ายน้ำ	ความ ต้องการ ใช้น้ำรวม ทั้งหมด
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	38.16	62.85	10.06	1.37	0.10	1.56	40.08	154.17
0602	น้ำแม่จืด	137.64	49.14	2.28	1.07	0.60	1.22	16.55	208.50
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	71.09	8.36	1.62	0.18	0.22	0.21	0.84	82.52
0604	แม่น้ำแม่แตง	142.52	74.98	4.22	1.64	0.33	1.86	91.94	317.49
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	1.26	7.66	2.52	0.17	2.01	0.19	6.44	20.25
0606	น้ำแม่ริม	11.16	21.79	1.34	0.48	1.66	0.54	6.47	43.43
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	200.82	28.43	32.04	0.59	27.28	1.02	32.18	322.36
0608	น้ำแม่กวง	506.93	110.19	61.10	1.90	51.73	7.76	37.38	776.99
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	26.80	4.36	3.42	0.07	0.87	0.34	1.12	36.99
0610	น้ำแม่ขาน	262.42	66.30	3.09	1.45	1.14	1.65	64.69	400.73
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	51.68	18.20	2.83	0.29	2.81	1.52	22.28	99.63
0612	น้ำแม่ลี	107.87	79.93	5.18	0.88	0.78	10.61	6.70	211.95
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	1.59	0.89	0.44	0.01	0.17	0.10	1.86	5.06
0614	น้ำแม่กลาง	31.26	23.71	1.54	0.52	0.40	0.59	7.35	65.38
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	90.89	18.20	0.58	0.37	1.40	0.75	3.88	116.07
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	6.87	75.33	0.97	1.64	0.02	1.87	245.67	332.38
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	29.74	74.12	2.56	1.54	0.33	1.78	28.21	138.28
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	123.58	73.56	2.46	1.53	0.92	2.57	12.27	216.89
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	2.22	49.49	0.11	0.41	0.00	3.14	8.85	64.21
0620	น้ำแม่ตื่น	37.23	121.49	1.29	1.86	0.07	2.54	86.08	250.57
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	15.88	38.15	0.68	0.21	14.03	0.58	669.84	739.37
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	53.74	33.89	4.40	0.18	0.97	0.51	94.32	188.02
0623	ห้วยแม่ท้อ	9.96	24.70	0.32	0.13	1.13	0.37	94.43	131.05
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	23.76	28.72	1.99	0.16	2.30	0.43	107.56	164.92
0625	คลองวังเจ้า	1.64	24.92	0.87	0.12	0.30	1.03	9.42	38.29
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0.00	7.04	0.17	0.03	0.25	0.58	59.94	68.01
0627	คลองแม่ระกา	4.24	33.76	0.65	0.16	0.40	1.39	232.08	272.68
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	707.06	8.31	1.43	0.03	0.52	0.69	69.14	787.18
0629	คลองสวนหมาก	109.87	46.56	2.41	0.18	0.94	3.87	3.81	167.64
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,553.50	107.77	15.02	0.47	21.08	8.14	385.47	2,091.46
รวม		4,361.37	1,322.80	167.61	19.64	134.79	59.41	2,446.85	8,512.47

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-5 ความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีอนาคตของลุ่มน้ำปิง ระยะ 20 ปี

รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำแยกกิจกรรม (ล้าน ลบ.ม./ปี)							ความต้องการ ใช้น้ำรวม ทั้งหมด
		เกษตร ในเขต ชลประทาน	เกษตร นอกเขต ชลประทาน	อุปโภค บริโภค	ท่องเที่ยว	อุตสาหกรรม	ปศุสัตว์	รักษาสมดุล ของระบบ นิเวศท้ายน้ำ	
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	38.16	62.83	10.80	1.60	0.11	1.68	40.08	155.26
0602	น้ำแม่จัด	137.64	49.13	2.23	1.25	0.68	1.31	16.55	208.79
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	71.09	8.36	1.59	0.21	0.25	0.22	0.84	82.56
0604	แม่น้ำแม่แตง	142.66	74.96	4.62	1.91	0.37	2.00	91.94	318.47
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	1.26	7.66	2.53	0.20	2.28	0.20	6.44	20.57
0606	น้ำแม่ริม	11.16	21.79	1.37	0.56	1.88	0.58	6.47	43.80
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	200.82	28.42	32.43	0.69	30.90	1.16	32.18	326.60
0608	น้ำแม่กวัง	506.93	110.17	66.33	2.21	57.10	9.40	37.38	789.51
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	26.80	4.36	3.34	0.08	0.97	0.42	1.12	37.10
0610	น้ำแม่ขาน	262.42	66.28	3.13	1.69	1.30	1.77	64.69	401.27
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	51.68	18.20	2.80	0.34	3.10	1.86	22.28	100.26
0612	น้ำแม่ลี	107.87	79.91	5.27	1.01	0.85	13.22	6.70	214.83
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	1.59	0.89	0.43	0.01	0.18	0.13	1.86	5.09
0614	น้ำแม่กลาง	31.26	23.71	1.58	0.60	0.46	0.63	7.35	65.60
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	90.89	18.20	0.58	0.43	1.57	0.87	3.88	116.41
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	6.87	75.31	1.06	1.92	0.03	2.01	245.67	332.87
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	29.74	74.10	2.58	1.80	0.38	1.91	28.21	138.72
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	123.58	73.54	2.50	1.79	1.05	2.91	12.27	217.64
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	2.22	49.48	0.11	0.48	0.00	3.85	8.85	64.97
0620	น้ำแม่ตื่น	37.23	121.46	1.36	2.17	0.08	2.77	86.08	251.16
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	15.88	38.14	0.66	0.24	15.98	0.65	669.84	741.38
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	53.74	33.88	4.42	0.21	1.11	0.57	94.32	188.25
0623	ห้วยแม่ท้อ	9.96	24.70	0.33	0.15	1.29	0.41	94.43	131.28
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	23.76	28.71	2.01	0.18	2.62	0.48	107.56	165.32
0625	คลองวังเจ้า	1.64	24.91	0.89	0.14	0.34	1.25	9.42	38.58
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0.00	7.04	0.18	0.03	0.28	0.71	59.94	68.18
0627	คลองแม่ระกา	4.24	33.75	0.66	0.19	0.45	1.69	232.08	273.06
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	707.06	8.31	1.43	0.04	0.59	0.86	69.14	787.41
0629	คลองสวนหมาก	109.87	46.55	2.40	0.20	1.06	4.80	3.81	168.69
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,553.50	107.74	15.05	0.55	23.43	10.08	385.47	2,095.82
รวม		4,361.51	1,322.50	174.67	22.87	150.66	70.40	2,446.85	8,549.46

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-6 เปรียบเทียบความต้องการใช้น้ำผิวดินรวมทุกกิจกรรม กรณีปัจจุบันและอนาคตของกลุ่มน้ำปิง

รหัสลุ่มน้ำสาขา	ชื่อลุ่มน้ำสาขา	ความต้องการใช้น้ำรวมทั้งหมด (ล้าน ลบ.ม./ปี)				
		กรณีปัจจุบัน	กรณีอนาคตระยะ 5 ปี (พ.ศ.2565)	กรณีอนาคตระยะ 10 ปี (พ.ศ.2570)	กรณีอนาคตระยะ 15 ปี (พ.ศ.2575)	กรณีอนาคตระยะ 20 ปี (พ.ศ.2580)
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	186.32	155.56	153.07	154.17	155.26
0602	น้ำแม่จืด	205.45	175.96	208.20	208.50	208.79
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	114.36	82.90	82.47	82.52	82.56
0604	แม่น้ำแม่แตง	393.60	320.06	316.63	317.49	318.47
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	22.03	20.04	19.92	20.25	20.57
0606	น้ำแม่ริม	54.21	43.94	43.06	43.43	43.80
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	415.62	315.49	318.11	322.36	326.60
0608	น้ำแม่กวาง	800.98	706.96	764.45	776.99	789.51
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	53.72	37.02	36.88	36.99	37.10
0610	น้ำแม่ขาน	391.14	401.61	400.17	400.73	401.27
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	139.23	99.39	98.99	99.63	100.26
0612	น้ำแม่ลี	307.77	210.73	209.06	211.95	214.83
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	6.05	4.73	5.03	5.06	5.09
0614	น้ำแม่กลาง	70.35	55.47	65.15	65.38	65.60
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	181.38	116.43	115.73	116.07	116.41
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	352.58	335.67	331.87	332.38	332.87
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	176.93	141.61	137.83	138.28	138.72
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	330.79	218.24	216.13	216.89	217.64
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	75.59	65.49	63.44	64.21	64.97
0620	น้ำแม่ตื่น	306.91	256.30	249.96	250.57	251.16
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	752.42	737.50	737.35	739.37	741.38
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	208.50	189.48	187.78	188.02	188.25
0623	ห้วยแม่ห่อ	141.04	131.99	130.82	131.05	131.28
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	185.50	165.74	164.51	164.92	165.32
0625	คลองวังเจ้า	44.68	39.12	37.99	38.29	38.58
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	69.12	68.06	67.83	68.01	68.18
0627	คลองแม่ระกา	298.36	273.83	272.29	272.68	273.06
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	1,115.98	787.17	786.94	787.18	787.41
0629	คลองสวนหมาก	247.00	168.18	166.58	167.64	168.69
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	2,810.87	2,088.78	2,087.08	2,091.46	2,095.82
รวม		10,458.48	8,413.47	8,475.33	8,512.47	8,549.46

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ความต้องการใช้น้ำผิวดินของกลุ่มน้ำปิงในอนาคตลดลงจากกรณีปัจจุบันเนื่องจากการคาดการณ์การเพาะปลูกในอนาคตที่มีการปรับแผน และปรับรูปแบบการผลิตในพื้นที่เขตชลประทาน และนอกเขตชลประทาน เช่น ลดพื้นที่ทำนาปรังลงร้อยละ 30-35 ของพื้นที่ในปัจจุบัน โดยปรับเปลี่ยนเป็นพืชอายุสั้นหลังฤดูทำนา เช่น ข้าวโพดหวาน แตงโม แตงกวา ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว กระเทียม หอม เป็นต้น และพื้นที่นาที่มีศักยภาพหรือความเหมาะสมสำหรับปลูกไม้ผล/พืชอุตสาหกรรม เสนอให้ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชดังกล่าว ทำให้พื้นที่เพาะปลูก

ข้าวนาปรังทั้งในเขตชลประทาน และนอกเขตชลประทานลดลง ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำในกรณีอนาคตลดลง
ไปด้วย

2) ความต้องการใช้น้ำจากแหล่งน้ำใต้ดิน

น้ำใต้ดินได้ถูกพัฒนามาใช้งานเพื่อสนับสนุนการเกษตร ภาคส่วนการผลิต รวมทั้งเพื่อการอุปโภค บริโภค
ของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากแหล่งน้ำผิวดินที่มีอยู่อย่างจำกัด และนับวันจะไม่เพียงพอต่อความ
ต้องการใช้น้ำในด้านต่าง ๆ ที่มีสูงขึ้น เนื่องจากแหล่งน้ำใต้ดินเป็นทรัพยากรที่มีปริมาณและคุณภาพที่ค่อนข้างคงที่ มี
อัตราการสูญเสียจากการระเหยต่ำกว่า (น้ำผิวดิน) และค่าลงทุนในการพัฒนาน้ำมาใช้ต่อหน่วยลดลงมากมีความ
คุ้มทุนสูง สำหรับในประเทศไทยมีหลายพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลสูงสามารถพัฒนามาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกมาก
ความต้องการใช้น้ำใต้ดินของประเทศไทยรวมทั้งประเทศรวม 2,713.01 ล้าน ลบ.ม./ปี

จากรายงานศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลัก การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ ได้ประเมิน
ความต้องการใช้น้ำใต้ดิน ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง พบว่ามีความต้องการใช้น้ำใต้ดิน 71.19 ล้าน ลบ.ม./ปี และจากการ
คาดการณ์ความต้องการน้ำใต้ดินรายปีล่วงหน้า 10 ปี และ 20 ปีมีค่าเท่ากับ 82.00 และ 94.46 ล้าน ลบ.ม./ปี
ตามลำดับ

3) สมดุลน้ำในลุ่มน้ำปิง

การวิเคราะห์สมดุลน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ได้ใช้การศึกษาสมดุลน้ำจากโครงการ “การศึกษาแผนหลักเพื่อ
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)” ซึ่งได้
พิจารณาการใช้น้ำในลุ่มน้ำ โดยจำลองสถานการณ์การใช้น้ำในปี 2560 เป็น ปี ปัจจุบัน และในกรณีอนาคต
5, 10, 15 และ 20 ปี (ปี พ.ศ. 2565 2570 2575 และ 2580) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำที่
เกิดขึ้นในปัจจุบัน และอนาคต เมื่อมีโครงการศึกษาตามแผนงาน เพื่อให้ทราบถึงผลการบรรเทาปัญหาการ
ขาดแคลนน้ำที่เกิดขึ้น รวมถึงผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาโครงการ ในเบื้องต้นได้ดำเนินการจำลองสถานการณ์
น้ำในช่วง 30 ปีระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2560 และได้จำแนกแนวทางการวิเคราะห์สมดุลน้ำใน 5 กรณีคือ

กรณีที่ 1 กรณีปัจจุบัน (พ.ศ. 2560)

กรณีที่ 2 กรณีอนาคต 5 ปี (พ.ศ. 2565) เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงาน

กรณีที่ 3 กรณีอนาคต 10 ปี (พ.ศ. 2570) เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงาน

กรณีที่ 4 กรณีอนาคต 15 ปี (พ.ศ. 2575) เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงาน

กรณีที่ 5 กรณีอนาคต 20 ปี (พ.ศ. 2580) เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงาน

ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีปัจจุบัน ดังแสดงในตารางที่ 2.3-7 พบว่า
ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน 4.21 ล้านไร่ มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการชลประทาน 6,106.89
ล้าน ลบ.ม./ปี และมีความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการปศุสัตว์
276.04 ล้าน ลบ.ม./ปี การขาดแคลนน้ำรวม 1,065.44 ล้าน ลบ.ม./ปี โดยส่วนใหญ่เป็นการขาดแคลนน้ำเพื่อ
การชลประทาน จำนวน 1,007.89 ล้าน ลบ.ม./ปี คิดเป็นร้อยละ 94.60 ของการขาดแคลนน้ำทั้งหมด ลุ่มน้ำสาขา
ที่มีการขาดแคลนน้ำมากที่สุด คือ ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่กวัง 256.53 ล้าน ลบ.ม./ปี ลุ่มน้ำสาขาที่ไม่มีการขาดแคลน
น้ำคือลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่ปิงส่วนที่ 3/4 แม่ปิงส่วนที่ 4/3 และแม่ปิงส่วนที่ 4/4

ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิง กรณีอนาคตระยะ 5, 10, 15 และ 20 ปี (ปี พ.ศ.
2565, 2570, 2575 และ 2580) ดังแสดงในตารางที่ 2.3-8 ถึง ตารางที่ 2.3-11 พบว่า

ในกรณีอนาคต เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงานระยะ 5 ปี ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่เพาะปลูกในเขต
ชลประทาน 4.48 ล้านไร่ มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการชลประทาน 4,260.99 ล้าน ลบ.ม./ปี และมีความต้องการ

ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการปศุสัตว์ 307.23 ล้าน ลบ.ม./ปี การขาดแคลนน้ารวม 561.94 ล้าน ลบ.ม./ปี

ในกรณีอนาคต เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงานระยะ 10 ปี ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน 4.55 ล้านไร่ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการชลประทาน 4,361.37 ล้าน ลบ.ม./ปี และมีความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการปศุสัตว์ 344.30 ล้าน ลบ.ม./ปี การขาดแคลนน้ารวม 601.44 ล้าน ลบ.ม./ปี

ในกรณีอนาคต เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงานระยะ 15 ปี ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน 4.55 ล้านไร่ มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการชลประทาน 4,361.37 ล้าน ลบ.ม./ปี และมีความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการปศุสัตว์ 381.46 ล้าน ลบ.ม./ปี การขาดแคลนน้ารวม 608.61 ล้าน ลบ.ม./ปี

ในกรณีอนาคต เมื่อมีการพัฒนาโครงการตามแผนงานระยะ 20 ปี ลุ่มน้ำปิง มีพื้นที่เพาะปลูกในเขตชลประทาน 4.55 ล้านไร่ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการชลประทาน 4,361.51 ล้าน ลบ.ม./ปี และมีความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการปศุสัตว์ 418.60 ล้าน ลบ.ม./ปี การขาดแคลนน้ารวม 619.15 ล้าน ลบ.ม./ปี

ตารางที่ 2.3-7 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีปัจจุบัน

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	ความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	58,957	51.6	7.36	58.96	4.35	4.28	8.63	0.6	0.59	1.19	0.03	0.03	0.06	56.59	12.27	68.86
602	น้ำแม่จิด	88,714	81.83	42.29	124.12	1.5	1.47	2.97	0.47	0.47	0.94	0.19	0.18	0.37	83.98	44.41	128.39
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	51.99	49.15	101.14	0.9	0.89	1.79	0.08	0.08	0.16	0.07	0.07	0.14	53.04	50.19	103.23
604	แม่น้ำแม่แตง	129,528	106.77	96.97	203.74	2	1.97	3.97	0.72	0.71	1.43	0.1	0.1	0.20	109.59	99.75	209.34
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	2.19	-	2.19	1.3	1.28	2.58	0.07	0.07	0.14	0.62	0.61	1.23	4.19	1.96	6.15
606	น้ำแม่ริม	22,290	17.96	-	17.96	0.76	0.75	1.51	0.21	0.21	0.42	0.51	0.51	1.02	19.45	1.46	20.91
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	260,541	233.76	66.01	299.77	15.7	15.45	31.15	0.31	0.31	0.62	8.52	8.38	16.90	258.29	90.14	348.43
608	น้ำแม่กวาง	368,068	334.83	206.21	541.04	23.73	23.34	47.07	1.65	1.63	3.28	18.42	18.12	36.54	378.63	249.3	627.93
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,576	30.45	12.39	42.84	1.86	1.83	3.69	0.07	0.07	0.14	0.29	0.28	0.57	32.67	14.57	47.24
610	น้ำแม่ขาน	227,949	195.58	43.59	239.17	1.86	1.83	3.69	0.64	0.63	1.27	0.35	0.35	0.70	198.43	46.39	244.82
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	69,144	76.71	12.16	88.87	1.55	1.52	3.07	0.3	0.3	0.60	1.01	0.99	2.00	79.57	14.97	94.54
612	น้ำแม่ลี	165,635	177.79	15.36	193.15	2.7	2.66	5.35	1.79	1.76	3.55	0.3	0.3	0.60	182.58	20.07	202.65
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,000	2.46	-	2.46	0.24	0.24	0.48	0.02	0.02	0.04	0.06	0.06	0.12	2.78	0.32	3.10
614	น้ำแม่กลาง	19,510	20.24	11.21	31.45	0.84	0.82	1.66	0.23	0.22	0.45	0.13	0.12	0.25	21.43	12.38	33.81
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	115,676	119.19	33.78	152.97	0.39	0.38	0.77	0.21	0.21	0.42	0.47	0.47	0.94	120.26	34.83	155.09
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	11.2	-	11.20	0.76	0.75	1.51	0.72	0.71	1.43	0.01	0.01	0.02	12.69	1.47	14.16
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,308	51.5	1.08	52.58	1.66	1.63	3.29	0.69	0.68	1.37	0.1	0.1	0.20	53.96	3.5	57.46
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	194,549	203.48	19.22	222.70	1.57	1.54	3.11	0.8	0.78	1.58	0.29	0.28	0.57	206.13	21.82	227.95
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	4.23	-	4.23	0.17	0.16	0.33	0.63	0.62	1.25	-	-	-	5.03	0.78	5.81
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	67.22	-	67.22	1.02	1.01	2.03	0.99	0.97	1.96	0.02	0.02	0.04	69.25	2	71.25
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	15,970	18	7.47	25.47	0.43	0.43	0.86	0.22	0.22	0.44	4.45	4.38	8.83	23.11	12.49	35.60
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	37,718	44.92	22.05	66.97	2.25	2.22	4.47	0.2	0.19	0.39	0.31	0.3	0.61	47.68	24.76	72.44
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	7.9	6.94	14.84	0.18	0.18	0.35	0.14	0.14	0.28	0.36	0.35	0.71	8.58	7.61	16.19
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	26.25	12.52	38.77	1.02	1.01	2.03	0.17	0.17	0.34	0.73	0.72	1.45	28.17	14.41	42.58
625	คลองวังเจ้า	3,800	3.11	-	3.11	0.44	0.43	0.87	0.21	0.21	0.42	0.1	0.09	0.19	3.85	0.73	4.58
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	-	-	0.00	0.09	0.09	0.18	0.09	0.09	0.18	0.08	0.08	0.16	0.26	0.25	0.51
627	คลองแม่ระกา	23,075	23.21	-	23.21	0.35	0.34	0.69	0.28	0.28	0.56	0.13	0.12	0.25	23.97	0.75	24.72
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	562,465	514.84	519.8	1,034.64	0.72	0.71	1.44	0.1	0.1	0.20	0.17	0.16	0.33	515.83	520.78	1,036.61
629	คลองสวนหมาก	149,183	129.28	52.28	181.56	1.28	1.26	2.54	0.58	0.57	1.15	0.3	0.3	0.60	131.44	54.41	185.85
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,427,857	1,212.71	1,047.86	2,260.57	7.74	7.61	15.34	1.29	1.27	2.56	7.18	7.06	14.24	1,228.91	1,063.80	2,292.71
รวมลุ่มน้ำปิง		4,213,373	3,821.20	2,285.69	6,106.89	79.36	78.07	157.43	14.51	14.27	28.78	45.29	44.55	89.84	3,960.30	2,422.58	6,382.88

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-7 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีปัจจุบัน (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	การขาดแคลนน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)															
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม			
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	58,957	2.74	0.92	3.66	0	0.02	0.02	0	0	0.00	0	0	0.00	2.74	0.94	3.68	
602	น้ำแม่จัด	88,714	7.42	8.62	16.04	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	7.42	8.63	16.05	
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	1.05	4.36	5.41	0.07	0.1	0.17	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.02	1.14	4.48	5.62	
604	แม่น้ำแม่แตง	129,528	21.17	77.86	99.03	0	0.05	0.05	0	0.02	0.02	0	0	0.00	21.17	77.93	99.10	
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	0	0	0.00	0	0.03	0.03	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0	0.04	0.04	
606	น้ำแมริม	22,290	1.19	0	1.19	0.01	0.01	0.02	0	0	0.00	0.01	0.01	0.02	1.21	0.02	1.23	
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	260,541	12.48	12.87	25.35	0	0.04	0.04	0	0	0.00	0	0.02	0.02	12.48	12.93	25.41	
608	น้ำแม่กวง	368,068	97.55	103.84	201.39	13.84	16.03	29.87	0.96	1.12	2.08	10.74	12.44	23.18	123.09	133.43	256.52	
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,576	1.85	2.77	4.62	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	1.85	2.78	4.63	
610	น้ำแม่ขาน	227,949	82.01	38.75	120.76	0.01	0.09	0.1	0	0.03	0.03	0	0.02	0.02	82.02	38.89	120.91	
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	69,144	15.54	10.73	26.27	0	0.02	0.02	0	0	0.00	0	0.01	0.01	15.54	10.76	26.30	
612	น้ำแม่ลี	165,635	76.55	9.9	86.45	0.04	0.29	0.33	0.02	0.19	0.21	0	0.03	0.03	76.61	10.41	87.02	
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,000	0.11	0	0.11	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	0.11	0.01	0.12	
614	น้ำแม่กลาง	19,510	1.41	4.42	5.83	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	1.41	4.42	5.83	
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	115,676	11.76	18.72	30.48	0	0.01	0.01	0	0.01	0.01	0	0.02	0.02	11.76	18.76	30.52	
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	0.03	0	0.03	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.03	0	0.03	
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,308	0.26	0	0.26	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.26	0	0.26	
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	194,549	99.89	6.31	106.20	0.03	0.08	0.11	0.01	0.04	0.05	0	0.01	0.01	99.93	6.44	106.37	
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00	
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	0.5	0	0.50	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.5	0	0.50	
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	15,970	0.04	0	0.04	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.04	0	0.04	
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	37,718	0.1	0	0.10	0.01	0	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	0.11	0	0.11	
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	0.07	0	0.07	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.02	0.01	0.02	0.03	0.1	0.04	0.14	
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00	
625	คลองวังเจ้า	3,800	0.01	0	0.01	0	0.01	0.01	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0.01	0.02	0.03	
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00	
627	คลองแม่ระกา	23,075	0.33	0	0.33	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.33	0	0.33	
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	562,465	5.9	2.21	8.11	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	5.9	2.21	8.11	
629	คลองสวนหมาก	149,183	33	28.58	61.58	0.02	0.15	0.17	0.01	0.07	0.08	0.01	0.03	0.04	33.04	28.83	61.87	
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,427,857	109.34	94.70	204.04	0	0.27	0.27	0	0.04	0.04	0.00	0.25	0.25	109.34	95.26	204.60	
รวมลุ่มน้ำปิง			4,213,373	582.31	425.58	1,007.89	14.03	17.24	31.27	1.03	1.56	2.59	10.79	12.90	23.69	608.16	457.28	1,065.44

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-8 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 5 ปี

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	ความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	31.11	7.04	38.15	4.78	4.7	9.48	0.67	0.66	1.33	0.04	0.04	0.08	36.6	12.44	49.04
602	น้ำแม่จัต	102,983	56.68	46.22	102.90	1.56	1.53	3.09	0.52	0.52	1.04	0.22	0.22	0.44	58.98	48.49	107.47
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	30.24	40.85	71.09	0.91	0.89	1.8	0.09	0.09	0.18	0.08	0.08	0.16	31.32	41.91	73.23
604	แม่น้ำแม่แตง	131,258	61.97	80.55	142.52	2.27	2.23	4.5	0.8	0.79	1.59	0.12	0.12	0.24	65.16	83.69	148.85
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	1.26	0	1.26	1.32	1.29	2.61	0.08	0.08	0.16	0.74	0.73	1.47	3.4	2.1	5.50
606	น้ำแม่ริม	23,790	11.16	0	11.16	0.81	0.79	1.6	0.23	0.23	0.46	0.61	0.6	1.21	12.81	1.62	14.43
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	145.98	54.84	200.82	15.95	15.69	31.64	0.37	0.36	0.73	10.11	9.95	20.06	172.41	80.84	253.25
608	น้ำแม่กวัง	446,087	224.46	231.22	455.68	26.17	25.75	51.92	2.26	2.23	4.49	20.67	20.34	41.01	273.56	279.54	553.10
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	16.46	10.34	26.80	1.83	1.8	3.63	0.1	0.1	0.20	0.33	0.33	0.66	18.72	12.57	31.29
610	น้ำแม่ขาน	314,319	154.45	106.18	260.63	2	1.97	3.97	0.71	0.7	1.41	0.42	0.41	0.83	157.58	109.26	266.84
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	41.6	10.08	51.68	1.56	1.54	3.1	0.43	0.42	0.85	1.13	1.11	2.24	44.72	13.15	57.87
612	น้ำแม่ลี	166,535	95.07	12.8	107.87	2.83	2.78	5.61	2.72	2.68	5.40	0.33	0.32	0.65	100.95	18.58	119.53
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,000	1.27	0	1.27	0.24	0.23	0.47	0.03	0.03	0.06	0.07	0.07	0.14	1.61	0.33	1.94
614	น้ำแม่กลาง	19,510	11.14	9.3	20.44	0.91	0.89	1.8	0.25	0.25	0.50	0.15	0.15	0.30	12.45	10.59	23.04
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	62.8	28.09	90.89	0.42	0.41	0.83	0.26	0.26	0.52	0.54	0.54	1.08	64.02	29.3	93.32
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	6.87	0	6.87	0.95	0.93	1.88	0.8	0.79	1.59	0.01	0.01	0.02	8.63	1.73	10.36
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	28.84	0.9	29.74	1.79	1.76	3.55	0.76	0.75	1.51	0.12	0.12	0.24	31.51	3.53	35.04
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	194,549	106.27	15.99	122.26	1.72	1.69	3.41	0.95	0.93	1.88	0.34	0.33	0.67	109.28	18.94	128.22
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	2.22	0	2.22	0.2	0.2	0.4	0.87	0.85	1.72	0	0	0.00	3.29	1.05	4.34
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	37.23	0	37.23	1.21	1.19	2.4	1.06	1.04	2.10	0.03	0.03	0.06	39.53	2.26	41.79
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	9.7	6.18	15.88	0.44	0.43	0.87	0.22	0.22	0.44	5.11	5.03	10.14	15.47	11.86	27.33
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	28.21	25.53	53.74	2.27	2.23	4.5	0.19	0.19	0.38	0.35	0.35	0.70	31.02	28.3	59.32
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	4.21	5.74	9.95	0.19	0.19	0.38	0.14	0.14	0.28	0.41	0.41	0.82	4.95	6.48	11.43
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	13.36	10.4	23.76	1.04	1.03	2.07	0.17	0.16	0.33	0.84	0.82	1.66	15.41	12.41	27.82
625	คลองวังเจ้า	3,850	1.64	0	1.64	0.46	0.45	0.91	0.3	0.29	0.59	0.11	0.11	0.22	2.51	0.85	3.36
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0	0	0.00	0.09	0.09	0.18	0.15	0.15	0.30	0.09	0.09	0.18	0.33	0.33	0.66
627	คลองแม่ระกา	23,075	4.24	0	4.24	0.37	0.36	0.73	0.4	0.4	0.80	0.15	0.15	0.30	5.16	0.91	6.07
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	271	436.06	707.06	0.73	0.72	1.45	0.18	0.18	0.36	0.2	0.19	0.39	272.11	437.15	709.26
629	คลองสวนหมาก	149,183	66.51	43.36	109.87	1.29	1.27	2.56	1.01	1	2.01	0.36	0.35	0.71	69.17	45.98	115.15
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,439	653.84	899.53	1,553.37	7.72	7.59	15.31	2.18	2.14	4.32	8.26	8.12	16.38	672	917.38	1,589.38
รวมลุ่มน้ำปิง		4,476,379	2,179.80	2,081.19	4,260.99	84.02	82.65	166.67	18.9	18.6	37.50	51.95	51.10	103.05	2334.67	2233.54	4,568.21

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-8 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 5 ปี (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	การขาดแคลนน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	0.48	0.24	0.72	0	0.02	0.02	0	0	0.00	0	0	0.00	0.48	0.26	0.74
602	น้ำแม่จัต	102,983	2.43	5.07	7.50	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	2.43	5.07	7.50
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	0.16	1.7	1.86	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.16	1.7	1.86
604	น้ำแม่แดง	131,258	6.89	61.95	68.84	0	0.07	0.07	0	0.02	0.02	0	0	0.00	6.89	62.04	68.93
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	0.00	0	0.00	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0	0.02	0.02
606	น้ำแม่ริม	23,790	0.32	0	0.32	0.01	0.01	0.02	0	0	0.00	0.01	0.01	0.02	0.34	0.02	0.36
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	0.41	7.52	7.93	0	0.02	0.02	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0.41	7.55	7.96
608	น้ำแม่กวง	446,087	48.42	129.74	178.16	0.54	1.18	1.72	0.05	0.1	0.15	0.43	0.94	1.37	49.44	131.96	181.40
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	0.19	2.18	2.37	0	0.04	0.04	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0.19	2.23	2.42
610	น้ำแม่ขาน	314,319	39.31	24.29	63.60	0.01	0.09	0.1	0	0.03	0.03	0	0.02	0.02	39.32	24.43	63.75
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	5.03	8.73	13.76	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0.01	0.01	5.03	8.75	13.78
612	น้ำแม่ลี	166,535	28.54	7.84	36.38	0.06	0.35	0.41	0.06	0.33	0.39	0.01	0.04	0.05	28.67	8.56	37.23
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,000	0.01	0	0.01	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	0.01	0.01	0.02
614	น้ำแม่กลาง	19,510	0.26	3.19	3.45	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.26	3.19	3.45
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	1.98	13.05	15.03	0	0.01	0.01	0	0.01	0.01	0	0.02	0.02	1.98	13.09	15.07
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	0.03	0	0.03	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.03	0	0.03
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	0.00	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	194,549	39.43	2.36	41.79	0.07	0.12	0.19	0.04	0.07	0.11	0.01	0.02	0.03	39.55	2.57	42.12
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	0.00	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
620	น้ำแม่ต้น	69,483	0.11	0	0.11	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.11	0	0.11
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	0.00	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	0.00	0	0.00	0.01	0.03	0.04	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0.01	0.04	0.05
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	0.04	0	0.04	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.02	0.02	0.03	0.05	0.08	0.05	0.13
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	0.00	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
625	คลองวังเจ้า	3,850	0.00	0	0.00	0	0.01	0.01	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0.02	0.02
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0.00	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
627	คลองแม่ระกา	23,075	0.00	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	0.00	0.82	0.82	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0.83	0.83
629	คลองสวนหมาก	149,183	10.49	20.61	31.10	0.02	0.16	0.18	0.02	0.12	0.14	0.01	0.04	0.05	10.54	20.93	31.47
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,439	18.92	63.37	82.29	0	0.17	0.17	0	0.05	0.05	0.00	0.18	0.18	18.92	63.77	82.69
รวมลุ่มน้ำปิง		4,476,379	203.44	352.66	556.10	0.72	2.34	3.06	0.17	0.78	0.95	0.48	1.35	1.83	204.81	357.13	561.94

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-9 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 10 ปี

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	ความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	31.11	7.04	38.15	5.27	5.18	10.45	0.73	0.72	1.45	0.04	0.04	0.08	37.15	12.98	50.13
602	น้ำแม่จืด	127,983	70.44	67.21	137.65	1.63	1.6	3.23	0.57	0.56	1.13	0.26	0.26	0.52	72.9	69.63	142.53
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	30.24	40.85	71.09	0.91	0.89	1.8	0.1	0.1	0.20	0.1	0.1	0.20	31.35	41.94	73.29
604	แม่น้ำแม่แตง	131,258	61.97	80.55	142.52	2.61	2.57	5.18	0.87	0.86	1.73	0.14	0.14	0.28	65.59	84.12	149.71
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	1.26	0	1.26	1.33	1.31	2.64	0.09	0.09	0.18	0.88	0.88	1.76	3.56	2.28	5.84
606	น้ำแม่ริม	23,790	11.16	0	11.16	0.86	0.85	1.71	0.25	0.25	0.50	0.72	0.72	1.44	12.99	1.82	14.81
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	145.98	54.84	200.82	16.2	15.94	32.14	0.44	0.43	0.87	11.93	11.93	23.86	174.55	83.14	257.69
608	น้ำแม่กวัง	486,362	244.73	262.2	506.93	28.96	28.49	57.45	3.09	3.04	6.13	23.37	23.37	46.74	300.15	317.1	617.25
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	16.46	10.34	26.80	1.8	1.77	3.57	0.14	0.13	0.27	0.38	0.38	0.76	18.78	12.62	31.40
610	น้ำแม่ขาน	315,699	155.13	107.29	262.42	2.14	2.11	4.25	0.77	0.76	1.53	0.5	0.5	1.00	158.54	110.66	269.20
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	41.6	10.08	51.68	1.57	1.54	3.11	0.6	0.59	1.19	1.27	1.27	2.54	45.04	13.48	58.52
612	น้ำแม่ลี	166,535	95.07	12.8	107.87	2.94	2.89	5.83	4.04	3.97	8.01	0.36	0.36	0.72	102.41	20.02	122.43
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,500	1.59	0	1.59	0.23	0.23	0.46	0.04	0.04	0.08	0.08	0.08	0.16	1.94	0.35	2.29
614	น้ำแม่กลาง	27,310	15.59	15.66	31.25	0.97	0.96	1.93	0.27	0.27	0.54	0.18	0.18	0.36	17.01	17.07	34.08
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	62.8	28.09	90.89	0.45	0.44	0.89	0.32	0.31	0.63	0.63	0.63	1.26	64.2	29.47	93.67
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	6.87	0	6.87	1.13	1.12	2.25	0.87	0.86	1.73	0.01	0.01	0.02	8.88	1.99	10.87
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	28.84	0.9	29.74	1.93	1.9	3.83	0.83	0.82	1.65	0.15	0.15	0.30	31.75	3.77	35.52
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	195,549	106.78	16.8	123.58	1.86	1.83	3.69	1.12	1.1	2.22	0.4	0.4	0.80	110.16	20.13	130.29
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	2.22	0	2.22	0.23	0.23	0.46	1.22	1.2	2.42	0	0	0.00	3.67	1.43	5.10
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	37.23	0	37.23	1.4	1.38	2.78	1.17	1.15	2.32	0.03	0.03	0.06	39.83	2.56	42.39
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	9.7	6.18	15.88	0.44	0.44	0.88	0.26	0.25	0.51	6.09	6.09	12.18	16.49	12.96	29.45
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	28.21	25.53	53.74	2.29	2.25	4.54	0.23	0.22	0.45	0.42	0.42	0.84	31.15	28.42	59.57
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	4.21	5.74	9.95	0.21	0.21	0.42	0.16	0.16	0.32	0.49	0.49	0.98	5.07	6.6	11.67
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	13.36	10.4	23.76	1.06	1.05	2.11	0.19	0.19	0.38	1	1	2.00	15.61	12.64	28.25
625	คลองวังเจ้า	3,850	1.64	0	1.64	0.48	0.47	0.95	0.41	0.4	0.81	0.13	0.13	0.26	2.66	1	3.66
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0	0	0.00	0.1	0.1	0.2	0.22	0.22	0.44	0.11	0.11	0.22	0.43	0.43	0.86
627	คลองแม่ระกา	23,075	4.24	0	4.24	0.39	0.38	0.77	0.55	0.54	1.09	0.17	0.17	0.34	5.35	1.09	6.44
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	271	436.06	707.06	0.73	0.72	1.45	0.26	0.26	0.52	0.23	0.23	0.46	272.22	437.27	709.49
629	คลองสวนหมาก	149,183	66.51	43.36	109.87	1.3	1.27	2.57	1.48	1.46	2.94	0.42	0.42	0.84	69.71	46.51	116.22
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,739	653.97	899.53	1,553.50	7.77	7.64	15.41	3.13	3.08	6.21	9.44	9.44	18.88	674.31	919.69	1,594.00
รวมลุ่มน้ำปิง		4,552,634	2,219.91	2,141.45	4,361.36	89.21	87.75	176.96	24.41	24.01	48.42	59.95	59.95	119.90	2393.48	2313.16	4,706.64

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-9 ผลการวิเคราะห์สมมูลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 10 ปี (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	การขาดแคลนน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	0.5	0.25	0.75	0	0.02	0.02	0	0	0.00	0	0	0.00	0.5	0.27	0.77
602	น้ำแม่จัต	127,983	3.39	7.11	10.50	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	3.39	7.11	10.50
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	0.25	3.49	3.74	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.25	3.49	3.74
604	น้ำแม่แตง	131,258	6.96	62.05	69.01	0	0.09	0.09	0	0.03	0.03	0	0.01	0.01	6.96	62.18	69.14
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	0	0	0.00	0	0.04	0.04	0	0	0.00	0	0.02	0.02	0	0.06	0.06
606	น้ำแม่ริม	23,790	0.33	0	0.33	0.01	0.01	0.02	0	0	0.00	0.01	0.01	0.02	0.35	0.02	0.37
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	0.62	8.35	8.97	0	0.04	0.04	0	0	0.00	0	0.03	0.03	0.62	8.42	9.04
608	น้ำแม่กวง	486,362	57.72	149.53	207.25	0.66	1.55	2.21	0.07	0.17	0.24	0.53	1.25	1.78	58.98	152.5	211.48
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	0.2	2.36	2.56	0	0.05	0.05	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0.2	2.42	2.62
610	น้ำแม่ขาน	315,699	39.42	24.46	63.88	0.01	0.09	0.1	0	0.03	0.03	0	0.02	0.02	39.43	24.6	64.03
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	5.11	8.74	13.85	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0.01	0.01	5.11	8.76	13.87
612	น้ำแม่ลี	166,535	29.07	8.05	37.12	0.08	0.42	0.5	0.12	0.57	0.69	0.01	0.05	0.06	29.28	9.09	38.37
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,500	0.01	0	0.01	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	0.01	0.01	0.02
614	น้ำแม่กลาง	27,310	0.22	2.88	3.10	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.22	2.88	3.10
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	2.11	13.27	15.38	0	0.01	0.01	0	0.01	0.01	0	0.02	0.02	2.11	13.31	15.42
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	0.03	0	0.03	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.03	0	0.03
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	195,549	39.89	2.43	42.32	0.06	0.1	0.16	0.04	0.06	0.10	0.01	0.02	0.03	40	2.61	42.61
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	0.12	0	0.12	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0.12	0	0.12
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	0	0	0.00	0.01	0.03	0.04	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0.01	0.04	0.05
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	0.04	0	0.04	0.01	0.02	0.03	0.01	0.01	0.02	0.02	0.03	0.05	0.08	0.06	0.14
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
625	คลองวังเจ้า	3,850	0	0	0.00	0	0.01	0.01	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0.02	0.02
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
627	คลองแม่ระกา	23,075	0	0	0.00	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	0	0.83	0.83	0	0.01	0.01	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0.84	0.84
629	คลองสวนหมาก	149,183	10.57	20.77	31.34	0.03	0.18	0.21	0.03	0.2	0.23	0.01	0.06	0.07	10.64	21.21	31.85
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,739	19.04	63.67	82.71	0	0.18	0.18	0	0.07	0.07	0.00	0.22	0.22	19.04	64.14	83.18
รวมลุ่มน้ำปิง		4,552,634	215.60	378.24	593.84	0.87	2.88	3.75	0.27	1.2	1.47	0.60	1.78	2.38	217.34	384.1	601.44

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-10 ผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 15 ปี

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	ความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	31.11	7.04	38.15	5.76	5.67	11.43	0.79	0.77	1.56	0.05	0.05	0.10	37.71	13.53	51.24
602	น้ำแม่จืด	127,983	70.44	67.21	137.65	1.69	1.66	3.35	0.62	0.61	1.23	0.3	0.3	0.60	73.05	69.78	142.83
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	30.24	40.85	71.09	0.91	0.89	1.8	0.1	0.1	0.20	0.11	0.11	0.22	31.36	41.95	73.31
604	แม่น้ำแม่แตง	131,258	61.97	80.55	142.52	2.95	2.9	5.85	0.94	0.92	1.86	0.17	0.16	0.33	66.03	84.53	150.56
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	1.26	0	1.26	1.35	1.33	2.68	0.1	0.09	0.19	1.01	1	2.01	3.72	2.42	6.14
606	น้ำแม่ริม	23,790	11.16	0	11.16	0.92	0.9	1.82	0.27	0.27	0.54	0.84	0.82	1.66	13.19	1.99	15.18
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	145.98	54.84	200.82	16.45	16.18	32.63	0.51	0.5	1.01	13.75	13.53	27.28	176.69	85.05	261.74
608	น้ำแม่กวัง	486,362	244.73	262.2	506.93	31.76	31.24	63	3.91	3.85	7.76	26.08	25.65	51.73	306.48	322.94	629.42
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	16.46	10.34	26.80	1.76	1.73	3.49	0.17	0.17	0.34	0.44	0.43	0.87	18.83	12.67	31.50
610	น้ำแม่ขาน	315,699	155.13	107.29	262.42	2.29	2.25	4.54	0.83	0.82	1.65	0.58	0.57	1.15	158.83	110.93	269.76
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	41.6	10.08	51.68	1.57	1.55	3.12	0.77	0.76	1.53	1.42	1.39	2.81	45.36	13.78	59.14
612	น้ำแม่ลี	166,535	95.07	12.8	107.87	3.05	3	6.05	5.35	5.26	10.61	0.39	0.39	0.78	103.86	21.45	125.31
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,500	1.59	0	1.59	0.23	0.22	0.45	0.05	0.05	0.10	0.08	0.08	0.16	1.95	0.35	2.30
614	น้ำแม่กลาง	27,310	15.59	15.66	31.25	1.04	1.02	2.06	0.3	0.29	0.59	0.2	0.2	0.40	17.13	17.17	34.30
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	62.8	28.09	90.89	0.48	0.47	0.95	0.38	0.37	0.75	0.71	0.7	1.41	64.37	29.63	94.00
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	6.87	0	6.87	1.32	1.3	2.62	0.94	0.93	1.87	0.01	0.01	0.02	9.14	2.24	11.38
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	28.84	0.9	29.74	2.07	2.03	4.1	0.9	0.88	1.78	0.17	0.17	0.34	31.98	3.98	35.96
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	195,549	106.78	16.8	123.58	2.01	1.98	3.99	1.29	1.27	2.56	0.46	0.46	0.92	110.54	20.51	131.05
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	2.22	0	2.22	0.26	0.26	0.52	1.58	1.55	3.13	0	0	0.00	4.06	1.81	5.87
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	37.23	0	37.23	1.59	1.57	3.16	1.28	1.26	2.54	0.04	0.04	0.08	40.14	2.87	43.01
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	9.7	6.18	15.88	0.45	0.44	0.89	0.29	0.29	0.58	7.07	6.96	14.03	17.51	13.87	31.38
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	28.21	25.53	53.74	2.31	2.27	4.58	0.26	0.25	0.51	0.49	0.48	0.97	31.27	28.53	59.80
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	4.21	5.74	9.95	0.23	0.23	0.46	0.19	0.18	0.37	0.57	0.56	1.13	5.20	6.71	11.91
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	13.36	10.4	23.76	1.08	1.07	2.15	0.22	0.21	0.43	1.16	1.14	2.30	15.82	12.82	28.64
625	คลองวังเจ้า	3,850	1.64	0	1.64	0.5	0.49	0.99	0.52	0.51	1.03	0.15	0.15	0.30	2.81	1.15	3.96
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0	0	0.00	0.1	0.1	0.2	0.29	0.29	0.58	0.12	0.12	0.24	0.51	0.51	1.02
627	คลองแม่ระกา	23,075	4.24	0	4.24	0.41	0.4	0.81	0.7	0.69	1.39	0.2	0.2	0.40	5.55	1.29	6.84
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	271	436.06	707.06	0.74	0.72	1.46	0.35	0.34	0.69	0.26	0.26	0.52	272.35	437.38	709.73
629	คลองสวนหมาก	149,183	66.51	43.36	109.87	1.3	1.28	2.58	1.95	1.92	3.87	0.48	0.47	0.95	70.24	47.03	117.27
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,739	653.97	899.53	1,553.50	7.81	7.69	15.5	4.1	4.03	8.13	10.63	10.46	21.09	676.51	921.71	1,598.22
รวมลุ่มน้ำปิง		4,552,634	2,219.91	2,141.45	4,361.36	94.39	92.86	187.25	29.95	29.46	59.41	67.95	66.84	134.79	2,412.20	2330.61	4,742.81

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-10 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 15 ปี (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	การขาดแคลนน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	0.52	0.26	0.78	0	0.02	0.02	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.52	0.28	0.80
602	น้ำแม่จัต	127,983	3.42	7.13	10.55	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	3.42	7.13	10.55
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	0.25	3.56	3.81	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.25	3.56	3.81
604	แม่น้ำแม่แตง	131,258	7.04	62.14	69.18	0	0.12	0.12	0.00	0.04	0.04	0	0.01	0.01	7.04	62.31	69.35
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	0.00	0	0.00	0	0.04	0.04	0.00	0	0.00	0	0.03	0.03	0	0.07	0.07
606	น้ำแม่ริม	23,790	0.34	0	0.34	0.01	0.02	0.03	0.00	0	0.00	0.01	0.01	0.02	0.36	0.03	0.39
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	0.69	8.74	9.43	0	0.07	0.07	0.00	0	0.00	0	0.06	0.06	0.69	8.87	9.56
608	น้ำแม่กวง	486,362	58.42	150.81	209.23	0.82	2.07	2.89	0.10	0.25	0.35	0.67	1.7	2.37	60.01	154.83	214.84
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	0.21	2.54	2.75	0	0.05	0.05	0.00	0	0.00	0	0.01	0.01	0.21	2.6	2.81
610	น้ำแม่ขาน	315,699	39.48	24.52	64.00	0.01	0.10	0.11	0.00	0.04	0.04	0	0.02	0.02	39.49	24.68	64.17
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	5.20	8.76	13.96	0	0.01	0.01	0.00	0	0.00	0	0.01	0.01	5.2	8.78	13.98
612	น้ำแม่ลี	166,535	29.58	8.23	37.81	0.11	0.50	0.61	0.19	0.88	1.07	0.01	0.06	0.07	29.89	9.67	39.56
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,500	0.02	0	0.02	0	0.01	0.01	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.02	0.01	0.03
614	น้ำแม่กลาง	27,310	0.22	2.91	3.13	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.22	2.91	3.13
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	2.18	13.39	15.57	0	0.02	0.02	0.00	0.01	0.01	0	0.02	0.02	2.18	13.44	15.62
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	0.03	0	0.03	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.03	0	0.03
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	0.01	0	0.01	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.01	0	0.01
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	195,549	39.96	2.45	42.41	0.07	0.12	0.19	0.05	0.08	0.13	0.02	0.03	0.05	40.1	2.68	42.78
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	0.12	0	0.12	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.12	0	0.12
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	0.00	0	0.00	0.01	0.03	0.04	0.00	0	0.00	0	0.01	0.01	0.01	0.04	0.05
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	0.05	0	0.05	0.01	0.02	0.03	0.01	0.01	0.02	0.02	0.04	0.06	0.09	0.07	0.16
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
625	คลองวังเจ้า	3,850	0.00	0	0.00	0	0.02	0.02	0.00	0.02	0.02	0	0	0.00	0	0.04	0.04
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	-	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
627	คลองแม่ระกา	23,075	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	0.00	0.83	0.83	0	0.01	0.01	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0.84	0.84
629	คลองสวนหมาก	149,183	10.64	20.92	31.56	0.03	0.19	0.22	0.04	0.29	0.33	0.01	0.07	0.08	10.72	21.47	32.19
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,739	19.17	63.95	83.12	0	0.20	0.2	0.00	0.1	0.10	0.00	0.27	0.27	19.17	64.52	83.69
รวมลุ่มน้ำปิง		4,552,634	217.54	381.13	598.67	1.07	3.60	4.67	0.40	1.75	2.15	0.76	2.37	3.13	219.77	388.85	608.62

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-11 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 20 ปี

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	ความต้องการน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	31.11	7.04	38.16	6.25	6.15	12.4	0.85	0.83	1.68	0.06	0.06	0.12	38.27	14.08	52.36
602	น้ำแม่จัต	127,983	70.44	67.21	137.64	1.76	1.73	3.49	0.66	0.65	1.31	0.34	0.34	0.68	73.2	69.93	143.12
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	30.24	40.85	71.09	0.91	0.90	1.81	0.11	0.11	0.22	0.13	0.12	0.25	31.39	41.98	73.37
604	แม่น้ำแม่แตง	131,558	62.11	80.55	142.66	3.29	3.24	6.53	1.01	0.99	2.00	0.19	0.19	0.38	66.6	84.97	151.57
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	1.26	0	1.26	1.37	1.35	2.72	0.10	0.1	0.20	1.15	1.13	2.28	3.88	2.58	6.46
606	น้ำแม่ริม	23,790	11.16	0	11.16	0.97	0.96	1.93	0.29	0.29	0.58	0.95	0.93	1.88	13.37	2.18	15.55
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	145.98	54.84	200.82	16.7	16.42	33.12	0.58	0.57	1.15	15.57	15.32	30.89	178.83	87.15	265.98
608	น้ำแม่กวาง	486,362	244.73	262.2	506.93	34.55	33.99	68.54	4.74	4.66	9.40	28.78	28.31	57.09	312.8	329.16	641.96
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	16.46	10.34	26.80	1.73	1.70	3.43	0.21	0.21	0.42	0.49	0.48	0.97	18.89	12.73	31.62
610	น้ำแม่ขาน	315,699	155.13	107.29	262.42	2.43	2.39	4.82	0.89	0.88	1.77	0.65	0.64	1.29	159.1	111.2	270.30
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	41.60	10.08	51.68	1.58	1.55	3.13	0.94	0.92	1.86	1.56	1.54	3.10	45.68	14.09	59.77
612	น้ำแม่ลี	166,535	95.07	12.8	107.87	3.17	3.11	6.28	6.66	6.56	13.22	0.43	0.42	0.85	105.33	22.89	128.22
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,500	1.59	0	1.59	0.22	0.22	0.44	0.06	0.06	0.12	0.09	0.09	0.18	1.96	0.37	2.33
614	น้ำแม่กลาง	27,310	15.59	15.66	31.25	1.1	1.08	2.18	0.32	0.31	0.63	0.23	0.23	0.46	17.24	17.28	34.52
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	62.80	28.09	90.89	0.51	0.50	1.01	0.44	0.43	0.87	0.79	0.78	1.57	64.54	29.8	94.34
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	6.87	0	6.87	1.5	1.48	2.98	1.01	1	2.01	0.01	0.01	0.02	9.39	2.49	11.88
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	28.84	0.9	29.74	2.2	2.17	4.37	0.97	0.95	1.92	0.19	0.19	0.38	32.2	4.21	36.41
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	195,549	106.78	16.8	123.58	2.16	2.13	4.29	1.47	1.44	2.91	0.53	0.52	1.05	110.94	20.89	131.83
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	2.22	0	2.22	0.3	0.29	0.59	1.94	1.91	3.85	0	0	0.00	4.46	2.2	6.66
620	น้ำแม่ต้น	69,483	37.23	0	37.23	1.78	1.75	3.53	1.39	1.37	2.76	0.04	0.04	0.08	40.44	3.16	43.60
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	9.70	6.18	15.88	0.45	0.45	0.9	0.33	0.32	0.65	8.05	7.92	15.97	18.53	14.87	33.40
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	28.21	25.53	53.74	2.33	2.30	4.63	0.29	0.28	0.57	0.56	0.55	1.11	31.39	28.66	60.05
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	4.21	5.74	9.95	0.25	0.24	0.49	0.21	0.21	0.42	0.65	0.64	1.29	5.32	6.83	12.15
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	13.36	10.4	23.76	1.1	1.08	2.18	0.24	0.24	0.48	1.32	1.3	2.62	16.02	13.02	29.04
625	คลองวังเจ้า	3,850	1.64	0	1.64	0.52	0.51	1.03	0.63	0.62	1.25	0.17	0.17	0.34	2.96	1.3	4.26
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0	0.00	0	0.00	0.1	0.10	0.2	0.36	0.35	0.71	0.14	0.14	0.28	0.6	0.59	1.19
627	คลองแม่ระกา	23,075	4.24	0	4.24	0.43	0.42	0.85	0.85	0.84	1.69	0.23	0.22	0.45	5.75	1.48	7.23
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	271.00	436.06	707.06	0.74	0.73	1.47	0.43	0.42	0.85	0.3	0.29	0.59	272.47	437.5	709.97
629	คลองสวนหมาก	149,183	66.51	43.36	109.87	1.31	1.29	2.6	2.42	2.38	4.80	0.53	0.53	1.06	70.77	47.56	118.33
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,739	653.97	899.53	1,553.50	7.86	7.73	15.59	5.08	5	10.08	11.81	11.62	23.43	678.72	923.88	1,602.60
รวมลุ่มน้ำปิง		4,552,934	2,220.05	2,141.45	4,361.50	99.57	97.96	197.53	35.48	34.9	70.38	75.94	74.72	150.66	2431.04	2349.03	4,780.07

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

ตารางที่ 2.3-11 ผลการวิเคราะห์สมดุลน้ำรายลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงในกรณีอนาคตระยะ 20 ปี (ต่อ)

ลุ่มน้ำสาขา	รหัสลุ่มน้ำ	พื้นที่ชลประทาน	การขาดแคลนน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)														
			การชลประทาน			การอุปโภคบริโภค-ท่องเที่ยว			การปศุสัตว์			การอุตสาหกรรม			รวมทุกกิจกรรม		
			ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี	ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	รายปี
601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	60,157	0.54	0.27	0.81	0	0.03	0.03	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.54	0.3	0.84
602	น้ำแม่จัต	127,983	3.86	8.15	12.01	0	0.01	0.01	0.00	0	0.00	0	0	0.00	3.86	8.16	12.02
603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	61,938	0.26	3.63	3.89	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.26	3.63	3.89
604	น้ำแม่แตง	131,558	7.15	62.24	69.39	0	0.16	0.16	0.00	0.05	0.05	0	0.01	0.01	7.15	62.46	69.61
605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	2,550	0.00	0	0.00	0	0.04	0.04	0.00	0	0.00	0	0.03	0.03	0	0.07	0.07
606	น้ำแม่ริม	23,790	0.35	0	0.35	0.01	0.02	0.03	0.00	0.01	0.01	0.01	0.02	0.03	0.37	0.05	0.42
607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	278,057	0.92	3.11	4.03	0	0.09	0.09	0.00	0	0.00	0	0.09	0.09	0.92	3.29	4.21
608	น้ำแม่กวง	486,362	60.18	152.06	212.24	1	2.65	3.65	0.14	0.36	0.50	0.83	2.21	3.04	62.15	157.28	219.43
609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	27,756	0.22	2.7	2.92	0	0.05	0.05	0.00	0.01	0.01	0	0.02	0.02	0.22	2.78	3.00
610	น้ำแม่ขาน	315,699	39.54	24.58	64.12	0.01	0.11	0.12	0.01	0.04	0.05	0	0.03	0.03	39.56	24.76	64.32
611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	70,944	5.44	8.78	14.22	0	0.01	0.01	0.00	0.01	0.01	0	0.01	0.01	5.44	8.81	14.25
612	น้ำแม่ลี	166,535	30.08	8.41	38.49	0.14	0.58	0.72	0.29	1.22	1.51	0.02	0.08	0.10	30.53	10.29	40.82
613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	2,500	0.02	0	0.02	0	0.01	0.01	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.02	0.01	0.03
614	น้ำแม่กลาง	27,310	0.23	2.94	3.17	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.23	2.94	3.17
615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	117,376	2.57	13.53	16.10	0	0.02	0.02	0.00	0.02	0.02	0	0.03	0.03	2.57	13.6	16.17
616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	12,772	0.03	0	0.03	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.03	0	0.03
617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	58,498	0.01	0	0.01	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.01	0	0.01
618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	195,549	40.03	2.46	42.49	0.05	0.13	0.18	0.05	0.09	0.14	0.02	0.03	0.05	40.15	2.71	42.86
619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	4,000	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
620	น้ำแม่ตื่น	69,483	0.12	0	0.12	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0.12	0	0.12
621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	17,970	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	46,718	0.00	0	0.00	0.01	0.04	0.05	0.00	0	0.00	0	0.01	0.01	0.01	0.05	0.06
623	ห้วยแม่ท้อ	9,545	0.05	0	0.05	0.01	0.02	0.03	0.01	0.02	0.03	0.03	0.05	0.08	0.1	0.09	0.19
624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	24,572	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
625	คลองวังเจ้า	3,850	0.00	0	0.00	0	0.02	0.02	0.00	0.02	0.02	0	0.01	0.01	0	0.05	0.05
626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
627	คลองแม่ระกา	23,075	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	567,465	0.00	0.84	0.84	0	0.01	0.01	0.00	0	0.00	0	0	0.00	0	0.85	0.85
629	คลองสวนหมาก	149,183	10.71	21.07	31.78	0.03	0.20	0.23	0.06	0.38	0.44	0.01	0.08	0.09	10.81	21.73	32.54
630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	1,469,739	19.30	64.22	83.52	0	0.21	0.21	0.00	0.14	0.14	0.00	0.32	0.32	19.3	64.89	84.19
รวมลุ่มน้ำปิง		4,552,934	221.61	378.99	600.60	1.26	4.41	5.67	0.56	2.37	2.93	0.92	3.03	3.95	224.35	388.8	613.15

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

จากผลการวิเคราะห์สมมูลน้ำในแต่ละลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำปิง พบว่ามีความแปรผันตามพื้นที่ชลประทาน ในลุ่มน้ำสาขานั้นเป็นหลัก แสดงให้เห็นว่าความต้องการน้ำส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการชลประทาน หรือเพื่อการเกษตร และในระยะ 20 ปี ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่กว้งมีการขาดแคลนน้ำมากที่สุด ถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ชลประทานที่มีระบบกระจายน้ำ หรือส่งน้ำจากเขื่อนแม่กว้งอุดมธารา แต่ปริมาณน้ำก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ท้ายคลองส่งน้ำ ตำบลหนองหนาม ศรีบัวบาน และป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน นอกจากนี้ในพื้นที่อำเภอแม่ทา มีการปลูกพืชใช้น้ำมาก เช่น ลำไย เป็นพืชหลัก ส่งผลให้มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกที่สูงตามไปด้วย ประกอบกับปริมาณน้ำฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่กว้งมีสัดส่วนลดลงอย่างมากในฤดูแล้ง เมื่อเทียบกับฤดูฝน (ตารางที่ 2.1.5-3) ทำให้มีแนวโน้มขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งสูงโดยเฉพาะพื้นที่ ตำบลทาทุ่งหลวง อย่างไรก็ตาม พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กว้งจะมีแนวโน้มขาดแคลนน้ำลดลงจากน้ำต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเมื่อโครงการพัฒนาเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำแม่กว้งอุดมธาราแล้วเสร็จ ปีละประมาณ 160 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งจะสามารถส่งน้ำสนับสนุนให้แก่พื้นที่ท้ายน้ำให้สามารถเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจได้ตลอดปี รวมถึงสามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่จังหวัดลำพูน และภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นกว่า 16 ล้าน ลบ.ม. นอกจากนี้หากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่สะปิวตอนเหนือมาจากพระราชดำริ ดำเนินการแล้วเสร็จจะสามารถเพิ่มน้ำต้นทุน และบรรเทาผลกระทบจากภัยแล้งในพื้นที่ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา ได้อีกโครงการหนึ่ง

2.4 สถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง

2.4.1 สาเหตุของภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และสภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง

ปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นเนื่องจากการผันแปรของสภาพภูมิอากาศ โดยปริมาณฝนตกน้อยและเกิดฝนทิ้งช่วงในเดือนมิถุนายน ต่อเนื่องถึง เดือนกรกฎาคม นอกจากนี้ ระยะเวลาห่างจากแหล่งเก็บกักน้ำ และสภาพทางกายภาพที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลำเลียงน้ำ สภาพดินที่ไม่อุ้มน้ำ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่ต้นน้ำเพื่อทำเกษตรกรรม การขยายตัวของชุมชนและความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปัญหาภัยแล้งรุนแรงเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาและทบทวนสภาพปัญหาด้านน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ร่วมกับข้อมูลจากแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ที่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำ และจากรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้งได้ดังนี้

2.4.2 สภาพความเสียหายและผลกระทบจากภัยแล้ง

1) ด้านเศรษฐกิจ

ทำให้ผลผลิตด้านเกษตรกรรมลดลง ไม่เพียงพอต่อการบริโภค และการเลี้ยงปศุสัตว์ ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองและสูญเสียผลผลิตด้านเกษตร ปศุสัตว์ ป่าไม้ ประมง รวมทั้งกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของลุ่มน้ำ เช่น ผลผลิตทางการเกษตรคุณภาพต่ำ ทำให้ราคาผลผลิตลดลง เกิดการสูญเสียจากการทิ้งร้างที่ดินไม่สามารถใช้ประโยชน์ การประกอบการด้านอุตสาหกรรมต้องหยุดชะงัก เพราะขาดแคลนน้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต โรงงานผลิตเสียหาย ทำให้เกิดการว่างงาน เกิดความยากจน สูญเสียอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากภูมิทัศน์เสียหาย และกระทบต่ออุตสาหกรรมขนส่ง รวมถึงพลังงาน เช่น ผลผลิตกระแสไฟฟ้าลดลง เนื่องจากน้ำในเขื่อนลดลง

2) ด้านสิ่งแวดล้อม

การเกิดภัยแล้งอย่างต่อเนื่องมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงผลกระทบต่อด้านอุทกวิทยา ทำให้แหล่งน้ำตามธรรมชาติตื้นเขิน ระดับน้ำใต้ดินเปลี่ยนแปลงทำให้ปริมาณ และระดับน้ำลดลง ทำให้ขาดแคลนน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำลดลง พื้นที่ที่เคยอุดมสมบูรณ์เกิดความแห้งแล้งส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย และแหล่งอาหารของสัตว์ต่าง ๆ ทำให้เกิดโรคกับสัตว์จนอาจถึงสูญเสียชีวิตความหลากหลายของชนิดพันธุ์ ทำ

ให้ระดับน้ำในดิน และคุณภาพน้ำเปลี่ยนแปลง เช่น ความเค็ม พื้นดินแห้งแล้ง เกิดการกัดเซาะของดิน หน้าที่ดินพังทลาย เกิดฝุ่นละออง พายุฝุ่น มีอนุภาคเล็ก ๆ ปะปนกับอากาศ อนุภาคเหล่านี้ทำให้เกิดการระคายเคืองระบบทางเดินหายใจและทำให้เกิดการเจ็บป่วยจากโรคทางเดินหายใจเรื้อรัง เช่น โรคหอบหืด เป็นต้น และอาจก่อให้เกิดอค์ศภัยเพิ่มมากขึ้น เพิ่มโอกาส การเกิดไฟฟ้า ส่องผลต่อคุณภาพอากาศ และสูญเสียภูมิทัศน์ เป็นต้น

3) สังคม

ประชาชนเกิดความอดอยากเนื่องจากขาดน้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภค การจัดการคุณภาพชีวิตแย่งลง เกิดความขัดแย้งในการใช้น้ำ เกิดการละทิ้งถิ่นฐานไปทำงานในเมืองใหญ่ เกิดปัญหาด้านอนามัย และโรคระบาด เกิดปัญหาว่างงานด้านอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่สังคมเมือง ทำให้เกิดปัญหาสังคมเมือง

4) ปริมาณ และคุณภาพน้ำอุปโภคบริโภคลดลง

ภัยแล้งส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำผิวดินในหลายๆ ด้าน การไหลของกระแสและระดับน้ำในแม่น้ำที่ลดลง ทำให้ความเข้มข้นของสารมลพิษในน้ำสูงขึ้น อุณหภูมิที่สูงขึ้นทำให้ระดับออกซิเจนของน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น หนอง บึง พื้นที่ชุ่มน้ำ และอ่างเก็บน้ำ ลดลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและสิ่งมีชีวิตในน้ำ การที่ออกซิเจนในน้ำลดลง ปริมาณน้ำฝนที่ลดลงและการระเหยของน้ำผิวดินที่เพิ่มขึ้นอาจส่งผลต่อการเติมน้ำบาดาลต่อไป ซึ่งชั้นหินอุ้มน้ำต้นที่แลกเปลี่ยนน้ำกับน้ำผิวดินมักจะได้รับผลกระทบจากภัยแล้งมากที่สุด

ภัยแล้งทำให้เกิดภาวะขาดแคลนน้ำ เกิดความสกปรกมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคในน้ำอุปโภคบริโภคทำให้ เมื่อนำไปปรุงประกอบอาหารจึงเกิดการปนเปื้อนในอาหารส่งผลให้เกิดโรคและภาวะขาดแคลนอาหาร (Food security) เช่น โรคระบบทางเดินอาหาร โรคขาดสารอาหาร เป็นต้น

2.4.3 สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำปิง

1) การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

ลุ่มน้ำปิงตอนบน

มีปัญหาการขาดแคลนน้ำมากกว่าในลุ่มน้ำปิงตอนล่าง โดยลำน้ำที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำมากได้แก่ น้ำแม่แตง น้ำแม่ลี น้ำแม่กวง น้ำแม่ชาน และน้ำแม่ตื้น มีสาเหตุเกิดจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่การเกษตร การเพาะปลูกพืชฤดูแล้งเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการใช้น้ำมากกว่าศักยภาพของปริมาณน้ำตามธรรมชาติ และปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ รวมถึงการขาดแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบน จึงเกิดการขาดแคลนน้ำ ดังสรุปปัญหาการขาดแคลนน้ำที่สำคัญดังนี้

(1) น้ำแม่แตง มีโครงการชลประทานแม่แตงเป็นโครงการประเภททดและส่งน้ำมีหัวงานเป็นฝายทดน้ำและคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวาความยาว 74.60 กม. พื้นที่ชลประทาน 148,000 ไร่ ส่วนมาก เป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปีและพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง เช่น ถั่วเหลืองและพืชผักต่าง ๆ และมีการทำนาปรังบางพื้นที่ และใช้เป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปารองรับพื้นที่เขตเมืองเชียงใหม่ พร้อมทั้งการส่งน้ำให้กับคูเมือง และคลองระบายน้ำในเขตเมืองเชียงใหม่ เพื่อผลักดันน้ำเสียและเพิ่มภูมิทัศน์ให้กับเมืองเชียงใหม่ และเป็นแหล่งน้ำสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะเทศกาลวันสงกรานต์ แต่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตงไม่มีอ่างเก็บน้ำเป็นแหล่งน้ำต้นทุน จึงเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำช่วงฤดูแล้งหรือปีที่ฝนทิ้งช่วงยาวนาน และเกิดการแย่งน้ำใช้ของกลุ่มเกษตรกรเป็นประจำ เช่นที่ ตำบลบ้านเป้า ตำบลแม่หอพระ ตำบลอินทิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

(2) น้ำแม่ลี มีการพัฒนาพื้นที่ชลประทานจำนวนมากถึง 125,713 ไร่ แต่มีปริมาณน้ำทำตามธรรมชาติเฉลี่ยเพียง 309.39 ล้าน ลบ.ม./ปี หรือคิดเทียบเป็นปริมาณน้ำต่อพื้นที่ชลประทาน 2,461.08 ลบ.ม./ไร่ หากพิจารณาความเป็นจริงจะมีปริมาณน้ำทำไม่สม่ำเสมอ บางเดือนหรือบางปีมีปริมาณน้ำน้อย จะเห็นว่าการพัฒนาพื้นที่ชลประทานในลุ่มน้ำแม่ลีมากเกินไปกว่าศักยภาพปริมาณน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่ประกอบกับการพัฒนาแหล่งน้ำ

ต้นทุนมีจำกัดและมีความจุก่บกกของอ่างเก็บน้ำรวมกันเพียง 29.60 ล้าน ลบ.ม. นอกจากนี้พื้นที่ลุ่มน้ำลี้เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชใช้น้ำมาก เช่น ลำไย จึงเกิดการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำ เช่น ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง และตำบลนาทราย ตำบลแม่ตื่น ตำบลศรีวิชัย ตำบลป่าไผ่ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

(3) น้ำแม่กวง มีอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธรา ความจุ 263 ล้าน ลบ.ม. สามารถส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในอำเภอสันทราย อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอบ้านธิ และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน คิดเป็นพื้นที่ชลประทานในฤดูฝน 175,000 ไร่ และเป้าหมายการเพาะปลูกพืชไร่และพืชผักในฤดูแล้งอีก 40 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่เพาะปลูกฤดูฝน สนับสนุนปริมาณน้ำเพื่อการ อุปโภค - บริโภค ในเขตชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ การประปาส่วนภูมิภาคในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ทำให้มีการใช้น้ำมากเกินกว่าปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธราจึงก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำใน ตำบลศรีบัวบาน ตำบลหนองนาม และตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ลุ่มน้ำปิงตอนล่าง มีปัญหาการขาดแคลนน้ำจำแนกได้ 2 ส่วนดังนี้

(1) พื้นที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงในลุ่มน้ำปิงตอนล่าง ใต้อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ได้แก่ โครงการท่อทองแดง โครงการคลองวังบัว โครงการวังยาง โครงการหนองขวัญ และโครงการอาคารบังคับน้ำคลองกระถิ่น เป็นโครงการประเภทรับน้ำนอง โดยรับน้ำจากแม่น้ำปิงโดยตรงผ่านทางอาคารท่อระบายเข้ามาเก็บกักในระบบคลองชลประทาน ทั้งส่วนที่ใช้คลองธรรมชาติและคลองชลประทานชุดใหม่เพิ่มเติม แต่เดิมการออกแบบโครงการชลประทานใช้เพื่อการเพาะปลูกพืชช่วงฤดูฝนเท่านั้น โดยเปิดรับน้ำจากแม่น้ำปิงช่วงฤดูน้ำหลากเข้าเก็บกักไว้ในคลองชลประทานและส่งน้ำไปช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในสถานะฝนทิ้งช่วงดังสรุปสาเหตุการขาดแคลนน้ำได้ดังนี้

(1.1) ลักษณะการระบายน้ำของเขื่อนภูมิพลเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำปิงลดต่ำลงไม่สามารถไหลเข้าอาคารรับน้ำแต่ละโครงการได้อย่างพอเพียง เช่นในพื้นที่ ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอเมืองตาก ประกอบกับแม่น้ำปิงมีปริมาณตะกอนทรายจำนวนมากส่งผลกระทบต่อเกิดการตกตะกอนหน้าอาคารรับน้ำต่าง ๆ และบางส่วนถูกพัดพาเข้าไปในคลองส่งน้ำเกิดปัญหาการตื้นเขินจึงมีปริมาณน้ำไหลเข้าอาคารชลประทานน้อยกว่าที่ออกแบบ

(1.2) การขยายพื้นที่เกษตรเพิ่มขึ้นบริเวณต้นคลองและปลายคลองทำให้คลองส่งน้ำไม่สามารถส่งน้ำไปให้พื้นที่เกษตรได้เต็มทุกพื้นที่ ได้แก่ ตำบลตลุกกลางทุ่ง อำเภอเมือง ตำบลเชียงทอง และตำบลนาโบสถ์ อำเภอลี้ จังหวัดตาก ตำบลโกสัมพี และ ตำบลเพชรชมพู อำเภอโกสัมพีนคร ตำบลดอนแดง ตำบลบ่อถ้ำ ตำบลวังชะพลู อำเภอขามเฒ่าศรีสุรินทร์ ตำบลคลองสมบูรณ์ และ ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง ตำบลไตรรงค์ ตำบลทรงธรรม ตำบลนาบ่อคำ และ ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

(1.3) ระบบชลประทานมีการก่อสร้างมานานและเกิดการชำรุดเสียหายไม่สามารถส่งน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบกับคลองส่งน้ำบางส่วนตัดผ่านพื้นที่ที่เป็นดินทรายจึงเกิดการรั่วซึมสูงทำให้พื้นที่ปลายคลองรับน้ำได้ไม่ทั่วถึงเช่นในพื้นที่ ตำบลท่าไม้ ตำบลวังควง อำเภอพรานกระต่าย และบางพื้นที่ของอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

(2) พื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรน้ำฝนจึงประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำช่วงภาวะฝนทิ้งช่วงเป็นประจำ เช่นตำบลคลองน้ำไหล ตำบลคลองลานพัฒนา ตำบลโป่งน้ำร้อน และตำบลสักงาม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนพื้นที่การเกษตรชลประทานจะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำน้อยและมีปัญหาการขาดแคลนน้ำบ้างในลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปิงส่วนที่ 4 และแม่น้ำปิงตอนล่าง เช่น ตำบลตาชืด ตำบลบางตาหงาย และตำบลบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย ตำบลหัวดง ตำบลเก้าเลี้ยว และเทศบาลตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สำหรับพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงราย

ตำบลในแต่ละจังหวัดแสดงไว้ในตารางที่ 2.4.3-1 ถึง ตารางที่ 2.4.3-6 และแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับต่าง ๆ
ไว้ในรูปที่ 2.4.3

2) การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ดังสรุปได้ดังนี้

ลุ่มน้ำปิงตอนบน

มีหมู่บ้านในลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำปิงตอนบนได้รับการพัฒนาระบบประปาในระดับหนึ่ง บางหมู่บ้านอาจมีระบบประปามากกว่า 2 แห่ง และมีระบบท่อจ่ายบริการอย่างทั่วถึง จากข้อมูลการสำรวจประปาหมู่บ้านของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2566 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่ยังมีอีก 65 หมู่บ้านที่ยังไม่มีระบบประปาหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว และตำบลม่อนจอง อำเภออมก๋อย ส่วนจังหวัดลำพูน ตำบลหนองช้างคืนยังขาดประปาหมู่บ้านอีก 4 แห่ง ตำบลเวียงกานต์ และตำบลริมปิง อีกตำบลละ 2 แห่ง ขณะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง บ้านช่างหม้อ หมู่ 4 ยังไม่มีระบบประปาหมู่บ้าน รวมแล้วลุ่มน้ำปิงตอนบนมีหมู่บ้านที่ไม่มีระบบประปาจำนวนทั้งสิ้น 73 หมู่บ้าน นอกจากนี้จากการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคระดับตำบลและหมู่บ้านจากข้อมูล กชช 2ค. ปี 2564 พบว่าพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบนมีจำนวนหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงสูงต่อการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค อีก 9 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านแม่ยางसान ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม บ้านแจ่มน้อย ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา บ้านห้วยโค้ง ตำบลยางเปียง บ้านยางเปาเหนือ บ้านผาปู่แดง บ้านมะหินหลวง ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ บ้านป่าเลา บ้านพงผาง บ้านสะเงาะ ตำบลทากาศ จังหวัดลำพูน ซึ่งมาจากสาเหตุหลายปัจจัยเช่น ประสบปัญหาภัยแล้ง น้ำดื่มไม่สะอาด และระบบประปาไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

ลุ่มน้ำปิงตอนล่าง

ภาพรวมแม้จะได้รับการพัฒนาระบบประปาเพื่อจัดหาน้ำสะอาด แต่ยังมีหลายหมู่บ้านยังไม่มีระบบประปากระจายครอบคลุมพื้นที่ทั้งลุ่มน้ำ เช่น ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปิงส่วนที่ 4 ห้วยแม่ท้อ คลองวังเจ้า คลองแม่ระกา คลองสวนหมาก และแม่น้ำปิงตอนล่าง โดยเฉพาะอำเภอสามเงา อำเภอบ้านตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ โดยสรุปได้ว่าจังหวัดตาก และ กำแพงเพชร ขาดระบบประปาหมู่บ้าน 11 และ 15 หมู่บ้านตามลำดับ ส่วนนครสวรรค์ ขาดระบบประปาหมู่บ้านอีก 7 หมู่บ้าน และจากการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคระดับตำบลและหมู่บ้านจากข้อมูล กชช 2ค. ปี 2564 พบว่าพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนล่างมีจำนวนหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงสูงต่อการขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค อีก 4 หมู่บ้าน คือ บ้านหนองปึกกา ตำบลโป่งแดง อำเภอเมืองตาก บ้านอูมวาบ ตำบลบ้านนา อำเภอสามเงา บ้านทุ่งต้นจิว ตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก และ บ้านเขาชัยโพธิ์ ตำบลโกสัมพีนคร อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 2.4.3-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ในลุ่มน้ำปิง

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี	
อ.กัลยาณิวัฒนา	ต.แจ่มหลวง	577	-	1,590	2,167
	ต.บ้านจันทร์	3,374	-	1,481	4,855
	ต.แม่แตด	607	-	2,237	2,844
อ.กัลยาณิวัฒนา ผลรวม		4,558	-	5,308	9,866
อ.จอมทอง	ต.ช่วงเปา	3,793	336	5,910	10,039
	ต.ดอยแก้ว	4,232	446	5,109	9,787
	ต.บ้านแปะ	32,726	1,669	10,408	44,803
	ต.บ้านหลวง	5,855	712	7,554	14,121
	ต.แม่สอย	20,143	1,832	2,520	24,495
	ต.สบเตี๊ยะ	8,808	1,422	1,511	11,741
อ.จอมทอง ผลรวม		75,557	6,417	33,012	114,986
อ.เชียงดาว	ต.เชียงดาว	15,640	227	4,982	20,849
	ต.ทุ่งข้าวพวง	5,127	1,788	3,407	10,322
	ต.ปิงโค้ง	16,538	4,202	5,380	26,120
	ต.เมืองคอง	2,173	173	6,928	9,274
	ต.เมืองงาย	3,221	80	2,040	5,341
	ต.เมืองนะ	47,308	15,994	9,315	72,617
	ต.แม่นะ	15,819	501	3,652	19,972
อ.เชียงดาว ผลรวม		105,826	22,965	35,704	164,495
อ.ดอยเต่า	ต.ดอยเต่าใต้	7,743	623	2,547	10,913
	ต.ท่าเตือ	8,094	117	4,607	12,818
	ต.บงคั่น	8,500	490	5,546	14,536
	ต.บ้านแอน	4,256	-	4,736	8,992
	ต.โป่งทุ่ง	17,367	2,474	5,558	25,399
	ต.มีดกา	2,467	52	3,640	6,159
อ.ดอยเต่า ผลรวม		48,427	3,756	26,634	78,817
อ.ดอยสะเก็ด	ต.เชิงดอย	2,089	60	594	2,743
	ต.ตลาดใหญ่	-	-	101	101
	ต.เทพเสด็จ	659	69	54	782
	ต.ป่าป้อง	128	84	476	688
	ต.ป่าเมียง	3,558	141	795	4,494
	ต.แม่คือ	-	-	254	254
	ต.แม่โป่ง	258	54	663	975
	ต.ลวงเหนือ	306	-	813	1,119
	ต.สันปูเลย	-	-	79	79
	ต.สำราญราษฎร์	-	-	588	588
อ.ดอยสะเก็ด ผลรวม		6,998	408	4,417	11,823
อ.ดอยหล่อ	ต.ดอยหล่อ	9,292	1,322	10,670	21,284
	ต.ยางคราม	7,068	928	1,256	9,252
	ต.สองแคว	-	60	1,285	1,345
	ต.สันตีสู่	5,760	1,392	1,430	8,582
อ.ดอยหล่อ ผลรวม		22,120	3,702	14,641	40,463

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, (2564)

ตารางที่ 2.4.3-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี	
อ.พร้าว	ต.เขื่อนผาก	10,970	276	2,042	13,288
	ต.ทุ่งหลวง	-	-	1,683	1,683
	ต.น้ำแพร่	4,365	-	2,461	6,826
	ต.บ้านโป่ง	2,273	89	2,044	4,406
	ต.ป่าตุ่ม	4,816	484	3,148	8,448
	ต.ป่าไผ่	2,056	185	2,278	4,519
	ต.แม่ปิง	19,094	405	3,589	23,088
	ต.แม่แวน	7,223	491	10,019	17,733
	ต.เวียง	-	-	2,213	2,213
	ต.สันทราย	6,067	423	4,324	10,814
	ต.โหล่งขอด	8,658	144	5,055	13,857
อ.พร้าว ผลรวม		65,522	2,497	38,856	106,875
อ.เมืองเชียงใหม่	ต.ช้างเผือก	187	-	290	477
	ต.ท่าศาลา	-	-	87	87
	ต.ป่าแดด	-	70	70	140
	ต.ฟ้าฮ่าม	-	-	86	86
	ต.สันผีเสื้อ	-	-	87	87
	ต.สุเทพ	1,032	-	84	1,116
อ.เมืองเชียงใหม่ ผลรวม		1,219	70	704	1,993
อ.แม่แจ่ม	ต.กองแขก	26,070	1,705	4,031	31,806
	ต.ช่างเคิ่ง	12,093	2,265	3,422	17,780
	ต.ท่าผา	11,330	2,056	1,582	14,968
	ต.บ้านทับ	7,282	133	21,936	29,351
	ต.ปางหินฝน	150	-	25,762	25,912
	ต.แม่่นาจร	12,225	631	21,677	34,533
	ต.แม่ศึก	18,445	1,421	30,198	50,064
อ.แม่แจ่ม ผลรวม		87,595	8,211	108,608	204,414
อ.แม่แตง	ต.กุดช้าง	6,229	890	3,205	10,324
	ต.ซีเหล็ก	7,581	1,720	2,752	12,053
	ต.ช่อแล	-	-	167	167
	ต.บ้านช้าง	7,592	-	95	7,687
	ต.บ้านเป้า	3,352	286	3,626	7,264
	ต.ป่าแป๋	1,112	54	997	2,163
	ต.เมืองเก่า	2,363	-	251	2,614
	ต.แม่แตง	2,443	271	1,284	3,998
	ต.แม่หอพระ	5,278	458	3,942	9,678
	ต.สบเปิง	12,730	808	2,778	16,316
	ต.สันป่ายาง	1,780	708	643	3,131
	ต.สันมหาพน	1,307	58	763	2,128
ต.อินทขิล	8,226	987	3,770	12,983	
อ.แม่แตง ผลรวม		59,993	6,240	24,273	90,506

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, (2564)

ตารางที่ 2.4.3-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี	
อ.แม่อริม	ต.ชี้เหล็ก	895	210	441	1,546
	ต.ดอนแก้ว	1,298	141	186	1,625
	ต.โป่งแยง	1,614	-	614	2,228
	ต.แม่แรม	2,997	735	199	3,931
	ต.แม่สา	-	-	57	57
	ต.ริมใต้	-	-	122	122
	ต.ริมเหนือ	-	-	173	173
	ต.สะลวง	6,673	1,708	3,172	11,553
	ต.สันโป่ง	529	57	121	707
	ต.ห้วยทราย	2,285	569	995	3,849
	ต.เหมืองแก้ว	-	-	282	282
อ.แม่อริม ผลรวม		16,291	3,420	6,362	26,073
อ.แม่อวาง	ต.ดอนเปา	4,798	756	1,014	6,568
	ต.ทุ่งป่า	6,815	174	2,118	9,107
	ต.ทุ่งรวงทอง	454	-	1,393	1,847
	ต.บ้านกาศ	3,174	383	2,207	5,764
	ต.แม่วิน	5,086	1,004	13,517	19,607
อ.แม่อวาง ผลรวม		20,327	2,317	20,249	42,893
อ.แม่ออน	ต.ทาเหนือ	170	749	-	919
	ต.บ้านสหกรณ์	1,152	-	490	1,642
	ต.แม่ทา	3,512	2,563	228	6,303
	ต.ห้วยแก้ว	901	-	66	967
	ต.ออนกลาง	488	71	1,009	1,568
	ต.ออนเหนือ	283	91	490	864
อ.แม่ออน ผลรวม		6,506	3,474	2,283	12,263
อ.เวียงแหง	ต.เปียงหลวง	7,451	723	10,583	18,757
	ต.เมืองแหง	9,034	1,025	14,042	24,101
	ต.แสนไห	2,059	648	1,282	3,989
อ.เวียงแหง ผลรวม		18,544	2,396	25,907	46,847
อ.สะเมิง	ต.บ่อแก้ว	3,709	848	5,792	10,349
	ต.แม่สาบ	1,776	281	1,048	3,105
	ต.ยังเมิน	1,717	56	1,943	3,716
	ต.สะเมิงใต้	2,708	-	2,005	4,713
	ต.สะเมิงเหนือ	3,023	58	3,056	6,137
อ.สะเมิง ผลรวม		12,933	1,243	13,844	28,020

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, (2564)

ตารางที่ 2.4.3-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี	
อ.สันกำแพง	ต.แซ่ซ้าง	-	-	188	188
	ต.บวักค่าง	-	-	681	681
	ต.แม่ปูคา	-	-	62	62
	ต.ร้องวัวแดง	-	-	522	522
	ต.สันกลาง	-	-	257	257
	ต.สันกำแพง	-	-	417	417
	ต.ห้วยทราย	-	-	678	678
	ต.ออนใต้	718	702	639	2,059
อ.สันกำแพง ผลรวม		718	702	3,444	4,864
อ.สันทราย	ต.ป่าไผ่	854	71	1,546	2,471
	ต.เมืองเสี้ยน	-	103	1,063	1,166
	ต.แม่แฝกใหม่	4,952	172	5,951	11,075
	ต.สันทรายน้อย	-	-	98	98
	ต.สันทรายหลวง	-	-	52	52
	ต.สันนาเม็ง	-	-	52	52
	ต.หนองจ่อม	-	-	50	50
	ต.หนองหาร	1,982	902	2,215	5,099
	ต.หนองแห่ย์	-	-	2,315	2,315
อ.สันทราย ผลรวม		7,788	1,248	13,342	22,378
อ.สันป่าตอง	ต.ท่าวังพร้าว	-	-	2,274	2,274
	ต.ทุ่งต้อม	-	-	2,467	2,467
	ต.ทุ่งสะโตก	117	580	1,601	2,298
	ต.น้ำบ่อหลวง	1,173	211	825	2,209
	ต.บ้านกลาง	-	228	2,858	3,086
	ต.บ้านแม่	-	253	702	955
	ต.มะขามหลวง	53	-	2,343	2,396
	ต.มะขามหวาน	-	-	3,780	3,780
	ต.แม่ก๊า	-	-	7,215	7,215
	ต.ยูหว่า	57	68	869	994
	ต.สันกลาง	1,201	242	419	1,862
อ.สันป่าตอง ผลรวม		2,601	1,582	25,353	29,536
อ.ฮอด	ต.นาคอเรือ	1,304	1,070	2,605	4,979
	ต.บ่อสลี	3,156	341	9,580	13,077
	ต.บ่อหลวง	4,758	253	8,928	13,939
	ต.บ้านตาล	18,332	1,551	4,008	23,891
	ต.หางดง	5,019	2,740	2,478	10,237
	ต.ฮอด	2,428	720	1,001	4,149
อ.ฮอด ผลรวม		34,997	6,675	28,600	70,272

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, (2564)

ตารางที่ 2.4.3-1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี	
อ.สารภี	ต.ข้าวmung	-	-	3,407	3,407
	ต.ชมภู	-	-	4,947	4,947
	ต.ไชยสถาน	70		199	269
	ต.ดอนแก้ว	808	290	1,259	2,357
	ต.ท่ากว้าง	-	-	3,154	3,154
	ต.ท่าวังตาล	515	199	181	895
	ต.ป่าบง	115	274	88	477
	ต.ยางเนิ้ง	1,047	218	193	1,458
	ต.สันทราย	-	-	5,315	5,315
	ต.สารภี	373	53	1,145	1,571
	ต.หนองผึ้ง	51	261	220	532
	ต.หนองแฝก	1,202	125	1,541	2,868
	อ.สารภี ผลรวม		4,181	1,420	21,649
อ.หางดง	ต.ขุนคง	-	-	657	657
	ต.น้ำแพร่	5,434	571	1,881	7,886
	ต.บ้านปง	5,888	164	482	6,534
	ต.สบแม่ข่า	-	-	453	453
	ต.สันผักหวาน	-	74	50	124
	ต.หนองแก้ว	-	-	1,202	1,202
	ต.หนองควาย	63	-		63
	ต.หนองตอง	-	-	5,957	5,957
	ต.หางดง	75	145	66	286
	ต.หารแก้ว	-	-	2,559	2,559
อ.หางดง ผลรวม		11,460	954	13,307	25,721
อ.อมก๋อย	ต.ม่อนจอง	559	921	2,083	3,563
	ต.แม่ตื่น	1,483	1,208	11,500	14,191
	ต.ยางเปียง	1,928	1,518	6,824	10,270
	ต.อมก๋อย	8,209	258	16,461	24,928
อ.อมก๋อย ผลรวม		16,766	3,905	64,332	85,003
จ.เชียงใหม่ ผลรวม		630,927	83,602	530,829	1,245,358

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, (2564)

ตารางที่ 2.4.3-2 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดลำพูน ในลุ่มน้ำปิง

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป ในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	
อ.ทุ่งหัวช้าง	ต.ตะเคียนปม	12,312	2,198	956	15,466
	ต.ทุ่งหัวช้าง	18,091	3,878	2,955	24,924
	ต.บ้านปวง	16,360	1,909	1,426	19,695
อ.ทุ่งหัวช้าง ผลรวม		46,763	7,985	5,337	60,085
อ.บ้านธิ	ต.บ้านธิ	3,260	-	5,899	9,159
	ต.ห้วยยาบ	2,543	100	1,090	3,733
อ.บ้านธิ ผลรวม		5,803	100	6,989	12,892
อ.บ้านโฮ้ง	ต.บ้านโฮ้ง	4,886	835	5,847	11,568
	ต.ป่าพูลู	9,086	1,969	3,388	14,443
	ต.ศรีเตี้ย	9,690	191	3,880	13,761
	ต.หนองปลาสะวาย	13,086	1,622	820	15,528
	ต.เหล่ายาว	11,407	733	6,466	18,606
อ.บ้านโฮ้ง ผลรวม		48,155	5,350	20,401	73,906
อ.ป่าซาง	ต.ท่าตุ้ม	3,165	1,084	2,815	7,064
	ต.นครเจดีย์	29,204	604	4,859	34,667
	ต.น้ำดิบ	15,898	286	3,630	19,814
	ต.บ้านเรื่อน	124	-	1,966	2,090
	ต.ปากบ่อง	-	-	580	580
	ต.ป่าซาง	1,181	949	701	2,831
	ต.ม่วงน้อย	1,662	566	53	2,281
	ต.มะกอก	3,841	1,620	928	6,389
	ต.แม่แรง	3,010	1,568	939	5,517
อ.ป่าซาง ผลรวม		58,085	6,677	16,471	81,233
อ.เมืองลำพูน	ต.ต้นธง	-	-	4,033	4,033
	ต.บ้านกลาง	-	-	721	721
	ต.บ้านแป้น	1,184	408	1,802	3,394
	ต.ประตูป่า	-	-	5,723	5,723
	ต.ป่าสัก	799	119	5,272	6,190
	ต.มะเขือแจ้	7,711	343	3,514	11,568
	ต.ริมปิง	-	-	4,194	4,194
	ต.เวียงยอง	-	-	1,306	1,306
	ต.ศรีบัวบาน	3,673	630	2,868	7,171
	ต.หนองช้างคืน	-	-	2,824	2,824
	ต.หนองหนาม	1,442	583	3,446	5,471
	ต.เหมืองง่า	-	-	5,985	5,985
	ต.เหมืองจี้	3,164	1,596	837	5,597
	ต.อุโมงค์	-	-	7,532	7,532
อ.เมืองลำพูน ผลรวม		17,973	3,679	50,057	71,709

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

ตารางที่ 2.4.3-2 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดลำพูน ในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป ในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	
อ.แม่ทา	ต.ทากาศ	5,569	1,446	841	7,856
	ต.ทาขุมเงิน	5,251	607	2,138	7,996
	ต.ทาทุ่งหลวง	4,136	412	319	4,867
	ต.ทาปลาดุก	4,316	3,625	233	8,174
	ต.ทาแม่ลอบ	4,691	610	767	6,068
	ต.ทาสบเส้า	9,943	3,401	1,421	14,765
อ.แม่ทา ผลรวม		33,906	10,101	5,719	49,726
อ.ลี้	ต.ก้อ	14,893	535	1,355	16,783
	ต.ดงดำ	7,379	1,134	893	9,406
	ต.นาทราย	44,781	2,830	4,627	52,238
	ต.ป่าไผ่	43,700	1,101	1,226	46,027
	ต.แม่ต๋ืน	38,336	4,370	3,229	45,935
	ต.แม่ลาน	18,236	486	3,455	22,177
	ต.ลี้	29,058	5,143	2,842	37,043
	ต.ศรีวิชัย	26,293	4,994	2,284	33,571
อ.ลี้ ผลรวม		222,676	20,593	19,911	263,180
อ.เวียงหนองล่อง	ต.วังผาง	2,544	1,061	3,781	7,386
	ต.หนองยวง	5,563	285	338	6,186
	ต.หนองล่อง	5,337	202	2,190	7,729
อ.เวียงหนองล่อง ผลรวม		13,444	1,548	6,309	21,301
จังหวัดลำพูนผลรวม		446,805	56,033	131,194	634,032

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

ตารางที่ 2.4.3-3 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในลุ่มน้ำปิง

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป ในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	
อ.แม่ลาน้อย	ต.ห้วยห้อม	1,422	66	5,273	6,761
อ.แม่สะเรียง	ต.ป่าแป๋	1,994	226	2,707	4,927
จ.แม่ฮ่องสอน ผลรวม		3,416	292	7,980	11,688

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

หมายเหตุ : ขนาดพื้นที่เสี่ยงภัยในลุ่มน้ำปิงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องตรวจสอบในระดับหมู่บ้านเพิ่มเติมอีกครั้ง

ตารางที่ 2.4.3-4 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดตาก ในลุ่มน้ำปิง

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป ในรอบ 10 ปี	4 - 5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	
อ.บ้านตาก	ต.เกาะตะเภา	855	787	1,405	3,047
	ต.ตากตก	867	743	1,149	2,759
	ต.ตากออก	445	214	1,262	1,921
	ต.ท้องฟ้า	396	4,218	5,035	9,649
	ต.ทุ่งกระเชาะ	3,100	2,242	4,063	9,405
	ต.แม่สลิด	10,623	683	1,980	13,286
	ต.สมอโคน	4,156	495	666	5,317
อ.บ้านตาก ผลรวม		20,442	9,382	15,560	45,384
อ.พบพระ	ต.คีรีราษฎร์	28,167	2,388	32,913	63,468
อ.พบพระ ผลรวม		159,271	20,937	51,925	232,133
อ.เมืองตาก	ต.ตลุกกลางทุ่ง	10,092	4,168	307	14,567
	ต.น้ำร้อน	10,151	2,073	563	12,787
	ต.ป่ามะม่วง	811	1,896	109	2,816
	ต.โป่งแดง	41,816	11,666	1,564	55,046
	ต.แม่ท้อ	6,580	6,289	11,334	24,203
	ต.ไม้งาม	1,447	690	317	2,454
	ต.วังประจวบ	42,353	14,707	14,947	72,007
	ต.วังหิน	8,865	3,421	5,833	18,119
	ต.หนองบัวใต้	11,743	1,404	3,470	16,617
	ต.หนองบัวเหนือ	-	109	1,178	1,287
อ.เมืองตาก ผลรวม		133,858	46,423	39,622	219,903
อ.แม่ระมาด	ต.แม่ต๋น	897	52	45,878	46,827
	ต.สามหมื่น	8,041	129	43,075	51,245
อ.แม่ระมาด ผลรวม		64,823	29,386	146,659	240,868
อ.วังเจ้า	ต.เชียงทอง	72,939	1,624	8,096	82,659
	ต.นาโบสถ์	27,167	980	12,678	40,825
	ต.ประดาง	5,107	187	15,589	20,883
อ.วังเจ้า ผลรวม		105,213	2,791	36,363	144,367
อ.สามเงา	ต.บ้านนา	121	512	2,651	3,284
	ต.ยกกระบัตร	25,090	523	594	26,207
	ต.ย่านรี	3,872	811	606	5,289
	ต.วังหมัน	6,613	935	1,740	9,288
	ต.สามเงา	2,340	2,270	1,142	5,752
อ.สามเงา ผลรวม		54,915	6,451	8,146	69,512
จ.ตาก ผลรวม		740,695	740,695	215,471	604,018

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

ตารางที่ 2.4.3-5 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบลของจังหวัดกำแพงเพชรในลุ่มน้ำปิง

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป ในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	
อ.โกสัมพีนคร	ต.โกสัมพีนคร	55,819	8,087	11,011	74,917
	ต.เพชรชมพู	28,724	2,225	4,118	35,067
	ต.ลานดอกไม้มัดก	17,525	473	3,655	21,653
อ.โกสัมพีนคร ผลรวม		102,068	10,785	18,784	131,637
อ.ชาณุวรลักษบุรี	ต.เกาะตาล	7,573	224	15,246	23,043
	ต.โค้งไผ่	-	176	8,565	8,741
	ต.ดอนแดง	1,507	562	17,290	19,359
	ต.ปางมะค่า	83,397	4,758	9,638	97,793
	ต.ป่าพุทรา	6,679	10,885	7,730	25,294
	ต.ยางสูง	4,401	8,103	5,805	18,309
	ต.สลกบาตร	14,327	1,322	10,537	26,186
	ต.แสนตอ	4,034	1,406	19,622	25,062
อ.ชาณุวรลักษบุรี ผลรวม		121,918	27,436	94,433	243,787
อ.คลองขลุง	ต.คลองขลุง	327	216	10,801	11,344
	ต.คลองสมบูรณ์	52,534	1,301	1,036	54,871
	ต.ท่าพุทรา	3,706	416	6,011	10,133
	ต.ท่ามะเขือ	4,353	1,063	10,860	16,276
	ต.แม่ลาด	83	267	6,992	7,342
	ต.วังแฉม	3,489	6,261	20,962	30,712
	ต.วังไทร	34,582	2,497	12,602	49,681
	ต.วังบัว	2,583	1,297	11,586	15,466
	ต.วังยาง	2,310	479	8,880	11,669
	ต.หัวถนน	15,890	531	7,018	23,439
อ.คลองขลุง ผลรวม		119,857	14,328	96,748	230,933
อ.คลองลาน	ต.คลองน้ำไหล	36,386	1,679	20,368	58,433
	ต.คลองลานพัฒนา	34,154	4,227	21,904	60,285
	ต.โป่งน้ำร้อน	33,504	875	21,313	55,692
	ต.สักงาม	33,101	2,575	15,591	51,267
อ.คลองลาน ผลรวม		137,145	9,356	79,176	225,677
อ.ปางศิลาทอง	ต.ปางตาไว	34,608	2,990	2,261	39,859
	ต.โพธิ์ทอง	9,814	1,278	18,648	29,740
	ต.หินดาด	30,829	1,176	10,266	42,271
อ.ปางศิลาทอง ผลรวม		75,251	5,444	31,175	111,870
อ.พรานกระต่าย	ต.ท่าไม้	24,951	9,187	13,532	47,670
	ต.พรานกระต่าย	22,646	3,765	5,172	31,583
	ต.วังควง	15,036	8,913	18,160	42,109
อ.พรานกระต่าย ผลรวม		62,633	21,865	36,864	121,362

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

ตารางที่ 2.4.3-5 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบลของจังหวัดกำแพงเพชรในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

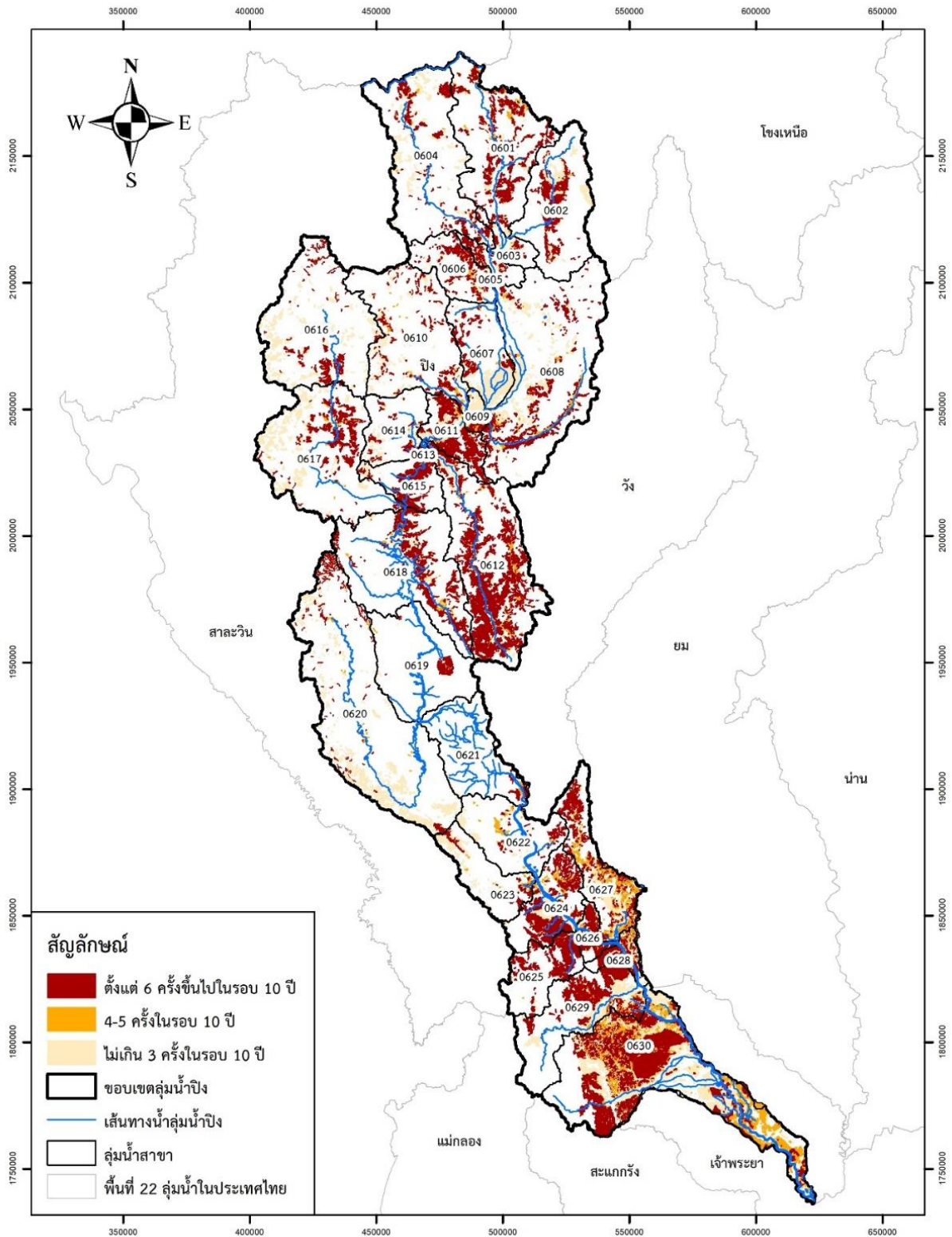
อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไป ในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้ง ในรอบ 10 ปี	
อ.เมืองกำแพงเพชร	ต.คนที	4,456	2,730	29,251	36,437
	ต.คลองแม่ลาย	24,105	2,197	6,397	32,699
	ต.ไตรตรึงษ์	19,299	4,704	11,770	35,773
	ต.ทรงธรรม	22,836	726	4,928	28,490
	ต.ท่าขุนราม	2,250	305	8,152	10,707
	ต.เทพนคร	7,383	5,980	42,807	56,170
	ต.ห้ามรงค์	10,703	4,486	6,168	21,357
	ต.นครชุม	3,773	1,331	14,133	19,237
	ต.นาบ่อคำ	38,424	5,640	19,967	64,031
	ต.ในเมือง	52	-	814	866
	ต.ลานดอกไม้	15,087	4,801	9,957	29,845
	ต.วังทอง	29,036	2,046	1,793	32,875
	ต.สระแก้ว	-	-	38,280	38,280
	ต.หนองปลิง	16,417	1,897	6,901	25,215
	ต.อ่างทอง	89,293	9,194	11,979	110,466
อ.เมืองกำแพงเพชร ผลรวม		283,114	46,037	213,297	542,448
จ.กำแพงเพชร ผลรวม		901,986	135,251	570,477	1,607,714

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

ตารางที่ 2.4.3-6 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งรายตำบล ของจังหวัดนครสวรรค์ ในลุ่มน้ำปิง

อำเภอ	ตำบล	ระดับความรุนแรงต่อการเกิดภัยแล้งซ้ำซาก			เนื้อที่ (ไร่)
		ตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 10 ปี	4-5 ครั้งในรอบ 10 ปี	ไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี	
อ.เก้าเลี้ยว	ต.เก้าเลี้ยว	384	1,463	988	2,835
	ต.เขาดิน	1,851	5,865	1,687	9,403
	ต.มหาโพธิ์	1,982	3,196	858	6,036
	ต.หนองเต่า	744	2,644	1,678	5,066
	ต.หัวดง	2,829	11,364	2,482	16,675
อ.เก้าเลี้ยว ผลรวม		7,790	24,532	7,693	40,015
อ.บรรพตพิสัย	ต.เจริญผล	289	5,546	1,339	7,174
	ต.ตาซัด	3,018	17,622	5,911	26,551
	ต.ตาสัง	-	11,381	4,468	15,849
	ต.ท่าจั่ว	1,294	14,025	993	16,312
	ต.บางแก้ว	5,342	10,353	1,589	17,284
	ต.บางตาหงาย	120	4,855	991	5,966
	ต.บ้านแดน	8,530	18,742	344	27,616
	ต.หูกวาง	502	13,425	852	14,779
	ต.อ่างทอง	4,659	10,986	598	16,243
อ.บรรพตพิสัย ผลรวม		23,754	112,837	28,344	164,935
อ.เมืองนครสวรรค์	ต.บางม่วง	694	398	4,689	5,781
	ต.บ้านแก่ง	233	956	1,600	2,789
	ต.บ้านมะเกลือ	2,469	2,801	5,225	10,495
	ต.บึงเสนาท	62	-	210	272
	ต.วัดไทร	120	2,877	2,421	5,418
อ.เมืองนครสวรรค์ ผลรวม		74,928	79,554	43,455	197,937
จ.นครสวรรค์ ผลรวม		1,958,049	1,220,826	458,699	3,637,574

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (2564)

รูปที่ 2.4.3 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากในลุ่มน้ำปิง

2.4.4 สถิติการประสพภัยแล้งที่ผ่านมา

สถานการณ์ภัยแล้งช่วงปี 2547/2548 เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายปี 2547 จากสถิติการกระจายของน้ำฝน และค่าปริมาณน้ำฝนที่สถานีตรวจอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาพบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มีปริมาณฝนน้อย และต่ำกว่าค่าปกติ ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2547 โดยเฉพาะภาคเหนือบริเวณ จังหวัดตาก กำแพงเพชร ทำให้ประสบปัญหาปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และเกษตรกรรม อ่างเก็บน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เฝ้าระวัง มีความจุใช้การได้ของอ่างอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 14-29 ได้แก่ เขื่อนภูมิพล และเขื่อนแม่กวงอุดมธารา (อ้างอิงจากบันทึกเหตุการณ์ภัยแล้ง, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548)

สถานการณ์ภัยแล้งช่วงปี 2552/2553 พบว่าในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2552 ถึง เดือนเมษายน 2553 พื้นที่ภาคเหนือ มีปริมาณฝนน้อยกว่าฝนสถิติ 48 ปี (ช่วงปี 2493-2540) ภาคเหนืออยู่ในช่วงร้อยละ 34-93 อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลมีปริมาณน้ำคิดเป็น ร้อยละ 41 ของความจุอ่าง ส่วนอ่างเก็บน้ำอื่น ๆ มีแนวโน้มปริมาณน้ำลดลงเช่นกัน (อ้างอิงจากบันทึกเหตุการณ์ ภัยแล้ง, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2553)

สถานการณ์ภัยแล้งช่วงปี 2555/2556 พบว่ามีปริมาณฝนในช่วงเดือนธันวาคม กุมภาพันธ์ มีนาคม และเมษายนน้อยกว่าเดือนเดียวกันของฤดูแล้งปี 2547/2548 และปี 2552/2553 โดยจังหวัดที่มีปริมาณฝน ต่ำกว่าค่าปกติ ได้แก่ เชียงใหม่ ตาก ลำพูน กำแพงเพชร และนครสวรรค์ (อ้างอิงจากบันทึกเหตุการณ์ภัยแล้ง, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2556)

สถานการณ์ภัยแล้งช่วงปี 2556/2557 มีปัจจัยจากปริมาณฝน พบว่าบริเวณพื้นที่รับน้ำของ เขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์มีปริมาณฝนน้อยส่งผลให้ปริมาณน้ำไหลลงเขื่อนน้อยที่สุดในรอบ 10 ปี และ น้อยกว่าปี 2548 และ 2553 ส่งผลให้น้ำต้นทุนในปี 2557 ค่อนข้างน้อย แต่พบการเพาะปลูกในพื้นที่เกษตรกรรม มากกว่าแผนของกรมชลประทานที่วางไว้มาก ส่งผลให้ปริมาณน้ำเพื่อผลักดันน้ำเค็มน้อย ค่าความเค็มใน แม่น้ำเจ้าพระยาและบางปะกงเกินมาตรฐานค่อนข้างมาก กระทบต่อการใช้น้ำด้านเกษตรกรรมและการผลิต น้ำประปา กรมชลประทานได้วางแผนการจัดสรรน้ำทั้งประเทศไว้เพื่ออุปโภค-บริโภค 9% อุตสาหกรรม 1% การเกษตร 62% ระบบนิเวศและอื่น ๆ 28% จากรายงานแผน/ผล การจัดสรรน้ำทั้งประเทศมีการใช้น้ำเกินทั้งสิ้น 1,138 ล้าน ลบ.ม. โดยลุ่มน้ำเจ้าพระยาใช้เกินจากแผนร้อยละ 37 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เกินจากแผน ร้อยละ 41 พื้นที่ประสบภัยในภาคเหนือรวมทั้งหมด 13 จังหวัด และภาคกลางรวมทั้งหมด 7 จังหวัด โดยอยู่ใน พื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก นครสวรรค์ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และลำพูน (อ้างอิงจากบันทึกเหตุการณ์ภัยแล้ง สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2557)

สถานการณ์ภัยแล้งช่วงปี 2557/2558 มีปัจจัยจากปริมาณฝนที่กระจายตัวค่อนข้างน้อย ปริมาณฝนภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและน้อยกว่าทุกปียกเว้นปี 2552 ส่วนภาคกลางมีปริมาณฝนน้อยที่สุดในรอบ 10 ปี ส่งผลให้ปริมาณน้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำค่อนข้างน้อย ปริมาณน้ำคงเหลือเมื่อสิ้นฤดูแล้ง (30 เมษายน) ของเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์คิดเป็นร้อยละ 39 และ 50 ตามลำดับ กรมชลประทาน ได้ขอความร่วมมือจากเกษตรกรให้งดทำนาปรังเพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ในการอุปโภค-บริโภค รักษาระบบนิเวศ แต่กลับพบการเพาะปลูกจริง 12.38 ล้านไร่ เกินจากแผนที่วางไว้ 9.11 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 136 พื้นที่ประสบภัยในภาคเหนือรวมทั้งหมด 11 จังหวัด และภาคกลางรวมทั้งหมด 7 จังหวัด โดยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ และกำแพงเพชร (อ้างอิงจากบันทึกเหตุการณ์ภัยแล้ง, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2558)

ปริมาณฝนเฉลี่ยของภาคเหนือ และภาคกลางที่น้อยกว่าปกติ ทำให้ในช่วงฤดูแล้งปี 2558/2559 ปริมาณน้ำเก็บกักใน 4 เขื่อนหลักในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ เมื่อสิ้นฤดูฝนมีเพียง 8,497 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำใช้การ 4,247 ล้าน ลบ.ม. กรมชลประทานจึงประกาศขอความร่วมมืองดทำนาปรัง และได้พิจารณาแผนการจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ไว้ทั้งสิ้น 3,200 ล้าน ลบ.ม. เป็นน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค 1,100 ล้าน ลบ.ม. น้ำเพื่ออุตสาหกรรม 15 ล้าน ลบ.ม. น้ำเพื่อการเกษตร

700 ล้าน ลบ.ม. น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศและอื่น ๆ 1,385 ล้าน ลบ.ม. และมีผลการจัดสรรน้ำ 3,095 ล้าน ลบ.ม. ต่ำกว่าแผนการจัดสรรร้อยละ 3 (อ้างอิงจากบันทึกเหตุการณ์ภัยแล้ง, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2559)

จากข้อมูลของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รายงานพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2559 ทั้งหมด 29 จังหวัด โดยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง 4 จังหวัด ได้แก่ ลำพูน ตาก เชียงใหม่ และ นครสวรรค์ รายละเอียดดังตารางที่ 2.4.4-1

ตารางที่ 2.4.4-1 รายชื่อจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงที่ประกาศเขตภัยแล้ง ปี พ.ศ.2559

ประกาศเขตภัยแล้ง	จังหวัด	อำเภอที่ประกาศภัย
ด้านน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค	ลำพูน	ลี้
	ตาก	แม่ระมาด บ้านตาก สามเงา วังเจ้า เมืองตาก
ด้านน้ำเพื่อการเกษตร	เชียงใหม่	ดอยเต่า สันกำแพง แม่ริม แม่แตง จอมทอง ฮอด พริ้ว ดอยหล่อ ดอยสะเก็ด กัลยาณิวัฒนา เชียงดาว อมก๋อย สะเมิง แม่แจ่ม สันทราย
ด้านน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และด้านน้ำเพื่อการเกษตร	นครสวรรค์	เมืองนครสวรรค์

ที่มา : พื้นที่ประสบภัย, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ปี พ.ศ. 2559

จากปริมาณฝนที่ตกน้อยกว่าปกติตั้งแต่ช่วงฤดูฝนของปี 2561 จนถึงช่วงฤดูแล้งของปี 2562/2563 ซึ่งครอบคลุมทั้งภาคเหนือ และภาคกลาง ส่วนหนึ่งเกิดจากอิทธิพลของปรากฏการณ์เอลนีโญกำลังอ่อน จากฝน ที่ตกน้อยกว่าปกติส่งผลต่อปริมาณน้ำที่ไหลลงอ่างเก็บน้ำ ในขณะที่ยังคงต้องระบายน้ำออกไปมากกว่าน้ำที่ไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ โดยเฉพาะเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ที่มีปริมาณน้ำไหลเข้าน้อยที่สุดนับตั้งแต่มีการสร้างเขื่อน โดยในช่วงฤดูแล้งปี 2562/2563 มีปริมาณน้ำเก็บกักใน 4 เขื่อนหลักของลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่สิ้นฤดูฝน 8,649 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำใช้การ 5,377 ล้าน ลบ.ม. (เขื่อนภูมิพล 2,134 ล้าน ลบ.ม. เขื่อนสิริกิติ์ 2,444 ล้าน ลบ.ม. เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน 452 ล้าน ลบ.ม. และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ 346 ล้าน ลบ.ม.) กรมชลประทานจึงพิจารณาจัดสรรน้ำสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ เพื่อการอุปโภคบริโภค 1,150 ล้าน ลบ.ม. เพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่น ๆ 2,335 ล้าน ลบ.ม. เพาะปลูกพืชต่อเนื่อง 400 ล้าน ลบ.ม. และจัดสรรน้ำสำหรับพื้นที่ทุ่งบางระกำ 115 ล้านลบ.ม. ปริมาณน้ำใช้การที่เหลือจากการจัดสรร ซึ่งเมื่อรวมกับปริมาณน้ำ ที่ผันมาจากลุ่มน้ำแม่กลอง 500 ล้าน ลบ.ม. เป็น 1,877 ล้าน ลบ.ม. จะสำรองไว้ใช้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึง เดือนกรกฎาคม 2563

ผลกระทบต่อภาคการเกษตรที่รวบรวมโดยศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ประมาณการมูลค่าความเสียหาย คิดเป็น 8,824.79 ล้านบาท โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับผลกระทบมากที่สุด มูลค่าความเสียหาย 3,652.20 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ภาคเหนือ มูลค่าความเสียหาย 2,801.01 ล้านบาท และข้าวเป็นพืชที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2.4.4-2

ตารางที่ 2.4.4-2 มูลค่าความเสียหายด้านการเกษตร

ภาค	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)			
			ข้าว	พืชไร่	พืชสวน	รวม
เหนือ	45,861	513,129	2,082.14	702.14	16.73	2,801.01
ตะวันออกเฉียงเหนือ	111,862	872,867	3,497.28	145.54	9.38	3,652.20
กลาง	16,621	255,125	291.99	182.63	0.1	474.71
ตะวันตก	8,277	93,567	1,143.91	576.3	3.33	1,723.55
ตะวันออก	562	5,183	2.99	-	-	2.99
ใต้	2,599	40,492	170.34	-	-	170.34
รวม	185,782	1,780,362	7,188.65	1,606.61	29.53	8,824.79

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ, มิถุนายน 2563

ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย สรุปข้อมูลภัยแล้งปี พ.ศ. 2563 (ม.ค. - เม.ย. พ.ศ.2563) ว่าเกิดขึ้นเร็ว รุนแรง และยาวนานกว่าปีที่ผ่านมา จากปริมาณน้ำในเขื่อนที่ลดลงทุกภาคของประเทศคิดเป็นร้อยละ 33.1 ระดับน้ำวิกฤติกว่าปี พ.ศ. 2558 สร้างความเสียหายต่อพืชฤดูแล้งที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย โดยประเมิน ความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่ 17,000-19,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.10 - 0.11 ของ GDP

ในปี พ.ศ. 2564 กรมพัฒนาที่ดิน โดยกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ได้ทำการคาดการณ์ภัยแล้ง ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน พบว่า มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งทั้งประเทศ 23.97 ล้านไร่ โดยพื้นที่ ภาคเหนือมีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งสูง 4.03 ล้านไร่ พื้นที่เสี่ยงแล้งปานกลาง 1.26 ล้านไร่ และพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งน้อย 1.60 ล้านไร่ รวม 6.88 ล้านไร่

2.5 สถานการณ์คุณภาพน้ำในลุ่มน้ำปิง

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 35 (2) ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง วรรคสอง กำหนดให้การทำแผนดังกล่าว ให้ครอบคลุมถึงการรักษาและแก้ไขคุณภาพน้ำด้วย จึงได้วิเคราะห์คุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงดังนี้

2.5.1 สถานีวิวัดคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำ

จากรายงาน “รายงานสถานการณ์คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565” โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก และที่ 4 จังหวัดนครสวรรค์ ร่วมกับ กรมควบคุมมลพิษดำเนินงานโครงการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพลำนํ้าสายหลักในลุ่มน้ำปิงตอนบน และปิงตอนล่างตามลำดับ รวมทั้งคลองสาขา โดยมีแหล่งน้ำที่ตรวจวัด รวมทั้งสิ้น จำนวน 23 สถานี ฝักระวัง 4 ครั้งต่อปี รายละเอียดสถานีเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำลุ่มน้ำปิงแสดงดังตารางที่ 2.5.1-1 และแสดงตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่างไว้ในรูปที่ 2.5.1-1

ตารางที่ 2.5.1-1 สถานีวิเคราะห์คุณภาพน้ำในพื้นที่ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4

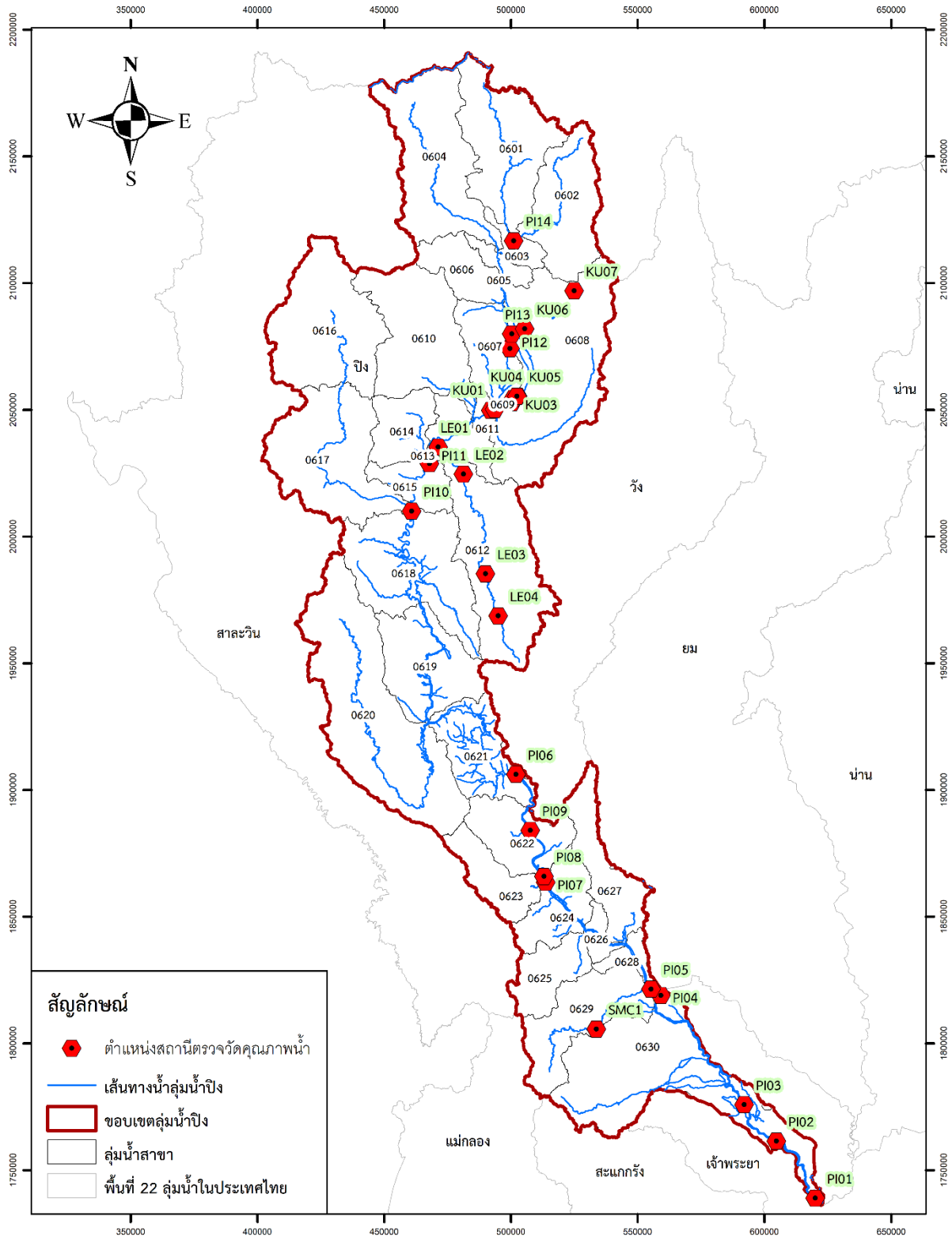
ลำดับที่	แม่น้ำ	รหัสจุดเก็บ	ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง		พิกัดจุดเก็บ	
			ที่ตั้ง	จังหวัด	X	Y
1	ปิง	PI10	สะพาน (หน้าศูนย์อุทกวิทยากองหิน) บ.กองหิน ต.หางดง อ.ฮอด	เชียงใหม่	460906	2009997
2	ปิง	PI11	สะพานหนองปลาสุวาย-ดงหาดาด ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง	เชียงใหม่	467949	2028738
3	ปิง	PI11.1	สะพานสะพานหลวงพ่อบุญเย็น ตำบลปากบ่อง อ.ป่าซาง	ลำพูน	492181	2049763
4	ปิง	PI12	สะพานมहितล ช้างสถานีตำรวจภูธร ภาค 5 ต.หนองหอย อ.เมือง	เชียงใหม่	499687	2074159
5	ปิง	PI13	สะพานป่าตัน บ้านวังสิงห์คำ ต.ป่าตัน อ.เมือง	เชียงใหม่	500357	2079920
6	ปิง	PI14	สะพานช่อแล บ.ช่อแล ต.ช่อแล อ.แม่แตง	เชียงใหม่	501153	2116643
7	กวง	KU06	สะพานถนนสันทราย - ดอยสะเก็ด บ้านหลักตัน ต. สันนาเม็ง อ.สันทราย	เชียงใหม่	505509	2081923
8	กวง	KU07	สะพานบ้านแม่หวาน ต.ป่าเมียง อ.ดอยสะเก็ด (ถนนเชียงใหม่ - เชียงใหม่ราย)	เชียงใหม่	524980	2096904
9	กวง	KU01	หน้าฝายทดน้ำและระบายทราย แม่น้ำกวง 2 สะพานป่าซาง ต.ป่าซาง (ฝายสบทา)	ลำพูน	493670	2050132
10	กวง	KU02	หน้าฝายทดน้ำและระบายทราย แม่น้ำกวง 1 ต.ป่าสัก อ.เมือง (ฝายบ้านยู)	ลำพูน	500466	2052859
11	กวง	KU03	สะพานท่านาง ด้านเหนือเทศบาล เมืองลำพูน ต.ในเมือง อ.เมือง	ลำพูน	501047	2054376
12	กวง	KU04	สะพานใต้จุดปล่อยน้ำทิ้งของนิคม อุตสาหกรรมภาคเหนือ อ.เมือง	ลำพูน	502671	2055404
13	กวง	KU05	หน้าฝายวังทอง (เหนือนิคม อุตสาหกรรมภาคเหนือ) ต.เหมืองง่า อ.เมือง	ลำพูน	502443	2055280
14	ฉะ	LE01	สะพานบ้านต้นผึ้ง 9.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง	ลำพูน	471345	2035250
15	ฉะ	LE02	สะพานหน้าฝาย ร.พ.ช. ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง	ลำพูน	481372	2024619
16	ฉะ	LE03	สะพานบ้านสันวิไล ต.แม่ตึ่น อ.ลี้	ลำพูน	490044	1985297
13	ฉะ	LE04	สะพานบ้านใหม่ศิวิไล ต.ลี้ อ.ลี้	ลำพูน	495028	1968664
14	ปิง	PI06	หน้าวัดท่าตะคร้อ ต.ประดาง อ.เมือง	ตาก	502071	1906109
15	ปิง	PI07	สะพานกิตติขจร ต.หนองบัวใต้ อ.เมือง	ตาก	513758	1863500

ลำดับที่	แม่น้ำ	รหัสจุดเก็บ	ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง		พิกัดจุดเก็บ	
			ที่ตั้ง	จังหวัด	X	Y
16	ปิง	PI08	สะพานแขวน อ.เมือง	ตาก	513101	1865865
17	ปิง	PI09	สะพานบ้านตาก ต.บ้านตาก อ.บ้านตาก	ตาก	507688	1883982
18	ปิง	PI03	สะพานบ้านแสนตอ ต.แสนตอ อ.ชาณุวรลักษบุรี	กำแพงเพชร	592016	1775827
19	ปิง	PI04	สะพานบ้านวังยาง บ.วังยาง ต.นครชุม อ.เมือง	กำแพงเพชร	559173	1818873
20	ปิง	PI05	สะพานกำแพงเพชร ถ.ริมปิง ต.ในเมือง อ.เมือง	กำแพงเพชร	555345	1821346
21	คลองสวน หมาก	SMC1	สะพานหมู่ 5 ต.สักงาม อ.คลองลาน	กำแพงเพชร	533800	1805643
22	ปิง	PI01	สะพานพิษณุโลก บ.เกาะตาเทพ ต.วัดไทรย์เหนือ อ.เมือง	นครสวรรค์	620089	1738922
23	ปิง	PI02	สะพานทางหลวงหมายเลข 1182 บ้านทองคั้ง ต.ท่าจั่ว อ.บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	604789	1761376

ที่มา : รายงานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ <http://iwis.pcd.go.th/index.php>

รูปที่ 2.5.1-1 จุดเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำลุ่มน้ำปิง

2.5.2 สถานการณ์คุณภาพน้ำปัจจุบัน

จากการประเมินคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ ที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก และภาคที่ 4 จังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการเฝ้าระวังเฉพาะในลุ่มน้ำปิงรวม 24 สถานี แล้วนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 แสดงผลได้ดังตารางที่ 2.5.2-1

ตารางที่ 2.5.2-1 ผลการประเมินเกณฑ์คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินโดยรวมโดยใช้เกณฑ์ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index : WQI)

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	สถานี
ดีมาก	ไม่มี
ดี	LE01 KU07 PI02, PI03, PI08
พอใช้	LE02-LE04, PI01, PI04, PI05, PI06, PI07, PI09, PI10, KU06, SMC1
เสื่อมโทรม	KU01-KU05, PI10-PI14
เสื่อมโทรมมาก	ไม่มี

หมายเหตุ: การประเมินเกณฑ์คุณภาพน้ำโดยรวม ใช้เกณฑ์ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI) โดยพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ DO BOD TCB FCB และ $\text{NH}_3 - \text{N}$ เป็นค่าเฉลี่ย WQI เฉลี่ยรวม 3 ไตรมาสที่ดำเนินการเก็บตัวอย่างแหล่งน้ำผิวดินมาตรวจวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยแบ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ 0-30 คะแนน = เสื่อมโทรมมาก 31-60 คะแนน = เสื่อมโทรม 61-70 คะแนน = พอใช้ 71-90 คะแนน = ดี 91-100 คะแนน = ดีมาก (กรมควบคุมมลพิษ <http://iwis.pcd.go.th/index.php>)

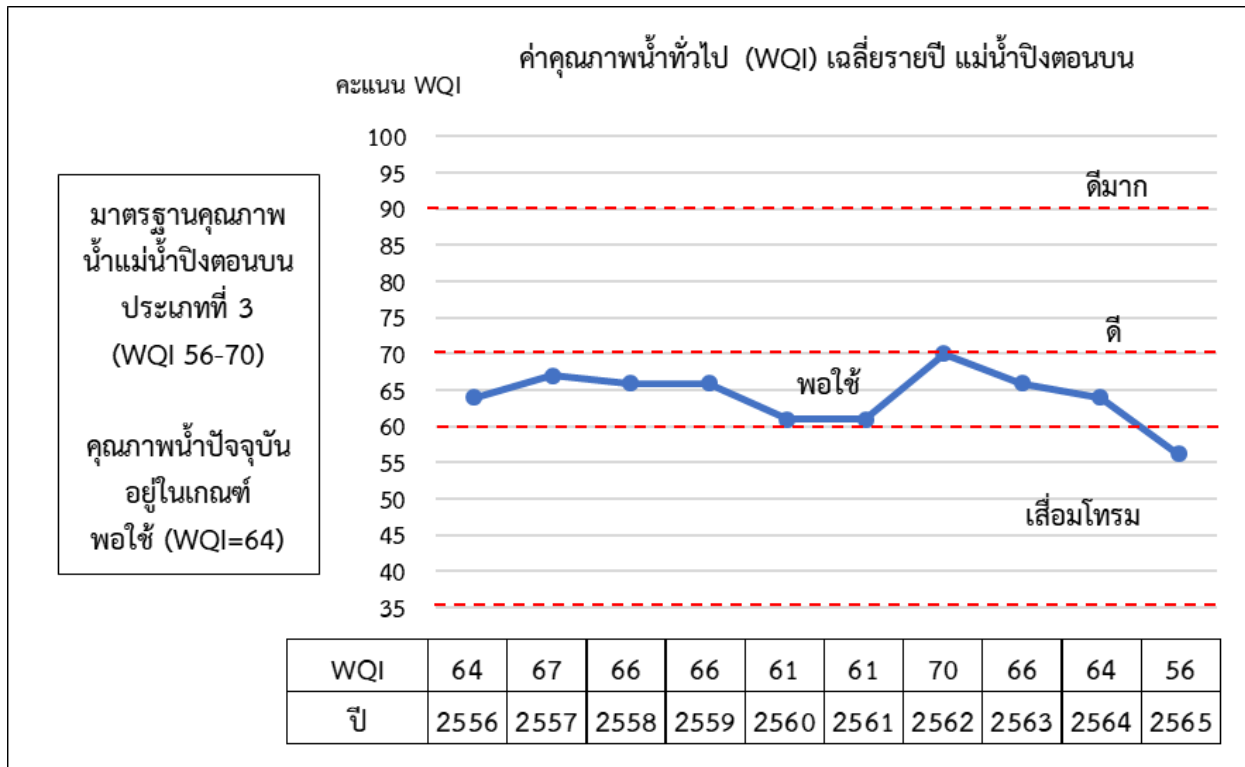
2.5.3 แนวโน้มสถานการณ์คุณภาพน้ำ

การประเมินคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินโดยภาพรวม สรุปคุณภาพน้ำและปัญหาคุณภาพน้ำ ในรอบปีตามดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI)

ลุ่มน้ำปิงตอนบน

(1) แม่น้ำปิง (ตอนบน) เริ่มตั้งแต่พื้นที่เหนือเขื่อนภูมิพลที่อำเภอต๋อยเต่า ขึ้นไปจนถึงพื้นที่ต้นน้ำในอำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน กำหนดเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 คุณภาพน้ำผิวดินแม่น้ำปิง (ตอนบน) เฉลี่ยระหว่างช่วงไตรมาสที่ 1 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2565 โดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (WQI = 64)

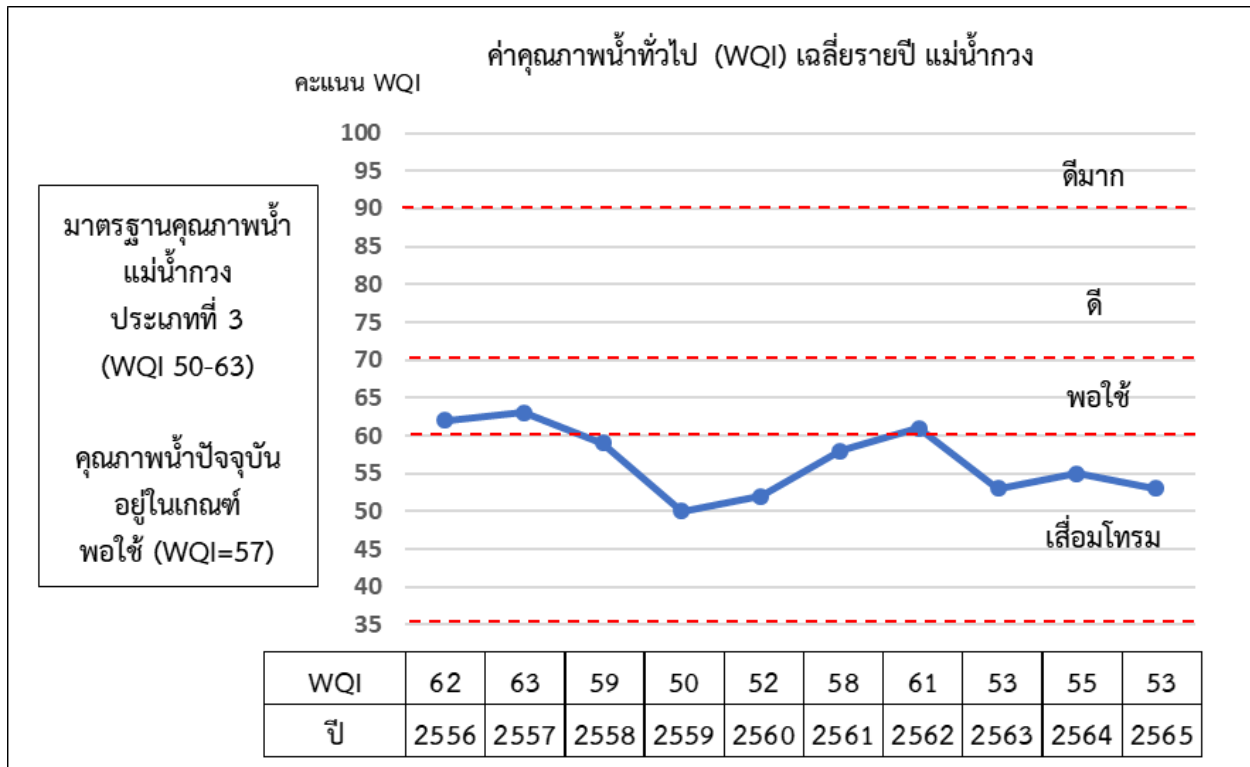
คุณภาพน้ำแม่น้ำปิง (ตอนบน) เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (WQI = 61 – 70) เทียบกับค่าคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ตั้งแต่ปี 2556 – 2565 พบว่าคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ เสื่อมโทรม ถึง พอใช้ (WQI = 56 – 70) แต่จากสถิติพบว่าแนวโน้มคุณภาพน้ำลดต่ำลง ซึ่งหากขาดการเฝ้าระวังดูแลรักษามาตรฐานคุณภาพน้ำแม่น้ำปิง คาดว่าคุณภาพน้ำจะยิ่งลดต่ำลงดังรูปที่ 2.5.3-1

รูปที่ 2.5.3-1 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของแม่น้ำปิง (ตอนบน) ตั้งแต่ปี 2556 – 2565

ทั้งนี้บางช่วงของลำน้ำที่ควรเฝ้าระวังได้แก่ แม่น้ำปิงบริเวณสะพานมหิตล ข้างสถานีตำรวจภูธรภาค 5 ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และบริเวณสะพานป่าตัน บ้านวังสิงห์คำ ตำบลป่าตัน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ชุมชนหนาแน่นโดยปรากฏค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) สูงแสดงถึงแหล่งน้ำมีความสกปรก อันเป็นผลมาจากน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง ที่ระบายสู่แหล่งน้ำ มีสิ่งสกปรกในรูปสารอินทรีย์สูงมาก เช่นเศษอาหาร สิ่งสกปรกจากการชำระล้างที่ถูกปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านระบบบำบัด เป็นต้น

(2) แม่น้ำกวง บรรจบกับแม่น้ำปิงที่บริเวณสบทา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน กำหนดเป็นแหล่งน้ำผิวดิน ประเภทที่ 3 ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ตั้งแต่บริเวณสะพานบ้านแม่หวาน ตำบลป่าเมียง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ถึงบริเวณหน้าฝายทดน้ำและระบายทราย แม่น้ำกวง 2 สะพานป่าซาง (ฝายสบทา) ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดินแม่น้ำกวง เฉลี่ยระหว่างช่วงไตรมาสที่ 1 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2565 โดยรวมอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม (WQI = 57) คุณภาพน้ำแม่น้ำกวง เมื่อเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ 3 (WQI = 61 – 70) เทียบกับค่าคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ตั้งแต่ปี 2556 – 2565 พบว่าคุณภาพน้ำมีแนวโน้มโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ เสื่อมโทรม ถึง พอใช้ (WQI = 50 – 63) ดังแสดงในรูปที่ 2.5.3-2

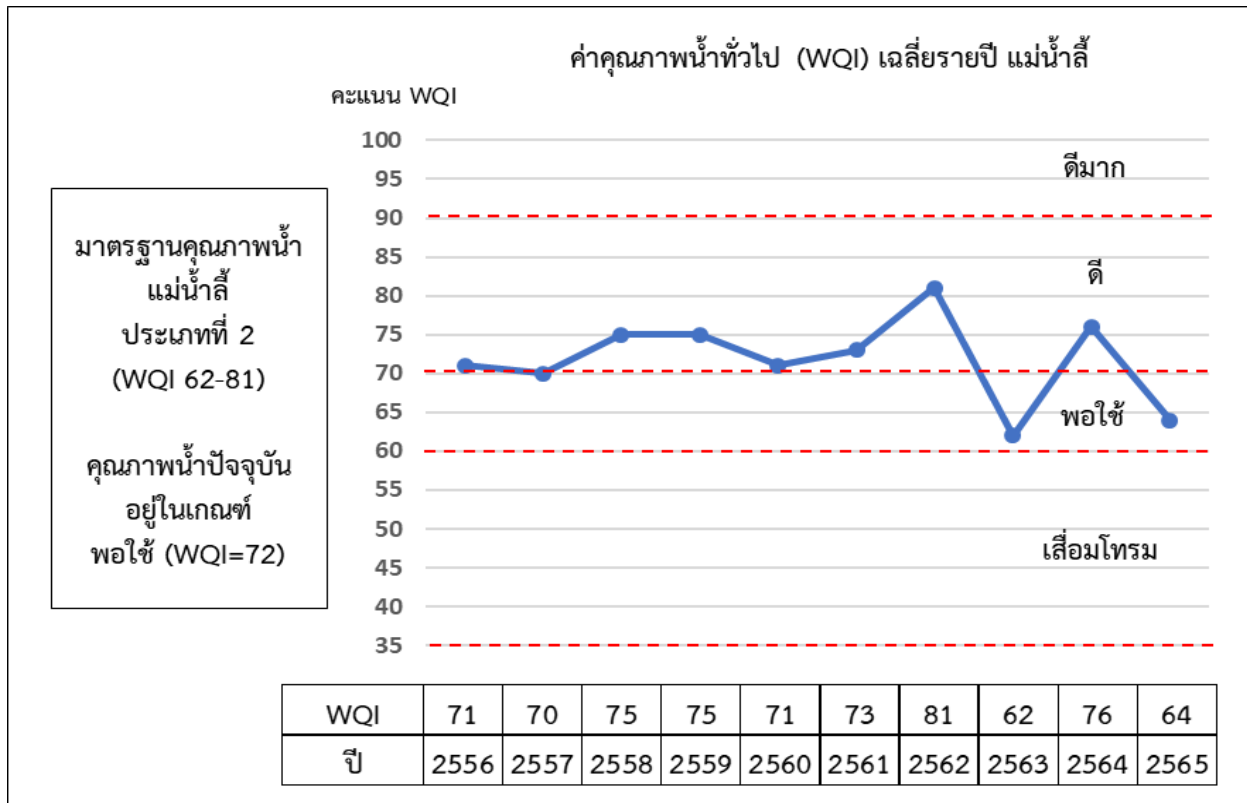

รูปที่ 2.5.3-2 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของแม่น้ำกวาง ตั้งแต่ปี 2556 - 2565

ทั้งนี้พบว่า มีบริเวณที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ บริเวณสะพานท่านาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จนถึงหน้าฝายทดน้ำและระบายทรายแม่น้ำกวาง 2 สะพานป่าซาง (ฝายสบทา) อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ซึ่งพบปริมาณแอมโมเนีย (NH_3) สูงเกินกว่ามาตรฐานกำหนดเนื่องมาจากการย่อยสลายสารอินทรีย์ของแบคทีเรียในแหล่งน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออายุอาศัยและการดำรงชีพของสัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าว ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) สูงเกินกว่ามาตรฐานกำหนด แสดงถึงแหล่งน้ำมีความสกปรก อันเนื่องมาจากน้ำเสียหรือน้ำทิ้งที่ระบายสู่แหล่งน้ำมีสิ่งสกปรกในรูปสารอินทรีย์สูงเช่น เศษอาหาร สิ่งสกปรกจากการชำระล้างที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านระบบบำบัด และยังปรากฏการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) โดยเฉพาะกลุ่มฟิคอลโคลิฟอร์ม (FCB) สูงเกินกว่ามาตรฐานกำหนด สาเหตุจากการปนเปื้อนอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่นสูง อาทิเช่น มนุษย์ หนู สุกร เป็นต้น แสดงถึงความไม่สะอาด และไม่ปลอดภัยใน การบริโภค หากไม่ผ่านการฆ่าเชื้อโรคก่อน

(3) แม่น้ำลี้ เป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำปิงตอนบน มีต้นกำเนิดจากตอยขุนกงซึ่งเป็นเทือกเขาที่อยู่ในเขตอำเภอลี้ จังหวัดลำพูน แม่น้ำลี้ไหลลงสู่แม่น้ำปิงที่อยู่บริเวณหมู่บ้านวังสะแกง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน กำหนดเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2 ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ตั้งแต่บริเวณสะพานบ้านต้นฝิ่ง ตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ถึงสะพานบ้านใหม่ศิริไลตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดินแม่น้ำลี้เฉลี่ยระหว่างช่วงไตรมาสที่ 1 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2565 โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี (WQI = 72)

คุณภาพน้ำแม่น้ำลี้ เมื่อเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดิน ประเภทที่ 2 (WQI 62 – 81) เทียบกับค่าคะแนนดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ตั้งแต่ปี 2556 – 2565 พบว่า คุณภาพน้ำมีแนวโน้มโดยรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ถึง ดี ดังแสดงในรูปที่ 2.5.3-3

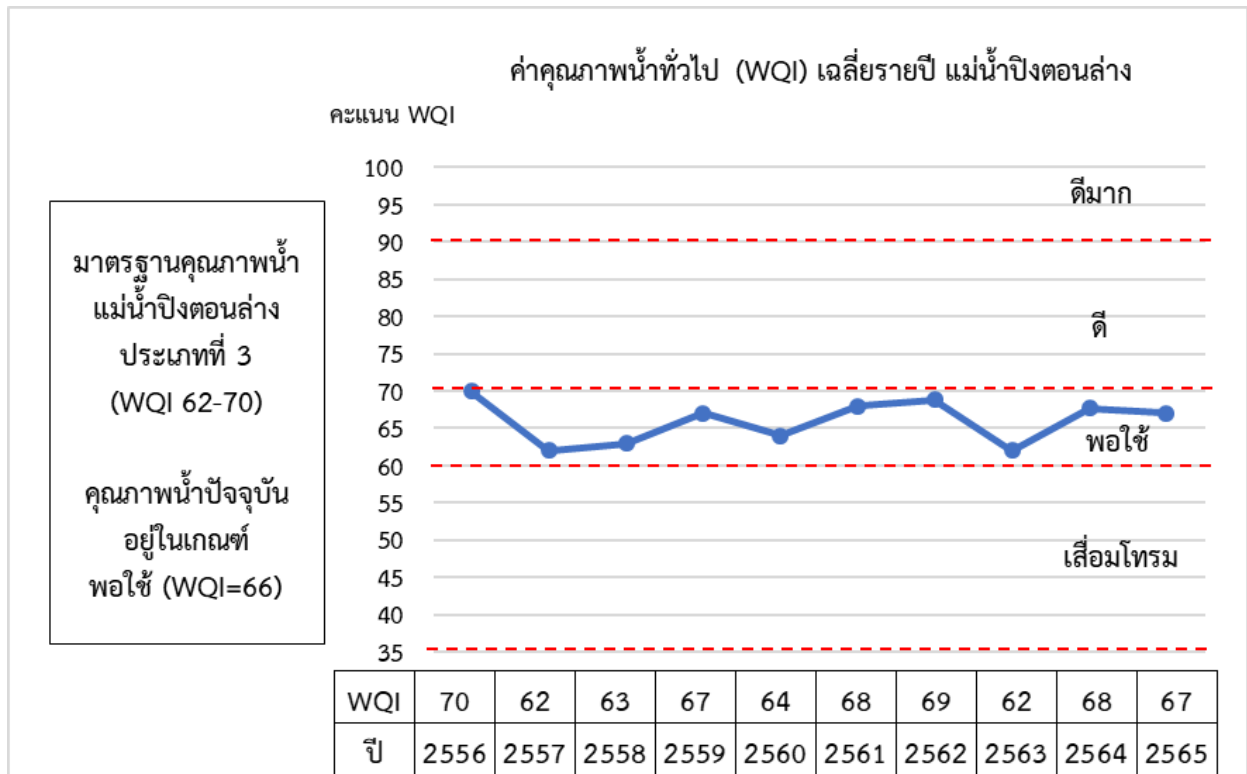
รูปที่ 2.5.3-3 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของแม่น้ำลี้ ตั้งแต่ปี 2556 – 2565

ลุ่มน้ำปิงตอนล่าง

จากสถานการณ์คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน 2565 โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 3 และ 4 ดำเนินงานโครงการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินในลุ่มน้ำปิง พื้นที่รับผิดชอบได้แก่ จังหวัดตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ เพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพลำนํ้าสายหลักใน ลุ่มน้ำปิง รวมทั้งคลองสาขา

โดยในลุ่มน้ำปิงตอนล่างมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่จังหวัดตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ซึ่งผลการประเมินเกณฑ์คุณภาพน้ำโดยรวมใช้เกณฑ์ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI) ที่ดำเนินการเก็บตัวอย่างแหล่งน้ำผิวดินมาตรวจวัด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการกำหนดประเภทของแหล่งน้ำในแม่น้ำภาคต่าง ๆ โดยแม่น้ำปิงจัดอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ 3

จากการคาดการณ์แนวโน้มความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำผิวดินย้อนหลัง 10 ปี โดยพิจารณาจากค่าคะแนน WQI เฉลี่ยรวมในปี พ.ศ. 2556 – 2565 พบว่าแม่น้ำปิงตอนล่าง ค่าคะแนน WQI เฉลี่ยรวม มีค่า 62 – 70 พบคุณภาพแม่น้ำปิงตอนล่างโดยรวมมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ พอใช้ (WQI = 66) แสดงดังในรูปที่ 2.5.3-4

รูปที่ 2.5.3-4 แนวโน้มคุณภาพน้ำ (WQI) เฉลี่ยรายปีของลุ่มน้ำปิงตอนล่างตั้งแต่ปี 2556 – 2565

ปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีปัญหา

จากการประเมินคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินรายจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง พบพารามิเตอร์ที่บ่งชี้ถึงปัญหาคุณภาพน้ำ รวมทั้งสิ้น 5 พารามิเตอร์ จะพบว่าคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำปิง อยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ สรุปรพารามิเตอร์ที่เป็นปัญหาคุณภาพน้ำในแต่ละสถานีไว้ใน ตารางที่ 2.5.3-1

ตารางที่ 2.5.3-1 จุดตรวจวัดที่พบปัญหาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำปิง

รหัสจุดเก็บ	ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง	พารามิเตอร์ที่เป็นปัญหาคุณภาพน้ำ				
		DO	BOD	TCB	FCB	NH ₃ -N
PI10	สะพาน (หน้าศูนย์อุทกวิทยากองหิน) บ.กองหิน ต.ทางดง อ.ฮอด จ.เชียงใหม่			✓	✓	
PI11	สะพานหนองปลาสรวย-ดงหาดาด ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่					✓
PI11.1	สะพานป่าแดด-ท่าวังตาล ตำบลป่าแดด อ.เมือง จ.เชียงใหม่			✓	✓	
PI12	สะพานมหิตล ข้างสถานีตำรวจภูธร ภาค 5 ต.หนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่			✓	✓	
PI13	สะพานป่าตัน บ้านวังสิงห์คำ ต.ป่าตัน อ.เมือง จ.เชียงใหม่			✓	✓	
PI14	สะพานซ้อแล บ.ซ้อแล ต.ซ้อแล อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่			✓		
KU06	สะพานถนนสันทราย - ดอยสะเก็ด บ้านหลักตัน ต. สันนาเม็ง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	✓				
KU07	สะพานบ้านแม่หวาน ต.ป่าเมี่ยง อ.ดอยสะเก็ด (ถนนเชียงใหม่ - เชียงราย) จ.เชียงใหม่					

รหัสจุดเก็บ	ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง	พารามิเตอร์ที่เป็นปัญหาคุณภาพน้ำ				
		DO	BOD	TCB	FCB	NH ₃ -N
KU01	หน้าฝายทดน้ำและระบายทรายแม่น้ำกวง 2 สะพานป่าซาง ต.ป่าซาง (ฝายสบทา) จ.ลำพูน			✓	✓	
KU02	หน้าฝายทดน้ำและระบายทรายแม่น้ำกวง 1 ต.ป่าสัก อ.เมือง (ฝายบ้านยู) จ.ลำพูน			✓	✓	
KU03	สะพานท่านาง ด้านเหนือเทศบาลเมืองลำพูน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน			✓	✓	
KU04	สะพานใต้จุดปล่อยน้ำทิ้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ อ.เมือง จ.ลำพูน			✓	✓	
KU05	หน้าฝายวังทอง (เหนือนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ) ต.เหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน	✓		✓	✓	
LE01	สะพานบ้านต้นผึ้ง 9.หนองล่อง อ.เวียงหนองล่อง จ.ลำพูน					
LE02	สะพานหน้าฝาย ร.พ.ช .ต.บ้านโฮ้ง อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน				✓	
LE03	สะพานบ้านสันวิไล ต.แม่ต๋อน อ.ลี้ จ.ลำพูน			✓	✓	
LE04	สะพานบ้านใหม่ศิริไล ต.ลี้ อ.ลี้ จ.ลำพูน			✓		✓
PI06	หน้าวัดท่าตะคร้อ ต.ประดาง อ.เมือง จ.ตาก					
PI07	สะพานกิตติขจร ต.หนองบัวใต้ อ.เมือง จ.ตาก			✓		
PI08	สะพานแขวน อ.เมือง จ.ตาก			✓		
PI09	สะพานบ้านตาก ต.บ้านตาก อ.บ้านตาก จ.ตาก		✓		✓	
PI03	สะพานบ้านแสนตอ ต.แสนตอ อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร					
PI04	สะพานบ้านวังยาง บ.วังยาง ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร			✓	✓	
PI05	สะพานกำแพงเพชร ถ.ริมปิง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร			✓	✓	
SMC1	สะพานหมู่ 5 ต.สักงาม อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร			✓		
PI01	สะพานพิชณโลก บ.เกาะตาเทพ ต.วัดไทรย์เหนือ อ.เมือง จ.นครสวรรค์			✓	✓	
PI02	สะพานทางหลวงหมายเลข 1182 บ้านห้องคู้ ต.ท่าจิว อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์					

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ <http://iwis.pcd.go.th/index.php>

สาเหตุของปัญหาด้านคุณภาพน้ำ

ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำสาเหตุโดยรวมที่คาดว่าเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม มาจากน้ำทิ้งชุมชน ซึ่งพิจารณาจากค่าการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่ม ฟิโคลโคลิฟอร์ม มาจากสิ่งปฏิกูลของสัตว์เลื้อยคืบ คือ มนุษย์ เป็นหลัก รวมทั้งน้ำทิ้งจากกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมด้านเกษตรกรรม พิจารณาจากค่า NH₃ - N ซึ่งเกิดจากของเสียที่มีส่วนประกอบของไนโตรเจนในร่างกายพืช สัตว์ อุจจาระ ปุ๋ย เป็นต้น และโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีการระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนหรือหากมีการบำบัดน้ำเสียแต่คุณภาพน้ำทิ้งไม่เป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งที่กำหนดไว้ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม เกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร รวมทั้งการพัฒนาที่ดินที่ติดลำนํ้าเพื่อทำการเกษตร รวมถึงการชะล้างปุ๋ยหน้าดินใน

พื้นที่เกษตรกรรมลงสู่แหล่งน้ำ จึงเป็นผลให้แหล่งน้ำต้องรับภาระความสกปรกในภาพรวมจากการพัฒนาดังกล่าว จนเกินความสามารถในการรองรับความสกปรกของลำน้ำ ส่งผลให้ไม่สามารถฟอกตัวเองได้ตามธรรมชาติ จึงเกิดปัญหาคุณภาพน้ำเน่าเสียตามมา ผลการประเมินน้ำเสียจากชุมชนใน ลุ่มน้ำสาขาต่าง ๆ พบว่า น้ำเสียจากชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ปิงส่วนที่ 2/2 และแม่น้ำกวัง มีปริมาณสูงสุด

2.5.4 เกณฑ์การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

กรมควบคุมมลพิษได้จัดทำเกณฑ์การจำแนกระดับความรุนแรงของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ดังตารางที่ 2.5.4 ซึ่งใช้ชี้แสดงสถานะของคุณภาพน้ำ ดังนี้

สีเขียว - ปกติ คือ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

สีเหลือง - เตือนภัย คือ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ที่เสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

สีแดง - วิกฤติ คือ คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำ หรือการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ

ตารางที่ 2.5.4 การจำแนกระดับความรุนแรงของคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำ

พารามิเตอร์	หน่วย	ปกติ	เตือนภัย	วิกฤติ
ปริมาณออกซิเจนละลาย (DO)	มิลลิกรัม/ลิตร	มากกว่า 2.0	1.1 – 2.0	0 – 1.0
ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD)	มิลลิกรัม/ลิตร	ไม่เกิน 4.0	4.1 - 10	มากกว่า 10
ความเป็นกรด - ด่าง (pH)		5 - 9	4.0 – 4.9/ 9.1 – 10.0	0.0 – 3.9/ 10.1 – 14.0
ความเค็มสำหรับการผลิตน้ำประปา	กรัม/ลิตร	น้อยกว่า 0.25	0.25 – 0.5	มากกว่า 0.5 (น้ำกร่อย)
การนำไฟฟ้าสำหรับการผลิตน้ำประปา	ไมโครโมห์/ซม.	น้อยกว่า 500	500 – 1,000	มากกว่า 1,000 (น้ำกร่อย)
ความเค็มสำหรับการเกษตร	กรัม/ลิตร	น้อยกว่า 2.0	ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป	
การนำไฟฟ้าสำหรับการเกษตร	ไมโครโมห์/ซม.	น้อยกว่า 4,000	ตั้งแต่ 4,000 ขึ้นไป	

ที่มา : หลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คณะทำงานกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

2.6 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฤดูแล้ง

เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางการวางแผน และปฏิบัติการเพื่อเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ทรัพยากรน้ำในฤดูแล้ง เพื่อลดความเสี่ยงจากผลกระทบอันเกิดจากภาวะน้ำแล้งต่อประชาชน ซึ่งแสดงบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ฤดูแล้ง (1 พ.ย. – 30 เม.ย.) แสดงดังรูปที่ 2.6-1 และรูปที่ 2.6-2

ปฏิทิน
บริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ
ฤดูแล้ง
ฉบับปรับปรุง
(กนช. มีมติเห็นชอบ
เมื่อวันที่ 14 มี.ค. 2565)

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 2.6-1 ปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน ฤดูแล้ง

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ฤดูแล้ง

จัดทำโดย กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ 3

บทที่ 3

การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง

3.1.1 บทนิยามของภาวะน้ำแล้ง

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ได้มีบทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ ปริมาณน้ำปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของ คน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)

3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของภาวะภัยแล้ง

จากนิยามจะเห็นว่าได้มีการกำหนดความหมายภาวะน้ำแล้งไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นในเชิง ของการ บริหารจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับ การบัญชาการและการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะ พิจารณาประเภทของภาวะน้ำแล้งตามความรุนแรงเป็นหลัก โดยภาวะภัยแล้งที่มีความรุนแรงมาก ก็จะต้อง การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจบัญชาการในระดับที่สูงกว่าภาวะภัยแล้งที่มีความรุนแรงน้อย โดย ในส่วนของภัยด้านน้ำสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้แบ่งระดับภัยออกเป็น 3 ระดับคือ

- ระดับ 1 : ปกติ ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์
- ระดับ 2 : รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง)
- ระดับ 3 : วิกฤติ (หรือคาดว่าจะวิกฤติ)

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ เพื่อ เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” พร้อมทั้งกำหนดให้มี “กองอำนวยการน้ำ แห่งชาติ” เป็นองค์กรในระดับบัญชาการซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้กลไกของพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ เพื่อทำหน้าที่ พิจารณากลับร่องสถานการณ์เหตุฉุกเฉินและสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในระดับความรุนแรง (ระดับ 2 รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง)) ก่อนการยกระดับสถานการณ์ไปถึงภาวะวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ตามมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ และมี “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ” เป็นส่วนราชการภายในสำนักงานทรัพยากร น้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเป็นหน่วยงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการ ดำเนินการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูและการบูรณาการ การปฏิบัติการร่วมกับ หน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการ “ทรัพยากรน้ำ” หรือ “มวลน้ำ” เป็นการเฉพาะ และสามารถเชื่อมโยง การทำงานร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการอำนวยการเมื่อเกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการรวบรวม บูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแล สถานการณ์น้ำรวมถึงการประสานการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

การแบ่งระดับภัยถือเป็นการกำหนดขอบเขตเบื้องต้นเพื่อให้สามารถพิจารณาโครงสร้างขององค์กรที่จะ ทำหน้าที่สั่งการ บัญชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ และเพื่อให้สามารถอำนวยการร่วมกันระหว่าง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการบูรณาการร่วมกับ กระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ในฐานะหน่วยงานกลางที่บริหารจัดการภัยสาธารณะ ทุกรูปแบบ โดยสามารถแบ่งระดับสถานการณ์ในกรณีของวิกฤติน้ำได้เป็น 3 ระดับ ให้สอดคล้องกับสาธารณภัย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 4 ระดับ แสดงดังตารางที่ 3.1.2-1

ตารางที่ 3.1.2-1 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570		
ระดับ	สถานการณ์/ แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการวิกฤติน้ำ	ระดับ	การจัดการ	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการสาธารณภัย
1	ระดับเสี่ยงรุนแรง	เลขาธิการ สทพช.	1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการอำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย	2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
			3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	รมว.มหาดไทย (ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ)
3	ระดับวิกฤต	นายกรัฐมนตรี	4	สาธารณภัย ร้ายแรงอย่าง ยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

จากระดับภัยทั้ง 3 พบว่า มีเพียงระดับภัยด้านน้ำระดับที่ 3 เท่านั้นที่ได้มีการกำหนดความหมายเอาไว้สรุปได้ดังนี้ “ในกรณีมาตรการในการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ในระดับภัยที่รุนแรงอันถือเป็นสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4 หรือระดับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) กล่าวคือสาธารณภัยขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่งหรือเป็น สาธารณภัยระดับชาติ เกิดความเสียหายในวงกว้างหรือมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ อย่างรุนแรง ในแผนการจัดการภาวะฉุกเฉินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มักกำหนดมาตรการในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง โดยให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจ สั่งการผู้บัญชาการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างทันท่วงที”

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณากระดับวิกฤติน้ำ ตั้งแต่ระดับที่ 1 (ปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง) ไปจนกระทั่งถึงระดับที่ 3 (วิกฤติน้ำ) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือกองอำนวยการน้ำ แห่งชาติ แล้วแต่กรณีจะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกับกรณีของผู้บัญชาการหรือผู้บัญชาการที่จะพิจารณาตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้เพื่อให้วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีระดับของภัยที่สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้และเป็นไปในทิศทางอย่างเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์ หรือเงื่อนไขดังตารางที่ 3.1.2-2 ประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำ

ตารางที่ 3.1.2-2 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ

เกณฑ์ /เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชากรที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ซับซ้อน ของ สถานการณ์	ความยากง่าย สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญและเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัคร หน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมืออุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ ลักษณะทางเทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่น ๆ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

ที่มา : คู่มือศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

นอกจากนี้ ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ ในหมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมส่วนที่ 2 การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของกลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ โดยการกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น ซึ่งเมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้วให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง

จากข้อมูลที่สรุปมาข้างต้น ประกอบกับการพิจารณาลักษณะการเกิดน้ำแล้งในพื้นที่ที่จะพบว่า ความรุนแรงของสถานการณ์ภัยแล้งสามารถพิจารณาได้เป็น 2 บริบท คือ

- ในบริบทของภาพรวมที่พิจารณาจากปริมาณน้ำต้นทุน ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำว่ามีต่ำกว่าปกติหรือไม่

- ในบริบทของการพิจารณาจากกิจกรรมที่ขาดแคลนน้ำว่ามีความรุนแรงถึงขั้นขาดทั้งน้ำเพื่อการผลิตและการอุปโภคบริโภค หรือขาดแคลนเฉพาะน้ำเพื่อการผลิตเท่านั้น รวมทั้งพิจารณาจากผลการคาดการณ์ร้อยละของการขาดแคลนน้ำเทียบกับความต้องการน้ำ ซึ่งสามารถนำไปประกอบการปรับลดความต้องการน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่มี ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 57 ของ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ

ดังนั้นจึงมีการแบ่งเกณฑ์การกำหนดระดับภาวะน้ำแล้งออกเป็น 2 ส่วนตามตารางที่ 3.1.2-3 ประกอบด้วย

ตารางที่ 3.1.2-3 เกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะภัยแล้ง

ปัจจัยในการพิจารณา	ระดับสถานการณ์น้ำ	เกณฑ์การพิจารณา
ปริมาณน้ำฝน	กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ	เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงหรือปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 20 (มม.)
	กรณีน้ำปกติ	ค่าฝนเฉลี่ยรายปี (มม.)
	กรณีน้ำมากกว่าปกติ	เกิดภาวะฝนตกหนัก หรือปริมาณฝนมากกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 20 (มม.)
ปริมาณน้ำท่า	กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ	ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 30 (ล้าน ลบ.ม.)
	กรณีน้ำปกติ	ค่าน้ำท่าเฉลี่ยรายปี (ล้าน ลบ.ม.)
	กรณีน้ำมากกว่าปกติ	ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์มากกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 30 (ล้าน ลบ.ม.)

3.2 กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากมีหน่วยงานและกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับน้ำแล้งอยู่มากพอสมควร ดังนั้นจึงต้องได้มีการทบทวนข้อมูลกฎระเบียบเหล่านี้ เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีความสอดคล้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งนี้กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้ง ของไทยมีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง และบทบัญญัติของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

3.2.1.1 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

(1) บทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)

(2) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามหมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม (มาตรา 5 วรรคสอง)

ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะ น้ำแล้งตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง (มาตรา 72)

(3) มาตรา 6 บัญญัติให้

“รัฐมีอำนาจใช้พัฒนา บริหารจัดการบำรุงรักษา พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดย อาจเปลี่ยนแปลงรูปร่าง

ของแหล่งน้ำหรือขยายพื้นที่ของแหล่งน้ำก็ได้ แต่ถ้าเป็นการลดพื้นที่หรือให้เลิกใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะที่มีใช้ทางน้ำชลประทาน ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล นายกรัฐมนตรีอาจประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้นตามกรอบแนวทางที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำและการใช้น้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด 4 การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ

ระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสาม เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(4) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่าง ๆ (มาตรา 17(10))

(5) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ ในเขตลุ่มน้ำรวมทั้งให้ มีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ (มาตรา 35(2)) รวมถึงพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช. (มาตรา 35(6))

(6) ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำตามมาตรา 43 และมาตรา 44 ผู้ขอรับ ใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย ทั้งนี้ แบบคำขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำและแผนการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามที่อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำหรืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลแล้วแต่กรณีประกาศกำหนด โดยในแผนการบริหารจัดการน้ำต้องมีรายการเกี่ยวกับ แผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย และแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งนั้น อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่งน้ำทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ (มาตรา 47)

(7) เมื่อมีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 17(5) แล้ว การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแส น้ำ หรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำอันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 56)

(8) ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่า จะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำในปริมาณที่เห็นสมควรได้ การกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำในปริมาณที่เห็นสมควรให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 57)

(9) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใด ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำหรือห้ามการใช้น้ำบางประเภท เกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภคกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำรวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่

จะเป็นไปได้โดยในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศดังกล่าวคณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดวิธีการใช้น้ำ และการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

ในกรณีที่ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงใช้บังคับในพื้นที่เดียวกันกับที่ได้มีประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 ให้ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไปแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง (มาตรา 58)

(10) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทา ภาวะน้ำแล้ง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นใน การบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น (มาตรา 59) นอกจากนี้ กนช. ยังมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ (มาตรา 17(12))

(11) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ใดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ สั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเฉลี่ยน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้กักเก็บน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (มาตรา 60 วรรคหนึ่ง)

(12) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาดังใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- 2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- 3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- 4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- 5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- 6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- 7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

แล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจาก หน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม (มาตรา 61)

(13) เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้วให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการในการนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนว ทางแก้ไขต่อไป (มาตรา 65 ประกอบมาตรา 62)

(14) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 63)

(15) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างของ บุคคลใด ๆ เพื่อ ทำการสำรวจ ตรวจสอบหรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม ทั้งนี้ การ ดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ตามมาตรา 61 หรือแผนป้องกัน และแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามมาตรา 64 หรือทั้งสองแผนควบคู่กัน แล้วแต่กรณี (มาตรา 66 วรรคหนึ่ง)

(16) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจ ใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างของ บุคคลใด ๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่าน หรือเข้าไปในที่ดิน หรือ ติดตั้งอุปกรณ์ใด ๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า สามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการทั้งนี้ต้องแสดงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างและ วันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ในที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างด้วยแต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไข ภาวะน้ำแล้ง พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดยไม่ต้อง แจ้งให้ทราบล่วงหน้า แต่ ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างทราบในโอกาสแรกที่สามารถ กระทำได้ (มาตรา 67 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

นอกจากนี้ ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจมนองอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง นายกรัฐมนตรีมี อำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไข ปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการ ชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป และมีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่าย ทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อ การป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวังหรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ (มาตรา 24)

3.2.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(1) บทนิยามคำว่า “สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาด ใน มนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิด อันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของ ประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และ การก่อวินาศกรรมด้วย (มาตรา 4)

(2) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) มีอำนาจ หน้าที่กำหนด นโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบ แผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำขึ้นตาม มาตรา 11(1) ก่อนเสนอ คณะรัฐมนตรี บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้คำแนะนำปรึกษาและ สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 7)

(3) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนการป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหา มาตรการในการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือ

หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับภัยอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจาก สาธารณภัย แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ (มาตรา 11)

(4) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) แนวทางมาตรการและงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน ที่เกิดขึ้นเฉพาะ หน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและ การสาธารณสุขโรค

3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการตาม 1) และ2) และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าว

4) แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้และจัดระบบ การปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากร และประชาชนภายหลังที่ สาธารณภัยสิ้นสุด

5) แนวทางในการซ่อมแซม บำรุง ฟื้นฟูและให้ความช่วยเหลือประชาชน การกำหนดเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะต้องกำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่าง ๆ โดยอาจกำหนดตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้น และในกรณีที่มีความ จำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้ระบุไว้ใน แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย (มาตรา 12)

(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติมี อำนาจควบคุมและกำกับกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไป ตามแผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้บัญชาการมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บัญชาการใน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 13)

(6) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อำนวยการกลางมีหน้าที่ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจควบคุมและกำกับกับการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัคร ได้ทั่วราชอาณาจักร (มาตรา 14) และมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น ผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในเขตจังหวัด (มาตรา 15)

(7) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่ง นายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการผู้อำนวยการหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครอง ส่วน ท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา 13 และผู้อำนวยการตาม มาตรา 21 และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการรองผู้บัญชาการผู้อำนวยการ รอง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา 25 มาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีให้ถือว่า เป็นการปฏิบัติ หน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แล้วแต่กรณี (มาตรา 31)

3.2.1.3 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) บทนิยามคำว่า “การชลประทาน” หมายความว่า กิจกรรมที่กรมชลประทาน จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำหรือเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และหมายความรวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ รวมถึงการคมนาคมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย คำว่า “ทางน้ำชลประทาน” หมายความว่า ทางน้ำที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา 5 ว่าเป็นทางน้ำชลประทาน และคำว่า “เขตชลประทาน” หมายความว่า เขตที่ดินที่ทำการเพาะปลูกซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการชลประทาน (มาตรา 4)

(2) ทางน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

ประเภท 1 ทางน้ำที่ใช้ในการส่ง ระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน

ประเภท 2 ทางน้ำที่ใช้ในการคมนาคมแต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะภายในเขตที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน

ประเภท 3 ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน

ประเภท 4 ทางน้ำอันเป็น อุปกรณ์แก่การชลประทาน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่าทางน้ำใดเป็นทางน้ำชลประทาน และเป็นประเภทใด (มาตรา 5)

(3) นายช่างชลประทานมีอำนาจใช้พื้นที่ดินที่ปราศจากสิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่ในเขตการชลประทานได้ เป็นครั้งคราวตามระยะเวลาที่จำเป็นแก่การชลประทาน โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 6)

(4) ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดิน หรือสิ่งของของ บุคคลใด ๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้ เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 7)

(5) เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ถ้าไม่สามารถจะทำได้โดยวิธีอื่น ให้เจ้าของที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำใดมีสิทธิทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่นได้ ในเมื่อนายช่างชลประทาน ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอได้อนุญาตและกำหนดให้โดยกว้างรวมทั้งที่ที่ดินด้วยไม่เกินสิบเมตร แต่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำนั้นผ่าน ในการที่จะให้อนุญาตและกำหนดทางน้ำนั้นให้คำนึงถึงประโยชน์ของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำผ่าน และให้กำหนดให้ทำตรงที่ที่จะเสียหายแก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินนั้นน้อยที่สุด (มาตรา 9)

(6) เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของ บุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำรวจ ตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 10)

(7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(8) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจแต่งตั้ง บุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานให้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาทางน้ำชลประทาน คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หมุด ระดับหลักฐาน หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการชลประทานตามที่อธิบดีกำหนด การแต่งตั้งดังกล่าวให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการชลประทานในเขตนั้นด้วย (มาตรา 13)

(9) เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจปิด กั้น หรือเปิดน้ำในทางน้ำชลประทาน ขุดลอก ซ่อมหรือตัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทาน หรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้น ในทางน้ำชลประทาน รวมถึงการห้าม จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการนำเรือแพ ผ่านทางน้ำชลประทาน ดังกล่าว การใช้อำนาจข้างต้นให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่กรณี ฉุกเฉิน อธิบดีมีอำนาจดำเนินการไปก่อนได้ (มาตรา 15)

(10) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจห้าม จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้เรือแพ การใช้น้ำการระบายน้ำหรือการอื่นในทางน้ำชลประทานประเภท 4 โดยประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถิ่น ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (มาตรา 16)

(11) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแล รักษาคันคลอง และทางน้ำชลประทานอันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น (มาตรา 17)

(12) ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เททิ้งมูลดิน ก็ให้มีอำนาจเททิ้งมูล ดินในที่ดินที่ใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้น แล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 19)

(13) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำระบายน้ำหรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก ห้ามมิให้ผู้ใดปิดกั้นน้ำไว้ด้วยวิธีใด ๆ จนเป็นเหตุไม่ให้น้ำไหลไปสู่ที่ดินใกล้เคียงหรือปลายทาง ถ้าเห็นสมควร เจ้าพนักงาน หรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือผู้ทำการเพาะปลูก ให้เปิดสิ่งที่ปิดกั้นน้ำไว้ตามที่กำหนดให้หรือจัดการเปิดเสียเองก็ได้ ในการนี้ เจ้าพนักงาน หรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจเข้าไปในที่ดินแห่งหนึ่งแห่งใด เพื่อตรวจและจัดการดังกล่าวแล้ว (มาตรา 20)

(14) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำหรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก เจ้าพนักงาน หรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือผู้ทำการเพาะปลูกบนพื้นที่ดินภายในบริเวณที่จะได้รับน้ำนั้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่จะ ได้กำหนดให้เพื่อกักน้ำนั้นไว้ไม่ให้ไหลไปเสียเปล่านั้นเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับน้ำตามที่ควร (มาตรา 21)

(15) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้างหรือปลูกปักสิ่งใด หรือทำการเพาะปลูก รุก ล้ำทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็น หนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่าง ชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนังได้ (มาตรา 23)

(16) ถ้ามีต้นไม้ในที่ดินของผู้ใดรุกล้ำทางน้ำชลประทาน หรือทำให้เสียหายแก่ทางน้ำชลประทาน ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตัดหรือนำต้นไม้ขึ้นไปให้พ้นเสียได้ (มาตรา 24)

(17) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการกีดขวางทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตเป็น หนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้สิ่งกีดขวางพ้นไปจากทางน้ำ ชลประทานได้ (มาตรา 25)

(18) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดคลองหรือทางน้ำมาเชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือมาเชื่อม กับทางน้ำอื่นที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้น้ำในทางน้ำชลประทานรั่วไหล อันอาจก่อให้เกิดการเสียหายแก่การชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมชลประทาน หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และอธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวปิดกั้นทางน้ำนั้น หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้น้ำรั่วไหลได้ต่อไป เพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน หากไม่ปฏิบัติตาม คำสั่ง อธิบดีมีอำนาจ

สั่งให้เจ้าพนักงานจัดการได้ทันทีและถ้าจำเป็นจะต้องใช้ที่ดินเพื่อการนี้ก็มีอำนาจใช้ที่ดินริมคลองหรือริมทางน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายในการนี้รวมทั้งค่าเสียหายที่จะต้องชดใช้ให้แก่เจ้าของที่ดินให้คิดเอาจากผู้ฝ่าฝืนทั้งสิ้น (มาตรา 26)

(19) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช เศษถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำ ชลประทาน หรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูก หรือการบริโภค (มาตรา 28 วรรคหนึ่ง)

(20) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมี เป็นพิษลงในทางน้ำ ชลประทานจนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานนี้เป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย (มาตรา 28 วรรคสอง)

(21) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้ประตูน้ำ ฝาย เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำท่อเชื่อม สะพานทางน้ำ ปุ่มเส้า หรือสายโทรศัพท์ ที่ใช้ในการชลประทานเสียหายจนอาจเกิดอันตราย หรือขัดข้องแก่การใช้สิ่งที่กล่าวนั้น (มาตรา 29)

(22) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะทำให้เสียหายแก่คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หรือหมวดระดับหลักฐานที่ใช้ในการชลประทาน (มาตรา 30)

(23) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะเป็นการกีดขวางแก่แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือเขตงาน หรือทำให้แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือหมวดหมายแสดงเขตงานคลาดเคลื่อน หรือสูญหาย (มาตรา 31)

(24) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปิดหรือเปิดประตูน้ำ เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำท่อเชื่อม สะพานทางน้ำ ปุ่ม หรือลากเข็นสลีในบริเวณทำนบหรือประตูระบาย (มาตรา 32)

(25) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากนายช่างชลประทาน หรือผู้ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมชลประทาน ทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนบรรดาสสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน (มาตรา 33)

(26) ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ลอก ทางน้ำชลประทานอันจะทำให้เสียหายแก่การชลประทาน หรือปิดกั้นทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมชลประทาน (มาตรา 34)

(27) เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดชัก หรือใช้น้ำในทางน้ำชลประทานในเมื่อเห็นว่าจะจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น (มาตรา 35)

3.2.1.4 พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“น้ำบาดาล” หมายความว่า น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึก น้อยกว่าสิบเมตรมิได้

“เจาะน้ำบาดาล” หมายความว่า กระทำแก่ชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำบาดาล หรือเพื่อระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

“บ่อน้ำบาดาล” หมายความว่า บ่อน้ำที่เกิดจากการเจาะน้ำบาดาล

“เขตน้ำบาดาล” หมายความว่า เขตท้องที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขต น้ำบาดาลโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“กิจการน้ำบาดาล” หมายความว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

“ใช้น้ำบาดาล” หมายความว่า นำน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้

“ระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล” หมายความว่า กระทำการใด ๆ เพื่อถ่ายเทน้ำหรือของเหลวอื่นใดลงบ่อน้ำบาดาล

(2) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การของรัฐที่มี หน้าที่เกี่ยวกับการ จัดหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค หรือเพื่อเกษตรกรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล เว้นแต่ ในเขตท้องที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดย คำแนะนำของคณะกรรมการน้ำ บาดาลประกาศกำหนดให้เป็นเขตวิกฤติการณ์น้ำบาดาลที่ต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้

แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การของรัฐดังกล่าวข้างต้น ต้องปฏิบัติตามประกาศที่ออก ตามมาตรา 6 เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทาง วิชาการสำหรับ การเจาะน้ำบาดาล การเลิก เจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้ บ่อน้ำบาดาล การป้องกัน ด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้วย (มาตรา 4)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการ น้ำบาดาลมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่ใดให้เป็นเขตน้ำบาดาล

การเปลี่ยนแปลงเขตน้ำบาดาล หรือเขตห้ามสูบน้ำบาดาล หรือการยกเลิก เขตน้ำบาดาล หรือเขตห้ามสูบน้ำ บาดาลที่ได้ประกาศกำหนดไว้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 5 วรรคหนึ่งและวรรคสาม)

(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการ น้ำบาดาลมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทาง วิชาการสำหรับการเจาะ น้ำบาดาล การเลิก เจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้ บ่อน้ำบาดาล การป้องกัน ด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (มาตรา 6(1))

(5) คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล (คณะกรรมการบริหาร กพน.) มีอำนาจหน้าที่ เสนอแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการน้ำบาดาล (มาตรา 7 สัตต (2))

(6) คณะกรรมการน้ำบาดาลมีหน้าที่ให้ความเห็น หรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการออกกฎกระทรวงหรือประกาศที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือในเรื่องอื่นที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ความเห็น หรือคำแนะนำ แก่อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ บาดาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 14)

(7) ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิ ครองครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้น หรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรม ทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน ใบอนุญาต และต้องปฏิบัติตาม ประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา 6 (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง และมาตรา 22)

(8) ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขต น้ำบาดาลใด ให้ยื่นคำขอ ต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้น (มาตรา 17)

(9) ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ประเภท ดังนี้

- 1) ใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล
- 2) ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
- 3) ใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล (มาตรา 18)

(10) พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำ ลงบ่อน้ำบาดาล และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาต หรือตัวแทน ให้จัดการป้องกัน ความเสียหายอันอาจเกิดจากการเจาะน้ำบาดาล ใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลง บ่อน้ำบาดาลนั้นได้ (มาตรา 28)

(11) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งน้ำบาดาล ให้มีอำนาจสั่ง เป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แก่ไข หรือหยุดการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลแล้วแต่กรณี ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกัน หรือระงับความเสียหายนั้นได้ (มาตรา 29)

(12) เมื่อปรากฏว่าการประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตผู้ใดจะ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในเขตน้ำบาดาล อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีอำนาจสั่ง และกำหนด วิธีการให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขเพื่อป้องกันความเสียหายนั้นได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา 34)

3.2.2 กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

3.2.2.1 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อ เกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดิน หลายแปลงในบริเวณเดียวกัน เพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน การจัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร รวมตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า การจัดระบบชลประทาน จากทางน้ำชลประทาน หรือแหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา

“เขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศ กำหนดให้เป็นเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

“เขตโครงการจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

“ระบบชลประทาน” หมายความว่า คัน คู่น้ำทางระบายน้ำประตูน้ำรวมทั้งสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์อื่นใดที่จัดทำขึ้นเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือจัดสรรน้ำในเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมหรือเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมชลประทาน

(2) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง มีอำนาจหน้าที่

1) พิจารณาเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
2) กำหนดนโยบายและพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ

3) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อออก ประกาศกำหนดแนวเขตสำรวจการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

4) พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการจัดรูปที่ดิน

5) วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และกิจการที่เกี่ยวกับ การจัดระบบน้ำ เพื่อเกษตรกรรม และการจัดรูปที่ดินของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือสำนักงานจัดรูปที่ดิน จังหวัดโครงการจัดรูปที่ดิน

6) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรมในเขต

7) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 11)

(3) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม การจัดรูปที่ดิน รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ควบคุมสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่

1) จัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน

2) จัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อ เกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดิน

3) จัดทำแผนผังการจัดแปลงที่ดิน ระบบชลประทาน การสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน และการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

4) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม และช่วยเหลือการทำเกษตรกรรม

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนด (มาตรา 14)

(4) ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ประกอบด้วย แผนการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และแผนการจัดรูปที่ดิน โดยแสดงภาพร่วมการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมแก่ การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผน กรอบงบประมาณ รวมทั้งกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผน แนวทางการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบชลประทาน การบริหารและพัฒนาที่ดิน และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม

ในการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตรของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ หรือแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำแผนด้วย

ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง เพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ แผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนนั้น (มาตรา 17)

(5) ห้ามมิให้ผู้ใดทำทางระบายน้ำมาเชื่อมต่อกับระบบชลประทาน หรือกระทำการใด ๆ เพื่อส่ง กัก หรือระบายน้ำจากระบบชลประทาน เว้นแต่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 25 หรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 27)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดกักน้ำไว้ใช้เกินกว่าความจำเป็นแก่ที่ดินของตน หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการขัดขวางต่อการส่ง กัก หรือระบายน้ำนี้เป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่สามารถได้รับน้ำจากระบบ ชลประทาน (มาตรา 29)

(7) การจัดรูปที่ดิน เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 การจัดรูปที่ดิน โดยในกรณีที่สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความประสงค์ให้มีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรม

หรือพื้นที่ในเขตการจักระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการเสนอต่อ คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ทั้งนี้การเสนอโครงการดังกล่าวต้องแสดงแนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดรูปที่ดิน ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการดำเนินการและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ (มาตรา 31)

(8) ในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ให้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัดกำหนดแนวเขต ในการจัดสร้าง ระบบชลประทาน ถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา และสาธารณูปโภคอย่างอื่นเพื่อให้เจ้าของที่ดิน ทุกแปลงได้ใช้ ประโยชน์ร่วมกัน (มาตรา 47)

(9) ในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

1) เทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือปลูกพืชพันธุ์ใด ๆ ในบริเวณที่มีการจักระบบ ชลประทาน ถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่งานจัดรูปที่ดิน

2) ปล๋อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในบริเวณที่มีการจักระบบชลประทาน ถนน หรือทางลำเลียงในไร่นาอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่งานจัดรูปที่ดิน

3) ทำทางระบายน้ำมาเชื่อมต่อกับระบบชลประทาน หรือกระทำการใด ๆ ต่อระบบ ชลประทานเพื่อส่ง กัก หรือระบายน้ำจากระบบชลประทาน เว้นแต่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดหรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

3.2.2.2 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การพัฒนาที่ดิน” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ต่อดิน หรือที่ดินเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและ คุณภาพของดิน หรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น และหมายความรวมถึง การปรับปรุงดิน หรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการ อนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาคุณธรรมชาติหรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้ เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“ดิน” หมายความว่า รวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ ที่เจือปนกับเนื้อ ดินด้วย

“การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดิน และที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดินและการรักษา น้ำในดิน หรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในทางเกษตรกรรม

(2) คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีอำนาจและหน้าที่

1) กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ

2) วางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขต การอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดิน และประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ

4) กำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดิน หรือที่ดิน หรือกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดิน

และน้ำ (มาตรา 9)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนา

ที่ดินมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศ ด้วยโดย แผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ (มาตรา 12)

3.2.2.3 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การผังเมือง” หมายความว่า การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่าง ๆ สำหรับเป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินการคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัย ของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทาง ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

“ผังเมืองรวม” หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการรวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินการคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปศุสัตว์ สาธารณูปการบริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

“ผังเมืองเฉพาะ” หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท เพื่อประโยชน์ ในการสร้างเมืองใหม่ การพัฒนาเมืองการอนุรักษ์เมืองหรือการฟื้นฟูเมือง

“ผังน้ำ” หมายความว่า ผังน้ำตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำหรือผังแสดง เขตการพัฒนา แหล่งน้ำและพื้นที่น้ำหลาก

(2) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับ แผนนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมืองและระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ ทั้งนี้ภายใต้วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- 1) วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน
- 2) วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบทอย่างสมดุลและยั่งยืน
- 3) วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม
- 5) วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภายใต้หน้าที่ และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ
- 6) แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มี การใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น (มาตรา 6)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวาง และจัดทำผังนโยบายระดับประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่การพัฒนาเมืองบริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบท โครงสร้างพื้นฐานหลัก การพัฒนาพื้นที่พิเศษ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอื่น ๆ ที่จำเป็น เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 13)

(4) ผังนโยบายระดับประเทศตามมาตรา 13 ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศ
2) กรอบนโยบาย เป้าหมาย แผนและแผนผังทางด้านกายภาพ เพื่อการพัฒนาหรือการอนุรักษ์ของประเทศ ดังต่อไปนี้
(ก) การใช้ประโยชน์พื้นที่
(ข) การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
(ค) โครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การจัดการน้ำ การสาธารณสุข การศึกษา การพลังงาน การท่องเที่ยว การคมนาคมและการขนส่ง รวมทั้งระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศรัฐบาลหรือกิจการเฉพาะที่รัฐจัดให้มีขึ้น

(ง) พื้นที่พัฒนาพิเศษซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาตามนโยบาย
(จ) ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ (ฉ) ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

(ช) การพัฒนาเมืองและชนบท
(ซ) การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค (ฅ) การอื่น ๆ ที่จำเป็นระดับประเทศ
3) มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังนโยบาย
4) การบริหารและพัฒนากการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 14)

(5) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวาง และจัดทำผังนโยบายระดับภาคเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 15)

(6) ผังนโยบายระดับภาคตามมาตรา 15 ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค
2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับภาค
3) แผนผังที่ทำขึ้นนี้เป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่ง ประกอบไปด้วย แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและบริการสาธารณะตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

4) นโยบายมาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับภาค

5) การบริหารและพัฒนากการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 16)

(7) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวาง และจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้าน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการและบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 17)

(8) ผังนโยบายระดับจังหวัดตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด
- 2) แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับจังหวัด
- 3) แผนที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่ง

ประกอบไปด้วยแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการและบริการสาธารณะ ตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

- 4) รายการประกอบแผนผังตามความจำเป็น
- 5) นโยบายมาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบาย

ระดับจังหวัด

6) การบริหารและพัฒนากิจการผังเมืองวิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 18)

(9) ผังเมืองรวม ประกอบด้วย

- 1) วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- 2) แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมโดยแสดงข้อมูลภูมิประเทศ ระดับชั้นความสูง

และพิกัดภูมิศาสตร์

3) แผนที่ทำขึ้นนี้เป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยใช้มาตราส่วนตามความเหมาะสมที่มีความละเอียดเพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจได้ง่าย สามารถ เชื่อมโยงกับแผนที่ดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานสากลตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่ง โดยแสดงการเชื่อมต่อโครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการและบริการสาธารณะ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น

- 4) รายการประกอบแผนผัง
- 5) ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมและแผนผังตาม 3) ทุกประการดังต่อไปนี้

- (ก) ประเภทและขนาดกิจการ
- (ข) ประเภท ชนิด ขนาด ความสูง และลักษณะของอาคาร
- (ค) อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่

ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร

(ง) อัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดินต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร หรืออัตราส่วนพื้นที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมดินของแปลงที่ดินที่อาคารตั้งอยู่ต่อพื้นที่ใช้สอยรวมของอาคาร

(จ) ระยะถอยร่นจากแนวธรรมชาติ ถนน แนวเขตที่ดิน อาคาร แหล่งทรัพยากร
น้ำสาธารณะ และสถานที่อื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งพื้นที่แนวกันชนด้วย

(ฉ) ขนาดของแปลงที่ดินที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร

(ช) ข้อกำหนดอื่นที่จำเป็นโดยรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามคำแนะนำของ
คณะกรรมการผังเมือง (มาตรา 22)

3.2.2.4 พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่” หมายความว่า การดำเนินการพัฒนาที่ดิน หลาย
แปลงโดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและกระจาย
ผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชน หรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้เกิดการใช้
ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และเป็นการ
สอดคล้องกับการผังเมือง

“โครงการจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับการจัดรูป

“เจ้าของที่ดิน” หมายความว่า ผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและให้
หมายความรวมถึงเจ้าของห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่

“คณะกรรมการส่วนจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อ พัฒนา
พื้นที่ส่วนจังหวัดและให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจ
ออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

(3) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ประกอบด้วย

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ

2) ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ

3) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวง
คมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อัยการสูงสุด
ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน
อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
และผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติเป็นกรรมการและอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นกรรมการและเลขานุการ

4) ผู้แทนสภาพนายความผู้แทนสภาสถาปนิก ผู้แทนสภาวิศวกร ผู้แทนสภา
หอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ

5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้ง
จำนวนสี่คนเป็นกรรมการโดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา 5)

(4) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อ
พัฒนาพื้นที่

2) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
ตามที่คณะกรรมการส่วนจังหวัดเสนอ

- 3) กำหนดมาตรฐานการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- 4) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่และการอนุมัติโครงการของคณะกรรมการส่วนจังหวัด
- 5) ให้ความเห็น หรือคำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- 6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 6)

- (5) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด ประกอบด้วย
 - 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ
 - 2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ

3) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าทำการอัยการจังหวัด ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนการเคหะแห่งชาติ และผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการและโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

4) ผู้แทนสภาพนายความผู้แทนหอการค้าจังหวัด และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัดหรือผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในกรณีจังหวัดใดไม่มีสภาอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นกรรมการ

5) ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนสามคนเป็นกรรมการโดยกรรมการตาม 1) 2) 3) และ 4) ร่วมกันสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตพื้นที่ที่มี สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แห่งท้องที่นั้นร่วมเป็นกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในจังหวัดใดคาบเกี่ยวกับเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ในพื้นที่คาบเกี่ยวร่วมเป็นกรรมการด้วย (มาตรา 11)

- (6) คณะกรรมการส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่
 - 1) กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดรูปที่ดินเพื่อ
 - 2) เสนอแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ของ จังหวัดต่อคณะกรรมการเพื่อขอความเห็นชอบ

3) ประสานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการหลักของท้องถิ่น

4) อนุมัติโครงการจัดรูปที่ดินที่ดำเนินการภายในเขตจังหวัด

5) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการนำที่ดินของรัฐมาใช้ การจัดหาที่ดินทดแทนที่ดินของรัฐและการเวนคืนที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

6) ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 13)

(7) ในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่วน จังหวัดแล้ว ผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดิน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีสิทธิที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้ โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

- 1) เข้าไปรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือตัดแปลงอาคาร ตลอดจนทำการอันจำเป็นอย่างอื่นในที่ดินของผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดิน
 - 2) เข้าไปสำรวจ รั้ววัด จัดสร้างถนน ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน
 - 3) ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขต
 - 4) ดำเนินการเพื่อแบ่งแยกแปลงที่ดิน รวมแปลงที่ดิน และทำนิติกรรมใด ๆ
- เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิการเช่าแทนเจ้าของที่ดินในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินได้ ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ของโครงการจัดรูปที่ดินนั้น

การดำเนินการในอาคารหรือที่ดินที่มีผู้อาศัยอยู่ จะต้องมีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่สมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอม จากผู้นั้น ส่วนการเข้าดำเนินการรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือตัดแปลงสิ่งสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐ ควบคุมดูแลอยู่ จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานนั้นก่อน โดยกำหนดเวลาให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ที่ดิน หรือ อสังหาริมทรัพย์หรือหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลสิ่งสาธารณูปภคนั้นแจ้งกลับว่าประสงค์จะ ดำเนินการเองหรือไม่ (มาตรา 58)

3.2.2.5 ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515

- (1) กำหนดให้การประปาเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค (ข้อ 3 (5))
- (2) ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่จะได้รับ อนุญาต หรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) (ข้อ 4)
- (3) ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 การประกอบ กิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น (ข้อ 6)
- (4) ในการอนุญาต หรือให้สัมปทานตามข้อ 4 (กิจการประปา) รัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อความปลอดภัย หรือผู้asukของประชาชนไว้ด้วยก็ได้ (ข้อ 7)
- (5) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประปา (ข้อ 11)
- (6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงตามที่กำหนดไว้ในประกาศ ของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (ข้อ 13)
- (7) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานประกอบกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้ (ข้อ 15 วรรคหนึ่ง)

(8) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจการรักษารักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (ข้อ 23)

อนึ่ง ปัจจุบันมีประกาศซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับ สัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัย หรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. 2554 และประกาศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการตามประกาศของ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ลงวันที่ 30 เมษายน 2553

3.2.2.6 พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อฝุ่นฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคูซึ่งเลื่อนไหลมา ลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ (มาตรา 6)

(2) การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือช้าง, ม้า, โค, กระบือ, ช้างคลอนั้น ให้ขึ้นลงได้ที่ทำซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นสำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์พาหนะขึ้นลงในคลองนอกจาก ทำข้ามเป็นอันขาด ถ้าผู้ใดกระทำผิดจะมีโทษปรับเป็นรายตัวสัตว์พาหนะ (มาตรา 7)

(3) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำให้คลองและฝั้งคลองหรือถนนหลวงเสียไปด้วย ประการใดๆ ถ้าผู้ใดกระทำผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ และต้องทำสิ่งซึ่งเสียหายให้คืนดีด้วย (มาตรา 9)

อนึ่ง พระราชบัญญัติรักษาคลอง ศก 121 เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับหนึ่งที่กล่าวถึง การควบคุมการและรักษาคุณภาพน้ำ

3.2.2.7 พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“คลองประปา” หมายความว่า คลองที่การประปาใช้เก็บน้ำและส่งน้ำที่ได้มา จากแหล่งน้ำดิบ คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ เพื่อใช้ในการผลิตน้ำประปาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็นคลองประปา

“แหล่งน้ำดิบ” หมายความว่า แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปา ขังน้ำ หรือคลองประปา ประปา เป็นเขตหวงห้าม

“คลองรับน้ำ” หมายความว่า คลองที่ใช้รับน้ำดิบจากแหล่งน้ำดิบเข้าสู่คลอง “คลองขังน้ำ” หมายความว่า คลองหรือที่ที่ใช้เก็บน้ำดิบสำหรับส่งเข้าคลอง “เขตหวงห้าม” หมายความว่า เขตของคลองขังน้ำที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“คลองขังน้ำ” หมายความว่า คลองหรือที่ที่ใช้เก็บน้ำดิบสำหรับส่งเข้าคลองประปา

“ท่อส่งน้ำดิบ” หมายความว่า ท่อส่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปารวมทั้งท่ออื่นใดซึ่งส่งน้ำดิบจากคลองประปาตลอดใต้คลองอื่นที่มีใช้คลองประปา

“ท่อผ่านคลอง” หมายความว่า ท่อส่งน้ำจากคลองอื่น หรือแหล่งน้ำอื่นที่ฝังลอดใต้คลองประปา

(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดชักนำหรือวิดน้ำในคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ โดยใช้เครื่องสูบน้ำระหัด แครง โขงโลง หรือเครื่องมืออื่นใดอันมีลักษณะเดียวกัน หรือทำให้น้ำในคลอง ดังกล่าวรั่วไหล

เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประสานครหลวง การประสานส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น อย่างไรก็ตามนี้ไม่ใช้บังคับแก่การตักน้ำไปใช้เพื่อการอุปโภคหรือบริโภคในครัวเรือน (มาตรา 8)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุดหรือขยายคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำสร้างทำนบหรือปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างอื่นใดลงในเขตคลองดังกล่าว เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประสานครหลวง การประสานส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น ทั้งนี้ ในกรณีได้รับอนุญาตให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างในบริเวณคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ ให้สิ่งก่อสร้างดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา (มาตรา 9)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเดินเรือในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้าม เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากการประสานครหลวง การประสานส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แล้วแต่กรณี และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตนั้น รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดใช้ถ่อค้ำหรือจอดเรือใน บริเวณที่มีป้ายหรือเครื่องหมายของการประปาแสดงว่าเป็นบริเวณที่ฝังท่อส่งน้ำดิบ (มาตรา 10 และมาตรา 11)

(5) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำลาย หรือทำให้เสียหายแก่คันคลอง ประตูน้ำ ทำนบหรือเขื่อนของการประปา ท่อส่งน้ำดิบหรือท่อผ่านคลอง สะพานข้ามคลองประปา สะพานข้ามคลองรับน้ำหรือสะพานข้ามคลองขังน้ำ (มาตรา 12)

(6) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์ใด ๆ ลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือเขตหวงห้าม ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบาย หรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำหรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดชักผ้า ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรืออาบน้ำในเขตคลองประปา รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใด เพาะปลูกพืชชนิดหนึ่งชนิดใดในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้าม (มาตรา 13 ถึงมาตรา 17)

(7) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำในคลองประปา คลองรับน้ำหรือเขตหวงห้ามหรือในคลองขังน้ำซึ่งอยู่นอกเขตหวงห้าม โดยใช้เครื่องมือที่ปัก หรือดักไว้อันเป็นการกีดขวางการปฏิบัติงานของ การประปา (มาตรา 18)

ทั้งนี้ การฝ่าฝืนบทบัญญัติต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจะมีโทษทางอาญาทั้งจำคุกและปรับ

3.2.2.8 พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบ และส่งเสริมธุรกิจการประปาโดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ การให้บริการสาธารณสุขปโภค โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ (มาตรา 5)

(2) กปภ. มีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ สร้าง ซื้อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำรับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

2) สำรวจ วางแผน และพัฒนาแหล่งน้ำดิบ ตลอดจนจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ

3) สำรวจ วางแผน และสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

- 4) กำหนดราคาจำหน่ายน้ำประปา อัตราค่าบริการค่าเครื่องอุปกรณ์ และค่าสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและค่าตอบแทนดังกล่าว
- 5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการใช้น้ำประปา เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสาธารณสุขปโภค
- 6) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ และบำรุงรักษาทรัพย์สินของ กปภ.
- 7) ถือหุ้น หรือเข้าเป็นหุ้นส่วน หรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ. (มาตรา 7)

(3) กปภ. มีอำนาจดำเนินการเพื่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่ซึ่งอยู่นอกเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการแต่ กปภ. อาจดำเนินการจำหน่ายน้ำประปาในเขตที่การประปา- นครหลวงมีอำนาจดำเนินการได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงแล้ว (มาตรา 8)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย ประธาน กรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองอธิบดีกรมอนามัย กรรมการอื่นอีกไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการและให้ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค เป็นกรรมการและเลขานุการให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธาน กรรมการและกรรมการอื่น (มาตรา 12)

(5) คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง วางข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม มาตรา 5 และมาตรา 7 วางข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของ กปภ. (มาตรา 17)

(6) เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เช่น แหล่งน้ำดิบ ท่อน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดปริมาณน้ำ ถังพักน้ำ โรงกรองน้ำ ถังตกตะกอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พนักงานและลูกจ้างมีอำนาจใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่ง มีใช้ที่อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- 1) การใช้สอย หรือครอบครองนั้น เป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อ สร้างหรือบำรุงรักษาระบบการผลิตการส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา หรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกัน อันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการผลิตการส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

- 2) กปภ. ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบ ล่วงหน้าแล้วโดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควรแต่ต้อง ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่และ ณ ที่ว่าการเขต หรือที่ว่าการอำเภอที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย (มาตรา 29 วรรคหนึ่ง)

(7) ในการผลิตการส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ให้ กปภ. มีอำนาจเดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ไปใต้ เหนือ ตาม หรือข้ามพื้นดินของ บุคคลใด ๆ ในเมื่อที่ดินนั้นมีใช้ที่ตั้งโรงเรือนสำหรับ อยู่อาศัย

ให้ กปภ. มีอำนาจกำหนดบริเวณที่ดินที่เดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์โดยมี ความกว้างจากท่อน้ำ ด้านละไม่เกินสองเมตรห้าสิบเซนติเมตรสำหรับท่อน้ำขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่แปดสิบ เซนติเมตรขึ้นไปและให้ กปภ. ทำเครื่องหมายแสดงเขตไว้ในบริเวณดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด

ในบริเวณที่กำหนดดังกล่าวข้างต้นให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอนสิ่งก่อสร้างหรือทำ ขึ้น หรือตัดฟัน ต้น กิ่งหรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลอย่างใด ๆ ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนในการที่ใช้ที่ดิน และในการรื้อถอน หรือ

ตัดฟัน แล้วแต่กรณี ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรม เว้นแต่ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง เป็นผู้ได้รับประโยชน์ค้ำค่าในการกระทำนั้นอยู่ด้วย (มาตรา 30 วรรคหนึ่งถึง วรรคสาม)

(8) ในบริเวณที่กำหนดเป็นที่ดินที่เดินท่อน้ำ และติดตั้งอุปกรณ์ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูก สร้างโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ปลูกต้นไม้ หรือกระทำการใด ๆ อันอาจทำให้เกิดอันตราย หรือเป็น อุปสรรคต่อระบบ การผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก กปภ. เป็นหนังสือ ในการอนุญาตนั้นจะ อนุญาตโดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยก็ได้ บรรดาโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่ปลูกขึ้น หรือทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก กปภ. ให้ กปภ. มีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน หรือกระทำการใด ๆ ได้ตาม ควรแก่กรณี โดยไม่จำเป็นต้องชดใช้ค่าเสียหาย และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสีย ค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย (มาตรา 31)

(9) ในกรณีจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อป้องกันอันตราย หรือความเสียหายพนักงานและลูกจ้าง อาจเข้าไปในที่ดิน หรือสถานที่ของ บุคคลใด ๆ เพื่อตรวจ ซ่อมแซมหรือแก้ไขระบบการผลิตการส่ง และการ จำหน่ายน้ำประปาได้ แต่ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงาน หรือลูกจ้างแจ้งให้เจ้าของหรือ ผู้ครอบครองทราบ ก่อน (มาตรา 32 วรรคหนึ่ง)

(10) เมื่อ กปภ. มีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้ในการวางหรือจัดสร้าง ระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา ถ้าไม่สามารถตกลงในเรื่องการโอนกันได้ให้ดำเนินการเวนคืน ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 33)

(11) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กปภ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของ กปภ. ที่ขัดต่อ นโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตาม นโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้ (มาตรา 46)

3.2.2.9 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้นเรียกว่า “การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” เรียก โดยย่อว่า “กฟผ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) ผลิตจัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้าให้แก่
(ก) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือการไฟฟ้าอื่นตามกฎหมาย
ว่าด้วยการนั้น

(ข) ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

(ค) ประเทศใกล้เคียง

2) ดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจาก ธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม ความร้อนธรรมชาติ แสงแดด แร่ธาตุ หรือเชื้อเพลิง เป็นต้นว่า น้ำมัน ถ่านหิน หรือก๊าซ รวมทั้งพลังงานปรมาณูเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า และงานอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ. (มาตรา 6)

(2) ให้กฟผ. มีอำนาจกระทำกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่น ว่านี้ให้รวมถึงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำหรือสิ่งอื่นอันเป็น อุปกรณ์ของเขื่อน หรืออ่างนั้นเพื่อการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือเพื่อการพัฒนาการไฟฟ้าพลังน้ำหรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังปรมาณูหรือโรงไฟฟ้า พลังอื่น รวมทั้งลานไถไฟฟ้า และสิ่งอื่นอันเป็น อุปกรณ์ของโรงไฟฟ้านั้น ๆ หรือสร้างระบบไฟฟ้า (มาตรา 9)

(3) ให้คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่วาง นโยบายและ ควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กฟผ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (มาตรา 18)

(4) ให้ กฟผ. รับผิดชอบในการดำเนินกิจการและการบำรุงรักษาเขื่อนกันน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำอ่างเก็บน้ำ และสิ่งอื่นอันเป็น อุปกรณ์ของเขื่อน หรืออ่างนั้นภายในขอบแห่ง วัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 รวมทั้งการควบคุมปริมาณน้ำที่กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ โดยให้คำนึงถึง ประโยชน์มากที่สุดจากการควบคุมลุ่มแม่น้ำที่มีการสร้างเขื่อนดังกล่าว นั้น และแคว ลำน้ำทางน้ำคลองหรือคลองส่งน้ำที่มีต่อเนื่องกับลุ่มแม่น้ำนั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ให้ กฟผ. และกรมชลประทานร่วมกันออกข้อบังคับเพื่อกำหนดปริมาณน้ำที่จะ กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำถ้าไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการออกข้อบังคับหรือการปฏิบัติตาม ข้อบังคับให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็น ที่สุด (มาตรา 38)

3.2.2.10 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) กำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 4)

(2) กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่

1) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึง ความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ

5) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรร เพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลาง (มาตรา 12)

(3) คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่

1) จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา

2) กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึง ความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ เป็นสำคัญ

5) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรร เพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง (มาตรา 12)

(4) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจและหน้าที่

1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
2) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ

3) ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

4) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่คณะกรรมการมอบหมาย (มาตรา 15)

(5) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การสาธารณสุข โภคและการก่อสร้างอื่น ๆ การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง (มาตรา 16)

(6) ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด การสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่าง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำกิจการใดอันเป็น อำนาจและหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้น เป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกัน ดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สนับสนุน หรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (มาตรา 17)

(7) ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17 (มาตรา 18)

(8) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด (มาตรา 20)

(9) บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ ในการดำเนินงานตามอำนาจ และหน้าที่ที่ระบุ

ไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรือ
อาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทนได้ (มาตรา 21)

3.2.2.11 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้

“จังหวัด” หมายความว่า จังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร

“อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
และให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติ กิจการของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือน และตำแหน่งในงบประมาณที่องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดกำหนดขึ้น

“ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วน
ตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจาก องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ
ออกกฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 6)

(3) ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วน
จังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตาม
กฎหมายอื่น และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เขตของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด (มาตรา 7 และมาตรา 8)

(4) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดซึ่ง
มาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยใน
อำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน (มาตรา 9)

(5) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหาร ราชการ
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความ
เรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา

35/5)

(6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วน
จังหวัด ดังต่อไปนี้

1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำ
แผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

- 3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
 - 4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
 - 5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
 - 6) ให้ความช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อย
 - 7) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - 9) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็น อำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้น เป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
 - 10) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมาย อื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วน ภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 45)
- (7) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 45/1)
 - (8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็น อำนาจหน้าที่ของ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจาก ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 46)
 - (9) กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค จัดทำกิจการดังกล่าวให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 47)
 - (10) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการหน่วยงาน ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ (มาตรา 48)
 - (11) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจ หน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทน องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน (มาตรา 49 วรรคหนึ่ง)

(12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ ตาม ระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 69)

(13) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการเพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ (มาตรา 77 วรรคหนึ่ง)

3.2.2.12 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) การจัดตั้งเทศบาล ได้กำหนดให้ท้องถิ่นที่มีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็น เทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เทศบาลเป็นทบวงการเมืองมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 7)

(2) เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่จัดตั้งเป็นเทศบาลในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี (มาตรา 8)

(3) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้น เป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 9)

(4) เทศบาลเมืองได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่น ชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตาม พระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองประกาศกระทรวงมหาดไทย นั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)

(5) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมี รายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยก ฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)

(6) องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14)

(7) สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้

- 1) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน
- 2) สภาเทศบาลเมืองประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน
- 3) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 15)

(8) สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้อง ปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ (มาตรา 18)

(9) สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรง ตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล (มาตรา 20)

(10) ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตาม ระเบียบ ข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาเทศบาลใน เมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ (มาตรา 21)

(11) ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ (มาตรา 23)

(12) ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตาม กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)

(13) นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหาร ราชการ ของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 48 เตรส)

(14) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อรักษาความ สงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแล การจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รักษาความสะอาดของ ถนน หรือ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บำรุงศิลปะ จารัตประเพณี ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข ของประชาชนโดยใช้ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยานั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 50)

(15) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขต เทศบาล เพื่อให้ มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 51)

(16) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 53)

(17) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ ระบุไว้ในมาตรา 53 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือท่าข้าม และที่จอดรถ การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว เป็นต้น (มาตรา 56)

(18) เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อ ปฏิบัติการให้ เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เทศบาลตราเทศ บัญญัติหรือให้มีอำนาจตราเทศบัญญัติ (มาตรา 60)

3.2.2.13 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- (1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้
“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล และราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด
“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย
“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- (2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)
- (3) ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านใน ตำบลนั้น เป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน (มาตรา 6 และมาตรา 7)
สภาตำบลมีกำนัน เป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล (มาตรา 16)
- (4) สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการและงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการตำบล ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 22)
- (5) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบลเกี่ยวกับการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมถึงคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 23)
- (6) ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใด ในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย (มาตรา 26)
- (7) ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล (มาตรา 27)
- (8) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหาร ส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้น เป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 28)
- (9) การกำกับดูแลสภาตำบล ให้นายอำเภอมียอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการหากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบ เรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจ

หน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ (มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง)

(10) สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา ติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็น องค์การบริหาร ส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย ทั้งนี้สภาตำบลหรือองค์การบริหาร ส่วนตำบลอาจรวมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบล นั้น (มาตรา 40 วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

(11) สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหาร ราชการส่วน ท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบล นั้น โดยทำเป็น ประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วน ท้องถิ่นไว้ในประกาศ กระทรวงมหาดไทยด้วย (มาตรา 41 ตริ)

(12) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบลขึ้น เป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 42 วรรคหนึ่ง)

(13) องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่นโดย องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล (มาตรา 43 และมาตรา 44)

(14) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้น (มาตรา 45 วรรคหนึ่ง)

(15) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็น แนวทางใน การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไป ตาม กฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 46)

(16) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมา จากการ เลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่

1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหาร ราชการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 59)

(17) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำแล้ง ดังนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 4) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น (มาตรา 67)

(18) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการใน องค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 4) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 5) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 6) การท่องเที่ยว
- 7) การผังเมือง (มาตรา 68)

(19) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ ล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรมหรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไป ประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (มาตรา 69)

(20) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินการของทาง ราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง แห่งชาติ (มาตรา 70)

(21) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อ ใช้บังคับใน องค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจ ออกข้อบัญญัติ (มาตรา 71)

(22) ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 90)

3.2.2.14 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแล สำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปทุกท้องถิ่น หรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และในกรณีที่กฎกระทรวง ดังกล่าวจะสมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิควิชาการหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคมให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศ กำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 6)

(2) ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดี กรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหาย ดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควรถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติกรใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ (มาตรา 8)

(4) คณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆเกี่ยวกับ การสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดโครงการและประสานงาน ระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น (มาตรา 10)

(3) กำหนดให้มีคณะกรรมการสาธารณสุข ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง สาธารณสุขเป็นประธานกรรมการอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกรุงเทพมหานคร นายกสภาคมน สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสภาคมนตรีการบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกสภาคมนตรี องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คน ซึ่งรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านกฎหมายการสาธารณสุข การอนามัยสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครอง ผู้บริโภค เป็นกรรมการและให้อธิบดีกรมอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ(มาตรา 9)

(5) กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำรางระบายน้ำ คูคลอง และสถานที่ต่าง ๆในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆได้ (มาตรา 26)

(6) เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออก ข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแล รักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัด สิ่งปฏิกูลหรือ

มูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ (มาตรา 35)

3.2.2.15 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้าง วาง เปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย

“สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับ ประชาชนใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

“ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วยหนอง คลอง คับคลอง บึง คู ลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย

(2) การรักษาความสะอาดในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ห้ามมิให้ผู้ใด อาบน้ำหรือซักล้างสิ่งใด ๆ บนถนน หรือในสถานสาธารณะซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น หรือในบริเวณทางน้ำที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศห้ามไว้ (มาตรา 9)

(3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจูง ไ่ หรือต้อนสัตว์ลงไปทางน้ำซึ่งเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศห้ามไว้ ณ บริเวณดังกล่าว (มาตรา 22)

(4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัสดุ ก่อสร้างลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวจัดการขนย้ายวัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำหรือทำให้ท่อระบายน้ำคูคลอง ตื้นเขิน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวแก้ไขให้ทางน้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม (มาตรา 23)

(5) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อย หรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคารหรือยานพาหนะลงในทางน้ำ (มาตรา 30)

(6) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครก หรือสิ่งอื่นใดลง บนถนน หรือในทางน้ำ (มาตรา 33)

3.2.2.16 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การประมง” หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษา สัตว์น้ำการแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการประมง

“ทำการประมง” หมายความว่า ค้นหา ล่อจับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำหรือการกระทำใด ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อจับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

“ประมงน้ำจืด” หมายความว่า การทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่อยู่ในน้ำภายใน

“การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียมหรือวิธีอื่นใดในที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วง ไตของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น

“ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า บ่อคอก กระชังหรือที่ที่ใช้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ ลักษณะอื่นใด ไม่ว่าจะอยู่ในที่ดินของเอกชน หรือในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในที่จับสัตว์น้ำ ใดๆ ที่ผู้ขุด ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของหรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงที่จะใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

“การทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า การทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมาย การทำการประมงที่ไม่ได้รายงาน และการทำการประมงโดยไร้กฎหมาย

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา 6)

(3) เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการการประมง ให้กรมประมงดำเนินการรวบรวมและประมวลข้อมูลทั้งปวงที่ได้จากการอนุญาต ออกใบอนุญาต จดทะเบียน หรือที่มีผู้แจ้งตามพระราชกำหนดนี้ และจัดทำสถิติการประมงให้เป็นปัจจุบันเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติทุกเดือน หรือตามระยะเวลาที่สั้นกว่านั้นตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและจัดเก็บสถิติการประมง ให้อธิบดีกรมประมงมีอำนาจประกาศกำหนด ระยะเวลาและข้อมูล ที่ประสงค์จะจัดเก็บ และพื้นที่ที่จะจัดเก็บ โดยปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกำหนด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 9)

(4) กำหนดให้มี “คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้บัญชาการทหารเรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการโดยมีอธิบดีกรมประมงเป็นกรรมการและเลขานุการ(มาตรา 13)

(5) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง เช่น กำหนดนโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน (มาตรา 19)

(6) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำภายในที่จับสัตว์น้ำ ในเขตประมงน้ำจืดหรือเขตทะเลชายฝั่ง ให้กรมประมงดำเนินการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนในเรื่องเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม และจัดให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ ที่อธิบดีกรมประมงประกาศกำหนด รวมถึงให้คำปรึกษาแก่ชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำรวมทั้งช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงาน โครงการหรือกิจกรรมของชุมชนในเรื่องดังกล่าว และเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำ (มาตรา 25)

(7) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำหรือปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้ สิ่งใดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ (มาตรา 58)

(8) กำหนดให้ผู้ที่กระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิด มลพิษ ในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิต สัตว์น้ำ และทำให้ที่จับสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกรมประมงกำหนด (มาตรา 59)

(9) ในกรณีที่ปรากฏว่าในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเกิดสภาวะมลพิษ หรือมีการปนเปื้อน ของสารพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำเกินมาตรฐานที่อธิบดีกรมประมง ประกาศ กำหนด อธิบดีมีอำนาจประกาศห้ามทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำแห่งนั้นภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 100)

3.2.2.17 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้เพื่อบรรทุก ลำเลียง โดยสาร ลาก จูง ดัน ยก ขุดหรือลอก รวมทั้งยานพาหนะอย่างอื่นที่สามารถใช้น้ำได้ทำนองเดียวกัน

“เจ้าท่า” หมายความว่า อธิบดีกรมเจ้าท่าหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมาย

(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

1) กำหนดแนวแม่น้ำลำคลองหรือทะเลสาบเขตแห่งใดเป็นเขตท่าเรือและเขตจอดเรือ

2) กำหนดทางเดินเรือทั่วไปและทางเดินเรือในเขตท่าเรือนอกจากทางเดินเรือในเขตท่าเรือ

กรุงเทพฯ

3) กำหนดแนวทะเลแห่งใดภายในน่านน้ำไทยเป็นเขตควบคุมการเดินเรือ (มาตรา 12)

(3) ให้เจ้าท่าโดยคำแนะนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดแนวแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลสาบเป็นเขตห้ามจอดเรือหรือแพ (มาตรา 45/1 วรรคหนึ่ง)

(4) ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้และให้แก้ไขท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ และแพในแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือ ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีสภาพไม่ปลอดภัยในการใช้ หรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชน หรือแก่ การเดินเรือโดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบเป็นหนังสือในกรณีที่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือหรือแพนั้น และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ได้รับคำสั่งนั้นแล้ว (มาตรา 46 ทวิ)

(5) ในแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ นอกเขตท่า บรรดาเรือที่เดินตามน้ำให้เดินกลางลำแม่น้ำ หรือ ลำคลอง เรือที่เดินทวนน้ำให้เดินแอบฝั่ง ถ้าไม่สามารถจะทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังว่ามานี้ ให้เดินกลางร่องน้ำ และ ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับการเดินเรือแห่งท้องถิ่นซึ่งตั้งขึ้นเพื่อควบคุมการเดินเรือในลำแม่น้ำหรือคลองนั้น ๆ ด้วย

ให้เจ้าท่าหรือผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องถิ่นที่ไม่มีเจ้าท่า มีอำนาจออกข้อบังคับควบคุมการเดินเรือในแม่น้ำและลำคลองใด ๆ ซึ่งอยู่ในเขตท้องถิ่นของตนได้ ข้อบังคับนั้นเมื่อได้รับ อนุญาตจากรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่จะและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ (มาตรา 68)

(6) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำของ แม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก เจ้าท่า (มาตรา 117 วรรคหนึ่ง)

(7) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้งหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำหรือทะเลสาบ อันเป็นทาง

สัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการ
ตื่นขึ้น ตกตะกอน หรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย
(มาตรา 119)

(8) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้งหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ลงใน
แม่น้ำลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำหรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ ประโยชน์ร่วมกัน
หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิต หรือต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตรายต่อ
การเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำหรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสามปี
หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป ในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือ
ชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119 ทวิ)

(9) ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแล รักษาและขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ
และทะเลภายในน่านน้ำไทย

ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แกะไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลง ร่องน้ำ ทาง
เดินเรือ แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้อง
ระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว (มาตรา 120)

3.2.2.18 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่
รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ดุลยภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และ
ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และความ
สมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำอากาศ เสียง
และสภาวะอื่น ๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริม และรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อ
การท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มิถูกกฎหมาย กำหนด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(2) ให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

(3) ให้มีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็น ประธาน
กรรมการรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการในจำนวนนี้จะต้องมีผู้แทนภาคเอกชนร่วมอยู่ด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และปลัดกระทรวง ทรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการ และเลขานุการการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้พิจารณา แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 12)

(4) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่

- 1) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
- 2) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 3) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ
- 4) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- 5) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อ คณะรัฐมนตรี
- 6) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี (มาตรา 13)

(5) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารหรือข้อมูล ที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานใดอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรง ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)

(6) ในการปฏิบัติการตามหน้าที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติคณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือคณะอนุกรรมการอาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 20)

(7) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติอาจมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียม ข้อเสนอไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 21)

(8) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

- 1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่ม น้ำในแต่ละพื้นที่
- 2) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ
- 3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น จะต้องอาศัย หลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา 32)

(9) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ แผนงาน หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น (มาตรา 35)

(10) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลางหรือระยะยาว ได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ
- 2) การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- 3) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- 4) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
- 5) การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและระหว่างส่วนราชการกับเอกชนรวมทั้งการกำหนด อัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
- 6) การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
- 7) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 36)

3.2.2.19 พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

(2) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ใดในเขตสัมปทานเพื่อประโยชน์ในการสร้างเขื่อนชลประทาน หรือเขื่อนพลังน้ำหรือเพื่อการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการดังต่อไปนี้

- 1) ให้สัมปทานที่มีพื้นที่สัมปทานทับพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงทั้งแปลง
- 2) ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานนี้เป็นการชั่วคราว ในพื้นที่ดังกล่าวตามระยะเวลาที่เห็นสมควร
- 3) ตัดเขตพื้นที่ดังกล่าวออกจากพื้นที่ในสัมปทาน (มาตรา 68 ทวิ)

(3) นอกจากการสิ้นสุดตามอายุของสัมปทาน หรือตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วน ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็น

- 1) อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือ

2) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
(มาตรา 68 ตร.)

3.2.2.20 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
“ป่า” หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ
ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย
“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตาม
พระราชบัญญัติ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

(2) ในจังหวัดใดที่มีป่าสงวนแห่งชาติ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการ
ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็น ประธานกรรมการ
อัยการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เกษตร และสหกรณ์จังหวัด เจ้า
พนักงานที่ดินจังหวัด ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายองค์การบริหารส่วน
จังหวัด ผู้แทนเทศบาลแห่งท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติตั้งอยู่จำนวนหนึ่งคน และผู้แทน องค์การบริหารส่วนตำบล
แห่งท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติตั้งอยู่จำนวนสามคน เป็นกรรมการในจังหวัดใดที่มีพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้มีผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเป็นกรรมการ
เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และจังหวัดใดที่มีพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้มีผู้แทน
กรมทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่งเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ให้ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้
แห่งท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตั้งอยู่ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ(มาตรา 10)

(3) คณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัดมีอำนาจ หน้าที่กำหนด
มาตรการในการควบคุมดูแล และการส่งเสริมการปลูกป่า รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับ
แนวทางที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวต้องกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและชุมชนใน
พื้นที่ด้วย (มาตรา 11)

(4) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย
ในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพ
ป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 14)

(5) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิด ความเสียหาย
แก่ต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ชายฝั่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสน บาทถึงสองล้าน
บาท (มาตรา 31)

3.2.2.21 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ใน
ธรรมชาติอย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วยแต่ไม่หมายความรวมถึง
สัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทาง วิชาการว่าสายพันธุ์นั้น เป็น สัตว์บ้าน
ไม่ใช่สัตว์ป่า และสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

(2) ผู้ใดจะจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยยื่นเอกสาร
โครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ บัญชีรายการชนิดและจำนวนสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่มีหรือจะมีไว้ใน
ครอบครองโดยต้องแสดงหลักฐานการได้มา พร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้ง แบบแปลน และแผนผังของสวนสัตว์

โครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ และแบบแปลนและแผนผังของ สวนสัตว์ ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการสวนสัตว์ที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบ ของ คณะกรรมการซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการพื้นที่เลี้ยงและจัดแสดงสัตว์
- 2) การสุขาภิบาล การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดของเสีย และการควบคุมโรค
- 3) การปฏิบัติการและมาตรการฉุกเฉินต่าง ๆ (มาตรา 33)
- (3) คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ
 - 1) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่า สัตว์ป่า และการขยาย หรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
 - 2) เสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแล รักษาสภาพ ธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และพื้นที่ควบคุมเพื่อ การจัดการสัตว์ป่า
 - 3) ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
 - 4) กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์ป่า การค้าสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และการประกอบกิจการสวนสัตว์
 - 5) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศ ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 45)
- (4) เมื่อปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ใดมีสภาพธรรมชาติสมควรต้องอนุรักษ์ไว้ให้เป็น แหล่งที่อยู่ อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ตลอดจนคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศให้คงเดิม เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า และความหลากหลายทาง ชีวภาพ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตนั้นด้วย บริเวณที่กำหนดนี้ เรียกว่า “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” (มาตรา 47)
- (5) ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการยึดถือหรือครอบครอง ที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม เปลี่ยนแปลง ทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมตื้น เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้น หรือทำให้กีด ขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 55)
- (6) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ (มาตรา 53)
- (7) ความในมาตรา 53 หรือมาตรา 55 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ใน กรณีดังต่อไปนี้
 - 1) มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันภัยอันตรายแก่บุคคล หรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็น สาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้วให้รายงานต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อทราบโดยมิชักช้า

2) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษาหรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือ การสำรวจการศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทาง วิชาการหรือเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษา ธรรมชาติ หรือเพื่ออำนวยความสะดวก หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

ในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือมี เหตุฉุกเฉิน เพื่อการป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือบุคคลอื่น ช่วยเหลือในการกระทำความดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อทราบ และให้ถือว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นการกระทำ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 56)

(8) เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใด แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใด ตัด โคน ผ่าถาง เผา ทำลาย ตัดไม้หรือพฤษชาติอื่น หรือทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพ ขุด เก็บ ซึ่งแร่ ดิน หิน กรวด หวาย ลูกรัง ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติใด ๆ หรือเลี้ยงสัตว์ หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือเปลี่ยนแปลงทาง น้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำลำห้วย หนอง บึง ท่วมท้น หรือเหือดแห้ง เป็นพิษหรือเป็น อันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือเมื่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า แห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ

ความที่กล่าวข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดที่มีความ จำเป็นต้องปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทาง วิชาการหรือการ คุ้มครอง รักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ป่า (มาตรา 67)

3.2.2.22 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทาง ธรรมชาติเป็น พิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ป่าหรือพืชป่า ประจำถิ่นที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่สมควรสงวน หรือ อนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชน อย่างยั่งยืน

“วนอุทยาน” หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะแก่การสงวนรักษา ไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทาง ธรรมชาติหรือนันทนาการของประชาชนโดยส่วนรวม

(2) ให้มีคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น รองประธานกรรมการปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการท่องเที่ยว อธิบดี กรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมที่ดิน เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกิน เจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ด้านอุทยานแห่งชาติด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการหรือด้านกฎหมาย เป็นกรรมการ โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และให้อธิบดี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นกรรมการและเลขานุการ(มาตรา 10)

- (3) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ
 - 1) กำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ
 - 2) เสนอแนะการกำหนดพื้นที่ใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยาย หรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ
 - 3) พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวน รุกขชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ
 - 4) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ประกาศหรือระเบียบที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 16)
- (4) ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็น การเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมทัน เหือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้น หรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 19)
- (5) ผู้ไต่คดีถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วย ประการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวน รุกขชาติ ถ้าได้กระทำในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนดหรือพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา (มาตรา 41)

3.2.2.23 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- (1) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้ โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวก ที่ 3 แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกัน ความเสียหาย และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะต่อประชาชน หรือสิ่งแวดล้อม (มาตรา 7)

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจ ออกกฎกระทรวง เพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติตามในเรื่องการกำหนด มาตรฐานและวิธีการควบคุม การปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน (มาตรา 8)

- (2) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงาน หรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี อำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายใน ระยะเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 37)

ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ถ้ามี เหตุที่ทางราชการสมควรเข้าไปดำเนินการแทน ให้ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ซึ่ง ปลัดกระทรวงมอบหมายมี อำนาจสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายให้บุคคลใด ๆ เข้าจัดการแก้ไข เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นได้ ใน กรณีเช่นนี้ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าจัดการนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ย ปรับในอัตราร้อยละสามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

ถ้าทางราชการได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหามลพิษหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดจากโรงงาน ให้ขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการได้ และเมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งจาก ผู้ประกอบกิจการโรงงานแล้วให้ชดใช้เงินช่วยเหลือที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่อไป (มาตรา 42)

3.2.2.24 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เรียกว่า “การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กนอ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสม เพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรมหรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับ กนอ.

2) การปรับปรุงที่ดินที่กนอ. ได้มา รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบ พาณิชยกรรม และผู้ประกอบการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชยกรรม รวมตลอดทั้งการจัดให้มีและบริหารจัดการกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ที่พักอาศัย การขนส่งทางบกและทางน้ำท่าเรือการสื่อสารโทรคมนาคมหรือกิจการอื่นใด ทั้งนี้ ที่จำเป็น หรือเป็นประโยชน์ แก่กิจการของนิคมอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยในนิคมอุตสาหกรรม

3) การดำเนินกิจการท่าเรือ

4) การพัฒนาชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะแก่ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง (มาตรา 6)

(2) ให้กนอ. มีอำนาจกระทำการกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบพาณิชยกรรม ผู้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชยกรรม และผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายรวมทั้ง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขหรือที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2) การกำกับหรือจัดให้มีระบบป้องกันอุบัติเหตุ ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม รวมตลอดถึงการควบคุมและจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการมลภาวะอื่นใดในนิคมอุตสาหกรรม (มาตรา 10)

(3) ให้คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีอำนาจวาง นโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ. อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 10 (มาตรา 23)

3.2.2.25 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562

(1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
“สารสนเทศทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการในการนำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมาผ่านกระบวนการจัดการสารสนเทศจนได้เป็นข่าวสารด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งอาจอยู่ในรูปข้อความตาราง กราฟ หรือภูมิศาสตร์สารสนเทศที่พร้อมนำมาใช้ปฏิบัติงาน ประกอบการตัดสินใจ ประกอบการวางแผนจัดการและนำมาสรุปเป็นความรู้ได้

“การจัดการสารสนเทศ” หมายความว่า การจัดข้อมูลให้เป็นกลุ่มเชื่อมโยงกันเพื่อการวิเคราะห์และประมวลผลจนได้เป็นข่าวสารพร้อมใช้งาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีกระบวนการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผล เพื่อให้เกิดเป็นระบบใช้จัดการสารสนเทศ

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

(2) กำหนดให้สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สสน.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Hydro-Informatics Institute (Public Organization)” เรียก โดยย่อว่า “HII” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการและวิเคราะห์ข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้บริการข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำของประเทศ

2) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำ

3) ส่งเสริมความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

4) นำเสนอและถ่ายทอดผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นำไปใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและเกิดประสิทธิผล โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้

5) ดำเนินการอื่นเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติตามที่กฎหมาย กำหนด หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติให้มีแนวทาง ที่สอดคล้องกันและเป็นระบบเดียวกัน สถาบันอาจเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน หรือร่วมดำเนินการกับสถาบันตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ (มาตรา 6 และมาตรา 8)

(3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

1) ถือกรรมสิทธิ์มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ
2) ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมทุกประเภท เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน

3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน

4) จัดให้มีหรือให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน

5) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบันตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

6) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

7) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการสถาบัน สารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

8) เป็นตัวแทน หรือมอบหมาย หรือว่าจ้างให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ประกอบกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

9) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน (มาตรา 9)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำประกอบด้วย

1) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงในด้านการบริหารหรือเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสี่คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และอธิบดีกรมชลประทาน

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การจัดการหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสถาบัน

ให้ผู้อำนวยการสถาบันเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น (มาตรา 14)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินงานของสถาบันเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของสถาบัน

2) อนุมัติงบประมาณประจำปีงบการเงิน แผนการลงทุน และการดำเนินโครงการตามที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด

3) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และค่าบริการในการดำเนินกิจการของสถาบัน

4) กระทำการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้หรือตามที่เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำมีอำนาจเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่และอำนาจของสถาบันต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติสั่งการตามที่เห็นสมควร (มาตรา 19)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินกิจการของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสถาบันที่ขัดต่อกฎหมายวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี หรือแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ตลอดจนสั่งสอบสวน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันได้ (มาตรา 43)

3.2.2.26 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

(1) กำหนดบทนิยาม คำว่า “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ และคำว่า “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ (องค์การมหาชน) (มาตรา 3)

(2) กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สทอภ.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “GISTDA” (มาตรา 5)

(3) สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศให้เป็นความรู้ที่ไร้พรมแดนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

2) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติจากข้อมูลดาวเทียม

3) ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) ให้บริการให้คำปรึกษาและพัฒนาบุคลากรในด้านสำรวจข้อมูลจากระยะไกลด้วยดาวเทียมและภูมิศาสตร์สนเทศ

5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่อง กับเทคโนโลยีอวกาศ ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาและสร้างดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติขนาดเล็กเองได้

6) เป็นหน่วยงานหลักกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับระบบสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบภูมิศาสตร์สนเทศที่เหมาะสม (มาตรา 7)

(4) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้ด้วย

1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ

2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

3) เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักงานตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

4) กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดำเนินกิจการ

5) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการ

6) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

7) ติดต่อประสานงานและทำความตกลงร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือทาง วิชาการกับหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศในกิจการอันเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของสำนักงาน

8) ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการที่มีอำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีอวกาศและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ตามที่ได้รับมอบหมาย

9) กระทบการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
(มาตรา 8)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์
สนเทศ ประกอบด้วย

1) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความ
เชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงทางด้านเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ

2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสามคน ได้แก่ ปลัดกระทรวง การอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเจ้ากรมแผนที่ทหาร

3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจาก ผู้ซึ่ง
มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีอวกาศ ภูมิศาสตร์สนเทศ
หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อกิจการของสำนักงาน ซึ่งจะต้องเป็นสาขา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
อวกาศหรือภูมิศาสตร์สนเทศไม่น้อยกว่าสามคน และต้องเป็นบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน
ของรัฐอย่างน้อยสองคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศเป็น กรรมการ
และเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ(มาตรา 13)

(6) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ
ภูมิศาสตร์สนเทศ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานของ
สำนักงาน

2) อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของปีถัดไปของสำนักงาน

3) ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ
ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานในเรื่องการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการนำข้อมูลไป
ใช้

4) กระทบการอื่นใดที่จำเป็น หรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
(มาตรา 19)

(7) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมีอำนาจ
หน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย และให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของ
การจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาลและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่ง
ให้สำนักงานชี้แจงแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัด ต่อวัตถุประสงค์ของการ
จัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้ (มาตรา 41)

3.2.2.27 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“น้ำเสีย” หมายความว่า น้ำเสียตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“เขตพื้นที่กำจัดน้ำเสีย” หมายความว่าพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่น ตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ระบบบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า ระบบท่อสิ่งปฏุกสร้าง เครื่องมือเครื่องใช้ และ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลใดที่มีช่องทางการ จัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบบำบัดน้ำเสียรวม” หมายความว่า ระบบท่อสิ่งปฏุกสร้าง เครื่องมือเครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่องค์การกำจัดน้ำเสียได้จัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย

“ระบบระบายน้ำ” หมายความว่า ระบบทางหรือท่อระบายน้ำที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้ จัดให้มีขึ้นในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ท่อรวบรวมน้ำเสียแยก” หมายความว่า ท่อรวบรวมน้ำเสียที่องค์การกำจัดน้ำเสียได้ จัดให้มีขึ้นที่แยกต่างหากออกจากระบบระบายน้ำ

“แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนการดำเนินการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมใน เขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย ซึ่งจัดทำโดยองค์การกำจัดน้ำเสีย หรือแผนการดำเนินการบริหารหรือรับจัดการน้ำเสียทั้ง ในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การ บริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็น ราชการ ส่วนท้องถิ่น

“ราชการส่วนภูมิภาค” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน

“ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย

“ข้อตกลงร่วม” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่าง องค์การกำจัดน้ำเสียกับ ราชการ ส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

“ข้อตกลงจัดการน้ำเสีย” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่าง องค์การกำจัดน้ำเสียกับ ผู้ใช้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

(2) กำหนดให้จัดตั้งองค์การกำจัดน้ำเสีย เรียกโดยย่อว่า “อจน.” มีวัตถุประสงค์ ในการ จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหาร หรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับ การจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (มาตรา 4 และมาตรา 6)

(3) องค์การกำจัดน้ำเสียมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 6 และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

1) ให้คำเสนอแนะหรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการ ประกาศกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

2) สำรวจ วางแผนปฏิบัติการออกแบบ ก่อสร้าง ดำเนินการจัดการและ บำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบ บำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

3) ดำเนินการเกี่ยวกับการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และการผลิตพลังงานจากน้ำเสีย เพื่อให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและตามข้อตกลงร่วม

4) ทำข้อตกลงร่วม เพื่อให้การจัดการน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

5) เข้าร่วมกิจการกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นของเอกชน หรือของรัฐทั้งในและนอกราชอาณาจักร หรือกึ่งองค์การระหว่างประเทศ หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ขององค์การจัดการน้ำเสีย

6) ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย (มาตรา 7)

(4) กำหนดให้มีคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย ประกอบด้วย ประธาน กรรมการผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนการประปาส่วนภูมิภาค และกรรมการอื่นอีกไม่เกินหกคนเป็นกรรมการและให้ผู้อำนวยการองค์การจัดการน้ำเสีย เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้คณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น (มาตรา 12)

(5) กำหนดให้มีคณะกรรมการร้องการ้องการจัดการน้ำเสีย มีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย และควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

1) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ
2) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการโดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงร่วม

3) ออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเงื่อนไขของข้อตกลงจัดการน้ำเสีย
4) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 7 (มาตรา 18)

(6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย เพื่อการนี้จะสั่งให้องค์การจัดการน้ำเสียชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล มติของ คณะรัฐมนตรี หรือมติหรือคำสั่งของ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของ คณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการได้ (มาตรา 28)

(7) ในกรณีที่องค์การจัดการน้ำเสียจะต้องเสนอเรื่องใด ๆ ไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี ให้องค์การจัดการน้ำเสียนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยัง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี (มาตรา 29)

3.3 การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้งจะมีการจัดโครงสร้างองค์กรตามระดับภัยตามที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.1 และตารางที่ 3.3-1 ภายใต้โครงสร้างองค์กรที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลัก 2 ฉบับคือ พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 โดยสรุปได้ตามตารางที่ 3.3-2 และรูปที่ 3.3-1 ถึง รูปที่ 3.3-3

ตารางที่ 3.3-1 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570		
ระดับ	สถานการณ์/ แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการวิกฤติ น้ำ	ระดับ	การจัดการ	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการสาธารณภัย
1	ระดับเสี่ยงรุนแรง	เลขาธิการ สททช.	1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการอำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย	2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
			3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	รมว.มหาดไทย (ผู้บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ)
3	ระดับวิกฤต	นายกรัฐมนตรี	4	สาธารณภัย ร้ายแรง อย่างยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย

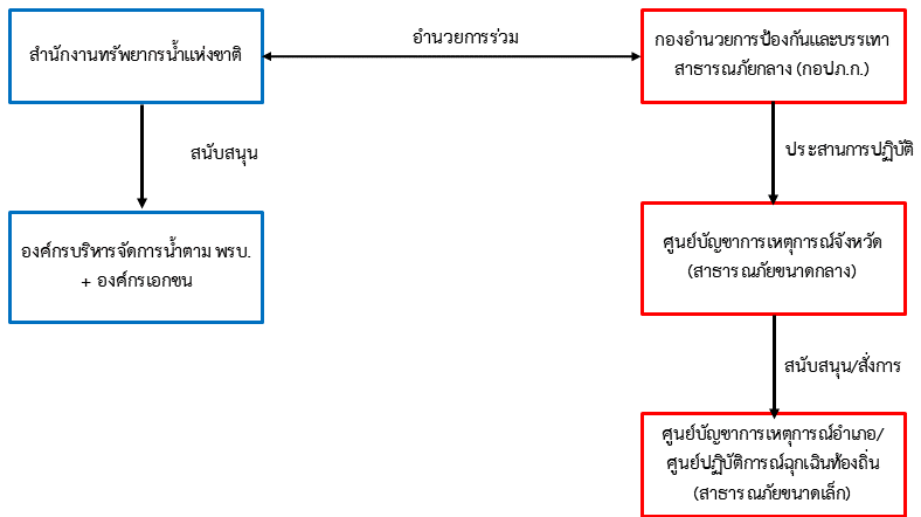
ตารางที่ 3.3-2 โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ			
ระดับวิกฤติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2561	โครงสร้างของ พระราชบัญญัติ ป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550	การจัดการสาธารณภัย
วิกฤติน้ำ (หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ) (ระดับ 3)	ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	กองบัญชาการป้องกัน และบรรเทาสาธารณ ภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัยร้ายแรง อย่างยิ่ง (ระดับ 4)
รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง) (ระดับ 2)	กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3)
		ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ จังหวัด	สาธารณภัยขนาดกลาง (ระดับ 2)
ปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	- ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ อำเภอ - ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน ท้องถิ่น	สาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1)

แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการ

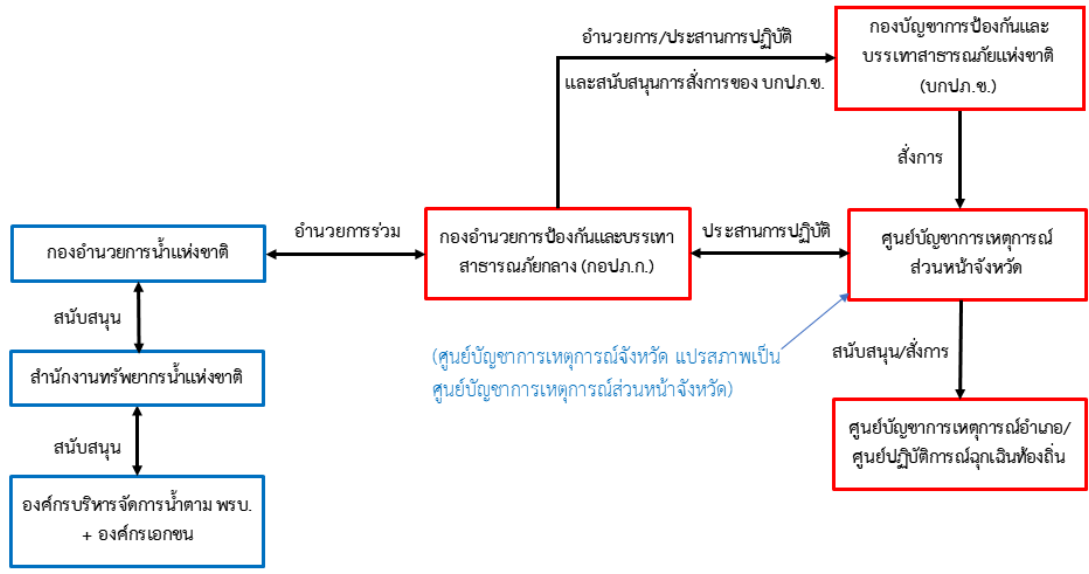
ระดับเสี่ยงรุนแรง (ระดับ 1)/สาธารณสุขขนาดเล็ก (ระดับ 1)/
สาธารณสุขขนาดกลาง (ระดับ 2)

รูปที่ 3.3-1 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติน้ำระดับปกติ สาธารณภัยขนาดเล็ก และสาธารณสุขขนาดกลาง

แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการ

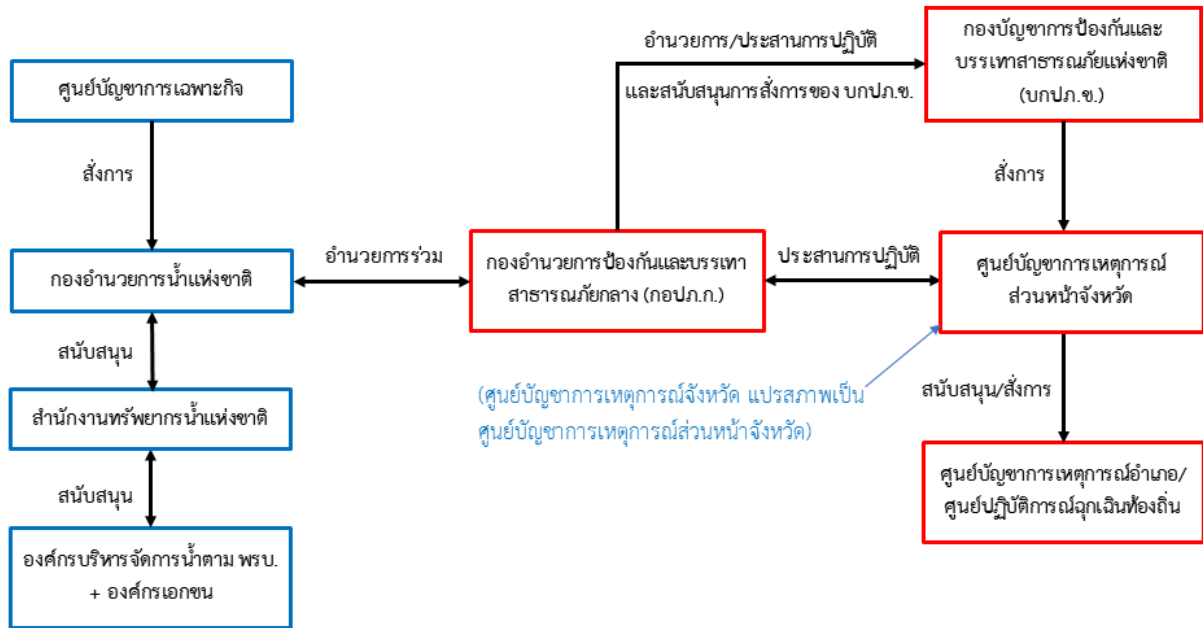
ระดับรุนแรง (ระดับ 2)/
สาธารณสุขขนาดใหญ่ (ระดับ 3)

รูปที่ 3.3-2 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติน้ำระดับรุนแรง และสาธารณสุขขนาดใหญ่

แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการ

ระดับวิกฤต (ระดับ 3) / สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

รูปที่ 3.3-3 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติน้ำระดับวิกฤติ หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ และสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

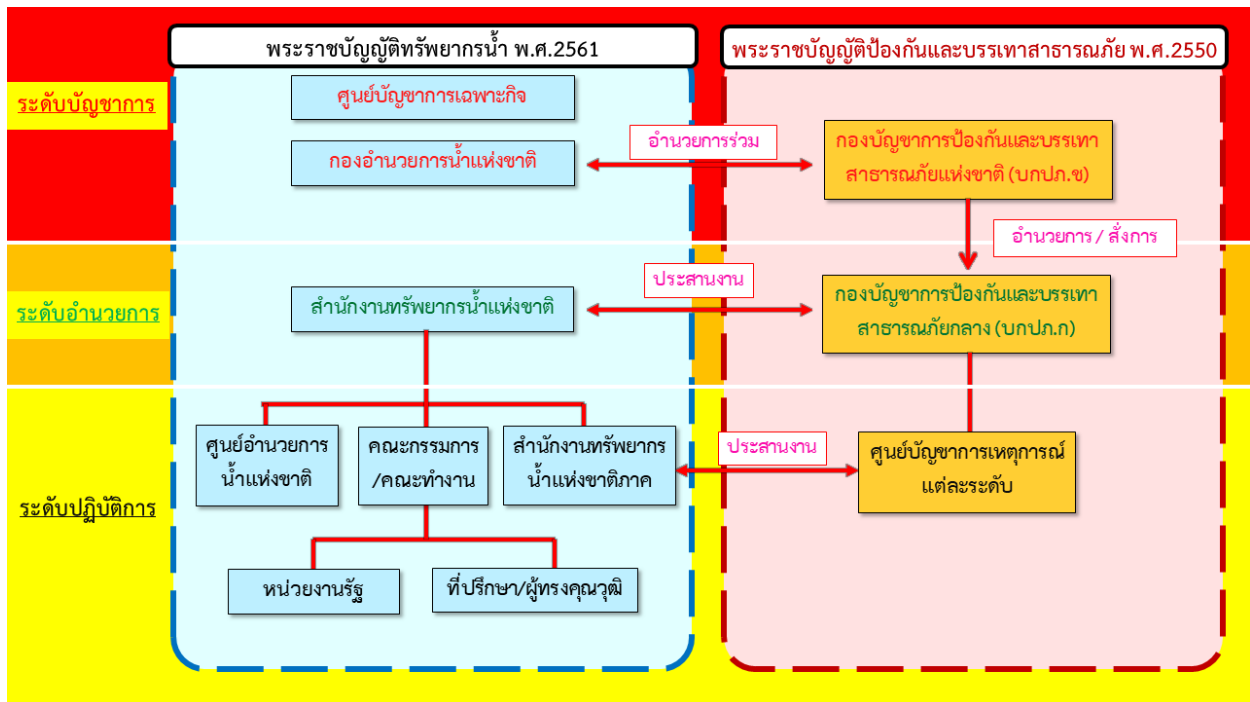
จากโครงสร้างและขั้นตอนการบูรณาการตามรูปที่ 3.3-1 ถึงรูปที่ 3.3-3 จะพบว่าในกรณี ของระดับภัย 1 : ปกติและระดับภัย 2 : รุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง จะใช้องค์กรถาวร ได้แก่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค และศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอำนวยการและปฏิบัติการร่วม

ส่วนระดับภัย 3 : วิกฤติ จะมีการตั้งองค์กรในระดับบัญชาการชั่วคราวขึ้น ได้แก่ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าวิกฤติ น้ำจะผ่านพ้นไป โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับอำนวยการโดยใน 2 ส่วนนี้ถือเป็นองค์กรระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการแยกตาระดับภัย 1 ถึง 3 ได้ตาม รูปที่ 3.3-4

จากรูปที่ 3.3-1 ถึงรูปที่ 3.3-4 จะมียุทธศาสตร์ตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่

- ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ
- กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ
- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

โดยแต่ละองค์กรจะมีรายละเอียด บทบาท หน้าที่ตามหัวข้อ 3.3.1 ถึง 3.3.3

รูปที่ 3.3-4 ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการ ระดับอำนาจการ และระดับปฏิบัติการ

3.3.1 ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ

ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรระดับปฏิบัติการซึ่งเป็นส่วนราชการภายในของ “สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” มีหน้าที่ในการบูรณาการและปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการสนับสนุนข้อมูลน้ำและภูมิอากาศซึ่งศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติปฏิบัติงานร่วมกับ คลังข้อมูลน้ำ และภูมิอากาศแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูล ติดตามประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำ ทั้งในภาวะปกติและในภาวะวิกฤติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานกองอำนาจการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตั้งแต่ก่อนเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย โดยมี หน้าที่และอำนาจดังนี้

- 1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำเพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำและเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำและการตัดสินใจของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- 3) เป็นศูนย์อำนาจการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม ฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ
- 4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์สารสนเทศผังน้ำ

- 7) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำแก่งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิศาสตร์สารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสารการนำเสนอข้อมูล และสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ
- 9) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำทะเบียนผู้ใช้ น้ำประเภทต่าง ๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 10) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

จึงเห็นได้ว่าองค์กรในระดับอำนาจการและระดับปฏิบัติการที่กล่าวมาข้างต้น จะทำหน้าที่ในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำในแต่ละขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่มก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาแนวทางการปฏิบัติงานอ้างอิงตามระดับความร้ายแรงของภัยจากภาวะวิกฤติน้ำให้สอดคล้องกับระดับการจัดการสาธารณสุขภัย ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 ทั้ง 4 ระดับ ที่พิจารณาภัยระดับสาธารณสุขภัยจากขนาดพื้นที่ประสบภัย จำนวนประชากรที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความสามารถในการรับมือเผชิญเหตุด้วยทรัพยากรที่แต่ละพื้นที่มีอยู่เป็นหลัก แต่เนื่องจากการจัดการวิกฤติน้ำหรือสาธารณสุขภัยด้านทรัพยากรน้ำนั้น มีปัจจัยสาเหตุมาจากสภาวะอากาศเป็นหลักและในปัจจุบันระบบข้อมูลตรวจวัด ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีคาดการณ์สถานการณ์น้ำมีความก้าวหน้าไปมาก สามารถประเมินแนวโน้มของวิกฤติน้ำได้ แม่นยำกว่าในอดีตและแจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติได้ดี จึงกำหนดระดับสถานการณ์ภัยเพื่อการบริหารจัดการโดย คำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) สภาพอากาศเป็นการประเมินจากการคาดการณ์สภาพอากาศในระยะสั้น กลาง ยาว และนาน รวมถึงสภาพอากาศปัจจุบัน เพื่อพิจารณาถึงปรากฏการณ์หรือสภาวะที่ส่งผลให้มีแนวโน้มผิดปกติ
- 2) สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน เป็นการประเมินสถานการณ์น้ำท่า ระดับน้ำปริมาณน้ำไหลผ่านและคุณภาพน้ำจากสถานีหลัก รวมถึงปริมาณน้ำในเขื่อนที่มีแนวโน้มเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง และปัญหา คุณภาพน้ำ ซึ่งในอนาคตจะมีการกำหนด “สถานีอุทกวิทยาหลักแห่งชาติ” เพื่อเป็นจุดเฝ้าระวังสำคัญ
- 3) ความซับซ้อนของสถานการณ์ ประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และการให้ความช่วยเหลือการคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไประยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ
- 4) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่เป็นการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทรัพย์สิน ชีวิตอยู่ในระดับรุนแรง ศักยภาพในการรับมือ
- 5) ดุลยพินิจของผู้บัญชาการพิจารณาผลจากทุกปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมาประเมินพิจารณาตัดสินใจ

ทั้งนี้จากแผนผังใน รูปที่ 3.3-1 ถึง รูปที่ 3.3-4 และหน้าที่รับผิดชอบที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นว่า ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ จะเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่มีการทำงานต่อเนื่อง ไม่ว่าจะป็นภาวะ ปกติหรือในช่วงที่มีภัยน้ำแล้งในทุกระดับภัย

3.3.2 กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับบัญชาการที่จัดตั้งขึ้นตามที่คณะกรรมการน้ำ แห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามมาตรา 17(7) ของ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ โดยจัดตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติการฉุกเฉินจากสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องวิกฤติน้ำ โดยสามารถบูรณาการร่วมกับองค์กร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสาธารณภัย ได้อย่างทันท่วงทีและมีความต่อเนื่อง

“กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จะมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้บัญชาการ

เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นรองผู้บัญชาการและหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นองค์ประกอบ และกำหนดให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติทำหน้าที่ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติมีบทบาทหน้าที่ต่อการปฏิบัติการฉุกเฉินจากสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องวิกฤติน้ำ โดยบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาในกรอบเวลาสองช่วง ดังนี้

3.3.2.1 บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

- 1) การเตรียมความพร้อมรับมือการแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูและการบูรณาการการปฏิบัติการ ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการให้เป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพ
- 2) เชื่อมโยงแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ แผนงบประมาณ การบริหารทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการและแผนต่าง ๆ ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ให้ทำงานร่วมกับ แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน
- 3) การสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน

3.3.2.2 บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)

- 1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น
- 2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำ ในสถานการณ์น้ำที่เกิดขึ้น โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยกลาง (กอปภ.ก.)” และ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บคปภ.ช.)”
- 3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กลาง (กอปภ.ก.)”
- 4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ก่อนนำเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติน้ำฯ
- 5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเพื่อรับผิดชอบ ดำเนินการ เกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และ มาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้ง บูรณา การข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการงบประมาณ บริหารจัดการการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- 1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะ นโยบาย และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

- 2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของ ประเทศแบบบูรณาการและเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการที่ได้กำหนดไว้
- 4) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ประเมินความต้องการในการใช้น้ำเพื่อการต่าง ๆ ความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว และผลกระทบ ที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาวะวิกฤติน้ำ
- 5) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 6) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาใน
- 7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือ

ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
ทั้งนี้ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) จะมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านน้ำ ตั้งแต่ระดับ 2 : รุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรงขึ้นไป

3.3.3 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เป็นองค์กรชั่วคราวที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ เมื่อเกิดภัยจากน้ำในระดับที่ 3 : วิกฤติน้ำเท่านั้น โดยมีรายละเอียดการจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ดังนี้

3.3.3.1 การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ถือเป็นกฎหมายกลางซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำของประเทศในภาพรวม ทั้งในมิติด้านการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหาร จัดการการบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ และสิทธิในน้ำมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะเป็น ประโยชน์แก่การบริการสาธารณูปโภคและประโยชน์สาธารณะทั้งในภาวะปกติและภาวะที่เกิดวิกฤติด้านทรัพยากรน้ำ

ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ จึงได้กำหนดกลไกทาง กฎหมายในลักษณะของการจัดตั้งองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นกรณีเร่งด่วนเรียกว่า “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ซึ่งบัญญัติไว้ใน ส่วนที่ 2 ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มีหลักการและสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำ เกิดเอกภาพในการบูรณาการการประสานงานและการบัญชาการสถานการณ์ เพื่อลดความรุนแรงและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากวิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีมีความรวดเร็วต่อสถานการณ์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด

อำนาจในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีมีฐานะ เป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป

ผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

นายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ มีอำนาจออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ร่วมกันกระทำหรือห้ามกระทำการใด ๆ เพื่อ การป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวังหรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที

โดยคำสั่งดังกล่าว มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ รองรับให้มีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา โดยไม่ชักช้า

หน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

การสนับสนุนด้านงบประมาณ

กำหนดให้สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด

การคุ้มครองการปฏิบัติการตามหน้าที่

ในการปฏิบัติการใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่าย พลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วน ท้องถิ่น หรือบุคคลใด ที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีใน ฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ หากอยู่ภายใต้เงื่อนไขของประการกล่าวคือได้กระทำไปพอสมควร แก่เหตุและมีได้ประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง ผลของการปฏิบัติการดังกล่าวกำหนดบทสันนิษฐานเบื้องต้นว่า ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง

การฝ่าฝืนคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มิได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ นายกรัฐมนตรีจะมีสภาพบังคับ เช่นไร แต่เมื่อพิจารณาสถานะของคำสั่งดังกล่าวแล้ว มาตรา 24 บัญญัติรองรับ ให้คำสั่งดังกล่าวมีสภาพอย่างกฎ และมีผลบังคับเป็นการทั่วไป การฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวในทางบริหารราชการแผ่นดินย่อมถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ชอบหรือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี โดยมาตรา 88 ได้กำหนดโทษอาญากรณีผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ด้วยในขณะเดียวกัน

ความโปร่งใสในการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

เมื่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจแล้วเสร็จ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติต้องจัดทำรายงานและสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้นถือเป็น การปฏิบัติการโดยองค์กรมกฎหมายซึ่งมีโครงสร้างขององค์กรขนาดใหญ่ หรือมีภารกิจในระดับชาติเพื่อแก้ไข ปัญหาในขณะเกิดวิกฤติน้ำหรือเทียบเท่าสาธารณภัยขนาดใหญ่หรือขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 3 หรือระดับ 4 ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ดังนั้น ในการปฏิบัติการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมีลักษณะเป็นการสั่งการผ่านนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยจะมีการบูรณาการในระดับนโยบาย หรือการกำหนดแผนงานให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาพร้อมกับองค์กรที่มีโครงสร้างใกล้เคียงกัน ได้แก่ กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (บกปภ.ช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้บัญชาการฯ

3.3.3.2 แนวทางการพิจารณากระดับวิกฤติน้ำ

ในการพิจารณากระดับวิกฤติน้ำ ตั้งแต่ระดับที่ 1 (ปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง) ไปจนกระทั่งถึงระดับที่ 3 (วิกฤติน้ำ) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในส่วนของเกณฑ์การพิจารณาระดับภัย 1 และ 2 ตามที่นำเสนอไว้ในหัวข้อ 3.1 นั้น ในส่วน ของน้ำแล้งจะมี

การวิเคราะห์และนำเสนอค่าเกณฑ์ที่พิจารณาจากตัวชี้วัดต่าง ๆ เช่น ปริมาณน้ำฝนและระดับน้ำ ไว้แล้วตามรายละเอียดในบทที่ 4 ส่วนการยกระดับภัยจากระดับ 2 ไปเป็นระดับ 3 : วิกฤติ ซึ่งเป็นระดับที่จะมี การบัญชาการผ่าน “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” นั้นจะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกับกรณีของ ผู้อำนวยการหรือผู้บัญชาการที่จะพิจารณาตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เพื่อให้วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีระดับของภัยที่สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้และเป็นไปในทิศทางอย่างเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณายกระดับการจัดการวิกฤติน้ำ

ตารางที่ 3.3-1 เกณฑ์หรือเงื่อนไขประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤติน้ำ

เกณฑ์ / เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชากรที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ ซับซ้อนของสถานการณ์	ความยุ่งยาก สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิค ของสถานการณ์ (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัย การเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และเส้นทางการให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัครหน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมืออุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ลักษณะทาง เทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจากการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่น ๆ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

3.3.4 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ. ทรัพยากร น้ำ และ พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ

จากแผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัยด้านน้ำในระดับ 1, 2 และ 3 ตาม รูปที่ 3.3.1-1 และรูปที่ 3.3.1-2 จะเห็นว่า จะมีการทำงานร่วมกันระหว่าง องค์กรตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ (เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามที่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา) กับองค์กรตาม พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ โดยในเชิงของประเภทของภัยด้านน้ำ แบ่งออกได้เป็น 2 บริบท คือ

- บริบทด้านปริมาณน้ำ ได้แก่ น้ำแล้ง และน้ำท่วม
- บริบทด้านคุณภาพน้ำ ได้แก่ ภัยจากภาวะมลพิษ กรณีมีสารเคมี และวัตถุอันตรายปนเปื้อนสู่

ทรัพยากรน้ำ

สำหรับในเชิงของแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามระดับภัยนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ

- แนวทางที่ 1 ภัยระดับ 3: วิกฤติ ที่ต้องมีผู้บัญชาการโดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”
- แนวทางที่ 2 ภัยต่ำกว่าระดับ 3 ที่ไม่ต้องบัญชาการโดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

โดยในเอกสารฉบับนี้ จะนำเสนอแนวทางบูรณาการทั้ง 2 บริบทของภัยเนื่องจากมีความ เป็นไปได้ว่า อาจเกิดทั้งปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม และคุณภาพน้ำขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ (น้ำแล้ง และน้ำท่วม) ตามรายละเอียดในหัวข้อ 3.3.5

- แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำตามรายละเอียดในหัวข้อ

3.3.6

3.3.5 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ

ปัญหาด้านน้ำในบริบทนี้หมายถึงผลกระทบที่เกิดจาก

1) น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำตามธรรมชาติหรือที่มีการกักเก็บไว้ไม่เพียงพอซึ่งเป็นสภาวะขาดแคลนน้ำต่อการอุปโภคบริโภค เช่น การใช้น้ำในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคพาณิชย์กรรม หรือการใช้น้ำในภาคอื่น ๆ ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเวลานานจนก่อให้เกิด ความเสียหาย และส่งผลกระทบต่อ กว้างขวางต่อชุมชน สังคม และระบบเศรษฐกิจโดยรวม

2) น้ำท่วม (อุทกภัย) ซึ่งเกิดจากปริมาณน้ำท่วมขังเกินกว่าระดับผิวดินตามสภาพปกติหรือมีปริมาณเกินกว่าขีดความสามารถในการกักเก็บหรือแม้กระทั่งปัญหาจากการบริหารจัดการปริมาณน้ำหรือการระบายน้ำให้มีปริมาณที่เหมาะสมต่อพื้นที่ไม่ว่าจะมีสาเหตุอันเนื่องมาจากธรรมชาติ การกระทำของมนุษย์ หรือเหตุอื่นใดก็ตาม

เดิมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ประกอบด้วย แผนการบูรณาการระหว่าง องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เมื่อมี พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำจะต้องมีการบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำตามหัวข้อ 3.3.1 ถึง 3.3.3

ซึ่งการบูรณาการในด้านต่าง ๆ ของปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ในระดับความร้ายแรง ของภัยสาธารณะขนาดเล็ก (ระดับ 1) ขนาดกลาง (ระดับ 2) และขนาดใหญ่ (ระดับ 3) จะเทียบเท่ากับระดับ ภัยจากน้ำ ระดับที่ 1 และ 2 ของ สททช. ซึ่งเป็นขั้นที่ยังไม่ต้องมีการบัญชาการผ่านศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ จะมีแนวทางการบูรณาการตามหัวข้อ 3.3.5.1 และ 3.3.5.2 ส่วนกรณีภัยจากน้ำระดับที่ 3 : วิกฤติ จะมีการบัญชาการจากศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามแนวทางในหัวข้อ 3.3.5.3 เพิ่มเติมขึ้นมา

3.3.5.1 การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

ในภาวะฉุกเฉิน หรือสาธารณภัยต่าง ๆ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ถือเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งในสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้าง องค์กร ข้อมูล การสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการและการใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉิน¹ ดังนี้ (แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย กรกฎาคม 2565)

(1) กรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และน้ำท่วม (อุทกภัย) ที่เกิดในเขตจังหวัด อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางดำเนินการดังนี้

1) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของ “ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) แห่งพื้นที่นั้น” เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้ง “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่” และ “ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด)” ทราบทันที

2) กรณีในพื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว

3) กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้ง ให้ผู้อำนวยการอำเภอหรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป

4) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกันหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ติดต่อกันหรือใกล้เคียงนั้น

5) เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้า ดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็น อันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิต หรือป้องกัน อันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

6) กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียง กับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจาก เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว

7) ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้น และทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

8) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมตลอด ทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ ผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และผู้อำนวยการในเขตพื้นที่

สำหรับแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการจัดการในภาวะฉุกเฉินนั้น แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติได้จำแนกรูปแบบขององค์กรออกตามเขตพื้นที่ตั้งแต่สาธารณภัย ระดับเล็กไปจนกระทั่งระดับใหญ่ ดังนี้

1) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล/เมืองพัทยา)

จัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น” เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี

“ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น)” เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น จนกว่าสถานการณ์นั้นจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน พื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกชั้นตอน หากในกรณี ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจาก กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียง และหรือกองอำนาจการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (ศบก.อ.)

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ” เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ)” เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะ กลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณ ภัยที่เกิดขึ้น โดยอำนาจการและประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีเอกภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง

3) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด” เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมี “ผู้อำนวยการจังหวัด” เป็นผู้สั่งการควบคุมและบัญชาการเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัดจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจาก ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับพื้นที่รวมทั้งอำนาจการและประสานการเผชิญเหตุระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การสาธารณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมี เอกภาพและประสิทธิภาพ

4) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด (ศบก.จว.)

ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด แปรสภาพเป็น “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด” ของ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ” ในกรณีเมื่อมีการยกระดับการจัดการ

สาธารณสุขเป็นระดับ 3-4 ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงาน ตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทา
สาธารณสุขแห่งชาติ โดยรับผิดชอบอำนวยการควบคุม ปฏิบัติงานและประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณสุขในเขตพื้นที่จังหวัด พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการ
จัดการสาธารณสุข และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การสาธาณกุศลในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขกลาง (กอปก.ก.)

ในกรณีการจัดการสาธารณสุขระดับ 1 และระดับ 2 ให้ “กองอำนวยการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณสุขกลาง” รับผิดชอบอำนวยการประสานการปฏิบัติ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนการสั่ง
การของ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ” รวมทั้งติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์
สถานการณ์ รายงานและเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ หรือ
นายกรัฐมนตรีเพื่อตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณสุขเป็นระดับ 3 และระดับ 4

6) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติให้รับผิดชอบบังคับบัญชา
อำนวยการวินิจฉัยสั่งการควบคุม และประสานความร่วมมือในการจัดการสาธารณสุขตามการจัดการสาธารณสุข
ระดับ 3 และระดับ 4

3.3.5.2 การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนป้องกันและบรรเทา สาธารณสุขแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาท หน้าที่และแนวทาง ปฏิบัติ
ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมประมาณ 28 หน่วยงาน ประกอบไปด้วยหน่วยงานระดับ กระทรวง
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ และหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจะร่วมบูรณาการภายใต้ บทบาทและ
ภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ และหากหน่วยงานใดมีแผนปฏิบัติการในกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะแผนปฏิบัติ
การนั้นก็จะถูกนำไปบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติด้วย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากร
น้ำทั้งระบบทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ ด้วยเหตุนี้ในการบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข
แห่งชาติจะต้องดำเนินการตั้งแต่กระบวนการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทาง มาตรการใน
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำในแต่ละระดับของภัย กระบวนการพัฒนา เครื่องมือกลไกต่าง ๆ
การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำการบูรณาการข้อมูลและการนำข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ
สนับสนุนการปฏิบัติงาน และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้
กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติของสำนักงานทรัพยากร
น้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ดังนี้

(1) บทบาทด้านการบริหารจัดการ (ก่อนเกิดเหตุ)

การบริหารจัดการและจัดสรรการใช้น้ำอย่างเหมาะสม การจัดทำผังน้ำเพื่อเป็นข้อมูลเส้นทางน้ำ
ของประเทศ การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำรวมถึงการพัฒนา เทคโนโลยีและระบบคาดการณ์
และเตือนภัยด้านทรัพยากรน้ำที่ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

(2) บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมรับมือ (ก่อนเกิดเหตุ)

การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ในระดับลุ่มน้ำ และในระดับชาติ
รวมถึงการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นใน
สถานการณ์ต่าง ๆ

(3) บทบาทด้านการระงับและเผชิญเหตุ (ขณะเกิดเหตุ)

การประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกำหนด กิจการใด ๆ ที่สามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำหรือการห้าม การใช้น้ำบางประเภทที่เกินกว่าความจำเป็น การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ การผันน้ำ การเปลี่ยนน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ตลอดจนการประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

(4) บทบาทด้านการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (หลังเกิดเหตุ)

การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากกรณีที่ต้อง ทำลายหรือถอนสิ่งใด ๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไขปัญหตามแผนป้องกันและแก้ไข ปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม และการจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม รวมถึงการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติการระงับเหตุ รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤติน้ำปัญหาและอุปสรรค เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผน ป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมในระยะยาว และที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

3.3.5.3 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) ในกรณีวิกฤติน้ำ

นอกเหนือไปจากการบูรณาการปฏิบัติตามแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินและมาตรการรับมือจากวิกฤติน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ กำหนดไว้ โดยเฉพาะการควบคุมสถานการณ์ให้ไม่เกิดผลกระทบในระดับที่ร้ายแรงขึ้น การเผชิญเหตุการณ์ การบรรเทาเหตุ และการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ การลดความสูญเสีย หรือเสียหาย ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ ภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว หากสถานการณ์ยกระดับความรุนแรงนี้เป็นภัยด้านน้ำระดับ 3 : “วิกฤติน้ำ” (เทียบระดับ 4 สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ซึ่งบทบาทสำคัญประการหนึ่งของการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำดังกล่าวคือการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อเป็นองค์กรระดับชาติในการทำหน้าที่บริหารจัดการ “มวln้ำ” เพื่อลด ผลกระทบและแก้ไขวิกฤติน้ำในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการระหว่าง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
<p>-การผันน้ำ</p> <p>-การช่วยเหลือทางการแพทย์</p> <p>-การแก้ไขปัญหามลพิษ</p>	<p>- คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p> <p>- คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ</p> <p>-สาธารณสุขจังหวัด</p> <p>-องค์การเภสัชกรรมสาขาภาคเหนือ</p> <p>- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด</p> <p>- โรงพยาบาลประจำตำบล/อำเภอ/จังหวัด</p> <p>-สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ</p> <p>-สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>-การนิคมอุตสาหกรรมภาค</p>	<p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ</p> <p>- สำนักงานชลประทาน ในพื้นที่ประสบเหตุ</p> <p>- โครงการชลประทานจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1</p> <p>- สนง.เหล่ากาชาดจังหวัด</p> <p>-จิตอาสา</p> <p>- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน</p> <p>-สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p>	
<p>4. การพยากรณ์ การติดตาม เฝ้าระวัง และการเตือนภัย</p>	<p>- คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p> <p>- สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ในพื้นที่ (การพยากรณ์สภาพอากาศ)</p> <p>- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดในพื้นที่ (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย)</p> <p>- สำนักงานชลประทานในพื้นที่ (ติดตามปริมาณน้ำที่กักเก็บ และการระบายน้ำในเขตชลประทาน)</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำ (เฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำ แจ้งเตือนภัย)</p> <p>- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เฝ้าระวังปริมาณน้ำในอ่างฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ)</p> <p>- สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ในพื้นที่ (เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ)</p>	<p>- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่</p> <p>- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.)</p> <p>- กอ.รมน. จังหวัด</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด</p> <p>- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)</p> <p>- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)</p> <p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่</p>	<p>พิจารณาตามพื้นที่และภารกิจของแต่ละหน่วยงาน</p> <p>พิจารณาตามพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน</p>

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
5. การสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำ แผนระงับเหตุหรือแผนปฏิบัติการ -ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากร น้ำ/ผิวน้ำ -ข้อมูลสภาพอากาศ	-สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ - กรมอุตุนิยมวิทยา	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค - ศูนย์อำนวยการน้ำ แห่งชาติ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานทรัพยากรน้ำ บาดาลเขต - สำนักงานทรัพยากรน้ำใน พื้นที่ - สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ - ศูนย์น้ำระดับจังหวัด - สถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ (องค์การ มหาชน) - สำนักงานพัฒนา เทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
-ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่ตาม กฎหมายเฉพาะ	-สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ -สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ -กรมโรงงานอุตสาหกรรม -การนิคมอุตสาหกรรมภาค -สำนักงานชลประทาน -สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต -สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ -สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ -กรมโรงงานอุตสาหกรรม -การนิคมอุตสาหกรรมภาค	-สำนักงานป่าไม้จังหวัด -อุทยานแห่งชาติ -สภาอุตสาหกรรมจังหวัด -สำนักงานป่าไม้จังหวัด -อุทยานแห่งชาติ -สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	-พื้นที่อุทยาน แห่งชาติและเขต รักษาพันธุ์ สัตว์ป่า -พื้นที่โรงงาน อุตสาหกรรม -พื้นที่เขต ชลประทานและอ่าง เก็บน้ำชลประทาน -น้ำบาดาล -พื้นที่อุทยาน แห่งชาติและเขต รักษาพันธุ์ สัตว์ป่า -พื้นที่โรงงาน อุตสาหกรรม
6. การออกประกาศ/คำสั่ง -เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	-นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอ ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ	-- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่	-มาตรา 58 แห่ง

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
<p>-เขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง</p> <p>-ประกาศจำกัดกิจการการใช้น้ำใน ภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง</p>	<p>-นายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>-นายกรัฐมนตรี</p>	<p>- สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.)</p> <p>- กอ.รมน. จังหวัด</p> <p>- สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด</p> <p>- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่</p> <p>-องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น -ผู้ใช้น้ำ -องค์กรผู้ใช้น้ำ</p>	<p>วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ</p> <p>-มาตรา 31 แห่ง พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย</p> <p>-มาตรา 58 แห่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ</p>
<p>7. การฟื้นฟูเยียวยา</p> <p>-การฟื้นฟูเยียวยาตามผลิตผลทาง การเกษตร</p> <p>-การจ่ายค่าทดแทนการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง</p> <p>-การจ่ายค่าทดแทนการใช้น้ำจาก การขอเปลี่ยนน้ำ</p> <p>-การฟื้นฟูด้านสิ่งแวดล้อมและการ จัดการมลพิษ</p> <p>-การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ</p>	<p>- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัด</p> <p>- สำนักงานเกษตรจังหวัด</p> <p>-หน่วยงานซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่</p> <p>-หน่วยงานซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่</p> <p>- สำนักงานป่าไม้เขต</p> <p>- สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่</p> <p>- สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ</p> <p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่</p>	<p>- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่</p> <p>- สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย จังหวัด</p> <p>- สำนักงานประมง</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ</p> <p>- สำนักงานประมง</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ</p> <p>- สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด</p> <p>- สนง.โยธาธิการและผัง เมืองจังหวัด</p> <p>- แขวงทางหลวงชนบท</p>	<p>-มาตรา 67 แห่ง วรรคสาม พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ</p> <p>-มาตรา 60 แห่ง วรรคสอง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ</p>
<p>8. การเตรียมพื้นที่กักเก็บน้ำ</p>	<p>- สำนักงานชลประทานในพื้นที่</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำใน พื้นที่</p> <p>-สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ในพื้นที่</p> <p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน พื้นที่</p>	<p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค</p>	
<p>9. งบประมาณ</p>	<p>-สำนักงานงบประมาณเขต</p>	<p>-สำนักงานงบประมาณ</p>	<p>มาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ</p>

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
			บัญญัติไว้เป็น การเฉพาะ
10. การรายงานและสรุปผลการ ดำเนินการ	-สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค	-สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	มาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็น การเฉพาะ

3.3.6 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ

วิกฤติน้ำในบริบทนี้หมายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้ใช้ น้ำจากเหตุที่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่ง ทรัพยากรน้ำ สาธารณะมีค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภค ไม่ว่าจะเกิดจากเหตุ ตามธรรมชาติเช่น การปนเปื้อนของแร่ธาตุในน้ำหรือฝนกรด เป็นต้น หรือความเป็นมลพิษของทรัพยากรน้ำที่เกิดจากกระทำของ มนุษย์เอง เช่น การปนเปื้อนของสารเคมี การเน่าเสียของแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า วิกฤติน้ำในบริบทนี้ไม่สร้างผลกระทบในเชิงปริมาณโดยตรงแต่เป็นผลกระทบในเชิงคุณภาพ อันนำไปสู่ผลกระทบ ต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน จนกระทั่งถึงผลกระทบในเชิงปริมาณ ในทางอ้อมในช่วงเวลา ต่อมากล่าวคือปริมาณทรัพยากรน้ำที่สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่างปลอดภัยไม่เพียงพอต่อความ ต้องการของประชาชน หรือขาดแคลนในเวลาต่อมา

เหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ปนเปื้อนสู่ ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดกลไกเพื่อป้องกันมิให้เกิดความ เสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะไว้ในมาตรา 79 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดความเสียหาย ต่อทรัพยากร น้ำสาธารณะ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแล ทรัพยากรน้ำ สาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้น ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะภายใน ระยะเวลาที่ กำหนดได้ และหากในกรณีที่มีการกระทำอันก่อให้เกิดความเสียหาย หรืออาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ สาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณ ดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อขจัดความ เสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือเหมาะสมจะใช้ ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างไรก็ดี เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ มุ่งหมายให้เกิด การบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการการบำรุงรักษา การฟื้นฟูการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มี ความประสานสอดคล้องกันในทุก มิติอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนั้น ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาในบริบทนี้ จึงต้องต้องสอดคล้องกับแผนการ ดำเนินการตามกลไกของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดบทบาทและภารกิจดังกล่าวให้กรม ควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการแจ้งเหตุหรือรับแจ้งเหตุ การตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ รวมถึงการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เกิดเหตุ รวมถึงบทบาทในการ สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการตอบโต้เหตุ ฉุกเฉินในด้านการประเมินสถานการณ์ ประสานงานที่ เกี่ยวข้องในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่จะเกิด แก่สาธารณะ และการให้คำแนะนำในการประเมินเพื่อ

ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม โดยปัจจุบันกรมควบคุมมลพิษได้มี แผนการดำเนินการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยในแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย โดยกำหนดแผนการดำเนินการในแต่ละระดับ ความรุนแรงของเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและกำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุนการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินไว้ 4 ระดับ ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่จำนวนของประชากร ความซับซ้อน หรือความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจนศักยภาพด้านทรัพยากร ที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลพินิจ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าควบคุมสถานการณ์ดังนี้ (แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570)

ระดับที่ 1 สาธารณภัยขนาดเล็ก

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตราย ต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินโดยการรั่วไหลหรือเพลิงไหม้ยังอยู่ในขอบเขตพื้นที่จำกัด เช่น ภายในโรงงาน หรือสถานประกอบการและเริ่มขยายตัวออกสู่ชุมชนใกล้เคียง ซึ่งการจัดการสามารถระงับได้โดย พนักงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานนั้น และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ระดับที่ 2 สาธารณภัยขนาดกลาง

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตราย ต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินมากขึ้น โดยเริ่มมีการอพยพประชาชนบางส่วน (จำนวนไม่มากนัก) ออกจากพื้นที่มีการขอความร่วมมือจาก หน่วยงานปฏิบัติการสารเคมีและหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ จากท้องถิ่นอื่น ๆ เข้าร่วมดำเนินการซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 1 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ระดับที่ 3 สาธารณภัยขนาดใหญ่

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตราย ต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างมาก จำเป็นต้องมีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เป็น บริเวณกว้าง มีการขอความร่วมมือจาก หน่วยงานปฏิบัติการสารเคมี ผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษและหน่วยงานสนับสนุน อื่น ๆ จากจังหวัดใกล้เคียงหรือจากส่วนกลางเข้าร่วมดำเนินการซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 2 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- กำหนดให้ผู้บัญชาการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

ระดับที่ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

- ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตราย ต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญและกำลังคนอย่างจำนวนมาก เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษเฉพาะ ซึ่งเป็น การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ หรืออาจจำเป็นต้องขอสนับสนุน เจ้าหน้าที่และอุปกรณ์จากต่างประเทศ เข้าร่วมดำเนินการซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 3 ไม่สามารถ ควบคุมสถานการณ์ได้

- ผู้บัญชาการเหตุการณ์

กำหนดให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นผู้มี อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ

- หน่วยงานดำเนินการ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

- หน่วยงานสนับสนุน

ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า การแก้ไขปัญหามลพิษจากเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักด้านการจัดการควบคุม และกำจัดมลพิษ คือ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วม บูรณาการตามภารกิจ หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้น โดยสามารถสรุปบทบาทของกรมควบคุมมลพิษและการบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำ ได้แก่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจได้ตามหัวข้อ 3.3.6.1 ถึง 3.3.6.3

3.3.6.1 บทบาทหน้าที่ของ “กรมควบคุมมลพิษ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉิน จากสารเคมีและวัตถุอันตราย

กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การสนับสนุนการจัดการในภาวะฉุกเฉิน การป้องกันและลดผลกระทบการเกิดสาธารณภัย ในเหตุฉุกเฉินและสาธารณภัยจาก สารเคมีและวัตถุอันตราย (สำหรับความร้ายแรงของภัยในทุกระดับ) โดยบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดบทบาทหน้าที่ดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย

- 1) จัดเตรียมความพร้อมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของท้องถิ่นในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมถึงภัยที่เกิดขึ้นจากการคมนาคมขนส่ง สารเคมีและวัตถุอันตราย
- 2) ให้คำแนะนำและเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนหลักการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนเฉพาะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมทั้งแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3) สนับสนุนการจัดฝึกอบรมหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุบัติเหตุจากสารเคมีของกองอำนาจการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) ศึกษาและรวบรวมเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและระงับภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการตรวจสอบปัจจัยลักษณะสมบัติและความเป็นอันตราย
- 5) ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในระดับต่าง ๆ ในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากการระเบิดเพลิงไหม้ และการรั่วไหลของสารเคมีและวัตถุอันตราย
- 6) ติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการตกค้างหรือปนเปื้อนของสารเคมีและวัตถุอันตราย เพื่อการวางแผนดำเนินการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสิ่งมีชีวิต
- 7) สนับสนุนในด้านการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการป้องกันและกำจัดสารเคมีและวัตถุอันตรายในการป้องกันฝ่ายพลเรือนตามแผนการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในด้านการป้องกันและระงับภัยจากการก่อวินาศกรรมด้วยสารเคมีและวัตถุอันตราย

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

ดำเนินการโดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ โดยจำแนก กรอบเวลาในการดำเนินการเป็นดังนี้

- (1) การดำเนินการเตรียมความพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉิน (ก่อนการเกิดเหตุ)
 - 1) เป็นศูนย์ข้อมูลในการบริหารจัดการอุบัติเหตุและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวิชาการเทคโนโลยีในการบริหารจัดการอุบัติเหตุจากสารเคมีและการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสีย
 - 2) ศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารเคมีและความปลอดภัย ระบบการเตือนภัยล่วงหน้าเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

- 3) ศึกษาและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยศักยภาพการปฏิบัติงาน ในภาวะฉุกเฉินและหลักเกณฑ์การปกป้องประชาชนจากสารเคมีรั่วไหล
 - 4) จัดเตรียมความพร้อมขององค์กรและสนับสนุนการเตรียมความพร้อม หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
 - 5) เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างหน่วยปฏิบัติการพิเศษ สิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) กับหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน ให้เกิดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
 - 6) สนับสนุนการจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนการระงับเหตุฉุกเฉินสารเคมี
 - 7) การเสริมเครือข่ายด้านการปฏิบัติและองค์ความรู้ด้านในระดับกลุ่มประเทศอาเซียน (AEC)
- (2) การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน (ขณะเกิดเหตุ)
- 1) รับแจ้งและประสานการจัดการเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่มีผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม
 - 2) สนับสนุนข้อมูล ข้อเสนอแนะ และข้อแนะนำด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์สาเหตุ และประเมินความรุนแรงและควบคุมระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ปกป้องประชาชน
 - 3) ร่วมวางแผน ควบคุม ระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการ
 - 4) สนับสนุนการปฏิบัติการควบคุมและระงับอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการปกป้องประชาชน
 - 5) ตรวจสอบและประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ อากาศ) ในระหว่างการควบคุม ระงับ อุบัติภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์ฉุกเฉินยุติลง
 - 6) ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำในการปกป้องประชาชนเพื่อหลีกเลี่ยง อันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพหรือความปลอดภัยจากเหตุการณ์อุบัติภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย
- (3) การดำเนินการภายหลังภัยพิบัติ (หลังเกิดภัย)
- 1) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่มีการปนเปื้อนมลพิษ รวมทั้งประสานงานและแนะนำมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 2) ติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษจากเหตุฉุกเฉินในสิ่งแวดล้อมหรือประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ
 - 3) สรุปผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการตอบโต้ เหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายเพื่อศึกษา วิเคราะห์ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหา ต่อไป

3.3.6.2 การบูรณาการและประสานงานของ “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” และ “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ”

ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย

ในกรณีที่เกิดอุทกภัย หรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ปนเปื้อน หรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ในระดับภัย ระดับปกติ (ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)) หรือเทียบเท่าระดับสาธารณสุขขนาดเล็ก หรือในระดับรุนแรง (หรือคาดว่ารุนแรง) (ระดับ 2) หรือเทียบเท่าสาธารณสุขขนาดกลางหรือขนาดใหญ่แล้วแต่กรณี การปฏิบัติการฉุกเฉินในสถานการณ์ เช่นนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังกล่าว มาแล้วข้างต้น โดย “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จึงมีบทบาทในการบูรณาการในการปฏิบัติการฉุกเฉินจาก สารเคมีและวัตถุอันตรายที่ปนเปื้อน หรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ ดังนี้

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

(1) การเตรียมความพร้อมรับมือการแก้ไขปัญหา การฟื้นฟูและการบูรณาการการปฏิบัติการ ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเชื่อมโยงแผนแม่บทที่ เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้บูรณาการร่วมกับแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุ อันตราย แผน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน

(2) การสร้างการรับรู้แผนปฏิบัติการดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน รับทราบ

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)

(1) ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์มลพิษที่เกิดขึ้นกับทรัพยากร น้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ

(2) ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ การ อำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.)” และ “กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกป.ช.)”

(3) ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์มลพิษที่เกิดกับทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้น ต่อ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.)”

(4) พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อ พิจารณาระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำและการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติน้ำฯ ต่อไป

(5) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำได้อย่างทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการฟื้นฟู (หลังเกิดเหตุ)

(1) หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำ สาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัดความเสียหายและทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิมหรือ เหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามมาตรา 79 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

(2) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค สนับสนุน การ ดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดภายใต้กรอบและแนวทางที่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด ตามมาตรา 35(4) แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

3.3.6.3 การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย

กรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ เป็นอันมาก โดยหลักการของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดกลไกในการแก้ไขวิกฤติ หรือปัญหาดังกล่าวไว้ โดยให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มี อำนาจสั่งการไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามที่เห็นสมควร ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้ง บุคคล ซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตราย หรือความเสียหายดังกล่าวหรือแม้กระทั่งผู้ที่ก่อให้เกิด มลพิษนั้น กระทำหรือ ร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวังหรือบรรเทาผลร้าย จากอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงทีซึ่งจะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน จากสารเคมีและวัตถุ อันตราย ในการบูรณาการ สาธารณภัยในระดับที่ 4 คือสถานการณ์ที่อันตราย และส่งผลกระทบต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่าง ร้ายแรง ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุน การปฏิบัติการตอบโต้ เหตุฉุกเฉิน การบัญชาการหรือสั่งการเพื่อ แก้ไขปัญหามีลักษณะใกล้เคียง กับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จะนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณากระดับ สถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำและจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติน้ำ เพื่อเป็นมาตรการเฉพาะในการแก้ไข

ปัญหาวิกฤติน้ำในกรณีเช่นว่านี้ ซึ่งการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ เป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “ในขณะเกิดภัย” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลไก การแก้ไขปัญหาสาธารณสุขขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ในระดับที่ 4 ของแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน จากสารเคมีและวัตถุอันตราย จะเห็นได้ว่าผู้บัญชาการที่มีอำนาจสั่งการในการแก้ไขปัญหาคือนายกรัฐมนตรี เช่นเดียวกัน อีกทั้งในการสั่งการเพื่อบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาต่างก็มีขอบเขตหน้าที่และ อำนาจ ในการรับผิดชอบดำเนินการไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ดี ในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้น มีความชัดเจนเรื่องหน่วยงาน รับผิดชอบ ด้านงบประมาณที่จะจัดสรรมาใช้ในการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และการกำหนดผลในทาง กฎหมายที่สถานะ ของคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจซึ่งรองรับให้มีสภาพ อย่างกฎเพื่อให้มีผล เป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งบทสันนิษฐานของกฎหมายที่จะคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ของศูนย์ บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่าย ปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ หรือการปฏิบัติ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ให้พ้นจากความรับผิดชอบ อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ จึง เห็นได้ว่ากลไกของมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ นั้น ถือเป็น มาตรการเฉพาะ ในการนำไปใช้ในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกเหนือไปจากการปฏิบัติการตาม แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) และแผนป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ ในระดับ สาธารณะภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ในกรณีที่ปัญหาวิกฤติน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ปิด เช่น เขตอุทยาน แห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งวิกฤติน้ำในลักษณะดังกล่าวอาจไม่เข้าเงื่อนไขหรือมีปัญหาที่ต้อง พิจารณามีลักษณะที่จะถือว่าเป็น “สาธารณสุข” ตามคำจำกัดความของพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยฯ ในการที่จะนำมาตราการหรือแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติมา ใช้บังคับกับกรณี ดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด แต่หากข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤติน้ำ โดยเห็นว่า สถานการณ์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่ออารยธรรมชีวิตของคน สัตว์ พืช หรือสิ่งแวดล้อม อย่างร้ายแรง

นายกรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มาใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับ แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ร่วมกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด้วยอีกทางหนึ่ง

การกำหนดแนวทางการบูรณาการ

เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และจำกัดขอบเขตในการดำเนินการต่อ “ทรัพยากรน้ำ” โดยตรง อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกป.ช.) กรมควบคุมมลพิษ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่จะร่วมสนับสนุนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิกฤติน้ำนั้น จึงควรกำหนด แนวทางการบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ (ในบริบทด้านคุณภาพน้ำ) ไว้ดังนี้

1) การบูรณาการในสถานการณ์ที่แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายสามารถรับมือได้

ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษหรือจากการแพร่กระจายของมลพิษลงสู่แหล่งทรัพยากรน้ำพิจารณาจากระดับความร้ายแรงของสาธารณภัยระดับที่ 1 (ขนาดเล็ก) ระดับที่ 2 (ขนาดกลาง) หรือระดับที่ 3 (ขนาดใหญ่) (หรือในระดับปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1) หรือระดับรุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง (ระดับ 2) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตรายได้ การปฏิบัติการต่อเหตุดังกล่าวกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ร่วมกับ หน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ รองรับกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) ร่วมบูรณาการดังนี้

การดำเนินการเตรียมความพร้อมในการระงับเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถสนับสนุนข้อมูล การศึกษา และวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงสนับสนุน ข้อมูลด้านแหล่งทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำของพื้นที่เกิดเหตุและพื้นที่ลุ่มน้ำใกล้เคียง เพื่อจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหา การกำหนดแผนการป้องกันการแพร่กระจายของมลพิษโดยการปิดกั้นเส้นทางไหลของน้ำในเขต พื้นที่ลุ่มน้ำโดยอาศัยฝังกั้นน้ำตลอดจนร่วมวางแผนการแจ้งเตือนผู้ใช้น้ำการบูรณาการร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำใกล้เคียง รวมถึงแผนการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภคภายหลังจากเหตุดังกล่าวสิ้นสุดลงได้

การเผชิญเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถบูรณาการข้อมูล สารสนเทศ ด้านทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ติดตามและประเมินสถานการณ์น้ำ และแจ้ง เตือนภัยให้แก่ผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละภาค (ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมหรือภาคพาณิชย์กรรม) รวมถึงการบูรณาการข้อมูลและข้อเสนอทางด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์และประเมินความรุนแรงของเหตุ ตลอดจนร่วมวางแผนควบคุม ระงับเหตุ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษในระดับที่ 4 สาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง (หรือในระดับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) ซึ่งเป็นเหตุที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช ต่อสิ่งแวดล้อมหรือต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ หรือจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จำนวนมากในการดำเนินการระงับเหตุหรือให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบเมื่อ นายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและสั่งการในฐานะผู้บัญชาการเพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหา ดังกล่าวแล้ว การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุมีแนวทาง ในการดำเนินการตามตารางที่ 3.3.6-1

ตารางที่ 3.3.6-1 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่าง ๆ ในระหว่างเกิดเหตุ แหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	-นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ)		
2. การบูรณาการในระดับ นโยบาย	-ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	-กองบัญชาการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย -การเคลื่อนย้ายประชาชนออก จากพื้นที่เกิดเหตุ	-ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด	-กองอำนวยการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) -กองอำนวยการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.) -กองอำนวยการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปภ.ทน./ทม./ทต.) -กระทรวงกลาโหม -องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ ประสบเหตุ	
-การดูแลความปลอดภัย และ ทรัพย์สิน	-ตำรวจภูธรภาค		
-การช่วยเหลือทางการแพทย์	-สาธารณสุขจังหวัด -องค์การเภสัชกรรมสาขาภาคเหนือ	-กรมแพทย์ทหารในสังกัด -กระทรวงกลาโหม	
4. การแก้ไขมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย)	-สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุม มลพิษ -สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม -การนิคมอุตสาหกรรมภาค -สำนักงานชลประทาน -การไฟฟ้าฝ่ายผลิต	-ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์ พิเศษที่ได้รับการสนับสนุน ทั้งภายในและภายนอก ประเทศ -กรณีผิวน้ำระหว่าง ประเทศ ต้องบูรณาการ	

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
-การผันน้ำและการระบายน้ำ เพื่อผลักดันน้ำเสียหรือมลพิษ	แห่งประเทศไทย	ร่วมกับกระทรวงการ ต่างประเทศด้วย	
5. การสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำ แผนระดับเขตและแผนปฏิบัติ การ -ข้อมูลสารสนเทศด้าน ทรัพยากรน้ำ/ผิวน้ำ	-สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค -สำนักงานชลประทาน	-สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ -คณะกรรมการลุ่มน้ำ	
-ข้อมูลสภาพอากาศ -ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำใน เขตพื้นที่ตามกฎหมายเฉพาะ	-ศูนย์อุตุนิยมวิทยา -สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ -สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ -กรมโรงงานอุตสาหกรรม -การนิคมอุตสาหกรรมภาค -การประปา (ภูมิภาค) -การไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย -สำนักงานชลประทาน -สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต	-กรมทรัพยากรน้ำบาดาล -กรมทรัพยากรน้ำ -สถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ (องค์การ มหาชน) -กรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ -สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) -สำนักงานป่าไม้จังหวัด -อุทยานแห่งชาติ -สภาอุตสาหกรรมจังหวัด	พื้นที่อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า พื้นที่โรงงาน อุตสาหกรรม -ระบบการให้บริการ น้ำประปา -เขื่อนขนาดใหญ่ ที่อยู่ในความ รับผิดชอบของ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต -พื้นที่เขตชลประทาน และอ่างเก็บน้ำ ชลประทาน -น้ำบาดาล
6. การฟื้นฟูทรัพยากรน้ำและ แหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ	-สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุม มลพิษ -สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	-กรมป่าไม้ -กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช -หน่วยของของรัฐในระดับ ท้องถิ่น	ผู้ที่ทำให้เกิดความ เสียหาย มีหน้าที่ ต้องดำเนินการอย่าง หนึ่งอย่างใดเพื่อขจัด ความเสียหายและ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
		-องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น -องค์กรผู้ใช้น้ำ -ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์ พิเศษที่ได้รับการสนับสนุน ทั้งภายในและภายนอก ประเทศ	ทำให้ทรัพยากรน้ำ สาธารณะกลับคืนสู่ สภาพเดิมหรือสภาพ ที่ใกล้เคียงกับสภาพ เดิมตามมาตรา 79 วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ
7. งบประมาณ	-สำนักงานงบประมาณเขต	-กระทรวงการคลัง -สำนักงานงบประมาณ	มาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการ เฉพาะ
8. การรายงานและสรุปผล การดำเนินการ	-สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	มาตรา 24 แห่ง พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็น การเฉพาะ

การดำเนินการภายหลังสิ้นสุดเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาคสามารถสนับสนุนการดำเนินการตรวจสอบความปลอดภัยและคุณภาพของทรัพยากรน้ำและแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะที่เหมาะสมต่อการอุปโภคและบริโภคของผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำ ใกล้เคียง การแจ้งข้อมูลความปลอดภัยดังกล่าวไปยังผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำและขอแนะนำในการใช้น้ำจนกว่าจะกลับคืนสู่ภาวะปกติ ร่วมดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ปนเปื้อนมลพิษ ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินการสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และแนวทางแก้ไขปัญหาในอนาคตต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3.3.7 แนวทางปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในหัวข้อที่ผ่านมาได้มีการอธิบายถึงบทบาทขององค์กรด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ และตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/อำเภอและศูนย์บัญชาการส่วนหน้า ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่บัญชาการอำนวยการรวมทั้งประสานการปฏิบัติการกับหน่วยงานระดับปฏิบัติการต่าง ๆ ในหัวข้อนี้ จะกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถ สรุปโครงสร้างได้ตาม รูปที่ 3.3.7-1 โดยโครงสร้างในระดับปฏิบัติการนี้จะใช้ได้กับภัยในทุกระดับความรุนแรง ของภัย ตั้งแต่ระดับ 1 : ปกติ จนถึงระดับ 3 : วิกฤติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.7.1 แนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐจะปฏิบัติงานร่วมโดยมีการประสานผ่านทางทั้งกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการส่วนหน้าของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสา

ธารณภัยกลาง/จังหวัด/อำเภอโดยทั้ง 2 องค์กรนี้จะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกร่วมกันอยู่แล้ว เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันตามแผนผังใน รูปที่ 3.3.7-2 และรูปที่ 3.3.7-3 ส่วนรายละเอียดว่า หน่วยงานระดับปฏิบัติใด รับผิดชอบงานใดจะนำเสนอไว้ในบทที่ 4

3.3.7.2 แนวทางปฏิบัติร่วมกับภาคประชาสังคม เอกชน และองค์กรการกุศล

การปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีการประสานผ่านจุดติดต่อคือกอง อำนวยการน้ำแห่งชาติ/ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการส่วนหน้า เช่นเดียวกับ กรณี ของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการปฏิบัติงานร่วมจะเป็นไปตามขีดความสามารถและแนวทางที่ตกลงกันระหว่าง ภาค ส่วนต่าง ๆ เหล่านี้กับจุดติดต่อ

3.3.7.3 แนวทางปฏิบัติร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ

จะดำเนินการในลักษณะเดียวกับการปฏิบัติงานร่วมกับภาคประชาสังคมฯ ตามหัวข้อ

3.3.7.2 หรืออาจประสานผ่านมาทางหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อ 3.3.7-1 ก็ได้

3.3.8 งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนบูรณาการและการดำเนินงานของศูนย์บัญชาการ เฉพาะกิจ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) และแผนแม่บทต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้ กำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ สำหรับ 6 ยุทธศาสตร์หลักและรายการค่า ดำเนินการภาครัฐ โดย 1 ใน 6 ของยุทธศาสตร์นั้น ได้แก่ “ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” โดยส่วนหนึ่งในกรอบการใช้จ่ายงบประมาณนั้นได้ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษ และสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยแยกเป็นงบประมาณรายจ่ายบูรณาการใน แผนงาน บูรณาการด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังกล่าวครอบคลุมการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้ประเทศมีความ มั่นคงด้านน้ำเพิ่มขึ้น มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทั้งน้ำบนดินและน้ำใต้ดิน เพิ่มผลผลิตของ น้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ โดยจัดทำแผน บรรเทาอุทกภัยแบบ บูรณาการจัดระบบ การจัดการภัยพิบัติจากน้ำในภาวะวิกฤติ เตือนภัยอุทกภัยและภัยแล้ง เพื่อลดความสูญเสีย และความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาแหล่งน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทานให้สามารถทำเกษตรได้ จัดหา พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมืองเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เพิ่ม ประสิทธิภาพการอนุรักษ์ พื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งกักเก็บน้ำ ระบบกระจายน้ำ และ เชื่อมโยงโครงข่ายลุ่มน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน ปรับปรุงทางน้ำ พื้นที่รองรับน้ำ จัดทำผังเมืองและระบบ ป้องกันน้ำท่วมชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการสนับสนุนองค์กรลุ่มน้ำพัฒนาระบบฐานข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การติดตามประเมินผลและ การมีส่วนร่วม

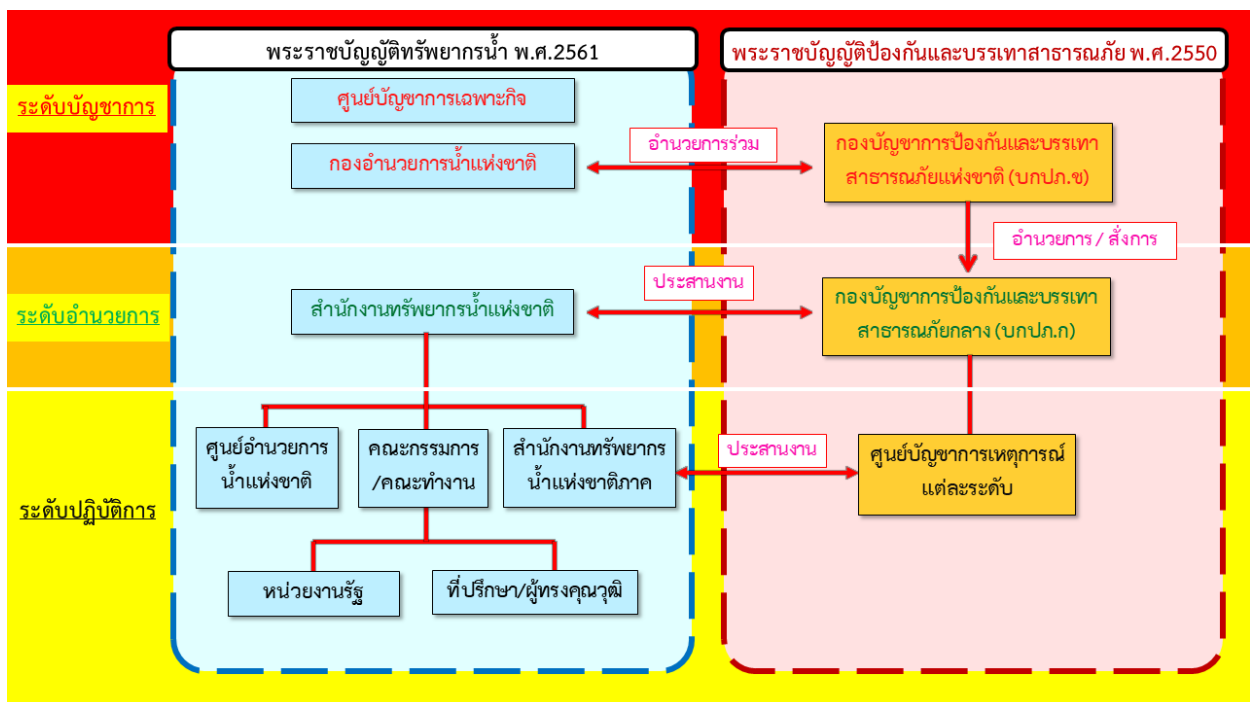
สำหรับงบประมาณที่นำมาใช้จ่ายในกรณีประสบเหตุฉุกเฉิน หรือสาธารณภัยทั้งบริบทด้าน คุณภาพน้ำ และบริบทด้านปริมาณน้ำ โดยสามารถใช้จ่ายจากงบประมาณสำหรับการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัยตาม ภารกิจหน้าที่ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานต่าง ๆ เช่นงบประมาณ รายจ่ายประจำปีของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และส่วนราชการระดับกระทรวงและระดับกรมหรือการ เบิกจ่ายจากงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น

รวมถึงเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในกรณีเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ใด และจังหวัดได้ใช้งบเงินอุดหนุนราชการเพื่อ

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว กำหนด เป็นต้น

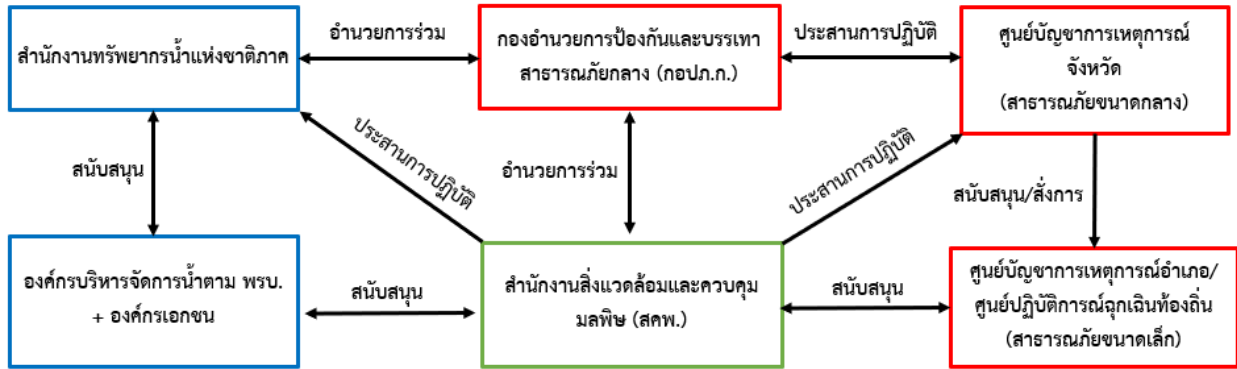
นอกจากนี้มาตรา 24 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ยังได้บัญญัติให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ เป็นหน้าที่ของสำนักงบประมาณ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งหมด ซึ่งหน่วยงานของรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใด ๆ ก็ตาม หากปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจหรือปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ย่อมสามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณที่สำนักงบประมาณจัดสรรให้ได้เช่นกัน

รูปที่ 3.3.7-1 ความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับอำนวยการ

แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการบริบทด้านคุณภาพน้ำ

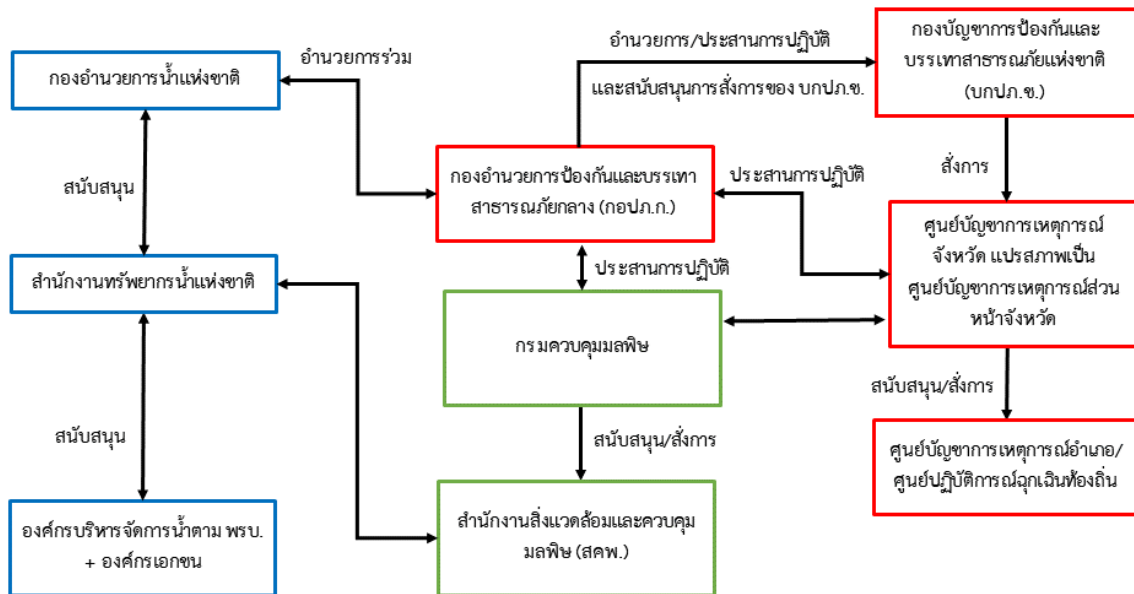
วิกฤติน้ำระดับปกติ ติดตาม สถานการณ์ และเฝ้าระวัง/
สาธารณสุขขนาดเล็ก (ระดับ 1)/สาธารณสุขขนาดกลาง (ระดับ 2)

รูปที่ 3.3.7-2 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติคุณภาพน้ำระดับปกติ สาธารณภัยขนาดเล็ก และสาธารณสุขขนาดกลาง

แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการบริบทด้านคุณภาพน้ำ

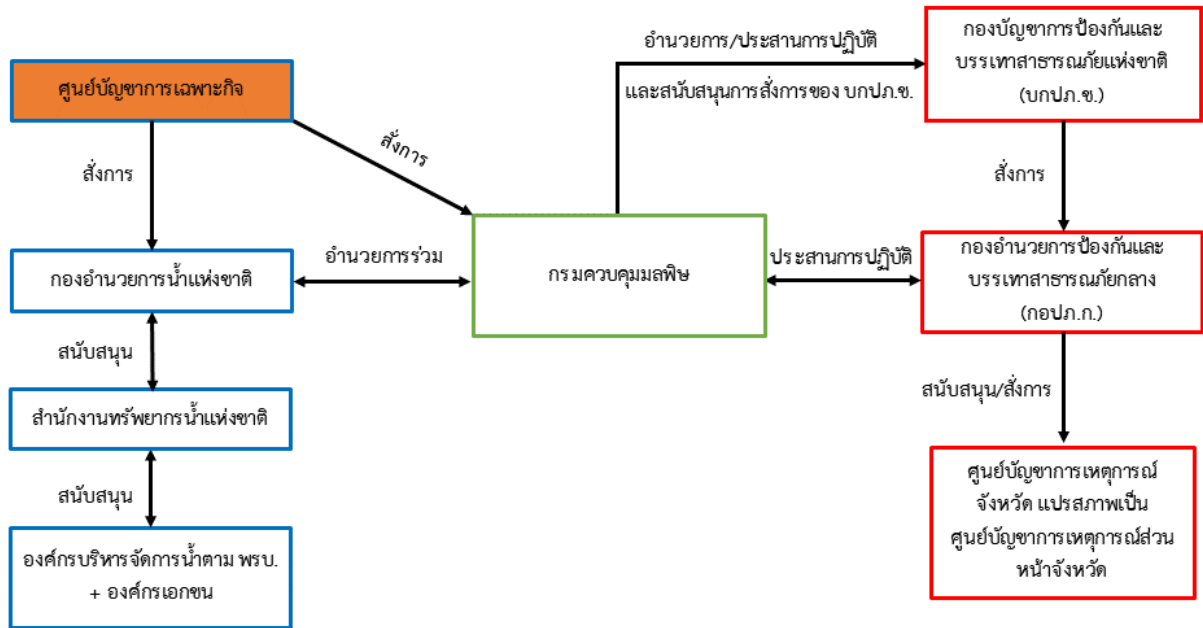
วิกฤติน้ำระดับรุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง) (ระดับ 2)/
สาธารณสุขขนาดใหญ่ (ระดับ 3)

รูปที่ 3.3.7-3 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติคุณภาพน้ำระดับรุนแรง และสาธารณสุขขนาดใหญ่

แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการบริบทด้านคุณภาพน้ำ

วิกฤติน้ำระดับวิกฤติ (หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ) / สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

รูปที่ 3.3.7-4 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการวิกฤติคุณภาพน้ำระดับวิกฤติ หรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ และสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง

บทที่ 4

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุน

จากแนวทางการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตามรายละเอียดในบทที่ 3 ได้มีการกำหนดโครงสร้างในการดำเนินการโดยเน้นที่ระดับบัญชาการและระดับอำนวยการซึ่งมีการจัดโครงสร้างต่างกันตามระดับความรุนแรงของภัย อย่างไรก็ตาม ในส่วนของหน่วยงานปฏิบัตินั้นจะไม่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นภัยระดับใด

โดยในบทนี้จะเน้นที่หน่วยงานในระดับปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านน้ำ โดยมีการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก

เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงหรือที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไข ภาวะน้ำแล้ง หรือจัดการปัญหาน้ำแล้งตามกฎหมายว่าด้วยกรนั้น เช่น พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เป็นต้น โดยในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อาจแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ช่วงระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และช่วงหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง (ภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว) และในกรณีที่ต้องปฏิบัติการในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง หน่วยงาน ดังกล่าว ต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่เป็นประจำหรือมีจำนวนคนเพียงพอที่จะปฏิบัติการในพื้นที่นั้นด้วย โดยประกอบด้วย

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ภาค 1-4)
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมชลประทาน
- กรมทรัพยากรน้ำ
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- การประปาส่วนภูมิภาค
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

4.1.2 หน่วยงานสนับสนุน

เป็นหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ โดยความช่วยเหลือนั้นอาจดำเนินการในรูปแบบของการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการพยากรณ์อากาศ การเฝ้าระวังสภาวะอากาศ ติดตามสถานการณ์ และเตือนภัย การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค การเข้าร่วมปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคหรือแจกจ่ายน้ำให้แก่ประชาชน การจัดการน้ำเสีย การดูแลรักษาทรัพยากรน้ำและทางน้ำสาธารณะ การบำรุงรักษาพื้นที่ฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การจัดการน้ำแล้งให้สามารถนำกลับมาใช้ได้ การสนับสนุนด้านงบประมาณ การอนามัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่าง ๆ การเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็น ให้ประชาชนทราบ รวมถึงการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่โดยหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว โดยประกอบด้วย

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (กรมอุตุนิยมวิทยา)
- กรมการข้าว
- กรมประมง

- กรมปศุสัตว์
- กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
- กรมพัฒนาที่ดิน
- กรมส่งเสริมการเกษตร
- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- กรมทางหลวง/กรมทางหลวงชนบท
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงสาธารณสุข
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- กรมควบคุมมลพิษ
- กรมเจ้าท่า
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- กรมป่าไม้
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- กรมนิคมอุตสาหกรรม
- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ (องค์การมหาชน)
- องค์การจัดการน้ำเสีย
- สำนักงบประมาณ
- กระทรวงการคลัง
- กรมประชาสัมพันธ์
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

โดยหน่วยงานอาจเป็นหน่วยงานหลักในบางภารกิจแต่เป็นหน่วยงานสนับสนุนในบางภารกิจก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำแล้งซึ่งมีผลต่อประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวม สามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงที ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหลัก หรือหน่วยงานสนับสนุน โดยต้องเป็นการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำจะจัดทำขึ้นเสนอ กษช. เพื่อให้ความเห็นชอบ ที่อยู่ภายใต้กรอบของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) และสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อรองรับภาวะน้ำแล้งของหน่วยงาน

อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การประสานภูมิภาค เพื่อให้การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.1.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน ที่สอดคล้องกับภารกิจตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำแล้ง สามารถสรุปได้ตามรูปที่ 4.1.3-1 โดยแสดงภารกิจและหน่วยงานในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังเกิดภาวะภัยแล้งตามลำดับ

การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง		
ก่อนเกิดน้ำแล้ง	ระหว่างเกิดน้ำแล้ง-แล้งอย่างรุนแรง	หลังเกิดน้ำแล้ง
<p>1. เขียนแผนให้สอดคล้องกัน</p> <p>1.1 แผน สทนช. สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ กปส., ดศ., กสทช., งป. 1.2 แผน ปภ. ปภ., กปส., ดศ., กสทช., งป.</p> <p>2. ดำเนินการด้านข้อมูล</p> <p>2.1 ปริมาณน้ำ สถานการณ์น้ำ แผนที่ สทนช., ปภ., ขป., ทน., ทบ., อด., กฟผ., พพ., อด., สสน., สทอภ, กปน./กปภ., อปท.</p> <p>2.2 ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สทนช.ภาค/ คกก.ลุ่มน้ำ, สผ., สส., ปม., อส.</p> <p>2.3 มลพิษทางน้ำ สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ, คพ., กรอ., กนอ., อจน., อปท.</p> <p>3. เตรียมรับมือกับภาวะน้ำแล้ง</p> <p>3.1 การเตรียมการกักเก็บน้ำ สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ/, สทนช./กนช., ขป., ทน., ทบ., จท., กฟผ.</p> <p>3.2 การเตรียมการช่วยเหลือเกษตรกร สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ, กช., กปม., ปศ.</p>	<p>1. ออกประกาศเขตพื้นที่/ประกาศเขต</p> <p>1.1 น้ำแล้ง สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ/ นรม., หน่วยงานรับผิดชอบในเขตพื้นที่ 1.2 น้ำแล้งอย่างรุนแรง สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ/ นรม., หน่วยงานรับผิดชอบในเขตพื้นที่/ นรม./รอง</p> <p>2. ปฏิบัติการเพื่อป้องกันแก้ไขน้ำแล้ง สทนช./สทนช.ภาค, ปภ., ขป., ทน., ทบ., ฝล., อปท., กท., สดช.</p> <p>3. การดำเนินให้มีการเคลื่อนย้าย สทนช./สทนช.ภาค, ปภ., ทน., ทบ., ทล./ทลช., กปน./กปภ., อปท., กท., สดช.</p> <p>4. การผันน้ำ</p> <p>4.1 ลุ่มน้ำเดียวกัน/ลุ่มน้ำสาขา/ข้ามลุ่มน้ำ สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ/, สทนช./กนช./นรม., 4.2 ผันน้ำแหล่งน้ำระหว่างประเทศ สทนช.ภาค/คกก.ลุ่มน้ำ/กนช., สทนช./นรม., ทน./สปท., กต.</p> <p>5. การจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ สทนช./นรม.บัญชาการ, งป.</p> <p>6. การช่วยเหลือทางการแพทย์ สธ.</p>	<p>1.จ่ายค่าทดแทนแก่ผู้ที่ต้องสูญเสีย หน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นคนสังกัดของ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งให้ต้องเคลื่อนย้าย, งป.</p> <p>2.จ่ายค่าทดแทน/ค่าชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดิน/สิ่งก่อสร้าง หน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นคนสังกัดของ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ, งป.</p> <p>3.การจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายอื่น หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้น ๆ, กค., อปท., งป.</p> <p>4.การช่วยเหลือทางการแพทย์ สธ.</p> <p>5.การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สทนช./ สทนช.ภาค, ทส., อปท.</p> <p>6. การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล สทนช./สทนช.ภาค, ขป., ทน., ทบ., คพ., กรอ., กนอ., กฟผ.</p> <p style="text-align: right;">หน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน</p>

รูปที่ 4.1.3-1 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง (ก่อน-ระหว่าง-หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง)

ตัวย่อหน่วยงานที่ใช้

กข.	= กรมการข้าว,	ทลช.	= กรมทางหลวงชนบท,
กค.	= กระทรวงการคลัง,	ทส.	= กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กปน.	= การประปานครหลวง,	นรม.	= นายกรัฐมนตรี,
กปก.	= การประปาส่วนภูมิภาค,	ปม.	= กรมป่าไม้,
กปม.	= กรมประมง,	ปศ.	= กรมปศุสัตว์,
กปส.	= กรมประชาสัมพันธ์,	פל.	= กรมฝนหลวงและการบินเกษตร,
กนช.	= คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ,	พพ.	= กรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน,
กนอ.	= การนิคมอุตสาหกรรม,	สตช.	= สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,
กพฝ.	= การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย,	สตอก.	= สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน)
กรอ.	= กรมโรงงานอุตสาหกรรม,	สธ.	= กระทรวงสาธารณสุข,
กสทช.	= สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ,	สปท.	= สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ,
กท.	= กระทรวงกลาโหม,	สผ.	= สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม,
คกก.	= คณะกรรมการ,	สส.	= กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม,
คพ.	= กรมควบคุมมลพิษ,	สสน.	= สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน),
งป.	= สำนักงานประมง,	องจน.	= องค์การจัดการน้ำเสีย,
จท.	= กรมเจ้าท่า,	อต.	= กรมอุตุนิยมวิทยา,
ดศ.	= กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม,	อปท.	= องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น,
ทช.	= กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง,	อค.	= กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ,
ทน.	= กรมทรัพยากรน้ำ,	อส.	= กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช,
ทล.	= กรมทางหลวง,		

รูปที่ 4.1.3-1 การบูรณาการหน่วยงานการจัดการน้ำแล้ง (ก่อน-ระหว่าง-หลังเกิดภาวะน้ำแล้ง) (ต่อ)

เมื่อพิจารณาในระดับจังหวัด และท้องถิ่น หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง มีทั้งหน่วยงานหลักที่เป็นส่วนราชการระดับจังหวัด ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการชลประทาน/สำนักงานชลประทาน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค เป็นต้น โดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยในการปฏิบัติการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.1.3-1

ตารางที่ 4.1.3-1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติการระดับจังหวัด

ลำดับ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1	ด้านบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - การไฟฟ้าฝ่ายผลิต - กรมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - จังหวัด - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7 - การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10 	<ul style="list-style-type: none"> - สถาบันอุตุนิยมวิทยา/ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - กรมอุทกศาสตร์ - ศูนย์ป่าไม้จังหวัด/สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1, 4 - สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 12, 14, 16 - สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 1/สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา/สำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด - ขบวนการหลวงชนบท - ขบวนการหลวง - การรถไฟแห่งประเทศไทย - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2	ด้านการให้ความช่วยเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4 - สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น - จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - กองทัพอากาศ - ตำรวจภูธรจังหวัด - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3	ด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด - จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อมวลชน (เอกชน) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 บทประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17(2) กำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่ และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ และแผนงบประมาณการบริหารทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในการจัดทำงบประมาณประจำปี นอกจากนี้ ในมาตรา 61 ยังได้กำหนดให้ในแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยต้องมีรายการเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

นอกจากนี้ ในกรณีฉุกเฉิน พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 24 บัญญัติว่า ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหาย

แก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการอำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 12 กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สำหรับพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติรองรับงบประมาณรายจ่ายบูรณาการไว้แล้วในมาตรา 14(3) โดยงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยงานรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการดังกล่าว ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 16

ดังนั้นในการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ช่องทางตามกฎหมายต่างๆ ตามที่กล่าวข้างต้นในการขอใช้งบประมาณได้ดังนี้

กระทรวงและหน่วยงาน ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรมขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

(1) ให้จังหวัดตั้งงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

(2) ให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง

องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ในเขตท้องถิ่นของตนเพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิด ขณะเกิดและหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุขปศุสัตว์ เป็นต้น

(2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทรวาสตดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย

(3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการ

ตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ภายใต้งบเงิน

ข้อ 91 ภายใต้งบข้อ 89 ในกรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้ ใช้จ่ายเงินสะสมได้ตามความจำเป็นในขณะนั้น โดยให้คำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไข เพิ่มเติม

ข้อ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุน หน่วยงานที่ขอรับเงิน อุดหนุนได้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 6 กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการประกาศเขต การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ ช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้น โดยฉับพลันทันที เพื่อการดำรงชีพ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือ ระวังสาธารณภัย หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความ จำเป็นภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ในกรณีการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย หรือการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรือการช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ให้ เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบก่อน

ข้อ 7 กรณีมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยา หรือฟื้นฟูหลังเกิด สาธารณภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

1 กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่เกิดภัยให้ รายงานอำเภอ หรือจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำเงินอุดหนุนราชการเพื่อการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

2 กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัยใน การช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 11 การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะเป็น การช่วยเหลือที่จำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการ ซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ ให้ ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การซ่อมแซมให้คืนสู่ สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่าและการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอคณะกรรมการเป็นผู้ พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณโดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง

ข้อ 16 การช่วยเหลือประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

1 การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยอนุโลม

ข้อ 18 กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายจากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยโครงการไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560

ข้อ 5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องเบิกจ่าย ค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัคร เพื่อเป็นค่าป่วยการชดเชยการทำงานหรือเวลาที่เสียไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเบิกจ่ายได้

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ว่าด้วยค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560

ข้อ 4 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 ที่ได้รับคำสั่งจาก ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ที่ได้รับค่าใช้จ่ายในอัตราต่อคนต่อวัน ดังนี้

(1) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 100 บาท

(2) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 200 บาท

(3) กรณีการปฏิบัติหน้าที่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่าย จำนวน 300 บาท

ข้อ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครในสังกัดของตนตามข้อ 4 ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงฐานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ข้อ 6 กรณีมีการสั่งใช้อาสาสมัครซึ่งมิได้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ให้ต้นสังกัดเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของส่วนราชการ

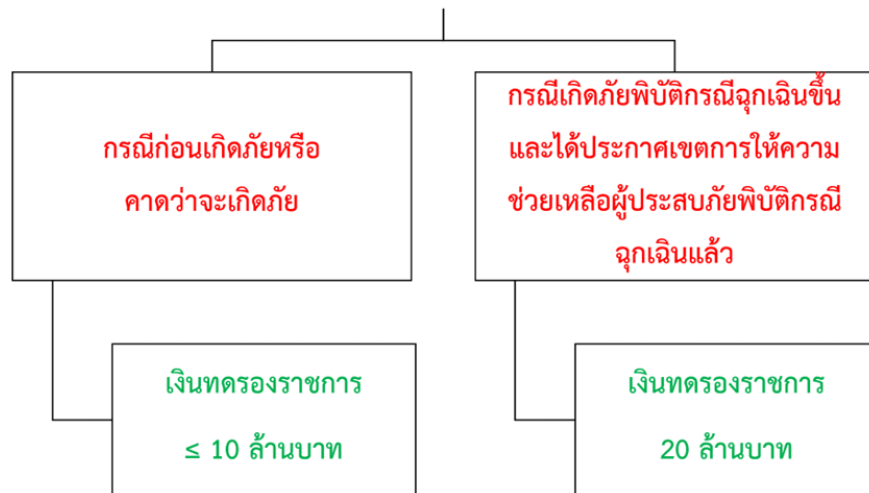
การระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเข้าป้องกัน ลดผลกระทบ และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือได้รับผลกระทบ ซึ่งต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันการณ์ งบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการกิจดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดวงเงินอุดหนุนราชการไว้ใน 2 กรณีด้วยกันกล่าวคือ

1) กรณีก่อนเกิดภัย หรือคาดว่าจะเกิดภัย เป็นกรณีคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น ในเวลาอันใกล้ ให้ใช้เพื่อการป้องกัน หรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลัน ภายในวงเงินไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย วัตถุประสงค์ของการใช้เงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกัน หรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ก็เพื่อเป็นการใช้จ่ายเงินเมื่อคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบป้องกันหรือยับยั้งโดยฉับพลัน และเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม ไม่สามารถใช้จ่ายเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้าง หรือสาธารณูปโภคที่ถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563

2) กรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น และได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี

ฉุกเฉินแล้ว ให้ใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติแต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด โดยใช้สำหรับทุกสถานการณ์ภัย ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข โดยสรุปกล่าวคือ ในกรณีที่ภัยพิบัติเกิดขึ้นแล้วการใช้วงเงินพระราชกรณียกิจให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดทุกจังหวัดมีวงเงินพระราชกรณียกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินจังหวัดละ 20 ล้านบาท โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กระทรวงการคลังกำหนด และหากวงเงินไม่เพียงพอ จังหวัดสามารถเสนอเรื่องมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อขอขยายวงเงินพระราชกรณียกิจจากกระทรวงการคลังได้ แสดงดังรูปที่ 4.2-1

การใช้งบประมาณ (จังหวัด)

ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลักลุ่มน้ำปิง

รูปที่ 4.2-1 การใช้จ่ายเงินพระราชกรณียกิจก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย และกรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

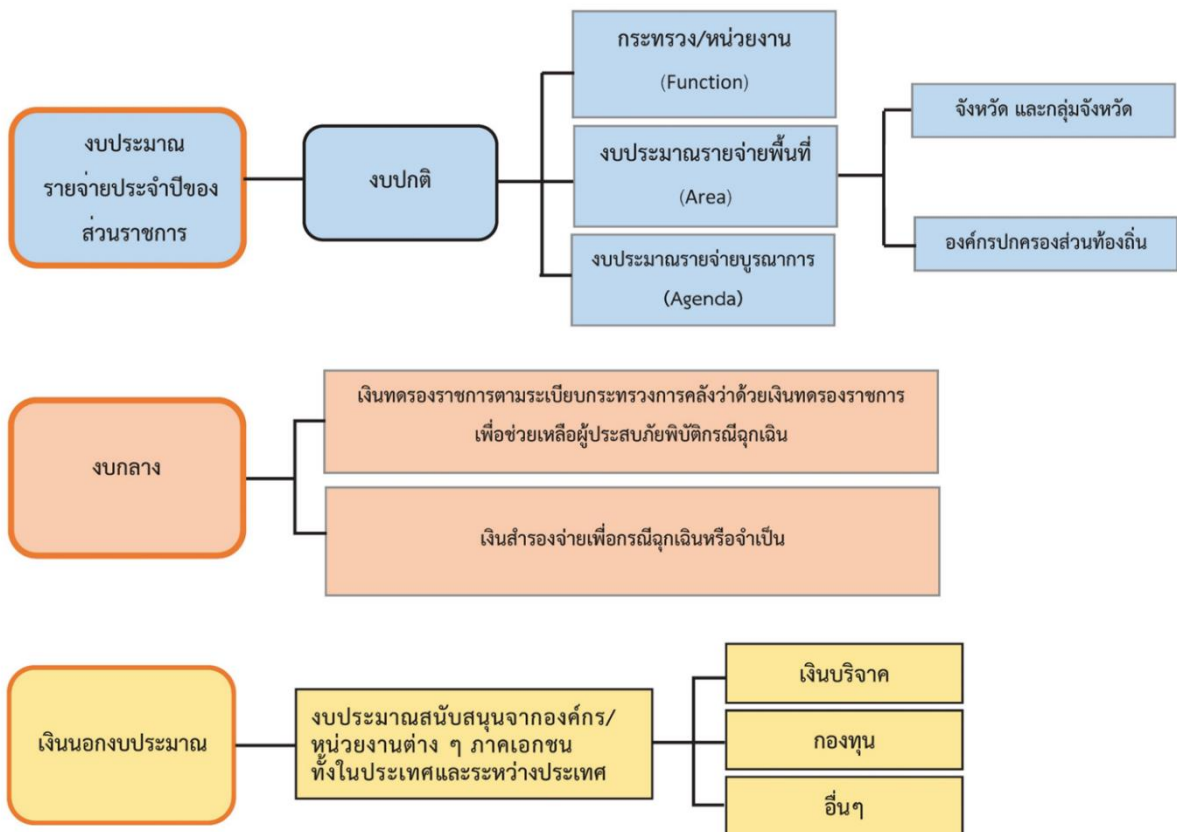
เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณ นอกเหนือจากที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอและมีความจำเป็นที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ให้ส่วนราชการขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น ให้กระทำได้ในกรณีที่เป็นรายจ่าย ดังนี้

- (1) เป็นรายจ่ายเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์อันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ
- (2) เป็นรายจ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อการเยียวยาหรือบรรเทาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะร้ายแรง
- (3) เป็นรายจ่ายที่ได้รับจัดสรรงบประมาณไว้แล้วแต่มีจำนวนไม่เพียงพอและมีความจำเป็นเร่งด่วนของรัฐ ต้องใช้จ่ายหรือก่องหน้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว
- (4) เป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ แต่มีภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการและต้องใช้จ่ายหรือก่องหน้ผูกพันงบประมาณโดยเร็ว

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น พ.ศ. 2562

เงินนอกราชการ เป็นบรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลัง ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนจากองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ภาคเอกชน ทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน และผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการ ข้อกำหนดและเงื่อนไขขององค์กรผู้ให้การสนับสนุน และไม่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานในแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 โดยแบ่งเป็นเงินบริจาค กองทุน และอื่น ๆ ดังนี้

- (1) เงินบริจาค คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว โดยการใช้เงินบริจาคให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 รวมถึงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (2) กองทุน คือ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งการใช้กองทุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 เป็นต้น
- (3) อื่น ๆ คือ เงินสนับสนุนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่นอกเหนือจากเงินบริจาค และกองทุน

รูปที่ 4.2-2 แหล่งที่มาและวิธีการงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

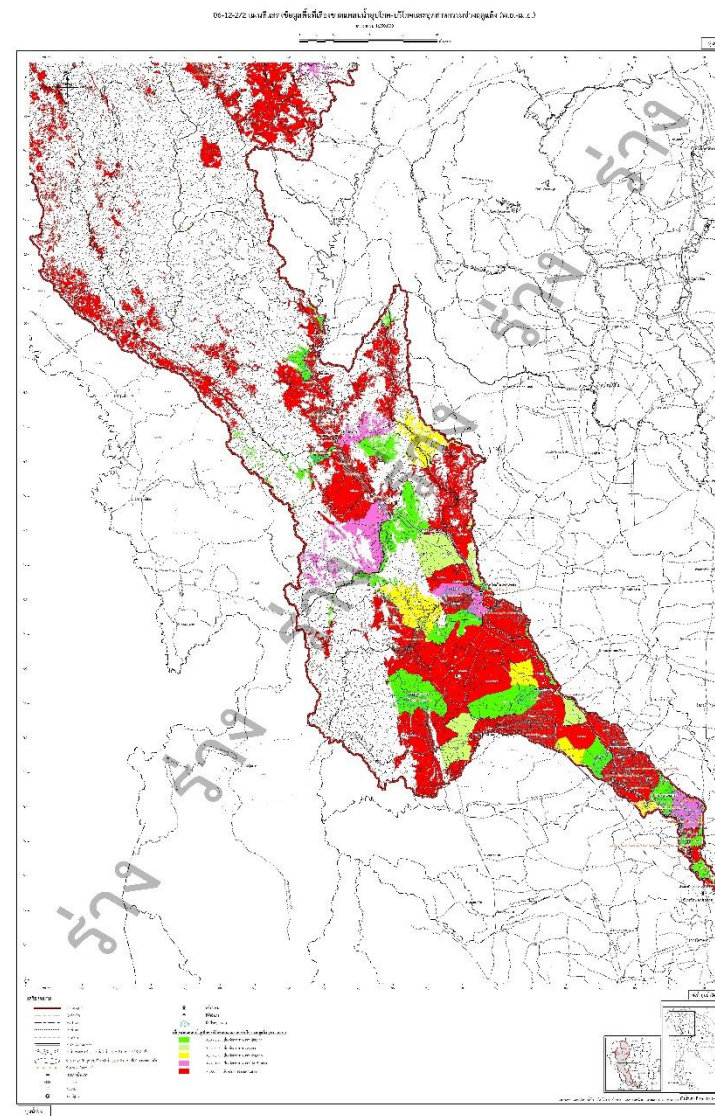
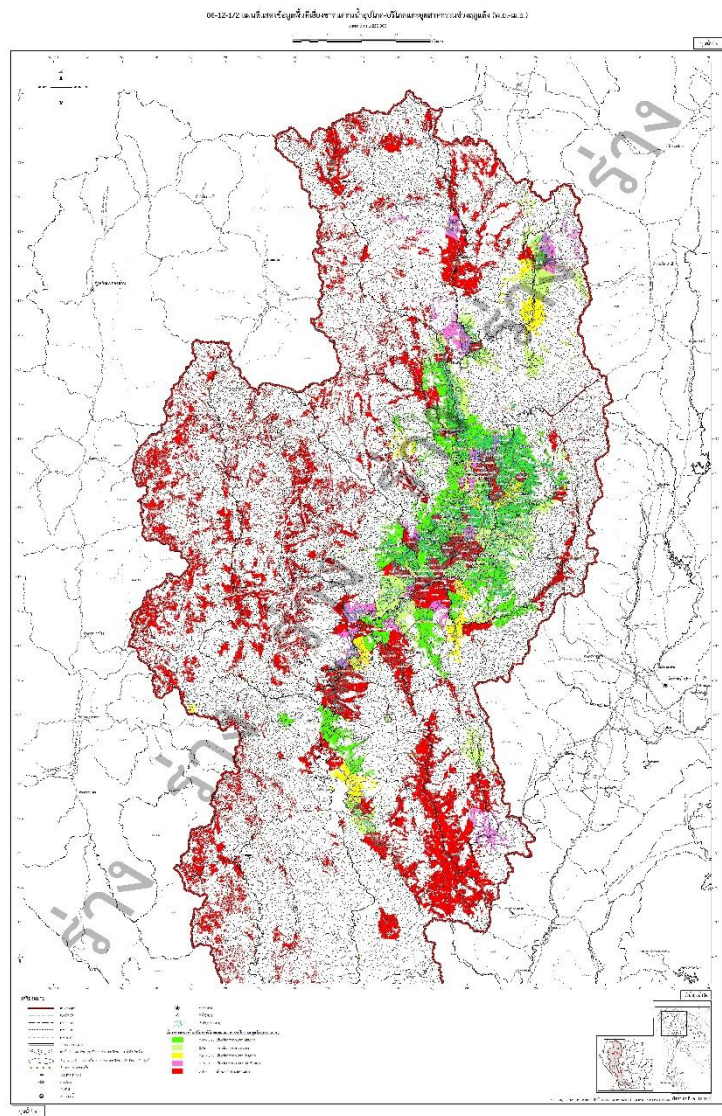
4.3 การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์

การเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

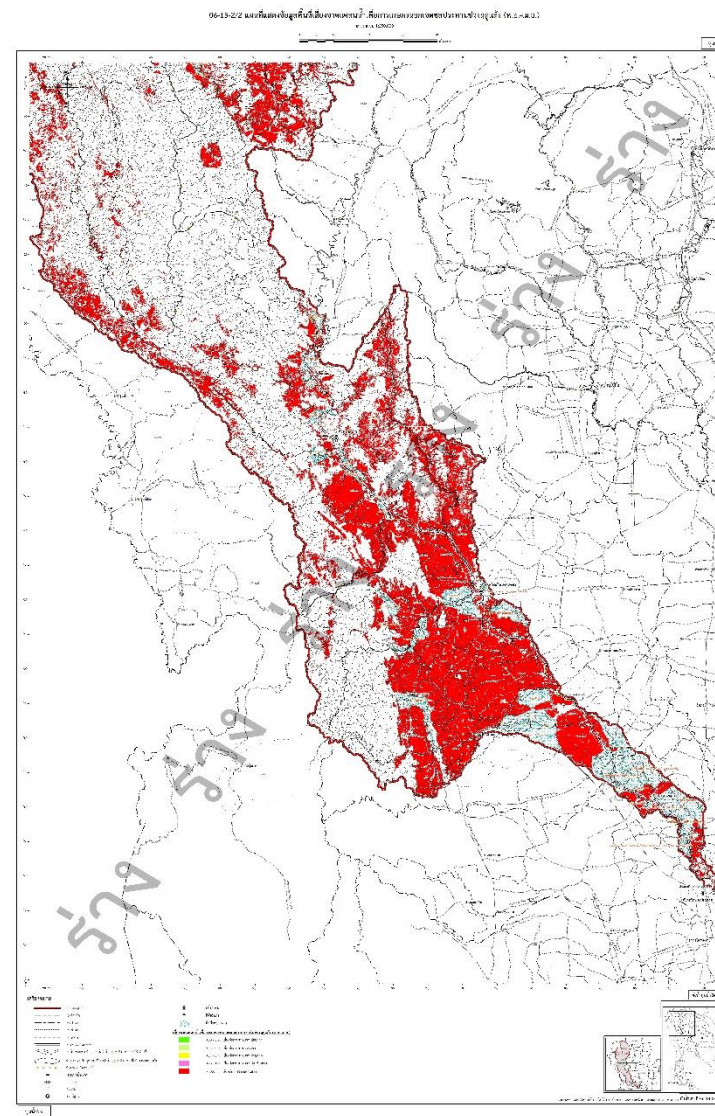
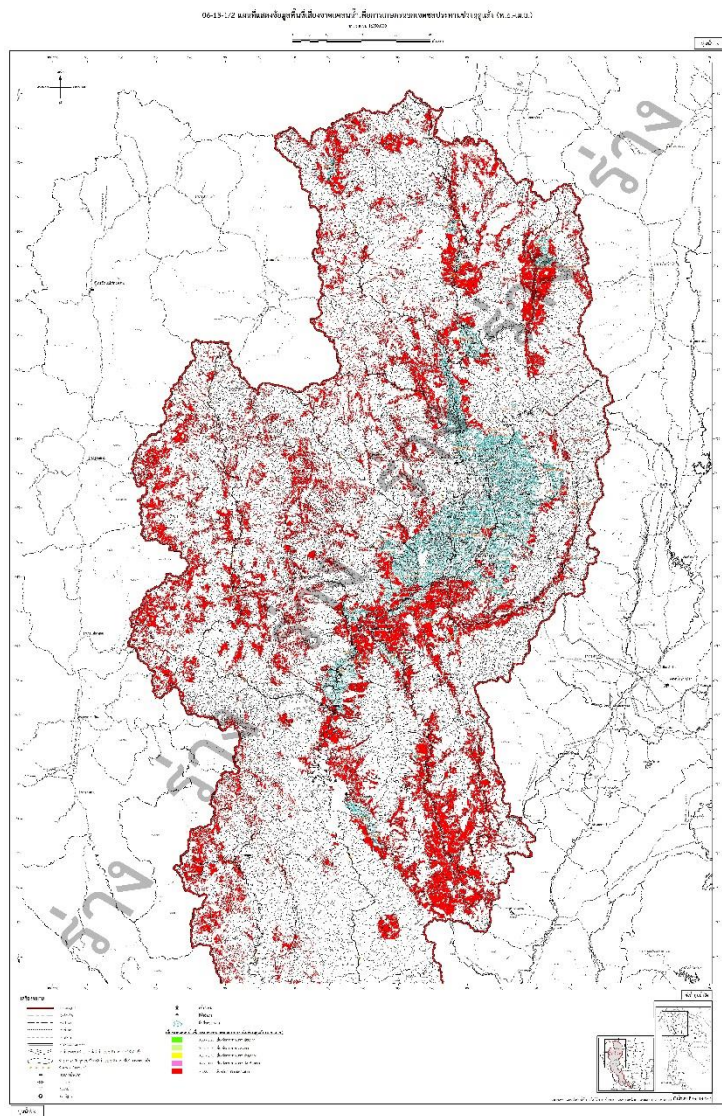
- 1) ข้อมูลด้านกฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดตาม**บทที่ 1** และ **บทที่ 3**
- 2) ข้อมูลสภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ที่ตั้งและอาณาเขต ประชากร เศรษฐกิจและสังคม เขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทางอุตุนิยมวิทยา โครงการแหล่งน้ำต่าง ๆ พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้ง ความต้องการใช้น้ำ สมดุลน้ำ และหลักเกณฑ์และสถานีเฝ้าระวังสถานการณ์คุณภาพน้ำรายละเอียดตาม**บทที่ 2**

4.3.1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งตามแผนที่ผังน้ำ

เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้งที่สรุปจากผลการเก็บรวบรวมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในลุ่มน้ำปิง จากการศึกษาของโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน สามารถจำแนกพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำด้าน อุปโภค-บริโภค และอุตสาหกรรมได้ดังรูปที่ 4.3.1-1 และจำแนกพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำนอกเขตชลประทาน ที่พึ่งพาน้ำจากบ่อ สระ รวมทั้งน้ำฝนเป็นหลักดังรูปที่ 4.3.1-2 โดยทั้งสองรูปจะเป็นข้อมูลผังน้ำแผ่นที่ 12 และ 13 ตามลำดับ

รูปที่ 4.3.1-1 ร่างผังน้ำแผนที่ 12 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำด้าน อุปโภค-บริโภค และอุตสาหกรรมในลุ่มน้ำปิง

รูปที่ 4.3.1-2 ร่างผังน้ำแผ่นที่ 13 พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานในลุ่มน้ำปิง

4.3.2 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ

จากประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ พ.ศ. 2564 มีรายละเอียดดังนี้

โดยที่เป็นการสมควรจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำนำไปพิจารณาในการจัดสรรน้ำ และควบคุมการใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ พ.ศ. 2564”

ข้อ 2 ประกาศนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในประกาศนี้ “การอุปโภคบริโภค” หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการกิน ดื่ม ประกอบอาหาร และวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคของมนุษย์ตลอดจนเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อการค้า รังชีพ หรือความจำเป็นในครัวเรือน

“การรักษาระบบนิเวศ” หมายถึง การรักษาวงจรธรรมชาติของสรรพชีวิตที่สัมพันธ์กันเป็นระบบนิเวศและรักษาคุณภาพประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับจากระบบนิเวศให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีปริมาณ คุณภาพ และระดับน้ำรวมทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมตามช่วงเวลา ฤดูกาล และภูมิสังคม

“การบรรเทาสาธารณภัย” หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่สาธารณชนซึ่งประสบภัย ไม่ว่าภัยนั้นจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด

“จารีตประเพณี” หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะตามประเพณีนิยมที่ได้ประพฤติกันสืบมา

“การคมนาคม” หมายถึง การขนส่งและการสัญจรทางน้ำ

“เกษตรกรรม” หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นาเกลือ หรือเกษตรกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำประกาศกำหนด

“อุตสาหกรรม” หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและการใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้วย

“พาณิชย์กรรม” หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการประกอบธุรกิจการค้าหรือการบริการ

“การท่องเที่ยว” หมายถึง การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการหรือปรับภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยทรัพยากรน้ำ เพื่อประโยชน์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยไม่รวมถึงการคมนาคม

ข้อ 4 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำในแต่ละลุ่มน้ำพิจารณาจัดสรรและควบคุมการใช้น้ำในแต่ละลุ่มน้ำภายใต้ลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (1) การอุปโภคบริโภค
- (2) การรักษาระบบนิเวศ
- (3) การบรรเทาสาธารณภัย
- (4) จารีตประเพณี
- (5) การคมนาคม
- (6) เกษตรกรรม
- (7) อุตสาหกรรม
- (8) พาณิชยกรรม

(9) การท่องเที่ยว

ในกรณีที่คณะกรรมการลุ่มน้ำเห็นว่าการจัดลำดับความสำคัญในระหว่างลำดับที่ (2) ถึง (9) นั้น มีความจำเป็นที่จะจัดลำดับให้แตกต่างไปจากลำดับที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ข้อ 5 ในการจัดสรรทรัพยากรน้ำสาธารณะแต่ละลุ่มน้ำภายใต้ลำดับความสำคัญของการจัดสรรน้ำตามข้อ 4 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำพิจารณาจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง กรอบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และลำดับความสำคัญของการใช้น้ำ สำหรับกิจการประเภทต่าง ๆ พ.ศ. 2564

อย่างไรก็ตามการจัดลำดับความสำคัญของการจัดสรรน้ำตามข้อ 4 ควรต้องมีข้อมูลความต้องการใช้น้ำในแต่ละประเภทที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจให้กับคณะกรรมการลุ่มน้ำใช้ในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของการจัดสรรน้ำ ซึ่งในลุ่มน้ำปิงยังมีข้อมูลการศึกษาที่เกี่ยวข้องไม่ครบถ้วน ดังนั้น คณะกรรมการลุ่มน้ำปิง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการศึกษาถึงความต้องการใช้น้ำในแต่ละประเภทที่กล่าวมาให้ครบถ้วน และครอบคลุมทุกมิติในเขตลุ่มน้ำ เพื่อใช้กำหนดเกณฑ์การจัดสรรน้ำในพื้นที่ตามลำดับความสำคัญ หากเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของ คน สัตว์ พืช และส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ ต่อสภาพแวดล้อม เพื่อบรรเทาความเสียหายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

4.3.3 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ

1) เกณฑ์การจัดสรรน้ำของหน่วยงาน

การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูน้ำแล้งของพื้นที่ จะพิจารณาจากปริมาณน้ำฝนคาดการณ์ล่วงหน้าของกรมอุตุนิยมวิทยา และปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่รวมถึงแหล่งน้ำต้นทุนขนาดกลางในพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งจะเป็นเกณฑ์บ่งบอกภาวะน้ำแล้งและระดับความรุนแรงของภาวะน้ำแล้งในปีนั้น ๆ โดยจะพิจารณาจากปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุนในช่วงปลายฤดูฝนหรือต้นฤดูแล้ง (วันที่ 1 พฤศจิกายนของแต่ละปี) และบริหารจัดการและควบคุมระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำให้อยู่เหนือเกณฑ์ควบคุมต่ำสุด (Lower Rule Curve, LRC) (กรมชลประทาน, พ.ศ. 2562) เพื่อใช้ในการจัดสรรน้ำ ทั้งนี้การระบายน้ำจากแหล่งน้ำต้นทุน จะพิจารณาตามลำดับความสำคัญและปริมาณความต้องการใช้น้ำขั้นต่ำที่ต้องใช้เพื่อกิจกรรม การใช้น้ำต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ รักษาเสถียรภาพคูคลองและตลิ่ง และการเกษตร ต่อเนื่อง โดยอาศัยข้อมูลระบบทางน้ำ ตำแหน่งและข้อมูลปริมาณความจุเก็บกักของแหล่งเก็บกักน้ำที่สำคัญ ตำแหน่งสถานีวัดน้ำท่าที่ใช้เป็นสถานีดัชนีในการติดตามสถานการณ์น้ำ ตำแหน่งการใช้น้ำที่สำคัญและปริมาณ ความต้องการใช้น้ำ ซึ่งจัดแสดงในรูปแบบไดอะแกรมในผังน้ำแผ่นที่ 14 ผังข้อมูลการบริหารจัดการช่วงน้ำแล้ง โดยมีแนวทางการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูน้ำแล้งดังนี้

1) การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง (พฤศจิกายน – เมษายน) กรณีปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุนในช่วงวันที่ 1 เดือนพฤศจิกายน มีปริมาณน้ำเก็บกักอยู่ในเกณฑ์ควบคุมปริมาณน้ำ (Rule Curve) จะบริหารจัดการและควบคุมระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำให้อยู่เหนือเกณฑ์ควบคุมต่ำสุด (Lower Rule Curve, LRC) ตามที่กรมชลประทานได้ศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2562 และจัดสรรน้ำเป็นปริมาณน้ำขั้นต่ำที่ต้องใช้ในกิจกรรมการใช้น้ำตามลำดับความสำคัญ คือ การอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศ การเกษตร และการอุตสาหกรรม

2) การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง (พฤศจิกายน – เมษายน) กรณีปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุนในช่วงวันที่ 1 เดือนพฤศจิกายน มีปริมาณน้ำเก็บกักต่ำกว่าเกณฑ์ควบคุมต่ำสุด (Lower Rule Curve, LRC) หรือต่ำกว่าเกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ดังตารางที่ 4.3.4-3 ให้พิจารณาลดการจัดสรรเพื่อการเกษตร

ชลประทาน การอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญรองลงไป ทั้งนี้ในการบริหารจัดการน้ำจะพิจารณาที่สถานีตรวจวัดน้ำเพื่อใช้ในการติดตามและเฝ้าระวัง โดยปริมาณน้ำและระดับน้ำที่เหมาะสม ที่ต้องควบคุมเพื่อบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูน้ำแล้งที่เหมาะสมควบคู่กันไปด้วย แสดงดังตารางที่ 4.3.3-1

ตารางที่ 4.3.3-1 เกณฑ์การบริหารจัดการปริมาณน้ำและระดับน้ำที่สถานีวัดน้ำช่วงฤดูน้ำแล้ง

รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำช่วงฤดูน้ำแล้ง		
			% FDC เสนอ โดยที่ปรึกษา	ระดับน้ำ (ม.รทก., ม.รสม.)	ปริมาณน้ำท่า (ลบ.ม./วินาที)
ลุ่มน้ำปิง					
P.75	บ้านซ้อแล	เชียงใหม่	80	338.01	6.51
P.1	สะพานนารัฐ	เชียงใหม่	70	301.65	11.64
P.81	บ้านโป่ง	เชียงใหม่	70	290.86	1.40
P.21	บ้านริมใต้	เชียงใหม่	70	320.34	0.84
P.71A	บ้านกลาง	เชียงใหม่	80	284.07	1.07
P.24A	สะพานประชาอุทิศ	เชียงใหม่	70	275.27	1.12
P.76	บ้านแม่ฮีฮอ	ลำพูน	70	364.71	0.92
P.73	บ้านสบสอย	เชียงใหม่	80	262.71	8.95
P.12C	บ้านย่านรี	ตาก	80	129.72	70.22
P.2A	บ้านท่าแค	ตาก	70	104.38	159.13
P.7A	ในเมือง	กำแพงเพชร	70	72.21	140.17
P.17	บ้านท่าจี้	นครสวรรค์	80	34.53	80.33

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

2) เกณฑ์การจัดสรรน้ำที่เสนอในโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลัก การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ (2563)

เกณฑ์การจัดสรรน้ำจะพิจารณาจากแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้อยู่ในปัจจุบันนี้เป็นแนวทางหลัก และวิเคราะห์ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำ ตามสภาพปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก และทิศทางการจัดการน้ำ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์และการพัฒนาของกลุ่มน้ำนั้น โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม และเป็นธรรมในการใช้ทรัพยากรน้ำ และการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการใช้น้ำตลอดปี ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาปัจจัยหลักที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้าน ตามโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลัก การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่เป็นกรณีตัวอย่างการศึกษา ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาปัจจัยหลักที่ใช้ในการจัดลำดับ

- **ลักษณะทางกายภาพของกลุ่มน้ำ** จะพิจารณาจากสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน/การใช้ประโยชน์ลำน้ำที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านต่อพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้าน ตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย
- **วิถีชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ/จารีตประเพณี** จะพิจารณาจากสัดส่วนวิถีชีวิตของประชาชน/จารีตประเพณีที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้าน ตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย
- **ปริมาณการใช้น้ำของกิจการประเภทต่าง ๆ** จะพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณการใช้น้ำของกิจการต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อทำการให้คะแนน กิจกรรม

การใช้น้ำแต่ละด้าน ตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย

● **อัตราการขยายตัวด้านต่าง ๆ** จะพิจารณาจากสัดส่วนการขยายตัวด้านต่าง ๆ ที่เป็นตัวแทนหลักของกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้านในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อทำการให้คะแนนกิจกรรมการใช้น้ำแต่ละด้าน ตามเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละปัจจัย

ทั้งนี้ผลรวมของคะแนนในแต่ละปัจจัยจะนำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญ กิจกรรมการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อใช้ในการพิจารณาจัดสรรน้ำในแต่ละระดับสถานการณ์น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญเกณฑ์การจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีน้ำปกติและกรณีน้ำมากกว่าปกติ

กรณีที่ 2 กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ

โดยการแบ่งกรณีน้ำปกติ กรณีน้ำมากกว่าปกติ และกรณีน้ำน้อยกว่าปกติ จากปริมาณน้ำฝน และปริมาณน้ำท่า ดังแสดงเกณฑ์การพิจารณาแบ่งระดับของสถานการณ์น้ำในตารางที่ 4.3.3-2

ตารางที่ 4.3.3-2 เกณฑ์การพิจารณาแบ่งระดับของสถานการณ์น้ำ

ปัจจัยในการพิจารณา	ระดับสถานการณ์น้ำ	เกณฑ์การพิจารณา
ปริมาณน้ำฝน	กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ	เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงหรือปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 20 (มม.)
	กรณีน้ำปกติ	ค่าฝนเฉลี่ยรายปี (มม.)
	กรณีน้ำมากกว่าปกติ	เกิดภาวะฝนตกหนัก หรือปริมาณฝนมากกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 20 (มม.)
ปริมาณน้ำท่า	กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ	ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้อยกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 30 (ล้าน ลบ.ม.)
	กรณีน้ำปกติ	ค่าน้ำท่าเฉลี่ยรายปี (ล้าน ลบ.ม.)
	กรณีน้ำมากกว่าปกติ	ปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์มากกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 30 (ล้าน ลบ.ม.)

ที่มา : โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลัก การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ (2563)

การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ

จากการจัดลำดับความสำคัญของการใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในเขตลุ่มน้ำของ สททช. กำหนดให้มีความสำคัญกับการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ การประปาและการไฟฟ้า และการบรรเทาสาธารณภัย เป็นลำดับแรก ส่วนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว คมนาคม และการผลิตพลังงาน หรือกิจการอื่น คณะกรรมการลุ่มน้ำมีดุลยพินิจในการจัดลำดับความสำคัญของกิจการดังกล่าว แตกต่างกันไปตามแต่ละลุ่มน้ำได้

ผลจากการศึกษาในโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ รายงานการศึกษาแผนหลักลุ่มน้ำปิง พ.ศ. 2563 ได้มีการรวบรวมข้อมูลรวมถึงเกณฑ์ในการบริหารจัดการน้ำในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง โดยสามารถสรุปลำดับความสำคัญโดยแบ่งเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีน้ำปกติและกรณีน้ำมากกว่าปกติ

ลำดับที่ 1 การอุปโภคบริโภค

ลำดับที่ 2 การรักษาระบบนิเวศ

- ลำดับที่ 3 เพื่อการเกษตร
 - ลำดับที่ 4 น้ำเพื่อการสำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝน
 - ลำดับที่ 5 น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม
- กรณีที่ 2 กรณีน้ำน้อยกว่าปกติ
- ลำดับที่ 1 การอุปโภคบริโภค
 - ลำดับที่ 2 เพื่อการเกษตร
 - ลำดับที่ 3 การรักษาระบบนิเวศ
 - ลำดับที่ 4 น้ำเพื่อการสำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝน
 - ลำดับที่ 5 น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม

ลำดับความสำคัญของการจัดสรรน้ำดังกล่าว จะเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำเกณฑ์การจัดสรรน้ำ และบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำต่อไป ดังประกาศของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรื่อง จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ พ.ศ. 2564 ซึ่งได้มีการนิยามกิจกรรมการใช้น้ำประเภทต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำไว้ 9 ประเภท ข้างต้น

4.3.4 ข้อมูลปัจจัยภาวะน้ำแล้ง คุณภาพน้ำ และตำแหน่งสถานีตรวจวัดข้อมูล

1) สถานีเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ

การติดตามสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำจะติดตามข้อมูลน้ำจากสถานีวัดน้ำต่าง ๆ ที่มีอยู่ในลุ่มน้ำและนอกลุ่มน้ำที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์น้ำในลุ่มน้ำ สถานีวัดน้ำทางอุตุ-อุทกวิทยา ที่มีอยู่ประกอบด้วย สถานีวัดน้ำฝนและสถานีวัดน้ำท่า ซึ่งการคัดเลือกสถานีวัดน้ำเป็นสถานีหลักเฝ้าระวัง เพื่อติดตามสถานการณ์จะต้องสื่อและแสดงให้เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์น้ำแล้งได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะได้ดำเนินการคัดเลือกและกำหนดเป็นสถานีหลักเฝ้าระวังต่อไปในการจัดทำแผนปฏิบัติการ สำหรับในลุ่มน้ำปิงและลุ่มน้ำข้างเคียงมีสถานีวัดน้ำที่ใช้ประกอบการติดตามสถานการณ์ดังนี้

(1) สถานีวัดน้ำฝนในลุ่มน้ำปิง ใช้สถานีของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีต่อไปในอนาคต ปัจจุบันมีจำนวน 82 สถานี ดังแสดงใน ตารางที่ 4.3.4-1 และตำแหน่งที่ตั้ง สถานีดังรูปที่ 4.3.4-1

(2) สถานีวัดน้ำท่าในลุ่มน้ำปิง ที่ใช้เป็นสถานีเฝ้าระวังในการเตือนภัย เป็นสถานี ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีต่อไปในอนาคต ปัจจุบันมีจำนวน 16 สถานี ดังแสดงในตารางที่ 4.3.4-2 และที่ตั้งสถานีดัง รูปที่ 4.3.4-2

ตารางที่ 4.3.4-1 สถานีวัดน้ำฝนในลุ่มน้ำปิง

ลำดับที่	รหัส	ที่ตั้ง	จังหวัด	หน่วยงาน	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	รวมทั้งปี
1	60201	บ้านแม่ละ (บ้านห้วยใจ)	เชียงใหม่	ทน.	1,090.24	175.21	1,265.45
2	60301	บ้านตีนธาตุ	เชียงใหม่	ทน.	928.09	130.45	1,058.55
3	60401	บ้านนามน	เชียงใหม่	ทน.	1,037.54	175.43	1,212.98
4	60406	เหนือบ้านสันป่าสัก	เชียงใหม่	ทน.	1,142.77	168.81	1,311.58
5	60409	บ้านห้วยป่าซาง	เชียงใหม่	ทน.	1,079.11	134.78	1,213.89
6	60502	บ้านกองแหะ	เชียงใหม่	ทน.	1,306.39	163.38	1,469.77
7	60601	ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาเชียงใหม่	เชียงใหม่	ทน.	998.96	138.15	1,137.11
8	60602	บ้านหนองกาย	เชียงใหม่	ทน.	1,035.80	134.21	1,170.01

ลำดับ ที่	รหัส	ที่ตั้ง	จังหวัด	หน่วยงาน	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	รวมทั้งปี
9	60801	บ้านสันป่าตอง (บ้านห้วยไทรง)	เชียงใหม่	ทน.	986.23	146.67	1,132.91
10	60803	บ้านทุ่งหลวง	เชียงใหม่	ทน.	1,285.84	179.87	1,465.72
11	60804	บ้านแม่สะป๊อกเหนือ	เชียงใหม่	ทน.	1,200.81	141.74	1,342.55
12	60809	บ้านแม่สาบบ้านใหม่	เชียงใหม่	ทน.	1,001.57	128.58	1,130.15
13	61006	บ้านผาลาด	เชียงใหม่	ทน.	1,110.34	167.5	1,277.83
14	61202	บ้านแม่มู	เชียงใหม่	ทน.	1,189.76	146.71	1,336.47
15	61302	บ้านกองกาน	เชียงใหม่	ทน.	903.49	114.17	1,017.65
16	61501	บ้านป่าคา	เชียงใหม่	ทน.	936.68	109.98	1,046.66
17	70391	สำนักชลประทานที่ 1	เชียงใหม่	ชล.	932.07	141.14	1,073.21
18	70530	ไซฟอนแม่ฮ่องฮัก	เชียงใหม่	ชล.	888.7	106.18	994.88
19	70540	ไซฟอนแม่โป่ง	เชียงใหม่	ชล.	894.22	103.88	998.1
20	70550	บ้านร่องวัวแดง	เชียงใหม่	ชล.	820.9	94.95	915.85
21	70731	บ้านแม่เต็น (P.64)	เชียงใหม่	ชล.	826.03	157.12	983.15
22	70761	อนามัยห้วยหม้อ	เชียงใหม่	ชล.	1,099.21	127.52	1,226.73
23	70771	อนามัยห้วยแก้ว	เชียงใหม่	ชล.	1,020.12	118.37	1,138.49
24	70781	อนามัยบ้านนาเม็ง	เชียงใหม่	ชล.	1,040.32	158.97	1,199.28
25	70791	Thep Sadet TAO	เชียงใหม่	ชล.	1,249.75	158.25	1,408.00
26	70801	บ้านสบวิน (P.82)	เชียงใหม่	ชล.	1,086.02	134.84	1,220.86
27	71571	โครงการส่งน้ำแม่กวางอุดมธรรมา	เชียงใหม่	ชล.	894.42	112.85	1,007.27
28	327003	ที่ว่าการอำเภอจอมทอง	เชียงใหม่	อต.	766.14	138.84	904.99
29	327004	ที่ว่าการอำเภอดอยสะเก็ด	เชียงใหม่	อต.	941.41	118.56	1,059.97
30	327005	ที่ว่าการอำเภอแม่แตง	เชียงใหม่	อต.	1,009.18	131.89	1,141.07
31	327006	ที่ว่าการอำเภอพร้าว	เชียงใหม่	อต.	998.8	146.89	1,145.69
32	327007	ที่ว่าการอำเภอแม่แจ่ม	เชียงใหม่	อต.	924.75	74.45	999.19
33	327008	ที่ว่าการอำเภออมก๋อย	เชียงใหม่	อต.	876.3	167.64	1,043.94
34	327009	ที่ว่าการอำเภอสะเมิง	เชียงใหม่	อต.	1,065.93	141.2	1,207.13
35	327010	ที่ว่าการอำเภอฮอด (สอท.ชั้น 3)	เชียงใหม่	อต.	852.21	135.65	987.86
36	327011	ที่ว่าการอำเภอสารภี	เชียงใหม่	อต.	1,024.53	140.14	1,164.67
37	327012	ที่ว่าการอำเภอสันทราย	เชียงใหม่	อต.	801.14	108.82	909.96
38	327013	ที่ว่าการอำเภอหางดง	เชียงใหม่	อต.	839	120.4	959.4
39	327014	ที่ว่าการอำเภอสันป่าตอง	เชียงใหม่	อต.	768.07	133.11	901.18
40	327015	ที่ว่าการอำเภอสันกำแพง	เชียงใหม่	อต.	807.53	92.22	899.75
41	327016	ที่ว่าการอำเภอเชียงดาว	เชียงใหม่	อต.	997.36	173.06	1,170.42
42	327020	อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย อ.เมือง	เชียงใหม่	อต.	1,375.18	180.03	1,555.21
43	327021	พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ อ.เมือง	เชียงใหม่	อต.	1,491.02	196.61	1,687.63
44	327022	นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล ต.ท่าเคือง อ.ดอยเต่า	เชียงใหม่	อต.	819.07	122.86	941.92
45	327024	สถานีทดลองข้าวสันป่าตอง	เชียงใหม่	อต.	845.43	142.08	987.51
46	327025	สวนป่าแม่หอพระ อ.แม่แตง	เชียงใหม่	อต.	1,060.56	121.43	1,181.99
47	327026	สถานีวิจัยต้นน้ำดอยเชียงดาว อ.แม่แตง	เชียงใหม่	อต.	1,260.20	172.75	1,432.95

ลำดับ ที่	รหัส	ที่ตั้ง	จังหวัด	หน่วยงาน	ฤดูฝน (พ.ค.-ต.ค.)	ฤดูแล้ง (พ.ย.-เม.ย.)	รวมทั้งปี
48	327027	ศูนย์ทดลองปลูกพันธุ์ไม้บ่อหลวง-บ่อแก้ว อ.ฮอด	เชียงใหม่	อต.	964.65	157.68	1,122.33
49	327029	ที่ว่าการอำเภอเวียงแหง	เชียงใหม่	อต.	969.84	132.55	1,102.39
50	327030	สวนป่าแม่แจ่ม อ.แม่แจ่ม	เชียงใหม่	อต.	893.11	152.95	1,046.06
51	327031	หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 32 อ.เชียงดาว	เชียงใหม่	อต.	956.12	147.8	1,103.92
52	327032	ที่ว่าการอำเภอแม่ว่าง	เชียงใหม่	อต.	934.79	138.51	1,073.31
53	327033	ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) อ.แม่ว่าง	เชียงใหม่	อต.	1,503.39	192.43	1,695.82
54	327034	ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (แม่เหียะ) อ.หางดง	เชียงใหม่	อต.	987.34	148.52	1,135.86
55	327301	สภ.แม่ใจ	เชียงใหม่	อต.	962.13	138.66	1,100.79
56	327501	ศูนย์อุดมวิทยวิททยาภาคเหนือ	เชียงใหม่	อต.	1,008.67	157.81	1,166.49
57	120091	บ้านปางหาว (P.35)	กำแพงเพชร	ขป.	1,029.22	144.54	1,173.76
58	120121	คลองสวนหมาก (P.47)	กำแพงเพชร	ขป.	1,143.58	175.14	1,318.72
59	380003	คลองขลุง	กำแพงเพชร	อต.	947.25	117.11	1,064.35
60	380008	คลองลาน	กำแพงเพชร	อต.	1,005.59	119.79	1,125.39
61	380009	สถานีทดลองอ้อยกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	อต.	1,055.09	136.03	1,191.13
62	380201	กำแพงเพชร	กำแพงเพชร	อต.	1,158.20	149.99	1,308.19
63	60101	บ้านตาก	ตาก	ทน.	839.33	119.42	958.75
64	376001	ที่ว่าการอำเภอบ้านตาก	ตาก	อต.	888.59	118.67	1,007.26
65	376002	ที่ว่าการอำเภอแม่ระมาด	ตาก	อต.	1,732.46	78.78	1,811.24
66	376003	ที่ว่าการอำเภอสามเงา	ตาก	อต.	827.95	108.55	936.5
67	376010	บ้านอุมวบ อ.สามเงา	ตาก	อต.	776.06	128.2	904.27
68	376201	สตอ.ตาก*	ตาก	อต.	914.78	135.24	1,050.01
69	376203	สตอ.เขื่อนภูมิพล*	ตาก	อต.	900.57	148.68	1,049.25
70	380004	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	อต.	982.74	126.27	1,109.01
71	61101	บ้านก้อทุ่ง	ลำพูน	ทน.	894.57	144.25	1,038.82
72	170081	บ้านแม่บอน (P.42)	ลำพูน	ขป.	880.08	121.49	1,001.57
73	170160	บ้านหนองหอย	ลำพูน	ขป.	881.9	118.76	1,000.67
74	170181	แม่น้ำลี้ (P.76)	ลำพูน	ขป.	872.72	133.08	1,005.80
75	329001	สำนักงานบริหารส่วนจังหวัดลำพูน	ลำพูน	อต.	798.52	125.13	923.65
76	329002	ที่ว่าการอำเภอแม่ทา	ลำพูน	อต.	975.05	141	1,116.04
77	329003	ที่ว่าการอำเภอป่าซาง	ลำพูน	อต.	860.8	126.44	987.23
78	329004	ที่ว่าการอำเภอลี้	ลำพูน	อต.	889.17	139.22	1,028.40
79	329005	ที่ว่าการอำเภอบ้านโฮ่ง	ลำพูน	อต.	861.15	133.01	994.15
80	329006	บ้านก้อจัดสรร	ลำพูน	อต.	813.86	120.52	934.38
81	329007	สวนป่าแม่ลี้ อ.ลี้	ลำพูน	อต.	894.2	141.67	1,035.87
82	329201	สตอ.ลำพูน	ลำพูน	อต.	945.55	132.22	1,077.76

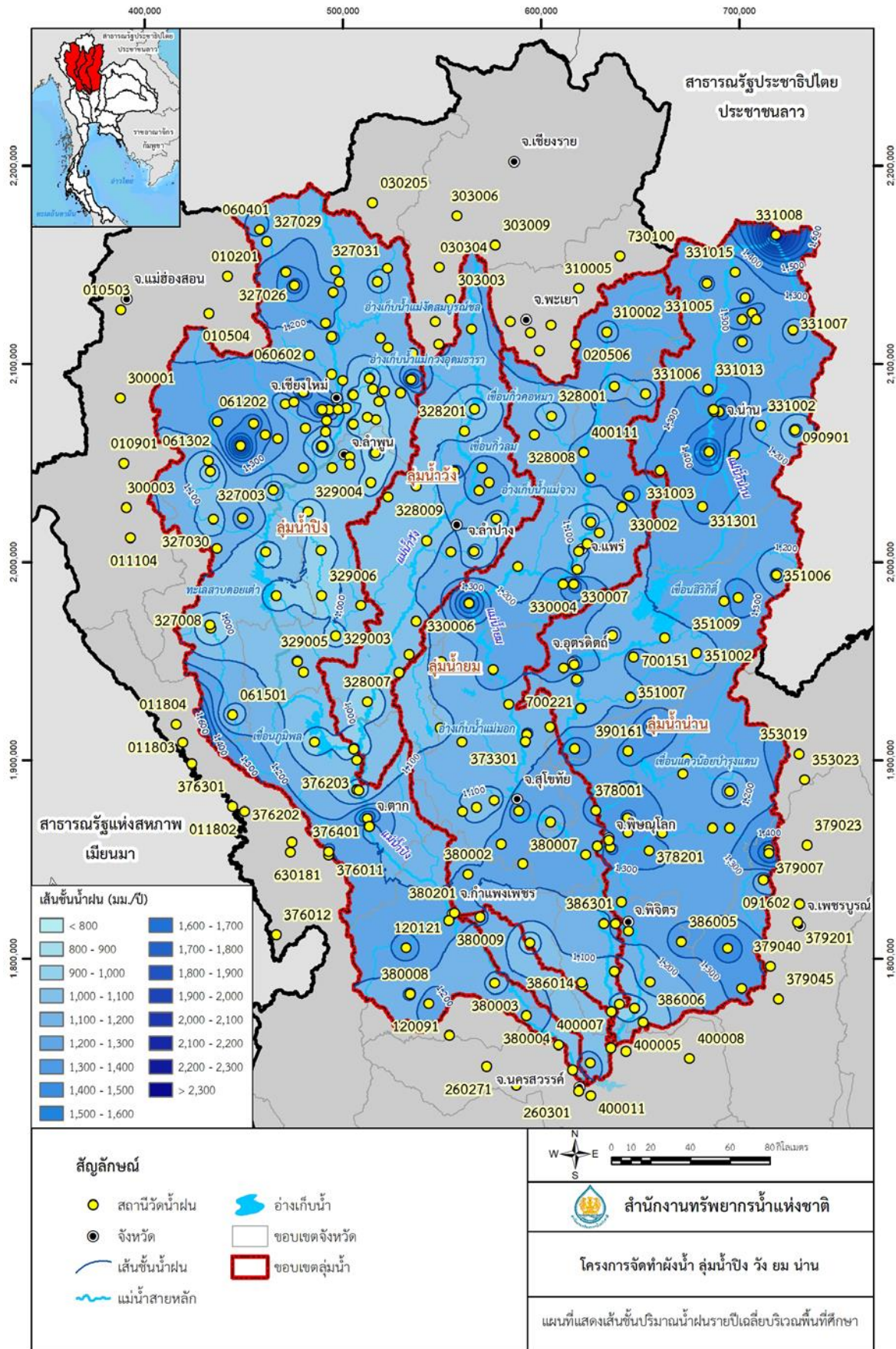
ที่มา : ร่างรายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วั่ง ยม น่าน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2566

ตารางที่ 4.3.4-2 สถานีวัดน้ำท่าในลุ่มน้ำปิงที่ใช้เป็นสถานีเฝ้าระวังในการเตือนภัย

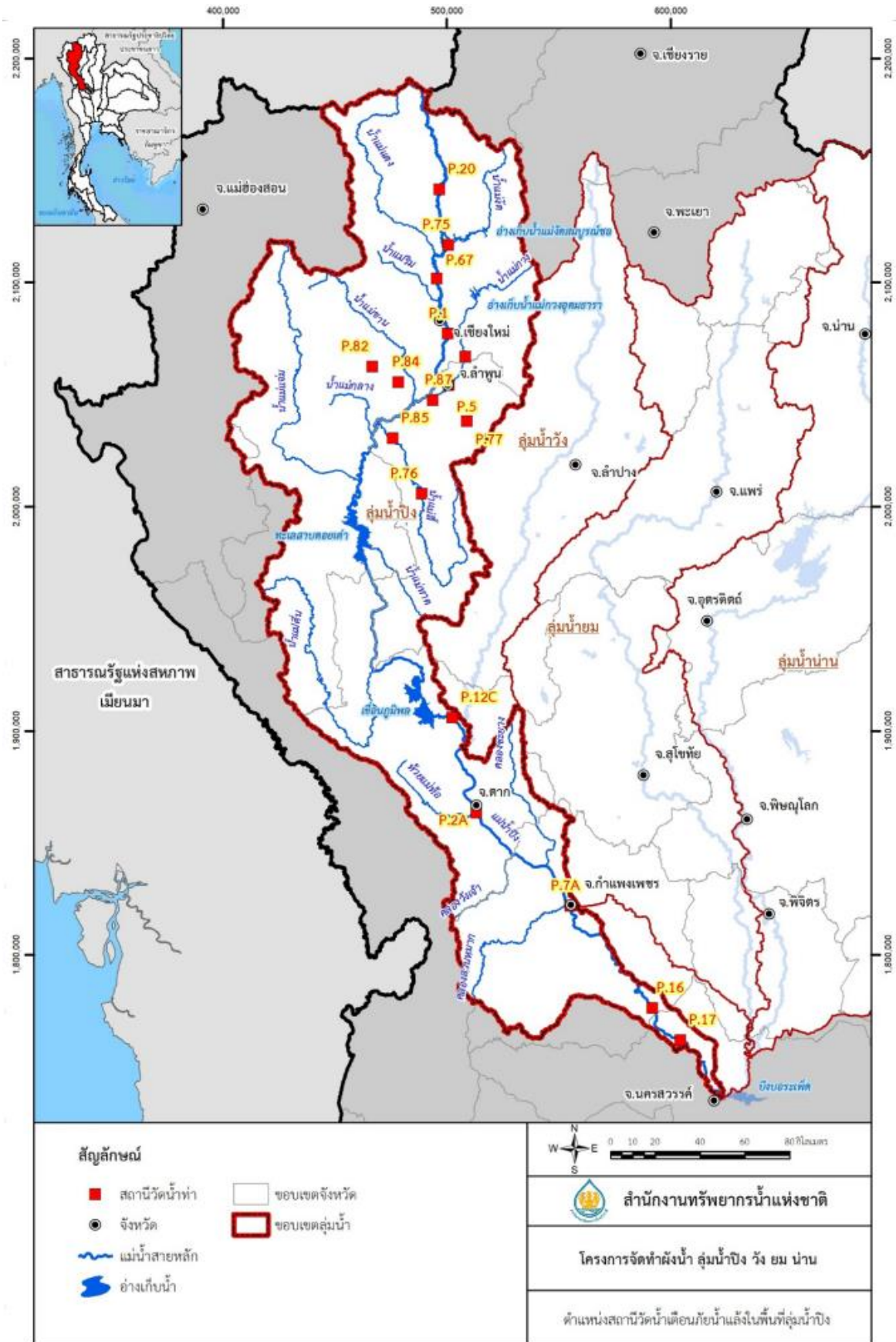
แม่น้ำ	สถานีวัดน้ำ	ชุมชนสำคัญ	ระดับตลิ่ง (ม.รทก.)	ระดับ ท้องน้ำ (ม.รทก.)	ความลึกน้ำ ท่ามเฝ้าระวัง น้ำหลาก (ม.)	ความสามารถ การระบายน้ำ (ลบ.ม./วินาที)
แม่น้ำปิง	P.20	อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่	382.40	-	2.50	255
	P.75	อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่	342.10	-	4.50	272
	P.67	อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	319.93	-	4.00	520
	P.1	อ.เมือง จ.เชียงใหม่	303.70	-	3.70	445
	P.12C	อ.สามเงา จ.ตาก	-	-	5.44	1,660
	P.2A	อ.เมือง จ.ตาก	-	-	5.78	2,600
	P.7A	อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	-	-	5.34	3,000
	P.16	อ.ขามเฒ่า จ.บุรีรัมย์ อ.กำแพงเพชร	-	-	6.67	2,862
น้ำแม่กวัง	P.81	อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่	295.72	-	5.80	110
	P.5	อ.เมือง จ.ลำพูน	293.50	-	5.00	134
น้ำแม่ทา	P.77	อ.แม่ทา จ.ลำพูน	368.18	-	3.80	125
	P.87	อ.ป่าซาง จ.ลำพูน	293.70	-	4.75	132
น้ำแม่วาง	P.82	อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่	404.00	-	3.80	103
	P.84	อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่	404.20	-	4.00	87
น้ำแม่ลี้	P.76	อ.ลี้ จ.เชียงใหม่	369.02	-	5.40	356
	P.85	อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน	293.87	-	3.50	344

ที่มา : ร่างรายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง ฝั่ง ยม น่าน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2566

ที่มา : ร่างรายงานโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2566

รูปที่ 4.3.4-1 ตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่คัดเลือกในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำข้างเคียง

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำปิง วัง ยม น่าน พ.ศ. 2566

รูปที่ 4.3.4-2 ตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าที่ใช้เป็นสถานีเฝ้าระวังในการเตือนภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

2) เกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง

กำหนดสภาวะภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง เพื่อใช้ในการเตือนภัยน้ำแล้ง โดยมีปัจจัยบ่งชี้ 4 ปัจจัย ได้แก่ ปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในลำน้ำ ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในพื้นที่ศึกษา และพื้นที่ข้างเคียง ทั้งนี้ ได้แบ่งเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งออกเป็น 3 กรณี ได้แก่ กรณีปกติ กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ โดยมีรายละเอียดปัจจัยบ่งชี้ทั้ง 4 ปัจจัย ความถี่ของข้อมูล และเกณฑ์ที่ใช้แบ่งกรณีภาวะน้ำแล้งดังกล่าวโดยสรุปได้ดังตารางที่ 4.3.4-3 และแสดงรายละเอียดได้ดังนี้ ตารางที่ 4.3.4-3 เกณฑ์กำหนดภาวะน้ำแล้ง

ปัจจัยบ่งชี้	ความถี่ของข้อมูล	หน่วย	กรณีปกติ	กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ
ปริมาณน้ำฝน	รายเดือน	มิลลิเมตร	ค่าเฉลี่ย	< 20% ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง	< 20% ของค่าเฉลี่ยต่อเนื่อง 3 เดือน
ระดับน้ำในลำน้ำ	รายเดือน	ม.รทก.	>30% ของระดับตลิ่ง	< 30% ของระดับตลิ่งเดือนใดเดือนหนึ่ง	< 30% ของระดับตลิ่งต่อเนื่อง 3 เดือน
ปริมาณน้ำในลำน้ำ	รายเดือน	ลบ.ม./วินาที	>30% ของความจุลำน้ำ	< 30% ความจุลำน้ำเดือนใดเดือนหนึ่ง	< 30% ความจุลำน้ำต่อเนื่อง 3 เดือน
แหล่งน้ำต้นทุน	รายเดือน	ล้าน ลบ.ม.	> Percentile ที่ 20 ของปริมาณน้ำใช้การ	< Percentile ที่ 20 1 พฤศจิกายน	< Percentile ที่ 20 ต่อเนื่อง 3 เดือน

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

(1) ข้อมูลปริมาณน้ำฝน

ข้อมูลปริมาณน้ำฝนรายเดือนเป็นการวิเคราะห์ปริมาณน้ำฝนเชิงพื้นที่ของแต่ละลุ่มน้ำสาขาซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดภาวะภัยแล้งของ สททช. การจัดทำเกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนแบ่งได้เป็น 3 กรณี ดังนี้ โดยกำหนดขนาดปริมาณน้ำฝนในกรณีปกติให้เท่ากับค่าเฉลี่ยของเดือนนั้น ๆ ส่วนกรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง ปริมาณน้ำฝนรายเดือนจะน้อยกว่าร้อยละ 20 ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง พิจารณาจากการคาดการณ์ปริมาณฝนล่วงหน้า 3 เดือน และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน น้อยกว่าร้อยละ 20 ของฝนรายเดือนเฉลี่ยต่อเนื่อง 3 เดือน ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละลุ่มน้ำ ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในตารางที่ 4.3.4-4 และ ตารางที่ 4.3.4-5

ตารางที่ 4.3.4-4 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในภาวะปกติของลุ่มน้ำปิง

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)												
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	รายปี
ลุ่มน้ำปิง														
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	62.43	159.96	133.21	183.78	215.62	198.22	100.07	37.44	14.87	11.65	6.87	22.73	1,146.82
0602	น้ำแม่จืด	53.44	157.77	126.92	187.25	226.91	200.26	105.30	41.37	12.67	9.68	5.92	19.48	1,146.97
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	48.90	162.43	135.62	205.35	232.00	195.12	101.23	45.84	11.71	9.26	5.40	19.88	1,172.75
0604	แม่น้ำแม่แตง	61.58	179.50	145.15	202.32	248.32	221.17	109.55	42.86	14.70	12.83	7.15	21.48	1,266.60
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	47.40	164.25	134.59	195.92	223.00	188.14	96.70	39.21	10.97	9.55	5.37	20.40	1,135.49
0606	น้ำแม่ริม	53.47	175.95	142.41	192.15	219.17	200.25	106.10	33.71	10.01	11.51	5.13	21.65	1,171.51
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	55.89	185.78	137.81	162.05	230.73	237.61	133.81	43.31	12.64	10.91	7.76	22.49	1,240.78
0608	น้ำแม่กวัง	46.97	160.96	118.35	140.99	199.74	194.12	109.76	33.11	10.07	9.40	5.15	19.41	1,048.04
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	53.85	163.95	117.71	130.37	188.00	211.30	120.40	38.96	9.86	11.64	6.35	20.17	1,072.55
0610	น้ำแม่ชาน	55.67	193.52	144.22	157.06	221.48	253.98	139.57	40.22	10.62	10.72	6.15	23.79	1,257.02
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	50.96	163.58	102.48	108.65	191.62	213.44	128.28	38.53	11.42	11.64	5.73	20.56	1,046.88
0612	น้ำแม่ลี	51.09	156.19	102.60	104.93	178.60	200.11	119.07	30.23	10.33	9.43	6.15	20.91	989.64
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	48.86	142.90	77.39	80.97	148.91	186.21	129.77	38.38	11.47	11.72	6.70	21.70	904.99
0614	น้ำแม่กลาง	56.66	178.94	122.80	125.76	194.76	241.76	153.73	41.39	11.97	10.86	6.96	23.08	1,168.66
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	59.55	173.76	110.37	107.61	178.63	221.54	148.44	36.15	11.03	10.33	7.09	24.85	1,089.35
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	57.13	181.35	156.74	187.93	239.80	231.63	119.96	34.38	10.72	11.04	5.98	21.49	1,258.15
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	59.56	159.93	137.81	154.40	197.07	210.31	113.57	26.37	7.41	7.17	5.57	18.09	1,097.26
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	51.17	156.18	106.30	96.43	154.00	198.69	144.54	31.59	10.27	11.28	6.96	23.52	990.92
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	57.99	168.51	105.14	94.35	158.11	201.50	141.81	32.51	11.05	7.20	5.70	20.59	1,004.46
0620	น้ำแม่ตื่น	52.60	165.00	137.64	151.17	172.60	189.58	127.14	24.67	9.75	9.81	5.61	24.97	1,070.54

ตารางที่ 4.3.4-4 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในภาวะปกติของกลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)												
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	รายปี
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	53.12	172.05	84.88	76.17	121.55	213.46	173.85	26.59	7.63	5.03	5.40	24.01	963.75
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	44.31	168.73	154.54	160.53	195.20	217.80	176.57	24.59	6.55	5.95	8.23	20.68	1,183.67
0623	ห้วยแม่ท้อ	74.50	177.02	164.89	200.65	210.97	223.24	155.66	28.58	7.03	8.42	9.62	36.73	1,297.32
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	54.53	174.16	130.79	122.31	140.22	219.49	193.01	36.83	6.23	8.50	8.59	22.63	1,117.29
0625	คลองวังเจ้า	55.12	191.06	136.37	126.24	149.53	250.40	215.18	45.66	7.30	7.26	12.31	38.49	1,234.92
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	53.34	182.83	140.16	147.26	159.59	240.61	169.16	31.50	6.18	6.55	10.46	30.54	1,178.19
0627	คลองแม่ระกา	54.98	180.91	149.10	150.18	187.20	228.30	161.87	27.36	5.39	7.10	8.81	24.74	1,185.95
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	51.98	189.49	153.45	171.83	181.30	255.38	159.24	28.74	6.55	5.31	12.40	36.83	1,252.49
0629	คลองสวนหมาก	52.64	191.13	147.83	139.08	167.57	259.53	200.80	42.12	6.43	5.52	11.30	40.10	1,264.05
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	47.62	170.23	139.46	126.77	162.94	235.09	176.32	33.91	4.96	4.91	11.64	30.14	1,144.00
ปริมาณฝนเฉลี่ยลุ่มน้ำ		54.11	170.31	131.17	146.04	191.18	215.61	137.45	33.83	9.68	9.06	7.14	23.92	1,129.51

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

ตารางที่ 4.3.4-5 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติของลุ่มน้ำปิง

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)												
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	รายปี
ลุ่มน้ำปิง														
0601	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 1	49.95	127.97	106.57	147.02	172.49	158.57	80.05	29.95	11.89	9.32	5.50	18.18	917.46
0602	น้ำแม่จืด	42.75	126.22	101.54	149.80	181.52	160.21	84.24	33.10	10.13	7.74	4.73	15.59	917.58
0603	แม่น้ำปิงตอนบนส่วนที่ 2	39.12	129.94	108.49	164.28	185.60	156.09	80.99	36.67	9.37	7.41	4.32	15.91	938.20
0604	แม่น้ำแม่แตง	49.26	143.60	116.12	161.86	198.65	176.94	87.64	34.29	11.76	10.27	5.72	17.18	1,013.28
0605	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/1	37.92	131.40	107.67	156.73	178.40	150.51	77.36	31.37	8.77	7.64	4.30	16.32	908.39
0606	น้ำแม่ริม	42.78	140.76	113.93	153.72	175.34	160.20	84.88	26.96	8.01	9.21	4.10	17.32	937.21
0607	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/2	44.71	148.63	110.25	129.64	184.58	190.09	107.05	34.64	10.11	8.73	6.21	17.99	992.63
0608	น้ำแม่กวาง	37.58	128.77	94.68	112.79	159.79	155.30	87.81	26.49	8.06	7.52	4.12	15.53	838.43
0609	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/3	43.08	131.16	94.17	104.30	150.40	169.04	96.32	31.16	7.88	9.31	5.08	16.14	858.04
0610	น้ำแม่ขาน	44.54	154.82	115.38	125.65	177.19	203.19	111.65	32.18	8.50	8.58	4.92	19.04	1,005.62
0611	แม่น้ำปิงส่วนที่ 2/4	40.77	130.87	81.98	86.92	153.29	170.75	102.63	30.82	9.14	9.31	4.58	16.44	837.51
0612	น้ำแม่ลี	40.87	124.95	82.08	83.94	142.88	160.09	95.26	24.18	8.26	7.54	4.92	16.73	791.71
0613	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/1	39.09	114.32	61.91	64.77	119.13	148.96	103.82	30.71	9.18	9.38	5.36	17.36	723.99
0614	น้ำแม่กลาง	45.33	143.15	98.24	100.61	155.81	193.41	122.98	33.11	9.57	8.69	5.57	18.46	934.93
0615	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/2	47.64	139.01	88.29	86.09	142.90	177.23	118.75	28.92	8.83	8.26	5.67	19.88	871.48
0616	น้ำแม่แจ่มตอนบน	45.71	145.08	125.40	150.34	191.84	185.30	95.97	27.50	8.57	8.83	4.78	17.19	1,006.52
0617	น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	47.65	127.95	110.25	123.52	157.66	168.24	90.85	21.09	5.93	5.74	4.46	14.47	877.81
0618	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/3	40.94	124.95	85.04	77.14	123.20	158.95	115.63	25.27	8.21	9.03	5.57	18.82	792.74
0619	แม่น้ำปิงส่วนที่ 3/4	46.40	134.81	84.11	75.48	126.49	161.20	113.45	26.00	8.84	5.76	4.56	16.47	803.57
0620	น้ำแม่ตื่น	42.08	132.00	110.11	120.94	138.08	151.67	101.71	19.74	7.80	7.85	4.48	19.97	856.43

ตารางที่ 4.3.4-5 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำฝนในภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติของลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

รหัสลุ่มน้ำ	ชื่อลุ่มน้ำ	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)												
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	รายปี
0621	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/1	42.50	137.64	67.90	60.94	97.24	170.77	139.08	21.27	6.11	4.02	4.32	19.20	771.00
0622	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/2	35.45	134.99	123.63	128.42	156.16	174.24	141.25	19.67	5.24	4.76	6.58	16.54	946.94
0623	ห้วยแม่ท้อ	59.60	141.62	131.91	160.52	168.78	178.59	124.53	22.87	5.62	6.74	7.69	29.39	1,037.86
0624	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/3	43.62	139.32	104.64	97.85	112.18	175.59	154.40	29.46	4.98	6.80	6.87	18.11	893.83
0625	คลองวังเจ้า	44.10	152.85	109.10	100.99	119.63	200.32	172.14	36.53	5.84	5.81	9.84	30.79	987.94
0626	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/4	42.67	146.27	112.13	117.81	127.67	192.49	135.33	25.20	4.94	5.24	8.37	24.44	942.55
0627	คลองแม่ระกา	43.98	144.73	119.28	120.15	149.76	182.64	129.50	21.89	4.31	5.68	7.05	19.79	948.76
0628	แม่น้ำปิงส่วนที่ 4/5	41.58	151.59	122.76	137.46	145.04	204.31	127.39	22.99	5.24	4.24	9.92	29.46	1,001.99
0629	คลองสวนหมาก	42.11	152.90	118.27	111.27	134.05	207.63	160.64	33.70	5.15	4.41	9.04	32.08	1,011.24
0630	แม่น้ำปิงตอนล่าง	38.09	136.18	111.57	101.42	130.35	188.07	141.06	27.13	3.97	3.93	9.32	24.11	915.20
ปริมาณฝนเฉลี่ยลุ่มน้ำ		43.29	136.25	104.94	116.83	152.95	172.49	109.96	27.06	7.75	7.25	5.71	19.14	903.61

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

(2) ข้อมูลด้านระดับน้ำ

ข้อมูลระดับน้ำในลำน้ำจะใช้ข้อมูลรายเดือนโดยพิจารณาจุดที่สถานีวัดน้ำทำในพื้นที่ลุ่มน้ำของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดที่มีการวิเคราะห์ Flow Duration Curve ในฝั่งการบริหารจัดการน้ำ และ เป็นจุดเดียวกันกับจุดพิจารณาปริมาณน้ำในลำน้ำ เกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำแบ่งได้ เป็น 3 กรณี โดยกรณีปกติมีระดับน้ำไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของระดับตลิ่ง กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีระดับน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของระดับตลิ่งของเดือนใดเดือนหนึ่งจากการคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ มีระดับน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของระดับตลิ่งต่อเนื่อง 3 เดือน ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำในลำน้ำในตารางที่ 4.3.4-6

ตารางที่ 4.3.4-6 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านระดับน้ำในลำน้ำ

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	ระดับน้ำที่ระดับตลิ่ง (ม.รทก.)	เกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง (ม.รทก.)		
					กรณีปกติ	กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ
ลุ่มน้ำปิง							
1	P.1	สะพานนารัฐ	เชียงใหม่	307.79	> 305.317	305.317 - 302.021	< 302.021
2	P.2A	บ้านท่าแค	ตาก	109.97	> 107.896	107.896 - 105.124	< 105.124
3	P.5	สะพานท่าสิงห์พิทักษ์	ลำพูน	295.89	> 293.818	293.818 - 291.053	< 291.053
4	P.7A	ในเมือง	กำแพงเพชร	77.89	> 75.256	75.256 - 71.748	< 71.748
5	P.12C	บ้านย่านรี	ตาก	136.81	> 134.996	134.996 - 132.576	< 132.576
6	P.16	บ้านแสนตอ	กำแพงเพชร	46.66	> 43.415	43.415 - 39.085	< 39.085
7	P.17	บ้านท่าจิว	นครสวรรค์	39.83	> 37.088	37.088 - 33.438	< 33.438
8	P.20	บ้านเชียงดาว	เชียงใหม่	385.62	> 383.526	383.526 - 380.734	< 380.734
9	P.67	บ้านแม่แต	เชียงใหม่	326.25	> 322.411	322.411 - 317.300	< 317.300
10	P.75	บ้านซอแล	เชียงใหม่	345.08	> 342.680	342.680 - 339.474	< 339.474
11	P.76	บ้านแม่ฮิโ	ลำพูน	371.49	> 369.134	369.134 - 365.998	< 365.998
12	P.77	บ้านสบแม่สะปิว	ลำพูน	370.11	> 368.575	368.575 - 366.535	< 366.535
13	P.81	บ้านโป่ง	เชียงใหม่	296.85	> 294.886	294.886 - 292.270	< 292.270
14	P.82	บ้านสบวิน	เชียงใหม่	407.50	> 405.237	405.237 - 402.219	< 402.219
15	P.84	บ้านพันตน	เชียงใหม่	309.07	> 307.015	307.015 - 304.271	< 304.271
16	P.85	บ้านหล่ายแก้ว	ลำพูน	295.21	> 292.959	292.959 - 289.953	< 289.953
17	P.87	บ้านป่าซาง	ลำพูน	293.99	> 283.346	283.346 - 269.148	< 269.148

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

(3) ปริมาณน้ำในลำน้ำ

ข้อมูลปริมาณน้ำหรืออัตราการไหลจะใช้ข้อมูลรายเดือน โดยพิจารณาที่จุดสถานีวัดน้ำท่าของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำในตำแหน่งเดียวกันกับจุดพิจารณาระดับน้ำในลำน้ำ ซึ่งเป็นจุดที่มีการวิเคราะห์ร้อยละของโอกาสการเกิดของช่วงเวลาการไหลที่มากกว่าร้อยละ 90 (Flow Duration Curve) โดยแสดงร้อยละของโอกาสการเกิดของช่วงเวลาการไหลที่ ร้อยละ 60 70 80 และ 90 ดังแสดงสถานีในตารางที่ 4.3.4-7 โดยเกณฑ์ทั่วไปของ สททช. ในการกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำแบ่งได้เป็น 3 กรณี เช่นเดียวกับระดับน้ำ โดยกรณีปกติจะคิดปริมาณน้ำไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของความจุลำนน้ำ ส่วนกรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงจะคิดปริมาณน้ำที่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของความจุลำนน้ำของเดือนใดเดือนหนึ่งจากการคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน และกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ มีปริมาณน้ำที่น้อยกว่า ร้อยละ 30 ของความจุลำนน้ำต่อเนื่อง 3 เดือน ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำในลำน้ำในตารางที่ 4.3.4-8

ตารางที่ 4.3.4-7 ค่า Flow Duration ที่ร้อยละ 60 70 80 และ 90 ของสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำท่าจากโค้งปริมาณน้ำท่า (Flow Duration Curve) (ลบ.ม./วินาที)				ระดับน้ำ (Flow Duration Curve) (ม.รทก.)			
				ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90
				60	70	80	90	60	70	80	90
ลุ่มน้ำปิง											
1	P.1	สะพานนารัฐ	6,355	18.00	12.95	8.60	4.94	301.79	301.71	301.62	301.53
2	P.2A	บ้านท่าแค	38,862	161.40	133.40	103.50	72.00	104.39	104.27	104.14	103.99
3	P.5	สะพานท่าสิงห์พิทักษ์	1,569	3.65	2.20	1.25	0.40	290.60	290.48	290.39	290.28
4	P.7A	ในเมือง	42,464	162.40	135.60	107.20	75.80	72.30	72.20	72.08	71.94
5	P.12C	บ้านย่านรี	26,241	85.00	59.00	41.00	18.80	129.84	129.66	129.52	129.32
6	P.16	บ้านแสนตอ	45,677	160.20	130.00	100.70	70.00	40.79	40.67	40.54	40.39
7	P.17	บ้านท่าจิว	45,851	162.20	128.90	90.00	57.80	34.88	34.75	34.58	34.40
8	P.20	บ้านเชียงดาว	1,355	3.80	2.80	1.84	1.04	380.39	380.35	380.30	380.22
9	P.67	บ้านแม่แต	5,289	11.64	8.60	5.84	3.30	315.22	315.10	314.98	314.82
10	P.75	บ้านซ้อแล	3,090	11.00	8.66	6.60	3.96	338.18	338.10	338.02	337.90
11	P.76	บ้านแม่ฮิโ	1,541	1.06	0.75	0.42	0.21	364.76	364.73	364.68	364.63
12	P.77	บ้านสบแม่สะปิว	550	0.58	0.30	0.13	0.03	365.83	365.77	365.71	365.63
13	P.81	บ้านโป่ง	1,134	2.85	2.00	1.35	0.68	291.11	290.98	290.87	290.72
14	P.82	บ้านสบวิน	389	2.66	1.98	1.49	1.00	400.77	400.71	400.65	400.60
15	P.84	บ้านพันตน	493	0.58	0.41	0.28	0.17	303.29	303.24	303.19	303.14
16	P.85	บ้านหล่ายแก้ว	2,052	0.38	0.21	0.14	0.06	289.18	289.01	288.94	288.82
17	P.87	บ้านป่าซาง	934	0.19	0.12	0.06	0.03	289.69	289.62	289.52	289.46

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

ตารางที่ 4.3.4-8 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำในลำน้ำ

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	จังหวัด	ความจุลำน้ำ (ลบ.ม./วินาที)	เกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง (ลบ.ม./วินาที)		
					กรณีปกติ	กรณีภาวะน้ำแล้ง อย่างรุนแรง	กรณีภาวะ น้ำแล้งวิกฤติ
ลุ่มน้ำปิง							
1	P.1	สะพานนารัฐ	เชียงใหม่	445	> 312	134 - 312	< 134
2	P.2A	บ้านท่าแค	ตาก	2,600	> 1,820	780 - 1,820	< 780
3	P.5	สะพานท่าสิงห์พิทักษ์	ลำพูน	134	> 93	40 - 93	< 40
4	P.7A	ในเมือง	กำแพงเพชร	3,000	> 2,100	900 - 2,100	< 900
5	P.12C	บ้านย่านรี	ตาก	1,660	> 1,162	498 - 1,162	< 498
6	P.16	บ้านแสนตอ	กำแพงเพชร	2500	> 1,750	750 - 1,750	< 750
7	P.17	บ้านท่าจิว	นครสวรรค์	2990	> 2,093	897 - 2,093	< 897
8	P.20	บ้านเชียงดาว	เชียงใหม่	255	> 179	77 - 179	< 77
9	P.67	บ้านแม่แต	เชียงใหม่	520	> 364	156 - 364	< 156
10	P.75	บ้านซ้อแล	เชียงใหม่	272	> 190	82 - 190	< 82
11	P.76	บ้านแม่ฮิฮอ	ลำพูน	356.3	> 249	107 - 249	< 107
12	P.77	บ้านสบแม่สะปิว	ลำพูน	125	> 88	38 - 88	< 38
13	P.81	บ้านโป่ง	เชียงใหม่	122.3	> 86	37 - 86	< 37
14	P.82	บ้านสบวิน	เชียงใหม่	102.5	> 72	31 - 72	< 31
15	P.84	บ้านพันตน	เชียงใหม่	87.3	> 61	26 - 61	< 26
16	P.85	บ้านหลายแก้ว	ลำพูน	344.25	> 241	103 - 241	< 103
17	P.87	บ้านป่าซาง	ลำพูน	132	> 92	40 - 92	< 40

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

(4) แหล่งน้ำต้นทุน

ข้อมูลปริมาณน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งน้ำต้นทุนในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง โดยพิจารณาข้อมูลสถิติปริมาณน้ำเก็บกัก 30 ปี ช่วง พ.ศ. 2533 – 2563 (ช่วงสิ้นฤดูฝน วันที่ 1 พฤศจิกายน) โดยหาค่าปริมาณน้ำเก็บกัก Percentile ที่ 20 เพื่อเป็นเกณฑ์บ่งบอกกรณีน้ำปกติ หากมีปริมาณน้ำเก็บกักน้อยกว่า Percentile ที่ 20 ถือเป็นกรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง และหากมีแนวโน้มปริมาณน้ำเก็บกักน้อยต่อเนื่องถือเป็นกรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ดังแสดงเกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุนใน

4.3.4-9

ตารางที่ 4.3.4-9 เกณฑ์การกำหนดภาวะน้ำแล้งด้านปริมาณน้ำเก็บกักของแหล่งน้ำต้นทุน

ลำดับ	โครงการ	ช่วงเวลาพิจารณา	ปริมาณน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.) กรณีปกติ	ปริมาณน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.) กรณีน้ำแล้งรุนแรง
ลุ่มน้ำปิง				
1	เขื่อนภูมิพล	1 พฤศจิกายน	6,711	< 6,711
2	เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล	1 พฤศจิกายน	157	< 157
3	เขื่อนแม่งวงอุดมธารา	1 พฤศจิกายน	70	< 70

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)

5) เกณฑ์บ่งชี้คุณภาพน้ำ

การติดตามเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง สามารถใช้ค่าดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI) ตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งใช้กำหนดคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งในการประเมินเกณฑ์คุณภาพน้ำโดยรวมพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ DO BOD TCB FCB และ $\text{NH}_3 - \text{N}$ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.3.4-10 และแสดงสถานการณ์คุณภาพน้ำปิง และเกณฑ์เฝ้าระวังคุณภาพน้ำดังรายละเอียดในบทที่ 2 หัวข้อ 2.5

ตารางที่ 4.3.4-10 เกณฑ์บ่งชี้ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI)

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	คะแนนรวม	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดินประเภท	สีคุณภาพน้ำ
ดีมาก	91-100	1	
ดี	71-90	2	
พอใช้	61-70	3	
เสื่อมโทรม	31-60	4	
เสื่อมโทรมมาก	0-30	5	

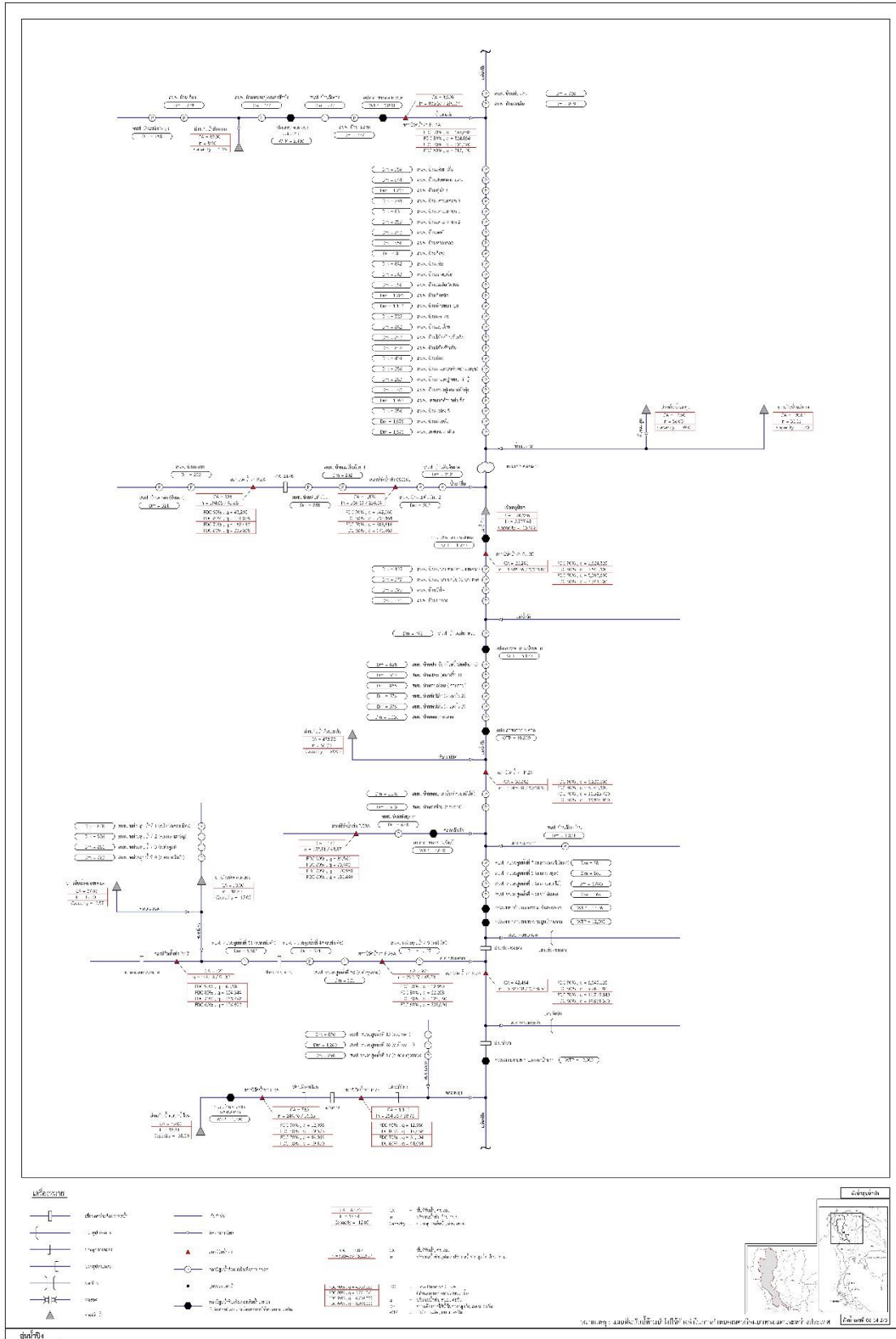
ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ (<http://iwis.pcd.go.th/index.php>)

4.3.5 เส้นทางไหลของน้ำ

จากโครงการจัดทำผังน้ำลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน ได้แสดงแผนผังข้อมูลบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในลุ่มน้ำปิง โดยประกอบด้วย เส้นทางไหลของน้ำสายหลัก ลำน้ำสาขา โครงสร้างน้ำ และรายละเอียดอื่น ๆ ไว้ ในผังน้ำแผ่นที่ 14 ของลุ่มน้ำปิงแสดงดังรูปที่ 4.3.5-1

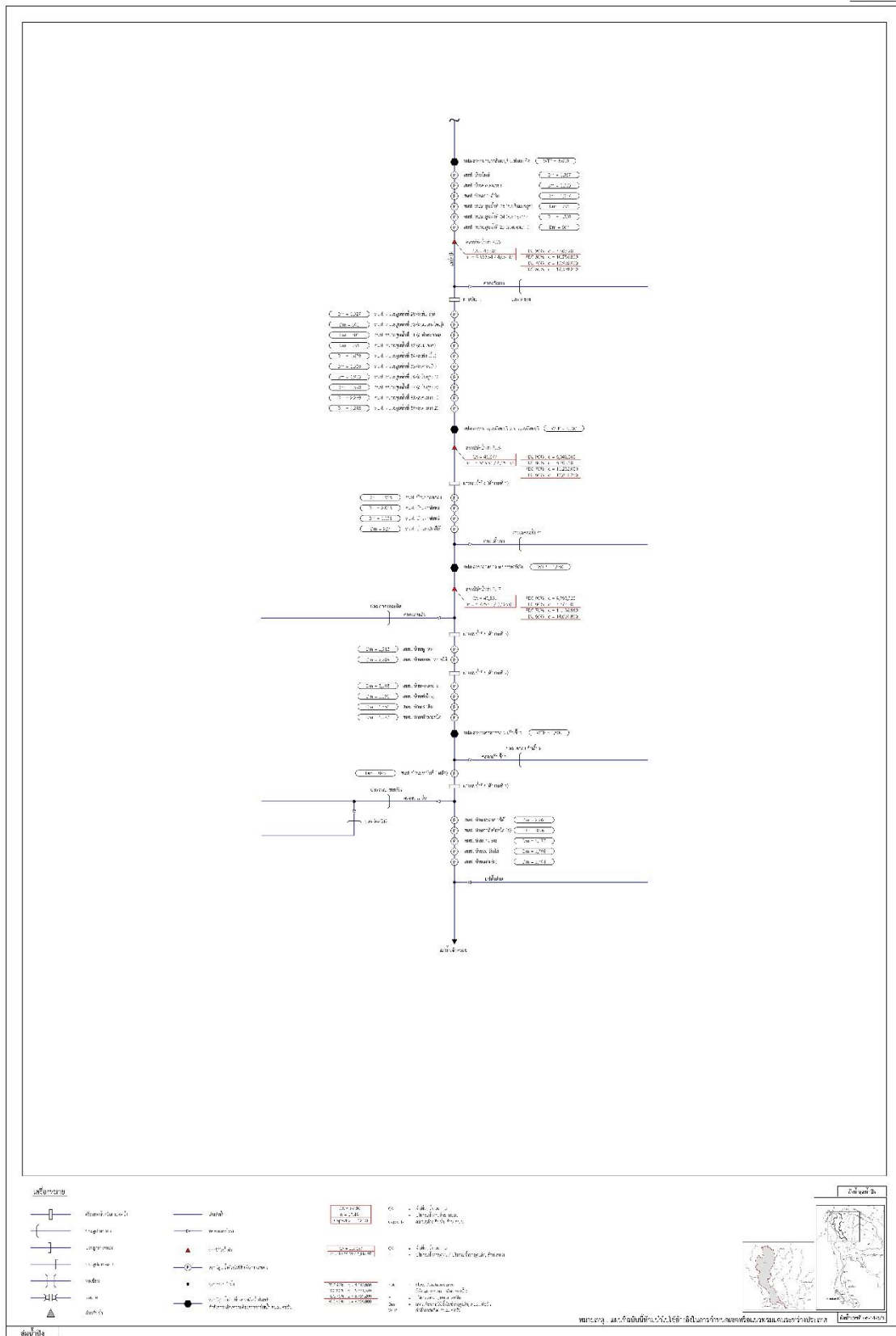
06-14-2/3 ผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในรูปแบบของไดอะแกรม

หน่วย: มม.

ที่มา : โครงการจัดทำผังก้าง ปีัง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังก้างครั้งที่ 4 (2566)
รูปที่ 4.3.5-1 ผังก้างข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในลุ่มน้ำปีัง (ต่อ)

06-14-3/3 มีข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในรูปแบบของโคแอม

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; เอกสารประกอบการประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (2566)
รูปที่ 4.3.5-1 แผนผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในลุ่มน้ำปิง (ต่อ)

4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

จากการกำหนดหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการข้อมูล เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และออกประกาศภาวะภัยและพื้นที่ประสบภัย โดยข้อมูลจากภารกิจส่วนนี้เป็นข้อมูลที่หน่วยงานหลักจะต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ

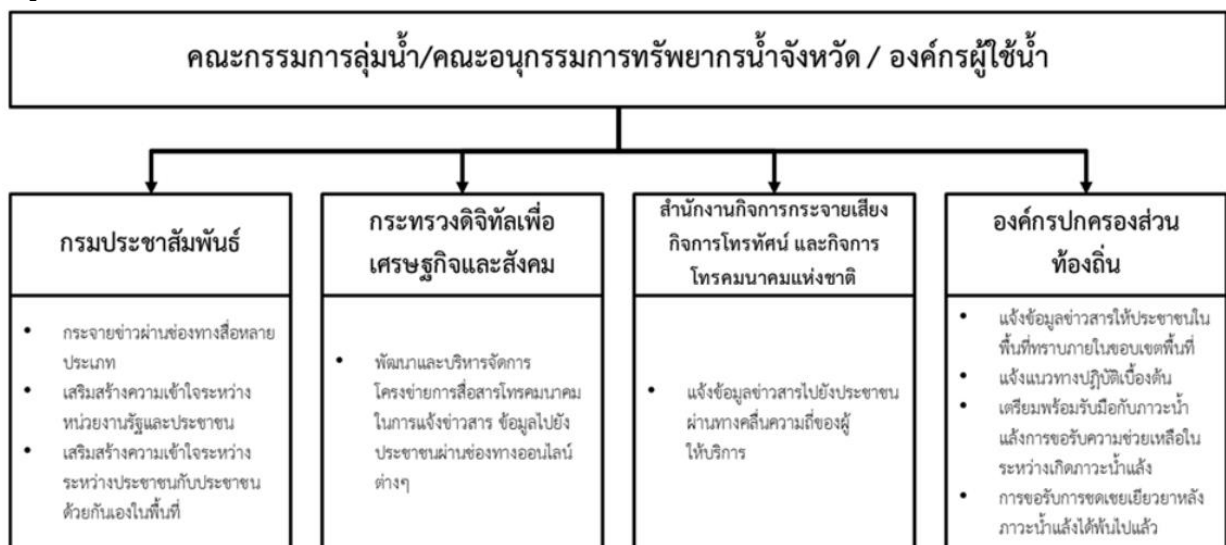
ทั้งนี้เมื่อทราบข้อมูลสำหรับเตรียมความพร้อมในการรับมือกับภาวะน้ำแล้งแล้ว นอกเหนือจากการสื่อสารไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการบูรณาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาแล้ว การสื่อสารไปยังประชาชนก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โดยการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริง และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งในกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งปกติ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงนั้น คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด องค์กรผู้ใช้น้ำ หรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อาจร่วมกันดำเนินการ โดย ประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1) กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีเครื่องมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กระจายข่าวผ่านช่องทางสื่อหลายประเภท ซึ่งส่งผ่านข้อมูลโดยตรงไปยังประชาชน และยังมีหน้าที่เสริมสร้างความเข้าใจ ระหว่างหน่วยงานรัฐที่เข้ามาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยกันเองในพื้นที่ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาและบริหารจัดการโครงข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมในการแจ้งข่าวสาร ข้อมูลไปยังประชาชนผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ

3) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ซึ่งมีบทบาทในการบริหารจัดการและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งครอบคลุมโครงข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมในการแจ้งข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนผ่านทางคลื่นความถี่ของ ผู้ให้บริการ

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนในพื้นที่ทราบภายในขอบเขตพื้นที่การปกครองของตนเอง อีกทั้งจะช่วยกระจายข่าวสาร รวมถึงการแจ้งแนวทางปฏิบัติ เบื้องต้นให้แก่ประชาชนได้รับทราบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะน้ำแล้งที่กำลังเกิดขึ้น หรือที่อาจจะเกิดขึ้น การขอรับความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้งหรือการขอรับการชดเชยเยียวยาหลังภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว แสดงดังรูปที่ 4.4-1

รูปที่ 4.4-1 แผนการประสานงานการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

การบูรณาการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบตั้งแต่ ช่วงก่อน และระหว่างประสบภัยจะมีหน่วยงานที่
ดำเนินการด้านข้อมูลต่าง ๆ แสดงได้ดังตารางที่ 4.4-1 และ ตารางที่ 4.4-2

ตารางที่ 4.4-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงก่อนเกิดภัย

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การบูรณาการด้าน ข้อมูลเกี่ยวกับ ปริมาณน้ำ สถานการณ์น้ำ และ แผนที่พยากรณ์ เฝ้า ระวัง ติดตาม และ เตือนภัย	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ (กองบริหาร จัดการลุ่มน้ำ ศูนย์ อำนวยการน้ำแห่งชาติ)		รับผิดชอบงานธุรการของ คณะกรรมการทรัพยากร น้ำแห่งชาติ และ คณะอนุกรรมการที่ เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย ข้อมูลและ สารสนเทศเกี่ยวกับการ บริหาร ทรัพยากรน้ำ คาดการณ์ ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์ สถานการณ์น้ำ	พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และ กฎกระทรวง แบ่งส่วน ราชการสำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562
		กรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย		เฝ้าระวังและเตือนภัย รวมถึงประสานขอความ ร่วมมือจากสำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนของ การดำเนินการก่อนเกิดภัย แล้ง	พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. 2550
		กรมชลประทาน		เฝ้าระวัง ติดตาม และ วิเคราะห์สถานการณ์น้ำ ในเขตพื้นที่การชลประทาน	พระราชบัญญัติการ ชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485
		กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ และสำนักวิจัยพัฒนา และอุทกวิทยา)		สร้างระบบเฝ้าระวัง ป้องกันและเตือนภัย ศึกษา วิจัยด้านอุทกวิทยา และ จัดทำแผนที่อุทกวิทยา	กฎกระทรวง แบ่งส่วน ราชการกรมทรัพยากร น้ำกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545
		กรมทรัพยากร น้ำบาดาล (สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรน้ำบาดาล)		เฝ้าระวังระดับน้ำและ คุณภาพน้ำบาดาล	กฎกระทรวง แบ่งส่วน ราชการกรมทรัพยากร น้ำบาดาล กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2551

ตารางที่ 4.4-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำสถานการณ์น้ำ และแผนที่พยากรณ์เฝ้าระวัง ติดตาม และเตือนภัย) (ต่อ)	กรมอุตุนิยมวิทยา		ประสานให้ข้อมูล ในการตรวจ เฝ้าระวัง ติดตาม รายงานสภาวะอากาศ และปรากฏการณ์ ธรรมชาติ และประเมินสถานการณ์น้ำ	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560
		การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย		ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำในเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำ	พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511
		กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน		ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำในเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2562
		กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ		ให้การสนับสนุนและให้บริการด้านอุทกศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา	พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2552
		สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)		เป็นหน่วยงานที่เป็นคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ	พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบัน สารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2562
สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ (องค์การมหาชน)		ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิศาสตร์สนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง	พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543		

ตารางที่ 4.4-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำสถานการณ์น้ำ และแผนที่พยากรณ์เฝ้าระวัง ติดตาม และเตือนภัย) (ต่อ)		การประปานครหลวง/ การประปาส่วนภูมิภาค	ข้อมูลปริมาณน้ำดิบ และปริมาณน้ำประปา	พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติ การประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522
			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จัดให้มีสาธารณูปโภค และป้องกันบำบัดภัยในท้องถิ่น	- กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 - พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 - พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 - พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 - พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542

ตารางที่ 4.4-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
2.	การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับทรัพยากร น้ำ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ	- พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 - กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากร น้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562
			สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จัดทำนโยบายและแผนการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสานและจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2560
			กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	รวบรวม จัดทำ และให้บริการข้อมูลและข้อเสนอทางด้านสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ ในฐานะศูนย์ข้อมูล และข้อเสนอทางด้านสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555
			กรมป่าไม้	ศึกษา วิจัย วางแผน และประสานงานเกี่ยวกับการปลูกป่าเพื่อการฟื้นฟูสภาพป่าและระบบนิเวศ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2551

ตารางที่ 4.4-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
2.	การบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)		กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	ศึกษา วิจัย และพัฒนาวิธีการอนุรักษ์ การบริหารจัดการและการฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ บริการข้อมูลสารสนเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านป่าไม้	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2547
3.	การบูรณาการด้านการควบคุม มลพิษทางน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม มลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562
			กรมควบคุมมลพิษ	ควบคุม กำกับ ดูแล อำนวยการประสานงาน ติดตาม และประเมินผล เกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ	- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 - กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561

ตารางที่ 4.4-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
3.	การบูรณาการด้านการควบคุม มลพิษทางน้ำ (ต่อ)		กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ศึกษา พัฒนา วิเคราะห์วิจัย และส่งเสริมการประกอบกิจการโรงงานและธุรกิจอุตสาหกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560
			การนิคมอุตสาหกรรม	ควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบพาณิชย์กรรม รวมทั้งดำเนินงานที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีอำนาจกำกับหรือจัดให้มีระบบบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม	พระราชบัญญัติ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
			องค์การเจ็ดการน้ำเสีย	ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย	พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การเจ็ดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538
			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงประสานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.4-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงระหว่างเกิดภัย

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1	การออกประกาศ (ประกาศกำหนดเขต ภาวะน้ำแล้ง/ประกาศ เขตพื้นที่ประสบ สาธารณภัย (ภัยแล้ง))	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค (คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของ นายกรัฐมนตรี)		ประกาศกำหนดเขต ภาวะน้ำแล้ง และ กำหนดให้กิจการใด สามารถใช้น้ำได้ ในปริมาณที่เห็นสมควร	พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ในเขตพื้นที่ (ผู้รับผิดชอบในเขตพื้นที่ นั้น)		ประกาศห้ามบุคคล ใด ๆ เข้าไปอยู่อาศัย หรือดำเนินกิจการใด ในพื้นที่โดยประกาศ ดังกล่าว ให้กำหนด ระยะเวลาการห้าม และเขตพื้นที่ที่ห้าม ตามที่จำเป็นไว้ด้วย	พระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. 2550 (เงื่อนไขในการ ออกประกาศ คือ มีข้อมูลเพียงพอ ที่จะเกิดภาวะน้ำแล้ง หรือเกิด หรือใกล้จะ เกิดสาธารณภัยขึ้นใน พื้นที่/แยกตามเขตพื้นที่ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ/ แยกตาม ระดับความรุนแรง ของสาธารณภัย)
2.	การออกประกาศ (ประกาศกำหนดเขต ภาวะน้ำแล้งอย่าง รุนแรง/ประกาศเขต พื้นที่ประสบสาธาณ ภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ภัยแล้ง))	สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ (นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอของ คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประกาศกำหนดเขต ภาวะน้ำแล้งอย่าง รุนแรง และกำหนด วิธีการใช้น้ำเพื่อลด ปริมาณการใช้น้ำหรือ ห้ามการใช้น้ำบาง ประเภทเกินกว่า จำเป็นแก่การอุปโภค บริโภค กำหนดวิธีการ แบ่งปันน้ำรวมทั้ง กำหนดมาตรการอื่นใด ที่จำเป็นใช้บังคับใน พื้นที่เพื่อแก้ไขและ บรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น	พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

ตารางที่ 4.4-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะใช้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบในช่วงระหว่างเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
2.	การออกประกาศ (ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง อย่างรุนแรง/ประกาศเขตพื้นที่ ประสบสาธารณภัยร้ายแรงอย่าง ยิ่ง (ภัยแล้ง) (ต่อ)	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ ในเขตพื้นที่ (นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรี ที่ได้รับ มอบหมาย มีอำนาจสั่งการ)		สั่งการให้ดำเนินการอย่าง หนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนด	พระราชบัญญัติป้องกัน และบรรเทา สาธารณภัย พ.ศ. 2550 (เงื่อนไขในการออก ประกาศ คือ เกิดภาวะน้ำแล้ง จนอาจก่อให้เกิด ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หรือการดำรงชีวิตของ ประชาชนในพื้นที่/ เกิดสาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง)

4.4.1 เกณฑ์การพิจารณาสถานการณ์น้ำ เตือนภัย และบริหารจัดการน้ำแล้ง

เกณฑ์พิจารณาภาวะน้ำแล้ง และพื้นที่ประสบภัย

1) ข้อมูลบ่งชี้ภาวะน้ำแล้งของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และข้อมูลตรวจวัด

ปัญหาภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของภาคประชาชน และนำความเสียหายมาสู่ภาคเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาภัยแล้งจึงจัดเป็นปัญหาสำคัญของชาติ ซึ่งในปัจจุบันปัญหาภัยแล้งเกิดขึ้นทั่วทุกที่ของประเทศไทย และนับเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี จึงจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการและจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับวิกฤติภัยแล้งที่จะเกิดขึ้น โดยผลจากการศึกษาในโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำกลุ่มลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ รายงานการศึกษาแผนหลักกลุ่มน้ำปิง พ.ศ. 2563 ได้ทำการจัดทำแผนให้ครอบคลุมสถานการณ์น้ำทั้งกรณีปกติ และกรณีวิกฤติภายใต้แนวทางการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขที่ระบุในคู่มือการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเกณฑ์ประกอบการพิจารณาระดับของสถานการณ์น้ำในภาวะน้ำแล้งได้ดังแสดงในตารางที่ 4.4.1-1

ตารางที่ 4.4.1-1 เกณฑ์ประกอบการพิจารณาระดับของสถานการณ์น้ำในภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

ปัจจัยในการพิจารณา	ระดับสถานการณ์	เกณฑ์การพิจารณา	รายละเอียดเกณฑ์การพิจารณา
ปริมาณน้ำฝน	กรณีปกติ	ค่าฝนเฉลี่ยรายปี	1,181.69 มม.
	กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงหรือ ปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ร้อยละ 20	< 954.35 มม.
	กรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำแล้ง	เกิดภาวะฝนแล้งรุนแรงต่อเนื่องยาวนาน	เกิดภาวะฝนแล้งรุนแรงต่อเนื่องยาวนาน ปริมาณฝนรวมน้อยกว่าระดับเผื่อสำรอง
ปริมาณน้ำท่า	กรณีปกติ	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำอยู่ในเกณฑ์ปกติ ถึงร้อยละ 30 ของลำน้ำ	9,421.65 ล้าน ลบ.ม.
	กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำน้อยกว่า ร้อยละ 30 ของลำน้ำ	< 2,826.495 ล้าน ลบ.ม.
	กรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำแล้ง	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำ มีปริมาณต่ำ อยู่ในระดับวิกฤติ หรือน้อยกว่า ร้อยละ 30 อย่างต่อเนื่อง	ปริมาณน้ำ/ระดับน้ำ มีปริมาณต่ำ อยู่ในระดับวิกฤติหรือน้อยกว่า ร้อยละ 30 อย่างต่อเนื่อง

ที่มา : โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ รายงานการศึกษาแผนหลักลุ่มน้ำโขงเหนือ (2563)

2) เกณฑ์ทั่วไปของ สททช. และขอบเขตที่ใช้ประกาศพื้นที่เตือนภัย

- ถ้าใช้ค่าคาดการณ์ล่วงหน้าของกรมอุตุนิยมวิทยาตามรูปที่ 4.4.1-1 ก็จะมีเขตประกาศเตือนภัยครอบคลุมทั้งลุ่มน้ำเนื่องจากผลพยากรณ์จะพยากรณ์เป็นภาพรวมทั้งประเทศไทย แต่ถ้ากรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพยากรณ์ล่วงหน้าเป็นรายลุ่มน้ำสาขา ก็จะสามารถพิจารณาพื้นที่เตือนภัยได้เป็นรายลุ่มน้ำสาขาได้
- ถ้าใช้ปริมาณน้ำพื้นที่ประกาศเตือนภัยจะเริ่มจากจุดตรวจวัดที่มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ไป ถึง จุดตรวจวัดด้านท้ายน้ำ
- ถ้าพิจารณาจากปริมาณน้ำรวมในอ่างเก็บน้ำที่ใช้เป็นตัวแทนทั้งลุ่มน้ำ ซึ่งเสนอให้พิจารณาจากอ่างฯ ที่มีการตรวจวัดน้ำอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นตัวแทนของอ่างฯ ทุกขนาด เขตประกาศเตือนภัยจะครอบคลุมทั้งลุ่มน้ำ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
กรมอุตุนิยมวิทยา

การคาดหมายลักษณะอากาศของประเทศไทยราย 3 เดือน

เดือนมิถุนายน – สิงหาคม พ.ศ.2566

ออกประกาศ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2566

การคาดหมายลักษณะอากาศ

1. ในระยะ 3 เดือนนี้ คาดว่าปริมาณฝนรวมประเทศไทยส่วนใหญ่จะต่ำกว่าค่าปกติประมาณร้อยละ 5 ยกเว้นบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีปริมาณฝนใกล้เคียงค่าปกติ โดยภาคเหนือจะมีปริมาณฝนรวม ประมาณ 540-640 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 579 มม.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 660-780 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 716 มม.) ภาคกลาง ประมาณ 390-490 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 458 มม.) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประมาณ 500-630 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 591 มม.) ภาคตะวันออก ประมาณ 720-860 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 830 มม.) ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ประมาณ 320-380 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 369 มม.) และภาคใต้ฝั่งตะวันตก ประมาณ 980-1,140 มิลลิเมตร (ค่าปกติ 1,110 มม.)

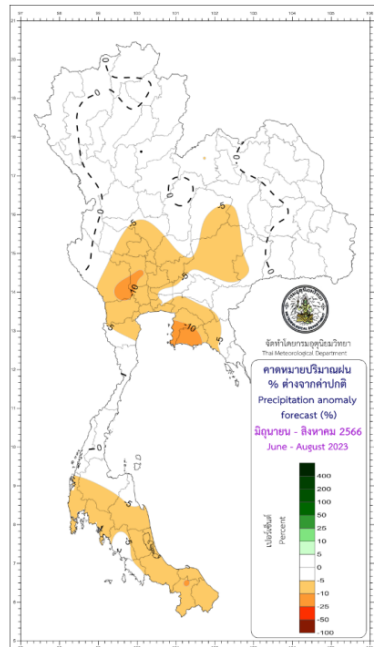
สำหรับอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งประเทศจะมีค่าสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย โดยจะมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยทั้งประเทศ 33-35 องศาเซลเซียส (ค่าปกติ 32.9 °ซ.) และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งประเทศ 24-26 องศาเซลเซียส (ค่าปกติ 24.9 °ซ.)

2. เดือนมิถุนายน ปริมาณฝนรวมบริเวณประเทศไทยส่วนใหญ่จะต่ำกว่าค่าปกติ ยกเว้นบริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันตกจะมีปริมาณฝนใกล้เคียงค่าปกติ โดยปริมาณฝนรวมบริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางจะต่ำกว่าค่าปกติประมาณร้อยละ 10 ภาคตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันออกรวมทั้งกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะต่ำกว่าค่าปกติประมาณร้อยละ 5 โดยจะมีปริมาณฝนรวมตามภาคต่างๆดังนี้ ภาคเหนือประมาณ 120-160 มม. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 160-200 มม. ภาคกลางประมาณ 120-160 มม. ภาคตะวันออกประมาณ 220-270 มม. กรุงเทพมหานครและปริมณฑลประมาณ 170-210 มม. ภาคใต้ฝั่งตะวันออกประมาณ 90-120 มม. ภาคใต้ฝั่งตะวันตกประมาณ 280-330 มม.

สำหรับอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยของประเทศไทยทางตอนบนจะสูงกว่าค่าปกติเล็กน้อย โดยประเทศไทยตอนบน จะมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33-35 องศาเซลเซียส ส่วนภาคใต้จะมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32-34 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งประเทศจะมีค่าใกล้เคียงค่าปกติ โดยบริเวณประเทศไทยตอนบนประมาณ 25-27 องศาเซลเซียส และภาคใต้ประมาณ 24-26 องศาเซลเซียส

3. เดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนรวมประเทศไทยบริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะต่ำกว่าค่าปกติประมาณร้อยละ 5 ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีปริมาณฝนรวมใกล้เคียงค่าปกติ ส่วนภาคเหนือจะมีปริมาณฝนรวมสูงกว่าค่าปกติประมาณร้อยละ 5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะสูงกว่าค่าปกติประมาณร้อยละ 10 โดยจะมีปริมาณฝนรวมตามภาคต่างๆดังนี้ ภาคเหนือประมาณ 180-220 มม. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 230-280 มม. ภาคกลางประมาณ 140-180 มม. ภาคตะวันออกประมาณ 260-310 มม. กรุงเทพมหานครและปริมณฑลประมาณ 160-200 มม. ภาคใต้ฝั่งตะวันออกประมาณ 90-120 มม. ภาคใต้ฝั่งตะวันตกประมาณ 310-360 มม.

สำหรับอุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งประเทศจะมีค่าใกล้เคียงค่าปกติ โดยจะมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32-34 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24-26 องศาเซลเซียส

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา

www.climate.tmd.go.th

รูปที่ 4.4.1-1 ตัวอย่างการพยากรณ์ปริมาณฝนล่วงหน้าแบบ Long-term ของกรมอุตุนิยมวิทยา

4.4.2 ข้อเสนอแนะเกณฑ์เตือนภัยและแนวทางการบริหารจัดการด้านคุณภาพน้ำ

1) การประเมินคุณภาพน้ำ

จากระบบฐานข้อมูลคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทั่วประเทศ (IWIS) ที่ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่องในลุ่มน้ำในปี พ.ศ. 2565 พบว่ามีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ ดี ถึง เลือ่มโทรม ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ตามที่รวบรวมและสรุปไว้ในบทที่ 2 และหัวข้อ 2.5

2) เกณฑ์การเตือนภัย และเขตการประกาศเตือนภัยจากคุณภาพน้ำ

(1) เกณฑ์เตือนภัยอัตราการไหลเพื่อรักษาคุณภาพน้ำในลำน้ำที่มีปัญหาคุณภาพน้ำในปัจจุบัน และใช้น้ำในการผลิตน้ำประปา

ในกรณีที่มีปริมาณน้ำน้อยจนเกิดปัญหาคุณภาพน้ำ ถือว่าการที่น้ำเสื่อมคุณภาพก็ทำให้ใช้น้ำไม่ได้ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการขาดแคลนน้ำเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ปริมาณน้ำที่ใช้ในการรักษา คุณภาพน้ำ/รักษาระบบนิเวศ จะพิจารณาจาก (1) Flow Duration Curve (2) ปริมาณน้ำต่ำสุดทำให้น้ำในลำน้ำยังคงมีคุณภาพ “ไม่เสื่อมโทรม” ตามเกณฑ์ของกรมควบคุมมลพิษ

(2) เกณฑ์เตือนภัยคุณภาพน้ำทั่วไป

การเตือนภัยด้วยอัตราการไหลตามข้อ (1) จะเป็นกรณีของลำน้ำที่เริ่มมีปัญหาคุณภาพน้ำปัจจุบัน และต้องการอัตราการไหลขั้นต่ำ เพื่อรักษาคุณภาพน้ำ อย่างไรก็ตามปัญหาคุณภาพน้ำก็ยังสามารถเกิดจากการมีมลพิษลงสู่ลำน้ำมากกว่าปกติ ซึ่งเกิดขึ้นได้กับทั้งลำน้ำตามข้อ (1) และลำน้ำอื่น ๆ ที่ปกติไม่มีปัญหาคุณภาพน้ำ ดังนั้น จึงต้องมีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ โดยใช้เกณฑ์เตือนภัยของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อใช้เฝ้าระวังกรณีมีเหตุการณ์ที่ทำให้น้ำเสื่อมคุณภาพ เช่นมีการปล่อยมลพิษลงสู่ลำน้ำมากกว่าปกติ เป็นต้น โดย เกณฑ์การเตือนภัยด้านคุณภาพน้ำของกรมควบคุมมลพิษมี 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen, DO) ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand, BOD) ความเป็นกรด-ด่าง (pH) การนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity, EC) และอุณหภูมิ (Temperature, WT) ซึ่งเกณฑ์การเตือนภัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับปกติ ระดับเฝ้าระวัง และระดับวิกฤติ แสดงดังรูปที่ 4.4.2-1 มีรายละเอียดดังนี้

- **ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen, DO)** จากการพิจารณาระดับ DO ที่เหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ ประกอบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 สถานการณ์คุณภาพน้ำในปัจจุบัน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของ DO และขีดความสามารถในการตรวจวัดของอุปกรณ์ในทางปฏิบัติ ได้กำหนดเกณฑ์เตือนภัยเป็นเกณฑ์ต่ำสุด (Lower Limit) สำหรับระดับเตือนภัย (สีเหลือง) ที่ 5 มิลลิกรัม/ลิตร และระดับวิกฤติ (สีแดง) ที่ 4 มิลลิกรัม/ลิตร

- **ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand, BOD)** ได้กำหนดเกณฑ์เตือนภัยเป็นเกณฑ์ต่ำสุด (Lower Limit) สำหรับระดับเตือนภัย (สีเหลือง) ที่ 2 มิลลิกรัม/ลิตร และระดับวิกฤติ (สีแดง) ที่ 4 มิลลิกรัม/ลิตร

- **ความเป็นกรด-ด่าง (pH)** จากการพิจารณาระดับ pH ที่เหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ ประกอบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน สถานการณ์คุณภาพน้ำในปัจจุบัน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของ pH และขีดความสามารถในการตรวจวัดของอุปกรณ์ในทางปฏิบัติ ได้กำหนดเกณฑ์เตือนภัยเป็นเกณฑ์ต่ำสุดและสูงสุด ประกอบกันสำหรับระดับเตือนภัย (สีเหลือง) กำหนด Upper Limit ไว้ที่ 8.5 และ Lower Limit ที่ 5.5 ส่วนระดับวิกฤติ (สีแดง) กำหนด Upper Limit ไว้ที่ 9.0 และ Lower Limit ที่ 5.0

- **การนำไฟฟ้า (Electrical Conductivity, EC)** จากการพิจารณาระดับความนำไฟฟ้าที่เหมาะสมสำหรับการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ประกอบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน สถานการณ์คุณภาพน้ำในปัจจุบัน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของความนำไฟฟ้าและขีดความสามารถในการตรวจวัดของอุปกรณ์ ในทางปฏิบัติได้กำหนดเกณฑ์เตือนภัยเป็นเกณฑ์สูงสุด (Upper Limit) สำหรับระดับเตือนภัย (สีเหลือง) ที่ 1,000 $\mu\text{S}/\text{cm}$ และระดับวิกฤติ (สีแดง) ที่ 2,000 $\mu\text{S}/\text{cm}$ โดยค่า EC นี้ จะสัมพันธ์กับความเค็มด้วย แต่ในบางกรณีการมีสารเคมีลงสู่ลำน้ำก็จะทำให้ค่า EC เปลี่ยนไป โดยอาจไม่มีความเค็มมาเกี่ยวข้อง ดังนั้นในกลุ่มน้ำปิงจึงแยกเกณฑ์การเตือนความเค็มออกไปต่างหาก

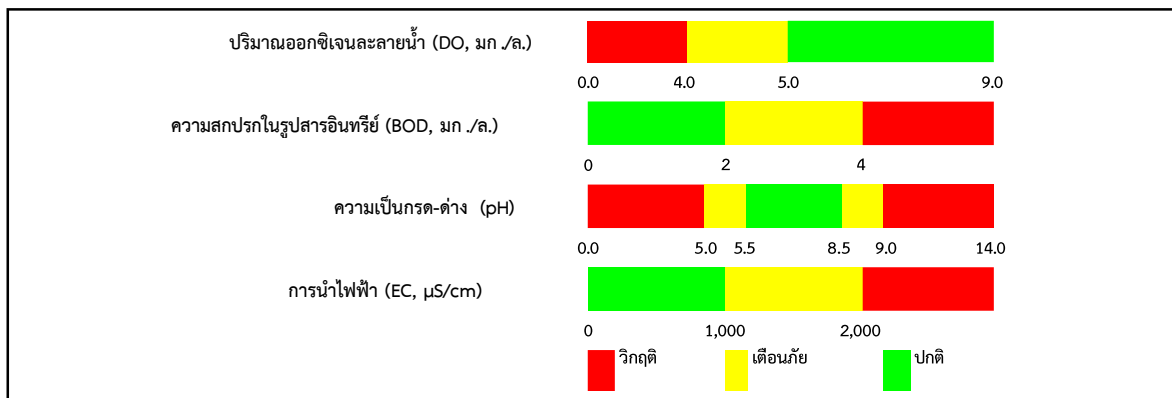
• **อุณหภูมิน้ำ (Water Temperature, WT)** เกณฑ์เตือนภัยสำหรับอุณหภูมิน้ำ ในชั้นตอนนี้จะกำหนดไว้เป็นเกณฑ์สูงสุด (Upper Limit) ที่ 33 องศาเซลเซียส การที่กำหนดเกณฑ์เตือนภัยเฉพาะ Upper Limit เนื่องจากอุณหภูมิของน้ำที่สูงขึ้นจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำมากกว่าการลดลงของอุณหภูมิน้ำ เนื่องจากความสามารถในการละลายน้ำของออกซิเจนจะลดลงตามอุณหภูมิที่สูงขึ้น นอกจากนี้ อัตราการย่อยสลายสารอินทรีย์ก็จะเพิ่มขึ้นตามอุณหภูมิที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งส่งผลให้มีความต้องการออกซิเจนในน้ำสูงตามมา

3) แนวทางการบรรเทาปัญหาคุณภาพน้ำ

ในกรณีที่ตรวจพบว่า BOD (หรือ COD) หรือ DO ถึงเกณฑ์เตือนภัย แนวทางการแก้ไขปัญหาคือจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- การหาแหล่งมลพิษและแก้ไขไม่ให้มีการปล่อยมลพิษลงสู่ลำน้ำ ส่วนนี้ต้องพิจารณาจากข้อมูลตรวจวัดว่าจุดที่เกิดน้ำเสื่อมสภาพด้านต้นน้ำที่สุดอยู่ใกล้สถานีไหน แล้วสืบหาแหล่งกำเนิดจากการสำรวจภาคสนาม

- การบรรเทาปัญหาน้ำเสื่อมสภาพโดยการเจือจาง โดยการปล่อยน้ำคุณภาพดีจากแหล่งน้ำด้านเหนือของจุดที่เกิดน้ำเสียมาในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้ดัชนีคุณภาพน้ำตามรูปที่ 4.4.2-1 กลับมาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

รูปที่ 4.4.2-1 เกณฑ์คุณภาพน้ำที่ใช้ในการเตือนภัย

4.5 วิธีกรควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่

ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจประกาศกำหนดให้เขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นเขตภาวะน้ำแล้ง หรือเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง แล้วแต่กรณี เพื่อควบคุมปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว

4.5.1 การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง

การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 57 กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง โดยในการประกาศต้องมีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำ ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งแล้ว คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ เช่น กำหนดให้กิจการเกษตรกรรมที่ต้องใช้น้ำมาก ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าวนาปรัง การปลูกกล้วย การประมงหรือการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นกิจการที่ใช้น้ำได้ในปริมาณที่

จำกัด เพื่อให้การใช้น้ำในช่วงที่เกิดภาวะน้ำแล้งเป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยต้องทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น และเมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง

4.5.2 กรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 58 กำหนดว่าเป็นกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และหากพื้นที่ที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้เคยมีประกาศกำหนดให้เป็นเขตภาวะน้ำแล้งในกรณีปกติตามมาตรา 57 ให้ถือว่าประกาศของนายกรัฐมนตรีกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศของนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดวิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ประกาศกำหนดห้ามมิให้ปลูกข้าวนอกฤดูการทำนาปกติ (ขึ้นอยู่กับพื้นที่) หรือห้ามปลูกพืชไร่หรือทำไร่ ประเภทที่ต้องใช้น้ำมาก ห้ามใช้น้ำเพื่อการปศุสัตว์ เว้นแต่เพื่อการดำรงชีพของสัตว์ หรือให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมโรงแรม ลดการใช้น้ำหรือจำกัดปริมาณการใช้น้ำลงจากการประกอบกิจการตามปกติ หรือจำกัดการให้บริการแก่ผู้พักหรือหยุดประกอบกิจการไว้ชั่วคราว เป็นต้น และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไปแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

นอกจากการควบคุมหรือจำกัดปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงดังกล่าวแล้ว จำเป็นต้องกำหนดวิธีการบูรณาการควบคุมการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ หรือการกักเก็บน้ำร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ได้แก่

- 1) กรมชลประทาน ควบคุมดูแลการใช้น้ำในเขตพื้นที่ชลประทานเพื่อให้มีการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่
- 2) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ควบคุมการใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำในเขื่อนเพื่อผลิตพลังงาน การระบายน้ำออกจากเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 3) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ควบคุมการใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำในเขื่อนขนาดเล็กเพื่อผลิตพลังงาน การระบายน้ำออกจากเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 4) การประปานครหลวง หรือ 5) การประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหา น้ำดิบมาเพื่อผลิตเป็นน้ำประปา หรือการจัดสรรน้ำให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภาวะน้ำแล้งให้เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์

4.5.3 เกณฑ์การบริหารจัดการน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง

เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ

เกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ (Reservoir Operation Rules) นับเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำให้ประสบผลสำเร็จและเพิ่มความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเก็บกัก หรือปล่อยน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤติของอ่างเก็บน้ำ ซึ่งมีโอกาสเสี่ยงที่การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ จะล้มเหลว ทั้งจากการปล่อยให้น้ำส่วนเกินไหลล้นอ่าง และการส่งน้ำไม่เพียงพอต่อปริมาณน้ำที่ต้องการ จนส่งผลให้เกิดการขาดน้ำตามมา

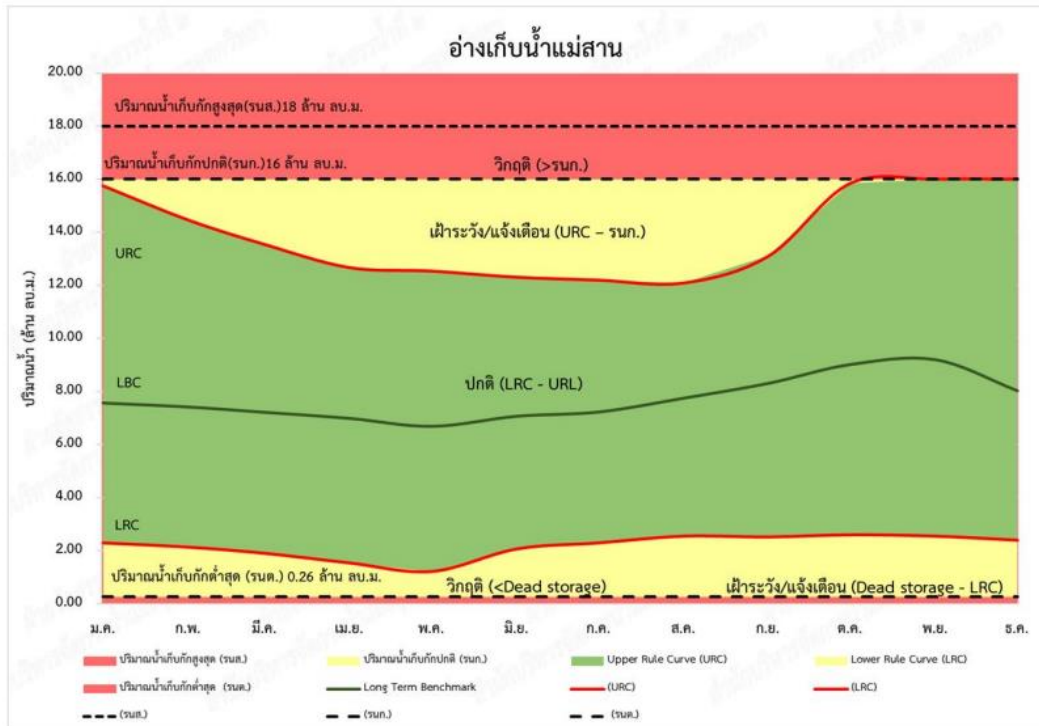

การบริหารจัดการน้ำในเขื่อน ตามหลักการจะพยายามควบคุมให้ระดับน้ำอยู่ในกรอบของ “เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ” (Reservoir Operation Rule Curve) ได้แก่ เส้นปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำระดับเก็บกักน้ำสูงสุด (Upper Rule Curve, URC) และเส้นปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำระดับเก็บกักน้ำต่ำสุด (Lower Rule Curve, LRC) ซึ่งช่วยให้สามารถบริหารจัดการน้ำในเขื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ในภาพรวมตลอดทั้งปี ตัวอย่างหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำแสดงดังตารางที่ 4.5.3-1 และแสดงตัวอย่างเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำดังรูปที่ 4.5.3-1

ตารางที่ 4.5.3-1 หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ

เงื่อนไข	ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำ	เกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ
1	ระดับน้ำเกินระดับเก็บกักปกติ Normal High Water Level (NHWL)	ปล่อยน้ำผ่านทางระบายน้ำล้น (Spillway)
2	ระดับน้ำสูงกว่า URC ในสภาวะปกติ	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำด้านต่างๆ ให้เต็มที่
3	ระดับน้ำสูงกว่า URC และมีแนวโน้มจะเกิดสภาวะน้ำหลาก	ปล่อยน้ำเพิ่มทางท่อระบายน้ำ (Outlet Work) ให้เต็มที่ เพื่อเตรียมรับปริมาณน้ำหลาก
4	ระดับน้ำอยู่ระหว่าง URC และ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการใช้น้ำด้านต่าง ๆ เป็นผลพลอยได้
5	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำเท่าที่จำเป็นตามลำดับความสำคัญ
6	ระดับน้ำต่ำลงถึงระดับเก็บกักต่ำสุด Minimum Water Level (MinWL)	ไม่มีการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำ

ที่มา : การศึกษาปรับปรุงและจัดทำเกณฑ์ปฏิบัติการ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 435 แห่ง กรมชลประทาน (2566)

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
URC	15.75	14.47	13.55	12.68	12.55	12.32	12.21	12.10	13.11	15.85	16.00	16.00
LRC	2.29	2.13	1.90	1.54	1.22	2.06	2.29	2.54	2.51	2.59	2.54	2.39

ที่มา : การศึกษาปรับปรุงและจัดทำเกณฑ์ปฏิบัติการ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 435 แห่ง กรมชลประทาน (2566)

รูปที่ 4.5.3-1 เกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ

4.5.4 เกณฑ์บริหารจัดการองค์ประกอบที่ใช้ในการบริหารจัดการในภาวะน้ำแล้ง

จากเกณฑ์พิจารณาข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง และเกณฑ์เตือนภัยน้ำแล้งโดยใช้ปัจจัยด้านต่าง ๆ จะสามารถบ่งชี้ถึงสถานการณ์ความรุนแรงของภาวะน้ำแล้งได้ โดยอาจจะแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ การขาดแคลนน้ำในพื้นที่ชลประทาน และในเขตเกษตรน้ำฝน

โดยพื้นที่ชลประทานจะได้รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายกักเก็บน้ำ หรือระบบกระจายน้ำอื่น ๆ ที่มีเชื่อมโยงกันทั้งพื้นที่ เมื่อทราบปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในลำน้ำ ปริมาณน้ำในลำน้ำ และปริมาณน้ำในแหล่งน้ำต้นทุน ก็จะสามารถประเมินสถานการณ์การขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งพื้นที่ในเขตชลประทานส่วนใหญ่จะมีการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง เช่นข้าวนาปรัง เป็นต้น เนื่องจากมีน้ำต้นทุนจากระบบชลประทานที่ช่วยสนับสนุนปริมาณน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกนอกจากน้ำฝนที่ตกตามธรรมชาติ ดังนั้นการเพาะปลูกในเขตพื้นที่ชลประทานสามารถปรับให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำต้นทุนได้ ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่

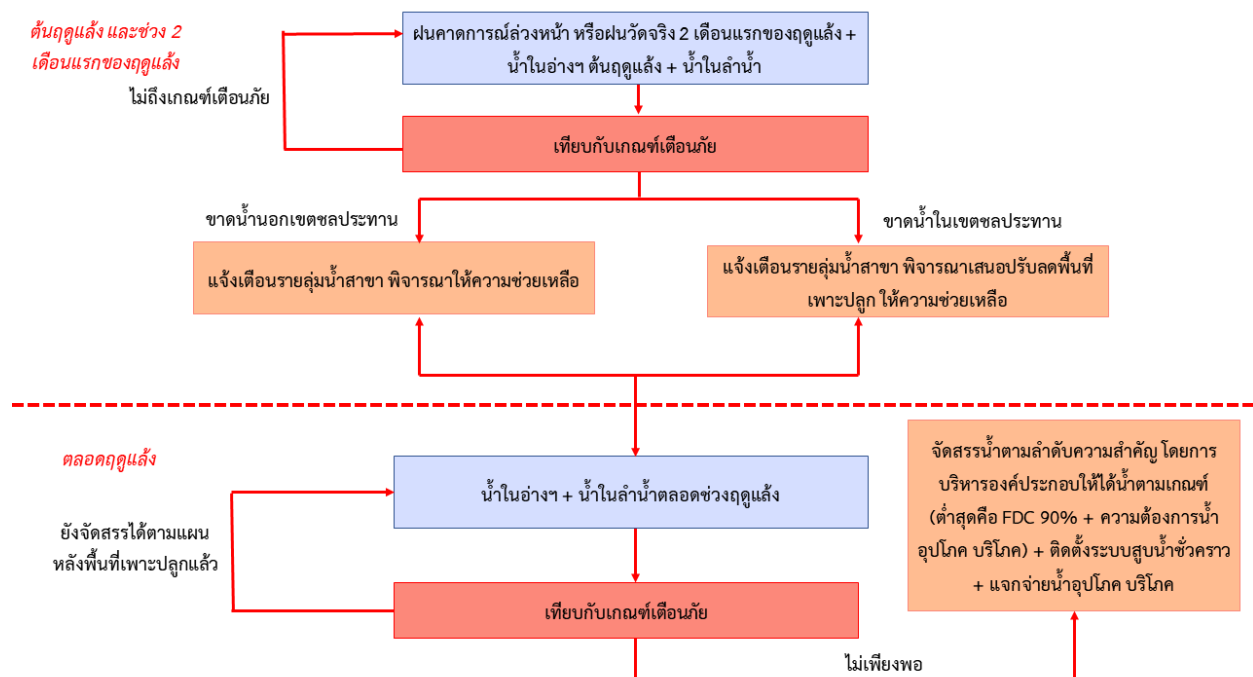
- การปรับพื้นที่การเพาะปลูกให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำต้นทุน
- ปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูก โดยปรับเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อย เพื่อช่วยในการจัดสรรน้ำให้ทั่วถึงมากขึ้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ช่วยเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกร
- ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งรุนแรงจนอาจส่งผลไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และการรักษาระบบนิเวศของลำน้ำ ซึ่งเป็นประเภทการใช้น้ำที่มีความสำคัญมาก อาจต้องมีการบริหารจัดการน้ำแล้งในขั้นวิกฤติ โดยมีการควบคุมการใช้น้ำในกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อจัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแก่พื้นที่ก่อน รวมทั้งจัดมาตรการหาน้ำเพิ่มเติม หรือลำเลียงน้ำจากพื้นที่ใกล้เคียง หรือพื้นที่อื่นที่มีน้ำมากกว่า

และไม่ประสพภาวะน้ำแล้ง สนับสนุนพื้นที่ขาดแคลนน้ำ อาจใช้รถส่งน้ำ ตั้งเครื่องสูบน้ำและท่อ
ลำเลียงน้ำ หรือการขุดเจาะน้ำบาดาลเพิ่มเติมในจุดประสพภัยแล้งที่มีแหล่งน้ำบาดาล

สำหรับพื้นที่เกษตรน้ำฝน จะพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่จะเพาะปลูกในช่วงฤดูฝน อาจจะมี
มีการเพาะปลูกนาปรังบ้างบางส่วนในฤดูแล้ง การบริหารจัดการช่วงน้ำแล้งในพื้นที่ที่จะพิจารณาแจ้งเตือน
สถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิต เพื่อให้เกษตรกร และผู้ใช้น้ำทราบ
ถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับผลผลิต เพื่อจะได้หาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น เช่น

- การปรับลดพื้นที่เพาะปลูกลง ให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่ เช่น ปริมาณฝน หรือ ปริมาณ
น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กในพื้นที่
- ปรับเปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูก โดยปรับเป็นพืชที่ใช้น้ำน้อย เพื่อช่วยในการจัดสรรน้ำให้ทั่วถึงมากขึ้น โดย
กรมส่งเสริมการเกษตร ช่วยเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกร
- แจ้งเตือนความรุนแรงของภัยแล้ง ที่จะส่งผลกระทบต่อผลผลิต เพื่อเกษตรกรจะได้วางแผนรับมือ เช่น
เร่งกักเก็บน้ำในสระน้ำ เจาะบ่อบาดาลเพิ่มเติม เป็นต้น
- ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งรุนแรงจนอาจส่งผลไม่เพียงพต่อการอุปโภคบริโภค และการรักษาระบบ
นิเวศของลำน้ำ ซึ่งเป็นประเภทการใช้น้ำที่มีความสำคัญมาก อาจต้องมีการบริหารจัดการน้ำแล้งใน
ขั้นวิกฤติ โดยมีการควบคุมการใช้น้ำในกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อจัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแก่พื้นที่
ก่อน รวมทั้งจัดมาตรการหาน้ำเพิ่มเติม หรือลำเลียงน้ำจากพื้นที่ใกล้เคียง หรือพื้นที่อื่นที่มีน้ำมากกว่า
และไม่ประสพภาวะน้ำแล้ง สนับสนุนพื้นที่ขาดแคลนน้ำ อาจใช้รถส่งน้ำ ตั้งเครื่องสูบน้ำและท่อ
ลำเลียงน้ำ หรือการขุดเจาะน้ำบาดาลเพิ่มเติมในจุดประสพภัยแล้งที่มีแหล่งน้ำบาดาล

โดยได้แสดงแผนผังเกณฑ์บริหารจัดการองค์ประกอบที่ใช้ในการบริหารจัดการในภาวะน้ำแล้งในพื้นที่
ลุ่มน้ำปิงดังรูปที่ 4.5.4-1

รูปที่ 4.5.4-1 เกณฑ์บริหารจัดการองค์ประกอบที่ใช้ในการบริหารจัดการในภาวะน้ำแล้ง

4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทน และการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง

การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง ดำเนินการผันน้ำตามกลไกที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 17(12) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ และการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำต่างประเทศ มาตรา 59 ซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจสั่งให้ผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง และมาตรา 35(6) ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

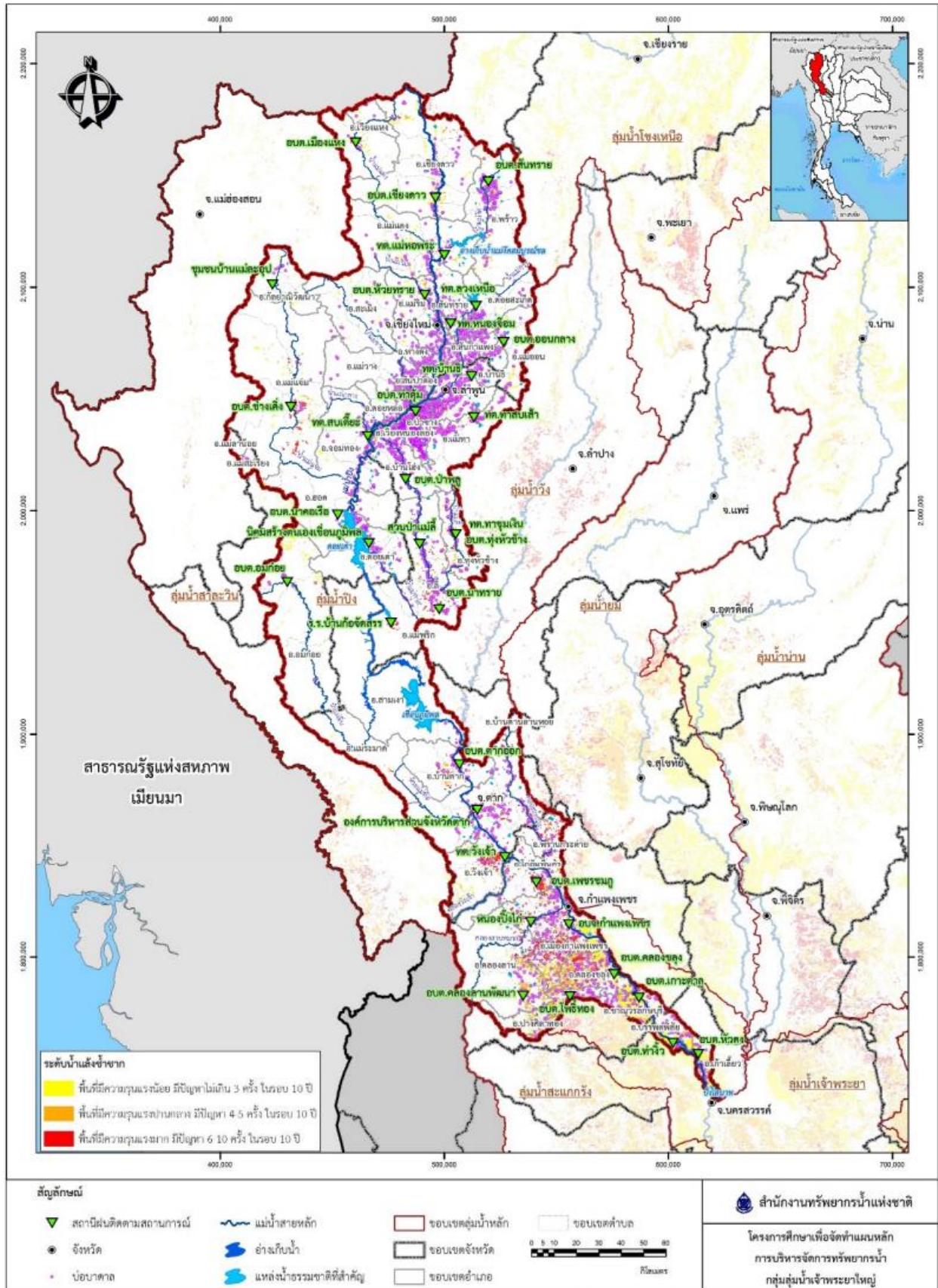
จากรายงานโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาใหญ่ รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง พ.ศ. 2563 แหล่งน้ำทดแทนในขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อใช้ในการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง แสดงดังรูปที่ 4.6-1 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการช่วยจัดหาแหล่งน้ำการขนส่งน้ำการจ่ายแจกน้ำร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอาจประสานขอความร่วมมือจากกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบทในการใช้เส้นทางสัญจรสำหรับแจกจ่ายน้ำให้แก่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่ด้วย โดยจัดทำเป็นข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำไว้ในฐานข้อมูล ซึ่งแหล่งน้ำที่อยู่ในพื้นที่ไม่มีความเสี่ยงขาดแคลนน้ำก็จะสามารถนำมาเป็นแหล่งน้ำทดแทนในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำสูงในพื้นที่ใกล้เคียงกันได้

นอกจากศักยภาพที่จะเป็นแหล่งน้ำทดแทนแล้วจะพิจารณาร่วมกับแนวทางในการนำน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนไปยังพื้นที่ขาดแคลนน้ำ โดยจะพิจารณาใช้สถานีสูบน้ำในพื้นที่ที่มีน้ำเพียงพอเพื่อนำน้ำไปช่วยเหลือพื้นที่ที่ขาดแคลน และในกรณีที่ไม่ใช่สถานีสูบน้ำในพื้นที่อาจพิจารณาติดตั้งสถานีสูบน้ำเพิ่มเติม โดยการลำเลียงน้ำจะใช้ร่วมกับแนวคลองส่งน้ำ แนวท่อส่งน้ำหรือการสูบน้ำใต้อบทุกของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตามการพิจารณาแหล่งน้ำทดแทนและแนวทางการขนส่งน้ำจำเป็นต้องมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลอ่างเก็บน้ำ เขื่อน หรือพื้นที่รับน้ำ และต้องควบคุมให้น้ำที่กักเก็บไว้มีความสะอาดพอที่จะนำมาใช้ประโยชน์และเกิดความสูญเสียในระหว่างขนส่งน้อยที่สุด อีกทั้งยังต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ภัยแล้งและพิจารณาเลือกแหล่งน้ำทดแทนตามสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น เพื่อให้การแก้ปัญหาภัยแล้งสอดคล้องกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น

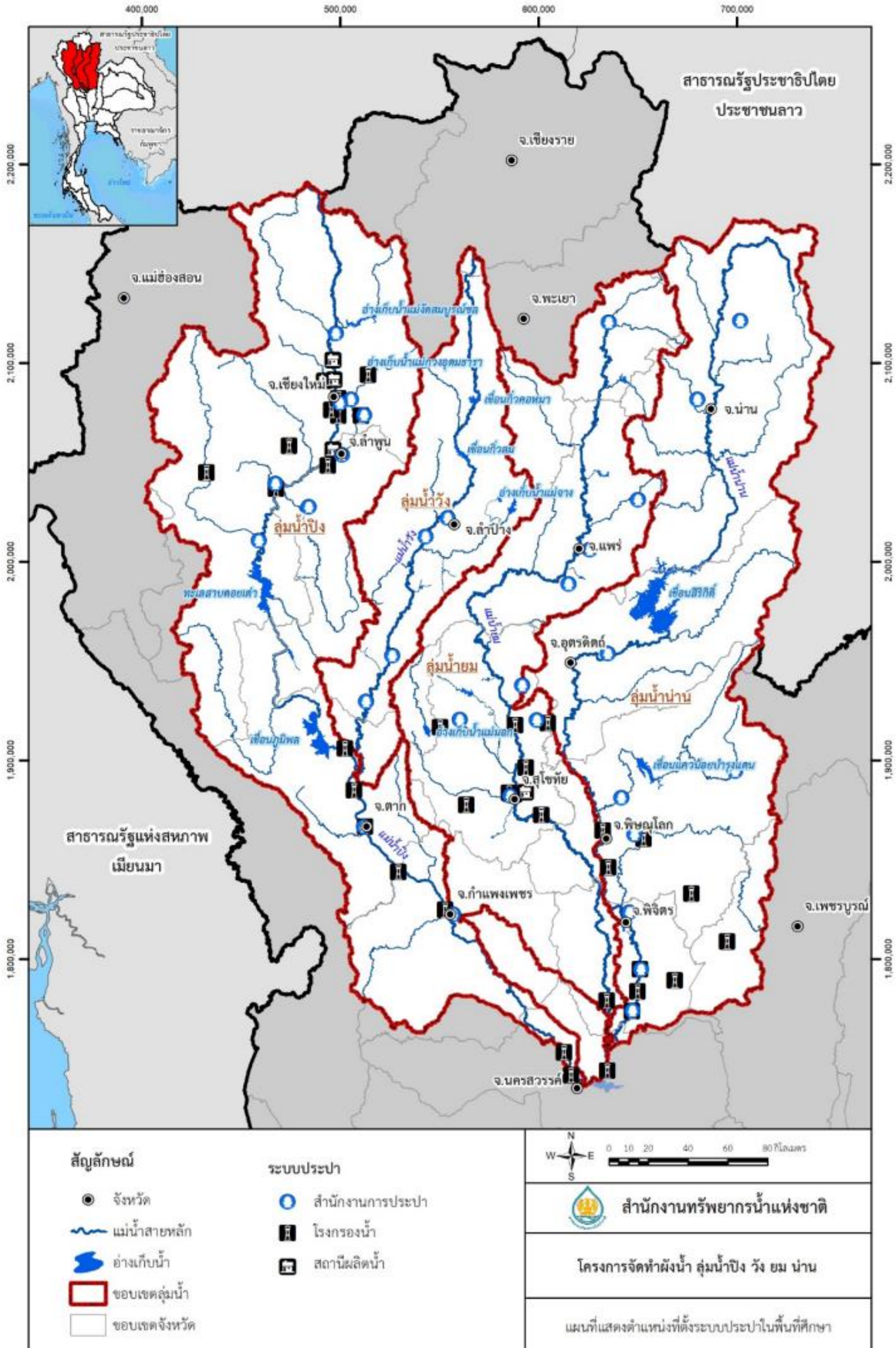
การจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค บริโภคก็เป็นส่วนสำคัญในการบรรเทาผลกระทบจากภาวะน้ำแล้งที่เกิดขึ้น ซึ่งลุ่มน้ำปิงมีที่ตั้งของสำนักงานการประปา จำนวน 10 แห่ง โรงกรองน้ำ 20 แห่ง และ สถานีผลิตน้ำ 3 แห่ง จากการรวบรวมข้อมูลสถิติปริมาณการผลิต และปริมาณการจำหน่ายของ การประปาส่วนภูมิภาคของจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง พ.ศ. 2563 สามารถสรุปได้ดังนี้ จังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงส่วนใหญ่แล้วมีปริมาณการผลิตและปริมาณการจำหน่ายน้ำ อยู่ในช่วง 3-76 ล้าน ลบ.ม. โดยเฉลี่ยจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงมีปริมาณการใช้น้ำ 17-22 ลบ.ม./ราย/เดือน โดยได้แสดงตำแหน่งระบบประปาในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำใกล้เคียงดังรูปที่ 4.6-2

นอกจากระบบประปาที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กปภ. แล้ว ยังมีระบบประปา หมู่บ้านที่ดำเนินการบริการน้ำประปากับชุมชน หมู่บ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมทรัพยากรน้ำได้มีการถ่ายโอนภารกิจเกี่ยวกับระบบประปาหมู่บ้านให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่ศึกษาสามารถจำแนกประเภทของระบบประปาหมู่บ้าน จากแหล่งน้ำดิบที่นำมาใช้ในการผลิตประปา ได้แก่ แหล่งน้ำผิวดิน และแหล่งน้ำใต้ดิน โดยลุ่มน้ำปิงมีระบบประปาหมู่บ้านจำแนกตามแหล่งน้ำดิบที่นำมาใช้ดังนี้ แหล่งน้ำผิวดิน 497 แห่ง แหล่งน้ำใต้ดิน 1,402 แห่ง แหล่งน้ำอื่น ๆ 440 แห่ง และไม่ระบุแหล่งน้ำดิบอีก 974 แห่ง โดยได้แสดงตำแหน่งระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำใกล้เคียงดังรูปที่ 4.6-3

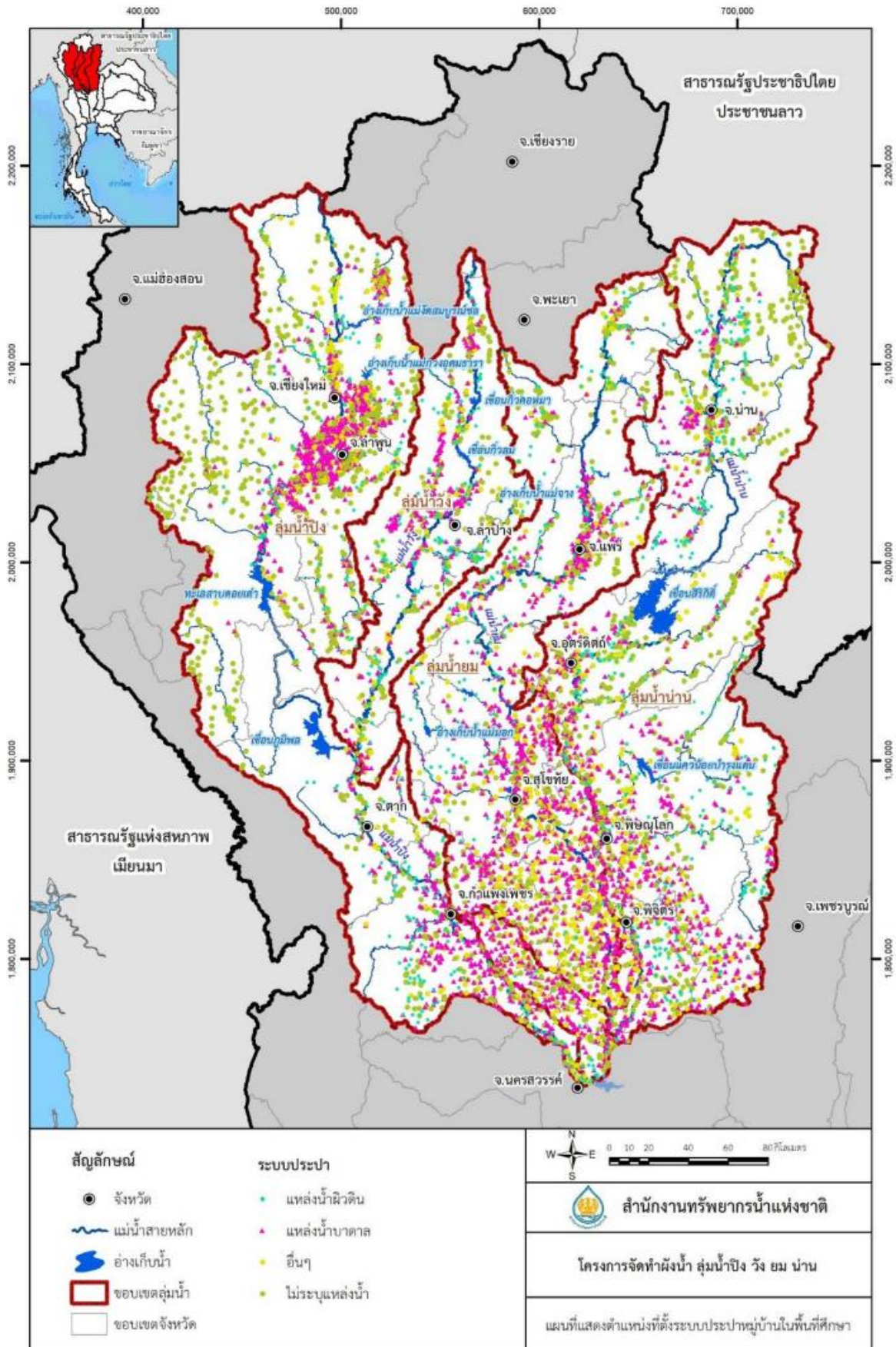
ที่มา : รายงานการศึกษาแผนหลัก ลุ่มน้ำปิง (2563)

รูปที่ 4.6-1 แผนที่แสดงแหล่งน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งซ้ำซากและระดับความรุนแรง

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; รายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 2 (2566)

รูปที่ 4.6-2 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งระบบประปาในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำใกล้เคียง

ที่มา : โครงการจัดทำผังน้ำ ปิง วัง ยม น่าน; รายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 2 (2566)

รูปที่ 4.6-3 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง และลุ่มน้ำใกล้เคียง

4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ จากภาวะภัยแล้ง

จากแนวทางการบริหารตามข้อ 4.4 จะเห็นว่าการดำเนินการในส่วนนี้จะเกี่ยวข้องกับภารกิจ ทั้ง 3 ช่วงเวลา คือ ก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดภาวะน้ำแล้ง ตามตารางที่ 4.7-1 ถึง ตารางที่ 4.7-3

ตารางที่ 4.7-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในช่วงก่อนเกิดภัย

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	- พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 - กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562
			กรมประชาสัมพันธ์	เป็นศูนย์กลางการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2545
			กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ดูแลงานประชาสัมพันธ์และประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560
			สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ และกำหนดหลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

ตารางที่ 4.7-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง) (ต่อ)		สำนักงบประมาณ	ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2551
2.	การจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในส่วนของภัยแล้งต้องเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		เป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ ประเทศ และจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
			หน่วยงานสนับสนุน เป็นหน่วยงานเดียวกับ ลำดับ 1	ประชาสัมพันธ์ ประสานเครือข่ายสารสนเทศ จัดสรรงบประมาณ ตามกฎหมาย	กฎหมายเดียวกับ ลำดับ 1

ตารางที่ 4.7-1 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในช่วงก่อนเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
3.	การเตรียมการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค (คณะกรรมการลุ่มน้ำ)		ประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง (ตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง))	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
			กรมการข้าว (สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว)	เตือนภัยและวางระบบการช่วยเหลือชาวนาด้านภัยธรรมชาติ	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557
			กรมประมง (กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจการพิเศษ)	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผน กำกับดูแล ติดตามและประเมินผล กำหนดแนวทางและดำเนินการตามแผนภัยพิบัติ ด้านการประมง สนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกร ชาวประมง และผู้ประกอบการประมง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2559
			กรมปศุสัตว์ (สำนักพัฒนาอาหารสัตว์)	ผลิตและขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีสู่เกษตรกร รวมทั้งผลิตเสบียงสัตว์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557

ที่มา : คู่มือบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำแล้ง

ตารางที่ 4.7-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในระหว่างเกิดภัย

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (อาจดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งหรือระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1		พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใด ๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบหรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างของ บุคคลใด ๆ เพื่อสูบน้ำหรือระบายน้ำผ่าน หรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใด ๆ โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างทราบล่วงหน้า เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		ดำเนินการเพื่อบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็วและบำบัดปัดป้องภัยอันตรายเฉพาะเท่าที่จำเป็น	พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

ตารางที่ 4.7-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในระหว่างเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (อาจดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งหรือระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง) (ต่อ)	กรมชลประทาน		ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานอาจใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใด ๆ ในที่ใกล้เคียงหรือในบริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น เจ้าพนักงานอาจเข้าไปในที่ดินของบุคคลใด ๆ เพื่อทำงานสำรวจ ตรวจสอบ อันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้า	พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485
		กรมทรัพยากรน้ำ (สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 1-10)		ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยใช้กลไกคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำแก่ผู้มีส่วนได้เสีย	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545
		กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1-6)		ดำเนินการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2551

ตารางที่ 4.7-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในระหว่างเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (อาจดำเนินการตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งหรือระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง) (ต่อ)	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร		ปฏิบัติการทำฝนเพื่อแก้ไขภาวะภัยแล้ง ให้แก่เกษตรกรและประชาชนผู้ใช้น้ำทั่วไป รวมทั้งพื้นที่ที่ต้องการฝนในการแก้ปัญหาภัยพิบัติอื่น	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมฝนหลวงและการบินเกษตรและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2556
			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สนับสนุนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
			กระทรวงกลาโหม (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง)	สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการป้องกัน และแก้ไขปัญหากจากภัยพิบัติและการช่วยเหลือประชาชน	พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
			สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน	พระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (หน้าที่และอำนาจ ของหน่วยงานต่าง ๆ แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาจได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติ หน้าที่เป็นการเฉพาะกิจได้)

ตารางที่ 4.7-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในระหว่างเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
2.	การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายน้ำ (การสำรวจแหล่งกักเก็บน้ำ การจัดทำบัญชีเพื่อการเคลื่อนย้าย การสั่งให้ผู้กักเก็บน้ำต้องเคลื่อนย้าย การนำน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำมาเคลื่อนย้าย การสูบน้ำ การขนส่งน้ำ การแจกจ่ายน้ำ การนำน้ำดิบมาผลิตเป็นน้ำประปา)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค		ในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเคลื่อนย้ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
		กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย)		ปฏิบัติและประสานความร่วมมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากสาธารณภัย	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557
		กรมชลประทาน		จัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้ น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้ น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557
		กรมทรัพยากรน้ำ (สำนักบริหารจัดการน้ำ)		ตรวจสอบ กำกับดูแลกิจการประปา สัมปทาน	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		ควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด	กฎกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2551	

ตารางที่ 4.7-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในระหว่างเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
2.	การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายน้ำ (การสำรวจแหล่งกักเก็บน้ำการจัดทำบัญชีเพื่อการเคลื่อนย้ายน้ำ การสั่งให้ผู้กักเก็บน้ำต้องเคลื่อนย้ายน้ำ การนำน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำมาเคลื่อนย้าย การสูบน้ำการขนส่งน้ำ การแจกจ่ายน้ำ การนำน้ำดิบมาผลิตเป็นน้ำประปา) (ต่อ)		กรมทางหลวง/ กรมทางหลวงชนบท	ข้อมูลเกี่ยวกับถนน เส้นทางคมนาคม อำนาจความสะดวกเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร ในการขนส่งแจกจ่ายน้ำ	- กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558 - กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558
			การประปานครหลวง/ การประปาส่วนภูมิภาค	สำรวจ จัดหาแหล่งน้ำ ดิบ และจัดให้ได้มาซึ่ง น้ำดิบ เพื่อใช้ในการประปา และเพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา	- พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 - พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522
			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง เพื่อประโยชน์ในการเคลื่อนย้ายน้ำให้แก่ผู้เดือดร้อน	กฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
			กระทรวงกลาโหม (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง)	สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้งภัยพิบัติ และการช่วยเหลือประชาชน	พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
			สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	พระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 (หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานต่าง ๆ แยกตามเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเคลื่อนย้ายน้ำจะได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการเฉพาะกิจ)

ตารางที่ 4.7-2 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการในระหว่างเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
3.	การช่วยเหลือทางการแพทย์	กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแล)		มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : คู่มือบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำแล้ง

ตารางที่ 4.7-3 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการหลังเกิดภัย

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
1.	การจ่ายค่าทดแทน ให้แก่บุคคลที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งให้ต้องเฉลี่ยน้ำ	สำนักงบประมาณ	การจ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ที่สูญเสียไปจากการต้องเฉลี่ยน้ำ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (เบิกจ่ายจากงบกลาง หน่วยงานผู้รับผิดชอบขอทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณโดยตรง)	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 60 วรรคสอง) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2551
2.	การจ่ายค่าทดแทน หรือค่าชดเชย ความเสียหาย จากการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ	สำนักงบประมาณ	การจ่ายค่าทดแทน หรือค่าชดเชยความเสียหายจากการที่พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างของ บุคคลใด ๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่าน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใด ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (เบิกจ่ายจากงบกลาง หน่วยงานผู้รับผิดชอบขอทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณโดยตรง)	พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 (มาตรา 67 วรรคสาม) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณ สำนัก นายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2551

ตารางที่ 4.7-3 การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือประชาชนที่ดำเนินการหลังเกิดภัย (ต่อ)

ที่	การบูรณาการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หน้าที่และอำนาจ	หมายเหตุ
3.	การจ่าย ค่าชดเชยตามกฎหมายอื่น	หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้น ๆ		ในกรณีที่ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หากเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดภัยอันตรายจากสาธารณภัยนั้น ให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้น	- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 - กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการบำบัดภัยอันตรายจากสาธารณภัย พ.ศ. 2554
			กระทรวงการคลัง	อนุมัติวงเงิน ทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (ภัยแล้ง) กรณีฉุกเฉินได้ ตามความเหมาะสมจำเป็น	ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562
			องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยภายในขอบเขต อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมาย ด้วยการให้ความช่วยเหลือเพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดภัย หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ	ระเบียบกระทรวง มหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชน ตามอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560
			สำนักงบประมาณ	ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงบประมาณสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2551 อนึ่งการช่วยเหลือเกษตรกรหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียพื้นที่ทำการเกษตรและผลิตผลทางการเกษตรในระหว่างเกิดหรือหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง/ ภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนกับภาครัฐก่อน เพื่อให้มีขอบเขตการช่วยเหลือที่ชัดเจน
4.	การช่วยเหลือทางการแพทย์	กระทรวงสาธารณสุข (ส่วนราชการในสังกัดที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงาน ที่อยู่ในกำกับดูแล)		มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนามัย การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรคภัย และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง

ที่มา : คู่มือบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำแล้ง

4.8 การพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงที่มีอยู่เดิมและป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่ด้วยมาตรการ และวิธีการที่หลากหลายในการป้องกันและลดความล่อแหลม เปราะบาง และเพิ่มศักยภาพในการเตรียมความพร้อมเผชิญเหตุ รวมทั้งฟื้นฟูให้กลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็วให้ดีกว่า และปลอดภัยกว่าเดิม ร่วมกับการแก้ปัญหาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน (Nature - based Solutions: NBS) โดยพิจารณาเลือกใช้วิธีการ ลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยตามแนวทางปฏิบัติดังนี้

4.8.1 แนวทางปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance)

(1.1) ย้ายที่ตั้งชุมชน หมู่บ้านและอาคารสถานที่ออกนอกพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย หรือการออกแบบโครงสร้างและใช้วัสดุในการก่อสร้างที่มีความคงทนและปลอดภัย

(1.2) กำหนด/จัดทำโซนนิ่ง เพื่อวางแผนการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

(1.3) จัดทำผังเมือง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยงจากสาธารณภัย และมีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งจัดทำกฎระเบียบมาตรฐานด้านความปลอดภัยในชุมชนที่อยู่อาศัย

4.8.2 แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดผลกระทบจากความเสียหาย (Risk Prevention and Mitigation)

(2.1) กำหนดพื้นที่ และจัดกลุ่มที่ตั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เช่น การวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดโซนนิ่ง เป็นต้น

(2.2) กำหนดมาตรฐานการก่อสร้างอาคารที่ต้านทาน และไม่ก่อให้เกิดสาธารณภัยต่าง ๆ เช่น แผ่นดินไหว พายุ เป็นต้น

(2.3) เสริมสร้างความแข็งแกร่งของตลิ่งด้วยการปลูกต้นไม้ ไม้พุ่ม หญ้าแฝก ร่วมกับการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยใช้ระบบนิเวศเป็นฐาน (Ecosystem - based Disaster Risk Reduction: EcoDRR) เช่น การปลูกป่าโกงกางป้องกันชุมชนริมน้ำหรือริมทะเลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม ให้เป็นระบบและเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(2.4) ขุดลอกคูคลอง ท่อระบายน้ำ และสามารถระบายน้ำของพื้นที่แบบปกติและแบบฉุกเฉิน

(2.5) ปรับแผนการเกษตรเพื่อกระจายความเสี่ยง เช่น ปลูกป่า ปลูกไม้คลุมหน้าดินกันดินพังทลาย ทำแนวปลูกแนวขวาง แนะนำพันธุ์พืชที่ทนต่อแมลงศัตรูพืชและความแห้งแล้ง รวมถึงส่งเสริมการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

(2.6) พัฒนาบ่อบาดาล และบ่อน้ำตื้น

(2.7) สร้างความตระหนักเพื่อป้องกันการติดต่อของเชื้อโรค และอื่น ๆ

(2.8) ออกกฎหมายที่จำเป็นในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

4.8.3 แนวทางปฏิบัติในการถ่ายโอนความเสี่ยง (Risk Transfer)

(3.1) สร้างระบบประกันภัย โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เช่น กรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งเป็นการตกลงทำสัญญาร่วมกันระหว่างผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยที่อีกฝ่ายตกลงจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งตามกำหนด ระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้กับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นจะได้รับค่าสินไหมชดเชยบางส่วนหรือทั้งหมด จากผู้รับประกันภัย เป็นต้น

(3.2) ออกพันธบัตรสาธารณภัย (Catastrophe/CAT bond) คือ ตราสารหนี้ที่ผลตอบแทนอ้างอิงกับ มูลค่าความเสียหาย โดยเมื่อเกิดสาธารณภัยที่กำหนดไว้และมูลค่าความเสียหายเกินกว่าระดับที่กำหนด ผู้ออกตราสารหนี้จะหักเงินต้นหรือดอกเบี้ยตามขั้นตอนที่ตกลงไว้เพื่อชดเชยกับความเสี่ยงที่สูงขึ้น แต่หากไม่เกิดสาธารณภัยตามที่ระบุไว้ในช่วงเวลาที่กำหนด ผู้ลงทุนก็จะได้รับดอกเบี้ยและเงินต้นคืนเมื่อครบกำหนด

4.8.4 แนวทางปฏิบัติในการยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance)

(4.1) ฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสร้างความพร้อมและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงาน และบุคลากร รวมทั้งเป็นการทดสอบการประสานงานและการบูรณาการความร่วมมือให้ทราบจุดบกพร่องและช่องว่าง ในการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงขั้นตอน แนวทางปฏิบัติ และแผนที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ทั้งนี้ การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้หมายรวมถึงการฝึกซ้อมแผน การซักซ้อม การฝึกปฏิบัติ และการทดสอบมาตรการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามความเหมาะสม และความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการฝึกซ้อมแผนระหว่างประเทศ

ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ และหน่วยงานที่รับผิดชอบแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินแต่ละส่วนจัดให้มีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้พิจารณาประเภท และรูปแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึก และขอบเขตของภารกิจที่จะทำการฝึกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(4.2) จัดทำแผนอพยพ ประกอบด้วย บัญชีจำนวนผู้อพยพ บัญชีส่วนราชการ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการอพยพ การกำหนดเขตพื้นที่รองรับการอพยพให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม การกำหนดเจ้าหน้าที่หรือผู้รับผิดชอบ การอพยพไว้ให้ชัดเจน การกำหนดเส้นทางอพยพหลัก และเส้นทางอพยพสำรองสำหรับแต่ละประเภทภัย รวมทั้ง การสำรวจและการจัดเตรียมพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง แหล่งพลังงานและระบบสื่อสารสำหรับการอพยพ

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับจัดทำแผนอพยพประชาชน แผนอพยพ ส่วนราชการ หรือวางมาตรการการอพยพ

(4.3) จัดเตรียมพื้นที่รองรับการอพยพ โดยจัดหาพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและมีเส้นทางคมนาคมง่ายต่อการเข้าถึง มีการจัดระเบียบพื้นที่เป็นสัดส่วน และเหมาะสมสำหรับเป็นที่พักชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัย ที่เคลื่อนย้ายออกจากถิ่นที่อยู่อาศัยที่เกิดสาธารณภัยหรือเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย

(4.4) จัดเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว (Temporary Shelter Management) เป็นการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวในสถานการณ์ที่เกิดสาธารณภัยขึ้น ซึ่งรัฐต้องมีการเตรียมแผนรับมือต่อการอพยพในภาวะฉุกเฉิน โดยกำหนดอาคารที่จะใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวไว้และการบริหารจัดการในศูนย์พักพิงชั่วคราว ทั้งนี้ การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยอย่างน้อย ดังนี้

(4.4.1) จัดหาสถานที่ตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยพิจารณาเลือกสถานที่ตั้งจากการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง และให้คำนึงถึงความปลอดภัยไม่เสี่ยงต่อการเกิดภัยซ้ำ มีการคมนาคมสะดวก มีความพร้อมของสาธารณูปโภค เช่น ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น รวมทั้งต้องกำหนดนโยบายในการเปิด การบริหารและปิดศูนย์พักพิงชั่วคราวให้ชัดเจน

(4.4.2) จัดการภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวให้เป็นไปตามโครงสร้างแผนบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว

(4.4.3) กำหนดปัจจัยความจำเป็นขั้นต่ำของศูนย์พักพิงชั่วคราวที่เหมาะสมตามมาตรฐานสเปียร์

(4.4.4) ให้มีการบริหารจัดการข้อมูลผู้อพยพ โดยมีการเก็บบันทึกข้อมูลที่จำเป็นประกอบด้วย ข้อมูลประชากร ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลด้านธุรการ

ทั้งนี้ เมื่อสถานการณ์สาธารณภัยสิ้นสุดลง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะเตรียมความพร้อมสำหรับ การอพยพกลับ และหัวหน้าศูนย์จะประกาศปิดศูนย์พักพิงชั่วคราว

(4.5) แผนบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan: BCP) เป็นแผนรองรับการดำเนิน

ภารกิจในการบริหารราชการและให้บริการประชาชนได้อย่างต่อเนื่องเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤติ โดยแนวความคิดการบริหาร ความต่อเนื่องของหน่วยงานภาครัฐเน้นการควบคุม ดูแล และป้องกันทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำเนินงานหรือให้บริการ เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยหากการควบคุมภายในที่มีอยู่ไม่สามารถ ควบคุม ดูแล และป้องกันได้ทั้งหมดเมื่อเกิดสภาวะวิกฤติจะทำให้การดำเนินงานหรือการให้บริการของหน่วยงานลดลง และไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ คือ ต้องเร่งดำเนินการให้การดำเนินงานหรือการให้บริการ กลับมาให้เหมือนภาวะปกติแม้ในสถานการณ์สาธารณสุข ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 และวันที่ 31 มีนาคม 2563 ทั้งนี้ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan: BCP) ให้ครอบคลุมธุรกิจทุกขนาด รวมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(4.6) การแจ้งเตือนภัย (Warning) เป็นการดำเนินการแจ้งเตือนภัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการ ลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขที่จะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อม การป้องกันและลดผลกระทบ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณสุขและการแจ้งเตือนภัยที่รวดเร็วไปยังพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการแจ้งเตือนภัยได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อให้หน่วยงานและประชาชน เตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณสุขที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้ การแจ้งเตือนภัยจะหมายรวมถึงการแจ้งเตือน ภัยล่วงหน้า (Early Warning) ตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และทันเหตุการณ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ไปยังหน่วยงาน/องค์กร และประชาชนเพื่อให้หน่วยงานและหรือบุคคลที่กำลังเผชิญความเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณสุข สามารถติดตาม วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ โดยระบบเตือนภัยแบบครบวงจร (End-to-End Early Warning System) จะมุ่งเน้นกระบวนการดำเนินการตั้งแต่ต้นทางในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงเพื่อแจ้งเตือนภัย ไปยังหน่วยงาน และประชาชน ให้มีความพร้อมในการรับมือกับสาธารณสุขและสามารถอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ที่ได้จัดเตรียมไว้

(4.6.1) แนวทางปฏิบัติของระบบการเตือนภัย ดำเนินการจัดทำ ติดตั้ง และพัฒนาโครงสร้างระบบ การเตือนภัย ระบบสื่อสารและโครงสร้างพื้นฐานด้านการเตือนภัยในการพัฒนาการแจ้งเตือนภัย วิเคราะห์ข้อมูลสาธารณสุข และการส่งข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็วไปยังส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ซึ่งการพัฒนา และเชื่อมโยงระบบการแจ้งเตือนและเฝ้าระวังภัยที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังรูปที่ 4.8

รูปที่ 4.8 องค์ประกอบสำคัญของระบบการเตือนภัย

(1) การรับรู้และเข้าใจความเสี่ยง (Risk Knowledge) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบและคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของภัยอันเนื่องมาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น การขยายตัวของเมือง เป็นต้น มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย เพื่อนำมาสนับสนุน/ตัดสินใจในการแจ้งเตือนภัยให้ตรงกับพื้นที่ ที่จะได้รับผลกระทบเมื่อสาธารณภัยเกิดขึ้น การประเมินความเสี่ยงไม่ควรดำเนินการเพียงครั้งเดียว ควรมีการปรับปรุง ตามระยะเวลา โดยขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม กาลเวลา และบริบทของพื้นที่

(2) การติดตามสถานการณ์และการพยากรณ์ (Monitoring and Forecasting) เป็นขั้นตอน ในการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ และการวิเคราะห์คาดการณ์สาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นในเชิงพื้นที่แต่ละระดับ เพื่อให้การคาดการณ์มีความถูกต้อง แม่นยำ ครอบคลุม และรวดเร็ว เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมอุตุนิยมวิทยาฯ ทั่วประเทศ จังหวัด หน่วยงานในพื้นที่วิเคราะห์และแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงต่อไป โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรม แบบจำลองการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก (Data Analytics and BIG DATA) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เป็นต้น

(3) การแจ้งเตือนภัยและการสื่อสาร (Dissemination and Communication) โดยเมื่อได้ผลการวิเคราะห์สถานการณ์สาธารณภัยแล้ว ต้องจัดทำข้อความหรือคำแจ้งเตือนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนมากที่สุด เช่น เวลาที่จะเกิดสาธารณภัย ระยะเวลาการเกิด พื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบ แนวทางการปฏิบัติและการเตรียมพร้อม เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนไม่เกิดความสับสนและสามารถปฏิบัติตาม ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งจะต้องจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานระบบสื่อสาร (Communication Infrastructure) ระบบ และอุปกรณ์เตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัย

(4) ความตระหนักรู้และการตอบสนองต่อการแจ้งเตือนภัย (Public Awareness and Response Capability) เมื่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่ได้รับข้อความหรือสัญญาณแจ้งเตือนแล้วต้องรู้เท่าทันภัย โดยตระหนักถึงความปลอดภัย การป้องกันและเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น ตั้งแต่การสร้าง ความเข้มแข็งในชุมชน การป้องกันและลดผลกระทบ ความสามารถจัดการในภาวะฉุกเฉิน ตลอดจนการ

อพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย

(4.6.2) แนวทางปฏิบัติการแจ้งเตือนภัย เนื่องจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะภัยธรรมชาติ มีระยะเวลาในการเกิดที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการแจ้งเตือนภัยให้พิจารณาระยะเวลาของการแจ้งเตือนภัย ตามแต่ประเภทของสาธารณภัย โดยแบ่งกระบวนการแจ้งเตือนภัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) เฝ้าระวัง ติดตาม วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ โดยติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจส่งผลให้เกิดสาธารณภัย รวมทั้งเฝ้าระวังให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน รวมทั้งติดตามสถานการณ์และปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง ให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติบูรณาการข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์เพื่อตัดสินใจในการเตรียมรับมือกับสาธารณภัย

(2) แจ้งเตือนภัยล่วงหน้า โดยแจ้งข้อมูลข่าวสารที่บ่งชี้ว่ามีแนวโน้มที่จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยไปยังส่วนราชการ กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน เพื่อให้ติดตามข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดวางแผนทาง มาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และแจกจ่ายข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้ามีมาตรฐานเป็นรูปแบบเดียวกันหากประเมินสถานการณ์แล้วคาดว่าจะมีโอกาสเกิดสาธารณภัยมากกว่าร้อยละ 60 ให้มีการแจ้งเตือนภัยทันทีกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับและประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยมีข้อมูลการแจ้งเตือนภัย ดังนี้

- คาดการณ์ระยะเวลา และบริเวณพื้นที่ที่จะเกิดสาธารณภัย
- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและความยาวนานของภัย (ระยะเวลา)
- แนวทางการปฏิบัติตนของส่วนราชการ หน่วยงาน และประชาชน
- การเตรียมความพร้อมรับมือ เช่น อาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค เป็นต้น

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง จัดวางแผนทางมาตรการ และขั้นตอนการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการแจ้งเตือนภัยเพื่อส่งการไปยังกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต พร้อมทั้งให้กรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับกรมการปกครอง กำหนดขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สื่อสารความเสี่ยง แจกจ่ายข้อมูลข่าวสาร และแจ้งเตือนภัยให้กับพื้นที่ที่ประสบสาธารณภัยเพื่อให้มั่นใจได้ว่าประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และรวดเร็วเพื่อเตรียมรับสถานการณ์ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

(3) รับมือและอพยพ หากคาดว่าจะสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ให้ดำเนินการแจ้งผู้อำนวยการสั่งการให้อพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย หรือพื้นที่ที่หน่วยงานราชการ มูลนิธิ องค์กร หรือเอกชนได้จัดเตรียมไว้

ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ กำหนดแนวทาง และขั้นตอนการปฏิบัติ รวมทั้งแผนเผชิญเหตุสำหรับส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรเอกชน ในการรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยให้กระทรวงกลาโหม ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยงานสนับสนุนทรัพยากร เครื่องจักรกล เครื่องมือพิเศษ หากเกินศักยภาพที่จะรับมือกับสถานการณ์ได้ ให้รายงานกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลางทราบทันที

ทั้งนี้ระยะเวลาในการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าและการแจ้งให้อพยพขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และประเภทของสาธารณภัย เช่น ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก อาจมีระยะเวลาในการแจ้งเตือน 1 - 2 วัน ในขณะที่ ภัยจากสึนามิจะมีระยะเวลา 1 - 2 ชั่วโมง เป็นต้น

การกำหนดระดับ สัญลักษณ์ สีการแจ้งเตือนภัย ให้เป็นไปตามบริบทและภารกิจ ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยอ้างอิงจากการแจ้งระดับสถานการณ์สาธารณสุขตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4

(4.6.3) แนวทางปฏิบัติพัฒนาและเชื่อมโยงระบบการเตือนภัยสำหรับหน่วยงาน ภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง ประชาชน และชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อให้การเตือนภัยมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวทาง ดังนี้

(1) ปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีให้สามารถรองรับกับระบบเตือนภัยในปัจจุบัน และต่างประเทศได้

(2) พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และแบบจำลองในการพยากรณ์และคาดการณ์สาธารณสุข โดยนำการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก (Data Analytics and BIG DATA) และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) มาใช้ในการพยากรณ์และคาดการณ์

(3) จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) และเสริมสร้างขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

(4) จัดวางระบบสื่อสารหลัก อย่างน้อย 2 ระบบ และระบบสื่อสารสำรอง

(5) จัดเตรียมและติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานระบบสื่อสารและอุปกรณ์เตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัย

(6) เตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนัก รวมถึงให้ประชาชนมีการรับรู้และเข้าใจ ความเสี่ยงจากข้อมูลที่ได้รับ โดยจัดให้มีการฝึกอบรม เช่น อาสาสมัครแจ้งเตือนภัยในชุมชนเมือง ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเตือนภัยที่มีความแตกต่างกันของภัยแต่ละประเภท เป็นต้น

(7) จัดให้มีการฝึกกระบวนการตามระบบการเตือนภัยเพื่อเป็นการทดสอบแผนปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ ขั้นตอน เครื่องมือ อุปกรณ์ และความพร้อมของประชาชนทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(4.6.4) แนวทางปฏิบัติเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนที่เสี่ยงภัย แอปพลิเคชัน จัดทำ Web Service ในการนำเสนอข้อมูล และ Mobile Application เพื่อเป็นช่องทางในการให้บริการข้อมูล และแจ้งเตือนภัยให้แก่ประชาชน และกลุ่มเปราะบางผ่านสมาร์ตโฟน (Smart Phone) หรือแท็บเล็ต (Tablet) หรือระบบอื่นที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

(4.7) เตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรสาธารณสุข

(4.7.1) จัดให้มีสิ่งของสำรองจ่ายเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เต็นท์ ที่พักชั่วคราว ยารักษาโรค อุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เครื่องจักรกลสาธารณสุข อุปกรณ์เครื่องมือ พิเศษสำหรับแต่ละประเภทภัย วัสดุสิ้นเปลือง รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

(4.7.2) ให้มีการระดมทรัพยากรอื่น ๆ ได้แก่ คน ระบบเทคโนโลยี ข้อมูลสาธารณสุข รวมถึง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เพื่อเป็นการสร้างความเป็นหุ้นส่วนร่วมกันของทุกหน่วยงานในประเทศ ทั้งภาครัฐในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร และมูลนิธิต่าง ๆ

(4.7.3) ระดมทรัพยากรจากหลายหน่วยงานให้มีความพร้อมรับมือกับสาธารณสุข ได้แก่ การประเมินความต้องการในการใช้ทรัพยากรในแต่ละประเภทภัย การประมาณทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ การกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับการจัดหา การจัดหาทรัพยากรสำรอง ระบบคลัง และการจัดเก็บรักษาตามมาตรฐานของแต่ละผลิตภัณฑ์ในคลังเก็บ (Stockpiling) การตรวจสอบสถานะความพร้อมใช้ของทรัพยากร การบำรุงรักษา การฝึกทักษะความชำนาญในการใช้งานอุปกรณ์และระบบต่าง ๆ การจัดทำฐานข้อมูลบัญชีทรัพยากร

การวางระบบการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งระบบการระดมสรรพกำลัง การวางแผนระบบโลจิสติกส์ และการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน

(4.7.4) ให้มีการสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุและการจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

4.9 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์

4.9.1 แนวทางปฏิบัติในการขอใช้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ระบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการมีวงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถรอการเบิกเงินจากงบประมาณได้ โดยมีมุ่งหมายที่จะบรรเทา

ความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่ไม่ได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด ซึ่งต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมโดยการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราการช่วยเหลือที่กระทรวงการคลังกำหนด และเมื่อส่วนราชการได้จ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ต้องดำเนินการขอรับ โอนเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามที่ระเบียบกำหนด ซึ่งวงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลตามระเบียบนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

(1.1) วงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สามารถใช้จ่ายได้เมื่อเป็นที่คาดว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในระยะเวลานอนใกล้และจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลันโดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(1.2) วงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สามารถใช้จ่ายได้เมื่อภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในท้องที่ โดยต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

4.9.2 แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage Assessment and Needs Analysis: DANA)

ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ประเมินสถานการณ์ความเสียหาย และความต้องการความช่วยเหลือภายในพื้นที่ประสบภัยตามหลักการด้านมนุษยธรรมในเบื้องต้น (Early Recovery) เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยในช่วงของการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ขณะที่สถานการณ์สาธารณภัยกำลังดำเนินอยู่โดยมีการประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ (Damage Assessment and Needs Analysis: DANA) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุม รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของผู้รับความช่วยเหลือในระยะเวลานั้น ๆ และให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตในสถานการณ์สาธารณภัยดังกล่าวได้อย่างปลอดภัย และวิเคราะห์ความสามารถของผู้ประสบภัย ในการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินด้วยตนเอง รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานภายนอก เช่น ความช่วยเหลือด้านอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาล สุขอนามัยและการกำจัดสิ่งปฏิกูล ความช่วยเหลือด้านสุขภาพ ที่พักพิง อุปกรณ์ยังชีพ เป็นต้น การประเมินนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้อยู่รอดปลอดภัย โดยมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

(2.1) การประเมินเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้น (Initial Assessment) ให้ดำเนินการภายใน 3 ชั่วโมงแรก โดยรวบรวมข้อมูลก่อนเกิดภัยมาประเมินและวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้น เช่น ข้อมูลประชากร ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ประสบภัย ข้อมูลด้านการเกษตร ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ รายงานจากสื่อต่าง ๆ และเอกสารสรุปข้อมูลสำคัญ เป็นต้น

(2.2) การประเมินแบบรวดเร็ว (Rapid Assessment) ให้ดำเนินการทันทีภายหลังจากเกิดสาธารณภัย ต่อเนื่องไป 72 ชั่วโมง โดยเป็นการประเมินเพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการทรัพยากรที่จำเป็นในทุกๆ ด้าน ทั้งผู้ประสบภัยโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ควรปฏิบัติหลังจากเกิดภัย ลำดับความสำคัญก่อนและหลังในการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือมีประสิทธิภาพและทันต่อความต้องการในภาวะฉุกเฉิน โดยให้ความสำคัญกับการช่วยชีวิตเป็นความเร่งด่วนในลำดับแรก

(2.3) การประเมินแบบละเอียด (Detailed Assessment) ให้ดำเนินการเมื่อภาวะฉุกเฉินสิ้นสุดลง หรืออย่างน้อยภายใน 2 สัปดาห์ ขึ้นอยู่กับการเข้าถึงพื้นที่ประสบภัย ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อใช้ในการฟื้นฟูระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวได้อีกด้วย โดยต้องประเมินมูลค่าความเสียหายในมิติต่าง ๆ ทางกายภาพ โครงสร้างทางสังคม ประมาณการด้านการเงิน และเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ตามความจำเป็น ทั้งนี้ จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาดำเนินการประเมินความเสียหาย และความต้องการความช่วยเหลือในแต่ละด้าน

ทั้งนี้ การประเมินความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ จะต้องมีความเชื่อมโยงกับการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา กลุ่มเปราะบาง เป็นต้น

4.9.3 แนวทางปฏิบัติในการรับบริจาค

หากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ พิจารณาเห็นว่า มีความจำเป็นต้องจัดให้มีการรับบริจาคเงิน หรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยให้ดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(3.1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(3.2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียกรายของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2544

(3.3) ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526

(3.4) ระเบียบกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ว่าด้วยการรับบริจาคสิ่งของเหลือใช้ของศูนย์รับบริจาค เพื่อการสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน พ.ศ. 2547

(3.5) ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ว่าด้วยมาตรการทางบริหาร สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ. 2561

กรณีที่บุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรใดจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยโดยที่บุคคล หน่วยงานหรือองค์กรนั้นไม่ได้รับมอบภารกิจใด ๆ จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ ให้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนย้าย และบริหารจัดการส่งมอบสิ่งของบริจาคเอง

ให้กรมบัญชีกลางและสำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำแนวทางปฏิบัติในการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย

4.9.4 แนวทางปฏิบัติในการรายงานข้อมูล

การรายงานข้อมูลข่าวสารกรณีเกิดสาธารณภัย ให้ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านสถานการณ์สาธารณภัย ด้านการปฏิบัติการระงับบรรเทาสาธารณภัย ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความชัดเจน ครบถ้วน รวดเร็ว และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บัญชาการเหตุการณ์ ในการวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้

(4.1) ให้ผู้นำชุมชนสำรวจ รวบรวมความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น แล้วรายงานให้ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินในเขตพื้นที่ทราบ

(4.2) ให้ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินในเขตพื้นที่ รายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามลำดับชั้นที่เหนือขึ้นไป

(4.3) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ รายงานสถานการณ์สาธารณภัยต่อกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับและกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามลำดับชั้นที่เหนือขึ้นไป

4.9.5 แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

ศูนย์พักพิงชั่วคราวเป็นสถานที่ที่ได้จัดเตรียมไว้สำหรับผู้ประสบภัยที่มีความจำเป็นต้องย้ายออกจาก ที่อยู่อาศัยเดิม เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยจนไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ โดยผู้ประสบภัยจะอาศัยอยู่ชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์ภัยจะยุติ หรือที่อยู่อาศัยเดิมจะได้รับการฟื้นฟู หรือมีการซ่อมสร้างให้สามารถอพยพกลับไปอาศัยได้ ทั้งนี้การบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราวให้เป็นไปตามมาตรฐานของแผนการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว โดยจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานให้แก่ผู้ประสบภัยได้อย่างพอเพียง ทั้งการบริการด้านโภชนาการอาหาร น้ำดื่ม ความปลอดภัย คุณภาพชีวิต สาธารณูปโภค รวมถึงสุขาภิบาลและสุขอนามัย โดยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

(5.1) การเปิดศูนย์พักพิงชั่วคราว

(5.1.1) จัดให้มีการทำทะเบียนผู้อพยพอย่างละเอียด โดยคำนึงถึงกลุ่มเปราะบางทางสังคมเพื่อให้ทราบความต้องการพื้นฐาน และความต้องการพิเศษของผู้อพยพ ทั้งข้อมูลประชากร ข้อมูลส่วนบุคคล และรายงานให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ทราบ

(5.1.2) จัดให้มีอาหาร น้ำดื่ม และความต้องการพิเศษอย่างพอเพียง เช่น นมเด็กทารก เป็นต้น

(5.1.3) จัดให้มีการกำหนดพื้นที่อาศัยภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวโดยคำนึงถึงความปลอดภัย ของผู้อพยพ ซึ่งหมายความรวมถึงข้อจำกัดทางการแพทย์ ประเด็นทางมิติหญิงชาย เพศสภาพ และกลุ่มเปราะบาง

(5.1.4) ให้ศูนย์พักพิงชั่วคราวจัดให้มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ประปา ไฟฟ้า เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้เพียงพอและทั่วถึง

(5.1.5) จัดให้มีระบบการแพทย์และการสาธารณสุขสนับสนุนภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว เพื่อดูแล ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

(5.2) การบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว

(5.2.1) กำหนดผู้รับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์พักพิงให้มีความชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้อพยพภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวเพื่อสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ

(5.2.2) กำหนดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจกฎระเบียบในการอาศัยอยู่ร่วมกันภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวที่ชัดเจนให้ผู้อพยพรับทราบและถือปฏิบัติ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจให้แก่ชุมชนโดยรอบศูนย์พักพิงชั่วคราวด้วย

(5.2.3) จัดให้มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลสถานการณ์ภัยอย่างเป็นระบบให้
ทั่วถึง และต่อเนื่อง

(5.2.4) จัดให้มีระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวโดย
เจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมของผู้อพยพตามความเหมาะสม

(5.3) การปิดศูนย์พักพิงชั่วคราว เมื่อสถานการณ์ภัยยุติ และผู้อพยพสามารถอพยพกลับไปยังที่
อยู่อาศัยเดิมหรือที่อยู่อาศัยใหม่ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(5.3.1) จัดให้มีการแจ้งการปิดศูนย์พักพิงชั่วคราวให้ผู้อพยพทราบล่วงหน้า พร้อมจัดทำ
ทะเบียน ผู้อพยพกลับอย่างเป็นระบบ

(5.3.2) ประสานการเตรียมความพร้อมอพยพกลับตามแผนการส่งกลับ

(5.3.3) ให้มีการแจ้งประกาศปิดศูนย์พักพิงชั่วคราวอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งรายงานให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์
ที่รับผิดชอบทราบ

4.10 ฉกทศน์การใช้งานแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำปิง

เนื่องจากการดำเนินงานศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อสามารถนำแผนป้องกันและแก้ไข
ภาวะน้ำแล้งลุ่มน้ำปิง ไปสู่การปฏิบัติได้จริง ดังนั้นการร่างฉกทศน์การใช้งานแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
จึงมีความจำเป็น โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงประสบอุทกภัยระดับหมู่บ้านในเขตลุ่มน้ำปิงของกรมป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย และกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าหมู่บ้านในเขตตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน มีความ
เสี่ยงอุทกภัยจากภาวะน้ำแล้งสูงมาก จึงถูกนำมาเป็นกรณีตัวอย่างการใช้แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของ
ลุ่มน้ำปิงแสดงดังตารางที่ 4.10 ซึ่งองค์ประกอบของฉกทศน์จะเป็นการสรุปไล่เรียงลำดับของแผน เป็นไป
ตามลำดับหัวข้อทั้ง 7 ข้อ ที่ได้ถูกออกแบบมาของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ความเข้าใจต่อฉกทศน์การ
ใช้งานแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งจะสามารถช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำ
จังหวัด ทั้งด้านการจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับ
จังหวัด การบูรณาการและการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด ทั้งในภาวะปกติ และภาวะ
วิกฤติ รวมถึงการรวบรวม เชื่อมต่อบูรณาการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด และที่สำคัญ คือ
สนับสนุนการตัดสินใจของคณะกรรมการลุ่มน้ำ ทั้งด้านการพิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ และ
จัดลำดับในการใช้น้ำในเขต ลุ่มน้ำและควบคุมการใช้น้ำ การกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบการใช้ การพัฒนา การ
บริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ การพิจารณาและเสนอ
ความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ การเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงานและโครงการ ในการดำเนินการ
ใด ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่
เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู
และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และกฎหมายเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำ การส่งเสริมและรณรงค์
การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์
ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

ตารางที่ 4.10 ฉากทัศน์การใช้งานแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของลุ่มน้ำปิง

ลำดับที่	หัวข้อแผน	แนวทางการปฏิบัติ	หมายเหตุ
1	หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและ หน่วยงานสนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน (เฉพาะจังหวัด): - ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปภ.อ.) / ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ (คบก.อ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) / ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด (ศบก.จ.) 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวข้อ 4.1 หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน - คู่มือการจัดการสาธารณภัย สำหรับผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการอำเภอ - บัญชาการเหตุการณ์ สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัด
2	งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบกลางประเภทเงินสำรองจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ขอสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด <ul style="list-style-type: none"> - กรณีก่อนเกิดภัยหรือคาดว่าจะเกิดภัย: ≤ 10 ล้านบาท - กรณีเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้น และได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว: 20 ล้านบาท - งบช่วยเหลือสนับสนุนจากภาคเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวข้อ 4.2 ด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ - คู่มือการจัดการสาธารณภัยสำหรับผู้อำเภอท้องถิ่น และผู้อำนวยการอำเภอ - คู่มือบัญชาการเหตุการณ์ สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัด
3	การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำแล้ง ตามโครงการผังน้ำลุ่มน้ำปิง, พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจาก ปภ. พด. - การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ: ประกาศ กนช. การ จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรน้ำของประเทศ และกรอบ หลักเกณฑ์ - แนวทางการจัดสรรน้ำ: ประกาศ กนช. แนวทางการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และลำดับความสำคัญของการใช้น้ำสำหรับกิจการประเภทต่าง ๆ - ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำและตำแหน่ง สถานีตรวจวัดข้อมูล: <ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง: เกณฑ์ข้อกำหนดภาวะน้ำแล้ง ปริมาณน้ำฝน (รุนแรง 20% ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง / วิฤต: <20% ของค่าเฉลี่ยต่อเนื่อง 3 เดือน) ระดับน้ำในลำน้ำ (รุนแรง: <30% ของระดับตลิ่งเดือนใด เดือนหนึ่ง / วิฤต: <30% ของระดับตลิ่งต่อเนื่อง 3 เดือน) ปริมาณน้ำในลำน้ำ (รุนแรง: <30% ของความจุลำน้ำเดือนใดเดือนหนึ่ง / วิฤต: 	<ul style="list-style-type: none"> - หัวข้อ 4.3 การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะ น้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ - หัวข้อ 2.3 – 2.5 บทที่ 2

ลำดับที่	หัวข้อแผน	แนวทางการปฏิบัติ	หมายเหตุ
		<p><30% ของความจุลำนํ้าต่อเนื่อง 3 เดือน) และแหล่งนํ้าต้นทุน (รุนแรง: น้อยกว่า percentile ที่ 20 ของปริมาณนํ้าใช้การ / วิฤทธิ: น้อยกว่า percentile ที่ 20 ของปริมาณนํ้าใช้การ ต่อเนื่อง 3 เดือน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สถานีวัดนํ้าฝน: P.76 บ้านแม่ฮ้อย, 329004 ที่ว่าการอำเภอ - สถานีวัดนํ้าท่า: P.76 บ้านแม่ฮ้อย - ข้อมูลบ่งชี้สถานการณ์ด้านคุณภาพนํ้า: ดัชนีคุณภาพนํ้าผิวดิน (Water Quality Index, WQI) <p>สถานีตรวจวัดคุณภาพนํ้าในพื้นที่ลุ่มนํ้าสาขาแม่นํ้าลี่: LE04</p>	
4	การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ	<p>- คณะกรรมการลุ่มนํ้า คณะอนุกรรมการทรัพยากรนํ้าจังหวัด องค์กรผู้ใช้นํ้า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจร่วมกัน ดำเนินการโดยประสานความร่วมมือไปยังกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะนํ้าแล้งที่กำลังเกิดขึ้นหรือที่อาจจะเกิดขึ้น การขอรับความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภาวะนํ้าแล้ง หรือการขอรับการชดเชยเยียวยาหลังภาวะนํ้าแล้งได้พ้นไปแล้ว</p>	- หัวข้อ 4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
5	วิธีการควบคุมการใช้นํ้าในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์พิจารณาภาวะนํ้าแล้งและพื้นที่ประสบภัย - ข้อมูลบ่งชี้ภาวะนํ้าแล้งของ สททช. และข้อมูลตรวจวัดตามหัวข้อ 4.3.4 - เกณฑ์ทั่วไปของ สททช. และขอบเขตที่ใช้ประกาศพื้นที่เตือนภัย ปริมาณนํ้าฝน และปริมาณนํ้าท่า ตามหัวข้อ 4.4.1 - เกณฑ์การบริหารจัดการนํ้าแล้งในพื้นที่ลุ่มนํ้าปิง - เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บนํ้า: การปรับเกณฑ์ปฏิบัติการ อ่างเก็บนํ้า (Rule Curve) ขนาดใหญ่และขนาดกลาง ให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ และการใช้นํ้าในแต่ละปี - แนวทางการบริหารจัดการนํ้า: พัฒนาโครงการเพิ่มปริมาณนํ้าต้นทุน / จัดสรรนํ้าและจัดลำดับความสำคัญการใช้นํ้าในภาวะ 	<p>- หัวข้อ 4.5 วิธีการควบคุมการใช้นํ้าในพื้นที่ (เกณฑ์การพิจารณาสถานการณ์นํ้าเตือนภัย และบริหารจัดการนํ้าแล้ง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

ลำดับที่	หัวข้อแผน	แนวทางการปฏิบัติ	หมายเหตุ
		<p>ปกติ / ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในระบบชลประทาน / พัฒนาระบบส่งและกระจายน้ำ / ปรับปรุงฟื้นฟูหนองน้ำและลำน้ำธรรมชาติและเชื่อมโยงหนองน้ำกับลำน้ำสายหลักเป็นระบบโครงข่าย โดยมีอาคารควบคุมและบังคับน้ำ / พัฒนาแหล่งน้ำบาดาล และการเติมน้ำใต้ดิน / ติดตั้งระบบติดตามและเฝ้าระวัง สถานการณ์และแจ้งเตือนภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผังเกณฑ์การบริหารจัดการน้ำแล้งในลุ่มน้ำปิง - ข้อเสนอแนะเกณฑ์เตือนภัยและแนวทางการบริหารจัดการด้านคุณภาพน้ำ <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินคุณภาพน้ำ ตามหัวข้อ 2.5 - เกณฑ์การเตือนภัยและเขตการประกาศเตือนภัยจากคุณภาพน้ำ บทที่ 2 ข้อ 2.5.4 - เกณฑ์เตือนภัยคุณภาพน้ำทั่วไป (DO / BOD / pH/ EC / WT): เกณฑ์การเตือนภัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับปกติ ระดับเฝ้าระวัง และระดับวิกฤติ ตารางที่ 2.5.4 - แนวทางการบรรเทาปัญหาคุณภาพน้ำ: การหาแหล่งมลพิษ และแก้ไขไม่ให้มีการปล่อยมลพิษ / การบรรเทาปัญหาน้ำเสื่อมสภาพโดยการเจือจาง 	
6	การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำ ทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง	- การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง: การผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ, อ่างเก็บน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง, ระบบประปาในพื้นที่	- หัวข้อ 4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
7	การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง	- ตามแนวทางการบริหารในข้อ 4.1 - เกี่ยวข้องกับภารกิจ ทั้ง 3 ช่วงเวลา คือ ก่อน (การทำแผน/การเตรียมการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร) ระหว่าง (การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงาน) และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง (จ่ายค่าทดแทน/ค่าชดเชย)	- หัวข้อ 4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

บทที่ 5

การขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.1.1 การจัดตั้งองค์กร

1) จัดตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำปิง และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์น้ำจังหวัด” ที่เป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการ “มวลน้ำ” เพื่อป้องกันหรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

2) กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานของ “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำปิง และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์น้ำจังหวัด” ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและขับเคลื่อน การดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พิจารณากลับกรองในการยกระดับสถานการณ์ และทำหน้าที่สนับสนุน ในการแก้ไขปัญหา ตั้งแต่การป้องกัน เตรียมความพร้อมรับมือ โดยมีคณะทำงานเป็นหน่วยปฏิบัติงานสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ กลับกรองและกำหนดมาตรการหรือนโยบายในการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง

3) กำหนดแนวทางการทำงานอย่างเป็นระบบ บูรณาการการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขให้มีความสอดคล้องส่งเสริมกัน ทั้งในเรื่องการสั่งการและอำนวยการภาวะน้ำแล้งระดับต่าง ๆ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย

4) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะน้ำแล้ง โดยการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์ สถานการณ์น้ำและชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงภัยภาวะน้ำแล้ง และกำหนดมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

5.1.2 การอำนวยการ

เป็นแผนบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ให้ดำเนินการสอดคล้องเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งมิติของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ และมิติของหน่วยงานในการดำเนินการตามภารกิจ ตั้งแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบ ดูแลด้านการพยากรณ์ คาดการณ์สถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการ ติดตามเฝ้าระวัง ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือภัย รวมถึงมิติของการเชื่อมโยงการดำเนินงานตั้งแต่องค์กรระดับนโยบายสู่องค์กรระดับปฏิบัติจนกระทั่งถึงผู้รับประโยชน์ คือ ประชาชน

ดังนั้น ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ มีปัจจัยที่มีความสำคัญหลายปัจจัย อาทิ

- 1) ข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนแผน
- 2) ความชัดเจนของแผน และความเชื่อมโยงกับแผนทุกระดับที่มีความเกี่ยวข้อง
- 3) ความเข้าใจในแผน และเป้าหมาย รวมทั้งเข้าใจบทบาทของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานตนเอง และระบุผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 4) โครงสร้างในการสั่งการมีความชัดเจนในแต่ละสถานการณ์
- 5) การสื่อสารที่ครอบคลุม ทัวถึง ท้นเหตุการณ์
- 6) มีการประเมินและทบทวนผลการดำเนินการตามแผน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง
- 7) หน่วยงานให้ความสำคัญกับแผนและการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 การปฏิบัติการ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดโครงสร้างของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับ ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ และได้จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2564 - 2570 ของทุกจังหวัดแล้ว ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และครอบคลุมกับการเกิดภัยพิบัติทั้งหมด ในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง จึงใช้แนวทางการปฏิบัติการ ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ. 2564 - 2570 เป็นหลักในการปฏิบัติการ

5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ

การบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งนั้น จำเป็นต้องกำหนดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบ เพื่อทำหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ เอาไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์น้ำ และลดความสับสนในการทำงาน โดยการกำหนดโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบคณะทำงานให้เชื่อมโยงสอดคล้องกันระหว่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 ทั้งในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนวยการ และระดับปฏิบัติการ ดังนี้

5.2.1 ระดับนโยบาย

1) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนแม่บท รวมทั้งพิจารณาทบทวน หรือปรับปรุงแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่มีความเปลี่ยนแปลง พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่าง ๆ เพื่อบูรณาการการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งระหว่างลุ่มน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

2) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยอาศัยแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 ในการรับมือกับสาธารณภัยทุกประเภท

5.2.2 ระดับบัญชาการ

1) ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ทำหน้าที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ที่ระบุว่า “ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของ คน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน” ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ภาวะวิกฤติน้ำหรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ (ระดับ 3) โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(1) ควบคุม สั่งการ บัญชาการ และอำนวยการแก้ไขวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป

(2) ออกคำสั่งเพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ และประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

(3) บัญชาการร่วมกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ในกรณีที่เป็นสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำหรือวิกฤติน้ำ

2) กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจซึ่งอยู่ในเกณฑ์วิกฤติน้ำรุนแรงหรือคาดการณ์ว่าจะรุนแรง (ระดับ 3) ในการอำนวยการ บริหารจัดการ รวบรวม บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแลสถานการณ์น้ำ รวมถึงประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ เพื่อประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) และสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) เพื่อพิจารณาระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะวิกฤติน้ำ และออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

3) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนวยการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ รับผิดชอบ บังคับบัญชา อำนวยการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุม และประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการสาธารณภัยตามความรุนแรง ระดับ 3 และ ระดับ 4

5.2.3 ระดับอำนวยการ

1) คณะกรรมการลุ่มน้ำ มีหน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ดังนี้ มาตรา 35 (2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ มาตรา 62 เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในกรณีนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่อง ต่อ กนช. เพื่อพิจารณา หาแนวทางแก้ไขต่อไป

มาตรา 63 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

2) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

(2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้

(4) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(5) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤติน้ำ

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

3) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปก.ก.) กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ดังนี้

(1) **ภาวะปกติ** ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสาธารณภัยทั้งระบบ

(2) **ภาวะใกล้เกิดภัย** เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัย พร้อมทั้งรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีตามแต่ระดับการจัดการสาธารณภัย เพื่อตัดสินใจในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประกอบกำลังเริ่มปฏิบัติการ

(3) **ภาวะเกิดภัย** อำนวยการ และบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และขนาดกลาง (ระดับ 2) โดยให้ กอปก.ก. รับผิดชอบในการอำนวยการ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ รวมถึงติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงานสถานการณ์ และแจ้งเตือน พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อตัดสินใจยกระดับในการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงยิ่ง (ระดับ 4)

5.2.4 ระดับปฏิบัติการ

1) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สททช. มีอำนาจหน้าที่ ตามข้อ 13 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ดังนี้

(1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำ เพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน การบริหารทรัพยากรน้ำและการตัดสินใจของ กทช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(3) เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ

- สำนักงาน
- (4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ
 - (5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน
 - (6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัภูมิสารสนเทศผังน้ำ
 - (7) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำ แก่หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - (8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูล และสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ
 - (9) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำ ทะเบียน ผู้ใช้น้ำประเภทต่าง ๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ
 - (10) ศึกษาวิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำเพื่อให้ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตาม มาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติต้องปฏิบัติงานร่วมกับคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูลติดตามประเมินวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำทั้งใน ภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตั้งแต่ก่อนเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลายทั้งนี้มีหน่วยงานภายใต้ สทช. สนับสนุนเสริมการปฏิบัติงาน

2) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ท้องถิ่น) กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบอำนวยการควบคุมสนับสนุนและประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ และประสาน ความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกขั้นตอนตามแผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

3) หน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีหน้าที่สนับสนุน การปฏิบัติงาน ตามภารกิจพร้อมจัดเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการ เฉพาะกิจเมื่อเกิดภาวะวิกฤติน้ำหรือมีการร้องขอ

5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ

การดำเนินงานในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำและระดับจังหวัด เห็นควรให้แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อ ขับเคลื่อนแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ดังนี้

1) ระดับลุ่มน้ำ : จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำปิง

องค์ประกอบ

ประธานกรรมการลุ่มน้ำ	ผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	รองผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการและเลขานุการหลัก
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	กรรมการและเลขานุการร่วม
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่และอำนาจ

- (1) บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำแล้งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ
- (2) บริหารจัดการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติ กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการน้ำ
- (3) บริหารจัดการและบูรณาการร่วมกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด
- (4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง ต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือกองอำนาจการน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ
- (5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น
- (6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น อย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์
- (7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าวต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- (8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ กองอำนาจการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรี มอบหมาย

2) ระดับจังหวัด : จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์น้ำจังหวัด

องค์ประกอบ

ผู้ว่าราชการจังหวัด	ผู้อำนวยการ
ปลัดจังหวัด	รองผู้อำนวยการ
ส่วนราชการในจังหวัด	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการหลัก
ท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่และอำนาจ

- (1) ปฏิบัติการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำแล้งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ
- (2) ปฏิบัติการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการน้ำ
- (3) ปฏิบัติการและบูรณาการร่วมกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น
- (4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำแล้ง ต่อศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำปิง

(5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบ การพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือ และด้านการสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

(7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าวต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำปิง หรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือ รองนายกรัฐมนตรี มอบหมาย

5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ

5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำ

ในอดีตการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้ง สททช. ขึ้นมาทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติมีความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในการป้องกันและแก้ไขเป็นการล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณสุขด้านน้ำ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือกับน้ำแล้ง ตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการ “มวลน้ำ” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการร่วมกันระหว่าง สททช. และ กระทรวงมหาดไทย ในภาวะน้ำแล้งนั้น ควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย จัดทำแผน กิจกรรม งบประมาณ แนวทางมาตรการในขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง ตลอดจนกระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูล การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในกระบวนการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา ให้ทันต่อสถานการณ์น้ำ และเกิดการบูรณาการรับมือ การป้องกัน บรรเทา ปัญหาน้ำแล้ง อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นระบบ

นอกจากนโยบายที่ได้กำหนดสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมแล้วจำเป็นต้องมีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับการบริหารจัดการน้ำแล้งของประเทศไทยนั้นโดยเฉพาะในภาวะน้ำแล้งปกติ ภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติ จำเป็นต้องมีศูนย์กลางการบัญชาการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อรับภาวะเหตุฉุกเฉินระดับต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบช่วยการตัดสินใจให้กับผู้บัญชาการสถานการณ์หรือผู้อำนวยการสถานการณ์ และในมิติของผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการ ที่เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในปฏิบัติการ ประกอบด้วยการใช้เงื่อนไขใดในการตัดสินใจต่อสถานการณ์น้ำระหว่างเงื่อนไขด้านความพร้อม กำลังความสามารถ และความรุนแรงของสถานการณ์

และแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขที่อธิบายให้เห็นถึงลักษณะวงจรเพื่อรับมือกับภัยที่มีลักษณะการเกิดที่ยากแก่การคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้น และอาจมีรูปแบบการเกิดไม่ซ้ำเดิม จึงไม่จำเป็นต้องมีการ

จัดการตามลำดับก่อนหลังเสมอไป (Non – Linear) โดยเป็นการดำเนินการในลักษณะเป็นวงรอบ (Closed Loop) อย่างต่อเนื่องและไม่สามารถแยกส่วนเฉพาะในแต่ละกระบวนการ ดังนั้น จึงเป็นการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการบรรเทาทุกข์ ตลอดจนการฟื้นฟู ซึ่งการจัดการสาธารณภัยในแต่ละช่วงเวลาการเกิดสาธารณภัยอาจมีความคาบเกี่ยวกัน (Overlap) รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการขึ้นอยู่กับความรุนแรงของภัยเป็นสำคัญ ดังแสดงในรูปที่ 5.3.1-1 และ ตารางที่ 5.3.1-1

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570

รูปที่ 5.3.1-1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM) เพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 5.3.1-1 หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้ง

	พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 “มวณ้ำ”	พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 “มวลงน”
1. ป้องกันและลดผลกระทบ	<ul style="list-style-type: none"> - บริหารจัดการและจัดสรรน้ำตามเกณฑ์การบริหารอย่างเหมาะสม ในภาวะปกติ (หมวด 4) - จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม จัดทำแผนจัดการความเสี่ยงภัยจากน้ำ พร้อมมาตรการ (ม.64) - ประกาศผังน้ำ ทางน้ำหลาก แหล่งน้ำ ฯลฯ (ม.56) บูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยพัฒนาระบบคาดการณ์เตือนภัยที่แม่นยำ (ม.63) - จัดทำเกณฑ์เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ ณ สถานีควบคุม ตามหลักวิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินความเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงภัยภาวะน้ำแล้ง/น้ำท่วม - ประเมินความเปราะบาง ความล่อแหลม และศักยภาพ
2. เตรียมความพร้อม	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดแผนเตรียมน้ำท่วมกรณีฉุกเฉิน (ม.64) - ติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ ประเมินพื้นที่เสี่ยงวิกฤติน้ำ ระดับความรุนแรง และผลกระทบ (impacts) ที่อาจจะเกิดขึ้น - แจ้งเตือนประชาชน และหน่วยปฏิบัติเพื่อรับมือและเตรียมความพร้อมโดยประสานไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจในพื้นที่เสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ และฝึกซ้อมแผน - เตรียมการเผชิญเหตุ รับมือ อพยพ ฯลฯ - เตรียมสรรพกำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์ สำหรับการรับมือ ฯลฯ - ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเตือนภัยพื้นที่เสี่ยง
3. รับมือ	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ (ม.24) และพนักงานเจ้าหน้าที่ (ม.66) มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำท่วมได้ - ปัญหาการและอำนวยการแก้ไขปัญหามากกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป (ม.24) 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 - จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์/การค้นหาและกู้ภัย/การแพทย์ฉุกเฉิน/ระดมสรรพกำลัง
4. ฟื้นฟูเยียวยา	<ul style="list-style-type: none"> - ชดเชยเยียวยา (ม.60, 66, 67) - รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่วิกฤติน้ำ วางแผนการป้องกันและแก้ไขระยะยาว 	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัย ชุมชน สาธารณูปโภค ฯลฯ ที่ได้รับผลกระทบให้กลับคืนสู่สภาพเดิม/การซ่อมสร้างให้ดีกว่าเดิม/การประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย ตามหลักเกณฑ์

5.3.2 ระดับการจัดการภาวะน้ำแล้ง

การจัดการภาวะน้ำแล้งได้แก่ ภาวะน้ำแล้งปกติ ภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับระดับการจัดการสาธารณสุข ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 ที่มีการแบ่งสาธารณสุขออกเป็น 4 ระดับ ซึ่งที่ผ่านมากการพิจารณากระดับสาธารณสุขจะคำนึงถึงขนาดพื้นที่ประสพภัย จำนวนประชากรที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความสามารถในการรับมือเผชิญเหตุ ด้วยทรัพยากรที่แต่ละพื้นที่มีอยู่เป็นหลัก ส่วนการจัดการภาวะน้ำแล้งหรือสาธารณสุขด้านทรัพยากรน้ำนั้น มีปัจจัยสาเหตุมาจากสภาวะอากาศเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันระบบข้อมูลตรวจวัด ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีคาดการณ์สถานการณ์น้ำมีความก้าวหน้าไปมาก สามารถประเมินแนวโน้มของภาวะน้ำแล้งได้แม่นยำกว่าในอดีต และแจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติได้ดี ทั้งนี้การกำหนดระดับสถานการณ์ภัยเพื่อการบริหารจัดการควรคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

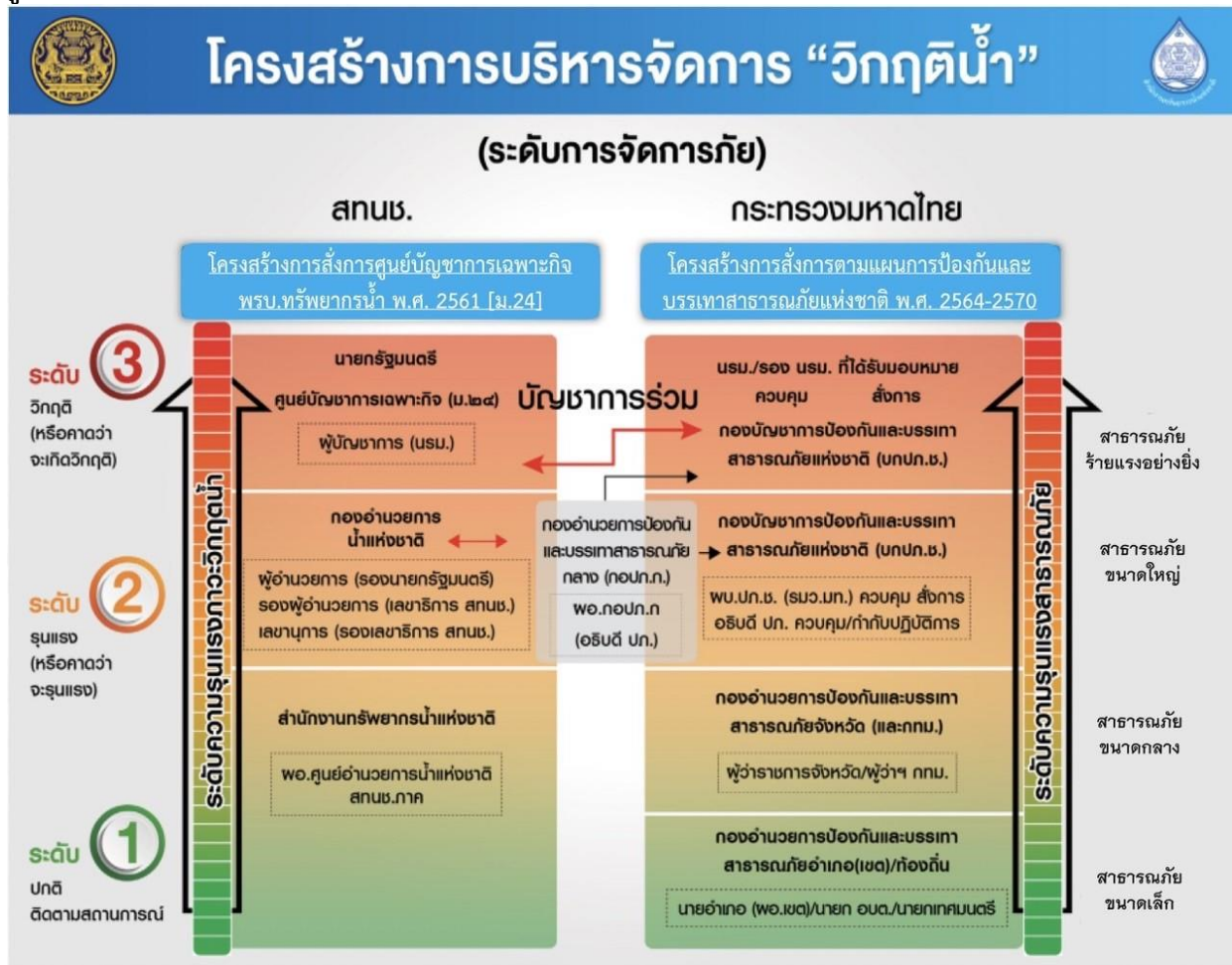
- 1) สภาพอากาศ เป็นการประเมินจากการคาดการณ์สภาพอากาศในระยะสั้น กลาง ยาว และนาน รวมถึงสภาพอากาศปัจจุบัน เพื่อพิจารณาถึงปรากฏการณ์หรือสภาวะที่ส่งผลให้มีแนวโน้มผิดปกติ
- 2) สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน เป็นการประเมินสถานการณ์น้ำท่า ระดับน้ำ ปริมาณน้ำไหลผ่าน และคุณภาพน้ำ จากสถานีหลัก รวมถึงปริมาณน้ำในเขื่อน ที่มีแนวโน้มเกิดอุทกภัย ภัยแล้ง และปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งในอนาคตจะมีการกำหนด “สถานีอุทกวิทยาหลักแห่งชาติ” เพื่อเป็นจุดเฝ้าระวังสำคัญ
- 3) ความซับซ้อนของสถานการณ์ ประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และการให้ความช่วยเหลือ การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ
- 4) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทรัพย์สิน ชีวิตอยู่ในระดับรุนแรง
- 5) ดุลยพินิจของผู้บัญชาการ พิจารณาผลจากทุกปัจจัยดังกล่าวข้างต้น มาประเมินพิจารณาตัดสินใจ

ดังนั้น เพื่อเป็นการจัดโครงสร้างการสั่งการ บัญชาการ และอำนวยการร่วมกันระหว่าง สททช. และกระทรวงมหาดไทย จึงแบ่งระดับสถานการณ์ในกรณีของภาวะน้ำแล้งได้เป็น 3 ระดับให้สอดคล้องกัน

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานในเขตลุ่มน้ำของทั้งสองส่วนจำเป็นต้องบูรณาการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ในกรณีสาธารณสุขด้านน้ำ แบ่งได้ 3 ระดับ โดยระดับที่ 1 ภาวะน้ำแล้ง และระดับที่ 2 ภาวะน้ำแล้งรุนแรงตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งจังหวัด และศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำแล้งลุ่มน้ำปิง ภายใต้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่ติดตาม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ เพื่อเฝ้าระวังป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด ภายใต้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ (บกปท.ช.) และมีคณะทำงานช่วย สนับสนุนในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ แต่ในกรณีที่ความรุนแรงนั้นถูกยกระดับเป็นระดับที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ จะถูกยกระดับพิจารณาเสนอจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ เหตุการณ์ภาวะวิกฤติน้ำอย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุการณ์จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ

โดย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะทำงาน จะเป็นผู้วิเคราะห์สถานการณ์ รายงานกองอำนวยการน้ำแห่งชาติแล้วแจ้งเตือนไปยัง กอปท.ก. และหน่วยปฏิบัติอื่น ๆ เพื่อรับทราบข้อวิเคราะห์คาดการณ์ พื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติการ รวมทั้งแนวโน้มความรุนแรงเป็นการล่วงหน้า ดังนั้น การยกระดับ 3 ระดับของ สททช. จะมีลักษณะเป็น “เชิงรุก” กล่าวคือจะยกระดับภัยก่อนกระทรวงมหาดไทยหากคาดว่าจะเกิด

สถานการณ์ จากนั้นจะประสานงาน อำนวยความร่วมมือ และบัญชาการร่วมกันจนกว่าจะพ้นวิกฤติ แสดงดังรูปที่ 5.3.2-1

ที่มา : ปรับปรุงจากข้อมูลของศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 5.3.2-1 การเปรียบเทียบระดับการจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำระหว่าง สทช. และ กระทรวงมหาดไทย

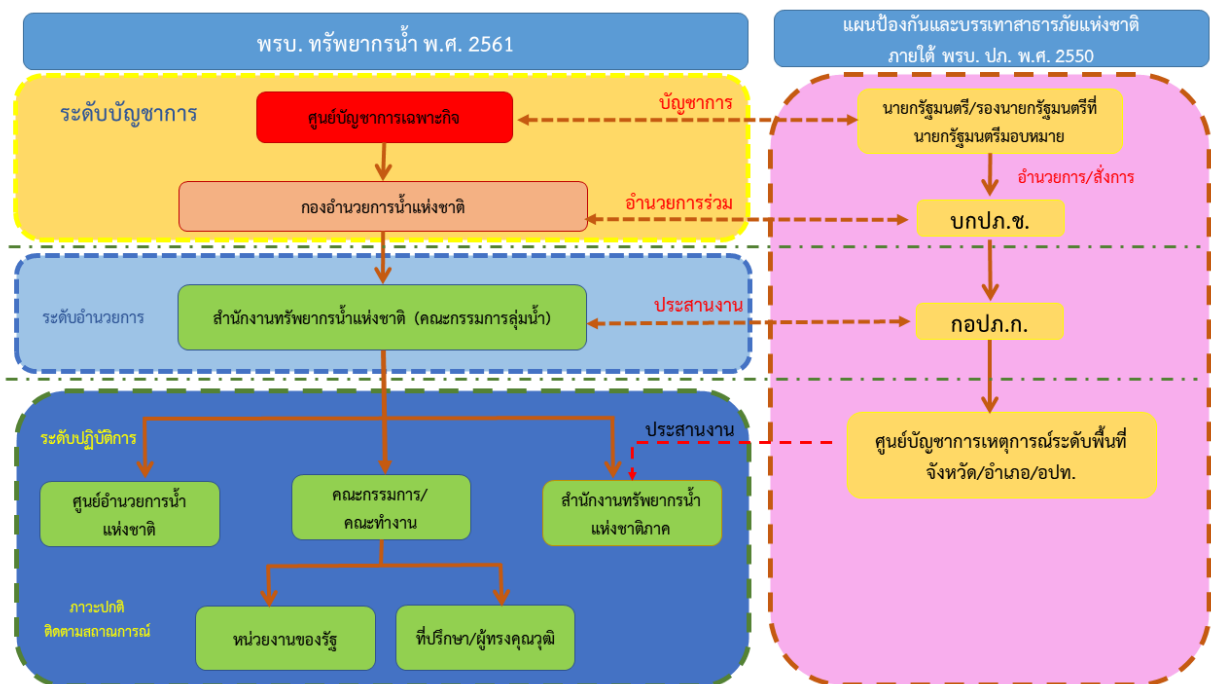
5.3.3 ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ

ในกรณีของสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ความเชื่อมโยงระหว่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ที่ได้มีการจัดองค์กรหรือส่วนงานต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบทั้งในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนวยการ และระดับปฏิบัติการ ตามระดับภัยต่าง โดยในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน สาธารณภัยอยู่ในระดับ 1-2 และในกรณีที่สาธารณภัยร้ายแรงอยู่ในระดับ 3-4 โดยความเชื่อมโยงจะแสดงอยู่ในรูปที่ 5.3.3-1 ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประสานการปฏิบัติในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งได้ ทั้งนี้การประสานการปฏิบัติยังคงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนด้วยเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน นอกจากนี้เมื่อนำมาผนวกกับปฏิทินบริหารจัดการน้ำฤดูแล้งดังรูปที่ 5.4.3-1 สามารถกำหนดได้ว่าแต่ละหน่วยงานต้องส่งผลการปฏิบัติ หรือรายงานผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานอะไรในช่วงใดบ้าง สามารถสรุปแผนผังการประสานการปฏิบัติงานได้ดังรูปที่ 5.3.3-2 โดยเป็นการแสดงช่วงเดือนในฤดูแล้งระหว่างเดือน พฤศจิกายน ถึง เมษายน หรือช่วงฤดูแล้งตามประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยา โดยแผนผังดังกล่าวได้แสดงหน่วยงานผู้รับผิดชอบระดับชาติ คือ

- สทนช. เป็นผู้รับผิดชอบระดับอำนาจการ
- มีคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ ในฐานะคณะทำงานภายใต้คณะอนุกรรมการวิเคราะห์ ติดตาม สถานการณ์ บริหารจัดการน้ำ ทำหน้าที่พิจารณาแผนฯ ประจำปีต่าง ๆ
- คณะอนุกรรมการ วิเคราะห์ ติดตามสถานการณ์ บริหารจัดการน้ำ เป็นคณะอนุกรรมการภายใต้ กนช. ทำหน้าที่เป็นตัวแทน กนช. ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนต่าง ๆ

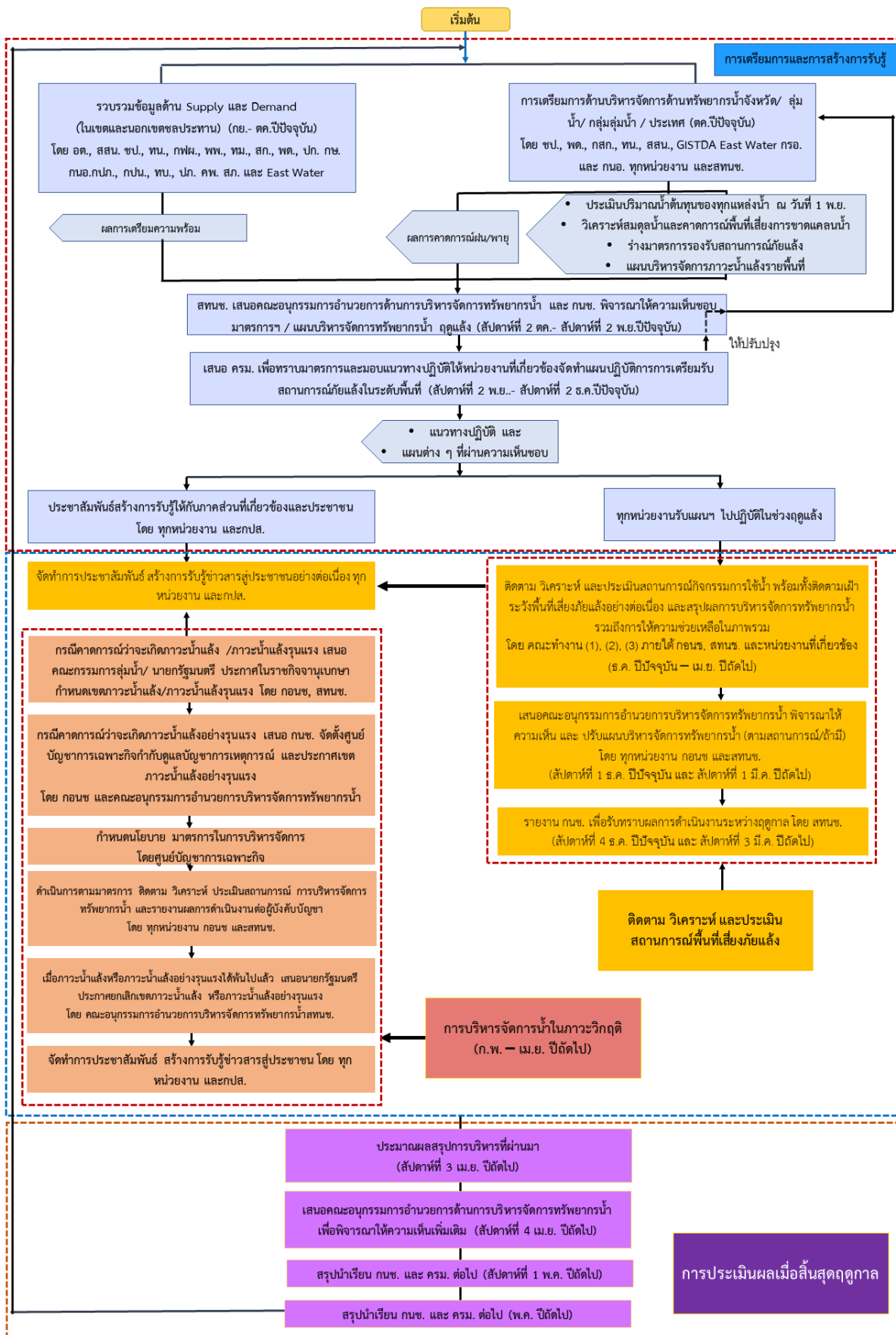
นอกจากผู้รับผิดชอบระดับประเทศแล้ว แผนผังการประสานการปฏิบัติงานก็จะใช้ในระดับจังหวัดด้วย โดยใช้ภายใต้กรอบเวลาเดียวกัน โดย

- สทนช. ภาค จะทำหน้าที่เหมือน สทนช. ในระดับประเทศ
- คณะกรรมการลุ่มน้ำ จะทำหน้าที่เหมือน กนช. ในระดับประเทศ

ที่มา : คณะที่ปรึกษา

รูปที่ 5.3.3-1 ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณสุขด้านทรัพยากรน้ำ

รูปที่ 5.3.3-2 แผนผังการประสานการปฏิบัติงาน

5.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

5.4.1 ลักษณะของแผนปฏิบัติการ

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ที่เสนอ กนช. ให้ความเห็นชอบเป็นการให้ความเห็นชอบในหลักการ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ ด้านปริมาณน้ำ ด้านคุณภาพน้ำ และด้านผลกระทบกับสังคม จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ดังนั้นจึงต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้เป็นแผนประจำฤดูแล้งของแต่ละปี

แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เป็นแผนปฏิบัติการที่จัดทำขึ้น เพื่อขับเคลื่อนและสนับสนุน การดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง โดยแสดงถึงความเชื่อมโยงการดำเนินการ ตามภารกิจ ขอบเขตความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของการทำงาน ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และพื้นที่ ให้พร้อมที่จะช่วยเหลือประชาชนได้ทันทั่วถึง ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ขณะเกิดภาวะน้ำแล้ง และ หลังจากภาวะน้ำแล้งสิ้นสุด (ทั้งในกรณีปกติและกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง) เป็นการลดความสูญเสียที่ อาจจะเกิดขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ ดังรูปที่ 5.3.3-2

5.4.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง

การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ “แผนบริหารจัดการน้ำแล้งรายพื้นที่” เพื่อ ใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเข้าฤดูแล้งหรือ ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี เป็นการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานให้สอดคล้องกัน โดยใน แผนปฏิบัติการจะต้องประกอบด้วยดังนี้

- 1) การกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้ง ของทุกภาคส่วนการใช้น้ำ
- 2) การติดตามสถานการณ์น้ำ ประกอบด้วย การคัดเลือกสถานีหลักเฝ้าระวัง การกำหนดเกณฑ์ เฝ้าระวังรายสถานีหลัก การเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำรายสถานีหลัก เฝ้าระวังด้านปริมาณน้ำ (สถานีวัด น้ำฝน สถานีวัดน้ำท่า สถานีวัดน้ำในแหล่งน้ำ) และด้านคุณภาพน้ำ
- 3) การติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม โดยการกำหนดวิธีการสำรวจผลกระทบและความเสียหายในพื้นที่ การจำแนกจำนวนประชากรและลักษณะประชากรที่ได้รับผลกระทบ การวิเคราะห์ความซับซ้อน ความยากง่ายของสถานการณ์และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์และการประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานแก้ปัญหา
- 4) การกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจยกระดับการจัดการภัยน้ำแล้ง ให้กำหนดเกณฑ์การใช้ ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ซึ่งเงื่อนไขของ สถานการณ์อย่างน้อยต้องประกอบด้วย สถานการณ์ด้านปริมาณน้ำ สถานการณ์ด้านคุณภาพน้ำ และสถานการณ์ ด้านผลกระทบกับสังคม เป็นต้น
- 5) การกำหนดมาตรการและแนวทางดำเนินการแก้ไข ได้แก่
 - (1) มาตรการด้านน้ำต้นทุน
 - จัดทำแผนสำรองน้ำ/แหล่งน้ำสำรอง เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้
 - จัดทำแผนพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่เสี่ยง
 - จัดทำแผนจัดสร้างทำนบกั้นชั่วคราวปิดกั้นลำน้ำ/ขุดลอกลำน้ำตื้นเขิน/ดึงน้ำ

จากแหล่งน้ำใกล้เคียง

(2) มาตรการด้านความต้องการใช้น้ำ

- จัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำ และปริมาณการใช้น้ำ เพื่ออุปโภค-บริโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร อุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ
- การใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ตอนบนให้เป็นไปตามแผนไม่ให้กระทบต่อน้ำอุปโภค-บริโภคของพื้นที่ตอนล่าง
- น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากภาคอุตสาหกรรม และชุมชนลงสู่แหล่งน้ำ เฝ้าระวังคุณภาพน้ำที่สถานีสำคัญต่าง ๆ ควบคุมและขึ้นทะเบียนการเลี้ยงปลากระชังในแหล่งน้ำและลำน้ำ
- น้ำเพื่อการเกษตร วางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง จัดทำทะเบียนผู้ปลูกพืช โดยระบุพื้นที่ปลูกและแหล่งน้ำที่ใช้ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน
- การเตรียมการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอื่น ๆ เช่น รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

(3) มาตรการติดตามประเมินผล

- ติดตาม ควบคุมการจัดสรรน้ำให้เป็นไปตามแผนการจัดสรรน้ำ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และกิจกรรมการใช้น้ำ อย่างใกล้ชิด
- หน่วยงานรับผิดชอบพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำติดตามเฝ้าระวัง และรายงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

(4) การสร้างความรับรู้และประชาสัมพันธ์

- ประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ให้หน่วยงาน คณะกรรมการลุ่มน้ำและประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เตรียมพร้อมต่อการปรับตัวจากสถานการณ์ภัยแล้ง รับรู้มาตรการ การให้ความช่วยเหลือและการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ
- ซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง นั้นจะมีความสอดคล้องกับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ซึ่งหน่วยงานปฏิบัติการในพื้นที่สามารถนำมาเป็นแนวทางจัดทำแผนป้องกันภาวะน้ำแล้งได้ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง และเตรียมความพร้อมรับมือจากภาวะน้ำแล้งที่จะเกิดขึ้นในปีถัดไป โดยเป็นการบริหารจัดการน้ำภาพรวมในรูปแบบของน้ำต้นทุน ความต้องการใช้น้ำ และการบริหารจัดการน้ำซึ่งประกอบไปด้วย 9 มาตรการ แสดงดังรูปที่ 5.4.2-1 และ ตารางที่ 5.4.2-1

9 มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/67
กนช. เห็นชอบ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2566

- 1. เฝ้าระวังและเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรองพร้อมวางแผนเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ**
- 2. ปฏิบัติการเติมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ**
- 3. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง**
ควบคุมการเพาะปลูกมีวนาปริง
สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร
เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง
- 4. บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด**
- 5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำประหยัดน้ำและลดการสูญเสียน้ำในทุกภาคส่วน**
- 6. เฝ้าระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ**
- 7. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน / องค์กรผู้ใช้น้ำ**
- 8. สร้างการรับรู้ประชาสัมพันธ์**
- 9. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน**

จัดทำโดย กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

รูปที่ 5.4.2-1 มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567

ตารางที่ 5.4.2-1 การดำเนินงานตามมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/2567

ลำดับ	มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านน้ำต้นทุน (Supply)	1. เฝ้าระวังและเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรองพร้อมวางแผนเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	1.1 คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคการเกษตร และคุณภาพน้ำ (ก่อนและระหว่างฤดู พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์ตลอดฤดูแล้ง	- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4 - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานเกษตรจังหวัด - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การประสานส่วนภูมิภาคเขต 9, 10 - อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1
		1.2 สํารวจ ตรวจสอบ พื้นที่แหล่งเก็บกักน้ำสำรอง และจัดทำแผนปฏิบัติการสำรองน้ำในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร	- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7 - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การประสานส่วนภูมิภาคเขต 9, 10
		1.3 เตรียมความพร้อมเครื่องจักรเครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้	- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7

ลำดับ	มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		งานและเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10 - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด - จังหวัด
		1.4 จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยง/พื้นที่เกิดเหตุ (บ่อบาดาล)	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด - จังหวัด
	2. ปฏิบัติการเติมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	2.1 จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงรองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร และพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> - กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
		2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการเติมน้ำได้ดินในพื้นที่ที่มีศักยภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7
ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)	3. กำหนดแผนจัดสรรน้ำ และพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ควบคุมการเพาะปลูกข้าวนาปรัง สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรเตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	3.1 กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนและสถานการณ์เอลนีโญ พร้อมแจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
		3.2 กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยระบุพื้นที่คาดการณ์เพาะปลูก และแหล่งน้ำที่	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2

ลำดับ	มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		นำมาใช้ให้ชัดเจน ในรูปแบบแผนที่เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการเพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - จังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - สำนักงานพัฒนาชุมชน - กรมการปกครอง - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย - กระทรวงมหาดไทย - สำนักงานเกษตรจังหวัด - กระทรวงกลาโหม - กรมประชาสัมพันธ์ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ
		3.3 ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่าง และมอบหมายกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อควบคุมการส่งน้ำให้ตรงตามวัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> - จังหวัด - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - กรมการปกครอง
		3.4 เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการสนับสนุนจัดสรรน้ำเตรียมแปลงเพาะปลูกนารอบที่ 1 (นาปี)	ลุ่มน้ำปิงไม่มีพื้นที่ลุ่มต่ำ
		3.5 สสำรวจ ตรวจสอบ คั่นคลองเขื่อนป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำ ในพื้นที่ที่อาจเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทางหลวงชนบท - กรมทางหลวง - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง
	4. บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้ น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด (ตลอดฤดูแล้ง)	จัดสรรน้ำตามลำดับความสำคัญ การใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำ แต่ละลุ่มน้ำกำหนดเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ลำดับ	มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
			<ul style="list-style-type: none"> - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
	5.เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และลดการสูญเสียในทุภาคส่วน (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	<p>5.1 สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอด เผยแพร่ผลการวิจัย และพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืช เพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำและเพิ่มรายได้ในพื้นที่ อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อยหรือพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืชนา เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำเป็นต้น</p> <p>5.2 การประหยัดน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน (1) วางแผนลดการใช้น้ำของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดในทุภาคส่วน (2) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้ระบบ 3R เพื่อลดการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ</p> <p>5.3 ลดการสูญเสียในระบบประปาและระบบชลประทาน (1) ลดการสูญเสียในระบบประปา (2) เพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำในระบบชลประทาน โดยการตัดรอบเวรการส่งน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการน้ำของพื้นที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - กรมวิชาการเกษตร - กรมการข้าว - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานเกษตรจังหวัด - สำนักงานพัฒนาที่ดิน - คณะกรรมการลุ่มน้ำ
	6. เฝ้าระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	<p>เฝ้าระวัง ตรวจวัด ควบคุม และแก้ไขคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึงแหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับกรณีเกิดปัญหา และแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบพร้อม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกหน่วยงานภาครัฐ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 เป็นหน่วยงานหลัก - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10 - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4 - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10 - สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด - สำนักงานประมงจังหวัด

ลำดับ	มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
		ทั้งรายงานผลการแก้ไขคุณภาพน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานอุตสาหกรรม - นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
ด้านการบริหารจัดการ (Management)	7. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)	เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำที่เสี่ยง ขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหา น้ำสำรอง และการกักเก็บ ให้มีน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค และ/หรือการเกษตรตลอดฤดูแล้ง รวมทั้งพัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) - มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1
	8. สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ สถานการณ์ และแผนบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด และเป็นไปตามที่กำหนด	<ul style="list-style-type: none"> - กรมประชาสัมพันธ์ - สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ - กระทรวงมหาดไทย - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
	9. ติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน (ตลอดและหลังจากสิ้นสุดฤดูแล้ง)	9.1 ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รายงานผลการให้ความช่วยเหลือ และหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้งให้รายงานมายัง กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด - ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		9.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.4.3 การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

การดำเนินการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำปฏิทินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำฤดูแล้ง เป็นหลักการปฏิบัติเสนอให้ กนช. เห็นชอบแล้ว และใช้เป็นกรอบ แนวทางการบริหารจัดการน้ำของทุกลุ่มน้ำกับหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานกับสหชน. เป็นงานประจำตามภารกิจ เพื่อกำกับดูแลการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศ สำหรับการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เป็นการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำแล้งในลุ่มน้ำนั้น ๆ เป็นการเฉพาะเพื่อการป้องกันและแก้ไขหรือบรรเทาสถานการณ์น้ำแล้ง เมื่อเกิดขึ้น โดยดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดในแผนปฏิบัติ ที่ได้กำหนดเป็นกรอบแนวทางไว้แล้ว และกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามสภาพการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ

อย่างเป็นรูปธรรม ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง และจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง ให้ดำเนินการดังนี้

1) ติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง และกรณีมีข้อมูลบ่งชี้จะเกิดภาวะน้ำแล้ง ให้เตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต) ประกาศเขตพื้นที่ **กรณีภาวะน้ำแล้ง** และ**กรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง** เพื่อกำหนดการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งดังต่อไปนี้

- กิจกรรมที่สามารถใช้น้ำได้
- ปริมาณการใช้น้ำที่เหมาะสม
- วิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ
- การห้ามการใช้น้ำบางประเภทที่เกินกว่าความจำเป็น
- การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ
- การผันน้ำ ในลุ่มน้ำเดียวกัน/ลุ่มน้ำสาขา/ข้ามลุ่มน้ำ หรือการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่าง

ประเทศ

- การเคลื่อนย้ายน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง

- การประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

2) การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีการเคลื่อนย้ายน้ำ

3) กำหนดมาตรการและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่

- การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเคลื่อนย้ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง

- การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากกรณีที่ต้องทำลายหรือถอนสิ่งใด ๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไขปัญหานี้

- การจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

- การจ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (กรณีที่ต้องเคลื่อนย้าย)

- การจ่ายค่าทดแทนหรือค่าชดเชยความเสียหายจากการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้างให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง (หากมี)

- การจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมายอื่น

4) การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแหล่งน้ำหรือลำน้ำและบริเวณใกล้เคียงจนกว่าจะกลับคืนสู่สภาพเดิม

5) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤติน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้งในระยะยาว ต่อไป แสดงรายละเอียดและขั้นตอนปฏิบัติของหน่วยงานรับผิดชอบต่าง ๆ ดังรูปที่ 5.4.3-1 และ ตารางที่ 5.4.3-1

5.4.4 การดำเนินการหลังฤดูแล้ง

ฤดูแล้งของลุ่มน้ำอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนของปีถัดไป การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง บางครั้งอาจต้องดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หลังจากเดือนเมษายนหรือจนกว่าสถานการณ์ภัยแล้งจะเข้าสู่ภาวะปกติ ดังนั้นเมื่อสิ้นสุดสถานการณ์แล้ง จะต้องดำเนินการดังนี้

- 1) กรณีมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ โดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี ประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง
- 2) กรณีหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป
- 3) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ ทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการเมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

ตาราง 5.4.3-1 แผนการดำเนินงานของหน่วยงานช่วง ก่อน ระหว่าง และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ก่อนเกิดภัย		
<p>1. การสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผน ระดับเหตุหรือ แผนปฏิบัติการ</p> <p>- ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ/ ผิวน้ำ/น้ำต้นทุน/แผนสำรองน้ำ/แหล่ง น้ำสำรอง เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้/ แผนพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่เสี่ยง</p> <p>- มาตรการด้านความต้องการใช้น้ำ/ จัดลำดับความสำคัญในการใช้น้ำ และ ปริมาณการใช้น้ำ อุปโภค-บริโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร อุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ</p> <p>- ข้อมูลสภาพอากาศ</p> <p>- ข้อมูลเส้นทางสัญจร และพื้นที่ ประสบภัย</p> <p>- ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำในเขตพื้นที่ตาม กฎหมายเฉพาะ</p>	<p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 1</p> <p>- โครงการชลประทานจังหวัด/ สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4</p> <p>- สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2</p> <p>- การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10</p> <p>- โครงการชลประทานจังหวัด/ สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4</p> <p>- คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p> <p>- สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7</p> <p>- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2</p> <p>- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย</p> <p>- สถานีอุตุนิยมวิทยา/ ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ</p> <p>- สำนักงานทางหลวงชนบท</p> <p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>- สำนักงานป่าไม้จังหวัด/สำนัก จัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1, 4</p> <p>- สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์</p> <p>- สภาอุตสาหกรรมจังหวัด</p> <p>- โครงการชลประทานจังหวัด/ สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4</p> <p>- สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7</p>	<p>- ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ</p> <p>- กรมอุตุนิยมวิทยา กองทัพอากาศ</p> <p>- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)</p> <p>- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศ และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)</p> <p>- กรมอุทยานแห่งชาติ</p> <p>- การนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ</p>
<p>2. การพยากรณ์ การติดตามเฝ้าระวัง และการเตือนภัย</p>	<p>- คณะกรรมการลุ่มน้ำปิง</p> <p>- ชลประทานจังหวัด/สำนักงาน ชลประทานที่ 1, 3, 4 (ติดตามปริมาณ น้ำที่กักเก็บ และการจ่ายน้ำในเขต ชลประทาน)</p> <p>- สถานีอุตุนิยมวิทยา/ศูนย์ อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ</p>	<p>- กรมประชาสัมพันธ์</p> <p>- กสทช.</p> <p>- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ สังคม</p> <p>- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)</p>

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย) - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (เฝ้าระวังปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนขนาดใหญ่ และเตือนภัยชุมชนท้ายอ่างเก็บน้ำ หรือเขื่อน) 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - กรมอุตุนิยมวิทยา กองทัพเรือ - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10
ระหว่างเกิดภัย		
3. อำนาจสั่งการตามกฎหมาย	- นายกรัฐมนตรี	
4. การบูรณาการในระดับนโยบาย	- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปท.ช.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปท.จ.) - กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ
5. การออกประกาศ/คำสั่ง - เขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย ร้ายแรง อย่างยิ่ง	- นายกรัฐมนตรีหรือ รอง นายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรี มอบหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปท.จ.) - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย - การเคลื่อนย้ายประชาชนออกจาก พื้นที่เกิดเหตุ - การแจกจ่ายอาหาร น้ำดื่ม อุปกรณ์ เครื่องยังชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปท.จ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปท.จ.) 	<ul style="list-style-type: none"> - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปท.จ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (กอปท.อ.) - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาล (กอปท.ท./ทม./ทต.) - กองทัพ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ประสบเหตุ - การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 10
<ul style="list-style-type: none"> - การดูแลความปลอดภัยและ ทรัพย์สิน - การช่วยเหลือทางการแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานตำรวจภูธร - สาธารณสุขจังหวัด - องค์การเภสัชกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - กองทัพ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ รับผิดชอบในพื้นที่ประสบเหตุ - กรมแพทย์ทหารในสังกัด - กระทรวงกลาโหม - องค์การเภสัชกรรม

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
<ul style="list-style-type: none"> - การป้องกันน้ำ และการระบาย น้ำ เช่น จัดทำทำนบดิน ชุด คลอง/ทางระบายน้ำหรือ เตรียมพื้นที่รับน้ำ เป็นต้น - การผันน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (กอปภ.จ.) - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - โครงการชลประทานจังหวัด/สำนักงานชลประทานที่ 1, 3, 4 - การไฟฟ้าฝ่ายผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น - กองทัพ/กระทรวงกลาโหม - สำนักงานตำรวจภูธร - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1, 2 - สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1, 7 - กรณีสันน้ำระหว่างประเทศ ต้องบูรณาการร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศด้วย
งบประมาณ	- สำนักงบประมาณ	เงินอุดหนุนราชการ งบกลาง (ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ)
หลังเกิดภัย		
<p>7. การฟื้นฟูเยียวยา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การฟื้นฟูเยียวยาด้านผลิตผลทางการเกษตร - การจ่ายค่าทดแทนการใช้ที่ดิน หรือสิ่งก่อสร้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเกษตรจังหวัด - หน่วยงานซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้นสังกัดอยู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - สำนักงบประมาณ
<ul style="list-style-type: none"> - การซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างหรือทางสัญจร - การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ - การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและการจัดการมลพิษ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง - สำนักงานทางหลวงที่ 1, 4, 11 - สำนักงานทางหลวงชนบท - กรมเจ้าท่า - สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1, 3, 4 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมโยธาธิการและผังเมือง - กองทัพ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ - สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1 - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
8. งบประมาณ	- สำนักงบประมาณ	- กระทรวงการคลัง
9. การรายงานและสรุปผลการดำเนินงาน	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 1	- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เนื่องจากลุ่มน้ำปิงมีลุ่มน้ำสาขาจำนวน 30 ลุ่มน้ำ ซึ่งแต่ละลุ่มน้ำสาขามีบริบทและสภาพปัญหาที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งของพื้นที่ลุ่มน้ำปิงจึงมีรายละเอียดที่ปลีกย่อยแตกต่างกันไปในแต่ละลุ่มน้ำสาขา จึงควรมีการศึกษาแผนการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งในระดับลุ่มน้ำสาขาให้ครบทั้ง 30 ลุ่มน้ำ จากข้อมูลการวิเคราะห์สมดุลน้ำ และสภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน พบว่าลุ่มน้ำสาขาน้ำแม่ลี้ เป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำค่อนข้างสูง ลักษณะพื้นที่โดยรวมของลุ่มน้ำครอบคลุมทั้งพื้นที่ต้นน้ำ และที่ราบริมแม่น้ำ มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย และเป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพื้นที่หนึ่งของลุ่มน้ำปิง นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีบ่อเหมืองถ่านหินเก่าทั้งที่ได้รับการปรับปรุงสภาพ และยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งบ่อเหมืองถ่านหินเหล่านี้หากได้รับการปรับปรุงสภาพแล้วอาจจะมีประสิทธิภาพพัฒนาเป็นแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อสนับสนุนการเกษตรในพื้นที่ และช่วยบรรเทาภาวะการขาดแคลนน้ำได้ จึงอาจจะเป็นพื้นที่นำร่องในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งในระดับลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำปิง เพื่อเป็นแนวทางและต้นแบบให้กับการศึกษาแผนบรรเทาภาวะน้ำแล้งให้แก่ลุ่มน้ำสาขาอื่น ๆ ของลุ่มน้ำปิงต่อไป

บทที่ 6

การรายงานผล และการติดตามประเมินผล

การรายงานผลตามโครงสร้างการบัญชาการอำนวยการปฏิบัติการ และหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานปฏิบัติ สามารถแบ่งการดำเนินการตามสถานการณ์น้ำ และระดับภัยได้ดังนี้

1. กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ
2. กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ
 - 2.1 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งในระดับภัย 1 และ 2
 - 2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งในระดับภัย 3 : วิกฤติ ที่ต้องมีการตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยมีแนวทางการรายงานผลดังนี้

6.1 กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ

จากปฏิทินการบริหารจัดการน้ำ ได้มีการกำหนดช่วงเวลาที่จะเริ่มมีการวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสภาพอากาศ ฝน น้ำท่า อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติไว้ โดยในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ยังไม่พบว่าจะเกิดภัยน้ำแล้ง การรายงานผลจะมีเฉพาะส่วนของข้อมูลน้ำเป็นหลัก โดยยังไม่มีข้อมูลพื้นที่ประสบภัย

การรายงานผลในส่วนนี้จะดำเนินการร่วมกับการบริหารจัดการน้ำ และการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ รูปแบบของการรายงานผลให้เป็นไปตามที่หน่วยงานรับผิดชอบกำหนด โดยเนื้อหาของรายงานผลในกรณีที่ยังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่

- ปริมาณฝน
- ระดับน้ำในลำน้ำ
- ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ

โดยอาจพิจารณานำเสนอเฉพาะบางสถานี หรือบางอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ หรือควรนำเสนอภาพรวมของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเป็นรายภาค เพื่อความกระชับตามตัวอย่างในรูปที่ 6.1-1 และ รูปที่ 6.1-2 และอาจมีข้อมูล ด้านการบริหารที่คาดว่าจะดำเนินการเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

15 พ.ย. 65 เวลา 07.00 น. ☎ 02 554 1800 🌐 www.onwr.go.th

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ
แห่งชาติ

สนช. แจงหลักเกณฑ์จัดทำแผนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำรองรับภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงปีนี้

สภาพอากาศ

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออก มีฝนฟ้าคะนองบางพื้นที่ ส่วนภาคใต้มีฝนตกต่อเนื่องและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง
- ปริมาณฝนตกใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกหนักมากบริเวณ จ.สงขลา (167 มม.) จ.ระยอง (162 มม.) และ จ.สตูล (131 มม.)

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กรัมต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (เขตเมืองน้ำท่วม)	0.13	≤ 0.5*	2.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ปศุศ.คลองจินดา)	0.22	≤ 2.0**	nil	≥ 2.0
แม่กลอง (นิคมฯ)	0.12	≤ 2.0**	4.0	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางเตย)	0.08	≤ 2.0**	3.0	≥ 2.0

หมายเหตุ: *เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการใช้น้ำประปา ≤ 0.5 กรัมต่อลิตร
**เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร ≤ 2.0 กรัมต่อลิตร

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

เหนือ 78%
14,508 14,486

กลาง 99%
1,232 1,200

ตะวันออก 92%
6,740 6,321

ตะวันตก 67%
9,676 9,574

ใต้ 56%
2,891 3,037

ตะวันออกเฉียงเหนือ 92%
6,740 6,321

ตะวันออก 98%
1,374 1,360

แหล่งน้ำขนาดใหญ่ 75%
36,429 35,958

แหล่งน้ำทุกขนาด 75%
44,198 43,760

น้ำใช้การ 1 พ.ย. 65 14,888 ล้าน ลบ.ม.

สถานการณ์น้ำ

เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ ในช่วงวันที่ 15 - 16 พ.ย. 65 ดังนี้

- พื้นที่เสี่ยงน้ำหลาก น้ำท่วมขัง บริเวณ จ.พิจิตร (อ.บางแก้ว เขาชัยสนปากพะยูง เมืองพิจิตร ป่าบอน และควนขนุน) จ.สงขลา (อ.สิงหนคร ระโนด กระเสียนบุรี เมืองสงขลา ฉะนะ ควนเนียง และสติงพระ) จ.ยะลา (อ.ธารโต กาบัง ยะหา บันนังสตา และเบตง) และ จ.ปัตตานี (อ.ยะหริ่ง)
- ระดับน้ำเพิ่มขึ้นอย่างฉับพลันและระดับน้ำล้นตลิ่ง บริเวณแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขา ของแม่น้ำโขง แม่น้ำสาขานูนี และแม่น้ำปัตตานี
- อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ที่มีแนวโน้มปริมาณน้ำสูงกว่าเกณฑ์ปฏิบัติการเก็บกักน้ำสูงสุด (Upper Rule Curve)

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

วานนี้ (14 พ.ย. 65) ดร.สุรสีห์ กิตติมณฑล เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) เป็นประธานการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำข้อเสนอแผนงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงปี 2566 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ภัยแล้งที่จะเกิดขึ้น ตามนโยบายรัฐบาลโดยพลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี กำชับให้วางแผนการบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน เร่งกักเก็บน้ำและจัดเตรียมแหล่งน้ำสำรองพร้อมรายงานสถานการณ์น้ำให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

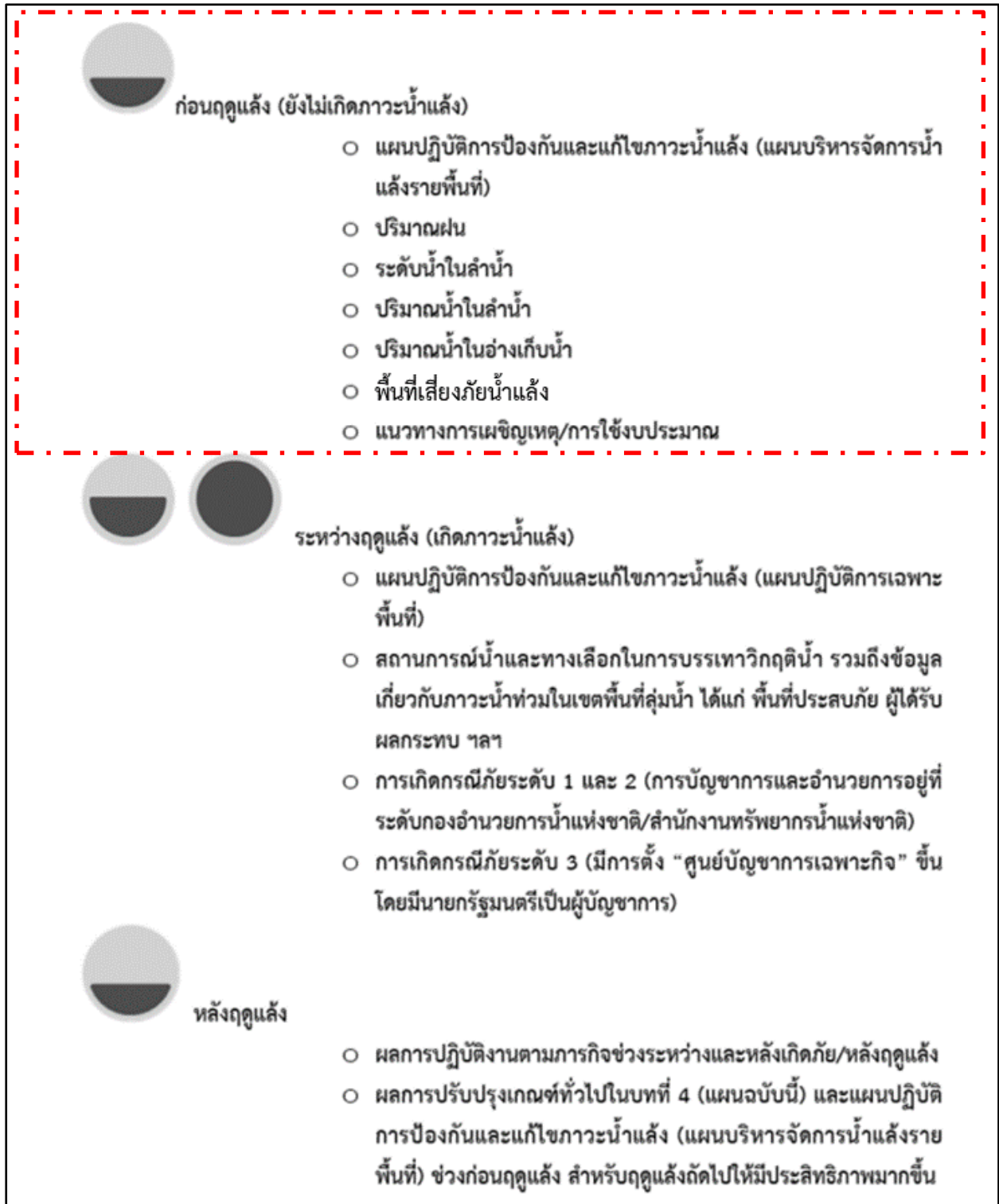
สทนช. ได้บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์และคาดการณ์พื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่เป็นพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำหรือพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ส่วนพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำที่จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ให้หน่วยงานในพื้นที่เสนอแผนงานผ่านกลไกของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด พิจารณา เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด และต้องเป็นแผนงานโครงการที่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ การเสนอแผนงานโครงการ ได้แบ่งเป็น 5 ประเภทให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการ ได้แก่ 1.การซ่อมแซมอาคารชลศาสตร์ 2.การปรับปรุงอาคารชลศาสตร์ 3.การสร้างความมั่นคงด้านน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค 4.การเพิ่มน้ำต้นทุน และ 5.การเตรียมความพร้อมเครื่องมือเครื่องจักร

ติดตามข่าวสาร ▶

จัดทำโดย :
ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่ : <http://waterinfo.onwr.go.th>

รูปที่ 6.1-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณียังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง

รูปที่ 6.1-2 เนื้อหาการรายงานผลต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำกรณีที่ยังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง

6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ

6.2.1 กรณีเกิดภัยในระดับ 1 และ 2

การรายงานข้อมูลในกรณีนี้ จะมีข้อมูลที่เพิ่มเติมขึ้นจากข้อมูลสถานการณ์และการคาดการณ์น้ำ ในหัวข้อ 6.1 ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะน้ำแล้ง และปัญหาคุณภาพน้ำ ได้แก่ พื้นที่ประสบภัย ผู้ได้รับผลกระทบ ฯลฯ รวมทั้งแนวทางการบริหารและบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีทางเลือกเพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติได้ใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้รูปแบบของการรายงานผลให้เป็นไปตามที่หน่วยงานที่รับผิดชอบกำหนด โดยหน่วยงานรับผิดชอบยังคงเป็นหน่วยงานตามหัวข้อ 6.1 เป็นหลัก สำหรับหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ ก็อาจจัดทำรายงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงานนั้นขึ้นมาด้วย เพื่อเป็นการบูรณาการข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้รับทราบการดำเนินการด้วย

สำหรับในกรณีคุณภาพน้ำนั้น นอกจากความเค็มที่เป็นดัชนีที่ต้องมีการติดตามเผื่อระวังเป็นประจำในกรณีของลำน้ำที่ได้รับอิทธิพลการขึ้นลงของน้ำทะเลแล้ว ในกรณีที่มีค่าดัชนีบ่งชี้คุณภาพน้ำถึงเกณฑ์เตือนภัยก็ถือว่าเกิดภาวะภัยขึ้น (เช่น เมื่อตรวจพบว่า DO ในลำน้ำลดลงถึงขั้นเตือนภัย) ก็จะต้องมีการรายงานผลตรวจวัดคุณภาพน้ำเพิ่มเติม ในการรายงานผลด้วย

เนื่องจากภัยในระดับ 1 : ปกติ และระดับ 2 : รุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง จะมีโครงสร้างการบัญชาการและอำนวยการอยู่ที่ระดับกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยไม่มีการตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ทั้งนี้ สททช. ก็เป็นหน่วยงานหลัก ที่ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและจัดทำรายงานตั้งแต่สภาวะก่อนเกิดภัยอยู่แล้ว ดังนั้น ในระดับภัย 2 ส่วนนี้จึงไม่มีการจัดทำรายงานสรุปเพิ่มเติมเหมือนกรณีภัยระดับ 3 ตัวอย่างการรายงานผลในกรณีภัยระดับ 1 และ 2 ของ สททช. แสดงไว้ในรูปที่ 6.2.1-1

6.2.2 กรณีเกิดภาวะภัยในระดับ 3

ในกรณีที่เกิดภัยในระดับที่ 3 : วิกฤติ โครงสร้างการบัญชาการอำนวยการปฏิบัติการจะเปลี่ยนไป จากภัยระดับ 1 และ 2 โดยจะมีการตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ

ดังนั้น ในส่วนของการรายงานผลนอกจากจะมีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับภัยระดับ 1 และ 2 แล้ว อาจต้องมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำ และทางเลือกในการบรรเทาวิกฤติน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหารุนแรงเกินกว่าเกณฑ์การบริหาร เช่น อาจมีปัญหาเขื่อนขนาดใหญ่หลายแห่ง มีน้ำน้อย หรือมีน้ำเค็มรุกเข้ามาจนผลิตน้ำประปาไม่ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี ในการบัญชาการสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด รวมทั้งอาจต้องมีการรายงานผลการติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย โดยตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 3 แสดงดังรูปที่ 6.2.2-1

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

3 เม.ย 66 เวลา 07.00 น.
02 554 1800
www.onwr.go.th

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

กอนช. ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำก่อนสิ้นสุดฤดูแล้งปี 2566

สภาพอากาศ

- ประเทศไทยตอนบนยังคงมีฝนฟ้าคะนองกับมีลมกระโชกแรงเกิดขึ้นได้บางพื้นที่ ส่วนภาคใต้ตอนล่างมีฝนฟ้าคะนองและมีฝนตกหนักบางแห่ง
- ปริมาณฝนตกใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกหนักถึงหนักมากบริเวณ **จ.นครพนม (98 มม.) จ.สงขลา (92 มม.) และ จ.นราธิวาส (84 มม.)**

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

เหนือ 46%	14,508	8,544	ตะวันออกเฉียงเหนือ 40%	6,740	2,744
กลาง 44%	1,232	541	ตะวันออก 46%	1,374	649
ตะวันตก 44%	9,676	6,217	แหล่งน้ำขนาดใหญ่ 46%	36,429	21,830
ใต้ 56%	2,891	3,082	แหล่งน้ำทุกขนาด 46%	44,683	26,480

น้ำใช้การ 1 พ.ย. 65 น้ำใช้การวันนี้ หน่วย : ล้าน ลบ.ม.

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กริมต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (สถานีอุบลราชธานี)	0.15	≤ 0.5*	4.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ปตร.คลองจินดา)	0.27	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
แม่กลอง (บางคนที)	0.16	≤ 2.0**	4.0	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางแสน)	0.09	≤ 2.0**	5.0	≥ 2.0

หมายเหตุ : *เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเลี้ยงปลา ≤ 0.5 กรัมต่อลิตร
**เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร ≤ 2.0 กรัมต่อลิตร

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

กอนช. ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำก่อนสิ้นสุดฤดูแล้งปี 2566

ด้วยรัฐบาลมีนโยบายให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นภารกิจเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) มีความห่วงใยสถานการณ์น้ำแล้งในพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ กอนช. จึงได้ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำก่อนสิ้นสุดฤดูแล้งปี 2566

สถานการณ์น้ำอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ ปัจจุบัน (วันที่ 2 เม.ย.66) มีปริมาณน้ำ 48,375 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็น 63% เป็นน้ำใช้การ 24,433 ล้าน ลบ.ม. โดยใน 4 เขื่อนหลักของลุ่มน้ำเจ้าพระยา (เขื่อนภูมิพล สิริกิติ์ แควน้อยบำรุงแดน และป่าสักชลสิทธิ์) มีปริมาณน้ำรวม 14,864 ล้าน ลบ.ม. หรือคิดเป็น 60% เป็นน้ำใช้การ 8,168 ล้าน ลบ.ม. โดยกรมชลประทานวางแผนการเพาะปลูกข้าวนาปรังทั่วประเทศ 10.42 ล้านไร่ ปัจจุบัน (วันที่ 2 เม.ย.66) ดำเนินการเพาะปลูกไปแล้ว 10.14 ล้านไร่ หรือคิดเป็น 97% ของแผนฯ และในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาวางแผนการเพาะปลูกข้าวนาปรัง 6.64 ล้านไร่ ดำเนินการเพาะปลูกไปแล้ว 6.37 ล้านไร่ หรือคิดเป็น 96% ของแผนฯ

ทั้งนี้ กอนช. ย้ำให้ทุกหน่วยงานบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนจัดสรรน้ำที่กำหนดไว้ พร้อมปฏิบัติตาม 10 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566 อย่างเคร่งครัด รวมทั้งวางแผนบริหารความเสี่ยง รองรับสถานการณ์ภัยแล้งในบางพื้นที่ไว้ล่วงหน้า

มาตรการและการช่วยเหลือ

กรมทรัพยากรน้ำ ดำเนินการ ดังนี้

- สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจำนวน 461 เครื่อง ประชากร 1,501 คน และน้ำเพื่อการเกษตรไม่ผล 200 ไร่ ในพื้นที่ อ.เมืองราชบุรี จ.ราชบุรี
- ดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษาสถานีเตือนภัยล่วงหน้าท่วมฉับพลัน - ดินถล่ม (Early Warning) ในพื้นที่ จ.เลย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ อุทัยธานี ลพบุรี และสระบุรี

ติดตามข่าวสาร

จัดทำโดย : กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่ : <http://waterinfo.onwr.go.th>

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2 (ต่อ)

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

4 ก.พ. 66 เวลา 07.00 น.
02 554 1800
www.onwr.go.th

สภาพอากาศ

- ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก มีฝนฟ้าคะนองเกิดขึ้น ส่วนภาคใต้ตอนล่างมีฝนตกหนักบางแห่ง
- ปริมาณฝนตกใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกหนักถึงหนักมากบริเวณ จ.ปัตตานี (159 มม.) จ.นราธิวาส (125 มม.) และ จ.สุราษฎร์ธานี (74 มม.)

ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั่วประเทศ

เหนือ	63%	ตะวันออกเฉียงเหนือ	65%
14,508	11,696	6,740	4,451
กลาง	75%		
1,232	916		
ตะวันตก	59%	ตะวันออก	69%
9,676	8,424	1,374	986

แหล่งน้ำขนาดใหญ่ 62%

36,429 29,796

แหล่งน้ำทุกขนาด 64%

44,683 37,073

น้ำใช้การ 1 พ.ย. 65 น้ำใช้การวัน

คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง

แม่น้ำ	ค่าความเค็ม (กรัมน้ำต่อลิตร)		ค่าออกซิเจน (มิลลิกรัมต่อลิตร)	
	ค่าวัดได้	เกณฑ์เฝ้าระวังค่าความเค็ม	ค่าวัดได้	มาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน
เจ้าพระยา (สถานีอุบลน้ำท่าผล)	0.17	≤ 0.5*	4.0	≥ 2.0
ท่าจีน (ปรางค์ก้องจีนตา)	0.29	≤ 2.0**	N/A	≥ 2.0
แม่กลอง (บางกอบี)	0.29	≤ 2.0**	4.0	≥ 2.0
บางปะกง (วัดบางแตง)	0.07	≤ 2.0**	5.0	≥ 2.0

หมายเหตุ: *เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการผลิตน้ำประปา < 0.5 กรัมต่อลิตร
**เกณฑ์เฝ้าระวังความเค็มเพื่อการเกษตร < 2.0 กรัมต่อลิตร

แนวทางการบริหารจัดการน้ำ

สวทช. จับมือ มรท.ลำปาง ลงนามความร่วมมือสู่ชุมชน มุ่งเน้น เกษตร บริหารจัดการน้ำ กำลังคน

วันที่ 1 ก.พ. 66 สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา การบริการวิชาการการจัดการความรู้ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน มุ่งเน้น 3 ด้านคือ การเกษตร การบริหารจัดการน้ำ และการพัฒนาวิถีคน นำร่องด้วยฐานข้อมูลด้านคุณภาพน้ำประปาที่มีการปนเปื้อนฟลูออไรด์ โลหะหนัก และสารเคมีตกค้างด้วยนาโนเทคโนโลยี ในโรงเรียนพื้นที่ลำปางกว่า 100 แห่ง เพื่อสร้างนวัตกรรมคุณภาพน้ำ 100 คน รวมถึงนวัตกรรมตรวจวัดและพัฒนาคุณภาพน้ำในพื้นที่จังหวัดลำปางกว่า 270 ครัวเรือน ด้วยเป้าหมาย 2 ลด 3 เพิ่ม คือ ลดโรค ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มการเข้าถึงน้ำสะอาด เพิ่มคุณภาพน้ำและคุณภาพชีวิต การมุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยสาระสำคัญคือ การบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะการบำบัดน้ำเสียด้วยองค์ความรู้ทางเคมี และความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่สร้างองค์ความรู้ด้านการวิจัยขั้นสูงและหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเชิงพื้นที่ โดยเรื่องของการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะการบำบัดน้ำเสียด้วยองค์ความรู้ทางเคมีนั้น ปกติการบำบัดน้ำเสียจะใช้ระบบกรองต่างๆ ซึ่งบางครั้งก็จำเป็นต้องใช้ไส้กรองพิเศษ อาทิ เซรามิก ซึ่งเป็นเคมีขั้นสูงมาช่วยแก้ปัญหาสารปนเปื้อนต่างๆ ที่ระบบกรองธรรมดาจะไม่สามารถกรองได้ เพราะปัญหาสำคัญของไทยคือ คุณภาพน้ำ จำเป็นต้องใส่ใจเรื่องคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค

การนำความรู้สู่การปฏิบัติ การลงนามความร่วมมือในครั้งนี้ เป็นการนำองค์ความรู้ด้านเคมีทั้งอินทรีย์และอนินทรีย์มาต่อยอดใช้ประโยชน์ในแง่การบริหารจัดการน้ำที่สำคัญอย่างมาก และต่อยอดเรื่องของน้ำเพื่อการบริโภค โดยเฉพาะเรื่องของกระบวนการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแต่ละพื้นที่ เพื่อดูความเสี่ยงต่อสุขภาพ ที่จะสามารถนำผลการวิเคราะห์ไปขยายผลเพื่อดูแลความเสี่ยงสุขภาพ ร่วมกับหน่วยงานทางการแพทย์ต่อไป

มาตรการและการช่วยเหลือ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รายงานการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามมติ ครม. วันที่ 29 พ.ย. 65 โอนจ่ายเงินให้แก่ผู้ประสบภัยแล้ว 4 ครั้ง 129,068 ครัวเรือน เป็นเงิน 961,024,000 บาท (20, 24, 31 มี.ค. 66 และ 1 ก.พ. 66) และเตรียมโอนจ่ายเงินให้แก่ผู้ประสบภัย ดังนี้

- ครั้งที่ 5 (3 ก.พ. 66) ผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย นนทบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และอุทัยธานี จ่ายเงิน 57,317 ครัวเรือน เป็นเงิน 330,675,000 บาท
- ครั้งที่ 6 (3 ก.พ. 66) ผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ 17 จังหวัด สุโขทัย ลำปาง พิจิตร พะเยา พระนครศรีอยุธยา ชัยนาท สกลบุรี ชลบุรี จันทบุรี ศรีสะเกษ ขอนแก่น อุบลราชธานี ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ เพชรบุรี ภูเก็ต และสตูล จ่ายเงิน 59,554 ครัวเรือน เป็นเงิน 372,540,000 บาท
- ครั้งที่ 7 (6 ก.พ. 66) ผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ตาก ปทุมธานี และนครปฐม จ่ายเงิน 27,175 ครัวเรือน เป็นเงิน 173,425,000 บาท ทั้งนี้ ปักอยู่ระหว่างตรวจสอบข้อมูล 20 จังหวัด 155,416 ครัวเรือน จำนวนเงิน 898,360,000 บาท ได้แก่ เพชรบูรณ์ มหาสารคาม นครสวรรค์ อุทัยธานี สิงห์บุรี สุรินทร์ บุรีรัมย์ สุราษฎร์ธานี ลำปาง สุโขทัย กำแพงเพชร หนองบัวลำภู กรุงเทพมหานคร ระนอง น่าน ตรัง นครราชสีมา บุรีรัมย์ เชียงราย และนครนายก

ติดตามข่าวสาร

จัดทำโดย :

ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ที่ : <http://waterinfo.onwr.go.th>

รูปที่ 6.2.1-1 ตัวอย่างการรายงานผลการดำเนินงานแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 1 และ 2 (ต่อ)

รูปที่ 6.2.2-1 ตัวอย่างการรายงานผลกรณีเกิดภาวะน้ำแล้งที่ระดับภัย 3

6.2.3 กรณีการรายงานผลรายจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ

นอกจากการรายงานผลตามโครงสร้างการบัญชาการอำนาจการปฏิบัติการ และหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานปฏิบัติในกรณีเกิดภาวะภัยแล้งในระดับ 1 – 3 ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังสามารถรายงานผลตามจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำได้ ยกตัวอย่างเช่น การรายงานติดตามสถานการณ์น้ำของศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน ซึ่งอยู่ในเขตของลุ่มน้ำปิง แสดงดังรูปที่ 6.2.3-1

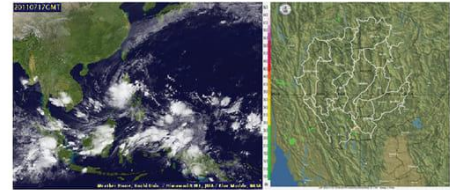

รายงานสถานการณ์น้ำและคาดการณ์สภาพอากาศจังหวัดลำพูน
ประจำวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ข้อมูล ณ เวลา ๐๘.๐๐ น.

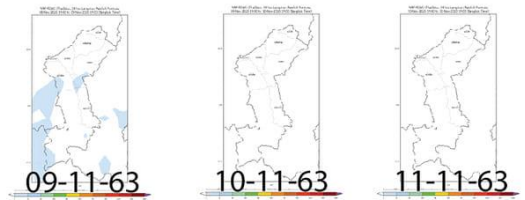
๑. สภาพอากาศทั่วไป

- เมื่อวานจนถึงวันนี้ มีฝนตกในพื้นที่อำเภอทุ่งหัวช้าง โดยมีฝนตกสะสมมากที่สุด ณ บ้านแม่บอนใต้ อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน โดยวัดปริมาณได้ ๗ มิลลิเมตร และมีเมฆมาก ฝนตกประปรายในพื้นที่จังหวัดลำพูน
- จังหวัดลำพูนวันนี้ คาดว่าจะมีลมสงบ มีฝนตก ๑๐% ของพื้นที่

๒. คาดการณ์ในพื้นที่จังหวัดลำพูน

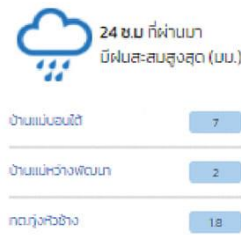
- ในช่วงวันที่ ๑๐ - ๑๔ พ.ย. ๖๓ อุณหภูมิจะลดลง ๑ - ๓ °C มีฝนฟ้าคะนองร้อยละ ๑๐ - ๒๐ ของพื้นที่ และมีฝนตกบางแห่ง อุณหภูมิต่ำสุด ๑๖-๒๒ °C อุณหภูมิสูงสุด ๓๐-๓๑ °C
- ในส่วนของจังหวัดลำพูน ในวันพรุ่งนี้ อากาศเย็น

๓. ปริมาณฝนสะสม ๒๔ ชั่วโมง

- ฝนตกหนักมาก 0 สถานี
- ฝนตกหนัก 0 สถานี
- ฝนตกปานกลาง 0 สถานี
- ฝนตกเล็กน้อย 10 สถานี
- ไม่มีฝน 27 สถานี

๔. ข้อมูลระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำ

ที่	อ่างเก็บน้ำ	ความจุอ่าง (ล้านลบ.ม.)	ข้อมูลวันที่ 2559 (ล้านลบ.ม.)	ข้อมูลวันที่ 2562 (ล้านลบ.ม.)	ปริมาณน้ำปัจจุบัน ปี 2563	
					ล้าน ลบ.ม.	ร้อยละความจุ
1	อ่างเก็บน้ำแม่ธิ	5,500	3,390	3,037	3,478	63.24
2	อ่างเก็บน้ำแม่ต๊อบ	10,000	6,700	2,289	2,128	21.28
3	อ่างเก็บน้ำแม่สามต้น	16,000	4,390	1,731	3,300	20.63
4	อ่างเก็บน้ำแม่เมย	3,600	3,600	1,024	3,527	97.97
รวมอ่างขนาดกลาง		35,100	18,080	8,081	12,433	35.42
อ่างขนาดเล็กรวม 45 แห่ง		23,945	-	-	9,140	38.17
รวมอ่างขนาดกลางและเล็ก		59,045	18,080	8,081	21,573	36.54

๕. ข้อมูลระดับน้ำจังหวัดลำพูน

ที่	สถานีวัดน้ำ	ปริมาณน้ำ (ลบ.ม./วินาที)	ระดับตลิ่ง (ม.)	ระดับน้ำปัจจุบัน (ม.)	การเตือนภัย
1	P.1 น้ำปิง	17.50	3.70	1.50	ปกติ
2	P.5 น้ำทวง	17.50	5.00	2.65	ปกติ
3	P.87 น้ำทา	5.04	4.75	1.49	ปกติ
4	P.85 น้ำจี้	6.40	3.50	0.00	ปกติ

ที่มา : สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) (สสน.)
/ศูนย์อุทกวิทยาชลประทาน ภาคเหนือตอนบน
/โครงการชลประทานลำพูน/ศูนย์บริหารจัดการน้ำจังหวัดลำพูน

รูปที่ 6.2.3-1 ตัวอย่างการรายงานติดตามสถานการณ์น้ำของจังหวัดลำพูน

6.3 การติดตามประเมินผล

การถอดบทเรียนจากสภาพภัย และผลการดำเนินการในช่วงที่เกิดภาวะน้ำแล้งที่ผ่านมา แล้วนำไปปรับแนวทางการบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งเกณฑ์การเตือนภัยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมากยิ่งขึ้น จะช่วยให้การแก้ไขภาวะน้ำแล้งในอนาคตมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้นในแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อเตรียมพร้อมในการแก้ไขภาวะน้ำแล้งในอนาคต จึงต้องมีมาตรการในการติดตามและประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานที่จะขับเคลื่อนให้การแก้ไขภาวะน้ำแล้งในอนาคตดีขึ้น โดยประกอบด้วย

1) มาตรการก่อนเกิดเหตุแล้ง ด้วยการกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำแล้งและติดตามสถานการณ์น้ำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการบูรณาการด้านข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำต้นทุน ความต้องการใช้น้ำในทุกภาคส่วน และวางแผนการจัดสรรน้ำ ซึ่งเป็นการดำเนินการช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง และกรณีมีข้อมูลบ่งชี้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้ง ให้เตรียมการออกประกาศ (กำหนดเขต) /ประกาศเขตพื้นที่กรณีภาวะน้ำแล้ง และกรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง เพื่อกำหนดการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ

- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ)
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- กรมชลประทาน
- กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ และสำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา)
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล)
- กรมอุตุนิยมวิทยา
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2) มาตรการระหว่างเหตุแล้ง ในการติดตามและควบคุมการจัดสรรน้ำ ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่ที่เกิดวิกฤติน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้งในระยะยาว ต่อไป

3) มาตรการหลังเหตุแล้ง ตรวจสอบและประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดสรรน้ำในอนาคต โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นหน่วยงานหลัก

ภาคผนวก

ก

เครือข่ายติดต่อสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เครือข่ายติดต่อสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์	
			สำนักงาน	มือถือ
1	นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร	ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112111	08 9203 0408
2	นายวรวิทย์ ชัยสวัสดิ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112711	08 9203 1509
3	นายศักดิ์ชัย คุณานุวัฒน์ชัยเดช	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112114	
4	นายวรญาณ บุญณราช	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112115	08 9203 1510
5	นายวีระพันธ์ ตีอ่อน	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112116	08 9203 1514
6	นายวีรพงศ์ ฤทธิรอด	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112699	(053) 112699
7	พ.อ. ชีระ ผดุงสุนทร	รอง.ผอ.กอรมน.จังหวัดเชียงใหม่ (ท.)	(053) 112721	08 1681 1135
8	นายประสงค์ หล้าอ่อน	ปลัดจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112618	08 9956 9715
9	นายมิตร ใจบุญตระกูล	ป้องกันจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112615	08 1831 6184
10	นายวิษณุ วิทวารวัฒน์	ท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112604	08 1764 3234
11	นายพิชัย เลิศพงศ์อดิศร	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่	(053) 391500-6	
12	นายอัคนี บุรณุปกรณ์	นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่	(053) 259000	08 1671 9289
13	นายวิรัช ตั้งมั่นคงวรกุล	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่	(053) 1127334	08 1881 8351
14	นายอรุณ ปินตา	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จว.ชม.	(053) 221470	08 9969 6729
15	พล.ต.สันติ สุขป้อม	ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ 33	(053) 260233	08 9999 6687
16	พ.อ.พิศิษฐ์ กันทะใจ	หัวหน้ากองกิจการพลเรือนมณฑลทหารบกที่ 33	(053) 249345	
17	พ.ท.กตัญญู หงษ์โต	ผบ. ป.พัน7 กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 7	(053) 112389	09 4629 4965
18	พ.ท.วีระชาติ โชติวรอนันท์	ผบ.กองพันพัฒนาที่ 3	(053) 121182-3	08 1884 2302
19	พ.อ.ณรงค์ฤทธิ์ ปาณิกบุตร	ผบ.กรมทหารราบที่ 7	(053) 241857	08 1993 1633
20	พ.ท. ศิริพล ไชยมงคล	ผบ.ร7. พัน 1	(053) 249057	09 1915 6654
21	พ.ท.สมนึก รูปเทียน	ผบ.ร7. พัน 2	(053) 293201	08 1951 1503
22	พ.อ.อนุสรณ์ สิทธิสกุลรัตน์	ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 5	(053) 297801	08 1287 6618
23	พ.ท.ปณณวิชญ์ มาณะสม	ผู้บังคับกองพันรบพิเศษที่ 1 กรมรบพิเศษที่ 5	(053) 862677	08 6193 9998
24	พล.ต.ต.นพพล ชาติวงศ์	ผู้บังคับการ กองบังคับการ ตชด.ภาค 3	(053) 298058	
25	น.อ.วงศ์วิวัฒน์ นวรวงกูร	ผู้บังคับการกองบิน 41	(053) 281012	08 1724 8995
26	พ.ต.อ.อภิชาติ รักพงษ์	ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33	(053) 499014	08 9598 1102
27	น.อ.ชัยศ คงขวัญ	หัวหน้าสถานีวัดความสิ้นสะเทือนจังหวัดเชียงใหม่	(053) 221114	08 1814 1550
28	พล.ต.ดำรงศักดิ์ คงเดช	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาภาค 3 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	(053) 369695	08 9861 9758
29	พล.ต.นฤทธิ์ ถาวรวงษ์	ผู้บัญชาการกองกำลังผาเมือง	(053) 218180	08 9969 4117
30	พล.ต.ท.ปิยะ ต๊ะวิชัย	ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 5	(053) 245577	08 3833 8339

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์	
			สำนักงาน	มือถือ
31	พล.ต.ต. ธวัชชัย พงษ์วิวัฒน์ชัย	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่	(053) 245577 (053) 242234	08 8267 3328
33	พ.ต.อ.เจน โสกา	ผู้กำกับการตำรวจจราจรจังหวัดเชียงใหม่	(053) 234051	08 6919 4747
33	พ.ต.อ.ศุภชัย ภูพิลฐานันดร	หัวหน้าพิสูจน์หลักฐานจังหวัดเชียงใหม่	(053) 219951	08 7788 9898
34	พ.ต.ท.มังกร แสนมา	สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยว 1 กองกำกับการ 2 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว	(053) 21246-8	09 6411 5558
35	พ.ต.ท. ธนาคาร อ่อนจันทร์	สารวัตร สถานีตำรวจทางหลวง 4 กองกำกับการ 5 กองบังคับการตำรวจทางหลวง	(053) 242441	08 5772 1957
36	นายแพทย์จตุชัย มณีรัตน์	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่	(053) 211048-50 ต่อ 111	08 1961 2312
37	ดร.ทรงยศ คำชัย	หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สสจ.เชียงใหม่	(053) 278316	08 9635 2150
38	นางจามจุรี เลิศจันทร์	หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาคุณภาพและรูปแบบบริการ สสจ.ชม.	(053) 278832	08 0491 4949
39	นางสาวชนิสสา ชมศิลป์	ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงใหม่	(053) 112740	08 1884 9418
40	นายแสงทอง อนันตภักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์เขต 3	(053) 283734	08 1662 0693
41	นางสาวมณฑนา อาชากิจ	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่	(053) 819105	08 5485 1712
42	นางเหมือนใจ วงศ์ใหญ่	ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ (NBT)	(053) 283741	08 1753 8425
43	นายทรงวิทย์ ดิษฐวุฒิ	นายสถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท. จังหวัด เชียงใหม่	(053) 357061	
44	นายอนุสรณ์ ทอมขจร	ปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่	(053) 892514-6	08 5660 9844
45	นายธวัชชัย กันทะวันนา	ผู้อำนวยการสำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครเชียงใหม่	053-259000	
46	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริม สาธารณสุข	หัวหน้ากลุ่มงานป้องกันโรค/เทศบาลนครเชียงใหม่	053-259000 ต่อ 9128	
47	นายพูนศักดิ์ นาวาทอง	หัวหน้าด่านกักกันสัตว์เชียงใหม่	(053) 892453	
48	นายแพทย์สุเมธ องค์กรรนต์	ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่	(053) 140767	08 4378 3913
49	ดร.ยุพิน บัวคอม	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่	(053) 218598 -9	09 9141 4664
50	ดร.รตนภูมิ โนสุ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1	(053) 112651, (053) 112333	(053) 112333 ต่อ 284
51	ดร.สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2	(053) 465 555-6	

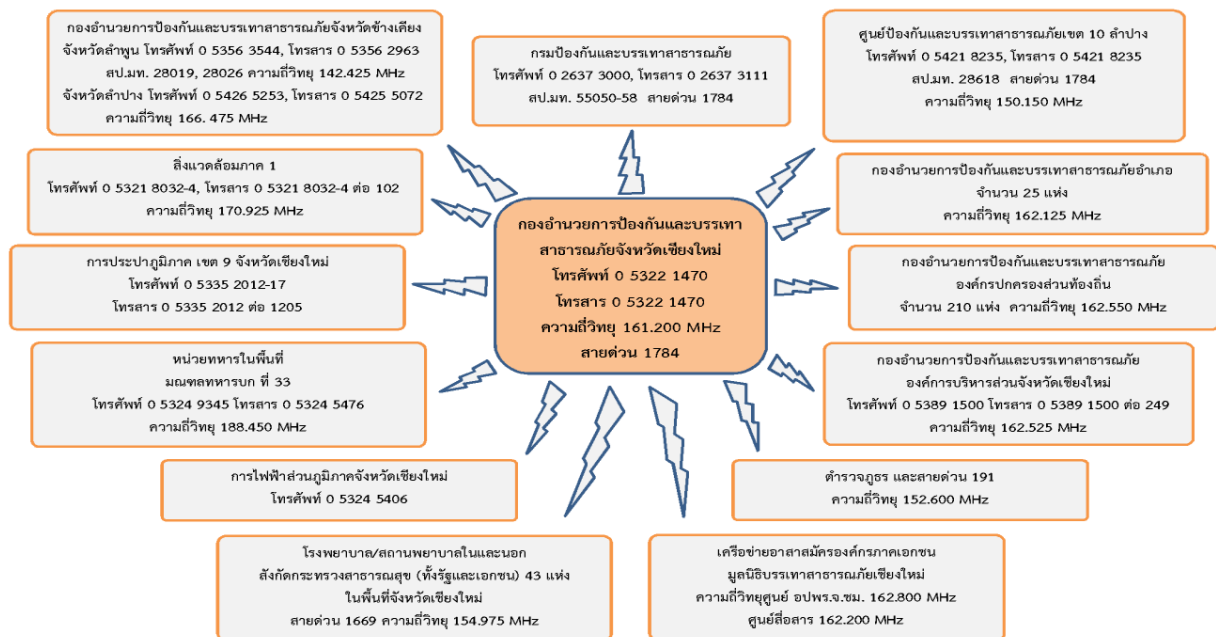

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์	
			สำนักงาน	มือถือ
52	ดร.กัลยา มาลัย	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 3	(053) 346666	08 1878 6362
53	นายกิตติภักษ์ กนกธาดาสกุล	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 4	(053) 311351	08 9631 9581
54	นายพัฒนพงศ์ พวงทอง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 5	(053) 461161	08 1998 5150
55	นายสมพงศ์ พรหมจันทร์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 6	(053) 341375-6	08 1960 5018
56	ดร.สุทธิดิล พุทธิรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงใหม่เขต 34	(053) 112947	08 8178 1144
57	นายจิรพล รอดบาง	สภิติจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112492	08 1672 9919
58	นายธนาวุฒิ ปัญจพรอุดมลาภ	ผู้อำนวยการศูนย์คุณาภิรมย์วิทยาสภากาเหนือ	(053) 275463	06 2545 6751
59	นายศุภกร วชิราภรณ์	ผู้อำนวยการสำนักทางหลวงที่ 1 เชียงใหม่	(053) 277608	09 1024 5171
60	นายสิทธิธาฤทธิ ปริदानนท์	ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงเชียงใหม่ที่ 1	(053) 278700	09 5536 3544
61	นายนิคม เทพบุตร	ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงเชียงใหม่ที่ 2	(053) 260676	08 1918 3288
62	นายจเรเมธ จันทร์จร	ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงเชียงใหม่ที่ 3	(053) 891124	09 2369 7825
63	นางวารภรณ์ วรพงศธร	ขนส่งจังหวัดเชียงใหม่	(053) 278265 (053) 277156	08 1721 7999
64	นายชกร ใจวีศิริ	ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทเชียงใหม่	(053) 221646	08 1922 1676
65	นายบุญล้ำ จันบรรจง	ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 1	(053) 218150	
66	นายอมรรักษ์ ชุมสาย ณ อยุธยา	ผู้อำนวยการท่าอากาศยานเชียงใหม่	(053) 922024	
67	นางสุตาภรณ์ สงวนสัตย์	นายกเหล่ากาชาดจังหวัดเชียงใหม่	(053) 212638	
68	นางสุรางค์รัตน์ ณ ลำปาง	หัวหน้าสถานีกาชาดที่ 3 เชียงใหม่	(053) 235161	08 1681 8864
69	ผศ.ดร.ชาคริต ไซตอมรศักดิ์	หัวหน้าศูนย์ภูมิภาคเพื่อการศึกษาตามภูมิภาคและ สิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	0 5394 3543	08 0985 6924
70	นายประพันธ์ สีนวล	ผู้อำนวยการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคเหนือ) จังหวัดเชียงใหม่	(053) 241777	08 1882 1937
71	นายสุพจน์ คำเหลือง	ผู้อำนวยการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่ (ชั้น1)	(053) 245406	08 1675 0604
72	นายสุดชาย พรหมลมาศ	ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 1	(053) 242822	08 1882-2987
73	นายจรินทร์ คงศรีเจริญ	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเชียงใหม่	(053) 112200	08 1783 5089
74	นายสมคิด สะเกาศำ	ผู้อำนวยการศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนบน	(053) 248925	08 1801 7038

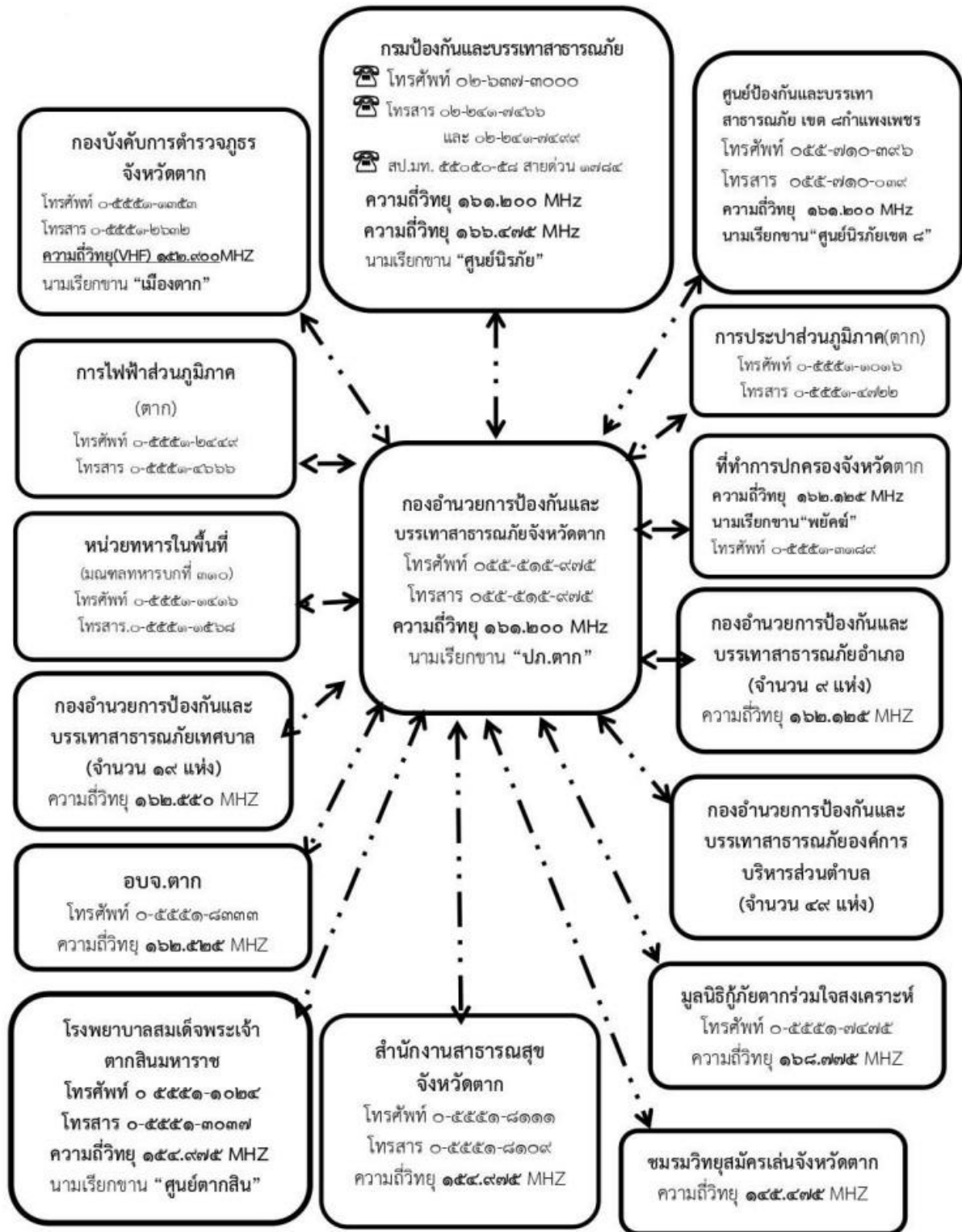

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์	
			สำนักงาน	มือถือ
75	นายเฉลิมเกียรติ อินทกนก	ผอ.โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่จัดสมบูรณ์ชล	(053)106476	08 1595-2040
76	นายอัยยา อรรถนพพิเชฐ	ผอ.โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวงอุดมธารา	(053) 865685	08 4874 6258
77	นางประนอม ปิยะสาธุกิจ	ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1	(053) 218032-4 ต่อ 102	08 9969 1596
79	นายอิสระ ศิริไสยาสน์	ผู้อำนวยการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.ชม.	(053) 112725 -6	
80	นายเกรียงศักดิ์ ถนอมพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16	(053) 272226	08 1885 5947
81	นายกมล นวลโย	ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ 1 (เชียงใหม่)	(052) 081758	
82	นายพงศ์ภาวัต ใหญ่วงศ์กรม	หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่	(053) 329393	08 1595 6547
83	นายอิสระ สิทธิโรจนกุล	หัวหน้าสถานีควบคุมไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่	(053) 939398	08 1716 1744
84	ว่าที่ ร.ท.สายรุ้ง กลุ่นเขียว	ผู้อำนวยการส่วนอุทกวิทยา (เชียงใหม่)	(053) 465403	09 7923 3355
85	นายวิศนุพร รัตนตรีวงศ์	ประมงจังหวัดเชียงใหม่	(053) 328491	08 1983 9455
86	นายนิทัศน์ ปัญญา	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่	(053) 324016	09 25329523
87	นายบุญอุ้ม วงศ์บุตร	อุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112316-7	08 1980 8655
88	นางจิราพร เขาวนประยูร	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่	(053) 112716	
89	นางสาวพะเยาว์ เมืองงาม	ผู้อำนวยการศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ	(053) 203800	
90	นายเจริญ พิมพ์มณฑล	เกษตรจังหวัดเชียงใหม่	(053) 112478-9	

แผนผังการติดต่อสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดเชียงใหม่

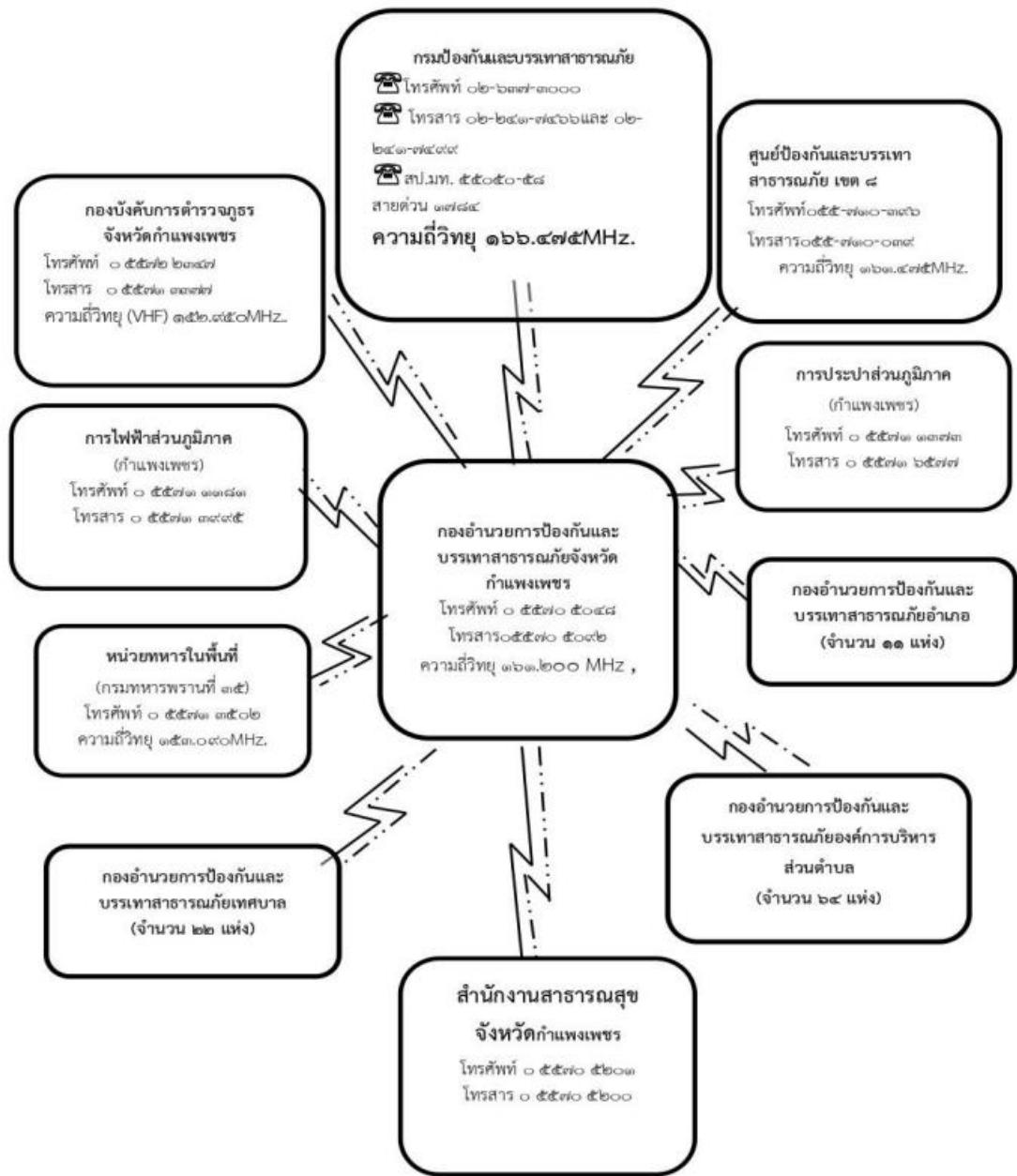

เครือข่ายติดต่อสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตาก

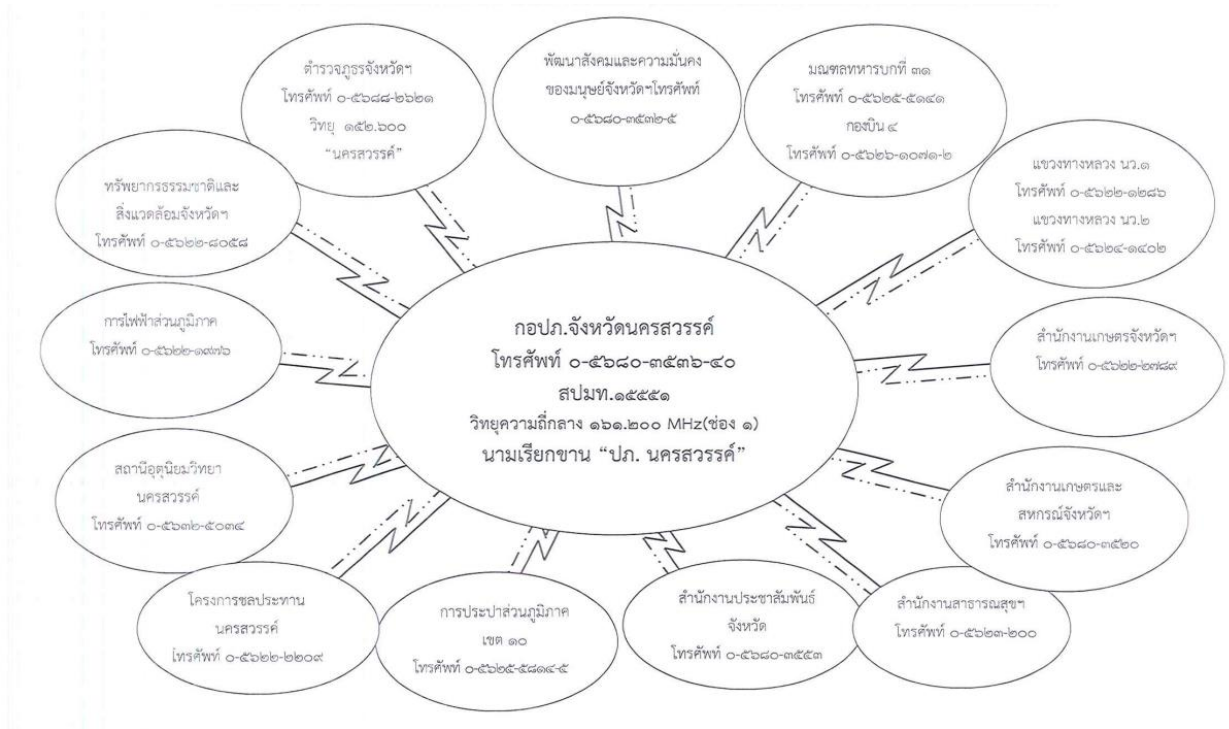

แผนภูมิ : ผังสื่อสารในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตาก

เครือข่ายติดต่อสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกำแพงเพชร

เครือข่ายติดต่อสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครสวรรค์

หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน

ลำดับที่	หน่วยงาน	หมายเลขโทรศัพท์
1	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	1784
เบอร์โทรฉุกเฉินเกี่ยวกับโควิด-19		
2	กรมการแพทย์	1668
3	สำนักงานหลักประกันสุขภาพ	1330
4	สายด่วนสุขภาพจิต	1323
5	ศูนย์บริการข้อมูลสอบถามติดตามสถานการณ์โควิด-19	1111
6	กรมควบคุมโรค	1422
7	สำนักงานประกันสังคม	1506
8	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	1556
9	กรมการคำภายใน	1569
เบอร์โทรฉุกเฉินด้านการแพทย์		
10	สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	1669
11	เมื่อพบเจออุบัติเหตุทางน้ำ	1196
12	หน่วยแพทย์กู้ชีวิต วชิรพยาบาล	1554
13	แจ้งอุบัติเหตุ โรงพยาบาลตำรวจ	1691
เบอร์ฉุกเฉินเหตุควั่นเหตุร้าย		
14	ติดต่อแจ้งเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจ	191
15	ภัยพิบัติแห่งชาติ	192
16	ศูนย์วิทยุพระราม (เพื่อแจ้งอัคคีภัย/สัตว์ร้ายบุกกรบ้าน)	199
17	มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง	1418
18	ตำรวจท่องเที่ยว (สายด่วนเหตุร้ายที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว)	1155
19	ศูนย์ปราบขโมยรถ	1192
20	ตำรวจทางหลวง	1193
21	กองปราบ (สายด่วนแจ้งเหตุอาชญากรรมคดีร้ายแรงเป็นภัยต่อประเทศ)	1195
22	ศูนย์ประชาบดี (เพื่อแจ้งบุคคลสูญหาย)	1300
เบอร์โทรฉุกเฉินเกี่ยวกับการเดินทาง		
23	กรมทางหลวงชนบท (ติดต่อเรื่องท้องถนนเฉพาะพื้นที่ต่างจังหวัด)	1146
24	ศูนย์ควบคุมและสั่งการจราจรตำรวจ	1197
25	สวท. FM91 (รายงานสภาพจราจรและแจ้งเหตุควั่นบนท้องถนน)	1644
26	ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม (ศูนย์ประสานภารกิจด้านความปลอดภัยระบบการขนส่ง)	1356
27	การรถไฟแห่งประเทศไทย (สอบถามสายรถไฟตู้ และอื่นๆ)	1690
28	กรมการขนส่งทางบก	1584
29	สายด่วนกรมทางหลวง	1586
30	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	1543
31	วิทยุร่วมด้วยช่วยกัน (เครือข่ายอาสาสมัคร)	1677
32	บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.)	1490

ภาคผนวก

ข

บัญชีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในลุ่มน้ำปิง

ชื่อชุมชน / หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดภัยแล้ง	ความเสียหาย
แม่ไขสันกลาง	ทุ่งกระเซาะ	บ้านตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
ร่วมเกล้าสมิตร	คีรีราษฎร์	พบพระ	ตาก	ความเสี่ยงสูง	3 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
ท่าตะกู	หนองบัวเหนือ	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
สามไร่	ไม้งาม	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ลานห้วยเตี๋ย	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
โป่งแดง	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ชะลาตระฆัง	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ตลุกป่าตาล	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองกระทุ่ม	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ตลุกมะขาม	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
โพรงตะเซ่	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองมะค่า	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
สระบัว	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ใหม่เจริญธรรม	โป่งแดง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	2 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
มุซอ	แม่ท้อ	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
แม่ัวใหม่	แม่ท้อ	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองแหม	แม่ท้อ	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
สีซอ	แม่ท้อ	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ลานสาาง	แม่ท้อ	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
สระตูลง	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ชะบา	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
เนินมะสั่น	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ไผ่สีซอ	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ตลุกกลางทุ่ง	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองพม่า	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
มาบป่าแฝก	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
เด่นมะขาม	ตลุกกลางทุ่ง	เมืองตาก	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
แพ่แซ	สามหมื่น	แม่ระมาด	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
ขุนห้วยแม่ท้อ	สามหมื่น	แม่ระมาด	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
หนองหลวง	สามหมื่น	แม่ระมาด	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
แสม	สามหมื่น	แม่ระมาด	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
สามหมื่นต้นผึ้ง	สามหมื่น	แม่ระมาด	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
สยยม	เชียงทอง	วังเจ้า	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
ชุมชนกลาง	เชียงทอง	วังเจ้า	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
โตงเตง	ประดาง	วังเจ้า	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
ท่าตะคร้อ	ประดาง	วังเจ้า	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ
คลองไม้แดง	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ยกกระบัตร	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ท่าไผ่	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
สองแคว	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
ใหม่สามัคคี	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองแม่ลำต่า	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองเชียงคำใต้	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
สองแควพัฒนา	ยกกระบัตร	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	4-9 ปี/ครั้ง	มักจะมีปริมาณน้อย
โสมง	บ้านนา	สามเงา	ตาก	ความเสี่ยงสูง	3 ปี/ครั้ง	มักจะขาดแคลนน้ำ

ชื่อชุมชน / หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดภัยแล้ง	ความเสียหาย
ลานหิน	ลานดอกไม้	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
แหลมยาง	ลานดอกไม้	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
ท่าไม้แดงใต้	ลานดอกไม้	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
หนองกวกมี	ลานดอกไม้	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
กัลปพฤกษ์	ลานดอกไม้	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
บ่อสามแสน	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
ศรีโยธิน	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
นาเหนือ	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
คลองห้วยทราย	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
ทุ่งนาขวัญ	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
บ่อสามแสนเหนือ	หนองปลิง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ความเสี่ยงต่ำ	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ชื่อชุมชน / หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ความเสี่ยง	โอกาสในการเกิดภัยแล้ง	ความเสียหาย
ท่าใหญ่	หัวดง	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะขาดแคลนน้ำ
คลองท่าวี	หัวดง	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะขาดแคลนน้ำ
คลองช้าง	หัวดง	เก้าเลี้ยว	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะขาดแคลนน้ำ
ท้องคู้	ท่าวี	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
บางตาหงายใต้	บางตาหงาย	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
บางตาหงาย	บางตาหงาย	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
บางตาหงายใต้	บางตาหงาย	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
อ่างทอง	อ่างทอง	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะขาดแคลนน้ำ
ปากคลอง	บางแก้ว	บรรพตพิสัย	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
ดงยาง	บึงเสนาท	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย
สันพิง	บึงเสนาท	เมืองนครสวรรค์	นครสวรรค์	ความเสี่ยงปานกลาง	10 ปีครั้งหรือมากกว่า	มักจะมีปริมาณน้อย

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

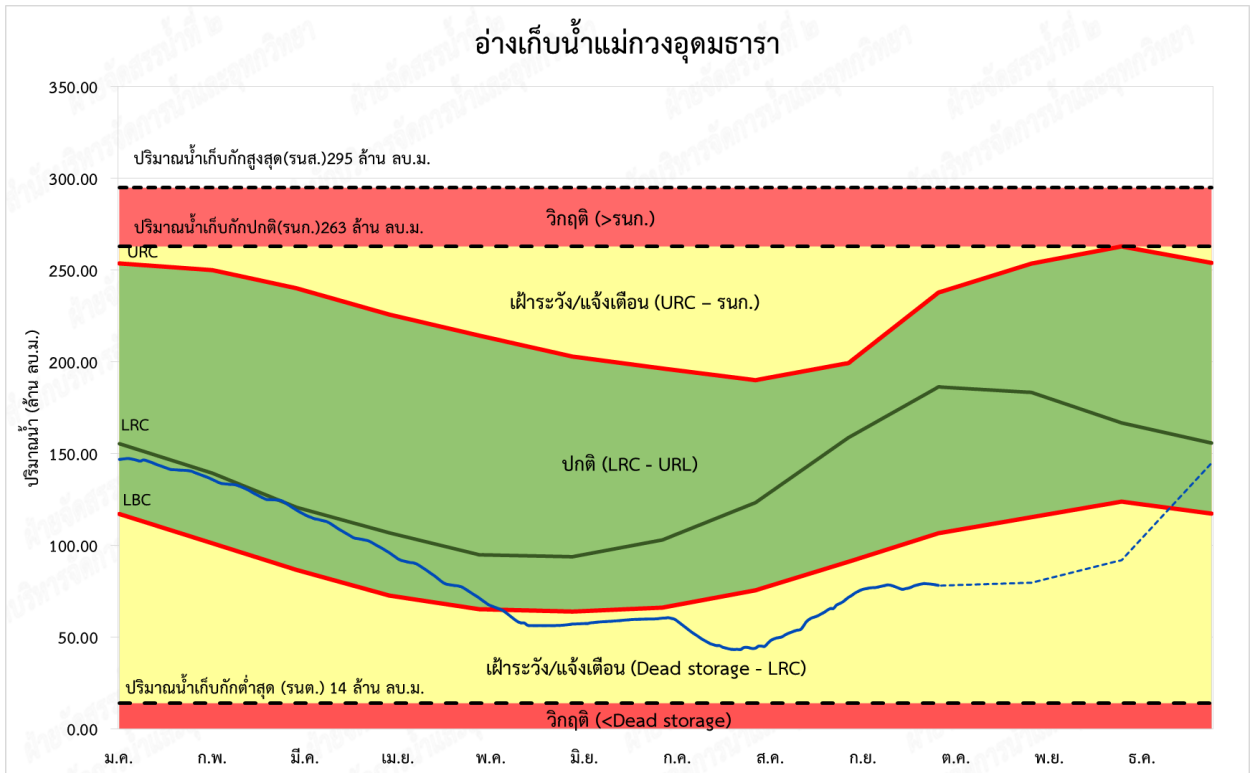
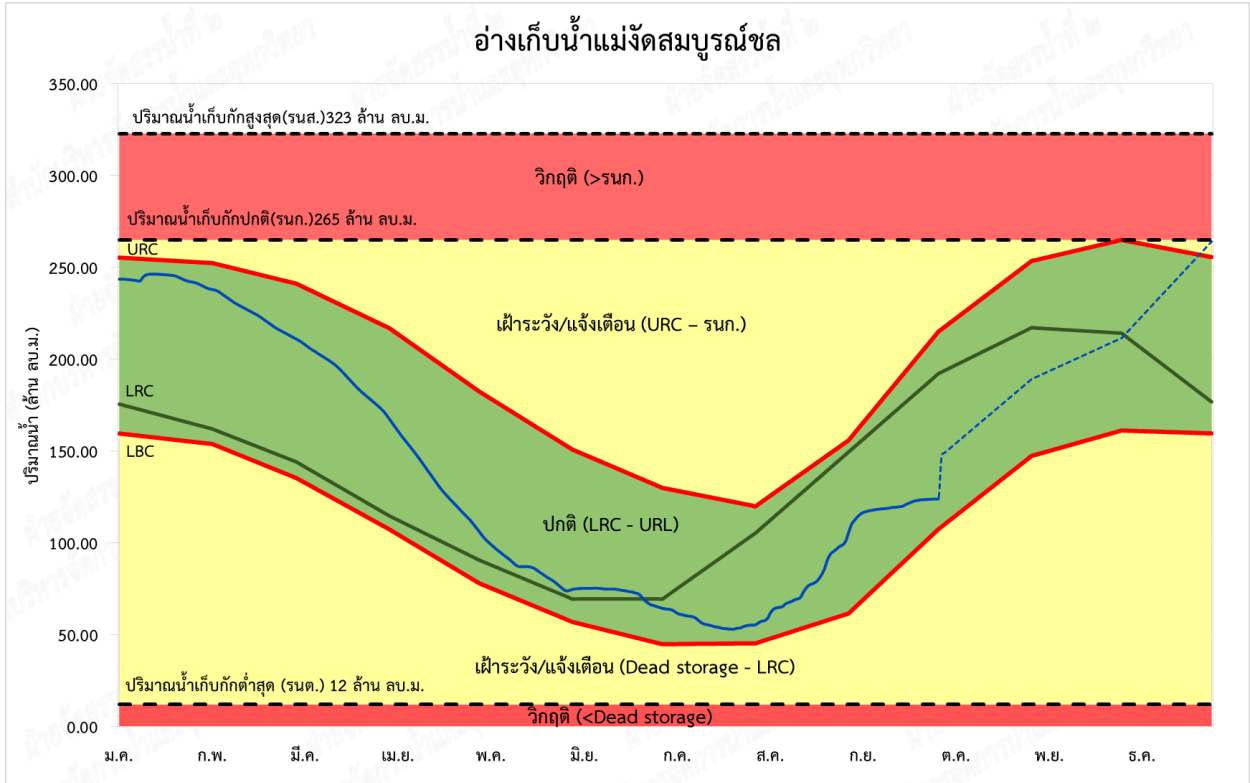
ภาคผนวก

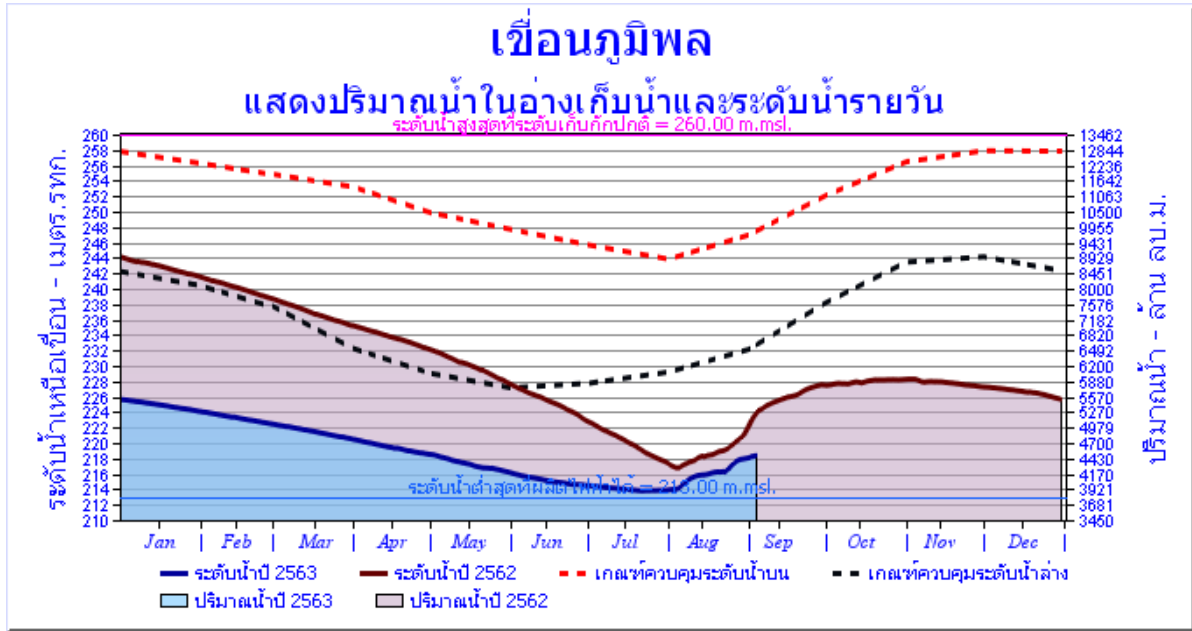
ค

เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำปิง

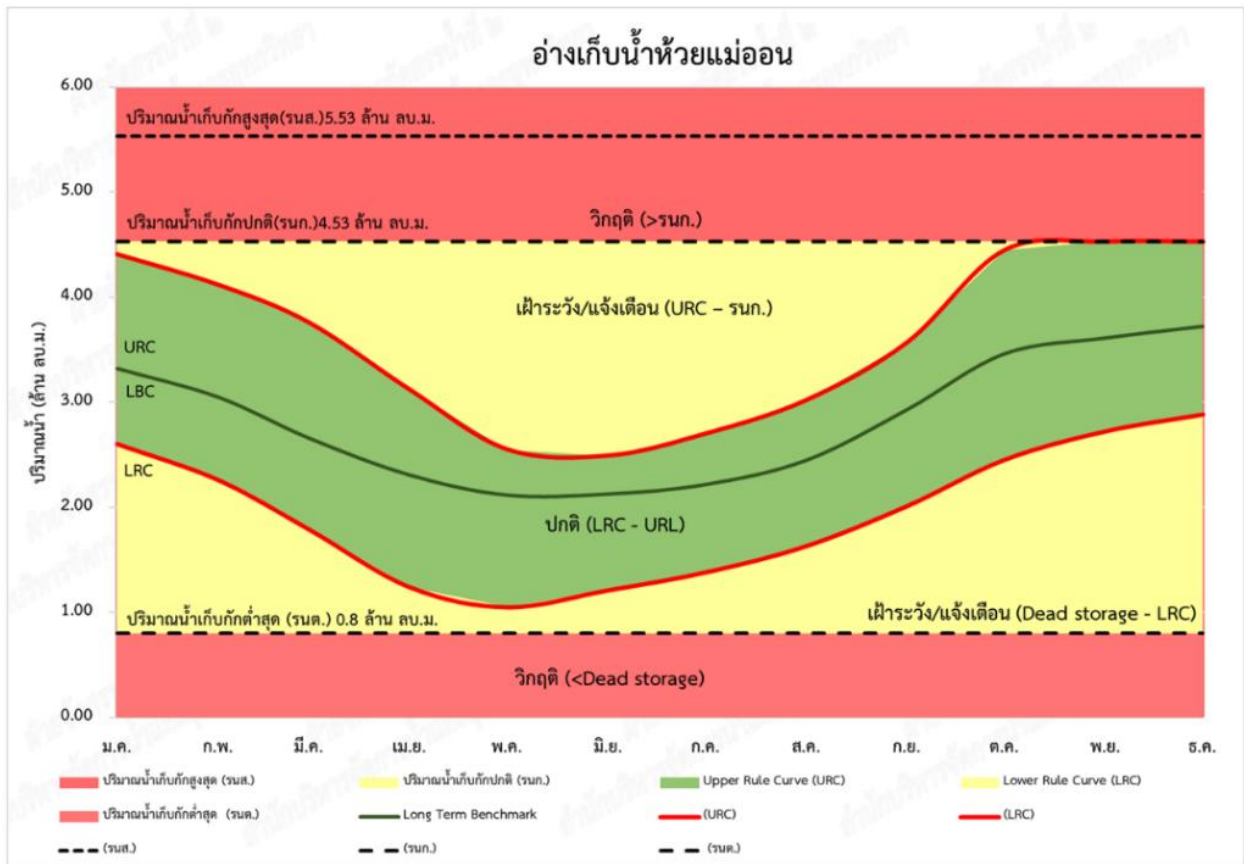

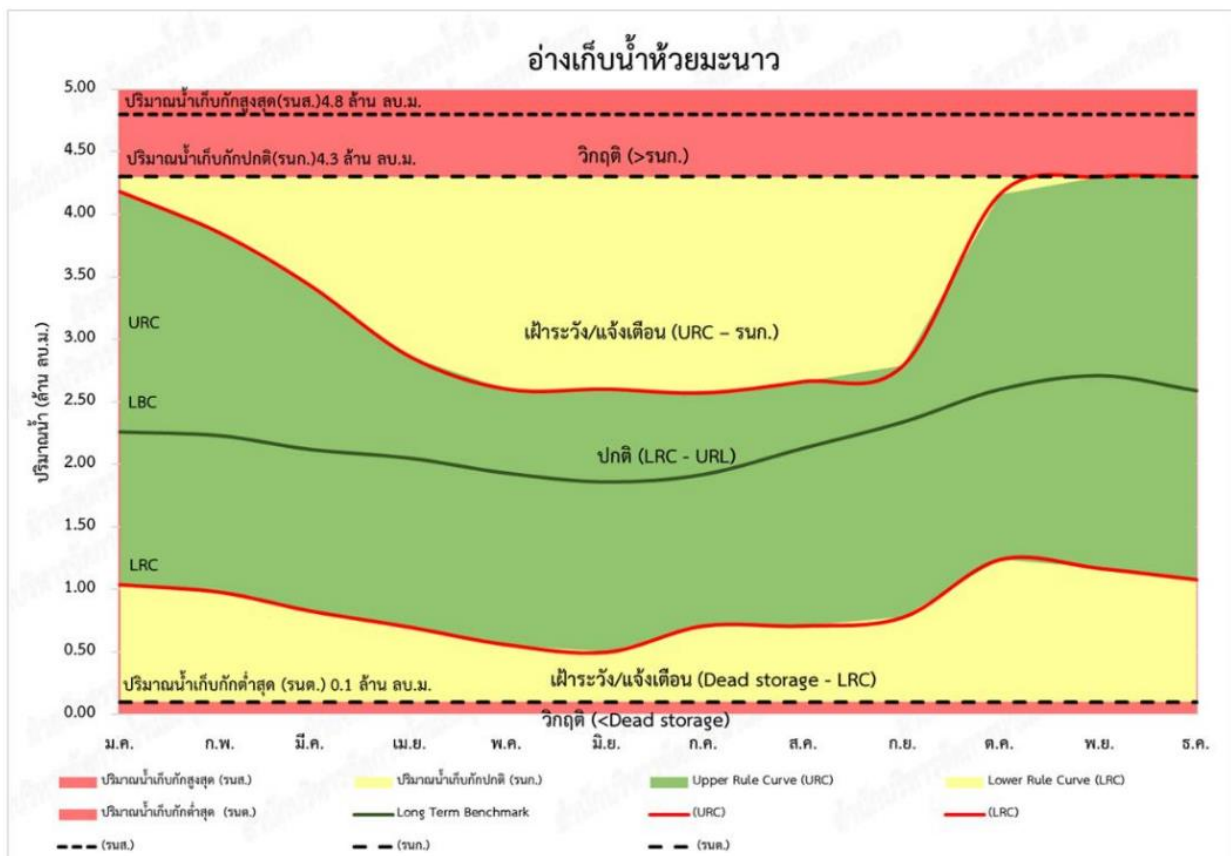
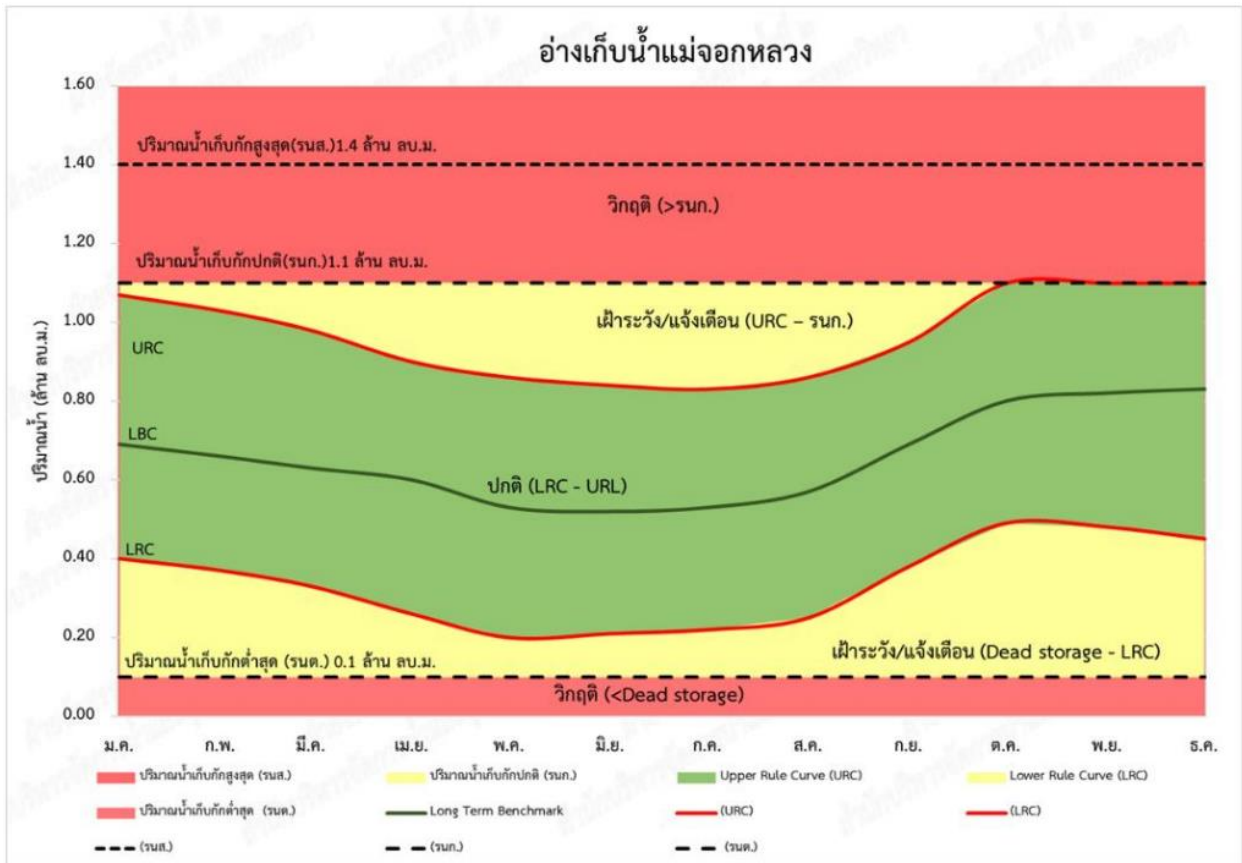
เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

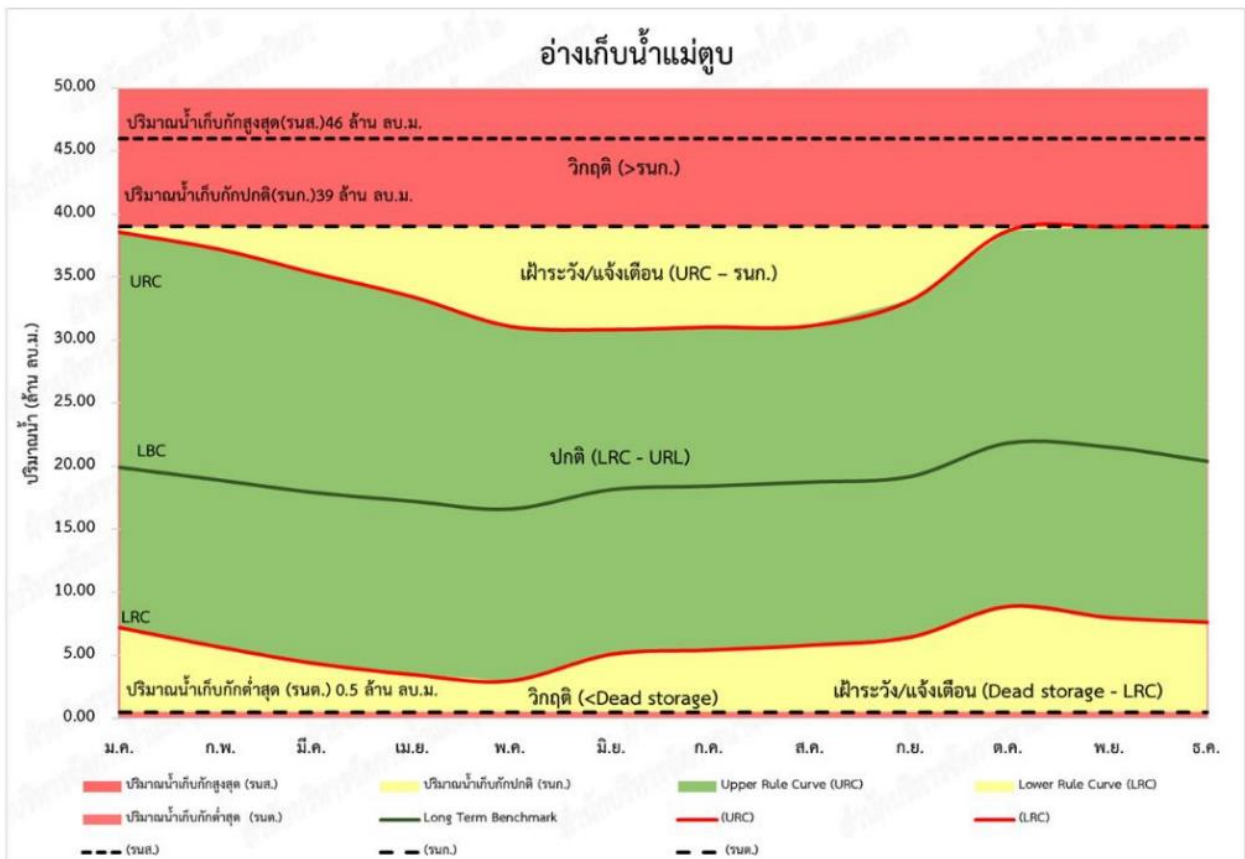
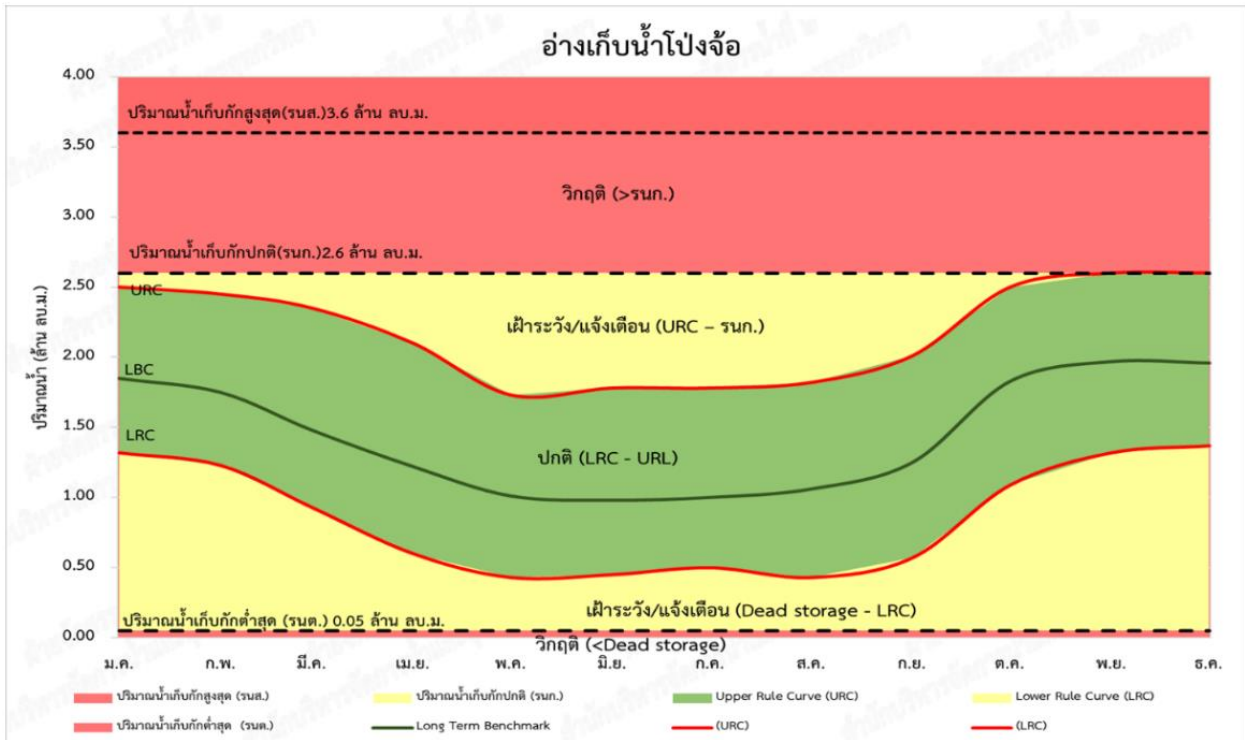

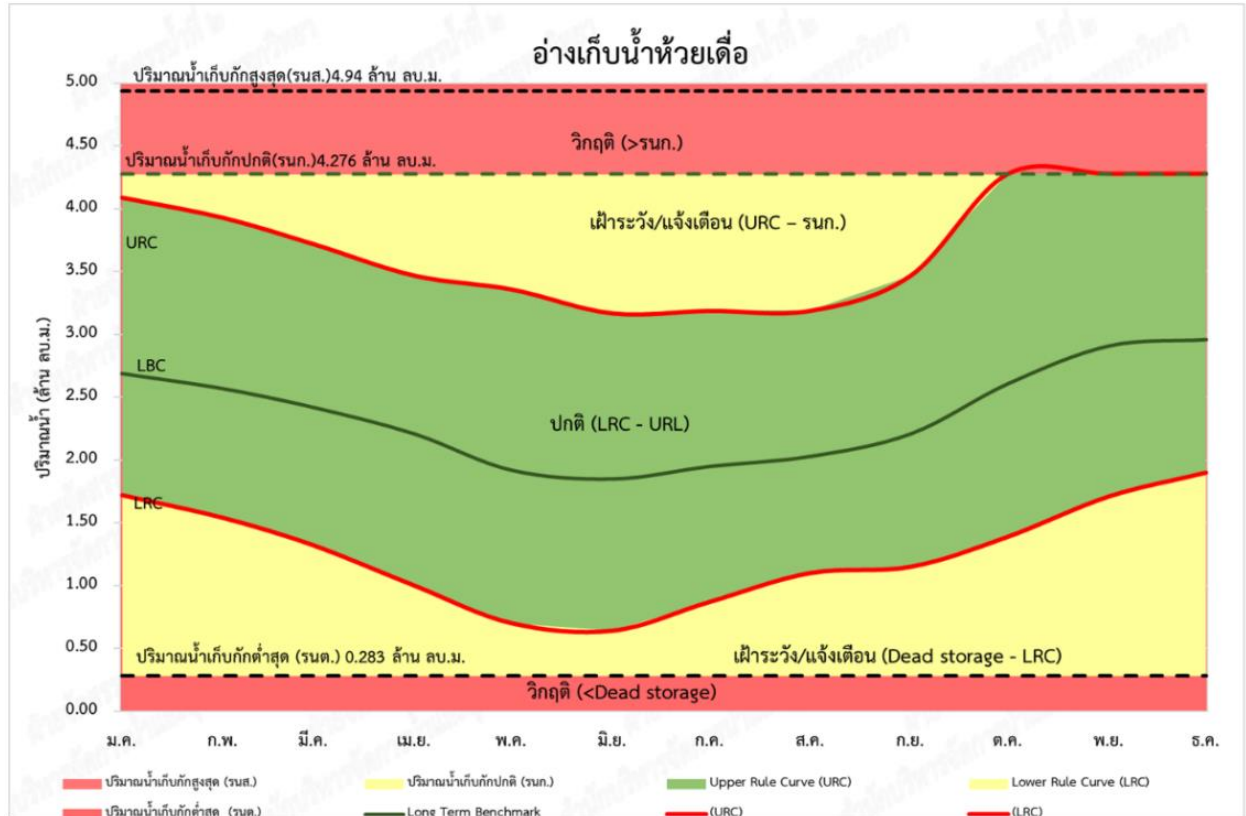
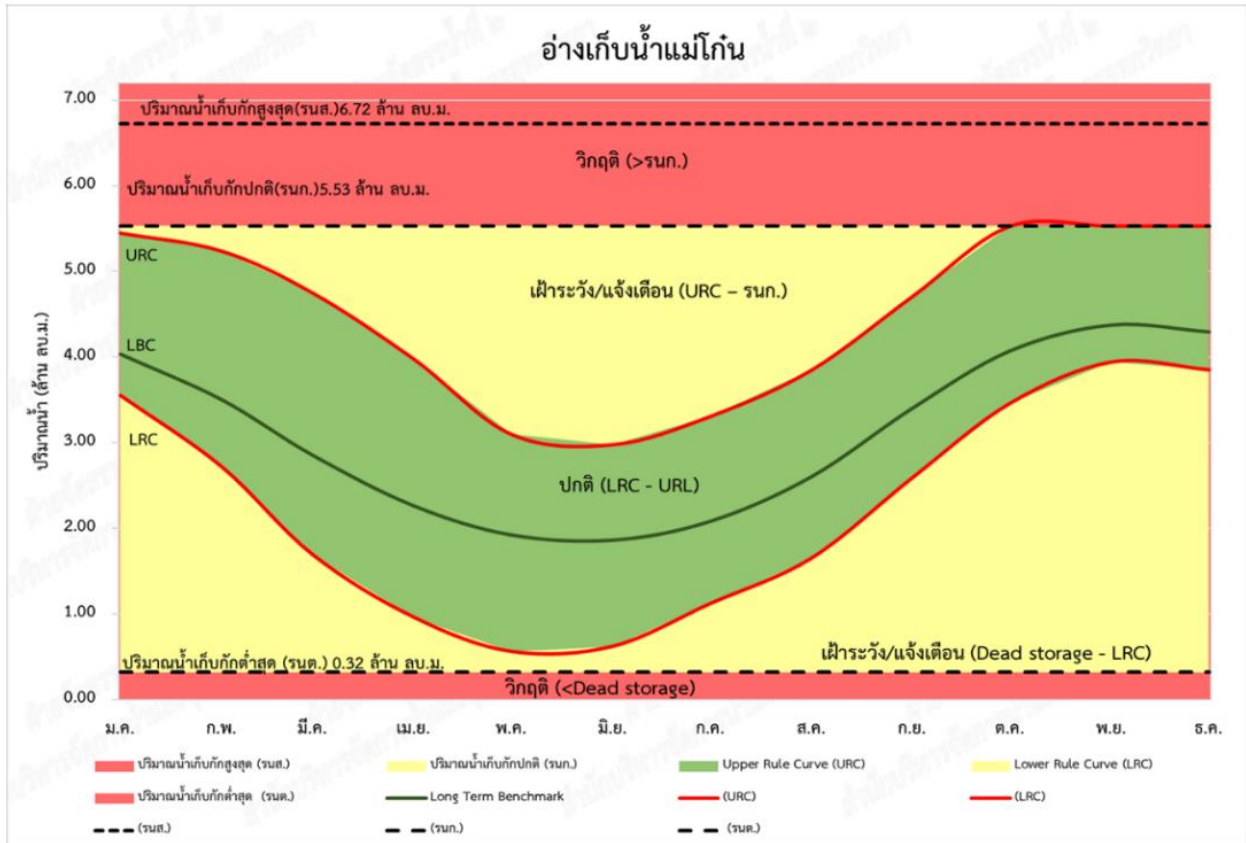

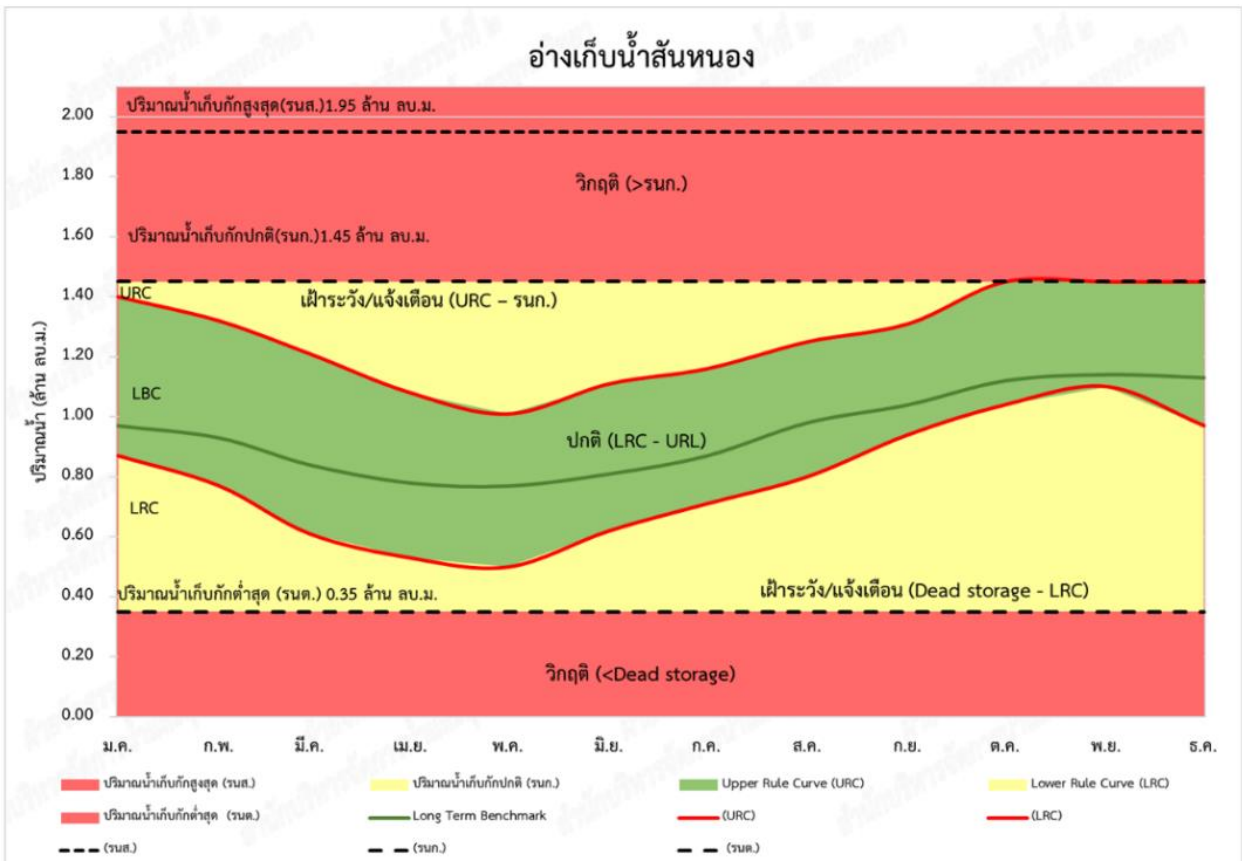
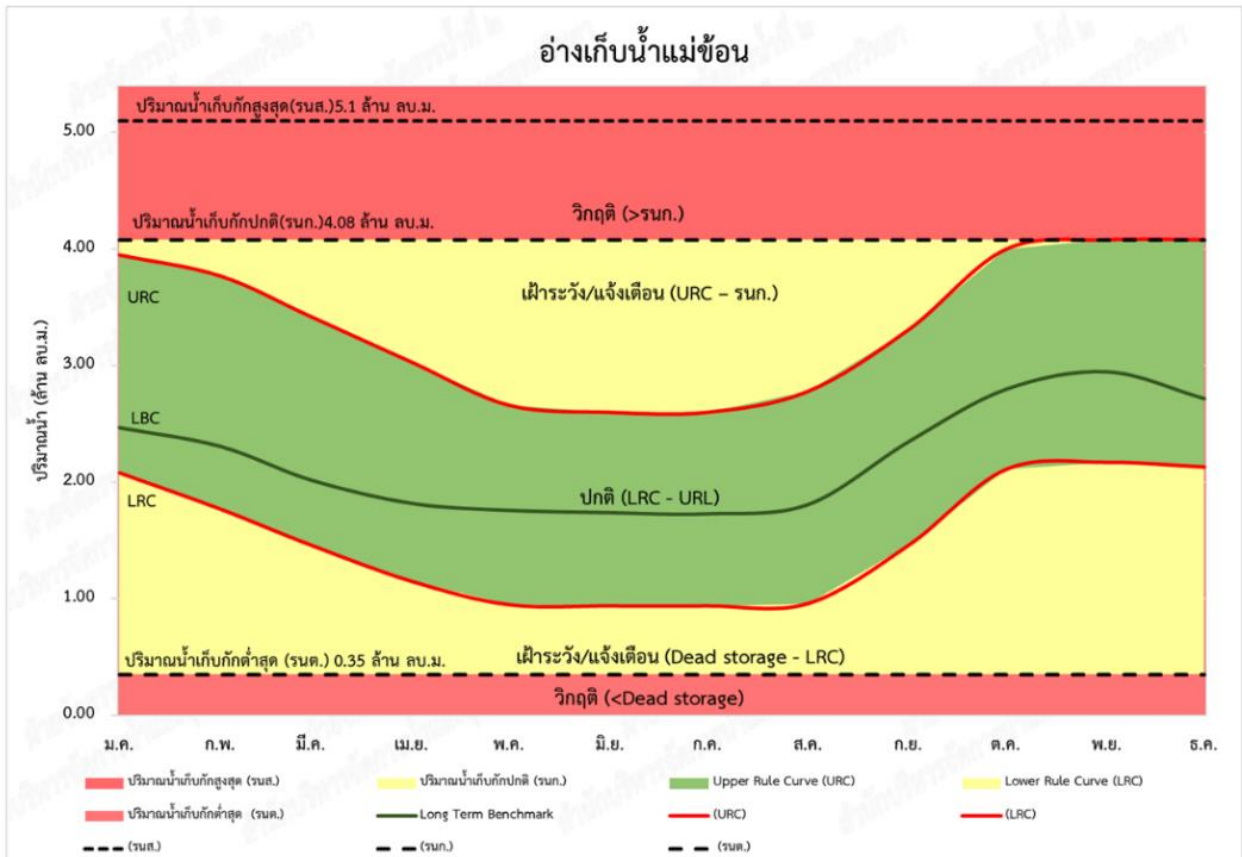
เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง

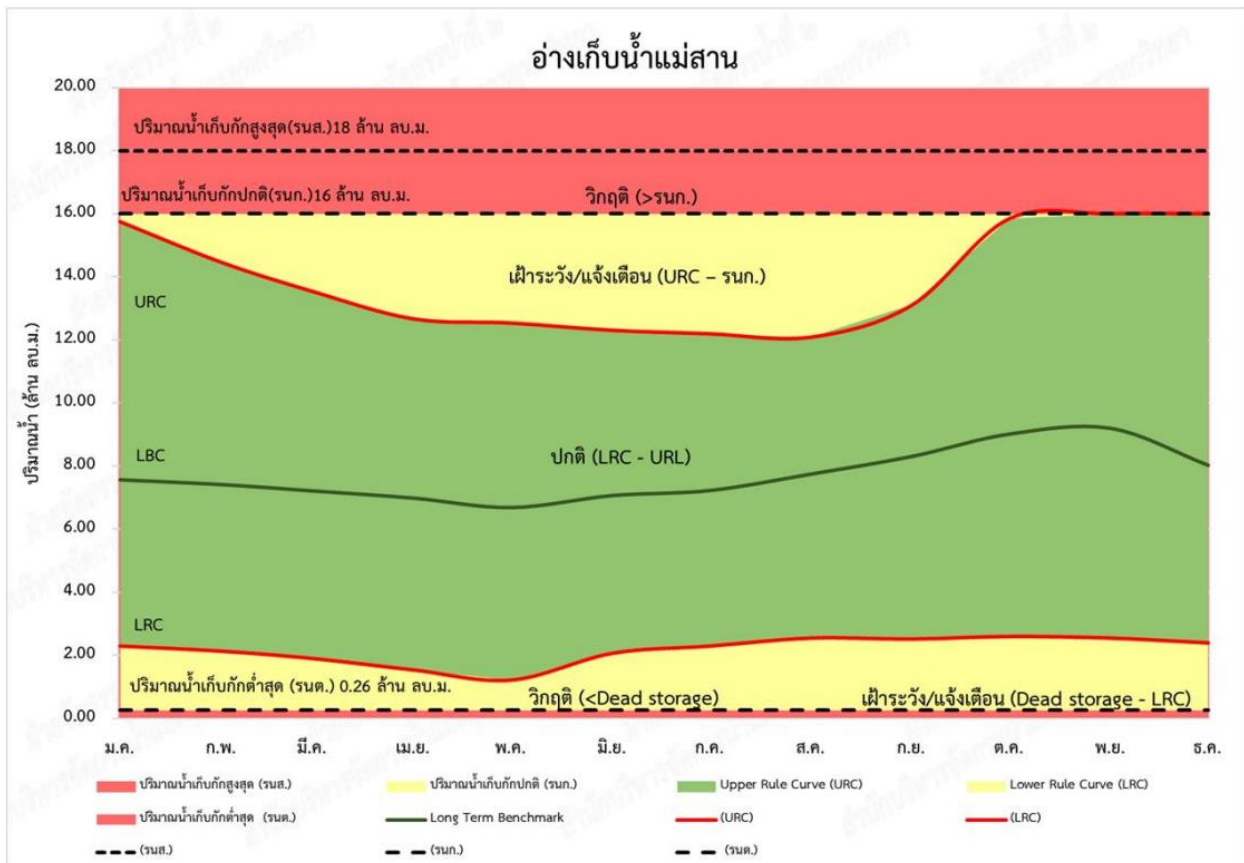
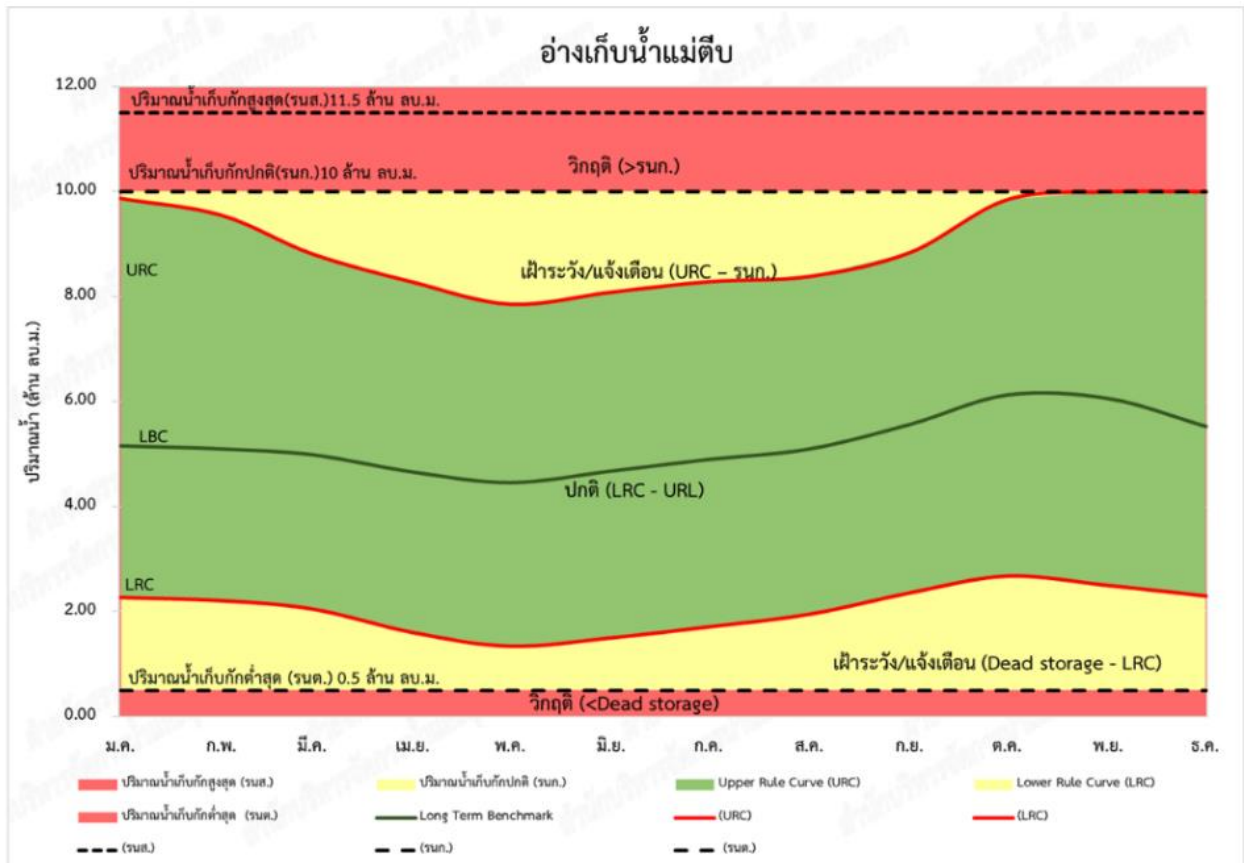

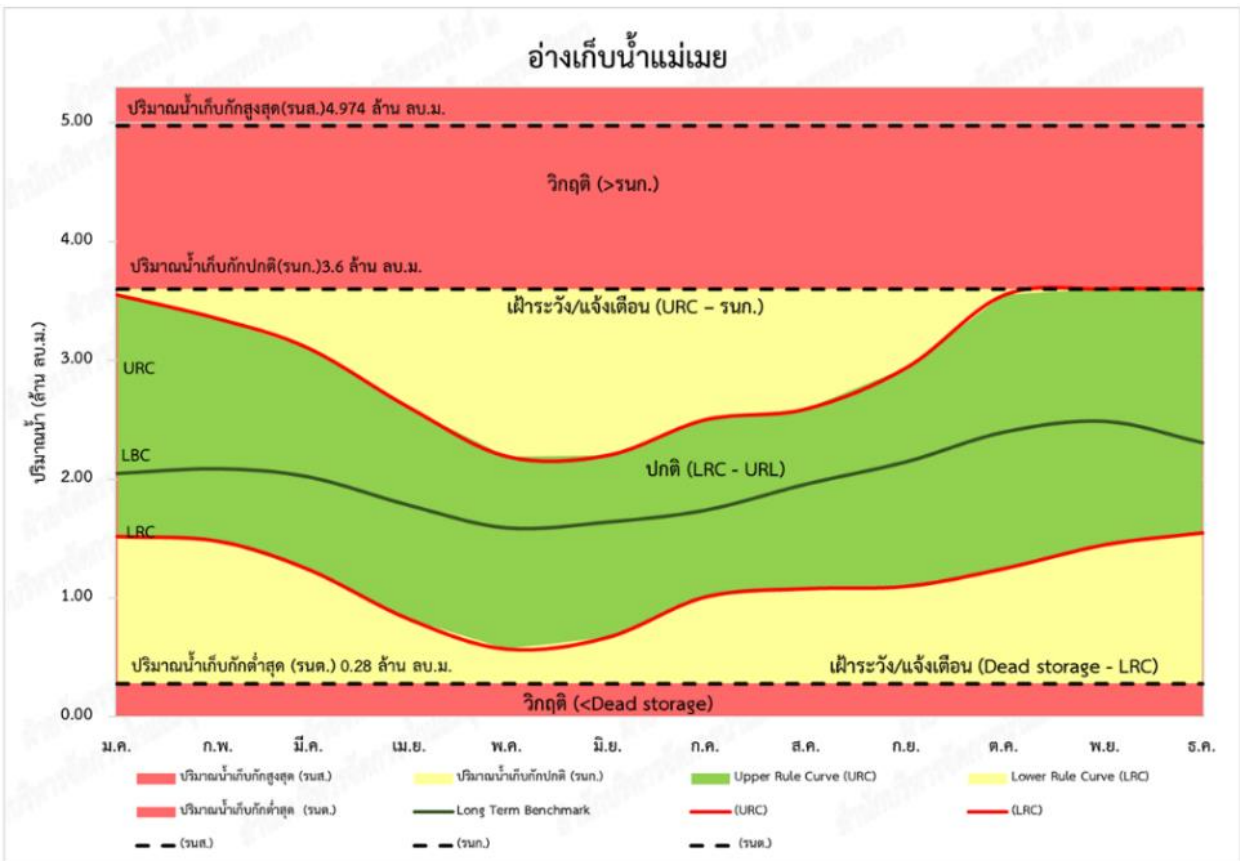
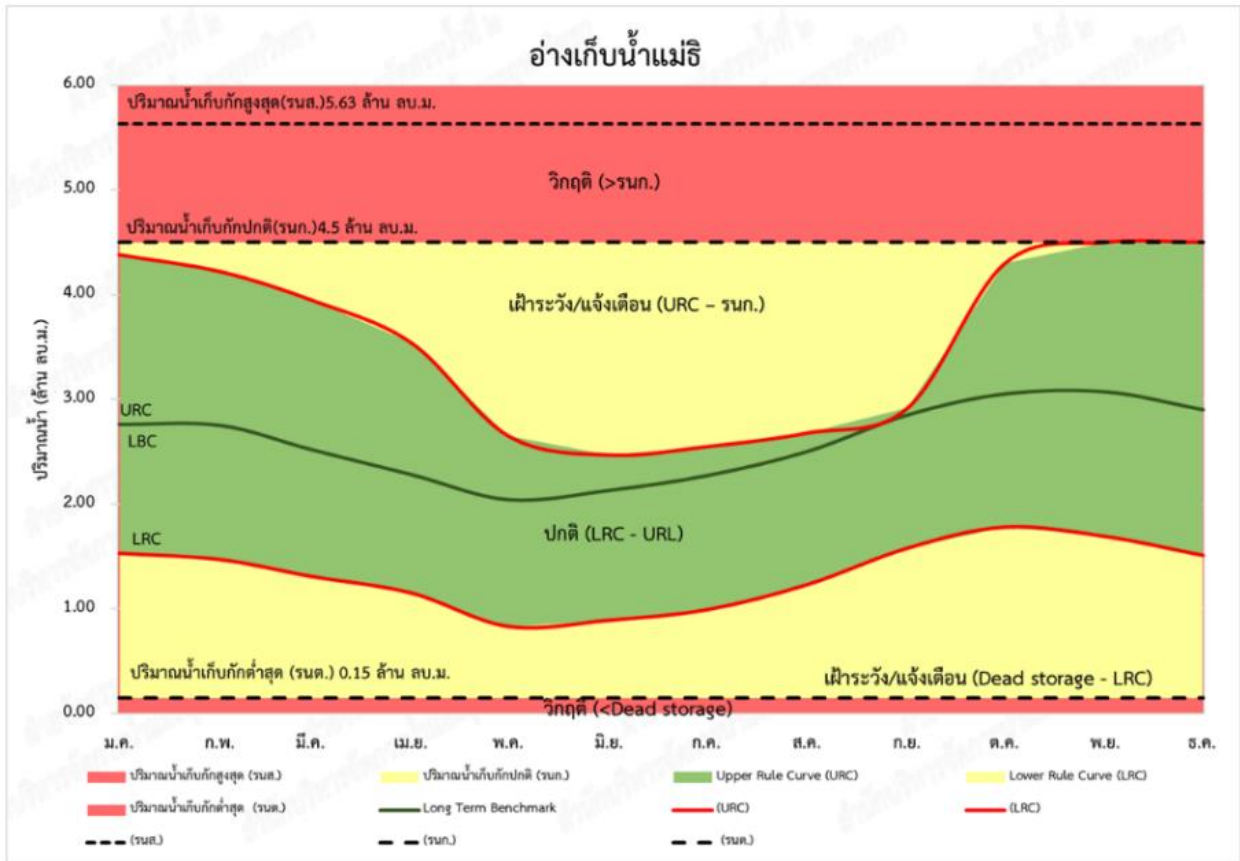

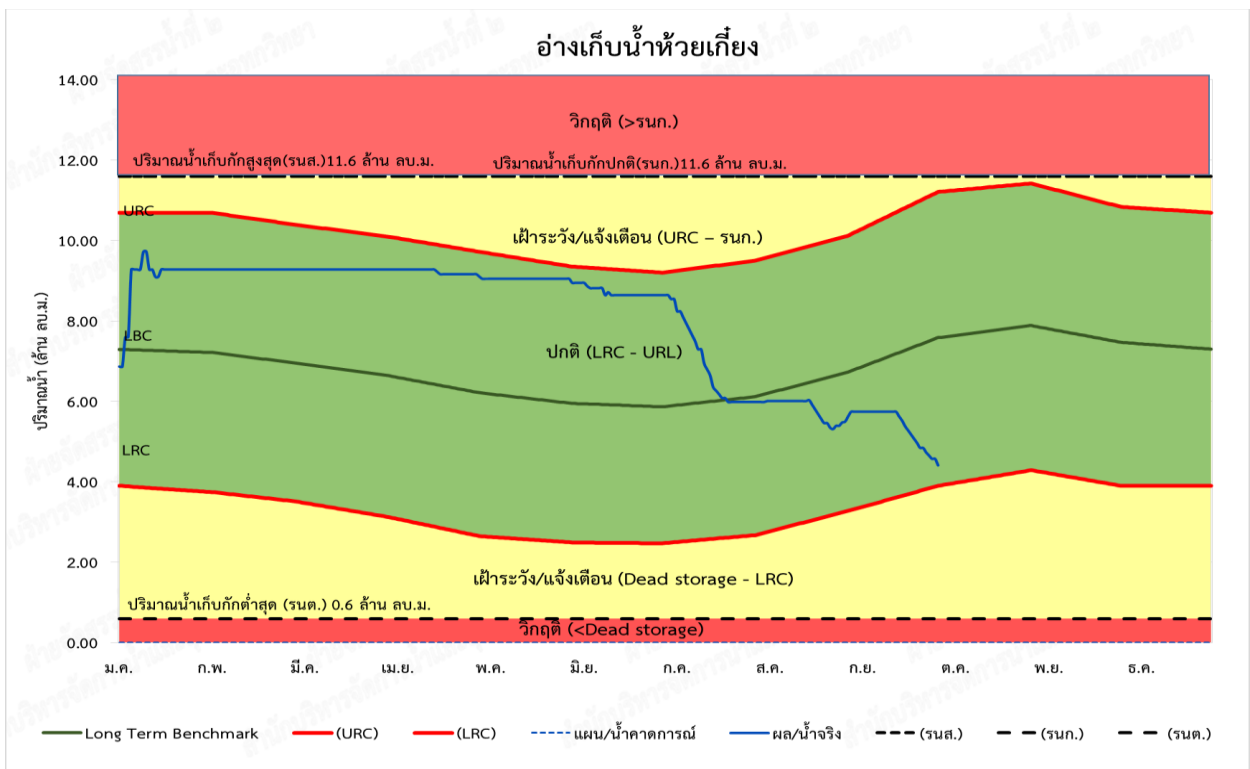
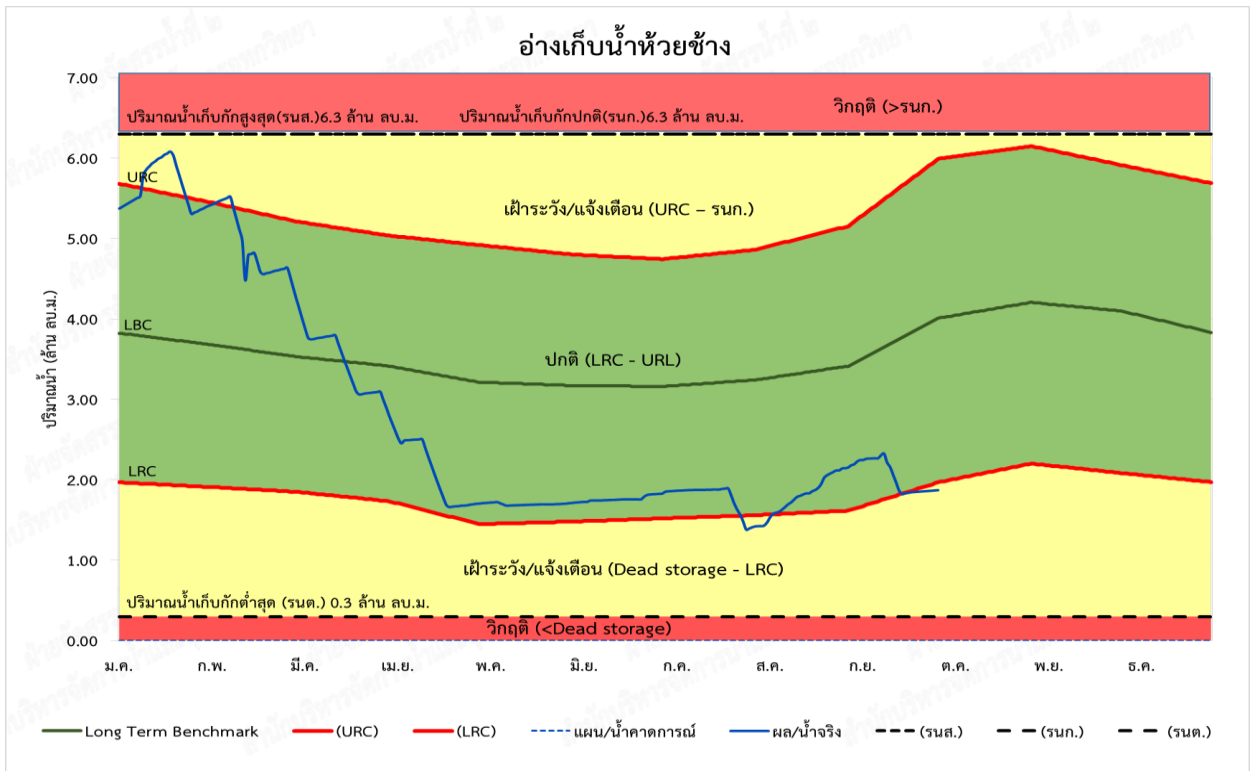

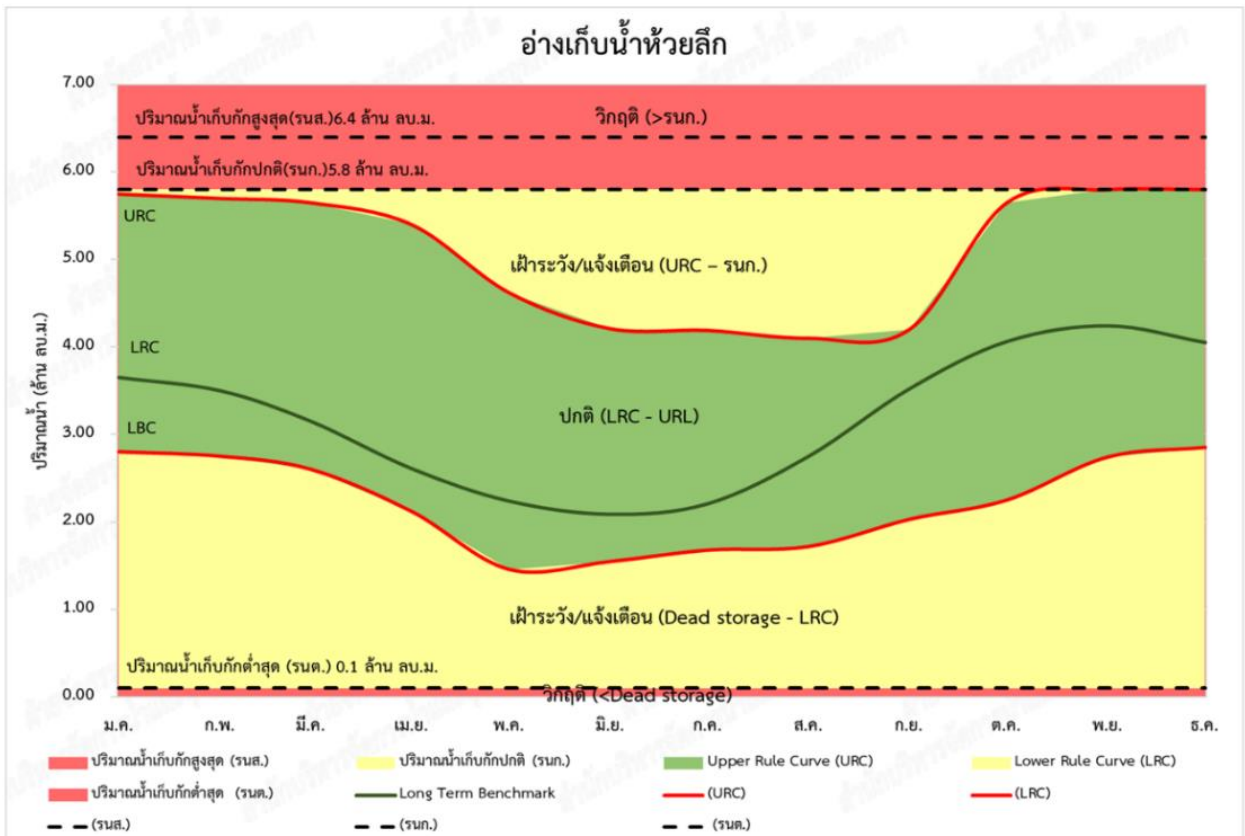
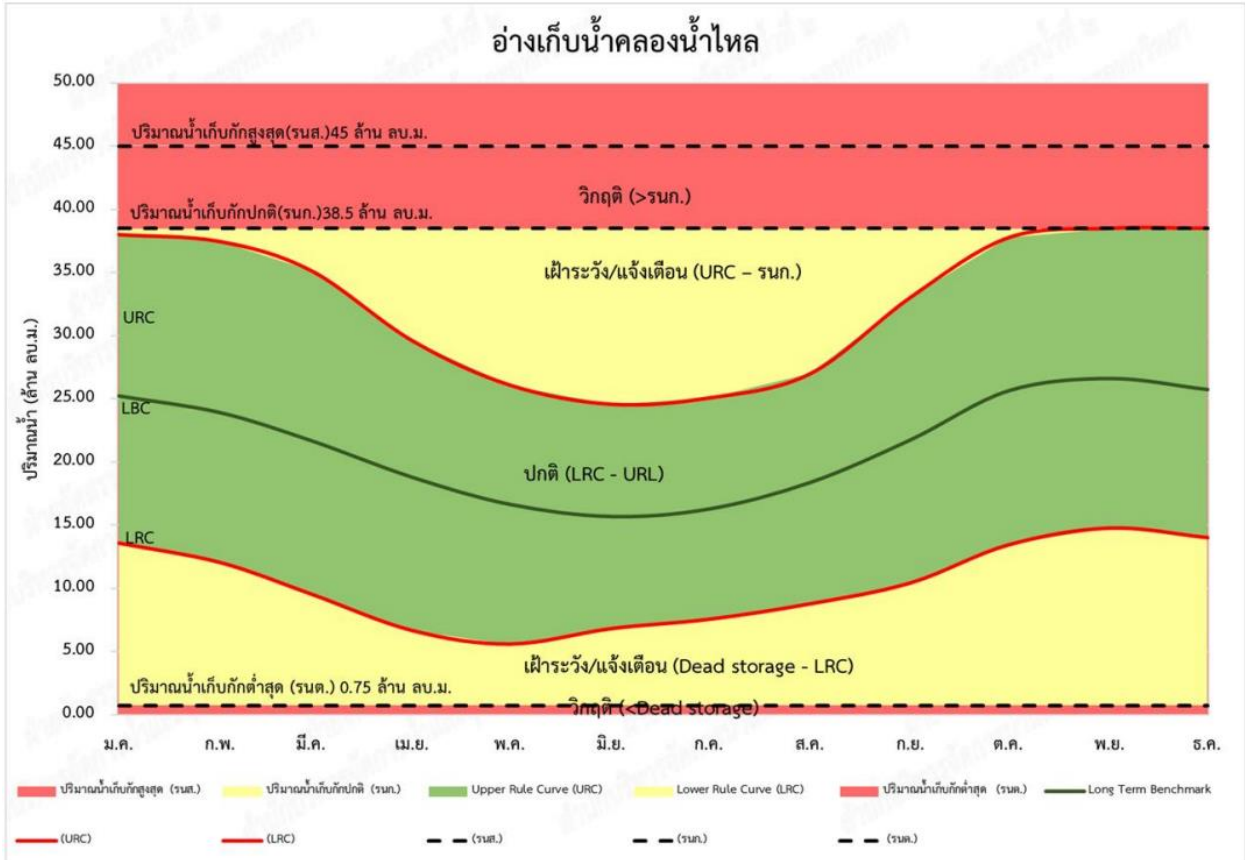

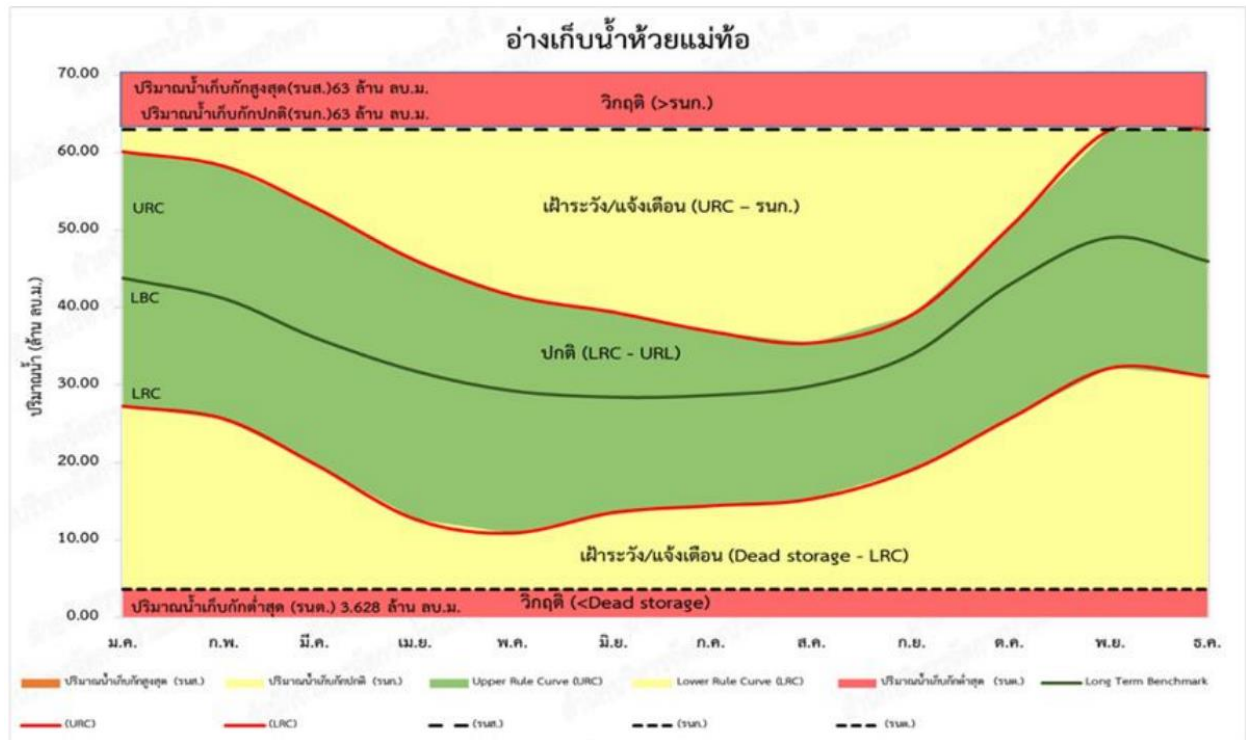

ภาคผนวก

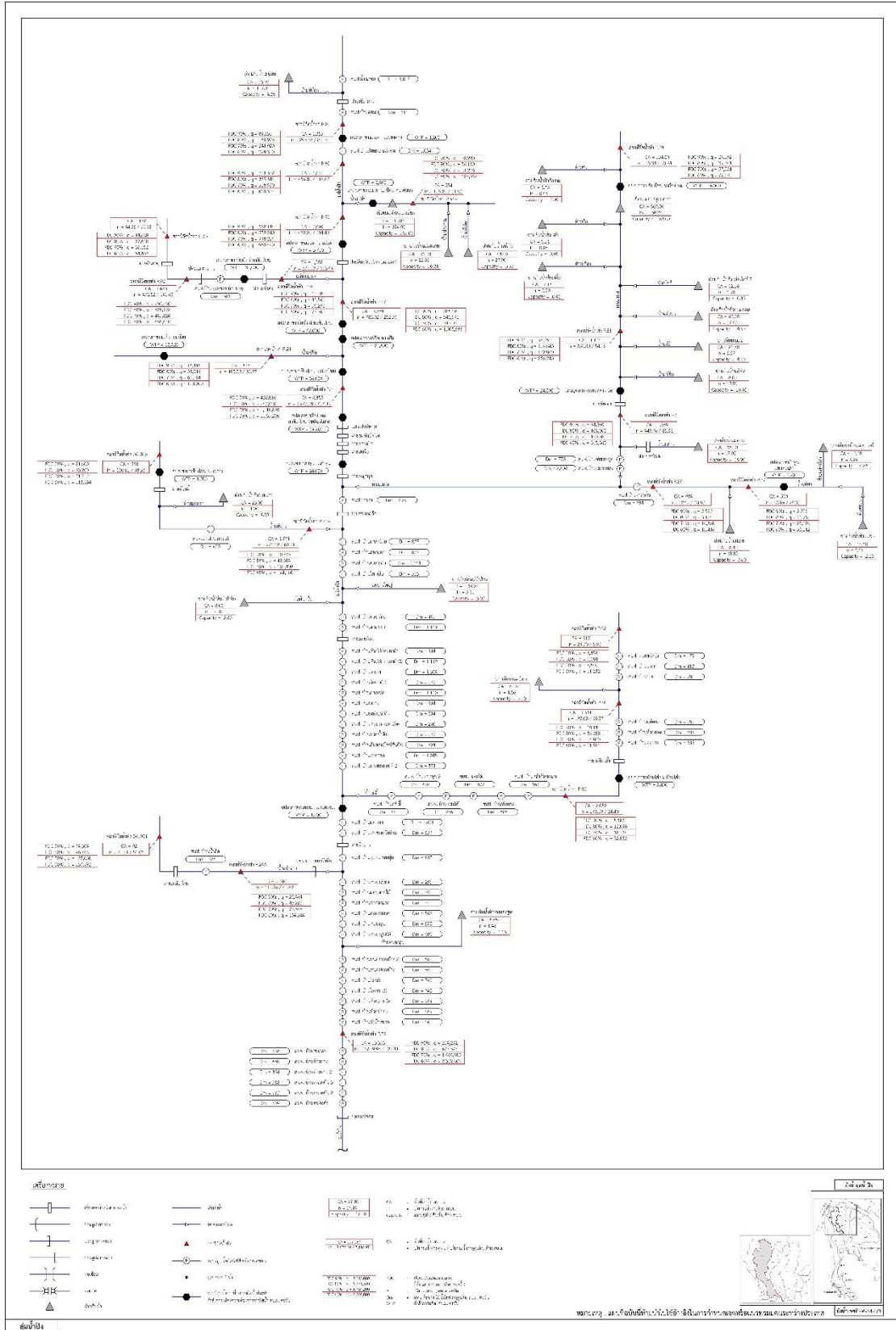
ง

แผนการควบคุมและกำหนดปริมาณการใช้น้ำ
และแผนงานสำคัญต่อการบรรเทาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำปิง

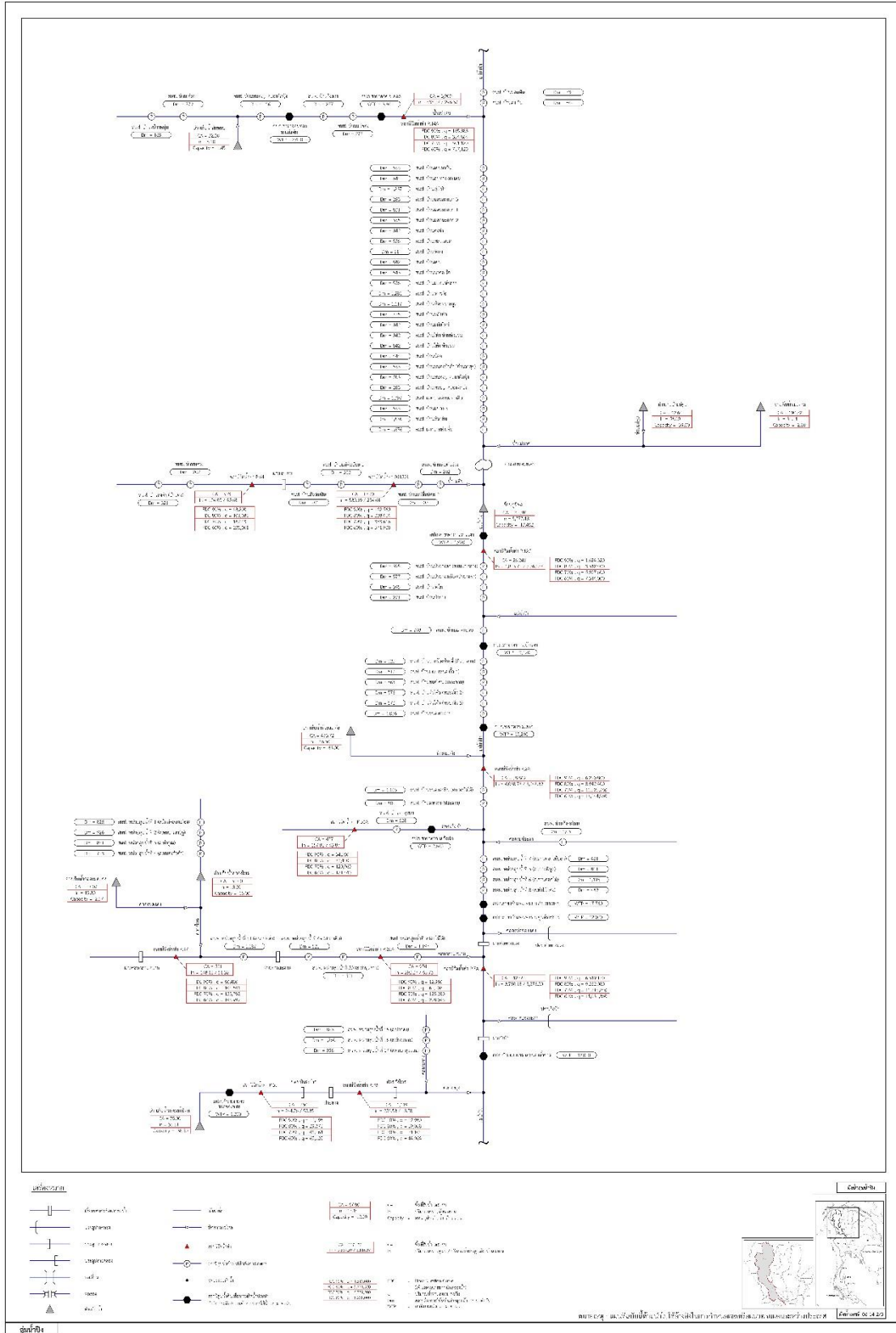
06-14-1/3 ผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในรูปแบบของไดอะแกรม

หน้า 104

06-14-2/3 ผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำข้ามน้ำในรูปแบบของไดอะแกรม

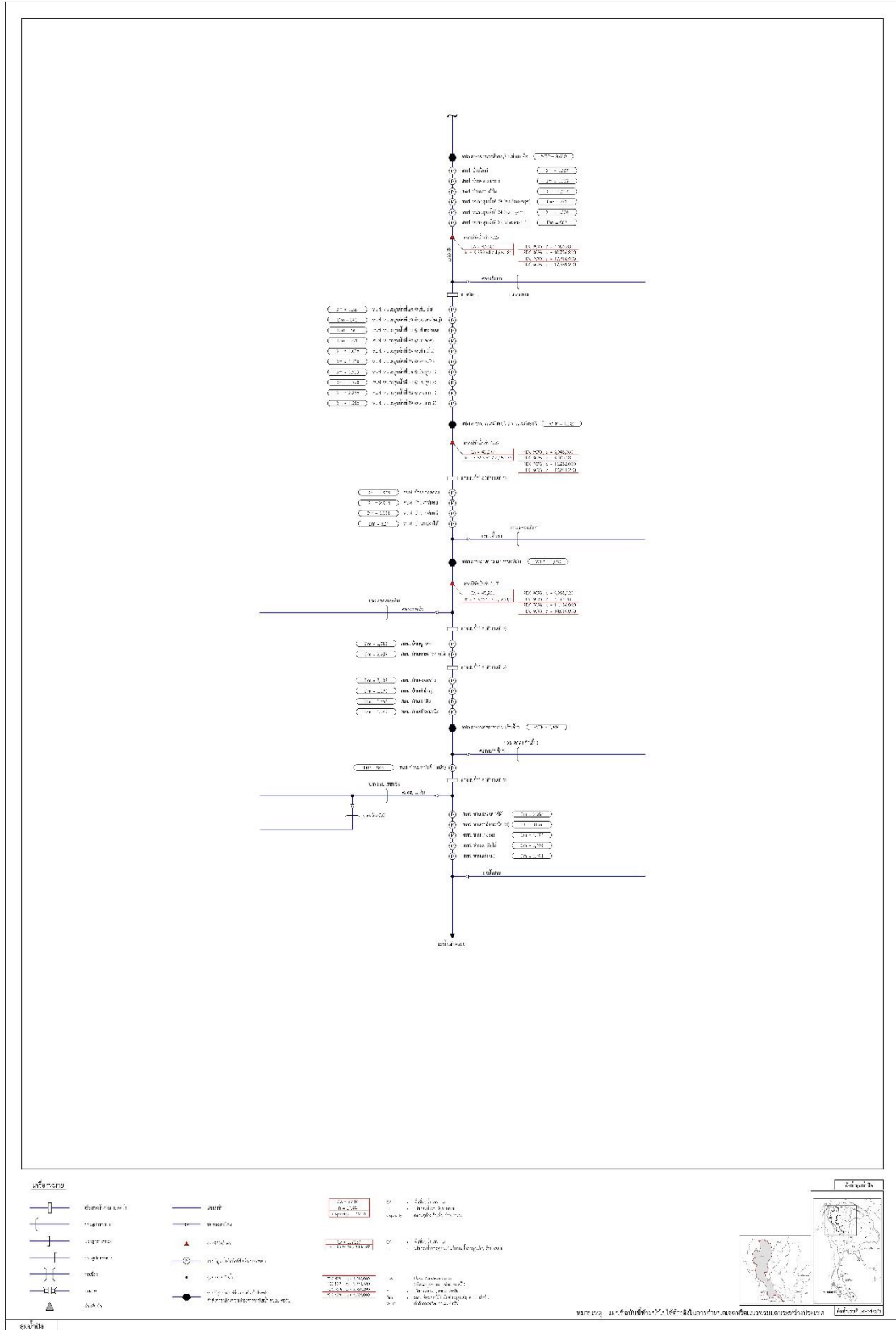
ส่วนที่ ๓

06-14-3/3 ผังข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงน้ำแล้งในรูปแบบของโครงการ

หน้า 10

แผนงานโครงการสำคัญต่อการบรรเทาภาวะน้ำแล้งในลุ่มน้ำปิง

โครงการ	จังหวัด	หน่วยงาน	ละติจูด	ลองจิจูด	ครัวเรือน	พื้นที่รับ ประโยชน์ (ไร่)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)
พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ Riverbank Filtration จ.เชียงใหม่ และ จ.ลำพูน	เชียงใหม่ - ลำพูน	ทบ.	18.7877	98.9931	-	-	-
อ่างเก็บน้ำ แม่หอย	เชียงใหม่	ชป.	18.5214	98.6864	1522	5300	9.5
อ่างเก็บน้ำ แม่ลาย	เชียงใหม่	ชป.	18.8549	99.2885	389	4000	4.98
อ่างเก็บน้ำ แม่ปอน (พรต.)	เชียงใหม่	ชป.	18.458	98.6315	609	2500	3.8
อ่างเก็บน้ำ แม่วาง	เชียงใหม่	ชป.	18.6172	98.7355	10237	18000	20.554
ฝาย สบร่อง	เชียงใหม่	ชป.	18.6084	98.9687	-	-	-
อ่างเก็บน้ำ แม่ขาน	เชียงใหม่	ชป.	18.6996	98.8226	6055	68370	74.84
อ่างเก็บน้ำ แม่สะปิวัด (พรต.)	ลำพูน	ชป.	18.4058	99.1497	2700	4925	8.57
อ่างเก็บน้ำ แม่ตaylor	เชียงใหม่	ชป.	19.0177	99.1807	1400	15000	23.99
อ่างเก็บน้ำ แม่จัตตอนบน	เชียงใหม่	ชป.	19.4556	99.2116	605	10000	7.47
อ่างเก็บน้ำ แม่ปิงตอนบน	เชียงใหม่	ชป.	19.5993	98.9379	39303	20500	37.64
อ่างเก็บน้ำ ห้วยปางหลวง	เชียงใหม่	ชป.	18.8991	98.6733	-	1380	2.065
อ่างเก็บน้ำ แม่แวน (พรต.)	เชียงใหม่	ชป.	19.3159	99.2332	1078	5000	2.3
อ่างเก็บน้ำ ห้วยแม่อ้อ	เชียงใหม่	ชป.	19.2934	99.0266	492	1200	4.2
พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่ Riverbank Filtration อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร	ทบ.	16.4833	99.5225	-	-	-
อ่างเก็บน้ำ คลองปลาสร้อย	กำแพงเพชร	ชป.	16.0196	99.2852	-	7350	9
อ่างเก็บน้ำ คลองน้ำขาว (พรต.)	กำแพงเพชร	ชป.	16.1133	99.3039	-	3500	5.3
อ่างเก็บน้ำ ห้วยฉลอม	ตาก	ชป.	17.0754	98.9755	1186	9000	25.43
อ่างเก็บน้ำ คลองวังขมภู	กำแพงเพชร	ชป.	16.5445	99.3533	-	5000	-
เพิ่มน้ำต้นทุนเขื่อนภูมิพล	แม่ฮ่องสอน ตาก	ชป. / กฟผ.	17.2429	98.9717	-	1610026	1795
อ่างเก็บน้ำ คลองขลุ่ยล่าง	กำแพงเพชร	ชป.	16.0559	99.3137	-	23000	21.29

